KONINKRIJK BELGIË

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

ALGEMENE DIRECTIE VOOR STUDIËN EN DOCUMENTATIE

338(493) "1967"

DE BELGISCHE ECONOMIE IN 1967

BRUSSEL

DRUKKERIJ ANC. ÉTABL. AUG. PUVREZ N.V.
59 FONSNYLAAN

1968

VOORBERICHT

De in dit verslag verzamelde gegevens betreffen de kenmerken van de Belgische economie in 1967. Zoals dit met de voorgaande rapporten het geval was, geeft dit werk een analyse van de per sector en per bedrijfstak beschikbare gegevens. De aan het verslag voorafgaande algemene beschouwingen geven een overzicht van 's lands algemene economische ontwikkeling in het raam van de internationale conjunctuur tijdens het afgelopen jaar.

Een repertorium van de belangrijkste feiten, die zich op al deze gebieden hebben voorgedaan, completeert het verslag.

Na elk overzicht per sector zijn statistische tabellen en grafieken opgenomen.

De publikatiedatum maakte het onmogelijk bepaalde statistieken of ramingen volledig bij te werken waardoor verscheidene tabellen onvolledig zijn of slechts voorlopige gegevens bevatten. Het is ook om deze zelfde reden dat de gegevens met betrekking tot de nationale boekhouding slechts later, als bijlage, zullen worden gepubliceerd.

Brussel, 20 juni 1968.

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

Overal in de Westerse wereld, met uitzondering van Italië en Japan — van welke landen de economie die van België trouwens slechts in geringe mate beïnvloed — trad in 1967 een vertraging op in de vooruitgang van de bedrijvigheid in de voornaamste industrielanden. Over het algemeen lag het verbruik op een laag peil. Bovendien, deed er zich, na de groei in 1965 en een gedeelte van 1966, tijdens dewelke een min of meer onbetoomde expansie en een versnippering van de produktieve krachten tot uiting kwam, een rationalisatie- en concentratie-inspanning voor.

In Europa ging deze inspanning gepaard met een toegenomen integratie. Deze laatste kon niet in volle omvang worden doorgevoerd ; de huidige onmogelijkheid waarin het Verenigd Koninkrijk of andere landen der Europese Vrijhandelsassociatie zich bevinden om tot de Europese Economische Gemeenschap toe te treden was hiervan een symptoom. Daarenboven beperkt de etappe in de totstandkoming van de Gemeenschap, die op 1 juli 1968 bereikt moet worden, zich tot een tariefunie, konden de gevolgen van de « Kennedy-round » zich nog niet volledig doen gevoelen en bestaan er nog geen mogelijkheden om vennootschappen met een Europees statuut op te richten. Desondanks werd in het kader van elke lidstaat, doch met de soms belangrijke steun van vennootschappen van buiten de gemeenschap, en voornamelijk Amerikaanse, een grotere efficiency bij de bedrijven nagestreefd ; nieuwe technieken werden ingevoerd zowel bij de produktie zelf als bij haar organisatie en bij de organisatie van de distributie. De terzake verrichte inspanningen liggen ongetwijfeld ten grondslag aan een, ten minste in West-Europa gestegen werkloosheidspeil en aan een lager verbruik. De aankopen bij de landen die grondstoffen of halffabrikaten produceren daalden als gevolg van de voorraadintering.

Wat de in de voornaamste industrielanden van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling waargenomen vertraging in de expansie betreft, steeg het groeipercentage van het reëel bruto produkt met ca 3 %, dit is de helft minder dan in 1966, doch er valt een verschil waar te nemen tussen de eerste en de tweede helft van het afgelopen jaar. Het is gedurende het eerste halfjaar dat dit percentage tot 2 % terugliep ; tijdens het tweede halfjaar steeg het wederom tot 4 %.

Dit was in bijzondere mate het geval in de Verenigde Staten waar, tegen vaste prijzen, het zwakste groeipercentage sedert 1961 werd

waargenomen. Dit economisch machtigste land ter wereld kende een kapitaalexport en uitgaven in het buitenland van een dergelijke omvang dat er een toegenomen deficit op de betalingsbalans het gevolg van was. Dit tekort heeft er toe bijgedragen het internationaal monetair stelsel te doen wankelen.

In het Verenigd Koninkrijk werd een gelijklopende ontwikkeling waargenomen. Het was slechts met ingang van het derde kwartaal dat, ondanks een versoepeling der beperkingen, een bepaald herstel aan de dag is getreden dank zij de Regerings- en verbruiksuitgaven. Doch het permanent en steeds flagranter onevenwicht tussen produktie en verbruik, waardoor geringe uitvoer en inflatie optraden, vormde één der oorzaken van de devaluatie van het pond sterling op 18 november 1967.

Globaal gezien toont de economie in de Europese Economische Gemeenschap tijdens het eerste halfjaar een waarachtige stagnatie : het indexcijfer van de industriële produktie bleef, na seizoencorrectie, op het tijdens de laatste drie kwartalen van 1966 bereikte peil ; daarna toonde het een nieuwe stijging. Dit indexcijfer nam aldus in 1967 met slechts 1,2 % toe, terwijl het bruto produkt van de Europese Economische Gemeenschap een stijging doet zien met 2,5 %, tegen 4 % in 1966.

Slechts Italië vormde een uitzondering op deze tendenzen. De groei van het bruto nationaal produkt, tegen vaste prijzen, lag in 1967 nog enigszins hoger dan een jaar tevoren. De investeringen vormden een steun voor de binnenlandse vraag ; de werkgelegenheid lag aanzienlijk hoger.

Het tegenovergestelde deed zich in Frankrijk voor : vermindering van de binnenlandse vraag, ongunstige invloed van de in Groot-Brittannië en in de Duitse Bondsrepubliek dalende conjunctuur. Tijdens het laatste kwartaal van 1967, echter, nam de uitvoer wederom toe en vormde hij een nieuwe stimulans voor de binnenlandse produktie; doch het gezinsverbruik toonde geen enkele opleving. Uit de recente stakingen is gebleken in welke mate de koopkracht van de bevolking was achtergebleven bij de stijging van de economische bedrijvigheid. Deze laatste dankte voornamelijk haar herstel aan een toeneming van de buitenlandse bestellingen. Uiteindelijk zou het bruto nationaal produkt, tegen vaste prijzen, over het gehele jaar met 4,4 % zijn toegenomen ; deze stijging was voor 1966 op ca 5 % geraamd.

Uit de situatie in Nederland blijkt eveneens, zoals in de overige landen van de Europese Economische Gemeenschap, met uitzondering van Italië, dat er met ingang van het tweede halfjaar een verbetering in de conjunctuur is opgetreden. Hiertoe droegen bij de overheidsuitgaven, de particuliere investeringsuitgaven en de uitvoer. Globaal gezien viel er in dit land, tegen vaste prijzen, ten opzichte van het voorgaande jaar een aanmerkelijke stijging waar te nemen van het groeipercentage van het bruto nationaal produkt.

Doch, wat de omvang van de voor het Belgisch bedrijfsleven openstaande markten betreft, moet meer in het bijzonder de aandacht worden gevestigd op de toestand in de Duitse Bondsrepubliek. In dit land was er sedert de zomer van 1966 tot midden 1967 een waarachtige recessie. In het tweede halfjaar van 1967 namen de bestellingen toe, toonden de industriële produktie en de invoer een bepaalde vooruitgang en trad er een lichte verbetering op bij de werkgelegenheid. Desondanks bleven de verkoopprijzen op een vrij laag peil. Over het gehele jaar daalde het bruto nationaal produkt, tegen vaste prijzen, in lichte mate.

Het is dientengevolge duidelijk dat er een zekere tijd nodig was alvorens zich voor de klanten van de Duitse Bondsrepubliek gunstiger perspectieven openden. In zijn pogingen om tot een herstel te komen heeft dit land vooreerst zijn inspanningen gericht op het concurrentievermogen van zijn produkten. Het had dus meer de schijn van een concurrent binnen Euromarkt te zijn dan een klant, zoals dit voorheen het geval was. Er moet aan herinnerd worden, dat voor de in 1966 aangevangen recessie, een bepaald aantal Belgische bedrijven onderaannemers waren geworden van sommige producenten uit West-Duitsland.

De tijdens de laatste twee maanden van 1967 en in januari 1968 bij de bedrijfsdirecties in de Gemeenschap verrichte enquêtes tonen aan dat het herstel zich in versterkte mate heeft voortgezet en dat de stand inzake bestellingen met meer optimisme wordt beoordeeld, voornamelijk als gevolg van de buitenlandse vraag. Dit is een gunstig voorteken voor een verbetering van de buitenlandse afzetmogelijkheden van België, afgezien van de schok die de Franse economie in mei 1968 heeft ondergaan.

Naar de mening van de Bank voor Internationale Betalingen werd echter op monetair gebied een ernstige slag toegebracht aan de vooruitgang op de weg naar vrijmaking van het handelsverkeer en van de betalingen door de maatregelen die werden getroffen door het Verenigd Koninkrijk en, meer recent, door de Verenigde Staten. Op dit gebied tekent zich eveneens een crisis af in Frankrijk en de zeer onlangs in dit land ingevoerde wisselcontrole gaat in dezelfde richting.

In België vooral werden de topindustrieën niet voldoende ontwikkeld om de algemene tendens tot rationalisatie op te vangen en de internationale evolutie heeft geleid tot een nog meer uitgesproken inkrimping der afzetmarkten dan dit in 1966 het geval was. Uit de eerste beoordelingen die ter zake naar voren kunnen worden gebracht, blijkt dat het bruto nationaal produkt, naar volume, in 1967 ten opzichte van het voorgaande jaar, niet sneller zou zijn gestegen.

Deze laatste hypothese heeft de overhand wat betreft de bedrijvigheid in de nijverheid, het bouwbedrijf en de overheidssector. De in de landbouw en de dienstenverlenende sector geboekte vooruitgang zou dit minder hoge stijgingstempo in de andere sectoren niet of nauwelijks hebben opgevangen. Uit de besteding van het nationaal produkt zou

vooreerst een lichte daling blijken, naar volume, van de binnenlandse bruto kapitaalvorming, als gevolg van een teruggang bij de woningbouw en van de ongewijzigde toestand op gebied van de voorraden.

Het gezinsverbruik zou ten aanzien van het vorige jaar nauwelijks hoger liggen, doch het verbruik van de overheidssector zou nog verder zijn toegenomen.

De industriële bedrijvigheid bereikte — hetgeen normaal is na een lange groeiperiode — praktisch een ongewijzigd niveau, dat van medio 1966 tot aan het eind van het eerste halfjaar 1967 op dezelfde hoogte bleef ; vervolgens trad een bepaald herstel op. Over het algemeen moesten echter de winstmarges der bedrijven, die zich tegenover een verscherpte concurrentie zagen geplaatst, verminderd worden. Dit verklaart ongetwijfeld grotendeels de rationalisatie-inspanningen waartoe werd overgegaan en die hun stempel drukken op het verloop van de investeringen in België.

Ondanks de economische expansiewetten en de wetten tot stimulering van het bedrijfsleven, schijnt het dat de door de chemische sector gevormde topactiviteit praktisch de enige was die meer kapitaal heeft gevergd, kapitaal dat bovendien dan nog voornamelijk dank zij buitenlandse initiatieven werd bijeengebracht.

Eén en ander moest dan ook invloed uitoefenen op de werkgelegenheid, die sinds 1959 voor de eerste maal ten opzichte van het voorgaande jaar daalde. Daarenboven werden alle streken van het land niet op dezelfde wijze door de werkloosheid getroffen.

Hier raakt men de gezamenlijke gevolgen van de conjuncturele en structurele factoren. Een meer aarzelende conjunctuur heeft de structuurwijzigingen, voornamelijk in de industrie, bespoedigd. Daarom was het aanwerven van personeel moeilijker in de streken waar activiteiten zoals het bouwbedrijf, de metaalverwerkende nijverheid, de kleding- en textielindustrie, de levensmiddelennijverheid, de dienstenverlenende sector en, uiteraard, de kolenwinning overheersen. Het zijn de ijzer- en staalnijverheid en vooral de chemische industrie die het herstel hebben bevorderd ; doch de aard zelf van deze industrieën bepaalt een zeer zwak verband tussen de nodige arbeidskrachten en de omvang van de outillage.

De stijging van de inkomsten evolueerde in dezelfde zin als de activiteit der arbeiders en, ondanks een stijging der consumptieprijzen, die in 1967 klaarblijkelijk minder sterk was dan in 1966, nam het voor particuliere inkopen bestede bedrag, tegen vaste prijzen, minder snel toe ondanks de grotere faciliteiten die, om de economie te stimuleren, bij kredietverstrekking voor verkoop op afbetaling werden verleend. Gezegd moet worden dat de spaarneiging tegelijkertijd, voornamelijk na de lente is toegenomen. Het merendeel der consumenten heeft een afwachtende houding aangenomen, daar het peil van hun

inkomsten hen onzeker toekwam, of gedaald was als gevolg van stijgende moeilijkheden om werk te vinden. Hieraan moet worden toegevoegd dat, als gevolg van het hoge geboortecijfer van na de oorlog, het aantal jeugdige personen dat de arbeidsgeschikte leeftijd heeft bereikt blijft stijgen, waardoor deze personen, omdat zij moeilijker werk vinden, langer ten laste van hun ouders blijven.

De Overheid heeft dientengevolge een groter aantal maatregelen getroffen om de economie nieuw leven in te blazen. Deze maatregelen hebben zowel betrekking op het verbruik als op investeringen. In de overheidssector, of het nu vastleggingen of werkelijke betalingen betreft, hebben deze investeringen trouwens een zelden bereikte stijging geboekt, die zich tot in 1968 voortzet.

Bovendien kon door de hierboven beschreven houding van consumenten en spaarders de Schatkist in aanzienlijk grotere mate dan voorheen gefinancierd worden door de obligaties en Schatkistcertificaten waarin de spaargelden door de banken konden worden omgezet, alsmede door de beleggingen in obligaties en kasbons van de parastatale instellingen ; anderzijds, kon de Belgische kapitaalmarkt gemakkelijker de overheidsleningen opnemen.

Het jaar 1967 werd dus gekenmerkt door een bepaalde, door de particuliere investeerders en verbruikers aan de dag gelegde terughoudendheid en door het feit dat de Overheid gebruik maakte van de ruimere liquide middelen om de economie aan te wakkeren die, uiteindelijk, een minder snel groeitempo kende, hoewel dit tempo aan het einde van het jaar en in het begin van 1968 wederom stijgend was.

★
★ ★

EERSTE DEEL

BEVOLKING EN WERKGELEGENHEID

HOOFDSTUK ÉÉN

BEVOLKING

§ 1. — ALGEMEEN

De bevolking nam in 1967 met slechts 0,5 % toe tegenover 0,6 % in 1966 en 0,8 % in 1965. Zowel de natuurlijke aangroei als het migratiesaldo waren kleiner dan in de voorgaande jaren. Genoemd saldo bedroeg nog slechts 17 831 eenheden, tegenover 48 945 in het recordjaar 1964.

Ook het aantal arbeidsvergunningen met immigratie daalde verder tot 14 175 eenheden, wat minder is dan de helft van het aantal uitgereikt in 1965 (30 750) en slechts 42,7 % van dat van 1964. De meesten kwamen uit Italië (4 040 tegenover 6 149 in 1966 en 7 382 in 1965), uit Frankrijk (2 702) en uit Spanje (1 918). Voor de Spanjaarden is het aantal arbeidsvergunningen met immigratie echter sterk verminderd (7 909 in 1965). Hetzelfde geldt voor dezen uit Noord-Afrikaanse landen.

Een vergelijking tussen de gegevens van de volkstelling op 31 december 1961 en die van de telling van de vreemde arbeidskrachten op 30 juni 1967 (1) brengt verschillende wijzigingen aan het licht. Op deze laatste datum telde men 181 555 werknemers van vreemde nationaliteit. In dit aantal waren er 80 % mannen en 87 % arbeiders en arbeidsters. Ten opzichte van 1961 is er een stijging met 31,6 % : de arbeiders met 37,2 % en de bedienden slechts met 3,5 %. De gevoelige aangroei van vreemde werknemers tussen 1961 en 1967 is vooral toe te schrijven aan de sterke immigratie uit Spanje, Griekenland, Turkije, Algerië en Marokko.

Verschuivingen doen zich voor van de ene bedrijfstak naar de andere. Het aantal van degenen die werken in de kolenmijnen daalde met 21,4 %. De fabrieksnijverheid, waar het grootste aantal vreemde arbeiders werkzaam is, boekt terzake een lichte stijging, maar het is vooral het bouwbedrijf dat de nieuw aangekomenen en ook die welke nog in de mijnen werken aantrekt.

---

(1) Telling van de vreemde arbeidskrachten op 30 juni 1967. (*Statistisch Tijdschrift*, nr. 3, maart 1968, blz. 240-253), [Nationaal Instituut voor de Statistiek].

De verdeling van de vreemde arbeiders per gewest onthult dat 22,8 % van hen zich in het Nederlands taalgebied bevinden, 47,8 % in Wallonië en 29,4 % in de agglomeratie van Brussel-Hoofdstad. Ten opzichte van 1961 zijn er vooral veranderingen op dit gebied gebleken in het arrondissement Brussel (van 18,8 % naar 32,9 %), in Henegouwen (van 31,5 % naar 21,5 %) en in Luik (van 23,4 % naar 19,8 %).

Het aantal levend geboren kinderen bereikte in 1967 een dieptepunt met 145 899 eenheden of 15,19 per duizend inwoners. Buiten de oorlogsperiode, werd sedert 1938/1939 geen ongunstiger jaar genoteerd. Het aantal sterfgevallen lag in 1966 slechts een vijftigtal hoger dan in 1967.

De totale aangroei per duizend inwoners bedroeg 7,49 voor de Vlaamse gewesten ; 1,54 voor de Waalse gewesten en 4,28 voor Brussel-Hoofdstad, tegenover respectievelijk 8,31, 1,50 en 8,13 een jaar tevoren. Hij was negatief in Henegouwen en Luxemburg, maar relatief het grootst in de streek Brussel-randgemeenten (+ 24,39), het arrondissement Nijvel (+ 15,98), Halle-Vilvoorde (+ 13,35) en in Limburg (+ 11,51). Het migratiesaldo was negatief in beide Vlaanderen, Limburg, Henegouwen en Luxemburg. De natuurlijke aangroei in het arrondissement Nijvel en in de provincie Luik wees eveneens op een negatief getal.

De leeftijdsstructuur van de Belgische bevolking is in voortdurende evolutie, zoals blijkt uit de gegevens van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (1).

De veroudering van de bevolking begon zich af te tekenen in 1910. De seniliteitscoëfficiënt (2) steeg jaarlijks gemiddeld met een half punt gedurende de periode 1910 tot 1920 en nam in de periode 1920 tot 1947 met één punt per jaar toe. In 1960 en 1961 werd tijdelijk de invloed gevoeld van de geboortegolf na de oorlog, maar sindsdien verscherpt de veroudering. Het relatief belang van de groep van 20 tot minder dan 65 jaar vermindert na 1930. Het indexcijfer van de bevolking op actieve leeftijd is 103,6 voor de mannen en 101,9 voor de vrouwen (basis 1961 = 100) op 31 december 1966. De indexcijfers (basis 1961 = 100) van de leeftijdsklassen op schoolleeftijd bedroegen op hetzelfde ogenblik 106,3, 105,9 en 119,2 respectievelijk voor de groepen van 6-13, 12-17 en 18-24 jaar oud. Hierbij dient ook rekening te worden gehouden met het feit dat de hogere studies meer en meer gedemocratiseerd worden. Opmerkelijk is de verhoging van het aantal personen in de leeftijdsklasse waarin universitair onderwijs gevolgd wordt.

Hoe verloopt de werkelijke evolutie van de schoolbevolking naar onderwijsniveau en per leeftijd, na de eliminatie van de demografische invloeden (3)

---

(1) Bevolking van het Rijk naar leeftijd en geslacht op 31 december 1966. (*Statistisch Tijdschrift*, nr. 3, maart 1968, blz. 197-219), [Nationaal Instituut voor de Statistiek].

(2) De verhouding tussen het aantal personen van 65 jaar en ouder en het aantal personen van 0 tot minder dan 15 jaar.

(3) Ontwikkeling van de schoolbevolking naar het onderwijsniveau, geslacht en leeftijd. Schooljaren 1956/'57 en 1965/'66. (*Statistisch Tijdschrift*, nr. 3, maart 1968, blz. 202-219), [Nationaal Instituut voor de Statistiek].

Schoolbevolking naar onderwijsniveau, geslacht, inrichtende macht van het onderwijs en taalstelsel (*Statistisch Tijdschrift*, nr 4, april 1968, blz. 339-347), [Nationaal Instituut voor de Statistiek].

is een vraag die eveneens beantwoord wordt in een studie van het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Voor het lager onderwijs bedraagt de scolariteitsgraad ± 100 %, dit door de leerplicht tot 14 jaar. In 1965/'66 volgde 71,7 % van de jeugd onderwijs tot op de leeftijd van 16 jaar, en een derde van de jongeren (33,3 % voor de jongens en 32,4 % van de meisjes) beëindigde de studies van het tweede niveau (hogere graad). Voor alle niveaus en onderwijstypen is de schoolbevolking sterk gestegen sinds 1956, zelfs na eliminatie van de demografische invloeden. Het hoger technisch onderwijs op welk niveau de deelnemingspercentages nog niet zeer belangrijk zijn, kende relatief de grootste toeneming sinds 1956 (indexcijfer 277) ; hierop volgt het universitair onderwijs met indexcijfer 186 (van 25 169 studenten naar 48 800) en het hoger secundair onderwijs met indexcijfer 165. Kenmerkend is de verhoging van het aantal vrouwelijke studenten behalve voor het middelbaar normaal onderwijs en het kunstonderwijs.

§ 2. — STERFTE PER PROVINCIE VAN 1959 TOT 1962 (1)

Uit de vergelijking tussen de sterftetafels van 1890-1901, enerzijds, en de tafels van 1959-1963 voor het Rijk en die van 1959-1962 voor de provincies, anderzijds, blijkt onder meer dat de kindersterfte aanzienlijk verminderde en dat de gemiddelde levensduur bij de geboorte sterk gestegen is. In de Vlaamse provincies (behalve voor Limburg) en in Brabant ligt de gemiddelde levensduur, in tegenstelling met de sterftetafels van 1890-1901, hoger dan die in het Rijk, terwijl in Wallonië zich het omgekeerde verschijnsel voordeed. In Limburg bleef de gemiddelde levensduur hoger dan die voor het Rijk.

§ 3. — TYPOLOGIE VAN DE BELGISCHE GEMEENTEN NAAR GRAAD VAN VERSTEDELIJKING OP 31 DECEMBER 1961 (2)

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek publiceerde bij de laatste volkstelling op 31 december 1961 geen gegevens meer op basis van een indeling der gemeenten naar de grootte van het aantal inwoners. Het Instituut heeft, met behulp van gegevens uit de telling een typologie opgesteld van de Belgische gemeenten naar de graad van verstedelijking, ter vervanging van bovenvermelde indeling.

Als classificatiecriteria heeft dit Instituut het percentage agrarische mannelijke beroepsbevolking, het percentage werkelijke woonforensen (3) t.o.v. de ter plaatse wonende beroepsbevolking, het percentage werkelijke werkforensen (4)

---

(1) Sterftetafels van de provincies 1959-1962. (*Statistisch Tijdschrift*, nr. 12, december 1967, blz. 1127-1150), [Nationaal Instituut voor de Statistiek].

(2) Typologie van de Belgische gemeenten naar graad van verstedelijking op 31 december 1961. (*Statistische Studiën*, nr. 17, 1968, blz. 3-57), [Nationaal Instituut voor de Statistiek].

(3) Een werkelijke woonforens is een forens die meer dan 15 minuten nodig heeft om, vertrekkend uit zijn woonverblijf, de plaats te bereiken waar hij werkt.

(4) Een werkforens van een gemeente is de in een gemeente werkende forens, wonend in een andere gemeente.

t.o.v. de in de gemeente werkende bevolking, de werkgelegenheidscoëfficiënt (1) en de concentratie van typisch stedelijke diensten en instellingen behouden.

De gemeenten werden ingedeeld in plattelandsgemeenten, verstedelijkte gemeenten en in steden en stedelijke agglomeraties, telkenmale onderverdeeld in subgroepen.

Van de 2 663 gemeenten die België op 31 december 1961 telde zijn er 47,3 % plattelandsgemeenten. Hier woont 13,7 % van de totale bevolking. Het natuurlijk accres wordt bijna volledig geneutraliseerd door uitwijking zodat het bevolkingscijfer er nauwelijks kan worden in stand gehouden. De toestand is enigszins anders in beide taalgebieden.

In het nederlandstalig landsgedeelte is er nog een positief saldo van 2,75 °/₀₀. In het franstalig landsgedeelte kunnen slechts de landelijke woongemeenten (d.i. die waar meer dan 50 % van de beroepsbevolking werkelijke woonforens is) hun bevolking handhaven. Voor de gezamenlijke Waalse plattelandsgemeenten is er een bevolkingsvermindering van 3,9 °/₀₀.

44,9 % van de Belgische gemeenten zijn verstedelijkte gemeenten, waarin 39 % van de totale bevolking van het Rijk wonen. Het is vooral hier dat de bevolkingscijfers toenemen. Niet alleen hebben zij relatief het grootste natuurlijk accres maar tevens nemen zij een aanzienlijk gedeelte van de inwijking op. Deze bevolking komt voor 52 % tussen in het totale natuurlijke accres van het Rijk, en zij neemt in totaal 62,8 % van de bevolkingsaangroei op.

Ook hier is er een verschil tussen beide taalgebieden. In het nederlandstalig landsgedeelte is voor de verstedelijkte gemeenten de natuurlijke groei groter dan voor de plattelandsgemeenten. Bovendien is er een positief migratiesaldo. De grootste groei kennen de verstedelijkte woongemeenten (d.i. die waar meer dan 50 % van de beroepsbevolking werkelijke woonforens is en waar minder dan 40 % van de in de gemeente werkende bevolking werkelijke werkforens is) met 15,69 °/₀₀. De minst sterke, maar toch nog duidelijke stijging hebben de gemengde verstedelijkte gemeenten (d.i. die welke noch als uitgesproken woongemeenten, noch als werkgemeenten kunnen gerangschikt worden) met 10,16 °/₀₀. In het franstalige landsgedeelte is voor de verstedelijkte gemeenten de natuurlijke aangroei kleiner dan voor de plattelandsgemeenten. Het uitwijkingssaldo is geringer in de eerste groep zodat er nog een kleine bevolkingsgroei is. Hier hebben de gemengde verstedelijkte gemeenten het grootste accres (5,90 °/₀₀) en de verstedelijkte woongemeenten de kleinste groei (0,07 °/₀₀).

7,8 % van de gemeenten zijn steden of maken deel uit van een grote agglomeratie. Hier woont 47,3 % van de bevolking. De steden en de grote agglomeraties dragen echter slechts voor 32,1 % bij in het totaal natuurlijk accres en slechts voor 36,4 % in de totale bevolkingsvermeerdering.

---

(1) De werkgelegenheidscoëfficiënt is de verhouding van de in de gemeente werkende bevolking t.o.v. de in de gemeente wonende beroepsbevolking, vermenigvuldigd met 100.

De werkgelegenheidscoëfficiënt wijst erop dat de steden en stedelijke agglomeraties de meeste mogelijkheden bieden, dit zowel in Vlaanderen als in Wallonië. Deze coëfficiënt was in 1961 lager in het nederlandstalig dan in het franstalig landsgedeelte.

★
★ ★

Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Bevolkingsaccres			Gemiddeld jaarlijks bevolkings-cijfer (a)
			Natuurlijke aangroei	Door migratie	Totaal	
1957	152 388	107 236	45 152	30 183	75 335	9 026 778 (b)
1958	155 894	105 746	50 148	1 709	51 857	9 078 635 (b)
1959	160 662	103 513	57 149	— 6 960	50 189	9 128 824 (b)
1960	155 520	113 106	42 414	6 916	49 330	9 178 154 (b)
1961	158 262	106 259	52 003	— 1 428	50 575	9 228 729 (b) 9 189 741 (c)
1962	154 338	111 545	42 793	18 880	61 673	9 251 414 (d)
1963	158 196	115 618	42 578	34 134	76 712	9 328 126 (d)
1964	160 371	109 342	51 029	48 945	99 974	9 428 100 (d)
1965	154 856	114 507	40 349	30 785	71 134	9 499 234 (d)
1966	150 636	114 557	36 079	21 067	57 146	9 556 380 (d)
1967	145 899	114 509	31 390	17 831	49 221	9 605 601 (d)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Einde jaar.
(b) Berekende bevolking op basis van de telling van 1947.
(c) Getelde bevolking op 31 december 1961.
(d) Berekende bevolking op basis van de telling van 1961.

Loop van de bevolking in 1967

LANDSGEDEELTE	Geboorten (a)		Sterfgevallen (a)		Toe- of afneming				Stand per 31 december 1967
					Natuurlijk accres	Saldo der migratiebewegingen	Totale aangroei		
	Absolute cijfers	°/oo (b)	Absolute cijfers	°/oo (b)	Absolute cijfers	Absolute cijfers	Absolute cijfers	°/oo (c)	Absolute cijfers
Brussel-hoofdstad	*14 590*	*13,52*	*14 414*	*13,36*	*176*	*4 419*	*4 595*	*4,28*	*1 079 181*
Vlaamse gewesten	*86 164*	*16,11*	*56 429*	*10,55*	*29 735*	*10 005*	*39 740*	*7,49*	*5 348 039*
Antwerpen	23 874	15,72	16 244	10,70	7 630	4 207	11 837	7,86	1 518 464
West-Vlaanderen	17 032	16,34	11 095	10,64	5 937	— 21	5 916	5,71	1 042 586
Oost-Vlaanderen	20 393	15,62	15 602	11,95	4 791	— 147	4 644	3,57	1 305 717
Limburg	12 663	19,83	4 716	7,38	7 947	— 680	7 267	11,51	638 593
Arrondissement Leuven	5 728	14,98	3 987	10,43	1 741	1 680	3 421	9,03	382 265
Arrondissement Halle-Vilvoorde	5 836	14,41	4 293	10,60	1 543	3 791	5 334	13,35	404 928
Brussel randgemeenten (d)	638	11,50	492	8,87	146	1 175	1 321	24,39	55 486
Waalse gewesten	*45 145*	*14,20*	*43 666*	*13,74*	*1 479*	*3 407*	*4 886*	*1,54*	*3 178 381*
Henegouwen	18 778	14,10	18 462	13,86	316	— 592	— 276	—0,21	1 331 677
Luik	14 295	14,03	14 483	14,21	— 188	1 418	1 230	1,21	1 019 105
Luxemburg	3 418	15,58	2 683	12,23	735	—1 682	— 947	—4,30	219 368
Namen	5 810	15,23	5 105	13,38	705	608	1 313	3,45	381 578
Arrondissement Nijvel	2 844	12,55	2 933	12,94	— 89	3 655	3 566	15,98	226 653
Het Rijk	**145 899**	**15,19**	**114 509**	**11,92**	**31 390**	**17 831**	**49 221**	**5,15**	**9 605 601**

(a) Exclusief de doodgeborenen en andere levenloos aangegeven kinderen.
(b) Verhouding tot de totale bevolking par 31 december 1967.
(c) Verhouding tot de totale bevolking geteld op 31 december 1966.
(d) Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel, Wezembeek-Oppem.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Indeling per bedrijfstak van de actieve bevolking (a)

BEDRIJFSTAK	31 december 1961		31 december 1965		31 december 1966	
	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%
	MANNEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	208 020	8,1	171 105	6,5	161 758	6,1
Mijnbouw	111 518	4,3	93 979	3,6	82 818	3,1
Fabrieksnijverheid	918 407	35,7	951 006	36,0	944 287	35,8
Bouwbedrijf	256 621	10,0	289 460	11,0	291 825	11,1
Elektriciteit, gas, water	27 151	1,0	27 991	1,1	28 172	1,1
Handel, banken, verzekeringen	316 424	12,3	341 456	12,9	349 208	13,3
Vervoer en verkeer	236 484	9,2	244 106	9,3	244 658	9,3
Diensten	393 488	15,3	425 087	16,1	437 685	16,6
Werkzoekenden	67 104	2,6	46 113	1,7	49 012	1,9
Miliciens	39 958	1,5	47 000	1,8	44 846	1,7
Stagiairs in beroepsopleiding	—	—	1 344	—	1 176	—
Totaal	**2 575 175**	**100,0**	**2 638 647**	**100,0**	**2 635 445**	**100,0**
	VROUWEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	80 327	7,3	59 215	5,2	54 599	4,7
Mijnbouw	1 180	0,1	1 175	0,1	1 122	0,1
Fabrieksnijverheid	315 048	28,8	327 274	28,5	328 149	28,1
Bouwbedrijf	6 548	0,6	7 704	0,7	8 347	0,7
Elektriciteit, gas, water	1 351	0,1	1 761	0,1	1 745	0,1
Handel, banken, verzekeringen	227 669	20,8	245 948	21,4	253 712	21,7
Vervoer en verkeer	17 096	1,6	19 546	1,7	21 318	1,8
Diensten	424 554	38,7	468 164	40,8	482 012	41,2
Werkzoekenden	22 300	2,0	16 694	1,5	18 240	1,6
Stagiairs in beroepsopleiding	—	—	65	—	130	—
Totaal	**1 096 073**	**100,0**	**1 147 546**	**100,0**	**1 169 374**	**100,0**
	TOTAAL					
Landbouw, bosbouw en visserij	288 347	7,8	230 320	6,1	216 357	5,7
Mijnbouw	112 698	3,1	95 154	2,5	83 940	2,2
Fabrieksnijverheid	1 233 455	33,6	1 278 280	33,8	1 272 436	33,4
Bouwbedrijf	263 169	7,2	297 164	7,8	300 172	7,9
Elektriciteit, gas, water	28 502	0,8	29 752	0,8	29 917	0,8
Handel, banken, verzekeringen	544 093	14,8	587 404	15,5	602.920	15,9
Vervoer en verkeer	253 580	6,9	263 652	7,0	265 976	7,0
Diensten	818 942	22,3	893 251	23,6	919 697	24,2
Werkzoekenden	89 404	2,4	62 807	1,7	67 252	1,7
Miliciens	39 958	1,1	47 000	1,2	44 846	1,2
Stagiairs in beroepsopleiding	—	—	1 409	—	1 306	—
Totaal	**3 671 248**	**100,0**	**3 786 193**	**100,0**	**3 804 819**	**100,0**

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

(a) De gegevens voor 1961 zijn gesteund op de telling.
Die voor 1965 en 1966 zijn ramingen van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.
De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.

Aantal vreemde werknemers op 30 juni 1967 per provincie en taalgebied van tewerkstelling en naar sociale stand en geslacht

PROVINCIE / TAALGEBIED	Werklieden			Bedienden			Totaal			In % van het totaal
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
Antwerpen ...	8 852	1 397	10 249	2 523	704	3 227	11 375	2 101	13 476	7,4
Brabant	38 531	13 153	51 684	9 050	4 407	13 457	47 581	17 560	65 141	35,9
West-Vlaanderen	1 293	409	1 702	330	150	480	1 623	559	2 182	1,2
Oost-Vlaanderen	3 199	629	3 828	632	183	815	3 831	812	4 643	2,6
Henegouwen .	31 700	5 074	36 774	1 191	1 122	2 313	32 891	6 196	39 087	21,5
Luik	27 543	6 338	33 881	1 151	1 010	2 161	28 694	7 348	36 042	19,8
Limburg	12 702	670	13 372	429	154	583	13 131	824	13 955	7,7
Luxemburg ..	861	183	1 044	74	69	143	935	252	1 187	0,7
Namen	4 910	524	5 434	203	205	408	5 113	729	5 842	3,2
Het Rijk...	**129 591**	**28 377**	**157 968**	**15 583**	**8 004**	**23 587**	**145 174**	**36 381**	**181 555**	**100,0**
Nederlands taalgebied	30 853	4 158	35 011	4 912	1 527	6 439	35 765	5 685	41 450	22,8
Frans taalgebied	68 547	12 792	81 339	2 835	2 494	5 329	71 382	15 286	86 668	47,8
Hoofdstad Brussel	30 191	11 427	41 618	7 836	3 983	11 819	38 027	15 410	53 437	29,4

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Aantal vreemde werknemers naar bedrijfssectoren in 1961 en 1967

BEDRIJFSSECTOR	1961 (a)		1967		Vermeerdering of vermindering in 1967 t.o.v. 1961 in %
	Absoluut aantal	In % van het totaal	Absoluut aantal	In % van het totaal	
Landbouw, veeteelt, bosbouw, visserij	991	0,7	857	0,5	— 13,5
Extractieve nijverheid	41 009	29,7	32 222	17,7	— 21,4
Verwerkende nijverheid	55 063	39,9	77 228	42,5	+ 40,3
Bouwnijverheid.....	8 654	6,3	22 394	12,3	+158,8
Vervoer en verkeer.....	4 607	3,4	4 688	2,6	+ 1,8
Groot- en kleinhandel	8 704	6,3	14 466	8,0	+ 66,2
Overige diensten (a)	18 931	13,7	29 700	16,4	+ 56,9
Totaal...	**137 959**	**100,0**	**181 555**	**100,0**	**+ 31,6**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Ten einde de gegevens van 1961 en 1967 vergelijkbaar de te maken werden de gegevens van 1961 voor de bedienden in de sector « Overige diensten » verminderd met 3.107 (1.962 mannen en 1.145 vrouwen) overeenstemmend met het aantal personeelsleden van de Europese Gemeenschappen en de Ambassades die bij de volkstelling van 1961 wel doch bij de telling van 1967 niet werden geteld.

Indeling per bedrijfstak van de actieve bevolking (a)

BEDRIJFSTAK	31 december 1961		31 december 1965		31 december 1966	
	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%
	MANNEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	208 020	8,1	171 105	6,5	161 758	6,1
Mijnbouw	111 518	4,3	93 979	3,6	82 818	3,1
Fabrieksnijverheid	918 407	35,7	951 006	36,0	944 287	35,8
Bouwbedrijf	256 621	10,0	289 460	11,0	291 825	11,1
Elektriciteit, gas, water	27 151	1,0	27 991	1,1	28 172	1,1
Handel, banken, verzekeringen	316 424	12,3	341 456	12,9	349 208	13,3
Vervoer en verkeer	236 484	9,2	244 106	9,3	244 658	9,3
Diensten	393 488	15,3	425 087	16,1	437 685	16,6
Werkzoekenden	67 104	2,6	46 113	1,7	49 012	1,9
Miliciens	39 958	1,5	47 000	1,8	44 846	1,7
Stagiairs in beroepsopleiding	—	—	1 344	—	1 176	—
Totaal	**2 575 175**	**100,0**	**2 638 647**	**100,0**	**2 635 445**	**100,0**
	VROUWEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	80 327	7,3	59 215	5,2	54 599	4,7
Mijnbouw	1 180	0,1	1 175	0,1	1 122	0,1
Fabrieksnijverheid	315 048	28,8	327 274	28,5	328 149	28,1
Bouwbedrijf	6 548	0,6	7 704	0,7	8 347	0,7
Elektriciteit, gas, water	1 351	0,1	1 761	0,1	1 745	0,1
Handel, banken, verzekeringen	227 669	20,8	245 948	21,4	253 712	21,7
Vervoer en verkeer	17 096	1,6	19 546	1,7	21 318	1,8
Diensten	424 554	38,7	468 164	40,8	482 012	41,2
Werkzoekenden	22 300	2,0	16 694	1,5	18 240	1,6
Stagiairs in beroepsopleiding	—	—	65	—	130	—
Totaal	**1 096 073**	**100,0**	**1 147 546**	**100,0**	**1 169 374**	**100,0**
	TOTAAL					
Landbouw, bosbouw en visserij	288 347	7,8	230 320	6,1	216 357	5,7
Mijnbouw	112 698	3,1	95 154	2,5	83 940	2,2
Fabrieksnijverheid	1 233 455	33,6	1 278 280	33,8	1 272 436	33,4
Bouwbedrijf	263 169	7,2	297 164	7,8	300 172	7,9
Elektriciteit, gas, water	28 502	0,8	29 752	0,8	29 917	0,8
Handel, banken, verzekeringen	544 093	14,8	587 404	15,5	602.920	15,9
Vervoer en verkeer	253 580	6,9	263 652	7,0	265 976	7,0
Diensten	818 942	22,3	893 251	23,6	919 697	24,2
Werkzoekenden	89 404	2,4	62 807	1,7	67 252	1,7
Miliciens	39 958	1,1	47 000	1,2	44 846	1,2
Stagiairs in beroepsopleiding	—	—	1 409	—	1 306	—
Totaal	**3 671 248**	**100,0**	**3 786 193**	**100,0**	**3 804 819**	**100,0**

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

(a) De gegevens voor 1961 zijn gesteund op de telling.
Die voor 1965 en 1966 zijn ramingen van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.
De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.

Aantal vreemde werknemers op 30 juni 1967 per provincie en taalgebied van tewerkstelling en naar sociale stand en geslacht

PROVINCIE / TAALGEBIED	Werklieden			Bedienden			Totaal			In % van het totaal
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
Antwerpen ...	8 852	1 397	10 249	2 523	704	3 227	11 375	2 101	13 476	7,4
Brabant	38 531	13 153	51 684	9 050	4 407	13 457	47 581	17 560	65 141	35,9
West-Vlaanderen	1 293	409	1 702	330	150	480	1 623	559	2 182	1,2
Oost-Vlaanderen	3 199	629	3 828	632	183	815	3 831	812	4 643	2,6
Henegouwen .	31 700	5 074	36 774	1 191	1 122	2 313	32 891	6 196	39 087	21,5
Luik	27 543	6 338	33 881	1 151	1 010	2 161	28 694	7 348	36 042	19,8
Limburg	12 702	670	13 372	429	154	583	13 131	824	13 955	7,7
Luxemburg ..	861	183	1 044	74	69	143	935	252	1 187	0,7
Namen	4 910	524	5 434	203	205	408	5 113	729	5 842	3,2
Het Rijk...	**129 591**	**28 377**	**157 968**	**15 583**	**8 004**	**23 587**	**145 174**	**36 381**	**181 555**	**100,0**
Nederlands taalgebied	30 853	4 158	35 011	4 912	1 527	6 439	35 765	5 685	41 450	22,8
Frans taalgebied	68 547	12 792	81 339	2 835	2 494	5 329	71 382	15 286	86 668	47,8
Hoofdstad Brussel	30 191	11 427	41 618	7 836	3 983	11 819	38 027	15 410	53 437	29,4

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Aantal vreemde werknemers naar bedrijfssectoren in 1961 en 1967

BEDRIJFSSECTOR	1961 (a)		1967		Vermeerdering of vermindering in 1967 t.o.v. 1961 in %
	Absoluut aantal	In % van het totaal	Absoluut aantal	In % van het totaal	
Landbouw, veeteelt, bosbouw, visserij	991	0,7	857	0,5	— 13,5
Extractieve nijverheid	41 009	29,7	32 222	17,7	— 21,4
Verwerkende nijverheid	55 063	39,9	77 228	42,5	+ 40,3
Bouwnijverheid.....	8 654	6,3	22 394	12,3	+158,8
Vervoer en verkeer.....	4 607	3,4	4 688	2,6	+ 1,8
Groot- en kleinhandel	8 704	6,3	14 466	8,0	+ 66,2
Overige diensten (a)	18 931	13,7	29 700	16,4	+ 56,9
Totaal...	**137 959**	**100,0**	**181 555**	**100,0**	**+ 31,6**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Ten einde de gegevens van 1961 en 1967 vergelijkbaar de te maken werden de gegevens van 1961 voor de bedienden in de sector « Overige diensten » verminderd met 3.107 (1.962 mannen en 1.145 vrouwen) overeenstemmend met het aantal personeelsleden van de Europese Gemeenschappen en de Ambassades die bij de volkstelling van 1961 wel doch bij de telling van 1967 niet werden geteld.

Procentuele indeling van de bevolking naar leeftijdsklassen

(ten honderd)

LEEFTIJDSKLAS	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1947	1955	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Jonger dan 20 jaar (0—19)	42,7	42,6	41,3	39,7	34,8	31,0	28,2	28,3	29,7	30,5	30,8	31,1	31,2	31,4	31,4
20 tot minder dan 65 jaar (20—64) .	50,9	51,0	52,4	53,9	58,6	61,4	61,1	60,1	58,3	57,3	56,8	56,5	56,2	55,9	55,7
65 jaar en ouder	6,4	6,4	6,3	6,4	6,6	7,6	10,7	11,6	12,0	12,2	12,4	12,4	12,6	12,7	12,9
	100,0	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Seniliteitscoëfficiënt	19	23	20	21	26	33	52	53	51	51	52	52	53	53	54

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bevolking in de voor het onderwijs in aanmerking te nemen leeftijdsklassen

(duizenden)

LEEFTIJDSKLAS	Mannelijk geslacht			Vrouwelijk geslacht			Totale bevolking		
	1961	1965	1966	1961	1965	1966	1961	1965	1966
Van 6 tot minder dan 14 jaar (6—13)	579,8	610,9	617,3	556,3	584,5	590,6	1 136,1	1 195,4	1 207,9
Van 12 tot minder dan 18 jaar (12—17)	412,3	435,1	437,8	397,5	417,7	419,8	809,8	852,8	857,6
Van 18 tot minder dan 25 jaar (18—24)	387,9	443,1	469,6	381,9	422,4	447,9	769,8	865,5	917,5
Van 6 tot minder dan 25 jaar (6—24)	1 236,9	1 314,5	1 375,9	1 197,8	1 284,1	1 316,0	2 434,7	2 625,6	2 691,9

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Indexcijfers van de scolariteitsverhoudingen naar onderwijsvorm en geslacht (a)

(1956-1957 = 100)

ONDERWIJSVORM	1957-1958	1958-1959	1959-1960	1960-1961	1961-1962	1962-1963	1963-1964	1964-1965	1965-1966
Tweede niveau - Lagere graad :									
Jongens	102	103	105	105	101	105	107	108	110
Meisjes	99	99	101	101	98	104	105	105	106
Totaal...	**100**	**101**	**103**	**103**	**100**	**105**	**106**	**107**	**108**
Tweede niveau - Hogere graad :									
Jongens	103	108	118	124	124	133	137	140	145
Meisjes	102	111	124	132	143	162	175	180	191
Totaal...	**103**	**109**	**121**	**128**	**132**	**146**	**153**	**157**	**165**
Derde niveau - Hoger technisch onderwijs :									
Jongens	117	131	139	139	143	166	184	198	214
Meisjes	114	124	141	143	173	298	365	433	492
Totaal...	**117**	**129**	**139**	**139**	**150**	**196**	**226**	**251**	**277**
Derde niveau - Middelbaar normaal onderwijs en middelbaar technisch normaalonderwijs :									
Jongens	98	148	194	254	275	263	250	198	156
Meisjes	103	105	107	124	147	162	166	147	132
Totaal...	**103**	**117**	**131**	**159**	**182**	**190**	**189**	**161**	**138**
Derde niveau - Kunstonderwijs :									
Jongens	100	106	106	124	129	129	129	112	129
Meisjes	69	54	54	54	62	62	62	69	77
Totaal...	**87**	**87**	**87**	**93**	**100**	**100**	**100**	**93**	**107**
Derde niveau - Universitair en ermee gelijkgesteld onderwijs :									
Jongens	108	116	122	129	134	142	150	155	163
Meisjes	110	120	130	141	152	171	187	215	254
Totaal...	**109**	**117**	**124**	**132**	**138**	**148**	**158**	**169**	**186**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Methode : Voor elk van de onderwijsvormen werden de indexcijfers berekend op basis van de verhouding tussen de totale schoolbevolking en de totale bevolking van de volgende leeftijdsgroepen :
Tweede niveau — lagere graad : 12 tot minder dan 16 jaar.
Tweede niveau — hogere graad : 15 tot minder dan 19 jaar.
Derde niveau — hoger technisch onderwijs : 18 tot minder dan 23 jaar.
Derde niveau — middelbaar normaalonderwijs en middelbaar technisch normaalonderwijs : 18 tot minder dan 23 jaar.
Derde niveau — kunstonderwijs : 18 tot minder dan 23 jaar.
Derde niveau — universitaire en ermee gelijkgesteld onderwijs : 18 tot minder dan 25 jaar.

Loop van de bevolking in 1961 per taalgebied en per groepen van gemeenten naar graad van verstedelijking

(per 1.000 inwoners)

TYPOLOGISCHE INDELING VAN DE GEMEENTEN	Nederlands taalgebied			Frans taalgebied (a)			Het Rijk		
	Natuurlijk accres	Migratiesaldo	Totaal accres	Natuurlijk accres	Migratiesaldo	Totaal accres	Natuurlijk accres	Migratiesaldo	Totaal accres
Plattelandsgemeenten (b) :									
Agrarische gemeenten	+11,95	— 8,19	+ 3,76	+ 5,73	—13,75	— 8,02	+ 7,40	—12,25	— 4,85
Gemeenten met agrarisch karakter	+ 7,26	— 7,68	— 0,43	+ 3,08	— 9,32	— 6,24	+ 5,55	— 8,35	— 2,80
Gemengde plattelandsgemeenten	+ 8,96	— 5,27	+ 3,68	+ 2,29	— 3,91	— 1,62	+ 6,98	— 4,87	+ 2,11
Landelijke woongemeenten	+ 9,22	— 3,82	+ 5,40	+ 2,04	— 0,56	+ 1,48	+ 7,22	— 2,91	+ 4,31
Totaal der plattelandsgemeenten	*+ 8,54*	*— 5,79*	*+ 2,75*	*+ 3,07*	*— 6,96*	*— 3,88*	*+ 6,55*	*— 6,22*	*+ 0,33*
Verstedelijkte gemeenten (c) :									
Verstedelijkte woongemeenten	+10,76	+ 4,93	+15,69	+ 2,72	— 2,65	+ 0,07	+ 7,72	+ 2,06	+ 9,78
Kleine industriecentra en gemeenten met belangrijke werkfuncties	+10,22	+ 3,51	+13,73	+ 3,51	— 2,39	+ 1,12	+ 6,45	+ 0,19	+ 6,64
Gemengde verstedelijkte gemeenten	+10,43	— 0,27	+10,16	+ 2,51	+ 2,68	+ 5,19	+ 7,78	+ 0,72	+ 8,50
Totaal der verstedelijkte gemeenten	*+10,58*	*+ 2,99*	*+13,57*	*+ 2,86*	*— 1,20*	*+ 1,66*	*+ 7,52*	*+ 1,32*	*+ 8,84*
Steden en stedelijke agglomeraties :									
Gewone steden	+ 9,09	— 2,04	+ 7,05	+ 3,07	+ 2,54	+ 5,61	+ 7,13	— 0,55	+ 6,58
Regionale steden	+ 6,98	— 2,65	+ 4,33	+ 1,57	— 7,45	— 5,88	+ 5,44	— 4,01	+ 1,43
Grote agglomeraties	+ 4,00	+ 2,39	+ 6,39	+ 1,16	— 3,27	— 2,11	+ 1,97	+ 1,82	+ 3,79
Totaal der steden en stedelijke agglomeraties	*+ 6,56*	*— 0,32*	*+ 6,24*	*+ 1,83*	*— 1,96*	*— 0,13*	*+ 3,87*	*+ 0,38*	*+ 4,25*
De drie groepen samen	**+ 8,59**	**+ 0,23**	**+ 8,82**	**+ 2,49**	**— 2,36**	**+ 0,13**	**+ 5,66**	**— 0,16**	**+ 5,50**
Hoofdstad Brussel							**+ 0,76**	**+ 4,63**	**+ 5,39**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Inclusief het Duits taalgebied met 25 gemeenten en een bevolking van 57.697 inwoners.
(b) Meer dan 20 % van de mannelijke actieve bevolking werkt in de landbouwsector en de werkgelegenheidscoëfficient is minder dan 100.
(c) Minder dan 20 % van de mannelijke actieve bevolking werkt in de landbouwsector.

HOOFDSTUK II

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID

AFDELING I. – WERKGELEGENHEID

Voor de eerste maal sinds 1959 is het totaal aantal werknemers verminderd ten opzichte van het jaar tevoren ; alhoewel er tekenen van ontspanning waargenomen werden op de arbeidsmarkt, steeg het nog met 0,6 % van juni 1965 naar juni 1966. Van juni 1966 naar juni 1967 is er echter een daling van 0,9 % of, in absolute cijfers, van 19 400 eenheden.

Volgens voorlopige gegevens van de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid (R.M.Z.) en van het Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers (N.P.F.M.) bedroeg in juni 1967 het aantal arbeiders 1 518 200, tegenover 1 558 700 in juni 1966. Deze achteruitgang heeft zowel betrekking op het aantal mannen (— 2,5 %) als op het aantal vrouwen (— 2,8 %). De groep van de bedienden telde echter 648 300 eenheden in juni 1967, wat een vermeerdering betekent van 21 100 of 3,4 % ten opzichte van een jaar tevoren. De toeneming is belangrijker voor de vrouwen dan voor de mannen, zowel in relatieve als in absolute cijfers (+ 4,9 % of + 11 500 voor de vrouwen, tegen + 2,5 % of + 9 600 voor de mannen).

De vermindering van het aantal tewerkgestelde werklieden werd voornamelijk genoteerd in de sectoren mijnen, metaalvoortbrenging, sommige takken van de metaalverwerking, textiel, kleding, chemie, leder en hotelbedrijf. Zij was niet noodzakelijk het gevolg van een vermindering van de produktie, maar dikwijls van een doorgedreven rationalisering.

Het verloop van de niet voldane aangeboden betrekkingen dat door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening werd genoteerd, wijst op een aanhouden van de vertraging van het expansietempo in het land. Regionaal en ook volgens de beroepsgroepen was de afneming van de schaarste aan arbeidskrachten algemeen in 1967. De openstaande werkgelegenheid was vaak slechts van plaatselijke betekenis ; zij was doorgaans van geringe omvang en van voorbijgaande aard.

Het aantal niet onbezette betrekkingen lag 46 % lager eind juni 1967 dan eind juni 1966 en 30 % lager eind december 1967 dan een jaar tevoren ; het aantal bleef het belangrijkst te Brussel en te Antwerpen tijdens het eerste semester, en te Brussel, Antwerpen, Gent, Kortrijk en Roeselare tijdens het tweede halfjaar, alhoewel ook hier de arbeidsmarkt vrij sterk ontspannen bleek.

De vermindering van het aantal niet voldane plaatsaanbiedingen werd vooral waargenomen in de streken waar de textielnijverheid vertegenwoordigd is, zoals Kortrijk, Roeselare en Verviers en in de meeste streken van West-Vlaanderen. In Moeskroen werden reeds sinds het voorgaande jaar geen plaatsaanbiedingen meer genoteerd. Ook in Limburg vermindert de schaarste aan arbeidskrachten zeer sterk en dit door de crisis in de steenkoolmijnen, de sluiting van kledingbedrijven en de vermindering van de tewerkstelling in Nederland.

In sommige sectoren, zoals de landbouw en de mijnen die, slechts enkele jaren geleden nog een tamelijk groot tekort aan arbeidskrachten hadden, is de schaarste vrijwel totaal verdwenen. De sectoren welke nog met een echt personeelstekort te kampen hebben zijn die waar de arbeidsomstandigheden als ongunstig worden aangezien, zoals de visserij, de binnenscheepvaart, het vervoer per tram en per autobus. Ook onder de bedienden bleef de schaarste relatief belangrijk. Er werd vooral een tekort genoteerd bij de twee- of meertalige stenotypisten en het verplegend personeel. In het bouwbedrijf, de metaalnijverheid, de bontproduktie en -verwerking, de textielnijverheid en de kledingindustrie hadden nog enkele branches met personeelsschaarste af te rekenen.

AFDELING II. – WERKLOOSHEID

De werkloosheid evolueerde, in 1967, in functie van de vertraging van het expansietempo. Na het dieptepunt in 1964 tekent zich een verslechting van de toestand af, die in bijna alle bedrijfstakken kan worden vastgesteld.

Het Nationaal Instituut voor de Statistiek publiceerde een artikel, (1) op basis van de jaarlijkse tellingen op 30 juni van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Uit deze studie blijkt eens te meer dat de volledige werkloosheid gelijke tred houdt met de economische evolutie in elk gewest, zowel structureel als conjunctureel. Een belangrijke werkloosheidsvermeerdering wordt derhalve vastgesteld in de provincies Henegouwen, Limburg en Luik waar de mijnen en de metaalnijverheid gevestigd zijn. Het accres sinds 1964 varieert sterk naar gelang van de provincie (16 % voor Antwerpen, 161 % voor Luik). In absolute cijfers blijft het aantal werklozen hoger in Vlaanderen dan in Wallonië. Het stijgingstempo is sterker in het zuiden van het land. De werkloosheid van de vrouw kent tot in 1964 een parallelle evolutie met die van de mannelijke arbeiders. Tijdens de depressie van 1957/1959 werd weliswaar een geringere vermeerdering waargenomen, maar dit wordt inzonderheid toegeschreven aan de maatregelen

(1) Evolutie van de werkloosheid sedert 1958. (*Statistisch Tijdschrift*, nr 12, december 1967, blz. 1151-1157), [Nationaal Instituut voor de Statistiek].

tot bestrijding van de misbruiken. Sinds 1964, is de vermeerdering proportioneel belangrijker bij de vrouwen dan bij de mannen. Dit is te wijten aan de recessie in bedrijfstakken die een groot aantal vrouwen tewerk stellen ; hieronder mogen de textielbedrijven worden vermeld.

De ontwikkeling van de economische activiteit begunstigt vooral de tewerkstelling van de jongeren, maar in mindere mate die welke de indienstneming van oudere werklozen beoogt. Dit was het geval in de periode van mei 1959 tot juni 1964 toen het aantal werkloze mannen van minder dan 50 jaar met 84 % afnam en het aantal werklozen ouder dan 50 jaar slechts met 49 %. Voor dezelfde periode daalt het aantal werkloze vrouwen ouder dan 50 jaar slechts met 48 %. Daarentegen steeg van juni 1964 tot juni 1967 het aantal werkloze mannen van minder dan 50 jaar met 183 %, terwijl de categorie van meer dan 50 jaar slechts met 11 % toenam. Voor de vrouwen beloopt het percentage respectievelijk 195 en 21.

Ook de toeneming van de werklozen met normale arbeidsgeschiktheid is kenmerkend voor de periode vanaf de conjunctuurverslapping.

Sedert het tweede kwartaal van 1967 ligt de volledige werkloosheid met 20 000 hoger dan tijdens de overeenstemmende maanden van 1966. Het maandgemiddelde bedroeg 85 318 eenheden in 1967, tegenover 50 363 in 1964. Ten opzichte van 1966 is dit 38,7 % meer, maar het daggemiddelde van de gecontroleerde werkloosheid steeg van 38 723 tot 61 548 wat een vermeerdering is van 58,9 % van het ene jaar tot het andere.

De vermeerdering die vooral aan oorzaken van economische aard te wijten is, betreft voor 87,5 % normaal arbeidsgeschikte personen. Vooral de jongste leeftijdsklassen werden getroffen. Het aantal volledig werklozen jonger dan 25 jaar bedroeg eind december 1967 20 %, tegen 15 % einde 1966. De leeftijdsklassen van 25 tot 50 jaar namen op dezelfde tijdstippen respectievelijk 39,9 % en 36,3 % voor hun rekening.

Ook het aantal volledig werkloze buitenlanders steeg in dezelfde mate. Van het totaal aantal uitkeringtrekkende volledig werklozen eind 1967 waren 13,1 % van vreemde nationaliteit, tegen 12 % eind 1966.

Vooral in de gewesten waar de bedrijfstakken bouw, metaalverwerking, kleding, textiel, voeding, diensten en mijnen gevestigd zijn werd een stijging van de volledige werkloosheid waargenomen, met name Luik, Hasselt, Brussel, Charleroi, Bergen, Gent, La Louvière, Verviers en Turnhout. De gewesten waar het werkloosheidspercentage (d.i. volledig werklozen tegen werkloosheid verzekerden) onrustwekkend wordt genoemd door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening zijn Bergen (9,4 %), Oostende (7,6 %), Luik en Hoei (7 %) en Hasselt (6 %).

Het werkloosheidspercentage van de volledige werkloosheid in 1967 bedroeg 4 voor gans het land, 5,2 in Wallonië, 3,8 in Vlaanderen en 2,3 in Brussel. In 1966 waren deze percentages respectievelijk 2,9 ; 3,7 ; 2,8 en 1,7.

Ook de gedeeltelijke werkloosheid was in 1967 veel belangrijker dan in 1966. Het daggemiddelde van de gecontroleerde gedeeltelijk werklozen bedroeg 45 870, tegen 35 729. Er werd een peil bereikt dat geregeld 5 000 à 10 000 eenheden hoger lag dan dat van de overeenstemmende maand een jaar tevoren (afgezien van de wintermaanden, die door de weersgesteldheid beïnvloed worden). Het waren voornamelijk de bedrijfstakken textiel, kleding, metaalverwerking, automontage, metaalvoortbrenging en diamant die aan de basis lagen van deze stijging. Een aanzienlijke vermindering van de gedeeltelijke werkloosheid werd echter genoteerd in de kolenmijnen van Limburg en Charleroi.

In 1967 telden de Vlaamse provincies 66 % van de gedeeltelijk werklozen, Wallonië 28,2 % en Brussel 5,7 %. Het werkloosheidspercentage bedroeg in deze streken respectievelijk 2,7 ; 1,9 en 0,7 % in 1967, tegen 2,2 ; 1,5 en 0,5 % in 1966.

★
★ ★

Personeel werkzaam in de nijverheid en opgenomen in de maatschappelijke zekerheid op 30 juni

(duizenden)

BEDRIJFSTAK	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Steenkolenmijnen en ertsontginning	117,2	101,4	91,8	88,7	90,4	83,4	72,8	64,4
Groeven	10,2	10,3	10,3	10,4	10,6	10,3	9,7	9,1
Voedingsmiddelennijverheid	76,2	77,6	78,2	80,0	80,8	78,0	80,4	81,5
Drankbereiding	27,8	27,4	27,8	28,0	27,8	27,2	26,7	25,8
Tabaksindustrie	9,1	9,5	9,2	9,1	9,5	9,9	9,5	9,0
Scheikundige nijverheid	67,3	68,0	70,3	71,9	73,7	74,2	73,9	73,4
Rubbernijverheid	8,6	8,6	8,6	8,6	8,8	9,0	8,5	8,1
Houtbewerking	44,4	45,2	45,7	46,1	48,8	48,4	49,2	48,5
Papier- en kartonnijverheid	22,3	22,9	24,1	25,3	26,3	27,0	26,7	25,9
Boekbedrijf en fotografie	31,8	32,7	33,9	34,5	35,3	36,3	37,2	37,1
Huiden- en lederindustrie	10,5	10,4	10,5	10,2	10,6	10,2	9,7	9,0
Textielnijverheid	145,3	146,6	145,7	148,3	149,6	142,6	142,6	131,5
Confectie	65,7	68,1	67,2	69,1	73,5	73,5	77,4	73,9
Schoenbedrijf	18,5	19,0	18,0	17,5	16,9	15,4	15,2	13,8
Water-, gas- en elektriciteitsvoorziening	19,7	19,8	19,8	20,1	21,1	21,3	21,2	21,3
Ceramiek- en glasnijverheid	71,3	71,8	74,3	72,2	75,2	75,5	71,9	69,2
Metaalnijverheid	373,4	397,1	412,3	416,2	432,4	442,3	437,5	424,6
Kunstambacht en precisiebedrijven	15,1	15,3	16,5	16,9	17,0	17,0	17,9	18,8
Bouwbedrijf	200,6	209,4	219,8	233,8	238,7	240,8	242,9	250,3
Transportbedrijf (a)	72,3	72,8	73,5	75,2	75,6	77,2	77,8	75,9
Diverse bedrijven	9,2	9,7	10,1	11,0	12,4	13,2	13,5	14,8
Totaal	**1 416,5**	**1 443,6**	**1 467,6**	**1 493,1**	**1 535,0**	**1 532,7**	**1 522,2**	**1 485,9**

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) Exclusief het personeel van de N.M.B.S. en van de N.M.V.B.
Exclusief het vast personeel van de Instituten der Belgische Radio en Televisie.

Bezoldigde arbeidskrachten (a)

gemiddelden
(duizenden)

BEDRIJFSTAKKEN	1948	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965 (b)	1966 (b)
Landbouw, bos- en visvangst ..	43,3	31,6	31,0	30,8	29,7	28,6	27,1	25,9	23,3	21,6	16,9	15,7
Mijnbouw	193,6	167,1	167,6	167,5	150,9	130,4	114,4	104,8	101,7	102,2	94,6	83,3
Fabrieksnijverheid	1 022,0	1 048,0	1 072,5	1 031,1	1 014,9	1 044,7	1 080,0	1 107,4	1 117,0	1 141,4	1 137,7	1 132,8
Bouwbedrijf	152,5	208,3	213,4	199,2	199,9	202,3	207,8	223,1	234,5	240,4	247,4	249,6
Elektriciteit, water, gas en gezondheidsdiensten	27,3	29,0	29,2	29,1	29,1	29,5	29,7	30,0	30,6	31,5	29,6	29,7
Handel, bank en verzekering ..	201,1	241,5	248,9	257,4	263,6	273,0	288,7	305,6	316,4	335,4	353,1	366,6
Transportbedrijf	235,3	220,6	225,1	226,9	222,4	219,1	221,1	219,6	223,9	228,3	232,3	233,7
Diensten	504,4	605,7	618,9	634,2	654,0	666,1	677,5	695,7	708,5	718,7	758,3	782,6
Door de publiekrechtelijke lichamen tewerkgestelde werklozen	—	9,8	5,3	10,5	17,3	9,8	7,1	6,7	6,1	6,3	6,1	5,7
Gecontroleerde volledig werklozen	80,9	91,0	77,9	109,7	125,0	110,1	87,9	70,2	58,9	49,7	52,9	56,9
Totaal ...	**2 460,4**	**2 652,6**	**2 689,8**	**2 696,4**	**2 706,8**	**2 713,6**	**2 741,3**	**2 789,0**	**2 820,9**	**2 875,5**	**2 928,9**	**2 956,6**

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Nieuwe ramingsmethode.

Bron : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken (a)

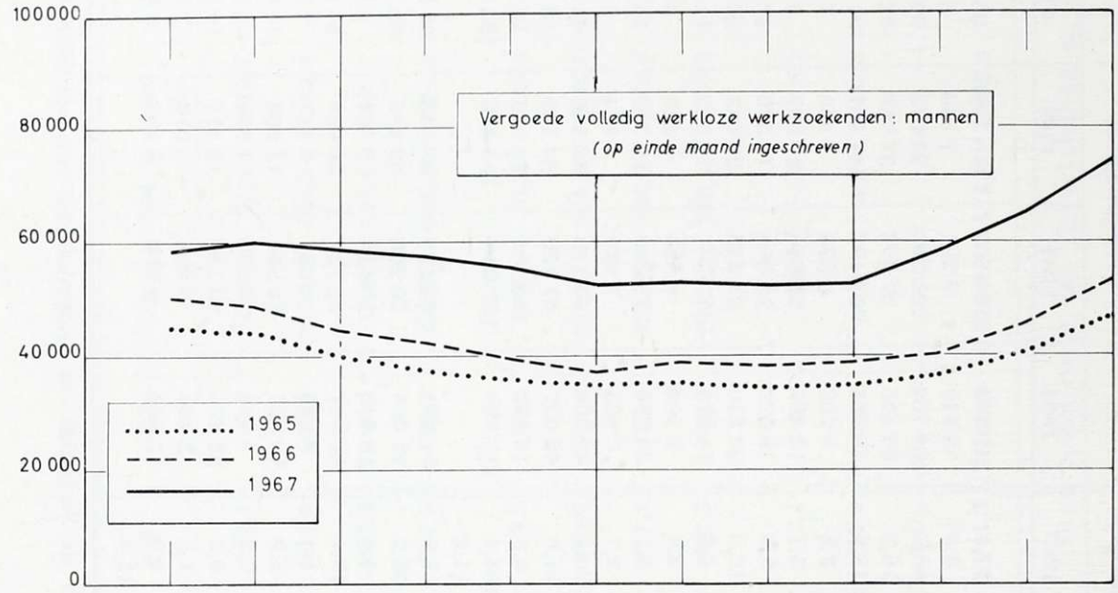
(duizenden)

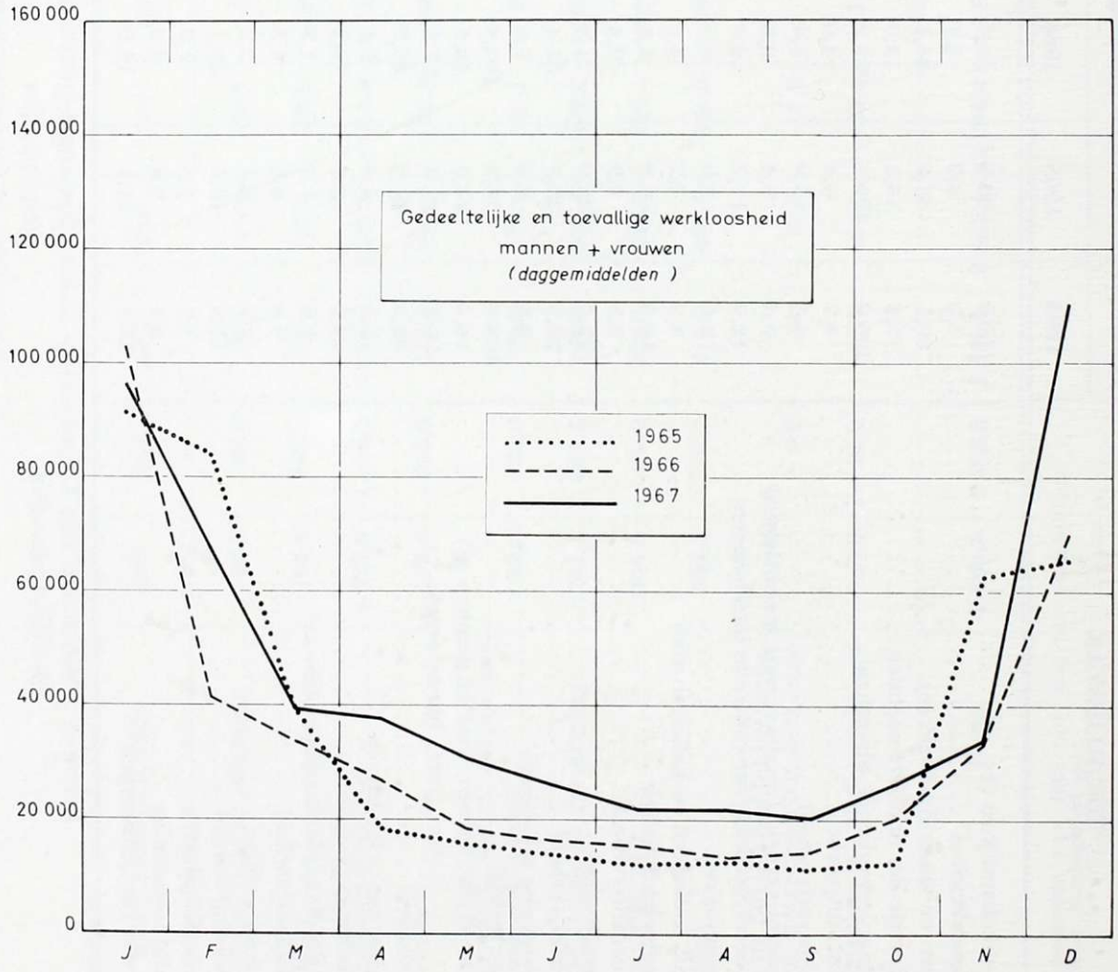
BEDRIJFSTAK	Tewerkgestelde arbeiders (maandgemiddelden)				Uren-arbeiders			
	1964	1965	1966	1967	1964	1965	1966	1967
Steenkolenmijnen (b)	68,0	62,6	54,5	47,6	147 561	130 639	110 190	98 395
Cokesfabrieken	4,0	3,9	3,7	3,3	8 419	8 201	7 544	6 778
IJzer- en staalnijverheid (c)	50,7	48,9	46,1	45,2	109 704	102 590	95 019	92 417
Industrie der non-ferrometalen	17,5	18,5	18,0	16,3	36 825	37 997	37 169	32 908
Metaalverwerkende nijverheid	226,9	229,6	228,2	218,9	459 931	458 492	447 437	421 315
Stikstofnijverheid	4,2	4,1	4,0	3,8	8 208	8 384	7 848	7 346
Rubbernijverheid	6,1	5,9	5,4	5,1	12 597	11 844	10 399	9 750
Papiernijverheid (producerende inrichtingen)	9,4	9,4	9,3	8,9	19 422	18 886	18 376	17 644
Papiernijverheid (verwerkende inrichtingen)	12,9	12,7	12,6	12,0	26 310	25 548	25 083	23 364
Steengroeven	6,9	6,8	6,3	5,9	14 019	13 501	12 585	11 621
Kalk, kalksteen en kalkderivaten	4,2	4,2	4,1	3,9	9 004	8 593	8 343	8 043
Aardewerkindustrie	10,0	9,8	8,8	8,2	20 886	19 860	17 714	16 528
Cementnijverheid	2,8	2,9	2,8	2,7	5 663	5 826	5 774	5 451
Glasnijverheid	23,5	23,0	21,8	20,9	47 504	45 113	42 446	41 141
Houtnijverheid	29,9	29,8	31,4	31,6	62 097	61 120	64 159	63 581
Ceramische nijverheid	8,3	8,2	7,6	6,8	16 857	15 166	15 010	13 195
Bouwbedrijf	108,6	104,3	102,6	104,4	211 389	197 246	195 436	196 969
Spinnerijen: katoen, vlas en hennep (d)	16,4	14,9	13,5	11,6	..	..	..	..
wol, jute, harde vezels	18,3	17,6	17,8	15,8	34 800	33 528	33 045	28 074
Weverijen	38,3	36,0	35,7	33,2	77 086	70 203	69 885	62 150
Andere textielbedrijven	5,5	5,4	5,1	4,6	10 648	10 116	9 364	8 155
Tricotagenijverheid	19,2	18,8	19,2	19,1	36 997	35 727	36 692	34 873
Dierlijke en plantaardige oliën	1,6	1,5	1,8	1,4	3 256	3 001	3 151	2 996
Tabaksnijverheid	6,8	6,8	6,3	5,9	13 229	12 944	11 683	11 007
Ledernijverheid	2,2	2,1	2,2	2,2	4 616	4 260	4 556	4 359
Schoennijverheid	11,8	10,6	10,1	9,2	22 674	20 186	18 475	16 559
Pantoffelindustrie	1,7	1,6	1,6	1,5	3 434	2 964	3 010	2 661
Watervoorziening	3,7	3,8	3,9	4,0	7 859	8 092	8 100	8 649
Haven van Antwerpen	13,7	14,1	14,0	13,4	..	..	..	..

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Administratie van het Mijnwezen. Bedrijfsfederaties.

(a) In het algemeen maken de in deze tabel voorkomende industrieën het voorwerp uit van een produktiestatistiek en hebben de gegevens, in principe, betrekking op alle nijverheidsinrichtingen zonder onderscheid van het aantal tewerkgestelde arbeiders.
(b) Gemiddeld aantal aanwezige ondergrondse arbeiders per dag waarop werd gewerkt.
(c) Exclusief de bedrijven die uitsluitend vormstaal voortbrengen.
(d) Voor deze bedrijfstakken, aantal spillen-uren van 1964 tot 1967 : 6.330, 5.720, 5.583 en 4.813 miljoen.

Verloop van de werkloosheid
Gecontroleerde verloren werkdagen

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Verloop van de werkloosheid

JAARTAL	Volledige werkloosheid (a)			Gedeeltelijke werkloosheid (b)		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
1956	63 871	30 652	94 523	40 035	13 707	53 742
1957	58 917	22 527	81 444	27 595	11 355	38 950
1958	86 748	29 606	116 354	51 011	20 135	71 146
1959	98 353	33 939	132 292	58 206	16 028	74 234
1960	85 266	29 008	114 274	37 283	10 762	48 045
1961	65 436	23 695	89 131	29 870	10 461	40 331
1962	50 109	20 834	70 943	29 009	9 442	38 451
1963	42 085	16 991	59 076	43 798	6 407	50 205
1964	35 869	14 494	50 363	19 823	6 904	26 727
1965	38 977	16 398	55 375	29 219	7 588	36 807
1966	43 306	18 192	61 498	28 090	7 639	35 729
1967	58 354	26 964	85 318	32 507	13 363	45 870

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Statistiek van de vergoede volledig werkloze werkzoekenden, met uitsluiting van de door de openbare besturen tewerkgestelde werklozen. Maandgemiddelden van de einde maandgegevens.
(b) Daggemiddelden der gecontroleerde werklozen.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen, per provincie

Mannen en vrouwen

(maandgemiddelden)

PROVINCIE	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Antwerpen	13 018	11 402	9 659	9 381	8 877	11 388
Brabant	12 465	9 902	8 403	8 739	9 052	12 213
West-Vlaanderen ...	11 575	9 106	6 566	7 416	7 101	8 481
Oost-Vlaanderen	13 090	9 910	7 932	8 476	8 211	11 303
Henegouwen	8 248	7 275	7 717	9 438	11 628	15 937
Luik	6 800	6 412	5 897	7 244	10 542	15 419
Limburg	3 890	3 403	2 653	2 973	4 126	7 600
Luxemburg	386	342	321	362	423	775
Namen	1 471	1 324	1 215	1 346	1 538	2 198
Het Rijk...	**70 943**	**59 076**	**50 363**	**55 375**	**61 498**	**85 318**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Indeling van de volledig werklozen volgens leeftijdsgroep en duur

Eind juni 1964, 1965, 1966 en 1967

LEEFTIJDSGROEP	WERKLOOSHEIDSDUUR					
	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal
	MANNEN (a)					
Minder dan 40 jaar :						
1964	1 697	427	481	454	1 525	4 584
1965	3 266	891	797	429	1 193	6 576
1966	3 799	1 533	1 323	688	1 172	8 515
1967	8 418	3 344	2 567	1 228	1 341	16 898
Van 40 tot 50 jaar :						
1964	867	280	469	513	2 642	4 771
1965	1 301	524	644	493	2 397	5 359
1966	1 467	886	879	800	2 444	6 476
1967	2 554	1 371	1 454	1 369	2 825	9 573
Van 50 tot 65 jaar :						
1964	2 196	1 087	2 534	3 447	20 645	29 909
1965	2 873	1 605	2 932	3 130	19 690	30 230
1966	2 905	2 083	3 066	3 761	18 111	29 926
1967	4 236	2 917	4 033	4 743	17 376	33 305
Totaal in 1964 ...	**4 760**	**1 794**	**3 484**	**4 414**	**24 812**	**39 264**
Totaal in 1965 ...	**7 440**	**3 020**	**4 373**	**4 052**	**23 280**	**42 165**
Totaal in 1966 ...	**8 171**	**4 502**	**5 268**	**5 249**	**21 727**	**44 917**
Totaal in 1967 ...	**15 208**	**7 632**	**8 054**	**7 340**	**21 542**	**59 776**
	VROUWEN (a)					
Minder dan 40 jaar :						
1964	1 819	489	557	404	602	3 871
1965	2 618	1 125	974	500	679	5 896
1966	2 653	1 189	1 102	833	786	6 563
1967	5 180	3 185	2 484	1 505	1 106	13 460
Van 40 tot 60 jaar :						
1964	1 290	550	945	1 155	4 312	8 252
1965	1 634	1 028	1 382	1 231	4 264	9 539
1966	1 517	970	1 273	1 502	4 317	9 579
1967	2 186	1 574	1 892	1 928	4 631	12 211
Totaal in 1964 ...	**3 109**	**1 039**	**1 502**	**1 559**	**4 914**	**12 123**
Totaal in 1965 ...	**4 252**	**2 153**	**2 356**	**1 731**	**4 943**	**15 435**
Totaal in 1966 ...	**4 170**	**2 159**	**2 375**	**2 335**	**5 103**	**16 142**
Totaal in 1967 ...	**7 366**	**4 759**	**4 376**	**3 433**	**5 737**	**25 671**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Inclusief de werklozen tewerkgesteld door de openbare besturen.

Indeling van de werkloosheid in 1967

VOLLEDIG WERKLOZEN (a)			
Beroepsgroep (c)	Mannen	Vrouwen	Totaal
Landbouwers	1 161	115	1 276
Jagers, bosarbeiders	175	2	177
Vissers	109	2	111
Mijnwerkers	2 208	58	2 266
Groevearbeiders	236	11	247
Werknemers van het vervoer en van de televerbindingen	2 356	214	2 570
Spinners, wevers, breiers	1 780	2 357	4 137
Kleermakers, snijders, bontwerkers	567	3 888	4 455
Ledersnijders, oppinners, marokijnwerkarbeiders	511	589	1 100
Bedieners van metaalovens, walsers, draadtrekkers, vormers, mecaniciens, gereedschapsmakers, electriciens	8 444	1 432	9 876
Diamantbewerkers	502	71	573
Timmerlieden, schrijnwerkers, meubelmakers	2 221	94	2 315
Schilders, behangers, metselaars, vloerleggers, plafonneerders	7 029	17	7 046
Letterzetters, drukkers	232	143	375
Pottenbakkers, ovenbedieners, glasvormers	921	836	1 757
Molenaars, bakkers, brouwers	800	796	1 596
Arbeiders van de scheikundige bedrijven	149	188	337
Tabaksbewerkers	26	289	315
Ambachtslieden en arbeiders niet elders vermeld	340	507	847
Inpakkers en soortgelijke arbeiders	149	1 354	1 503
Machinisten voor stationaire machines, graafmachines en hijswerktuigen	506	3	509
Havenarbeiders en warenbehandelaars	956	492	1 448
Koks, kamermeisjes, zaalkelners, serveerders	1 212	1 515	2 727
Andere gespecialiseerde arbeiders in de diensten	453	2 726	3 179
Bedienden	3 227	4 412	7 639
Artiesten	409	168	577
Handlangers	21 675	4 685	26 360
Algemeen totaal	**58 354**	**26 964**	**85 318**

GEDEELTELIJK WERKLOZEN (b)			
Bedrijfstak	Mannen	Vrouwen	Totaal
Landbouw	268	35	303
Bosbouw, jacht	245	1	246
Visserij	233	4	237
Mijnen	625	2	627
Steen	181	4	185
Voeding	434	588	1 022
Tabak	23	271	294
Textiel	2 923	4 788	7 711
Kleding	332	5 027	5 359
Schoenen	351	600	951
Hout	787	81	868
Papier	60	102	162
Boek	40	37	77
Leder en vellen	121	141	262
Rubber	55	22	77
Scheikunde	167	94	261
Aardewerk, steenbakkerij, cement	529	369	898
Glas	171	35	206
Basismetaalnijverheid	1 111	68	1 179
Metaalverwerkende nijverheid	1 972	239	2 211
Fabricatie van machines	520	112	632
Constructie van elektrische machines	172	108	280
Constructie van transportmaterieel	1 765	42	1 807
Kunst- en precisiediamant	326	57	383
Andere fabrieksnijverheden	90	90	180
Bouw	15 937	27	15 964
Elektriciteit, water, gas	29	1	30
Handel, banken, verzekeringen	38	21	59
Vervoer en verkeer	2 877	25	2 902
Hotel, spijshuizen	43	49	92
Diensten	63	320	383
Onnauwkeurig bepaalde activiteiten	19	3	22
Algemeen totaal	**32 507**	**13 363**	**45 870**

(a) Werkzoekenden, vergoede volledig werklozen. Maandgemiddelden van einde maandgegevens.
(b) Daggemiddelen van de gecontroleerde gedeeltelijk werklozen.
(c) Internationale standaardclassificatie van de beroepen (Internationaal Arbeidsbureau - 1958).

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

TWEEDE DEEL

PRODUKTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN

HOOFDSTUK ÉÉN

LANDBOUW EN VISVANGST

AFDELING I. - LANDBOUW

De gunstige weersomstandigheden hebben in tegenstelling tot de twee voorgaande jaren een gunstige invloed gehad zowel op de opbrengst als de kwaliteit van de verschillende landbouwteelten. Dit heeft tot gevolg gehad dat voor sommige produkten de vraag mede omwille van bepaalde faktoren, het aanbod niet heeft kunnen volgen met als resultaat een sterke prijsdaling.

Het landbouwinkomen mag dan ook worden geraamd op 30 541 miljoen frank tegen 29 322 miljoen in 1966. De akkerbouwproduktie onderging een lichte vermindering (— 4,5 %) als gevolg van de scherpe daling van de aardappelprijzen. De totale veehouderijproduktie mag geschat worden op 50 625 miljoen frank, tegen 48 254 miljoen het voorgaande jaar. Ten slotte mag voor het geheel van de groente- en fruitsector een lichte stijging verwacht worden ondanks het in elkaar storten van de prijzen van sommige produkten.

De vermindering van het aantal bedrijven voltrok zich in hetzelfde tempo als de voorgaande jaren. Op 15 mei 1967 telde men nog 209 673 eenheden hetzij een vermindering van 3,7 % ten opzichte van 1966. Deze evolutie gold voor alle gewesten van het land. Tijdens het jaar 1967 was zij bijzonder gevoelig in Brabant, Namen en Antwerpen. Ondanks de vermindering van het landbouwareaal is de gemiddelde bedrijfsoppervlakte gestegen van 7,30 ha in 1966 tot 7,50 ha in 1967.

De beteelde oppervlakte van alle land- en tuinbouwgronden is tussen 1966 en 1967 met 13 660 ha of met 0,8 % afgenomen. De totale kultuurgrondoppervlakte voor weiden en grasland bleef nagenoeg ongewijzigd, terwijl het areaal der graangewassen een vrij gevoelige vermindering onderging (— 3,2 %). De tarweteelt is afgenomen met 13 500 ha : voor de wintertarwe is er een teruggang met circa 19 000 ha t.o.v. 1966, maar de bezaaiingen met zomertarwe zijn toegenomen. Een areaalinkrimping deed zich voor bij rogge en zomergerst, terwijl er een vooruitgang is vast te stellen voor haver en wintergerst. De gunstige regeling binnen het kader van de E.E.G. heeft het suikerbietenareaal aanzienlijk doen uitbreiden (+ 17 %).

De oogstmislukkingen evenals de zwakke prijsvorming hebben een gevoelige achteruitgang van de vlasteelt tot gevolg gehad (— 41 %). De met cichorei en hop beteelde oppervlakten namen toe, terwijl die bestemd voor tabak verminderden. Mede als gevolg van de gunstige prijsontwikkeling der twee voorgaande jaren breidde het aardappelenareaal zich uit met 5 %. Op het stuk van de voedergewassen kon zowel bij de wortel- als knolgewassen als bij de groenvoedergewassen een achteruitgang worden geconstateerd. In de groep groenteteelt is de kultuur van erwten voor de conservenindustrie nog toegenomen. De hoogstammige fruitaanplantingen zijn verder achteruitgegaan ; deze teruggang werd echter opgevangen door een toename van de laagstammige fruitaanplantingen. De bloementeelt evenals de teelten onder glas hebben een verdere uitbreiding gekend.

Bij de veestapel ging het aantal landbouwpaarden verder achteruit, terwijl de stapel niet-landbouwpaarden is toegenomen met 11 000 eenheden. Het totaal aantal runderen is met 0,5 % geslonken. In tegenstelling hiermede steeg de stapel melkkoeien met 10 000 eenheden. De varkensstapel nam toe met 276 000 eenheden of 12 %.

De mechanisering in de landbouw zette zich in een snel tempo verder door. Het traktorenpark vermeerderde met 6 400 eenheden, zodat men in 1967 één traktor telde per 20 ha. Ook het aantal maaidorsers nam verder toe ten nadele van de graanmaaiers-zelfbinders. Deze tendens zal zich in de toekomst nog verder doorzetten daar de graanmaaiers-zelfbinders sedert enige jaren niet meer worden gemaakt. Een ongeveer gelijkaardige tendens kende de mechanisatie van de suikerbietenteelt. Bietenkopsnijders verdwijnen stilaan om plaats te maken voor bietenoogstmachines. Het toenemend gebruik van maaidorsers brengt de noodzaak mede van een drooginstallatie, waarvan het aantal is gestegen met 191 eenheden.

In scherp kontrast met de gunstige evolutie van de produktie stond het verloop van de prijzen. Het voorlopig prijsindexcijfer, berekend door het Landbouw-Economisch Instituut voor de akkerbouwprodukten bedroeg voor 1967 slechts 99,11, tegen 113,83 voor het voorgaande jaar. Deze scherpe daling dient voornamelijk te worden toegeschreven aan de in elkaarstorting van de aardappelprijzen. De totale tarweproduktie bedroeg niet minder dan 828 168 t tegen 650 123 t in 1966. De kwaliteit ervan schommelde rond de E.E.G.-normen. Ondanks de areaalinkrimping van de wintertarwe met 20 % is de produktie in eenzelfde mate toegenomen. Ook de produktie van zomertarwe ligt gevoelig hoger (33 %). Het prijsindexcijfer voor de tarwe lag nagenoeg op eenzelfde peil als in 1966. De grotere tarweproduktie binnen de E.E.G. en het overschot aan zachte tarwe, dat via de export of via de veevoeding dient weggewerkt te worden heeft veroorzaakt dat de prijzen steeds rond het interventiepeil hebben geschommeld. Voor rogge stelde men niet alleen een produktievergroting vast, ondanks een areaalinkrimping, maar tevens ook een gunstiger prijsverloop.

Voor alle soorten voedergranen lagen ook de opbrengsten aanmerkelijk hoger. Ingevolge de ruime bevoorradingsmogelijkheden bleef de voedergraanmarkt geruime tijd kalm. Het prijsindexcijfer voor voedergerst lag enigszins gunstiger, terwijl dit voor haver een lichte daling vertoonde.

Wat de brouwgerst betreft werd door de diensten van de Nationale Dienst voor de Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten 54 000 ha of 15 % minder aanvaard als kwaliteitsbrouwgerst. De prijzen voor de brouwgerst waren over het algemeen minder gunstig. De voornaamste oorzaak hiervan is wel de aanhoudende druk vanwege de Franse gerst. Tot nog toe werd reeds heel wat brouwgerst als voedergerst verhandeld. Dit werd in zekere mate in de hand gewerkt door het feit dat in de nieuwe marktordening slechts één interventieprijs werd voorzien zonder onderscheid tussen voeder- of brouwgerst. Een andere nog belangrijke faktor is dat, omwille van de wettelijke verhandeling van brouwgerst en de mogelijkheid van ontduiking van de overdrachttaks bij de verkoop van voedergerst, het bij een bepaald prijsverschil tussen de beide gerstsoorten voor de producent interessanter is zijn brouwgerst als voedergerst te verhandelen. Slechts de volledige afschaffing van de overdrachttaks of de harmoniëring kan aan dit laatste probleem een oplossing geven. De areaaluitbreiding van de aardappelen alsmede de gunstige weersomstandigheden hebben zowel de produktie als de kwaliteit in sterke mate beïnvloed en dit niet alleen in België maar in alle landen van de E.E.G. De sterke toeneming van de produktie heeft dan ook een nadelige weerslag gehad op de prijzen. Het prijsindexcijfer voor de aardappelen is gedaald van 164,31 in 1966 tot 84,36 in 1967. De prijsvorming bij de vroege aardappelen was in het algemeen nog vrij gunstig. Bij de halfvroege en de late aardappelen was het prijsverloop heel ongunstig, enerzijds, omwille van de omvangrijke produktie en, anderzijds, omwille van de aanzienlijke stocks vroege aardappelen welke de markt drukten. De uitvoermogelijkheden, die door de overheid werden verleend veroorzaakten tijdens de maanden augustus en september een gunstiger prijsverloop. Het nagenoeg totaal stilvallen van de export, gepaard met een zwakke binnenlandse vraag begin november, hebben een katastrofale prijsinzinking veroorzaakt. Nadien trad er een lichte verbetering op alhoewel grote voorraden de markt bleven drukken.

Ook de produktie van suikerbieten nam sterk toe, als gevolg van de zeer gunstige groeiomstandigheden en de areaaluitbreiding, waardoor het rendement per ha vrij hoog lag. Nochtans is het suikergehalte minder groot dan het voorgaande jaar. Voor de ganse produktie mag verwacht worden dat de prijs van 802 F/t met 15,50° gehalte, gewaarborgd bij beslissing van de E.E.G.-Ministerraad van 9 februari 1967 voor de ganse produktie, zal gewaarborgd zijn.

In tegenstelling met de twee voorgaande jaren was de vlasoogst dit jaar zeer goed. Tevens was het prijsverloop gunstiger. De snelle achteruitgang van de cichoreiteelt die tijdens de jongste jaren kon vastgesteld worden, werd in 1967 afgeremd. De totale produktie bedroeg 31 778 t, tegen 29 099, waardoor het rendement per ha steeg met 4,1 %.

De areaaluitbreiding en de goede weersomstandigheden hebben de produktie van hop in gunstige mate beïnvloed. Deze bedroeg 1 502 t, tegen 1 344 t het voorgaande jaar. De prijzen echter waren vrij laag omwille van de invoer tegen abnormaal lage prijzen uit derde landen en vooral de overproduktie in West-Duitsland. De vermindering van de produktie van tabak heeft zich in 1967 verder doorgezet en bedroeg slechts 1 556 t, wat een daling betekende

van 18,1 % t.o.v. 1966. De opbrengst per ha kende slechts een lichte verbetering. Dank zij de betere kwaliteit waren de prijzen echter gunstiger dan het voorgaande jaar.

In 1967 werd enkel een toeneming genoteerd voor de produktie van varkensvlees, terwijl de produktie van kalfs- en rundvlees achteruitging. De prijsevolutie op de rundveemarkt was in het algemeen iets beter dan in 1966. Men noteerde gunstigere prijzen voor ossen, vaarzen en stieren. Het minder goede prijsverloop voor kalveren werd veroorzaakt door het groter aanbod, de scherpe Nederlandse concurrentie en, ten slotte, het van kracht blijvend invoerverbod in Italië.

Voor koeien en kalveren bedroeg het prijsindexcijfer respectievelijk 130,10 en 109,01, tegen 134,23 en 112,70 het voorgaande jaar. Bij beslissing van de E.E.G.-Ministerraad zal bij het van kracht worden van de gemeenschappelijke markt voor rundvee de oriëntatieprijs voor grootvee en kalveren respectievelijk 34 F en 45,75 F bedragen. De prijzen voor varkens vertoonden een dalende tendens als gevolg van de steeds aangroeiende stapel en dit niet alleen in België maar ook in de andere landen van West-Europa. Met ingang van 1 juli 1967 werd de gemeenschappelijke marktordening voor varkens werkelijkheid.

De lichte stijging van het aantal melkkoeien en de verhoging van het rendement per koe hadden een kleine produktievermeerdering van melk tot gevolg. De gemiddelde jaarlijke melkproduktie per koe mag geraamd worden op 3 750 l. Globaal mag de melkproduktie geraamd worden op 3,857 miljard liter. In het afgelopen jaar werd een verdere achteruitgang van de hoeveboter en van de roomleveringen aan de zuivelfabrieken vastgesteld.

De hoge melkproduktie in alle Westeuropese landen heeft een moeilijke prijsvorming bij de meeste zuivelprodukten en het ontstaan van grote botervoorraden tot gevolg gehad. Deze situatie vormde een groot knelpunt binnen het kader van een gemeenschappelijk landbouwbeleid.

Ook bij de tuinbouwteelt lag de produktie heel wat hoger. Hier echter ondervond men veel moeilijkheden bij de afzet. Op verschillende tijdstippen werden grote hoeveelheden uit de markt genomen en vernietigd. Dit was onder meer het geval voor zomerbloemkolen. Voor de vroege bloemkolen bleven de prijzen op een bevredigend peil. De prijsevolutie voor de zomerbloemkolen was echter katastrofaal. Immers door het zeer warme weder kwam de produktie praktisch gelijktijdig op de markt, waardoor de prijzen in elkaar stortten. Grote hoeveelheden werden uit de markt genomen en vernietigd. Tijdens de maanden augustus en september was de prijsevolutie bevredigend.

Alhoewel de produktie zowel van glas- als vollegrondstomaten vrij hoog lag, waren de prijzen vrij gunstig.

De produktieaangroei bij de fruitteelt mag geraamd worden op 20 %. Voor de aardbeien noteerde men een recordproduktie maar de prijzen waren gunstig dank zij de goede exportmogelijkheden.

Voor het overige kleinfruit en voornamelijk rode en zwarte bessen, waren de prijzen goed en zelfs zeer hoog voor de zwarte bessen.

Voor het steenfruit was de prijsevolutie ongeveer dezelfde als in 1966. De produktie van kersen, pruimen en perzikken was klein, met voor beide laatste soorten zelfs een totale mislukking. De afzet van hardfruit heeft grote moeilijkheden gekend. Aanzienlijke hoeveelheden waarvoor de referentieprijs niet werd bereikt, werden uit de markt genomen en vernietigd. Voor peren verliep de afzet vlotter als gevolg van de produktievermindering.

AFDELING II. — ZEEVISSERIJ

De structurele tendens van de kleinere kustzeevloot naar de grotere middenslagvloot heeft zich ook tijdens het afgelopen jaar verder doorgezet. De uitbreiding van de territoriale wateren rond IJsland, de hogere kwaliteitsnormen en, ten slotte, de snelle ontwikkeling van een moderne middenslagvisserij, die de markt zeer snel bevoorraden en door een verbeterde visserijtechniek de vangsten wisten op te drijven, betekende een definitieve klap voor de verouderde en onproduktief geworden reuzetreilers. In het begin van 1968 werden de laatste reuzetreilers uit de vaart genomen. Hierdoor echter wordt de bevoorrading van de markt in volkse vissoorten ernstig in het gedrang gebracht en moet een beroep gedaan worden op de invoer. Het verder inzetten van grote middenslagtreilers kan dit probleem ondervangen.

Ten opzichte van 1966 kende de aanvoer van vis een stijging van 9,1 %. Ter ondersteuning van het prijsmechanisme werd door de Rederscentrale van Oostende een systeem van minimumprijzen ingevoerd.

★
★ ★

Bebouwde oppervlakte

Totale geraamde oppervlakte (a)

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966	1967	Verschil van 1966 op 1967 in %
Graangewassen	501,2	501,3	519,8	507,1	491,0	— 3,2
Peulgewassen verbouwd voor het zaad	10,3	10,5	9,7	9,1	8,3	— 8,8
Nijverheidsgewassen	94,0	106,3	95,3	92,4	94,6	+ 2,4
Wortelplanten en knolgewassen	114,0	102,9	97,7	98,0	99,5	+ 1,5
Groenvoeder	43,8	40,7	35,9	37,2	36,9	— 0,8
Grasland	825,3	814,7	810,4	810,4	810,1	— 0,1
Groenteteelt	38,0	37,7	33,1	36,1	37,5	+ 3,9
Fruitteelt	46,4	45,3	43,9	43,0	41,8	— 2,8
Andere teelten	5,9	6,1	6,2	6,2	6,2	—
Algemeen totaal	**1 678,9**	**1 665,5**	**1 652,0**	**1 639,5**	**1 625,9**	**— 0,8**

(a) Op basis van de jaarlijkse telling van 15 mei.

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Landbouw.

Graangewassen

Totale geraamde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966	1967	Verschil van 1966 op 1967 in %
Broodgranen	**245,7**	**261,9**	**266,2**	**247,1**	**231,5**	**— 6,3**
waaronder :						
Winter- en wisseltarwe	112,6	138,2	124,7	95,4	76,3	— 20,1
Zomertarwe	87,1	77,4	102,7	117,1	122,6	+ 4,7
Rogge	41,0	41,8	34,4	30,1	27,5	— 8,6
Andere graangewassen	**255,4**	**239,4**	**253,6**	**260,0**	**259,4**	**— 0,3**
waaronder :						
Wintergerst	30,6	29,7	26,2	25,2	27,2	+ 7,9
Zomergerst	103,8	98,5	120,3	135,1	126,4	— 6,4
Haver	115,3	105,1	98,9	91,4	96,6	+ 5,7
Totaal graangewassen	**501,1**	**501,3**	**519,8**	**507,1**	**490,9**	**— 3,2**

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Landbouw.

Nijverheidsgewassen

Totale geraamde oppervlakte

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966	1967	Verschil van 1966 op 1967 in %
	Duizenden hectaren					
Grote teelten :						
Suikerbieten	57,0	63,9	65,4	66,5	77,9	+17,1
Vlas	33,9	39,2	27,0	23,6	14,0	—40,7
	Hectaren					
Kleinere teelten :						
Cichorei voor koffie	1 177	1 523	1 167	749	786	+ 4,9
Tabak	1 023	786	824	655	524	—20,0
Hop	741	782	805	845	916	+ 8,4
Andere industriële gewassen (a)	24	31	30	43	40	— 7,0

(a) Verbeterde gegevens.

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Landbouw.

Wortelplanten en knolgewassen

Totale geraamde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966	1967	Verschil van 1966 op 1967 in %
Vroege aardappelen	7,4	6,1	5,3	5,1	5,6	+ 9,8
Halfvroege aardappelen	46,5	40,6	38,8	40,5	42,2	+ 4,2
Late aardappelen	15,2	14,4	13,4	13,7	14,3	+ 4,4
Voeder- en halfsuikerbieten	44,2	41,1	39,5	38,1	36,7	— 3,7
Andere	0,7	0,8	0,7	0,6	0,7	+16,6
Totaal	**114,0**	**103,0**	**97,7**	**98,0**	**99,5**	**+1,5**

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Landbouw.

Fruitteelt

Totale geraamde oppervlakte

(hectaren)

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966	1967	Verschil van 1966 op 1967 in %
Fruitteelt in open lucht	**46 441**	**45 296**	**43 893**	**42 991**	**41 793**	**— 2,8**
Voor de verkoop	*31 230*	*30 280*	*29 308*	*28 767*	*27 710*	*— 3,7*
Hoogstammige boomgaarden :						
— zonder tussenteelten	22 639	20 494	18 989	17 547	15 921	— 9,3
— met tussenteelten	517	524	365	499	417	— 16,4
Laagstammige boomgaarden :						
— zonder tussenteelten	6 040	7 237	8 124	9 026	9 792	+ 8,5
— met tussenteelten	886	833	727	614	561	— 8,6
Aardbeien	880	909	845	854	811	— 5,1
Besvruchten en frambozen	268	283	258	227	208	— 8,4
Fruitteelt voor eigen verbruik	*15 211*	*15 016*	*14 585*	*14 224*	*14 083*	*— 1,0*
Fruitteelt onder glas voor verkoop	**507,8**	**496,9**	**512,7**	**499,7**	**485,2**	**— 2,9**
Perzikken	4,6	4,4	2,9	3,0	3,3	+ 10,0
Aardbeien	36,3	36,4	39,0	49,6	55,6	+ 12,1
Druiven	462,8	454,0	458,7	442,4	423,4	— 4,3
Ander fruit	4,1	2,1	12,1	4,7	2,9	— 38,3

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Landbouw.

Groenteteelt

Totale geraamde oppervlakte

(hectaren)

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966	1967	Verschil van 1966 op 1967 in %
Groenteteelt in open lucht	**38 003**	**37 705**	**33 121**	**36 070**	**37 477**	**+ 3,9**
Voor de verkoop	*19 305*	*19 238*	*14 903*	*18 021*	*19 569*	*+ 8,6*
Groen geoogste erwten	7 470	7 063	4 927	7 283	8 508	+ 16,8
Groen geoogste bonen	2 102	2 446	1 473	2 111	1 867	— 11,6
Tomaten	257	253	246	237	230	— 3,0
Witloof (wortelen)	3 804	3 660	3 480	3 381	3 541	+ 4,7
Asperges	574	513	425	365	286	— 21,6
Bloemkolen	558	628	603	600	636	+ 6,0
Schorseneer	1 004	1 446	619	767	1 091	+ 42,2
Andere groenten	3 536	3 229	3 130	3 277	3 410	+ 4,0
Moestuinen (huishoudelijk verbruik)	*18 698*	*18 467*	*18 218*	*18 049*	*17 908*	*— 0,8*
Groenteteelt onder glas voor verkoop	**561,1**	**623,3**	**634,5**	**660,0**	**695,5**	**+ 5,4**
Tomaten	422,2	497,9	513,8	520,2	567,9	+ 9,2
Bloemkolen	22,2	25,5	23,6	25,4	23,5	— 7,5
Andere groenten	116,7	99,9	97,1	114,4	104,1	— 9,0

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Landbouw.

Verloop van de opbrengst van sommige teelten

Gemiddelde produktie per hectare

(centenaren)

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966	1967	Verschil van 1966 op 1967 in %
Wintertarwe	37,2	42,5	38,2	30,1	45,2	+ 50,2
Zomertarwe	39,0	40,4	37,1	31,0	39,4	+ 27,1
Rogge	30,2	32,8	28,5	25,1	32,8	+ 30,7
Wintergerst	31,2	37,3	36,0	31,0	43,4	+ 40,0
Zomergerst	37,2	41,1	35,4	30,2	39,9	+ 32,1
Haver	34,3	35,5	30,8	32,1	37,4	+ 16,5
Korrelmaïs	43,3	47,1	44,6	44,2	46,7	+ 5,6
Droge erwten	30,2	36,1	30,6	25,6	35,9	+ 40,2
Suikerbieten	374,5	487,0	387,8	388,6	464,0	+ 19,4
Vlas (stro)	64,8	65,8	65,0	61,1	68,2	+ 11,6
Cichorei voor koffie	398,1	443,3	393,9	388,5	404,3	+ 4,1
Late aardappelen	254,3	298,7	258,3	277,4	338,2	+ 21,9
Halfvroege aardappelen	216,5	295,0	253,1	245,9	317,5	+ 29,1
Vroege aardappelen	185,0	211,7	202,3	194,5	215,9	+ 11,0
Voederbieten	793,4	916,0	784,6	795,5	962,5	+ 20,9
Gewone klaver (hooi)	52,1	47,3	48,8	51,6	51,5	— 0,2
Luzerne (hooi)	55,9	58,2	58,7	55,8	59,3	+ 6,3
Hooi (blijvend hooiland)	47,9	48,0	50,3	50,7	50,4	— 0,6

Bron : National Instituut voor de Statistiek.

Landbouwopbrengst

(duizenden centenaren)

AARD DER TEELTEN	1963	1964	1965	1966	1967
Wintertarwe	4 188,5	5 872,6	4 741,7	2 872,6	3 449,9
Zomertarwe	3 398,4	3 126,2	3 798,7	3 628,7	4 831,7
Rogge	1 231,2	1 364,4	975,8	756,3	901,0
Wintergerst	954,4	1 107,6	943,2	780,4	1 181,8
Zomergerst	3 861,7	4 048,4	4 258,4	4 079,5	5 044,4
Haver	3 954,0	3 732,2	3 044,8	2 933,6	3 613,6
Korrelmaïs	20,7	20,9	23,4	25,6	29,6
Droge erwten	205,8	253,9	195,6	158,3	185,9
Suikerbieten	21 348,4	31 135,4	25 372,2	25 857,4	36 151,2
Vlas (stro)	2 198,0	2 578,7	1 734,9	1 439,3	955,8
Cichorei voor koffie	468,6	675,2	460,1	291,0	317,8
Late aardappelen	3 858,8	4 288,1	3 420,4	3 787,1	4 849,5
Halfvroege aardappelen	10 067,9	11 964,0	9 697,8	9 963,9	13 384,9
Vroege aardappelen	1 377,0	1 294,8	1 073,6	997,4	1 200,6
Voederbieten	35 057,2	37 685,2	31 064,7	30 316,5	35 340,1

Bron : National Instituut voor de Statistiek.

Landbouwmaterieel

(eenheden)

JAARTAL	Tractoren	Maaimachines		Melkmachines
		binders	dorsers	
1960	44 188	39 041	2 775	32 428
1961	48 905	37 598	3 629	35 220
1962	53 507	35 677	4 083	37 341
1963	58 346	34 724	4 446	40 749
1964	61 377	31 155	5 133	42 438
1965	65 002	27 110	5 603	43 653
1966	70 892	22 596	6 336	46 326
1967	77 470	18 439	7 199	49 032

Bron : National Instituut voor de Statistiek.

Veestapel

(duizenden eenheden)

OMSCHRIJVING	15 december 1964 Totaal	15 december 1965 Totaal	15 december 1966 Totaal	15 december 1967 Totaal
Landbouwpaarden	**109,5**	**97,8**	**86,9**	**78,8**
Runderen :				
Melkkoeien	1 006,7	1 024,7	1 028,8	1 039,6
Andere runderen	1 516,9	1 594,0	1 568,4	1 571,0
Totaal aantal runderen	**2 523,6**	**2 618,7**	**2 597,2**	**2 610,6**
Varkens	**1 745,3**	**1 885,0**	**2 116,6**	**2 392,3**

Bron : National Instituut voor de Statistiek.

Nettoproduktie van inlands vlees (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Produktie van vlees							Eetbaar slacht-afval (d)	Algemeen totaal
	Rund-vlees	Kalf-vlees	Varkens-vlees (b)	Paarde-vlees	Schape- en geite-vlees (b)	Ander vlees (c)	Totaal		
1960.	180,1	21,9	238,0	10,6	2,2	70,1	522,9	38,8	561,7
1961.	179,2	19,4	236,0	9,2	1,8	81,7	527,3	37,6	564,9
1962.	187,4	21,9	260,1	8,7	1,9	93,6	573,6	40,4	614,0
1963.	200,4	26,8	237,4	8,3	1,8	95,1	569,8	41,0	610,8
1964.	160,4	20,8	230,2	6,7	1,0	99,3	518,4	35,5	553,9
1965.	167,4	18,8	259,6	7,0	1,1	104,4	558,3	37,4	595,7
1966.	187,3	20,3	289,1	5,1	1,4	102,7	605,9	41,6	647,5
1967.	180,0	19,5	328,3	3,9	1,5	(111,8)	(645,0)(e)	43,2	688,2

Bron : Ministerie van Landbouw.

(a) Rekening gehouden met de statistische aanpassingen aangebracht door het Ministerie van Landbouw, waardoor de gegevens van de voorgaande jaren worden gewijzigd.
(b) Inclusief de hoeveslacht geschat op 22.464 t voor varkens. Voor schapen ongeveer 40 t.
(c) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.
(d) Inclusief de hoeveslacht geschat op 1.248 t.
(e) Voorlopige gegevens.

Vleesverbruik (a)
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Vleesverbruik							Eetbaar slacht-afval (b)	Algemeen totaal
	Rund-vlees	Kalf-vlees	Varkens-vlees (b)	Paarde-vlees	Schape- en geite-vlees (b)	Ander vlees (c)	Totaal		
1961.	194,0	19,6	226,4	32,2	3,5	79,0	554,7	40,8	595,5
1962.	204,7	22,2	237,5	31,1	3,5	87,7	586,7	40,2	626,9
1963.	211,6	26,8	232,8	28,6	3,8	85,3	588,9	43,1	632,0
1964.	203,7	21,0	238,9	33,4	4,3	86,5	587,8	43,6	631,4
1965.	198,3	19,3	274,5	36,1	4,4	85,0	617,6	39,9	657,5
1966.	205,5	20,9	283,9	32,4	4,6	77,2	623,5	54,5	678,0
1967(d)	121,6	22,8	296,1	32,8	4,9	83,2	651,4	56,2	707,6

Bron : Ministerie van Landbouw.

(a) Rekening gehouden met de statistische aanpassingen aangebracht door het Ministerie van Landbouw, waardoor de gegevens van de voorgaande jaren werden gewijzigd.
(b) Inclusief de hoeveslacht.
(c) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.
(d) Voorlopige gegevens voor het vleesverbruik.

In- en uitvoersaldi van vlees (a)
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Vlees							Eetbaar Slacht-afval	Algemeen totaal
	Rund-vlees	Kalf-vlees	Varkens-vlees	Paarde-vlees	Schape- en geite-vlees	Ander vlees (b)	Totaal		
1961.	— 14,8	— 0,2	+ 9,6	— 23,0	— 1,7	+ 2,7	— 27,4	— 3,2	— 30,6
1962.	— 17,3	— 0,3	+ 22,6	— 22,4	— 1,6	+ 5,9	— 13,1	+ 0,2	— 12,9
1963.	— 11,0	—	+ 4,6	— 20,3	— 2,0	+ 9,8	— 19,1	— 2,1	— 21,2
1964.	— 43,3	— 0,2	— 8,7	— 26,7	— 3,3	+ 12,8	— 69,4	— 8,1	— 77,5
1965.	— 30,9	— 0,5	— 14,9	— 29,1	— 3,3	+ 19,4	— 59,3	— 2,5	— 61,8
1966.	— 18,2	— 0,6	+ 6,2	— 27,3	— 3,2	+ 25,5	— 17,6	—12,9	— 30,5
1967.	— 31,6	— 3,2	+ 32,2	— 28,9	— 3,4	+ 28,5	— 6,4	—13,0	— 19,4

Bron : Ministerie van Landbouw.

(a) Inclusief de levende dieren, die in geslacht gewicht werden omgerekend.
invoer (—); uitvoer (+).
(b) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.

Boter
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Produktie	88,3	88,3	84,4	81,0	82,9	82,0	..
Melkerijboter	55,4	55,5	50,9	50,0	57,3	60,3	64,3
Hoeveboter	32,9	32,8	33,5	31,0	25,6	21,7	..
In- of uitvoersaldo (B.L.E.U.) (a)	+ 9,3	+ 3,5	— 2,3	— 12,6	+ 10,5	— 9,9	— 9,7

(a) Invoer (—); uitvoer (+).

Bronnen : Ministerie van Landbouw.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In- en uitvoer van landbouwprodukten (a)

JAARTAL	Veehouderij-produkten		Akkerbouw-produkten		Tuinbouw-produkten		Totaal	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
	INVOER							
1961	106,7	2 910,3	2 319,5	7 476,1	405,9	3 376,9	2 832,1	13 763,3
1962	107,8	2 802,4	2 873,4	9 518,2	412,9	3 516,8	3 394,1	15 837,4
1963	133,4	3 635,9	2 710,6	9 514,7	425,1	3 500,2	3 269,1	16 650,8
1964	214,0	6 234,5	2 643,3	9 546,3	489,7	3 847,5	3 347,0	19 628,3
1965	230,9	7 024,5	3 088,1	11 220,8	564,1	4 787,2	3 883,1	23 032,5
1966	231,9	7 283,6	3 666,9	13 171,6	506,7	4 998,6	4 405,5	25 453,8
1967	294,0	8 869,5	3 592,9	13 585,6	621,1	5 615,0	4 508,0	28 070,1
	UITVOER							
1961	100,9	2 573,9	300,0	860,1	140,3	1 826,5	541,2	5 260,5
1962	128,9	3 122,2	426,7	1 649,5	186,8	2 535,1	742,4	7 306,8
1963	157,6	4 566,4	563,5	2 140,4	208,6	2 977,1	929,7	9 683,9
1964	132,7	3 793,3	583,9	2 141,1	297,1	3 178,0	1 013,7	9 112,4
1965	226,5	6 716,0	761,1	2 690,2	255,8	3 308,5	1 243,4	12 714,7
1966	251,2	7 281,9	622,4	2 423,4	243,6	3 626,0	1 117,2	13 331,3
1967	355,4	10 865,4	523,9	2 037,1	306,4	4 116,5	1 185,7	17 019,0

Bron : National Instituut voor de Statistiek.

(a) Deze tabel omvat de hoofdstukken 1, 2 en 4 van de afdeling I en de hoofdstukken 6, 7, 8, 10 alsmede een gedeelte van het hoofdstuk 12 van de afdeling II van de Beneluxdouanelijst. Ze omvat bovendien het nr 5401.00 + 5401.10 (ruw vlas). In deze tabel is de vis dus niet opgenomen, evenmin als de exotische produkten welke niet in mededinging staan met een gelijkaardige Belgische produktie.

In- en uitvoer van tuinbouwprodukten

JAARTAL	Groenten (a)		Fruit		Levende planten en produkten van de bloementeelt	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
	INVOER					
1961	83,3	602,8	315,9	2 578,0	6,7	196,1
1962	79,0	707,4	327,7	2 592,6	6,2	216,8
1963	110,1	773,6	309,7	2 539,6	5,3	187,0
1964	145,0	879,8	338,2	2 746,2	6,5	221,6
1965	168,1	1 018,7	387,8	3 544,5	8,1	224,0
1966	76,1	856,2	422,1	3 909,6	8,5	232,8
1967	190,0	1239,2	421,9	4 118,0	9,3	257,8
	UITVOER					
1961	84,3	855,3	36,0	354,5	20,0	616,7
1962	109,6	1 317,2	54,0	502,5	23,2	715,4
1963	138,3	1 700,0	45,0	470,7	25,3	806,4
1964	160,6	1 580,3	109,6	725,8	26,9	871,9
1965	157,2	1 650,2	68,8	670,0	29,8	988,3
1966	149,5	1 858,9	62,8	697,2	31,4	1 069,9
1967	170,3	2 023,6	102,8	977,1	33,2	1 115,8

Bron : National Instituut voor de Statistiek.

(a) Exclusief droge peulvruchten.

Visaanvoer

Hoeveelheid

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Bodemvissen	Pelagische vissen	Schaal- en weekdieren	Totaal
1961	40,1	4,1	2,1	46,4
1962	43,9	2,5	1,4	47,9
1963	45,8	3,9	1,9	51,7
1964	37,9	7,8	1,9	47,7
1965	44,3	2,1	1,7	48,1
1966	43,2	2,1	2,0	47,3
1967	48,5	1,0	2,1	51,6

Bron : National Instituut voor de Statistiek.

Visaanvoer

Waarde

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bodemvissen	Pelagische vissen	Schaal- en weekdieren	Totaal
1961	488,1	17,4	45,4	550,9
1962	527,3	16,7	42,7	586,6
1963	592,7	15,9	47,3	655,8
1964	535,5	20,0	44,2	599,8
1965	622,4	12,1	55,4	689,9
1966	612,3	10,1	61,2	683,7
1967	712,3	5,5	64,7	782,5

Bron : National Instituut voor de Statistiek.

In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren (a)

JAARTAL	Invoer		Uitvoer	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
1961	67,9	848	12,7	237
1962	70,4	951	16,3	326
1963	66,4	927	16,5	382
1964	73,5	1 063	16,6	393
1965	77,2	1 220	20,2	503
1966	81,3	1 311	24,0	548
1967	75,6	1 294	25,5	620

Bron : National Instituut voor de Statistiek.

(a) In deze tabel is hoofdstuk III van afdeling I van de Beneluxdouanelijst opgenomen.

HOOFDSTUK II

NIJVERHEID

AFDELING I. – ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE INDUSTRIELE BEDRIJVIGHEID

Evenals in 1965 en 1966 was de ontwikkeling van de economische activiteit tijdens het voorbije jaar weinig rooskleurig. Het groeipercentage van het door het Nationaal Instituut voor de Statistiek berekend indexcijfer van de industriële produktie (bouwnijverheid uitgezonderd), dat tijdens de periode 1959-1964 meer dan 6 % per jaar bedroeg, verzwakte tot ongeveer 2 % tijdens de twee daaropvolgende jaren, om in 1967 nog slechts 1 % te bereiken.

Sedert het midden van 1966 was de verzwakking van de expansie in West-Europa een bijna algemeen verschijnsel. Enerzijds, was zij een normaal gevolg, vooral op het gebied van de bedrijfsinvesteringen, op de voorafgaande lange hoogconjunctuur; anderzijds, vloeide zij voort uit het restrictieve beleid dat de nationale Overheid voerde om de te snelle stijging van het prijspeil af te remmen. Het groeipercentage van het bruto produkt van de zes landen van de Gemeenschap was het laagst sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Rome. In de Duitse Bondsrepubliek liep de industriële produktie met 1,8 % terug; in het Groothertogdom Luxemburg schommelde het globaal indexcijfer der industriële produktie rond hetzelfde peil als in 1966, terwijl in Frankrijk een aangroei van amper 2 % (tegen 7 % in 1966) werd geboekt. Alleen in Nederland en vooral in Italië was de toestand gunstiger: de industriële expansie zette zich voort aan een snel tempo en bereikte respectievelijk 4 % en ongeveer 9 %.

Wegens de toenemende onderlinge afhankelijkheid van de economie van de landen van de Gemeenschap hebben sommige partners vrij sterk de weerslag van de in de andere Lidstaten optredende vertraging gevoeld. Dit was zeker het geval voor de Belgische economie en, in mindere mate, voor de andere Beneluxlanden. Vooral de recessie in Duitsland heeft een belangrijk afremmingseffect gehad op de intra-communautaire handel en, onrechtstreeks, op de industriële activiteit van sommige andere E.E.G.-partners. Daarnaast hebben interne factoren als gevolg gehad een verslechtering van het algemeen bedrijfsklimaat, een remmen van de investeringsprojecten en een terughoudendheid bij de verbruikers. Tijdens de laatste maanden van 1967 trad een geleidelijk herstel in: klaarblijkelijk heeft het proces van de voorraadaanvulling van grondstoffen en

halffabrikaten hiertoe in grote mate bijgedragen, ook al hebben psychologische factoren een gunstige invloed gehad.

In België was deze herleving minder uitgesproken dan in de andere E.E.G.-landen daar de herneming van de binnenlandse vraag vrij beperkt was. Het bruto indexcijfer van de industriële produktie (bouwnijverheid uitgezonderd) lag, tijdens het laatste kwartaal van 1967, 2,6 % hoger dan tijdens de overeenkomstige periode van 1966. Ook de door het Nationaal Instituut voor de Statistiek berekende trend-cyclische beweging steeg geleidelijk van 149 medio 1967 (1958 = 100) tot 156 op het einde van het jaar ; tijdens dezelfde periode van 1966 bedroeg die aangroei slechts 2 punten. De gemiddelde verzekerde activiteitsduur, die in 1964 ongeveer 4 maanden beliep, verminderde vervolgens regelmatig tot in de loop van het tweede kwartaal van 1967 ; sindsdien bleef het bereikte peil — drie maanden — behouden.

Om de gevolgen van de conjuncturele achteruitgang op te vangen werd de rationalisatie, de mechanisatie en de automatisatie van de produktie versneld. De stijging van de arbeidskosten heeft de vervanging van arbeid door machines in de hand gewerkt. Weliswaar bleek in tegenstelling tot de ontwikkeling in 1965 en 1966 de tendens tot toeneming van de kosten per eenheidprodukt, inzonderheid van de loonkosten, te verzwakken. Het stijgingspercentage van de loonkosten per arbeidsuur voor de fabriekarbeider bedroeg 8,4 % in 1967, tegen 10,5 % in 1966 en 11,6 % in 1965. Deze aangroei zou echter opnieuw het stijgingstempo van de produktiviteit overtreffen. Dit heeft tot gevolg een verdere vernauwing van de winstmarges waardoor de rendabiliteit, de zelffinancieringsmogelijkheden en de expansie van het bedrijfsleven in het gedrang zouden komen. Inderdaad, niettegenstaande een verdere kostenstijging bleven in 1967 de groothandelsprijzen ongewijzigd. Daarentegen was op de wereldgoederenmarkten de stemming in het algemeen weinig geanimeerd als gevolg van de onzekere internationale toestand, de krappe geld- en kapitaalmarkt en de bestaande produktieoverschotten van grondstoffen.

De uitwerking van de programma's tot rationalisatie en modernisatie van de industrie, en de verbetering van de produktiviteit hebben geleidelijk geleid tot een opheffing van het tekort aan arbeidskrachten en vervolgens tot werkloosheid. Het is opvallend dat vooral in de basisindustrieën, telkens wanneer het slecht gaat, een vrij groot aantal arbeidskrachten uitvallen, waarvan nadien bij opgaande conjunctuur slechts een gering gedeelte terug in het produktieproces wordt opgenomen. Dit is te wijten aan de snelle technologische evolutie waardoor de produktiviteit een tendentie vertoont sneller toe te nemen dan de vraag naar die basisprodukten. In slechts twee bedrijfstakken waren in 1967 maandelijks gemiddeld meer arbeiders tewerkgesteld dan in 1966, te weten de houtnijverheid en het bouwbedrijf. Nochtans werd in deze laatste sector het hoogtepunt van 1964 niet geëvenaard. Het is opvallend dat niettegenstaande de globale industriële produktie (bouwnijverheid inbegrepen) sinds 1963 met 13 % gestegen is, het gemiddeld aantal tewerkgestelde arbeiders per maand met meer dan 5 % gedaald is, terwijl er bijna 10 % minder arbeidsuren gepresteerd werden.

Naast conjuncturele zijn er in 1967 echter ook structurele elementen die de ontwikkeling van de arbeidsmarkt ongunstig beïnvloeden. Structurele en

conjuncturele elementen hebben elkaar beïnvloed en versterkt. In de meeste industriesectoren hebben bedrijven, van gelijk welke omvang, met bijzonder grote moeilijkheden af te rekenen. Inderdaad, door de geleidelijke verwezenlijking van de Gemeenschappelijke Markt ontstond voor de Belgische ondernemingen een grotere markt voor de afzet van hun produkten, doch de mededinging was er echter bijzonder scherp. Buiten de E.E.G.-landen hebben ook andere naties hun internationale concurrentiecapaciteit gevoelig opgevoerd, onder meer dank zij een uitgebreid wetenschappelijk onderzoek waarvan de resultaten vlugger dan in West-Europa op het produktieproces toegepast worden. De Belgische industrie bestaat vooral uit kleine en middelgrote ondernemingen die de grote problemen in verband met een optimaal beheer, een versterking van hun financiële middelen, een uitbreiding van de researchmogelijkheden moeilijk aankunnen. Daarom de talrijke sluitingen, fusies en faillissementen, die in de verschillende bedrijfstakken, zowat over heel het land gespreid, de laatste maanden vrij vaak voorkwamen en heel wat sociale beroering verwekten. De nieuwe kapitaalintensieve bedrijven en bedrijfstakken, die in België nog vrij gering zijn, dragen in belangrijke mate bij tot de industriële groei doch bieden slechts weinig nieuwe werkgelegenheid. Bovendien werden oude bedrijfstakken, zoals de textielindustrie, steeds kapitaalintensiever.

Naar de bestemming der goederen deed er zich bij de grondstoffen en intermediaire goederen, waar de produktie sinds 1965 stagneert, een krachtige herfstopleving voor. Voor de verbruiksgoederen is de evolutie verschillend naar gelang van het duurzaam karakter van de produkten. De duurzame verbruiksgoederen, waarvan de produktie sinds 1958 aanzienlijk is uitgebreid, evenaarden in 1967 nauwelijks het peil van het voorgaande jaar. De niet-duurzame verbruiksgoederen, waarvan het jaarlijks groeitempo heel wat geringer was, nam met bijna 3 % toe ten opzichte van 1966. De produktie van kapitaalgoederen (bouwnijverheid uitgezonderd) lag tijdens de eerste negen maanden beneden het peil van 1966 ; in het laatste kwartaal trad er een lichte verbetering op.

De activiteit in het bouwbedrijf, die sinds 1960 vrij onregelmatig evolueert, verliep tijdens het eerste halfjaar zeer gunstig doch verzwakte daarna. Nu heeft deze sector een belangrijke weerslag op de economische activiteit in haar geheel. Met een omzetcijfer dat in 1967 op ongeveer 120 miljard frank mag worden geraamd, staat het in voor meer dan de helft van de bruto binnenlandse kapitaalvorming ; het aandeel in de bruto toegevoegde waarde en in de tewerkstelling in de nijverheid mag op respectievelijk 18 % en 17 % worden geschat. Echter niet alle sectoren deelden in de herleving die het bouwbedrijf sinds 1966 doormaakte. Vooral in de woningbouw, die met ongeveer 60 % van het gebouwenvolume — tegen 40 % voor de bedrijfsgebouwen — 37 % van de globale produktiewaarde vertegenwoordigt, verminderde de activiteit naarmate het jaar vorderde. Aldus bereikte de gemiddelde verzekerde arbeidsduur voor de verschillende soorten woningen het laagste peil van de voorbije hoogconjunctuur. Talrijke factoren hebben tot deze evolutie bijgedragen o.m. de kredietbeperkingen die in het kader van de bestrijding van de inflatie sinds juli 1966 gedurende een twaalftal maanden door de Overheid werden toegepast, de hoge rentetarieven, de stijging van de bouwkosten, zij het ook met een lager tempo, de verhoging van de registratierechten, een tekort aan massaproduktie en

standardisatie, het artisanaal karakter van het bouwbedrijf en andere. Het is nog te vroeg om de gevolgen van de overheidsmaatregelen, die tijdens de tweede helft van 1967 getroffen werden om de woningbouw te stimuleren, te ramen. De orderboekjes voor nijverheids-, handels- en administratieve gebouwen namen tijdens het tweede halfjaar flink af, doch hier zijn de perspectieven heel wat gunstiger wegens de reconversiewet van 1966 en de door de Overheid gevoerde expansiepolitiek.

Wegens de uitbreiding van de openbare wegenwerken is de orderpositie in de aannemingsbedrijven van werken van burgerlijke bouwkunde in 1967 nog verbeterd.

Internationale factoren droegen aanzienlijk bij tot de gunstige conjunctuur in de ijzer- en staalindustrie in 1967. In België nam de produktie van ruw staal, ruw ijzer en afgewerkte produkten vrij behoorlijk toe. Het percentage der gebruikte produktiecapaciteit daalde echter daar een nieuwe grote onderneming in gebruik werd genomen. De verwerking van ruwe produkten daalde daarentegen opnieuw. In heel deze bedrijfstak, die zeer kapitaalintensief is, stellen zich zeer dringende problemen inzake rationalisatie en reorganisatie, waarbij ook het regionaal aspect zeer belangrijk is. Daarom werd door de Overheid een overlegorgaan opgericht waar deze problemen zullen besproken worden. Sommige sectoren van de non-ferro-industrie ondervonden in de Gemeenschap ernstige moeilijkheden, enerzijds, als gevolg van de belangrijke prijsschommelingen die vaak op de markt van deze metalen voorkomen, en, anderzijds, wegens het feit dat het voor deze industrie moeilijk is zich te bevoorraden met erts tegen voorwaarden die haar concurrentievermogen waarborgen. Aldus komt het bestaan van de bedrijfstakken lood en zink in het gedrang. De sluiting van een groot bedrijf voor de verwerking van aluminiumfabrikaten kan de daling van de produktie van halfprodukten — de eerste sinds verscheidene jaren — helpen verklaren.

De tendens tot verzwakking van de activiteit in de metaalverwerkende nijverheid die reeds in 1966 kon opgemerkt worden, werd in 1967 nog sterker, al scheen tijdens het laatste kwartaal de toestand om te slaan. Toch liep de gemiddelde verzekerde activiteitsduur terug : de bestellingen bereikten niet meer het peil van 1966, terwijl de omzet nog licht steeg. Volgens de gegevens van het Nationaal Instituut voor de Statistiek zijn vooral de bestellingen voor de binnenlandse markt gedaald (— 6 %), daar waar tijdens de voorgaande jaren toch nog steeds een aangroei van ongeveer 5 % geboekt werd. De orders voor het buitenland, die in 1965 en 1966 de sterkste aangroei vertoonden (meer dan 10 % per jaar) namen nog slechts in geringe mate toe. Toch overtreffen dit jaar de buitenlandse bestellingen voor de eerste maal die voor de binnenlandse markt, daar waar zij in 1959 slechts 39 % van het totaal vertegenwoordigden. De hoogconjunctuur die het bedrijfsleven van de E.E.G.-landen tijdens de periode 1959-1965 kenmerkte is hieraan niet vreemd. Evenals in andere bedrijfstakken is de uitvoer van de produkten van de metaalverwerkende nijverheid te eenzijdig gericht op Europa, en dan in het bijzonder op de E.E.G. Hierdoor is die uitvoer uiterst kwetsbaar voor schommelingen in de Europese conjunctuur, maar worden ook de kansen onbenut om de exportpositie als geheel te versterken. Het aangroeitempo van de leveringen hetwelk zowel in 1965 als in

1966 door dat van de bestellingen werd overtroffen, lag in 1967 op een hoger peil en bedroeg 1,2 en 2,2 % respectievelijk voor de binnenlandse en de buitenlandse afzet. Dit ging gepaard met een vermindering van de tewerkstelling en vooral van het aantal gepresteerde werkuren.

In de sector van de goederen die een eerste bewerking ondergaan was de evolutie bevredigend dank zij een toeneming van de uitvoer die de daling van de binnenlandse afzet compenseerde. Vooral in de draad- en metaaltrekkerij, de koudwalserij en afgeleide produkten en in de sector van het bekleed plaatijzer en bandstaal bleef een hoog activiteitspeil verzekerd. Niettegenstaande voor sommige duurzame verbruiksgoederen de binnenlandse markt verzadigd schijnt te zijn kon de afzet er nog opgevoerd worden ; de uitvoer die de laatste jaren een snelle groei doorgemaakt had, vordert niet meer. Niettegenstaande de ongunstige conjunctuur namen de leveringen van kapitaalgoederen zowel in het binnenland als voor de uitvoer nog toe : vooral de afzet van produkten voor de elektrotechniek en van goederen van de metaalbouw, bestemd voor het buitenland, verliep vlot. Ook in de mechaniekbouw was de buitenlandse vraag de meest dynamische. De moeilijkheden in de sector van het vervoermaterieel hebben zich nu uitgebreid tot de sector van de autoassemblages, waar de vroegere voordelen op het gebied van douanerechten en dergelijke door de realisatie van de Gemeenschappelijke Markt wegvallen of alleszins reeds van hun efficaciteit hebben ingeboet.

De chemische industrie nam deel aan de herleving die zich tijdens het laatste kwartaal van 1967 aftekende. Sommige belangrijke nieuwe bedrijven, opgericht in het Antwerps havengebied, werden in bedrijf genomen. Over gans het jaar was het vooral de verwerking van plastiekprodukten die het krachtigst toenam. Ook de produktie van zeep steeg belangrijk. In de basischemie hadden sommige sectoren onder de sterke druk van de mededinging, een gevolg van de te grote produktiecapaciteit, fel te lijden. De produktie van rayonne, die in 1966 nog sterk gestegen was, nam licht af.

Tijdens de jaren 1959-1964 maakte de textielnijverheid een sterke expansie door. Eind 1964 trad een inzinking op die echter van korte duur was en afgewisseld werd door een forse hervatting tijdens de tweede helft van 1965. Deze verzwakte geleidelijk vanaf medio 1966 en slechts tijdens het laatste kwartaal van 1967 trad hierin een verbetering op waarbij de gemiddelde verzekerde arbeidsduur toenam. Deze kwetsbaarheid van de textielindustrie voor wijzigingen in de conjunctuur is onder meer te verklaren door het feit dat de textielnijverheid uit een lange reeks opeenvolgende produktiestadia bestaat die zelden in dezelfde onderneming geïntegreerd zijn. Tevens neemt de vraag naar textielgoederen nog slechts zeer langzaam toe waarbij de afzet van de verschillende produkten over een periode van enkele jaren sterke wijzigingen ondergaat. Zo is de produktie van man-made vezels heel sterk toegenomen, terwijl de sterke stijging van de verkoop van gebreide goederen ten nadele van de geweven stoffen uitvalt. In de weverijen, doch vooral in de spinnerijen, schommelde de produktie van katoen, wol en vlas op een peil dat ongeveer 10 % lager ligt dan in 1966. Ook de voortbrenging van gebreide goederen is afgenomen.

Niettegenstaande het activiteitspeil in de bouwnijverheid vrij bevredigend was nam de produktie van de niet-metaalhoudende mineralen nog slechts weinig toe ; de voortbrenging van de keramieknijverheid daalde zelfs. De uitvoering van de talrijke openbare werken in binnen- en buitenland hebben bijgedragen tot de produktiestijging in de groeven. De expansie van de produktie van holglàs hield aan, al nam de gemiddelde verzekerde arbeidsduur af ; daarentegen bereikten de orderboekjes in de sector van het vlakglas een zeer hoog peil.

Het hoge groeitempo in de voedingsmiddelennijverheid is vooral te verklaren door de zeer belangrijke oogst van suikerbieten, dank zij de uitstekende klimatologische voorwaarden die in 1967 heersten. Ook in andere sectoren, zoals de groente- en vleesconserven, kon de afzet opgevoerd worden. Daarentegen was de expansie in de andere takken geringer, de plantaardige en dierlijke oliën uitgezonderd, terwijl de produktie van de alkoholstokerijen zelfs belangrijk afnam.

De expansie in de papier- en kartonverwerking en de houtverwerkende nijverheid is, in vergelijking met voorgaande jaren, aanmerkelijk afgenomen, terwijl de gemiddelde verzekerde arbeidsduur afnam.

In 1964 besloten de Regeringen van de E.E.G.-landen hun inspanningen voor de uitwerking en de ten uitvoerlegging van een gemeenschappelijk energiebeleid voort te zetten. Na enkele beschikkingen van de Hoge Autoriteit voor 1965 en 1966 werd in 1967 op dit gebied nog maar weinig vooruitgang geboekt. Elk land streeft ernaar de prijs van de energie, die ter beschikking van de verbruikers gesteld wordt, zo laag mogelijk te houden. Ook België tracht dergelijke politiek te voeren, doch wordt hierin, evenals de andere Westeuropese landen die steenkolen voortbrengen, geremd door de noodzakelijkheid de afbouw van de steenkolenindustrie geleidelijk door te voeren. Dit vereist een streekomschakeling, en de omscholing en de wedertewerkstelling van het overtollig mijnpersoneel. Toch is de levering van andere, goedkopere energie nu stilaan een feit, ook al hebben de sectoren gas, petroleum en elektriciteit hun specifieke moeilijkheden waarvoor dringend een oplossing moet worden gevonden.

★

★ ★

Bruto-indexcijfers van de industriële produktie

(1958 = 100)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967 (a)	1966			
								1e kwart.	2e kwart. (a)	3e kwart. (a)	4e kwart. (a)
Algemeen indexcijfer van de industriële produktie (exclusief bouwnijverheid)	**118,6**	**125,4**	**134,9**	**144,3**	**147,0**	**150,2**	**151,7**	**152,3**	**153,8**	**140,1**	**160,8**
Algemeen indexcijfer van de industriële produktie (inclusief bouwnijverheid)	**121,9**	**129,2**	**137,6**	**150,2**	**152,0**	**155,6**	**158,0**	**157,0**	**162,7**	**146,9**	**165,2**
Indexcijfers naar bestemming der goederen:											
Grondstoffen en intermediaire goederen	117,9	124,3	131,0	142,7	143,5	144,1	146,5	145,5	148,1	134,0	154,9
Niet duurzame consumptiegoederen	110,3	115,4	118,4	125,3	125,7	128,1	131,7	128,1	131,0	127,1	140,6
Duurzame consumptiegoederen	128,4	136,9	158,0	168,6	174,5	182,7	182,4	190,0	182,5	167,0	190,1
Investeringsgoederen (exclusief bouwnijverheid)	123,8	127,6	143,0	145,7	157,9	166,3	166,9	166,5	167,8	154,7	178,6
Investeringsgoederen (inclusief bouwnijverheid)	134,8	139,9	146,8	166,2	166,9	173,7	179,3	172,5	190,8	170,6	183,2
Bouwnijverheid	**138,8**	**144,5**	**146,5**	**173,9**	**167,8**	**173,5**	**182,7**	**171,6**	**199.5**	**176,3**	**183,3**

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1958 = 100)

BEDRIJFSTAK	1966						1967 (a)					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid inbegrepen)	**100,0**	**152,7**	**158,8**	**149,0**	**162,0**	**155,6**	**100,0**	**157,0**	**162,7**	**146,9**	**165,2**	**158,0**
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid niet inbegr.)	**84,3**	**149,7**	**151,9**	**142,8**	**156,7**	**150,2**	**81,0**	**152,3**	**153,8**	**140,1**	**160,8**	**151,7**
Delfstoffennijverheid	**6,7**	**79,7**	**78,7**	**68,9**	**77,1**	**76,1**	**6,2**	**76,2**	**77,8**	**65,4**	**74,1**	**73,4**
Steenkolenmijnen	*5,7*	*70,4*	*66,2*	*57,0*	*66,4*	*65,0*	*5,0*	*66,1*	*64,4*	*52,8*	*61,6*	*61,2*
Andere extractieve industrieën	*1,0*	*177,9*	*229,6*	*217,4*	*199,8*	*206,0*	*1,2*	*193,0*	*237,3*	*217,3*	*221,6*	*217,3*
Groeven		144,1	191,3	176,3	159,7	167,9		154,4	186,1	167,9	171,9	170,1
Porfiergroeven		80,8	115,9	130,1	145,6	118,1		131,6	175,0	167,9	194,1	167,1
Hardsteengroeven		192,9	233,1	195,2	158,1	194,8		192,3	199,5	176,1	164,5	183,1
Marmergroeven		113,6	148,6	127,0	112,8	125,5		96,9	90,4	80,9	99,6	91,9
Zandsteengroeven		65,2	159,1	158,5	130,0	128,2		92,0	168,2	157,7	136,7	138,7
Zandgroeven		174,1	236,4	230,3	219,2	214,9		180,4	245,9	225,2	212,6	216,0
Leisteengroeven		113,3	116,8	114,2	114,1	114,6		107,1	116,3	98,9	105,5	106,9
Kalksteen en natuurlijk calciumcarbonaat		324,3	394,5	396,1	374,7	372,1		370,7	484,6	462,5	466,3	445,8
Fabrieksnijverheid	**77,6**	**161,2**	**163,6**	**154,7**	**169,5**	**162,2**	**74,8**	**164,7**	**166,0**	**151,6**	**174,0**	**164,1**
Voedingsnijverheid en bereiding van dranken	*8,5*	*118,6*	*130,3*	*137,5*	*150,2*	*134,0*	*7,7*	*128,7*	*137,5*	*156,4*	*157,3*	*145,0*
Voedingsnijverheid	5,9	118,3	125,4	137,8	164,8	136,6	4,9	127,8	136,0	163,2	179,6	151,6
Jam en dergelijke		114,5	128,7	126,2	159,3	132,1		94,0	93,9	185,7	168,0	135,4
Maalderijen		87,2	88,5	92,4	99,0	91,8		112,8	75,9	91,5	87,5	91,9
Suiker		34,7	25,3	24,6	259,4	86,0		28,5	32,8	29,2	351,1	110,4
Plantaardige en dierlijke oliën		171,7	159,9	140,3	146,3	154,6		168,7	178,7	170,8	189,9	177,0
Margarine		121,2	119,6	129,8	134,8	126,3		122,8	126,4	127,8	133,9	127,7
Bereiding van dranken	2,6	117,9	139,9	135,4	116,1	127,2	2,8	128,5	137,3	142,2	118,7	131,7
Brouwerijen		114,1	137,1	133,9	112,8	124,4		126,2	135,7	141,6	116,1	129,9
Alcoholstokerijen		167,8	159,6	124,3	158,0	152,3		143,2	135,9	117,7	141,3	134,5
Tabaksnijverheid	*0,6*	*119,1*	*118,6*	*116,7*	*115,3*	*117,1*	*0,5*	*122,2*	*128,0*	*108,4*	*115,5*	*118,5*
Textielnijverheid	*7,8*	*152,3*	*147,8*	*128,1*	*150,7*	*144,5*	*7,6*	*139,2*	*133,6*	*114,8*	*146,9*	*133,5*
Spinnerijen en weverijen		148,6	143,9	124,6	146,7	140,9		135,6	129,4	119,4	145,1	130,5
Bereiding van textielvezels		128,7	123,8	99,3	122,2	118,5		121,3	116,7	91,5	116,7	111,6
Spinnerijen		146,5	139,0	119,2	137,4	135,4		124,2	120,3	103,6	136,6	121,0
Fijnspinnerijen		119,1	107,8	100,9	112,5	110,1		101,2	91,0	85,6	112,2	97,5
Kaardspinnerijen		92,3	91,6	77,9	95,0	89,2		95,0	85,9	69,7	78,4	82,2
Coconspinnerijen		80,4	77,6	63,6	69,7	72,8		83,1	69,6	57,2	75,6	71,4
Kaardwolspinnerijen		161,6	163,4	121,3	146,9	148,2		121,6	131,8	102,4	137,6	123,3
Kamwolspinnerijen		221,9	217,8	177,4	204,7	205,4		179,1	195,7	151,9	209,9	184,2
Vlas- en hennepspinnerijen		168,9	158,1	136,3	153,6	154,3		150,5	129,3	120,5	148,8	137,3
Jutespinnerijen		125,3	119,0	100,8	123,0	117,0		120,9	111,9	98,0	120,0	112,7
Weverijen		154,0	150,9	133,3	158,1	149,1		146,7	138,5	122,0	156,6	140,9
Weefsels van katoen		116,7	111,0	99,8	113,4	110,2		108,8	99,5	86,3	112,8	101,8
Weefsels van vlas		128,0	139,1	120,9	131,5	129,9		119,2	103,8	91,8	117,8	108,2
Weefsels van wol		175,2	171,7	143,9	172,0	165,7		149,4	143,7	130,0	162,7	146,5
Weefsels van rayongaren en -vezel		347,6	359,0	338,6	434,5	370,0		416,5	413,8	316,4	473,0	416,6
Weefsels van jute		100,0	93,8	81,3	98,3	93,3		96,0	89,2	76,6	94,3	89,0
Breigoednijverheid		168,0	163,1	144,7	166,9	160,6		158,1	154,4	130,4	159,1	150,5
Harde vezelspinnerijen en touwslagerijen		186,2	181,8	144,3	158,3	167,6		133,3	125,9	105,5	146,8	127,9
Fabricatie van artikelen n.e.g.		224,6	236,2	172,6	186,0	204,8		163,7	196,8	135,8	148,4	161,2

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1958 = 100) (vervolg)

BEDRIJFSTAK	1966						1967 (a)					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Vervaardigen van kledingstukken; konfectie van diverse artikelen in weefsel; fabricatie van schoenen	*4,0*	*188,2*	*181,1*	*170,3*	*168,4*	*177,1*	*3,7*	*192,8*	*168,1*	*162,9*	*166,8*	*172,7*
Kledingstukken		202,2	198,4	193,7	188,2	195,6		217,3	190,1	186,6	178,7	195,4
Andere artikelen in weefsel		97,7	98,5	85,1	97,2	94,6		84,2	80,4	68,6	78,5	78,0
Schoenen en pantoffels		155,1	139,2	114,8	119,3	132,1		137,4	116,2	108,8	117,6	120,1
Houtnijverheid en aanverwante bedrijven	*3,6*	*203,0*	*205,3*	*203,7*	*217,0*	*207,4*	*3,2*	*209,3*	*228,0*	*202,2*	*231,8*	*217,8*
Papier- en kartonnijverheid	*1,9*	*182,5*	*186,7*	*170,2*	*191,7*	*182,9*	*1,9*	*192,1*	*192,2*	*172,1*	*204,0*	*190,2*
Produktie		165,2	168,3	153,3	174,0	165,3		176,6	173,6	157,6	182,4	172,6
Verwerking		199,2	204,4	186,5	208,6	199,8		207,0	210,1	186,0	224,8	207,0
Lederindustrie	*0,3*	*137,7*	*134,9*	*102,7*	*127,3*	*125,6*	*0,3*	*122,6*	*121,2*	*102,0*	*142,5*	*122,1*
Zwaar leder		66,8	64,8	54,8	63,2	62,5		53,0	54,0	44,9	63,1	53,8
Licht leder		158,5	155,5	116,9	146,2	144,2		142,6	141,1	118,9	166,0	142,3
Scheikundige- en rubbernijverheid	*7,4*	*176,7*	*184,1*	*168,0*	*181,7*	*177,5*	*7,2*	*190,3*	*190,6*	*175,8*	*199,9*	*189,4*
Scheikundige nijverheid	6,7	181,7	190,0	174,4	186,2	183,0	6,7	196,5	197,4	183,0	205,8	195,8
Basischemie		181,2	187,8	173,3	178,2	180,2		185,4	186,7	179,9	194,3	186,7
Plastiekverwerking		191,5	216,6	199,8	245,0	213,2		261,7	276,4	244,2	298,7	270,3
Zeep		146,7	146,7	132,7	155,2	145,4		166,4	167,7	139,0	160,8	158,3
Stikstof		137,3	144,8	133,4	135,7	137,8		148,2	136,3	132,3	142,1	139,7
Lucifers		102,7	96,7	81,9	95,6	94,3		99,5	100,7	79,0	102,9	95,5
Produktie van rayonne		152,8	153,9	135,0	149,4	147,5		157,1	149,5	119,8	156,2	145,7
Rubbernijverheid	0,7	132,4	133,4	113,3	142,2	130,4	0,5	138,2	133,3	115,6	149,4	134,1
Afgeleide bedrijven van de steenkool- en petroleumnijverheid	*1,1*	*143,3*	*133,5*	*129,3*	*138,0*	*136,1*	*1,1*	*132,2*	*130,9*	*123,6*	*137,0*	*130,9*
Petroleumraffinaderijen		252,5	234,4	261,7	275,2	256,0		266,5	259,5	258,0	282,6	266,8
Steenkoolagglomeraten		107,8	94,4	67,9	106,8	94,2		90,5	95,2	53,8	97,4	84,2
Onafhankelijke cokesfabrieken		94,4	89,1	79,3	80,3	85,8		79,0	78,4	76,6	79,6	78,3
Nijverheid van niet metaalhoudende mineralen	*5,7*	*132,5*	*160,0*	*150,0*	*148,2*	*147,7*	*5,5*	*136,6*	*160,7*	*150,6*	*146,6*	*148,6*
Kleinijverheid		81,4	126,9	137,1	129,0	118,5		93,5	132,9	133,9	120,9	120,3
Glasnijverheid		154,4	172,4	154,7	161,0	160,6		162,5	172,9	160,6	162,0	164,5
Vlakglas		127,9	142,2	129,9	138,4	134,6		132,7	137,2	130,1	139,3	134,7
Holglas		238,7	269,1	231,6	227,8	241,7		254,9	283,4	255,1	233,2	256,7
Cement		120,9	159,7	155,3	136,7	143,1		121,9	164,9	153,1	135,0	143,7
Keramische produkten		149,2	155,4	129,9	146,7	145,3		137,2	139,4	124,5	144,5	136,9
Kalk, dolomiet, pleister, enz.		150,4	152,1	147,4	151,7	150,2		155,0	158,3	150,0	158,7	155,5
Basis-metaalnijverheid	*10,9*	*157,9*	*154,4*	*141,5*	*155,0*	*152,1*	*10,8*	*158,7*	*158,4*	*144,3*	*169,2*	*157,7*
IJzernijverheid		154,7	153,7	140,7	155,1	151,0		161,9	166,2	147,8	172,6	162,2
Gietijzer		152,9	151,8	139,9	153,3	149,6		157,4	165,2	149,0	175,5	161,9
Ruw staal		151,3	151,7	139,3	153,2	148,9		158,2	166,6	149,3	176,6	162,6
Afgewerkte produkten		167,6	166,4	150,5	169,4	163,7		179,9	180,3	158,4	182,1	175,2
Vormstaalgieterijen, ijzergieterijen, draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen		151,5	143,3	127,3	143,6	141,5		138,4	131,8	126,6	144,7	135,4
Vormstaalgieterijen		104,3	92,7	84,5	87,7	92,4		85,2	78,7	73,6	79,4	79,3
IJzergieterijen		164,9	153,9	133,0	143,5	150,2		148,4	141,9	131,7	156,6	144,7

(vervolg op blz. 52)

Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1958 = 100) (vervolg)

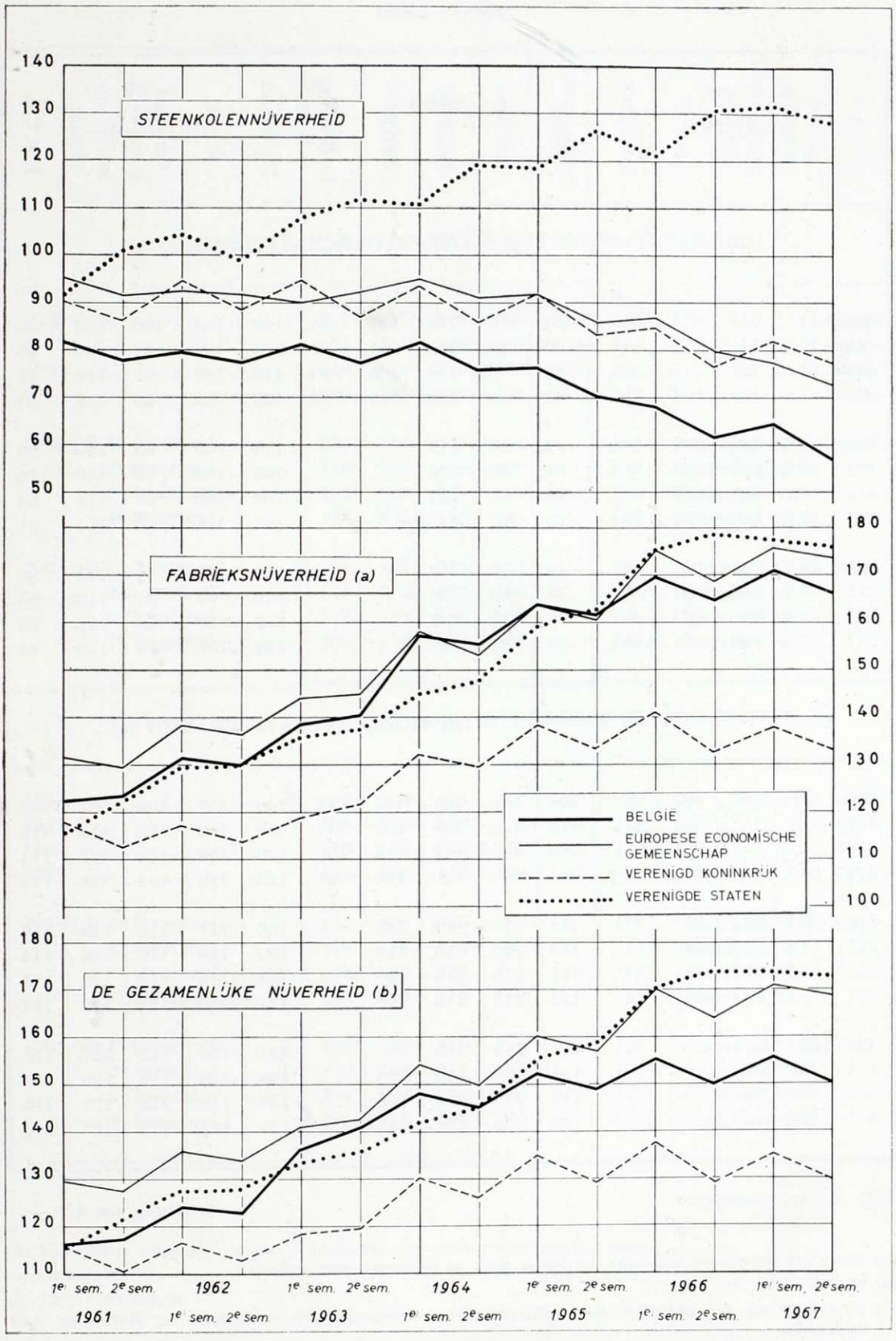
BEDRIJFSTAK	1966						1967 (a)					
	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	Wegingscoëff.	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen		159,1	154,8	138,2	160,8	153,3		151,7	145,3	143,0	162,7	150,7
Nijverheid van de non-ferrometalen		183,8	178,1	168,9	176,7	176,9		177,3	164,1	161,5	180,8	170,9
Ruwe produkten		154,0	151,2	158,4	160,0	155,9		169,2	146,1	161,6	165,9	160,7
Koper		186,7	193,4	203,7	195,1	194,6		217,2	184,9	220,0	218,3	210,2
Zink		113,5	118,7	117,5	114,9	116,2		106,3	105,5	104,4	103,4	104,9
Lood		110,1	105,6	86,7	96,2	99,6		125,1	120,6	94,3	116,0	114,0
Tin		73,0	52,1	66,0	82,8	68,4		79,0	54,3	61,4	71,6	66,6
Halfprodukten		232,3	221,4	182,4	201,4	209,4		190,0	191,9	162,0	204,2	187,0
Cokesfabrieken afhankelijk van de metaalindustrie		111,6	109,8	106,1	110,0	109,4		112,8	111,6	104,7	115,4	111,2
Metaalverwerkende nijverheid	*20,5*	*171,8*	*171,5*	*162,6*	*181,3*	*171,8*	*21,4*	*174,3*	*173,3*	*157,4*	*184,6*	*172,4*
Fabricatie van werken uit metaal, met uitzondering van machines en transportmaterieel	6,0	168,6	173,1	178,9	193,0	178,4	7,0	184,0	181,1	173,9	195,2	183,6
Smederijen, perswerk, zwaar drijfwerk		142,0	138,1	125,4	141,8	136,8		140,5	134,2	123,7	148,9	136,8
Plaatbewerking		195,2	194,1	180,1	199,6	192,3		203,3	205,4	191,7	199,3	199,9
Metalen toebeh. voor het bouwbedrijf		198,2	196,7	202,6	209,0	201,7		200,6	197,3	200,5	205,5	201,0
Bruggen, vakwerk, enz.		147,1	149,7	153,0	162,1	152,9		153,2	158,8	151,4	182,6	161,5
Wapens en munitie		89,0	114,4	156,0	174,4	133,1		145,6	132,1	137,2	166,8	145,4
Constructie van machines, met uitzondering van elektrische machines	4,8	235,2	235,1	212,4	234,9	229,4	4,7	227,2	212,4	198,9	226,8	216,3
Drijfkrachtmachines, enz.		167,0	164,4	161,8	190,2	171,0		188,3	180,4	146,3	175,8	172,7
Werktuigmachines, enz.		183,6	180,2	160,5	183,1	177,1		177,2	164,4	151,9	181,3	168,7
Verscheidene mekaniekbouwwerken		210,3	196,0	174,4	199,0	195,1		192,2	164,2	192,4	194,5	185,8
Hijs-, vervoer- en weegapparaten		137,4	140,4	130,8	138,6	136,8		130,0	130,4	125,4	150,1	134,0
Toestellen voor verscheidene indust.		348,2	353,9	313,2	341,3	339,1		323,8	281,1	258,4	334,0	299,2
Textielmachines en bijhorigheden		226,7	232,0	217,6	238,4	228,8		230,9	214,7	205,6	226,4	219,4
Constructie van elektrische machines, toestellen en toebehoren	5,6	150,6	147,5	144,0	168,2	152,5	5,2	152,6	149,4	152,0	169,1	155,8
Roterende en statische machines		112,6	117,1	111,4	113,2	113,6		114,6	112,2	..	..	..
App. voor de nijverheid en het huishoudelijk gebruik		170,4	169,2	167,3	197,1	176,2		186,0	180,2	..	..	..
Andere produkten		155,5	150,0	146,8	176,0	157,0		155,1	152,3	..	..	..
Constructie van transportmaterieel	3,9	153,9	156,1	136,5	150,2	149,2	4,3	155,1	167,9	132,5	169,4	156,2
Scheepsbouw		76,2	90,9	75,0	78,4	80,0		81,7	99,2	75,5	93,2	87,4
Auto's, rijwielen, enz.		288,2	281,0	241,5	282,8	273,8		276,5	266,4	226,8	282,4	263,0
Spoorweg- en trammaterieel		62,9	55,9	55,2	54,1	57,0		56,3	54,5	44,5	46,4	50,4
Vliegtuigbouw		53,8	52,1	52,5	51,9	52,5		70,7	60,2	32,8	47,7	52,8
Meet-, laboratoriumapparaten, enz.	0,2	100,6	100,8	106,4	123,2	107,7	0,2	135,5	140,1	137,1	125,5	134,6
Elektriciteit	*4,3*	*180,0*	*163,9*	*155,7*	*188,5*	*172,1*	*4,1*	*186,7*	*173,8*	*162,0*	*200,5*	*180,7*
Waterdistributie	*1,0*	*129,2*	*136,6*	*130,3*	*141,9*	*134,6*	*0,8*	*135,8*	*135,0*	*133,7*	*147,2*	*137,8*
Bouwnijverheid	**15,7**	**156,6**	**185,4**	**172,5**	**179,0**	**173,5**	**19,0**	**171,6**	**199,5**	**176,3**	**183,3**	**182,7**

(a) Sommige gegevens zijn voorlopig.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek

Internationale vergelijking van de indexcijfers der industriële bedrijvigheid

(1958 = 100)

Bron : Bureau voor Statistiek der Europese Gemeenschappen.

(a) Exclusief de voedings- en genotmiddelenindustrie.
(b) Exclusief de bouwnijverheid en voedings- en genotmiddelenindustrie.

Internationale vergelijking van het verloop der produktie-indexcijfers in de voornaamste bedrijfstakken

(1963 = 100)

JAARTAL	België	Duitsland	Frankrijk	Italië	Luxemburg	Nederland	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Verenigde Staten	E.F.T.A.
	DELFSTOFFENNIJVERHEID (b)									
1964	104	102	110	107	96	102	105	100	103	102
1965	96	99	108	104	91	108	103	97	106	99
1966	86	95	108	108	93	110	100	91	112	94
1967	83	90	109	115	90	123	99	90	115	94
1966 (a) 1e kwartaal	90	98	110	..	..	114	103	93	110	96
2e kwartaal	86	96	110	..	..	106	102	93	110	96
3e kwartaal	86	94	112	..	..	104	100	90	113	94
4e kwartaal	83	91	112	..	..	118	100	88	114	91
1967 (a) 1e kwartaal	86	90	112	..	..	121	100	91	113	93
2e kwartaal	84	89	106	..	..	113	97	91	113	95
3e kwartaal	82	89	106	..	..	110	97	88	117	93
4e kwartaal	82	90	110	..	..	148	101	89	114	94
	VERWERKENDE NIJVERHEID (c)									
1964	108	109	107	101	111	110	107	108	107	108
1965	110	116	109	105	111	116	112	112	116	113
1966	114	118	117	118	107	122	118	113	127	115
1967	115	116	120	128	108	126	119	112	128	115
1966 (a) 1e kwartaal	114	119	114	114	..	120	117	114	124	116
2e kwartaal	113	120	116	117	..	122	118	113	126	115
3e kwartaal	114	117	118	120	..	121	118	114	128	115
4e kwartaal	113	115	119	122	..	124	118	111	129	114
1967 (a) 1e kwartaal	116	113	118	127	..	124	118	112	127	115
2e kwartaal	116	112	118	129	..	124	118	111	126	114
3e kwartaal	112	116	120	125	..	127	119	111	127	114
4e kwartaal	118	122	122	131	..	130	124	112	129	116

(vervolg op blz. 55)

(a) Verbeterde gegevens rekening houdend met de seizoenschommelingen.

(b) I.T.C.I. 11 tot 19.

(c) I.T.C.I. 20 tot 39. Exclusief de voedingsindustrie, confectie, houtnijverheid en stoffering voor Frankrijk.

Internationale vergelijking van het verloop der produktie-indexcijfers in de voornaamste bedrijfstakken *(vervolg)*

(1963 = 100)

JAARTAL	België	Duitsland	Frankrijk	Italië	Luxemburg	Nederland	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Verenigde Staten	E.F.T.A.
	BASIS-METAALNIJVERHEID(e)									
1964	112	115	109	98	113	114	110	113	114	114
1965	116	117	108	127	114	124	115	118	121	119
1966	116	112	110	136	109	130	115	111	126	115
1967	120	113	110	156	111	139	119	104	117	110
1966 (d) 1e kwartaal	117	114	109	126	..	123	115	115	121	119
2e kwartaal	116	116	108	137	..	129	117	114	128	117
3e kwartaal	115	113	110	138	..	134	116	110	130	115
4e kwartaal	115	105	110	144	..	136	114	106	125	112
1967 (d) 1e kwartaal	119	107	111	151	..	132	116	105	116	111
2e kwartaal	117	113	106	166	..	139	119	105	114	110
3e kwartaal	117	114	111	159	..	145	120	102	114	108
4e kwartaal	126	118	113	166	..	142	125	105	120	112
	METAALVERWERKENDE NIJVERHEID (f)									
1964	104	108	107	89	96	109	105	107	107	107
1965	108	115	108	89	94	113	109	111	121	112
1966	112	114	116	97	93	118	113	115	137	116
1967	114	106	118	108	86	122	112	113	136	115
1966 (d) 1e kwartaal	111	116	115	88	..	116	112	115	133	116
2e kwartaal	112	117	115	93	..	117	113	114	135	115
3e kwartaal	112	113	117	102	..	118	113	116	138	116
4e kwartaal	113	110	118	103	..	121	113	113	141	115
1967 (d) 1e kwartaal	116	103	118	111	..	119	111	112	137	114
2e kwartaal	113	102	117	112	..	120	110	113	135	114
3e kwartaal	108	106	118	106	..	123	111	112	136	113
4e kwartaal	117	115	120	110	..	124	117	114	136	116

(vervolg op blz. 56)

(d) Verbeterde gegevens rekening houdend met de seizoenschommelingen.

(e) I.T.C.I. 34.

(f) I.T.C.I. 35 tot 38.

Internationale vergelijking van het verloop der produktie-indexcijfers in de voornaamste bedrijfstakken *(vervolg)*

(1963 = 100)

JAARTAL	België	Duitsland	Frankrijk	Italië	Luxemburg	Nederland	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Verenigde Staten	E.F.T.A.
	VOEDINGS- EN GENOTMIDDELENINDUSTRIE (h)									
1964	106	108	..	99	99	106	103	103	103	103
1965	107	111	..	100	103	109	106	105	106	106
1966	112	126	..	101	105	110	108	108	110	110
1967	115	122	..	105	106	117	112	108	113	110
1966 (g) 1e kwartaal	112	110	..	99	..	114	108	109	109	110
2e kwartaal	113	110	..	96	..	107	107	108	109	110
3e kwartaal	113	110	..	101	..	106	107	108	110	109
4e kwartaal	111	109	..	106	..	113	109	107	111	109
1967 (g) 1e kwartaal	123	111	..	103	..	119	111	108	112	110
2e kwartaal	117	112	..	103	..	111	110	106	112	109
3e kwartaal	110	114	..	102	..	115	111	110	112	112
4e kwartaal	113	114	..	111	..	124	114	108	113	110
	TEXTIEL-, KLEDING- EN SCHOENNIJVERHEID (i)									
1964	103	103	101	99	86	105	101	106	106	105
1965	104	108	90	84	80	101	98	108	113	107
1966	109	109	99	97	66	103	103	107	122	107
1967	102	100	94	98	48	95	97	103	128	104
1966 (g) 1e kwartaal	110	112	99	96	..	104	105	110	119	108
2e kwartaal	109	112	100	98	..	105	105	110	121	108
3e kwartaal	109	108	100	97	..	100	103	106	121	106
4e kwartaal	107	103	99	97	..	104	101	101	121	103
1967 (g) 1e kwartaal	106	99	97	98	..	96	98	103	118	104
2e kwartaal	99	94	94	95	..	93	95	102	115	104
3e kwartaal	100	102	92	92	..	92	96	102	117	103
4e kwartaal	102	106	91	93	..	99	98	106	122	106

(vervolg op blz. 57)

(g) Verbeterde gegevens rekening houdend met de seizoenschommelingen.
(h) I.T.C.I. 20, 21 en 22.
(i) I.T.C.I. 23 en 24. Voor Frankrijk en Italië kleding niet inbegrepen; voor de Verenigde Staten schoenen niet inbegrepen.

Internationale vergelijking van het verloop der produktie-indexcijfers in de voornaamste bedrijfstakken *(vervolg)*

(1963 = 100)

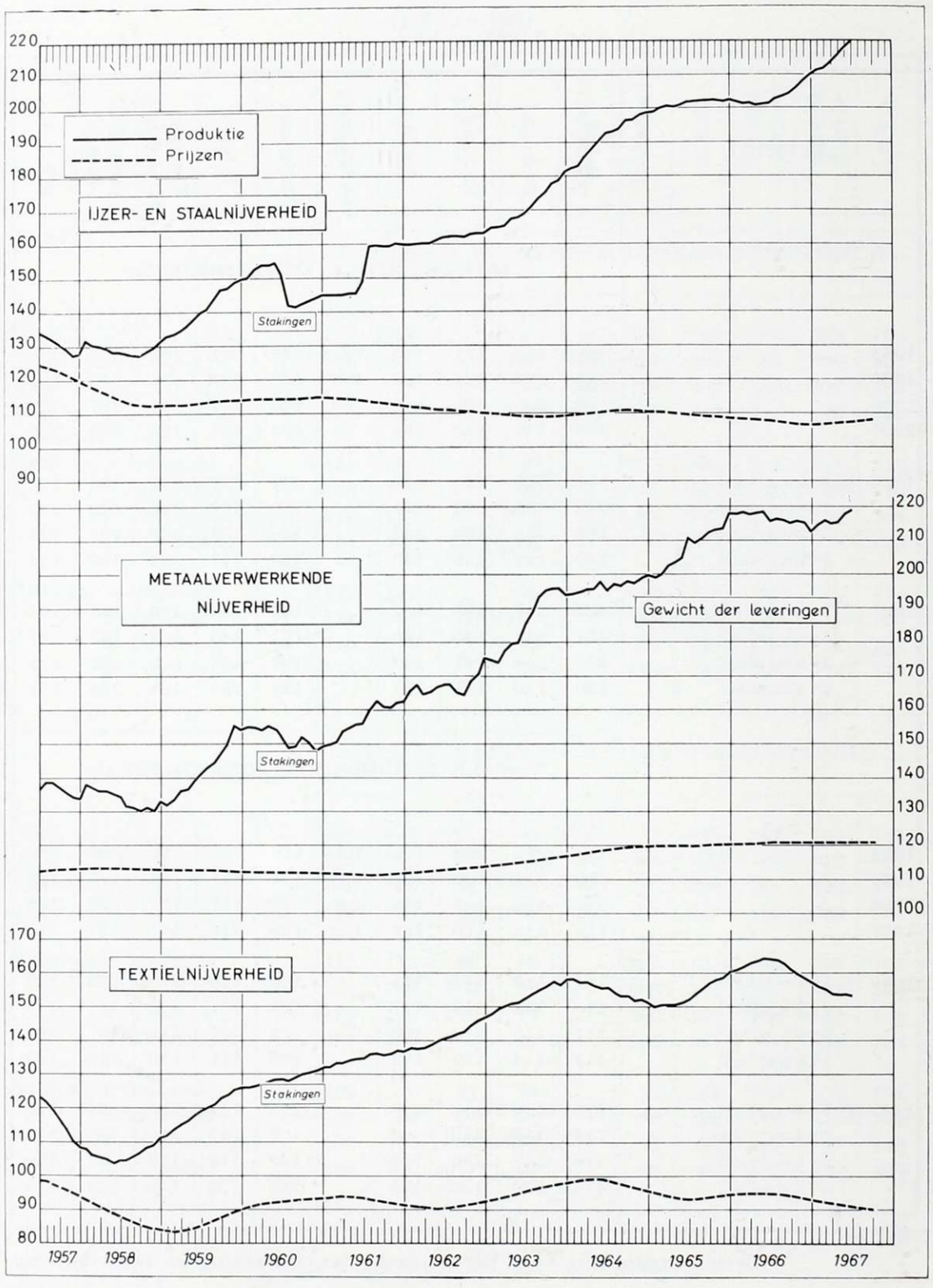
JAARTAL	België	Duitsland	Frankrijk	Italië	Luxemburg	Nederland	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Verenigde Staten	E.F.T.A.
	SCHEIKUNDIGE NIJVERHEID (k)									
1964	108	114	111	114	101	120	113	109	107	110
1965	114	126	120	124	100	140	124	114	115	116
1966	118	138	132	141	94	160	137	119	127	122
1967	124	149	143	152	94	176	148	123	133	128
1966 (j) 1e kwartaal	116	135	125	140	..	150	132	117	123	120
2e kwartaal	118	138	131	139	..	160	136	116	125	120
3e kwartaal	118	138	134	143	..	164	138	120	128	124
4e kwartaal	119	142	138	143	..	164	141	121	130	124
1967 (j) 1e kwartaal	124	146	138	152	..	165	144	123	131	128
2e kwartaal	121	147	140	149	..	175	145	123	131	127
3e kwartaal	122	146	147	149	..	180	147	122	132	125
4e kwartaal	130	158	147	161	..	186	155	125	136	131
	TOTALE INDUSTRIËLE PRODUKTIE (l)									
1964	106	109	108	100	109	110	107	107	106	108
1965	109	115	109	106	110	116	111	110	115	112
1966	111	116	117	118	106	123	117	112	126	114
1967	112	115	119	128	106	129	119	111	127	115
1966 (j) 1e kwartaal	111	118	114	114	..	120	116	113	123	115
2e kwartaal	110	118	116	117	..	122	117	112	125	114
3e kwartaal	111	116	119	120	..	123	117	112	127	114
4e kwartaal	111	114	119	122	..	126	117	110	128	113
1967 (j) 1e kwartaal	113	112	119	127	..	126	117	110	126	114
2e kwartaal	112	112	118	128	..	127	117	110	125	114
3e kwartaal	110	115	120	125	..	130	118	110	127	114
4e kwartaal	114	120	122	131	..	134	123	112	128	116

Bron : Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.

(j) Verbeterde gegevens rekening houdend met de seizoenschommelingen.
(k) I.T.C.I. 31 en 32. Derivaten van steenkool en petroleum inbegrepen.
(l) I.T.C.I. 11 tot 39, 511 en 512. Exclusief de voedingsindustrie voor Frankrijk.

Evolutie van de industriële produktie en van de nijverheidsprijzen van 1957 tot 1967 (a)

Voortschrijdende twaalfmaandsgemiddelden gecentreerd op het midden van de periode (1953 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek, Administratie van de Handel en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Indexcijfers N. I. S. gewijzigd door de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie wat de wegingscoëfficiënten betreft.

AFDELING II. – PRODUKTIEVERLOOP IN DE SECTOR ENERGIE EN ERMEE SAMENHANGENDE ACTIVITEITEN

De nieuwe mogelijkheden inzake voorziening met andere energie dan inlandse kolen blijken veel veiliger en veel goedkoper te zijn geworden dan voorheen, terwijl de prijs, die moet worden betaald voor het in stand houden van een eigen kolenproduktie, elk jaar duurder uitvalt, zowel ten laste van de begroting der kolenproducerende landen als van de verbruikers die de voorkeur geven aan andere energiedragers die goedkoper en handiger zijn. De verzekeringspremie, die zou moeten worden betaald voor het veilig stellen van de energievoorziening door het kunstmatig in stand houden van een eigen kolenwinning, is te hoog opgelopen. Trouwens, daar de eigen kolenwinning een steeds geringer deel van de toenemende energiebehoeften dekt, is de grotere autonomie, die zou bekomen worden door het in stand houden van niet-competitieve mijnen, meer schijn dan werkelijkheid. In de E.G.K.S. werd immers in 1967 nog slechts 31,5 % van het totale verbruik van primaire energie door inlandse en ingevoerde kolen gedekt, tegen 33,9 % in 1966 en 52 % in 1960, terwijl reeds 51 % van de vraag bevredigd werd door petroleum, 5,4 % door aardgas, 7,4 % door primaire elektriciteit — uit waterkracht en kernenergie — en de rest door bruinkool. In België wordt nog slechts 46 % van de brutobehoeften aan primaire energie door steenkool gedekt, tegen 69 % in 1960 en de Belgische kolenproduktie, schiefers inbegrepen, bereikte nog slechts 37 % van de energiebehoeften zodat haar belang voor het veilig stellen van de voorziening toch wel zeer beperkt is geworden.

Na België zijn ook de andere kolenproducerende landen overgegaan tot een drastische sanering van hun kolennijverheid, rekening gehouden met de noodzakelijkheid de nadelige gevolgen van de onafwendbaar geworden mijnsluitingen voor het personeel en voor de gehele economie van de getroffen streken door aangepaste middelen op te vangen.

In Nederland, waar de produktie tot 1965 rond 12 miljoen ton schommelde, werd in 1967 nog slechts 8,3 miljoen ton bovengehaald en zou die hoeveelheid nog tot 5,3 miljoen ton in 1971 worden verminderd. Van 1965 tot 1967 is het aantal arbeiders er met 12 500 gedaald, d.i. ongeveer 27 %, en van 1968 tot 1970 zullen er nog 11 600 werkplaatsen uitvallen. In Limburg is een krachtige streekomschakeling aan de gang.

In de Duitse Bondsrepubliek, waar de kolenproduktie in 1964 nog 148 miljoen ton bedroeg, werd in 1967 slechts 117 miljoen ton bovengehaald ; het aantal mijnarbeiders verminderde er van eind 1964 tot eind 1967 met 111 000, dit is 28 % ; ondanks die personeelsinkrimping moest het aantal verzuimdiensten in 1967 worden opgevoerd tot gemiddeld 6,1 % van het aantal werkdagen. De Bondsregering is er tot nog toe niet in geslaagd een akkoord met de mijndirecties de werknemerssyndikaten en de belanghebbende deelstaten tot stand te brengen inzake de versmelting van de kolenmijnen in het Ruhrgebied tot één bedrijf.

Er werden heel wat kolenafzetbevorderende maatregelen getroffen, o.m. het toekennen van premies voor de bouw van kolencentrales, gesubsidieerde geografische spreiding der kolenvoorraden, vrijwillige beperking van de expansie van het petroleumverbruik, enz., terwijl de toelagen er ook zeer snel aangroeien.

In Frankrijk werden de objectieven van het vijfjarenplan verminderd ; van 1965 tot 1970 zal de produktie met twee miljoen ton per jaar afnemen, daar waar oorspronkelijk slechts één miljoen ton werd voorzien. Bovendien schakelt de « Charbonnages de France » een steeds belangrijker deel van zijn activiteit over op chemische bedrijven, die niet uitsluitend kolen verwerken. Dit maakt deel uit van het beleid tot vlugge streekomschakeling.

Het Verenigd Koninkrijk is het westeuropese land, waar de organisatie van de structurele achteruitgang van de steenkoleneconomie het laatst op gang is gekomen. Het aanboren van rijke aardgasvelden op het continentaal plat en de bevredigende resultaten bekomen met de kernenergiecentrales, die in dat land reeds een belangrijke rol spelen, hebben waarschijnlijk de doorslag gegeven voor de omkeer inzake kolenbeleid, dat tot dan toe door krachtige beschermingsmaatregelen beoogde de achteruitgang van de kolenproduktie grotendeels af te remmen, al was de produktie er sedert enkele jaren toch al geleidelijk verminderd. In november 1967 werd door de Regering een witboek inzake energiebeleid aan het Parlement voorgelegd. Als doelstellingen worden aangegeven goedkopere energie en zo mogelijk minder deviezenuitgaven. De kolenproduktie zou van 174,7 miljoen ton in 1966 tot 120 miljoen in 1975 ingekrompen worden. De kernenergie zou in laatstgenoemd jaar ongeveer 10 % van de totale energievoorziening dekken en het aardgas 15 %. Het hoofdprobleem, dat moet worden opgelost, is dat van de streekomschakeling en van het weder tewerkstellen van het overtollige mijnpersoneel.

Een gelijkaardig beleid wordt in Japan en in Oost-Canada gevoerd.

In de U.S.A., daarentegen, neemt na een inzinking in de vijftiger jaren de vraag naar steenkool weer toe als gevolg van de stijgende behoeften der elektriciteitscentrales, terwijl de uitvoermogelijkheden verminderen. De U.S.S.R. en Polen, daarentegen, voeren hun kolenuitvoer aanzienlijk op.

In België is de toestand als volgt : de gehele Belgische kolenproduktie blijkt geen rechtstreeks of onrechtstreeks economisch nut meer te hebben ; ze zou onmiddellijk kunnen opgegeven worden zonder de voorziening langdurig in het gedrang te brengen. De lasten, in het bijzonder onder de vorm van rechtstreekse en onrechtstreekse toelagen, zijn immers veel groter geworden dan het voordeel over een binnenlandse energiebron te kunnen beschikken. Zolang sociale en regionale imperatieven het onmogelijk maken dat geheel het produktievermogen onmiddellijk wordt opgegeven, moet het in bedrijf houden van dit vermogen worden afgestemd op de achteruitgang van het kolenverbruik en op de verplichtingen, opgelegd door het Verdrag van Parijs.

Het energiebeleid zal nog meer dan vroeger moeten rekening houden met de eisen die inzake kwaliteit en inzake prijs worden gesteld door de industrieën,

die als gevolg van de voortschrijdende marktintegraties nog meer dan vroeger op de uitvoer moeten afgestemd zijn en die dus competitiever moeten worden. Het beleid verleent voorrang aan het bekomen van de laagste prijs, telkens het streven naar een zo veilig mogelijke voorziening lasten oplegt die buiten verhouding staan tot de ernst en de onzekerheid der risico's. De toepassing van dergelijk beleid wordt in de hand gewerkt en levert steeds grotere voordelen op door de expansie van nieuwe energiebronnen, het aanhoudend aanbodoverschot inzake petroleum en de aanzienlijke verlaging van de vervoerkosten (1).

In 1957 bedroeg de Belgische kolenproduktie nog 29 miljoen ton. In 1966 was ze gedaald tot 17,5 en in 1967 tot 16,4 miljoen ton. Volgens het huidige programma van het Directorium der Kolennijverheid zou de produktie in 1970 tot 11 miljoen ton moeten worden teruggebracht. Het aantal ingeschreven arbeiders, dat begin 1958 nog 154 000 bedroeg, daalde tot 62 444 einde 1966 en 56 335 einde 1967 ; die vermindering kon vrijwel gans opgevangen worden door het afremmen van de aanwervingen en het verschaffen van werkgelegenheid in open gebleven mijnen en in andere bedrijven zodat er, behalve wat oudere en minder-gezonde mijnwerkers betreft, bijna geen werkloosheid is ontstaan ; de aanwerving in andere mijnen wordt echter steeds moeilijker omdat er reeds zoveel gesloten zijn.

De aanwending van nieuwe energiebronnen vordert daarentegen snel. Sedert 10 oktober 1966 wordt Nederlands aardgas ingevoerd ; in 1967 werd er reeds een half miljoen m^3 betrokken, wat overeenkomt met 0,6 miljoen ton steenkool. Het wordt ten dele als dusdanig aan de verbruikers geleverd, daar waar de apparaten en de leidingen reeds omgeschakeld zijn, ten dele omgevormd in traditioneel gas. Voor 1975 werd een aanvoer van 5 miljard m^3 contractueel vastgelegd, wat overeenkomt met ongeveer 11 % van het voor dat jaar verwachte energieverbruik, en er zijn onderhandelingen aan de gang om die hoeveelheid mits veel lagere prijzen te verdrievoudigen. Inmiddels wordt het transportnet uitgebouwd : de transitleiding Nederland-Frankrijk werd in oktober in gebruik gesteld, het distributienet aangepast en de apparaten geleidelijk omgebouwd ; op 31 december waren reeds 106 000 verbruikersinstallaties voor aardgas geschikt gemaakt, dit is 7 %.

Begin 1967 werd ook de eerste industriële kerncentrale op gang gebracht, nl. de Frans-Belgische centrale te Chooz, met een elektrisch vermogen van 266 MW ; de helft van de produktie wordt aan het Belgische net geleverd. Bovendien zijn er tegen 1973 twee kernenergiecentrales van elk ongeveer 750 MW gepland, op te richten te Doel en te Tihange ; laatstgenoemde centrale wordt eveneens voor de helft door « Electricité de France » bekostigd en zal in dezelfde mate stroom leveren aan Frankrijk. De kerncentrales zouden in 1975 reeds 5 % van de vermoedelijke energiebehoeften dekken, doch het aandeel van de kernenergie zou in de vijf hieropvolgende jaren kunnen verdubbelen. De

(1) Voor een grondige ontleding en verantwoording van het te voeren energiebeleid, zie : *De energiepolitiek voor 1967-1975*. Brussel, Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie, 1967, 29 blz. (Bijvoegsel bij het *Maandoverzicht van de economische ontwikkeling*, nr. 12, 1967).

inzet van dergelijke krachtige centrales, voorbehouden voor de basisvoorziening van het net, moet echter gepaard gaan met de aanleg van een internationaal koppelnet voor zeer hoge stroomspanning om het uitvallen van een of andere van die centrales zonder stroomonderbreking te kunnen opvangen, enerzijds, met de bouw van zeer soepele centrales om de dure spitsbehoeften te kunnen dekken, anderzijds ; hiertoe dienen de in opbouw zijnde pompcentrale van Stavelot en de vele kleine centrales met gasturbine, die sedert 1966 reeds werden opgericht of gepland.

Inmiddels worden ook de bestaande petroleumraffinaderijen uitgebreid en wordt een nieuwe raffinaderij gebouwd te Gent, die door een pijpleiding verbonden wordt met Zeebrugge. De produktiecapaciteit, die 17,5 miljoen ton olie bedroeg bij het begin van 1967, steeg tot 19,8 miljoen einde 1967 om tot 29,5 einde 1968 op te lopen. De voorziening in ruwe petroleum stelt vervoerproblemen, daar steeds meer reuzetankers in de vaart worden gebracht en de Belgische havens voor dergelijke schepen niet toegankelijk zijn. De toenemende raffinage heeft bovendien geleid tot de oprichting van zeer belangrijke petroleochemische bedrijven, vooral te Antwerpen dat aldus een der belangrijkste petroleochemische centra van Europa is geworden.

Die krachtige uitbreiding van de raffinagecapaciteit geeft misschien wel blijk van een overdreven optimisme. De vervanging van steenkool door petroleumprodukten schijnt reeds zeer ver gevorderd, behalve voor lokalenverwarming en elektriciteitsproduktie ; tevens is een geduchte concurrent opgedaagd, het aardgas, terwijl ook de expansie van het verbruik in de centrales zal beïnvloed worden door de kernenergie en de gasturbines. Daartegenover staat echter de zeer sterk groeiende vraag naar grondstoffen voor de petroleochemie.

De omschakeling op aardgas, enerzijds, de vervoerproblemen voor de aanvoer van ruwe olie, voor de levering van vloeibare petroleumprodukten en voor de voorziening van de chemische complexen in het Antwerpse en elders met vloeibare en gasvormige grondstoffen, anderzijds, heeft het nodig gemaakt geheel de wetgeving en reglementeringen inzake pijpleidingen te herdenken. De wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen (*Belgisch Staatsblad* van 7 mei 1965), heeft zowel in 1966 als in 1967 aanleiding gegeven tot het uitvaardigen van een groot aantal koninklijke besluiten ; die van 1967 hadden vooral betrekking op petroleum en grondstoffen voor de chemische nijverheid en hebben de weg gebaand voor een ware revolutie inzake structuur van het vervoer en de ontsluiting van vroeger ongunstig gelegen streken. Behoudens het net van gasleidingen nodig voor de aanvoer van Nederlands aardgas en zijn doorvoer naar Frankrijk, zijn thans pijpleidingen voor ruwe olie en voor vloeibare petroleumderivaten, enerzijds, voor grondstoffen voor de chemische nijverheid, anderzijds, in aanbouw of gepland. Er wordt o.m. aan gedacht de hogere kosten voor de Belgische petroleumraffinaderijen t.o.v. die van sommige concurrenten als gevolg van de ontoegankelijkheid van de Belgische havens voor reuzetankers, op te vangen door een of meer pijpleidingen tussen de Belgische raffinaderijen en voor dergelijke schepen toegankelijke havens.

België is dus, inzake energie-economie, sinds kort resoluut een totaal nieuwe koers ingeslagen : de kolen werden opgegeven voor nieuwe energiedragers en voor een hierop gebaseerde nieuwe industriële structuur, waarvan de lokalisatie aan andere criteria beantwoordt dan de vroegere aan de kolenproduktie gekoppelde activiteiten.

* * *

De moeilijkheden om de Westeuropese kolenproduktie aan de steeds geringere afzetmogelijkheden aan te passen, duurden ook nog in 1967 voort, zij het wel dat het aanbodoverschot minder ruim was dan in 1966.

De voorraden bij de E.G.K.S.-mijnen namen globaal nog slechts met 424 000 t toe — de aangroei in Frankrijk was groter dan de inkrimping in de andere lidstaten —, tegen een stijging met 6,4 miljoen ton in 1966, die toen betrekking had op alle bekkens. De verzuimdiensten wegens gebrek aan afzet waren daarentegen voor de gehele Gemeenschap meer dan dubbel zo talrijk als in 1966, nl. 4 % van het totaal aantal werkdagen, tegen 1,6 % in het voorgaande jaar en het produktieverlies wordt geraamd op 8,3 miljoen ton, tegen 4,6 miljoen in 1966 ; in België waren er daarentegen vrijwel geen verzuimdiensten meer, zodat het produktieverlies van 1,2 tot 0,3 miljoen ton terugliep. Rekening gehouden met de vermindering van het aantal arbeiders in de Gemeenschap — 47 000 enkel wat de ondergrondarbeiders betreft, w.o. 5 000 in België, dit is respectievelijk 13,4 en 12 %, van einde 1966 tot einde 1967 — en met de stijging van de gemiddelde produktiviteit, die voor de ondergrondarbeiders 8,2 % bedroeg voor de E.G.K.S. en 5,3 % voor België, zou de overtollige produktiecapaciteit in de Gemeenschap, gemeten aan de hand van de voorraadvorming bij de mijnen en het produktieverlies door verzuimdiensten, afgenomen zijn van 11,1 tot 8,7 miljoen ton ; voor België was er in 1966 nog 1,8 miljoen ton teveel produktiecapaciteit, doch in 1967 overtrof de voorraadintering bij de mijnen het produktieverlies door verzuimdiensten met 100 000 t. Voor die berekeningen werd geen rekening gehouden met het invoersaldo voor vaste brandstoffen dat echter in België en in de meeste andere landen der Gemeenschap afgenomen is.

De Belgische kolenproduktie is nog met 6 % gedaald ; in 1966 bedroeg de vermindering echter 12 %. De achteruitgang gold alleen het Zuiderbekken, waar trouwens 7 op de 39 eind 1966 produktieve winningszetels met een gezamenlijke capaciteit van bijna 2 miljoen ton werden gesloten en de produktie van 9 tot 7,9 miljoen ton afnam ; in de Kempen, daarentegen, had het wegvallen der verzuimdiensten een lichte stijging der kolenwinning tot gevolg, zodat dit bekken voor de eerste maal meer dan de helft van de Belgische produktie voor zijn rekening nam.

De invoer daalt sedert 1964. De vermindering betrof vooral de aankoop van Amerikaanse cokeskolen en dit om twee redenen. Enerzijds, is het Amerikaanse uitvoeroverschot door de stijgende binnenlandse vraag ingekrompen, terwijl ze als gevolg van een lichte prijsaanpassing en de stijging der zeevrachttarieven in het tweede halfjaar wat duurder geworden zijn. Anderzijds, wordt de weerslag gevoeld van de Beschikking 1/67 van de Hoge Autoriteit van de

E.G.K.S. (1), waarbij vanaf 1967 gedurende een periode van twee jaar voor de uit cokeskolen van mijnen van de Gemeenschap gewonnen cokes, die voor verbruik in de hoogovens van de Gemeenschap worden geleverd, toelagen mogen worden verleend. Die toelagen worden voor de binnenlandse leveringen gefinancierd door de Staat, waar ze gebeuren, en voor de uitvoer binnen de Gemeenschap door een Fonds, waartoe iedere lidstaat bijdraagt. Dit heeft tot gevolg dat het prijsverschil tussen de in de Gemeenschap gewonnen cokeskolen en de Amerikaanse invoer verminderd is ten gunste van cokeskolen van Belgische mijnen en ook van mijnen van andere E.G.K.S.-landen, die hun uitvoer naar België met 2 % konden opvoeren.

De Belgische kolenuitvoer kon als gevolg van het aanpassen der prijzen aan die van kolen uit derde landen met een vierde worden opgevoerd ; Frankrijk en Nederland namen respectievelijk 11 en 55 % meer Belgische kolen af dan in 1966.

De inkrimping van de produktie en van de invoer en het opvoeren van de uitvoer hadden tot gevolg dat de kolenaanvoer 1,6 miljoen ton geringer was dan in 1966, terwijl de totale afzet slechts met 0,5 miljoen ton verminderde, nl. — 0,8 op de Belgische markt en + 0,3 in het buitenland ; er werden 35 000 t meer Belgische steenkool verkocht. De voorraden bij de mijnen, die sedert 1953 onophoudend gestegen waren, verminderden dan ook met 0,3 miljoen ton, dit is 11 %.

Van 1964 tot 1966 bedroeg de inkrimping van de binnenlandse markt gemiddeld 7 % per jaar ; in 1966 was dit slechts 3,6 %. Op voorwaarde dat de prijzen van de Belgische cokeskolen op die van de Amerikaanse zouden worden afgestemd, hadden de cokesfabrieken de verbintenis aangegaan 6 miljoen ton Belgische kolen af te nemen en de elektriciteitcentrales zouden er 3,9 miljoen ton kopen. Als gevolg van dit ruim blijvend specifieke en quasi-specifieke verbruik dat scherp afsteekt tegen de snelle structurele achteruitgang van het overige industriële verbruik, de nog slechts onbeduidende afzet aan de vervoersector en het nog licht gedaalde huishoudelijk verbruik na de aanzienlijke inkrimping van 1963 tot 1966, ging reeds bijna twee derde van de binnenlandse afzet naar de eerstgenoemde twee sectoren, tegen nauwelijks 50 % een tiental jaren geleden, hoewel hun aankopen slechts met 10 % toegenomen waren.

Op 29 december 1967 werd, met terugwerkende kracht tot 1 januari 1967, de « Kempische Steenkolenmijnen N.V. » opgericht, zodat na vele jaren onderhandeling eindelijk de vijf nog overblijvende Kempische mijnen in één vennootschap konden worden samengebracht. Sedert 1959 werkten ze alle met verlies. Uit een onderzoek nopens de technische en commerciële voordelen van de samensmelting van die mijnen bleek dat hierdoor 200 miljoen frank zou kunnen worden uitgespaard en dat ook de problemen die gepaard gaan met de afdanking van personeelsleden aldus gemakkelijker kunnen opgelost worden. De inbreng van de stichtende vennootschappen bestaat uit hun steenkoolexploitatie en uit

(1) *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen*, nr. 36, 28 februari 1967 en nr. 127, 26 juni 1967.

bepaalde participaties, die hiermee in verband staan, doch de activa en de passiva die niets met de steenkolenwinning te maken hebben, w.o. de industrieterreinen, blijven eigendom van de stichtende vennootschappen. Deze ontvangen naar rato van hun inbreng een aandeel in het kapitaal van de nieuwe vennootschap, en tevens ook een aandeel in de globale en forfaitaire schuldvordering op de « Kempische Steenkolenmijnen » dat overeenkomt met de liquidatiewaarde van de inbreng. Telkens de nieuwe vennootschap een zetel stillegt zal het gedeelte van de schuldvordering, dat hierop betrekking heeft, aan die vennootschap terugbetaald worden. Om de streekomschakeling in de hand te werken, zullen de stichtende vennootschappen de helft van de uitgekeerde aflossingen op genoemde schuldvordering wederbeleggen in nijverheidsinitiatieven naar hun keuze. De Belgische Staat verbindt er zich toe de toelagen toe te kennen die noodzakelijk zijn om het werkelijk exploitatieverlies te dekken en zal gebeurlijk ook nog thesaurievoorschotten en een waarborg voor aan te gane leningen verlenen. De staatsconcessie wordt overgedragen aan de nieuwe vennootschap. Als tegenprestatie stelt de Staat één of meer commissarissen aan en is hij in de raad van beheer vertegenwoordigd door beheerders, waarvan een vertegenwoordiger van de provincie Limburg ; tevens verplicht de nieuwe vennootschap er zich toe het door de Regering uitgestippelde produktiebeleid te voeren en o.m. slechts met het akkoord van de Regering tot de stillegging of de voortzetting van de activiteit van haar mijnzetels te besluiten.

* * *

De *gas*economie werd in 1967 reeds sterk beïnvloed door de toenemende invoer van Nederlands aardgas, die op 10 oktober 1966 een aanvang heeft genomen. Er werd een half miljard m³ aardgas ingevoerd, dit is reeds 10 % van de totale hoeveelheid voor België beschikbaar gas, flessengas, eigen verbruik der producenten — cokes- en gasfabrieken, hoogovens — en verlies op het net inbegrepen, en 15 % van de hoeveelheid gas beschikbaar voor de openbare distributie. Een gedeelte van dit aardgas werd reeds in oorspronkelijke staat verdeeld, daar reeds 7 % der op het distributienet aangesloten verbruikers en een vijftigtal grote ondernemingen die minimum 1 miljoen m³ per jaar afnemen — de tot einde 1967 afgesloten contracten met die ondernemingen slaan op 1,4 miljard m³ — in staat zijn dit gas als dusdanig op te nemen. De rest wordt in gascentrales omgevormd tot het traditionele netgas.

Tussen de Nederlandse Aardolie Maatschappij (N.A.M.) en N.V. Distrigaz, waarvan de Belgische Staat een derde van het kapitaal voor zijn rekening heeft genomen, werden twee contracten afgesloten. Vanaf 1975 moeten jaarlijks minimum 2 miljard m³ worden aangekocht, bestemd voor rechtstreekse leveringen aan de nijverheid. Distrigaz betaalt hiervoor 0,62 F/m³ en verkoopt het tegen 0,75 F/m³ ; die prijs blijkt aanmerkelijk hoger te liggen dan die welke in gelijkaardige voorwaarden door de Nederlandse industrie moet worden betaald. Een tweede contract heeft betrekking op de levering van 3 miljard m³ voor de openbare distributie, waarvan de prijs aan de grens 0,70 F/m³ bedraagt en dat tegen 1 F/m³ aan de lokale distributienetten wordt geleverd. Wordt de overeengekomen totale afzet niet bereikt, dan wordt de prijs verhoogd. De kleinver-

bruikers, die reeds omgeschakeld zijn, betalen voorlopig 5 % per calorie minder dan de andere. Ook werd een contract afgesloten voor de doorvoer naar Frankrijk van eveneens 5 miljard m^3.

De totale investeringen, die voor de omschakeling op aardgas vereist zijn, worden op 12 tot 15 miljard frank geraamd, waarvan 1,5 miljard zal betaald worden door Frankrijk voor het gebruik van de moederleiding van Poppel tot Blaregnies. Vijf miljard frank zouden nodig zijn voor de grote transportleidingen en evenveel voor de omschakeling van de apparaten der verbruikers ; de rest komt op rekening van de investeringsuitgaven der distributiemaatschappijen. De kosten voor de omschakeling der op eind 1965 bestaande apparaten, worden op gemiddeld 3 000 F per gasmeter geraamd. De financiering hiervan wordt tot dit bedrag verzekerd door een Financieringsfonds, dat hiervoor werd opgericht. Het werkt onder de waarborg van de particuliere transport- en distributiemaatschappijen.

Hoewel het aardgas, ondanks de gunstige fiscaliteit — 1,2 % tegen 7 % op huisbrandkolen en 15 % plus accijnsrechten op stookoliën — nog niet al te voordelig uitvalt, heeft het toch reeds een aanzienlijke invloed uitgeoefend op het los verbruik, vooral wat het industriële verbruik betreft, dat sedert verscheidene jaren rond hetzelfde peil was blijven schommelen. Het totale bruto gasverbruik, dat in 1966 zelfs gedaald was, steeg met 12 %. De hoeveelheid door de openbare distributie verdeeld gas, dat van 1965 tot 1966 ondanks de aanzienlijke groei van het huishoudelijk verbruik vrijwel onveranderd was gebleven, daar de leveringen aan de nijverheid aanmerkelijk verminderd waren, steeg met 22,5 %, w.o. 9,2 % voor het gezinsverbruik en 61,8 % voor het nijverheidsverbruik.

De omschakeling op aardgas heeft tot gevolg gehad dat minder cokesovengas en tot netgas omgevormde vloeibare en gasvormige petroleumderivaten werden aangewend.

* * *

De gebeurtenissen in het Midden-Oosten — een algemeen embargo op de uitvoer van ruwe *petroleum* door de Arabische landen en de sluiting van het Suezkanaal en van de meeste pijpleidingen in dit gebied — en de revolutie in Nigeria hebben de kwantitatieve voorziening van de verbruikers vrijwel niet bemoeilijkt. Sinds de eerste Suez-crisis in 1956 hebben de petroleummaatschappijen immers aanzienlijke inspanningen gedaan om de bevoorradingsbronnen voor ruwe olie te spreiden ; in 1955 dekten de landen van het Midden-Oosten nog meer dan 90 % der Europese behoeften en dit aandeel bedroeg in 1967 nog slechts ongeveer 50 %, ten voordele, vooral, van Afrika.

Wel hebben die spanningen een aanzienlijke stijging van de vrachtprijzen veroorzaakt, zowel door de langere afstand, die moest worden afgelegd, als door het sterk prijsverhogend effect van de plotse overgang van overtollige scheepsruimte op schaarste. Tevens hebben de kwalitatieve en kwantitatieve wijzigingen in het bevoorradingspatroon van de Belgische raffinaderijen nog andere extra-kosten meegebracht. Al deze factoren hebben tot prijsstijgingen

geleid, die echter verschilden naar gelang van het produkt. Deze verhogingen werden daarna echter grotendeels weer opgeslorpt.

Het hoge groeitempo van de leveringen op de binnenlandse markt, dat van 1948 tot 1965 voor alle produkten samen gemiddeld 13,5 % per jaar bedroeg, is sedertdien aanzienlijk afgezwakt ; de vervanging van steenkool door petroleum is in de nijverheid, bij de spoorwegen en de binnenscheepvaart vrijwel voltooid en thans is het aardgas als nieuwe en geduchte concurrent op de markt gekomen. In 1966 bedroeg de stijging van de totale binnenlandse vraag slechts 7,2 % en in 1967, volgens zeer voorlopige gegevens, 11,2 %. Die groeitempo's moeten echter voorzichtig geïnterpreteerd worden, daar einde 1965 speculatieve aankopen werden verricht met het oog op een verhoging van de fiscaliteit, zodat in 1966 de verbruikers ten dele hun voorraden hebben verbruikt en de statistische stijging in 1967 misschien wat overdreven uitvalt. Ook kan de vrees voor voorzieningsmoeilijkheden de aankopen in 1967 hebben beïnvloed.

* * *

Het globale *elektriciteits*verbruik is met 5,4 % toegenomen, amper iets meer dan in 1966 en heel wat minder dan in de periode 1958-1965, toen het jaarlijks groeitempo ruim 7 % bedroeg.

Het verbruik van laagspanningsstroom steeg nog slechts met 8,5 %, tegen meer dan 10 % in de periode 1958-1966. Het gezamenlijk hoogspanningsverbruik nam daarentegen slechts met 4,8 % toe ; dit verschil van groeitempo duurt reeds vele jaren, zodat het aandeel van het laagspanningsverbruik, dat tien jaren tevoren slechts 14 % van het totale verbruik opslorpte, tot 20% werd opgevoerd.

Het verloop van het totale hoogspanningsverbruik is zelf de resultante van uiteenlopende bewegingen. Het vervoer verbruikte 0,8 % minder als gevolg van de reeds grotendeels voltooide elektrificering van de N.M.B.S. en de vervanging van trams door autobussen, wat voor het stads- en buurtspoorwegverkeer tot een vermindering van het elektriciteitsverbruik leidt. De diensten hebben hun stroomverbruik met 9,4 % opgevoerd, in aansluiting bij de krachtige structurele expansie van die sector. Het industrieel verbruik, ten slotte, nam met 4,7 % toe, hoewel het indexcijfer der nijverheidsproduktie, bouwbedrijf niet inbegrepen, slechts 1 % hoger lag dan in 1966. Enerzijds, werd minder stroom verbruikt in de mijnen, als gevolg van de structurele achteruitgang der kolenwinning, en in de textielnijverheid en de cementfabrieken, voor dewelke de conjunctuur niet gunstig was. Anderzijds, bleef de zeer sterke expansie van de vraag vanwege de chemische nijverheid voortduren zodat haar verbruik sedert 1957 meer dan verviervoudigd is.

Die uiteenlopende evolutie binnen de nijverheidssector weerspiegelt de veranderingen die het patroon van de Belgische industrie in de jongste jaren heeft ondergaan. Ze heeft ook tot gevolg dat het zwaartepunt der elektriciteitsproduktie naar het noorden opschuift ; de produktie steeg met bijna een derde in de provincie Antwerpen en verminderde in Henegouwen en Limburg.

Het tempo waarin de vaste door andere brandstoffen voor de elektriciteitsproduktie — sinds 1962 ongeveer 3 % per jaar — werd vervangen, schijnt te versnellen ; zo werd nog slechts 56 % van de elektriciteitsproduktie met behulp van vaste brandstoffen bekomen, tegen 62 % in 1966, terwijl het aandeel van de gassen en van de petroleumprodukten van respectievelijk 7 en 30 % in 1966 tot 9 en 32 % toenam. In 1967 werd de kernreactor van Chooz in gebruik genomen ; de helft van de produktie gaat naar Frankrijk, de andere helft naar België.

Het bedrag der investeringen steeg van 8,7 naar 9,3 miljard frank. De huidige investeringsprojecten, te weten twee kernenergiecentrales van elk 750 MW tegen 1973, de pompcentrale te Stavelot tegen 1969, de bouw van binnenlandse en internationale 380 kV-hoogspanningsnetten — afgezien van de 220 kV-leiding Chooz-Monceau, bedroeg het grootste transportvermogen in België tot nog toe slechts 150 kV — zullen een steeds zwaarder investeringsbudget vergen.

Zowel voor de laag- als voor de hoogspanning werden de tariefprijzen verhoogd als gevolg van de in de prijsbepalende parameters weerspiegelde stijging der produktiekosten. Het tariefstelsel voor de laagspanningsleveringen werd echter met ingang van 1 oktober 1967 gewijzigd, zodat de werkelijke prijs vanaf het laatste kwartaal heel wat veranderingen heeft ondergaan naar gelang van de categorie van verbruikers. Een gedeelte van het verbruik voor bedrijfsdoeleinden wordt thans geheel of gedeeltelijk volgens het residentieel tarief aangerekend. Wat dit tarief betreft werd het aantal schijven van 4 tot 3 herleid ; de vaste maandelijkse bijdrage werd één gemaakt en meestal verhoogd ; de eenheidsprijs voor de eerste schijf werd verlaagd ; de grootverbruikers betalen meer daar de vierde schijf werd afgeschaft, doch kunnen voortaan gemakkelijker genieten van het tweevoudig uurtarief dat tot dan toe voorbehouden was aan verbruikers in woningen met integrale elektriciteitsverwarming.

★

★ ★

Steenkoolproduktie per bekken

(duizenden tonnen)

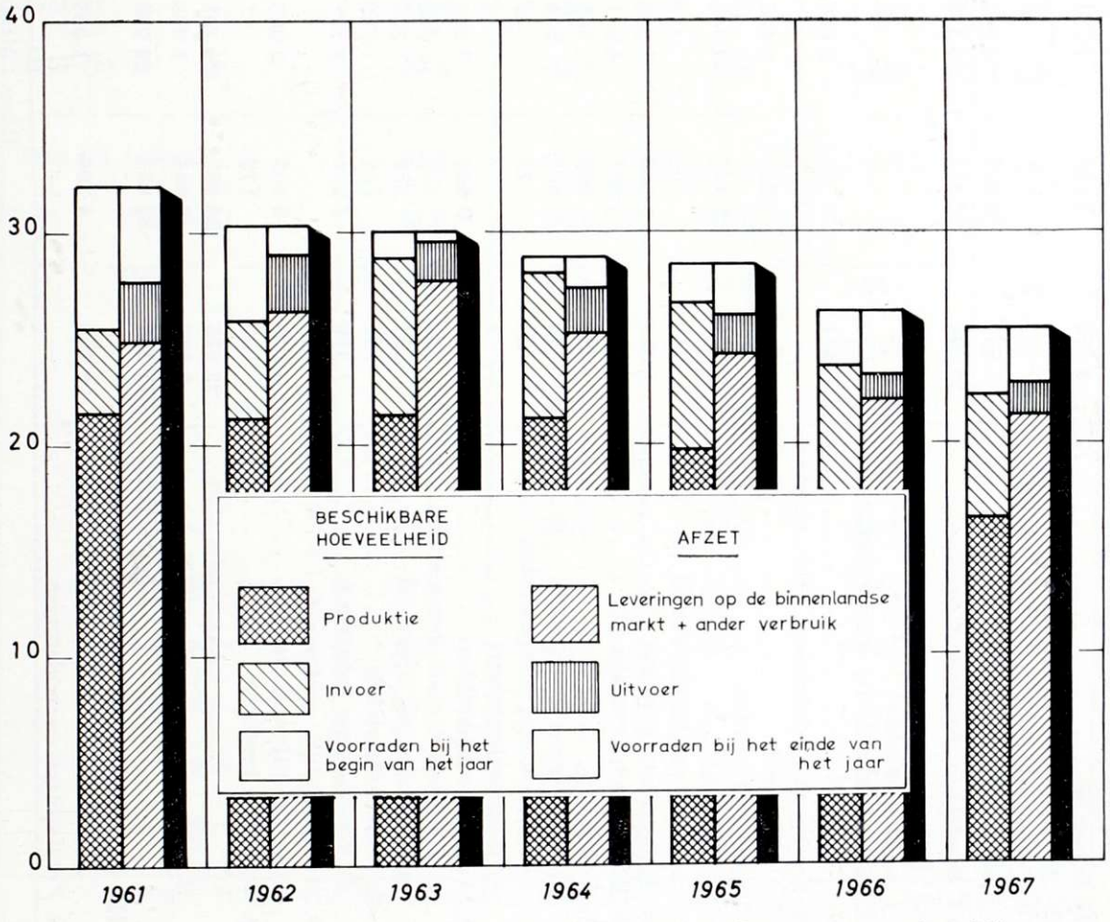
JAARTAL	Borinage Centrum	Charleroi en Namen	Luik	Kempen	Totaal
1958	6 542	6 479	4 069	9 973	27 062
1959	4 642	5 520	3 823	8 771	22 757
1960	4 196	5 347	3 538	9 385	22 465
1961	3 708	5 148	3 069	9 611	21 536
1962	3 118	5 198	3 080	9 807	21 204
1963	2 952	5 317	3 082	10 067	21 418
1964	2 843	5 246	3 076	10 140	21 305
1965 (a)	2 652	4 734	2 693	9 706	19 786
1966 (a)	2 300	4 448	2 261	8 490	17 499
1967 (a)	1 889	3 820	1 880	8 846	16 435

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Voorlopige gegevens.

Steenkolenbalans

(miljoenen tonnen)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

Steenkolenbalans

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967 (g)
I *Nettoproduktie*	**22 469**	**21 536**	**21 204**	**21 416**	**21 305**	**19 786**	**17 499**	**16 434**
II *Uit mijnstort door mijnen in activiteit teruggewonnen verkoopbare produkten*	—	—	—	—	—	—	—	—
III *Invoer* (a)	**3 903**	**4 043**	**4 753**	**7 347**	**6 967** (f)	**6 914**	**6 190**	**5 859**
IV *Aankopen door de mijnen*	—	—	—	—	**300**	**350**	**204**	—
V *Voorraden bij de mijnen en bij de importeurs op 1 januari*	**7 574**	**6 639**	**4 442**	**1 402**	**577**	**1 498**	**2 419**	**3 119**
VI *Beschikbare hoeveelheid steenkool*	**33 946**	**32 218**	**30 399**	**30 165**	**29 149**	**28 539**	**26 312**	**25 412**
VII *Afzet :*								
A. *Binnenland* :								
1. Eigen verbruik der mijnondernemingen (b)	1 471	1 131	1 063	1 078	1 021	998	752	672
2. Cokes- en gasfabrieken, ijzer- en staalnijverheid	9 982	9 549	9 666	9 782	9 815	9 927	9 150	9 254
a) Cokesfabrieken b) Gasfabrieken	*9 844*	*9 448*	*9 566*	*9 660*	*9 706*	*9 807*	*8 950*	*9 072*
c) IJzer- en staalnijverheid (c)	*138*	*101*	*100*	*122*	*109*	*120*	*200*	*182*
3. Agglomeraatfabrieken	1 014	1 106	1 508	2 109	1 411	1 017	935	877
4. Elektriciteitscentrales (d)	3 756	4 284	4 951	4 734	5 156	5 270	5 190	4 883
5. Vervoer	761	669	565	452	299	190	95	46
a) Spoorwegen	*739*	*655*	*550*	*443*	*296*	*190*	*95*	*46*
b) Bunkerkolen, sleepdiensten	*21*	*13*	*13*	*8*	*3*	—	—	—
c) Binnenscheepvaart	*1*	*1*	*2*	*1*	—	—	—	—
6. Andere bedrijfstakken	2 672	2 648	2 465	2 328	2 110	1 608	1 200	925
a) Industrie der non-ferrometalen	*371*	*427*	*276*	*279*	*279*	*289*	*281*	*270*
b) Scheikundige nijverheid	*231*	*272*	*282*	*270*	*158*	*124*	*81*	*28*
c) Cementfabrieken	*732*	*746*	*780*	*787*	*805*	*505*	*243*	..
d) Verscheidene industrieën	*1 338*	*1 204*	*1 127*	*992*	*868*	*690*	*595*	*627* (h)
7. Huishoudelijk contingent (+ levering aan de mijnwerkers)	5 220	5 405	5 936	7 060	5 310	5 117	4 609	4 632
8. Openbare besturen	159	176	177	202	181	166	150	
Totaal binnenlandse afzet	**25 035**	**24 969**	**26 331**	**27 745**	**25 303**	**24 293**	**22 081**	**21 289**
B. *Uitvoer* (e)	**2 275**	**2 854**	**2 699**	**1 868**	**2 161**	**1 825**	**1 195**	**1 510**
Totale afzet	**27 310**	**27 823**	**29 030**	**29 613**	**27 464**	**26 118**	**23 276**	**22 799**
VIII *Voorraden bij de mijnen en bij de importeurs op 31 december*	**6 636**	**4 395**	**1 369**	**552**	**1 685**	**2 419**	**3 046**	**2 708**
IX *Vergissingen en weglatingen*	—	—	—	—	—	+ **2**	— **10**	— **95**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) De invoer uit het Groothertogdom Luxemburg niet inbegrepen.
(b) Uitsluitend eigen verbruik der mijnen, zoals ze door de *Annalen der Mijnen van België* gepubliceerd worden. Het verbruik van hun elektriciteitscentrales is overgebracht naar « Elektriciteitscentrales ».
(c) Voor andere doeleinden dan om tot cokes te worden verwerkt.
(d) De individuele zelfvoortbrengers niet inbegrepen.
(e) De uitvoer naar het Groothertogdom Luxemburg inbegrepen.
(f) Inclusief de invoer van mijnstortschiefers, berekend per ton.
(g) Voorlopige gegevens.
(h) De leveringen aan de cementfabrieken werden onder de post « Verscheiden

Personeelsbezetting en rendement in de steenkolenmijnen

TIJDVAK	Aantal ingeschreven mijnwerkers (duizenden) (a)	Gemiddeld aantal aanwezige arbeiders per gepresteerde arbeidsdag (maandgemiddelde, duizenden)		Gemiddelde produktie per dagtaak en per arbeider (b) (maandgemiddelde, kilogrammen)	
		Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond
1959	**121,6**	**77,8**	**105,9**	**1 262**	**907**
1960	**103,5**	**62,3**	**85,9**	**1 430**	**1 018**
1961	**89,9**	**53,1**	**73,9**	**1 541**	**1 091**
1962	**84,9**	**48,9**	**67,6**	**1 624**	**1 156**
1963	**84,6**	**49,0**	**67,1**	**1 629**	**1 166**
1964	**85,0**	**50,7**	**68,0**	**1 574**	**1 155**
1965 (c)	**75,1**	**46,6**	**62,6**	**1 660**	**1 212**
1966 (c)	**62,4**	**40,2**	**54,5**	**1 758**	**1 270**
1967 (c)	**55,4**	**35,1**	**47,6**	**1 847**	**1 336**
1967 (c) Januari	62,3	38,3	51,8	1 787	1 294
Februari	61,9	38,2	51,5	1 813	1 321
Maart	61,0	37,4	50,6	1 828	1 326
April	60,4	37,2	50,2	1 829	1 328
Mei	59,8	36,7	49,4	1 823	1 327
Juni	59,4	36,4	49,2	1 858	1 349
Juli	58,5	32,1	43,7	1 844	1 302
Augustus	57,4	31,0	43,0	1 838	1 305
September	56,7	33,2	45,5	1 861	1 336
Oktober	56,2	33,7	45,7	1 861	1 348
November	55,7	34,0	45,9	1 911	1 392
December	55,4	33,0	44,7	1 905	1 376

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Einde van het tijdvak.
(b) Kader- en bewakinigspersoneel inbegrepen.
(c) Voorlopige gegevens.

Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkolenmijnen van 1965 tot 1967

OMSCHRIJVING	Borinage-Centrum		Charleroi		Luik		Zuiderbekkens		Kempen		Het Rijk	
	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t
	1965											
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschiefers	1 914	722	4 122	871	2 753	1 022	8 789	872	6 646	685	15 435	780
Bedrijfsuitgaven	2 331	879	4 537	958	3 109	1 154	9 977	990	7 302	752	17 279	873
Vastleggingsuitgaven	4	2	128	27	84	31	216	21	85	9	301	15
Bedrijfswinst of -verlies	— 421	— 159	— 544	— 115	— 440	— 163	—1 405	— 139	— 740	— 76	—2 145	— 108
Subsidies en rectificaties (a)	+ 288	+ 109	+ 258	+ 54	+ 293	+ 109	+ 839	+ 83	+ 269	+ 28	+1 108	+ 56
Eindresultaat	**— 133**	**— 50**	**— 286**	**— 60**	**— 147**	**— 54**	**— 565**	**— 56**	**— 472**	**— 49**	**—1 037**	**— 52**
	1966 (b)											
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschiefers	1 630	709	3 794	853	2 203	974	7 628	847	5 711	673	13 339	762
Bedrijfsuitgaven	2 144	932	4 595	1 033	2 742	1 212	9 481	1 052	6 945	818	16 426	939
Vastleggingsuitgaven	3	1	90	20	47	21	140	16	76	9	216	12
Bedrijfswinst of -verlies	— 517	— 225	— 891	— 200	— 586	— 259	—1 994	— 221	—1 310	— 154	—3 304	— 189
Subsidies en rectificaties (a)	+ 418	+ 182	+ 790	+ 178	+ 470	+ 208	+1 678	+ 186	+1 083	+ 128	+2 761	+ 158
Eindresultaat	**— 99**	**— 43**	**— 101**	**— 23**	**— 115**	**— 51**	**— 315**	**— 35**	**— 227**	**— 27**	**— 542**	**— 31**
	1967 (b)											
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschiefers	1 285	679	2 470	646	1 793	954	5 548	731	5 450	616	10 998	669
Bedrijfsuitgaven	1 945	1 028	3 137	821	2 507	1 333	7 588	999	7 124	805	14 712	895
Vastleggingsuitgaven	7	4	58	15	25	13	90	12	57	7	147	9
Bedrijfswinst of -verlies	— 667	— 353	— 725	— 190	— 738	— 393	—2 130	— 281	—1 731	— 196	—3 861	— 235
Subsidies en rectificaties (a)	+ 642	+ 339	+ 742	+ 194	+ 685	+ 364	+2 069	+ 272	+1 489	+ 168	+3 558	+ 216
Eindresultaat	**— 25**	**— 13**	**+ 17**	**+ 5**	**— 54**	**— 28**	**— 61**	**— 8**	**— 242**	**— 27**	**— 303**	**— 18**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Het gebeurlijk saldo van het voormalig Solidariteitsfonds. de verschillen voortspruitend uit de raming van verbruikte waren en de andere toelagen van de Staat en van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.
(b) Voorlopige gegevens.

Globale economische toestand van de steenkolennijverheid

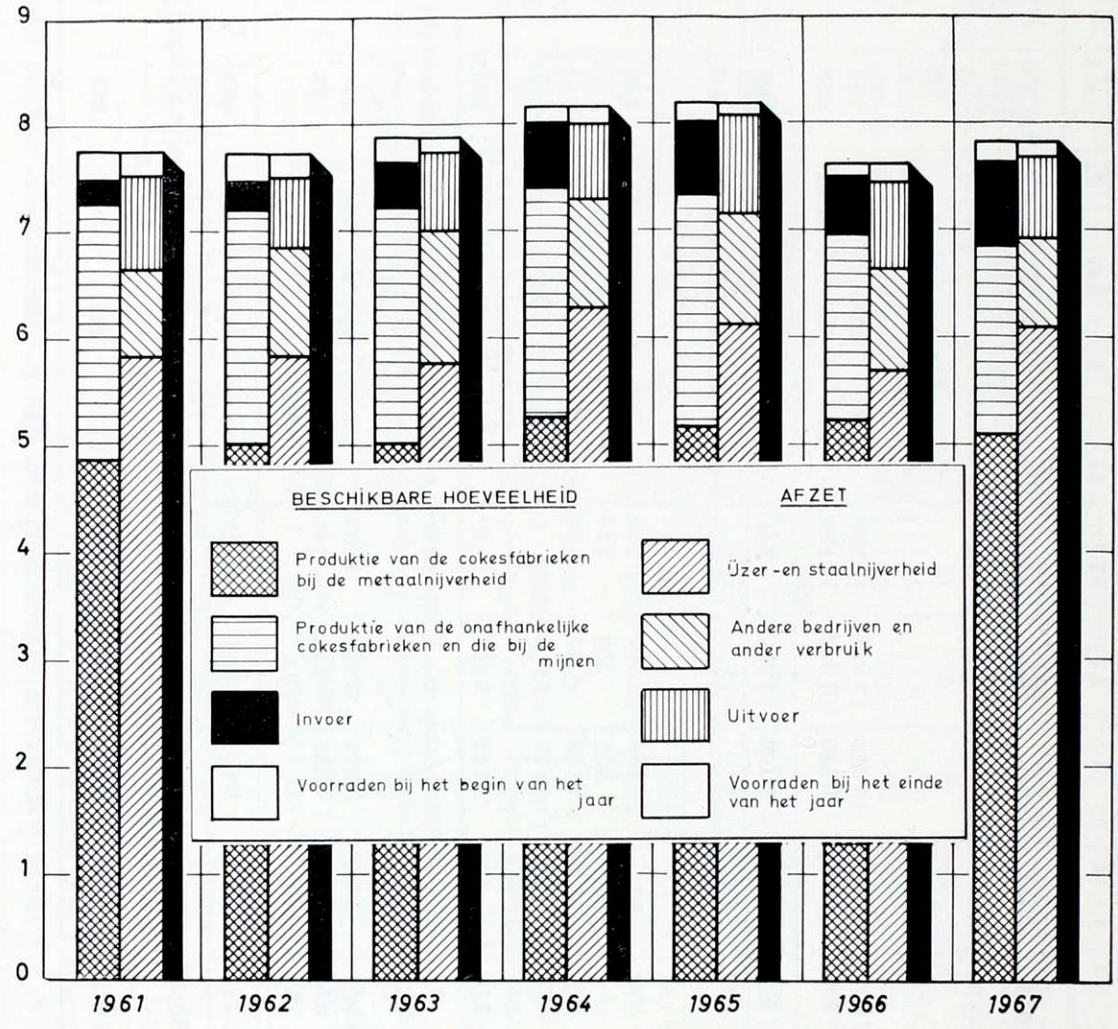
OMSCHRIJVING	In miljoenen franken					In franken per netto geproduceerde ton				
	1963	1964	1965	1966 (a)	1967 (a)	1963	1964	1965	1966 (a)	1967 (a)
Nettowaarde van de produktie van steenkool en van gevaloriseerde brandstofschiefers, zonder toelagen	17 227	17 131	15 435	13 339	10 998	804	804	780	762	669
Bedrijfs- en vastleggingsuitgaven	17 639	18 723	17 580	16 642	14 859	823	878	888	951	904
Overschot (+) of tekort (—) van de netto-produktiewaarde tegenover de uitgaven	**— 413**	**— 1 522**	**— 2 145**	**— 3 304**	**— 3 861**	**— 19**	**— 75**	**— 108**	**— 189**	**— 235**
	Rechtstreekse toelagen en terugvorderbare overschotten aan de mijnen (b)									
Toelagen aan de mijnbouw	55	—	886	2 597	3 863	3	—	45	148	235
Toelagen voor betaling eindejaarspremie	—	—	218	230	244	—	—	11	13	15
Andere toelagen	283	36	38	41	34	13	2	2	2	2
Terugvorderbare voorschotten aan de mijnen	— 1	135	19	— 9	—	—	6	1	— 1	—
Totaal ...	*337*	*170*	*1 162*	*2 858*	*4 140*	*16*	*8*	*59*	*163*	*252*
	Toelagen en voorschotten aan het personeel en aan de maatschappelijke zekerheid (b)									
Toelagen voor pensioenen	4 934	5 078	5 725	6 016	6 203	230	238	289	344	377
Andere toelagen (waaronder omscholing)	644	278	327	422	740	30	13	17	24	45
Voorschotten aan het N.P.F.M.	38	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Totaal ...	*5 616*	*5 356*	*6 052*	*6 438*	*6 943*	*262*	*251*	*306*	*368*	*422*
	Algemeen totaal der toelagen en voorschotten, met inbegrip van enkele diverse toelagen (b)									
	5 979	**5 553**	**7 241**	**9 317**	**11 104**	**279**	**261**	**366**	**532**	**676**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Voorlopige gegevens.

(b) Voor de definities, de toekenningsvoorwaarden, de verdere uitsplitsing, de berekeningswijze, de verenigbaarheid met de gemeenschappelijke markt en de plaats van die toelagen en voorschotten in het geheel van het energiebeleid, zie « Rechtstreekse en onrechtstreekse toelagen eigen aan de Belgische steenkolensektor 1945-1965. Verenigbaarheid van de sociale toelagen met de gemeenschappelijke markt », Bijvoegsel bij het **Overzicht van de economische ontwikkeling,** Ministerie van Economische Zaken. Algemene Dirctie voor Studiën en Documentatie, nº 4, 1966.

Hoogovencokesbalans
(miljoenen tonnen)

Bron : Ministerie van Economische Zaken,
Administratie van het Mijnwezen.

Cokesbalans (a)
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966	1967
Produktie	7 204	7 398	7 334	6 961	6 857
Invoer	452	619	700	551	794
Totale aanvoer	**7 656**	**8 017**	**8 034**	**7 512**	**7 651**
Afzet ijzer- en staalnijverheid	5 779	6 286	6 121	5 705	6 104
Andere binnenlandse afzet (b)	1 223	1 003	1 038	931	830
Uitvoer	723	714	919	807	768
Totale leveringen	**7 725**	**8 003**	**8 078**	**7 443**	**7 702**

Bron : Ministerie van Economische Zaken,
Administratie van het Mijnwezen.

(a) Hoogovencokes, steenkoolhalfcokes.
(b) Eigen verbruik inbegrepen.

Beschikbare elektrische energie

(miljoenen kWh)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Nettoproduktie van elektriciteit :								
Ondernemingen die ten behoeve van de openbare distributie produceren :								
Openbare ondernemingen (a)	472,2	503,4	518,1	501,9	497,3	507,4	522,4	570,7
Particuliere ondernemingen (b).....	6 896,5	7 314,9	8 031,7	8 724,4	9 866,3	9 844,8	10 763,6	11 909,8
Industriële zelfvoortbrengers	5 635,4	6 163,1	6 533,9	7 095,5	7 674,5	7 383,7	7 384,1	7 553,9
Gemengde ondernemingen.....	1 114,0	986,5	1 326,6	1 478,5	1 439,6	2 628,6	2 848,0	2 568,8
Totaal ...	**14 118,0**	**14 968,0**	**16 410,4**	**17 800,3**	**19 477,8**	**20 364,5**	**21 518,1**	**22 603,2**
Invoer	402,4	340,8	262,7	428,7	360,6	433,6	466,3	558,8
Uitvoer	365,1	576,5	735,9	949,3	709,5	454,4	548,3	573,1
Saldo (invoer — uitvoer)	+ **37,3**	— **235,7**	— **473,2**	— **520,6**	— **348,9**	— **20,8**	— **82,0**	— **14,3**
Door Belgische netten opgenomen energie ...	**14 155,3**	**14 732,3**	**15 937,2**	**17 279,6**	**19 128,8**	**20 343,7**	**21 436,1**	**22 588,9**

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie,
Beroepsfederatie der Voortbrengers en Verdelers van Elektriciteit in België.

(a) Inclusief de kernproduktie van Mol (BR3), 3,4 in 1962, 41,8 in 1963, 45,6 in 1964, nul in 1965, 5,0 in 1966 en 84,7 in 1967.
(b) Inclusief de helft van de kernproduktie van Chooz : 241,7 in 1967.

Balans van alle gassoorten (a)

(in Tcal)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967 (c)
Primaire produktie (methaan)	*596*	*594*	*607*	*589*	*595*	*702*	*534*	*639*
Secundaire produktie	*34 250*	*33 228*	*34 029*	*34 347*	*36 614*	*37 181*	*35 449*	*36 533*
Fabrieksgas	218	241	207	143	198	525	486	455
Cokesovengas	14 249	13 749	13 931	13 920	14 397	14 272	13 365	13 273
Hoogovengas	17 812	16 600	16 950	16 295	17 203	16 685	15 573	16 732
Raffinaderijgas	770	924	847	1 287	1 830	2 286	2 280	2 474
Vloeibaar gas	1 201	1 714	2 094	2 702	2 986	3 413	3 745	3 599
Totaal van het in België geproduceerd gas	**34 846**	**33 822**	**34 636**	**34 936**	**37 209**	**37 883**	**35 983**	**37 172**
Invoer	*1 877*	*2 509*	*3 188*	*3 023*	*3 210*	*2 756*	*3 364*	*6 603*
Aardgas	—	—	—	—	—	—	733	4 249
Vloeibaar gas	1 832	2 475	3 154	2 974	3 176	2 725	2 607	2 354
Ander vervaardigd gas	45	34	34	49	34	31	24	
Uitvoer	*470*	*519*	*692*	*827*	*761*	*822*	*1031*	*879*
Vloeibaar gas	185	262	452	569	522	581	735	..
Ander vervaardigd gas	285	257	240	258	239	241	296	..
Voorraadwijziging (producenten en importeurs) (b)	+ 5	+ 36	— 274	—	— 401	—	— 43	..
Totaal van het in België beschikbaar gas	**36 258**	**35 848**	**36 858**	**37 132**	**39 257**	**39 817**	**38 273**	**42 896**

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen, Energiestatistiek.

(a) Inclusief het vloeibaar- en raffinaderijgas.
(b) (+) Voorraadafname; (—) voorraadtoename.
(c) Voorlopige gegevens.

Openbare gasdistributie

(miljoenen kubieke meters, aanduidingen van de tellers - 15 °C, 760 mm Hg, 4250 kcal/m³) (a)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967 (d)
A. *Beschikbaar voor het verbruik* :								
1. Invoer	11,4	8,7	8,6	12,4	8,7	7,9	15,6(e)	400,2(e)
2. Produktie van de gasfabrieken en -centrales	158,1	217,1	321,4	479,1	669,4	823,3	947,1	1 067,4
3. Cokesovengas	1 021,4	1 000,8	1 061,1	1 075,7	1 009,3	982,3	1 006,2	962,3
4. Calorieënrijke gassen (b)								
a) afkomstig van de kolenmijnen (methaan)	65,4	50,9	52,1	52,2	53,3	66,3	64,7	184,0
b) afkomstig van raffinaderijen	—	—	—	156,7	157,5	182,5	133,7	
Totaal (c)	**1 256,3**	**1 277,6**	**1 443,3**	**1 776,2**	**1 898,3**	**2 062,4**	**2 167,3**	**2 613,9**
B. *Verdeeld gas* :								
1. Binnenlands verbruik :								
a) Aan de verbruikers geleverd	1 028,9	1 056,8	1 202,1	1 499,9	1 610,6	1 764,5	1 839,0	2 292,8
— huishoudelijk verbruik	*557,6*	*598,4*	*709,2*	*798,0*	*876,2*	*1 004,6*	*1 108,7*	*1 211,0*
— handels- en ambachtsverbruik	*52,5*	*58,8*	*66,1*	*87,3*	*88,4*	*104,5*	*111,8*	*122,5*
— industrieel verbruik	*382,6*	*362,8*	*377,9*	*553,3*	*579,7*	*579,7*	*540,2*	*874,2*
— openbare verlichting en openbare diensten en gebouwen	*36,2*	*36,9*	*48,9*	*61,3*	*66,4*	*75,7*	*78,3*	*85,1*
b) Eigen verbruik en verlies	155,1	155,9	180,5	211,0	227,2	236,9	242,7	258,2
Totaal binnenlands verbruik	**1 184,0**	**1 212,7**	**1 382,6**	**1 710,9**	**1 837,8**	**2 001,4**	**2 081,7**	**2 551,0**
2. Uitvoer	72,0	64,8	60,7	65,1	60,4	60,9	74,7	73,6
Totaal (c)	**1 256,0**	**1 277,6**	**1 443,2**	**1 776,1**	**1 898,2**	**2 062,3**	**2 156,4**	**2 624,6**

Bron : Verbond der Gasnijverheid.

(a) De hoeveelheden aardgas en calorieënrijke gassen werden omgerekend in m³ met hetzelfde hittevermogen als dit van de andere gegevens van de tabel.
(b) Beschikbare hoeveelheid die als dusdanig kan worden bedeeld.
(c) Rekening gehouden met het verschil van de voorraden.
(d) Voorlopige gegevens.
(e) Inclusief het aardgas dat als dusdanig aan de verbruikers kan worden geleverd.

Produktie en verbruik van petroleumprodukten

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965 (e)	1966 (e)	1967 (f)
Verwerkte hoeveelheid ruwe petroleum ...	**7 918**	**8 502**	**12 170**	**13 358**	**15 598**	**16 593**	**17 286**
Produktie :	**7 408**	**7 955**	**11 387**	**12 574**	**14 800**	**15 754**	**16 290**
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	1 471	1 527	1 711	1 865	2 206	2 159	2 326
Jet-oil en lampolie	228	239	330	428	493	563	599
White spirit en speciale benzine	34	53	61	60	76	114	101
Gas- en Diesel-oil	2 389	2 545	3 762	4 163	4 759	4 780	4 769
Fuel-oil	2 485	2 615	3 952	4 283	5 350	5 683	5 472
Smeeroliën	28	30	31	37	44	39	42
Asfalt	342	387	481	512	411	463	512
Raffinaderijgas	228	253	336	373	449	510	507
Andere (b)	203	306	723	853	1 012	1 443	1 962
Invoer (c) :	**3 919**	**5 262**	**4 895**	**5 471**	**5 161**	**5 840**	**6 138**
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	436	504	319	287	255	260	372
Jet-oil en lampolie	28	28	22	16	17	12	48
White spirit en speciale benzine	19	20	23	22	22	24	13
Gas- en Diesel-oil	1 476	2 106	2 069	1 892	1 800	2 300	2 548
Fuel-oil	1 461	2 007	1 825	2 378	2 112	2 167	2 252
Smeeroliën	220	231	244	255	244	287	271
Asfalt	13	17	26	25	28	32	—
Raffinaderijgas	208	271	251	268	230	213	202
Andere (b)	58	78	116	328	453	545	432
Uitvoer (bunkeroliën inbegrepen) (c)	**3 774**	**4 420**	**6 063**	**6 460**	**7 004**	**7 444**	**7 338**
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	484	585	648	522	733	693	844
Jet-oil en lampolie	159	168	256	362	429	475	504
White spirit en speciale benzine	18	22	35	43	55	76	90
Gas- en Diesel-oil	1 274	1 488	1 859	2 164	2 238	2 263	2 006
Fuel-oil	1 466	1 724	2 459	2 475	2 639	2 876	2 791
Smeeroliën	136	144	156	168	169	180	181
Asfalt	211	243	305	260	207	235	245
Raffinaderijgas	22	38	48	44	49	61	80
Andere (b)	4	8	297	422	485	585	597
Leveringen voor het binnenlands verbruik:	**7 270**	**8 651**	**9 750**	**11 418**	**12 892**	**13 702**	**15 092**
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	1 306	1 370	1 420	1 564	1 696	1 686	1 863
Jet-oil en lampolie	89	99	79	76	82	89	118
White spirit en speciale benzine	33	41	40	36	39	41	43
Gas- en Diesel-oil	2 372	3 148	3 500	3 785	4 476	4 585	5 293
Fuel-oil	2 532	2 885	3 282	4 223	4 612	4 882	5 024
Smeeroliën	108	114	118	128	134	138	142
Asfalt	142	164	200	275	235	244	317
Raffinaderijgas	417	459	538	574	641	664	634
Andere (b)	271	371	573(d)	757(d)	977 (d)	1 373 (d)	1.658 (g)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Met inbegrip van jet-oil van het benzine-type.
(b) Andere produkten, voornamelijk petroleumafval.
(c) Enkel België.
(d) Fuel-oil voor de scheikunde inbegrepen.
(e) Verbeterde gegevens.
(f) Voorlopige gegevens.
(g) Fuel-oil voor de scheikunde niet inbegrepen, die opgenomen is in de rubriek fuel-oil.

Zichtbaar brutoverbruik van primaire energie (a)

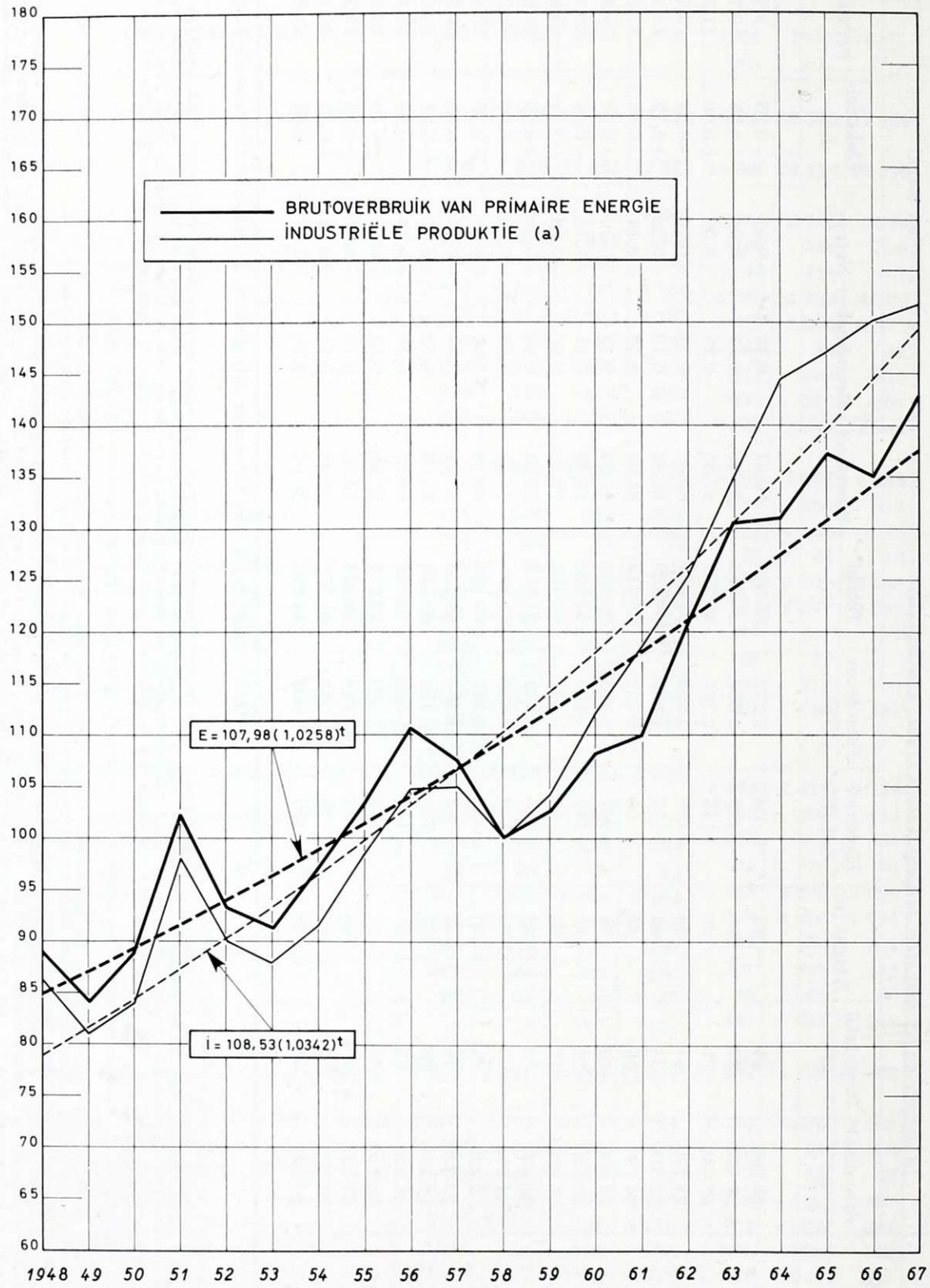
JAARTAL	In duizenden tonnen steenkoolequivalent (7 000 kcal/kg) (b)						In % van het totaal				
	Steenkool (c)	Bruinkool (d)	Netgas (e)	Elektriciteit (f)	Petroleum (g)	Totaal (h)	Steenkool	Bruinkool	Netgas	Elektriciteit	Petroleum
1949.....	23 696	44	— 12	+ 64	2 272	26 064	90,91	0,17	—0,05	+0,25	8,72
1950.....	24 454	47	+ 10	+100	2 971	27 582	88,66	0,17	+0,04	+0,36	10,77
1951.....	27 747	71	+ 28	+116	3 797	31 759	87,37	0,22	+0,09	+0,36	11,96
1952.....	24 739	44	+ 56	+100	4 058	28 997	85,32	0,15	+0,19	+0,34	13,99
1953.....	23 518	55	+ 63	+ 55	4 659	28 350	82,96	0,19	+0,22	+0,19	16,43
1954.....	24 757	63	+ 42	+ 99	5 252	30 213	81,94	0,21	+0,14	+0,33	17,38
1955.....	25 996	69	+ 62	+147	5 885	32 159	80,84	0,21	+0,19	+0,46	18,30
1956.....	26 960	72	+ 70	+151	7 142	34 395	78,38	0,21	+0,20	+0,44	20,76
1957.....	25 826	77	+ 84	+ 38	7 381	33 406	77,31	0,23	+0,25	+0,11	22,09
1958.....	22 368	73	+ 80	+134	8 409	31 064	72,01	0,23	+0,26	+0,43	27,07
1959.....	22 796	66	+ 70	— 4	9 045	31 973	71,29	0,21	+0,22	—0,01	28,28
1960.....	23 299	65	+ 50	+102	10 137	33 653	69,23	0,19	+0,15	+0,30	30,12
1961.....	22 926	66	+ 53	— 22	11 135	34 158	67,12	0,19	+0,16	—0,06	32,60
1962.....	24 454	68	+ 55	—135	13 156	37 598	65,04	0,18	+0,15	—0,36	34,99
1963.....	25 479	74	+ 54	—144	15 062	40 525	62,87	0,18	+0,13	—0,36	37,17
1964.....	23 240	54	+ 51	— 78	17 450	40 717	57,08	0,13	+0,12	—0,19	42,86
1965.....	23 121	56	+ 66	+ 92	19 293	42 628	54,23	0,13	+0,16	+0,22	45,25
1966.....	20 997	47	+141	+ 79	20 689	41 953	49,93	0,11	+0,34	+0,19	49,43
1967 (i)	20 395	42	+653	+197	23 009	44 296	46,54	0,10	+1,47	0,44	51,94

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Verbeterde gegevens voor de jaren 1956, 1965 en 1966.
(b) Omrekeningscoëfficiënten op basis van de calorische onderwaarde : steenkolen (handelskwaliteiten), steenkoolagglomeraten en cokes : 7.000 kcal/kg; laagwaardige kolen : 5.000 kcal/kg; brandstofschiefers : naar gelang van hun calorieëninhoud; bruinkoolbriketten : 5.000 kcal/kg; netgas : aan de hand van de vooraf tot 1.000 kcal/m³ omgerekende statistieken; elektriciteit uit waterkracht en kernenergie en invoersaldo van elektriciteit : aan de hand van het gemiddelde aantal kcal, ingezet door alle klassieke thermische centrales om 1 kWh voort te brengen; ruwe petroleum en invoersaldo van energetische en niet energetische petroleumprodukten : 10.000 kcal/kg.
(c) Verbruik van steenkolen en brandstofschiefers, invoersaldo en voorraadintering van steenkoolagglomeraten en cokes.
(d) Invoer van bruinkoolbriketten.
(e) Verbruik van het in België opgevangen mijngas en invoersaldo van netgas, waaronder aardgas vanaf 10 oktober 1966. Voor 1967 is de hoeveelheid ingevoerd Nederlands aardgas opgenomen uit de **Energiestatistieken** van het **Bureau voor de Statistiek van de Europese Gemeenschappen.**
(f) Produktie van elektriciteit uit waterkracht en kernenergie en invoersaldo van elektriciteit.
(g) Hoeveelheid in de raffinaderijën verwerkte ruwe petroleum, invoersaldo van energetische en niet energetisch petroleumprodukten en positief verschil tussen de binnenlandse leveringen van geraffineerde produkten, enerzijds, de som van de voortgebrachte hoeveelheid en het invoersaldo van die produkten, anderzijds.
(h) Het totaal moet overeenkomen met de som van de posten « Verbruik der producenten primaire energie, verlies, omvorming en distributie » en « Levering eindverbruikers » (rekening gehouden met de schommelingen der gekende voorraden) in de tabel « **Balans van de totale Energie** ».
(i) Voorlopige gegevens.

Vergelijking tussen het verloop van de indexcijfers der industriële produktie en dat van de indexcijfers van het brutoverbruik van primaire energie

(1958 = 100)

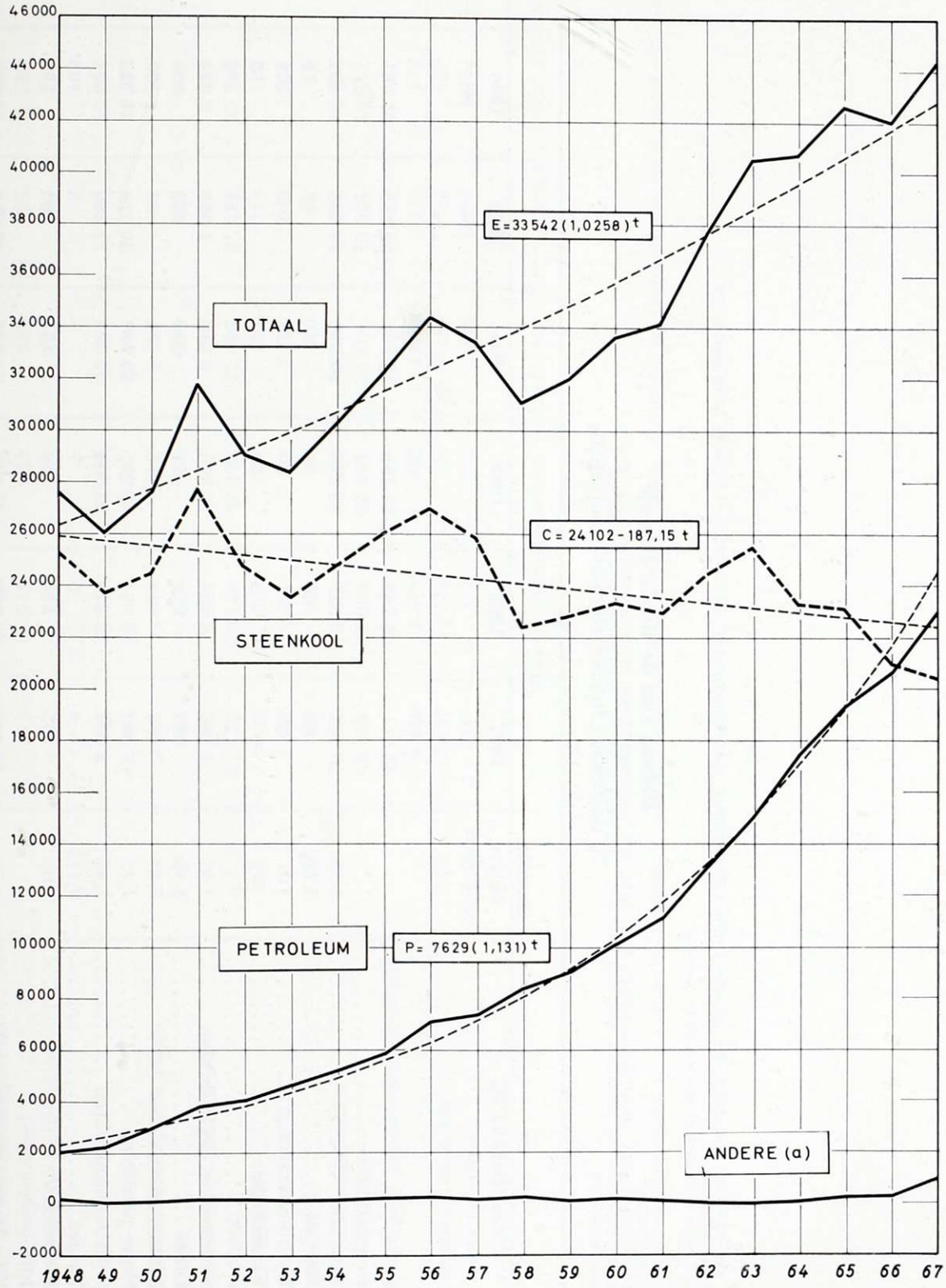

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Van 1949 tot 1953, indexcijfer I.E.S.P.O., Leuven, 1936-1938 = 100; vanaf 1953, indexcijfer N.I.S., 1958 = 100, zonder de bouwnijverheid.

Zichtbaar verbruik van primaire energie

(in duizenden tonnen steenkoolequivalent)

Bron : Ministerie van Economische Zaken,
Administratie voor de Energie.

(a) Produktie van mijngas en elektriciteit uit waterkracht en kernenergie, netto-invoer van elektriciteit, gas en bruinkool.

Balans van de totale energie

(in duizenden tonnen steenkoolequivalent)

OMSCHRIJVING	Omrekeningscoëfficiënt	1961	1962	1963	1964	1965 (a)	1966 (a)	1967 (g)
Middelen		**42 011**	**45 248**	**53 194**	**55 767**	**56 819**	**55 981**	**56 742**
Primaire produktie		*20 278*	*20 089*	*20 641*	*20 706*	*19 132*	*16 675*	*15 657*
— Steenkool	*1,00*	20 107	19 931	20 477	20 556	18 935	16 491	15 364
— Mijngas	*0,143*	85	85	84	81	97	75	91
— Hydro-elektriciteit	(b)	86	71	60	48	100	107	80
— Kernenergie	(b)	—	2	20	21	—	2	122
Invoer		*21 733*	*25 159*	*32 553*	*35 061*	*37 687*	*39 306*	*41 085*
— Steenkool en agglomeraten	*1,00*	4 156	4 886	7 576	7 139	7 088	6 351	6 059
— Cokes	*1,00*	255	276	451	620	693	553	794
— Bruinkoolbrikketten	*0,71*	66	68	74	54	56	47	42
— Ruwe petroleum	*1,43*	11 490	12 284	17 261	19 268	22 305	23 728	24 617
— Petroleumprodukten	*1,43*	5 604	7 524	7 000	7 824	7 380	8 351	8 779
— Netgas	*0,143*	5	5	7	5	5	108	607 (h)
— Elektriciteit	(b)	157	116	184	151	160	168	187
Aanwending binnenland (c)		**34 430**	**37 538**	**41 662**	**41 121**	**42 718**	**42 253**	**44 238**
Verbruik der producenten primaire energie, verlies omvorming en distributie (d)		*7 885*	*8 217*	*8 584*	*8 787*	*8 833*	*8 633*	*8 934*
Voorraadwijziging en omvormingsbedrijven (e)		+ *231*	+ *128*	+ *755*	+ *166*	+ *231*	+ *436*	— *69*

— IJzer- en staalnijverheid		5 236	5 615	5 860	6 361	6 331	6 268	..
— Overige industriën		6 313	6 771	7 132	8 228	8 879	8 411	..
— Vervoer		3 652	3 792	3 811	3 994	4 261	4 215	..
— Huishoud sectoren en gelijkgest.		9 741	11 812	13 372	11 509	12 765	12 243	..
— Niet als energie aangewend		755	878	1 104	1 259	1 364	1 433	..
— Niet gespecifieerd		575	515	661	582	195	752	..
Voorraadwijziging verbruikers (f)		*+ 42*	*— 190*	*+ 383*	*+ 235*	*— 141*	*— 138*	*— 11*
Verkoop buitenland		**9 511**	**10 279**	**12 484**	**13 293**	**13 083**	**12 987**	**13 120**
Uitvoer		*8 004*	*8 362*	*10 316*	*10 695*	*10 169*	*9 981*	*10 207*
— Steenkool en agglomeraten	*1,00*	2 921	2 918	2 627	2 997	1 939	1 293	1 618
— Cokes	*1,00*	874	643	723	714	919	807	773
— Petroleumprodukten	*1,43*	3 907	4 443	6 521	6 652	7 109	7 642	7 579
— Netgas	*0,143*	37	34	37	34	34	42	45
— Elektriciteit	(b)	265	324	408	298	168	197	192
Bunker		*1 507*	*1 917*	*2 168*	*2 598*	*2 914*	*3 006*	*2 913*
— Steenkool	*1,00*	27	28	19	13	7	3	..
— Petroleumprodukten	*1,43*	1 480	1 889	2 149	2 585	2 907	3 003	2 913
Voorraadwijziging producenten en importeurs		**— 1 930**	**— 2 569**	**— 952**	**+ 1 353**	**+ 1 018**	**+ 741**	**— 616**
— Steenkool en cokes	*1,00*	*— 2 097*	*— 2 692*	*— 810*	*+ 1 187*	*+ 733*	*+ 637*	*— 513*
— Ruwe petroleum	*1,43*	*+ 167*	*+ 123*	*— 142*	*+ 166*	*+ 285*	*+ 104*	*— 103*

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Verbeterde gegevens.
(b) Raming op basis van het specifiek verbruik van alle voortbrengers van thermische energie samen.
(c) Omrekeningscoëfficiënt voor elektriciteit : 0,12. Niet alle dubbeltellingen konden worden vermeden.
(d) Verschilberekening.
(e) Elektriciteitscentrales (kolen), cokesfabrieken (kolen), petroleumraffinaderijen (verschil tussen, enerzijds, de voortbrenging en de invoer en, anderzijds, de leveringen).
(f) IJzer- en staal nijverheid, spoorwegen, handel.
(g) Voorlopige gegevens.
(h) Bron : **Bureau voor Statistiek der Europese Gemeenschappen, Energiestatistiek.** Exclusief de doorvoer naar Frankrijk

Samengevatte energiebalans naar vorm van energie (a)

OMSCHRIJVING	Steenkool en -agglomeraten		Bruinkool-briketten		Cokes		Ruwe petroleum		Petroleum-produkten		Netgas (b)		Elektriciteit (c)	
	10^3 ske		10^3 t		10^3 t		10^3 t		10^3 t		Tcal		10^6 kWh	
	1966	1967	1966	1967	1966	1967	1966	1967	1966	1967	1966	1967	1966	1967
Middelen	**22 918**	**21 495**	**67**	**59**	**7 514**	**7 651**	**16 730**	**17 215**	**22 433**	**23 425**	**33 986**	**36 595**	**23 344**	**24 549**
Primaire produktie (d)	*16 491*	*15 364*	—	—	—	—	—	—	—	—	*523*	*639*	*302*	*602*
Secundaire produktie (e)	*76*	*72*	—	—	*6 961*	*6 857*	—	—	*16 593*	*17 286*	*32 706*	*31 671*	*22 576*	*23 388*
Inv. uit de Gemeensch. (f)	*4 295*	*4 398*	*64*	*57*	*514*	*735*	—	—	*4 365*	*6 139*	*757*	*4 249*	*466*	*559*
Invoer uit derde landen	*2 056*	*1 661*	*3*	*2*	*39*	*59*	*16 730*	*17 215*	*1 475*		—	—	—	—
Aanwending	**23 100**	**21 548**	**67**	**59**	**7 513**	**7 651**	**16 730**	**17 215**	**22 433**	**23 425**	**33 986**	**36 595**	**23 344**	**24 549**
Producenten primaire energie	*213*	*223*	—	—	—	—	—	—	..	..	*30*	..	*1 456*	*1 338*
Cokes- en gasfabrieken (g)	*9 122*	*8 955*	—	—	*16*	*6*	—	—	*282*	..	*7 566*	*7 559*	*220*	*220*
Elektriciteitscentrales (h)	*5 047*	*4 724*	—	—	*1*	*4*	—	—	*1 696*	*1 979*	*4 041*	*4 659*	*2 676*	*2 747*
Petroleumraffinaderijen	—	—	—	—	..	..	*16 593*	*17 286*	*868*	*997*	..	..	*183*	*199*
Eindverbruikers	*7 156*	*6 564*	*68*	*59*	*6 661*	*6 899*	—	—	*11 695*	..	*22 053*	*24 024*	*18 261*	*19 472*
IJzer- en staalnijverheid (i)	179	174	—	—	5 742	6 079	—	—	441	..	13 245	13 952	3 091	3 350
Over. industrieën (d) (j)	1 100	691	—	—	667	612	—	—	3 647	..	2 676	3 684	9 300	9 684
Vervoer	108	51	—	—	14	11	—	—	2 804	..	—	—	695	688
Huisbrandsector en gelijkgestelde	5 769	5 648	68	59	238	197	—	—	3 436	..	5 144	5 620	4 487	4 945
Overige en niet-gespecifieerd	—	—	—	—	—	—	—	—	464	..	—	—	738	805
Niet als energie aangewend	—	—	—	—	—	—	—	—	903	..	988	768	—	—
Uitvoer naar de Gemeenschap (f) (k)	*1 144*	*1 481*	—	—	*660*	*661*	*64*	..	*5 175*	*5 301*	*296*	*317*	*548*	*573*
Uitvoer naar derde landen	*149*	*137*	—	—	*147*	*113*	—	—	*169*		—	—	—	—
Bunker	*3*	—	—	—	—	—	—	—	2 100	2 037	—	—	—	—
Voorraadwijzig., produc. en importeurs (l)	*+ 567*	*— 456*	—	—	*+ 70*	*— 57*	*+ 73*	*— 71*	*+ 448*	*— 2*	—	—	—	—
Voorraadwijziging, handel en verbruikers (m)	*— 301*	*— 80*	*— 1*	—	*— 42*	*+ 25*	—	—	..	..	—	—	—	—

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie voor de Energie.

(a) Balans opgemaakt aan de hand van vlug beschikbare statistieken. Voorlopige gegevens voor 1967.
(b) Alle gas dat in gastoestand wordt of moet worden geleverd, dus zonder het butaan- en propaangas, dat aan de eindverbruikers in vloeibare toestand (in flessen) wordt bezorgd.
(c) Niet alle dubbeltellingen inzake verbruik van elektriciteit en dit van andere vormen van energie konden worden uitgeschakeld.
(d) Steenkool : de handelskwaliteiten worden ton voor ton aangerekend; de laagwaardige produkten worden in ske omgerekend tegen 5.000 kcal/kg en de brandstofschiefers op grond van hun calorieëninhoud.
Elektriciteit : inclusief kernenergie.
(e) Steenkool en -agglomeraten : pekverbruik van de agglomeratenfabrieken. Netgas : produktie van de gas- en cokesfabrieken, aankopen van gas bij de petroleumnijverheid en totaal verbruik van hoogovengas.
(f) Inclusief het aardgas (bron voor 1967 : *Energiestatistiek* van het *Bureau voor Satistiek der Europese Gemeenschappen*). Exclusief de doorvoer naar Frankrijk.
(g) Netgas : eigen verbruik van de cokes- en gasfabrieken en verlies bij de distributie.
(h) Inclusief het verbruik van de zelfvoortbrengers. Elektriciteit : inclusief het verschil tussen de bruto- en nettoproduktie, alsook het verlies bij vervoer en distributie.
(i) Netgas : inclusief het hoogovengas.
(j) Niet inbegrepen het verbruik voor de produktie van elektriciteit.
(k) Inclusief de brandstofschiefers omgerekend tegen 3.640 kcal/kg.
(l) Ruwe petroleum : verschil tussen invoer en de hoeveelheid verwerkte petroleum in de raffinaderijën; petroleumprodukten : verschil tussen de produktie en de invoer, enerzijds, de leveringen anderzijds.
(m) Handel, cokesfabrieken, spoorwegen, elektriciteitscentrales der voortbrengers-verdelers en gemeenschappelijke centrales.

Saldo van de buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (*b*)	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Vaste brandstoffen	— 5 260	— 5 492	— 6 112	— 7 993	— 8 049	— 8 669	— 8 293	— 7 665
— steenkool en bruinkool	— 1 910	— 1 965	— 2 664	— 5 161	— 4 179	— 4 595	— 4 558	— 3 934
— cokes (*c*)	— 3 256	— 3 354	— 3 409	— 3 257	— 4 004	— 3 685	— 3 266	— 3 339
— agglomeraten van steenkool en bruinkool	— 94	— 173	— 39	+ 425	+ 134	— 389	— 469	— 392
Petroleum en petroleumprodukten	— 7 049	— 8 037	— 9 239	— 10 249	— 10 999	— 12 251	— 11 315	— 14 942
— ruwe en half-geraffineerde petroleum	— 7 139	— 7 481	— 7 902	— 11 197	— 11 906	— 13 321	— 12 295	— 14 515
— petroleumderivaten	+ 90	— 556	— 1 337	+ 948	+ 907	+ 1 070	+ 980	— 427
— lichte oliën	+ *214*	+ *126*	+ *181*	+ *1 132*	+ *734*	+ *1 075*	+ *868*	+ *1 069*
— halfzware oliën	+ *350*	+ *238*	+ *248*	+ *346*	+ *658*	+ *703*	+ *705*	+ *688*
— zware oliën	— *124*	— *452*	— *1 240*	— *118*	— *85*	— *370*	— *276*	— *1 956*
— vloeibaar petroleumgas	— *350*	— *468*	— *526*	— *412*	— *400*	— *338*	— *317*	— *228*
Netgas, ander dan aardgas	— 9	— 6	— 6	— 10	— 10	— 7	— 13	— 13(e)
Aardgas (d)	—	—	—	—	—	—	—	— 436
Totaal	— 12 318	— 13 535	— 15 357	— 18 252	— 19 058	— 20 927	— 19 621	— 23 056

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie en Administratie voor de Energie.

(a) Netto-uitvoer (+); netto-invoer (—).

(b) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Steenkoolen bruinkool : D.T. 2701.00 + D.T. 2702.00; cokes : D.T. 2704.10 + D.T. 2704.15; agglomeraten van steenkool en bruinkool : D.T. 2701.20 + D.T. 2701.10; ruwe en half-geraffineerde petroleum : D.T. 2709.00; lichte oliën : D.T. 2710.00 + 2710.03 + 2710.05 + 2710.07 + 2710.10; halfzware oliën : D.T. 2710.20 + 2710.23 + 2710.25 + 2710.30; zware oliën : D.T. 2710.40 + 2710.43 + 2710.50 + 2710.60 + 2710.63 + 2710.70; vloeibaar petroleumgas : D.T. 2711.00 + 2711.30 + 2711.50; netgas : D.T. 2718.00 (uitvoer niet beschikbaar). — Overeengestemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

(c) België heeft een netto uitvoer tot 1966; het invoersaldo komt voort van de aankopen van het Groothertogdom Luxemburg.

(d) Voor de invoer : naar de gegevens van de *Maandstatistiek van de buitenlandse handel per goederensoort,* Centraal Bureau voor de Statistiek, D.T. 2711.70 (uitvoer naar de B.L.E.U. en Frankrijk); voor de uitvoer (doorvoer naar Frankrijk) : naar de gegevens van de « *Statistiques du Commerce extérieur de la* France, D.T. 2711.52 (invoer).

(e) Douanestatistieken van het Nationaal Instituut voor de Statistiek, na aftrekking van de invoer uit Nederland.

AFDELING III. — PRODUKTIEVERLOOP IN DE FABRIEKSNIJVERHEID

§ 1. — METAALNIJVERHEID

1. — *IJzer- en Staalnijverheid.*

De wereldproduktie van ruw staal — de Chinese Volksrepubliek niet inbegrepen — bedroeg volgens voorlopige gegevens van het Bureau voor de Statistiek der Economische Gemeenschappen 484 miljoen ton in 1967, tegenover 462,4 miljoen ton in 1966. Het record van 1966 werd met 4,7 % overtroffen. Slechts de Verenigde Staten en Groot-Brittannië droegen niet bij tot deze ontwikkeling. De produktie bereikte in de Verenigde Staten nog slechts 118,3 miljoen ton, tegenover 124,7 miljoen ton in 1966 en 122,5 miljoen ton in 1965. Alhoewel hun aandeel in de wereldproduktie teruggelopen is blijven zij echter aan de top van de staalproducerende landen staan. In het Verenigd Koninkrijk werd 1,7 % minder geproduceerd in 1967 dan in het voorafgaande jaar. De U.S.S.R. heeft voor het eerst de 100 miljoen ton overschreden, zodat de afstand met de Verenigde Staten nogmaals kleiner wordt. Japan kende de grootste produktietoeneming, te weten met + 30,1 % in 1967 (62,2 miljoen ton). De voortbrenging van dit land is in de laatste tien jaar vervijfvoudigd. De groei is werkelijk spectaculair. Hij gaat gepaard met de snelle economische vooruitgang en de wil om niet alleen binnenlandse behoeften te dekken maar ook om door export de handelsbalans in evenwicht te houden daar alle grondstoffen ingevoerd worden.

Het aandeel van de Zes landen van de Europese Economische Gemeenschap in de wereldproduktie van ruw staal bedroeg 18,6 %, tegenover 18,4 % in 1966 en 19,3 % in 1965. In absolute cijfers bereikte de voortbrenging een nieuw record met 89,9 miljoen ton, wat 5,6 % meer is dan in 1966. De stijging werd waargenomen in alle lidstaten, maar de graad van toeneming schommelt tussen 0,3 % in Frankrijk en 16,5 % in Italië.

De totale produktiecapaciteit steeg in de landen van de E.E.G. met 4 340 000 t en de werkelijke voortbrenging van ruw staal met 4 783 000 t. De bezettingsgraad verbeterde licht ten opzichte van 1966 (79,8 % tegenover 78,6 %). Eind 1966 wees de Hoge Autoriteit in zijn memorandum « Staal 1970 » nogmaals op de noodzakelijkheid de fabricatie te concentreren op de meest moderne uitrusting, ten nadele van de bedrijven die niet zijn aangepast aan de economische actualiteit. Rationalisatie en samenwerking over de grenzen heen is nodig om aan de concurrentie van buiten de E.E.G. het hoofd te bieden. In Duitsland werden in de loop van 1967 vier regionale verkoopkantoren (Walzstahlkontore) opgericht, voor de walserijprodukten welke in de zin van samenwerking en rationalisatie kunnen gezien worden.

De investeringsprojecten aan de E.G.K.S. gemeld bedroegen 213 miljoen dollar voor de eerste helft van 1967 en 484 miljoen dollar voor de tweede helft van dat jaar. Deze bedragen liggen veel hoger dan in 1966.

De produktiecapaciteit van ruw ijzer evenals de werkelijke voortbrenging lag hoger in 1967 dan in 1966. De bezettingsgraad op jaarbasis bedroeg 79,6 % tegenover 77 % in 1966. In Nederland werd de volledige capaciteit benut. De bezettingsgraad daalde slechts in Frankrijk en in de B.L.E.U.

In België steeg de voortbrenging van ruw staal met 9 %. Zij bereikte 9,7 miljoen ton. De voortdurende verbetering van de produktiviteit in de ontwikkeling van nieuwe bedrijven waren hiervan de voornaamste oorzaak. In het afgelopen jaar nam Sidmar reeds ongeveer 388 000 t staal ingots voor zich en 356 000 t gietijzer. Ook liet de onverwachte spanning op de Japanse binnenlandse markt in het begin van 1967 België toe de export buiten de E.E.G.-landen te verbeteren.

De bezettingsgraad op jaarbasis daalde zowel voor ruw ijzer van 82,2 % naar 80,2 % als voor ruw staal (van 80,2 % naar 78,4 %). De produktie van ruw ijzer steeg met 8,3 %. In 1966 was er een achteruitgang van de werkelijke voortbrenging met 1,6 %. De capaciteit steeg verder en dit met 11 %.

In december 1967 werkten 42 hoogovens, tegenover 39 tijdens dezelfde maand een jaar tevoren. Het aantal tewerkgestelden (staalgieterijen uitgezonderd) bedroeg *medio* december 54 369 eenheden, tegen 54 617 een jaar tevoren.

De uitvoer van de produkten van de ijzer- en staalnijverheid met uitzondering van ijzererts en schroot beliep 55,7 miljard frank, tegen 52,2 in 1966. Dit is een toeneming met 6,8 %. Ook in volume is er een vermeerdering met 6,8 %. Van 1965 naar 1966 was er een achteruitgang. De invoerstatistieken voor dezelfde produkten wezen op een stijging van 6 % naar waarde en van 6,3 % naar volume.

Op 18 april 1967 werd een Overlegorgaan opgericht waaraan zowel afgevaardigden van de Regering, als van de producenten en de vakbonden deelnemen waarin alle bijzondere problemen aangaande de ijzer- en staalindustrie zullen besproken worden.

2. — *Nijverheid der non-ferrometalen.*

Na de snelle ontwikkeling die zij de laatste jaren had gekend, zag de Europese industrie der non-ferrometalen zich vanaf 1966 geplaatst tegenover een algemene vertraging van de economische expansie in de E.E.G. Deze zette zich in 1967 nog verder voort, tot aan de laatste maanden van het jaar, toen er een verbetering van de conjunctuur aan de dag trad.

Als gevolg daarvan maakte de schaarste van bepaalde non-ferrometalen, die een zware druk uitoefende op de noteringen op de markt te Londen, plaats voor een overschot dat het gevolg was, enerzijds, van het zwakke verbruik in Europa en, anderzijds, van de mogelijkheden tot snelle aanpassing van de industriële technieken.

De evolutie van de noteringen op de markt te Londen doet duidelijk uitkomen dat er tussen de produktie en het verbruik van non-ferrometalen momen-

teel praktisch een evenwicht is bereikt, terwijl de vraag tot in 1966 aanzienlijk hoger lag dan het aanbod.

Met uitzondering namelijk van de door het conflict tussen Israël en de Arabische landen teweeggebrachte plotselinge stijging, is het niveau van de grondstoffenprijzen in 1967 voortdurend gedaald. Aldus zag men bepaalde noteringen, en met name die van koper, zink, lood en tin, in augustus tot het laagste peil sedert november 1962 dalen. Het is waar dat deze noteringen werden waargenomen onmiddellijk na de devaluatie van het pond, doch dit herstel heeft de amputatie van de Engelse munt slechts gecompenseerd, behalve wat het koper betreft, dat nog verder steeg.

Uit de vergelijking van de schommelingen bij de noteringen blijkt een algemene, doch beperkte vooruitgang, rekening houdend met de devaluatie met 14,3 % van het pond. Hoewel deze stijging namelijk 28,7 % bedraagt voor koper, beperkt zij zich tot 16,8 % voor lood, 16,7 % voor aluminium, 11,9 % voor tin en slechts 10,4 % voor zink.

De wereldkopermarkt werd in 1967 beïnvloed door een reeks belangrijke gebeurtenissen : staking in de Verenigde Staten tijdens het tweede halfjaar, inkrimping van de produktie in Zambia en uitvoerverbod tot half-februari voor Congolese metalen, hetgeen een daling van de wereldproduktie met ca. 600 000 t verklaart.

Maar van de zijde van het verbruik was de vraag betrekkelijk gering en de voorraden namen tijdens het eerste halfjaar toe. Zij werden vervolgens in ruime mate aangesproken tijdens het tweede halfjaar, als gevolg van de staking in de Amerikaanse kopernijverheid. Er heerste dan ook aan het eind van het jaar op de kopermarkt een zekere schaarste, te meer daar er tegen *medio* 1967 een einde kwam aan de leveringen van koper uit de strategische voorraden der Verenigde Staten.

Deze evolutie verklaart waarom de koers van dit metaal op de Londense markt, koers, die 453 pond per long ton bedroeg aan het eind van het jaar 1966, geleidelijk gedaald is tot 347 pond einde juni, om eind december wederom tot 583 pond op te lopen, waarbij een gedeelte van deze stijging kan worden toegeschreven aan de devaluatie van het pond.

De koersstijging voor aluminium komt trouwens nagenoeg overeen met de devaluatie van het Engelse pond. In dit verband moet worden gewezen op de verruimde verbruiksmogelijkheden voor dit metaal, die voortvloeien uit de vastheid van de koersen.

Op de tinmarkt, die vroeger te lijden had van een gebrek aan evenwicht tussen produktie en verbruik, is nu een ommekeer in zicht tussen het aanbod en de vraag, die het gevolg is van een vergrote produktie gecombineerd met een dalend verbruik.

Inmiddels hebben de gebruikers, om het hoofd te bieden aan de voortdurende schaarste, hun technologisch onderzoekswerk geïntensiveerd, hetzij om vervangstoffen te gebruiken (aluminium, plastiekstoffen), hetzij om procédés

uit te werken die het mogelijk maken tin te besparen. Deze situatie verklaart waarom de stijging van de koers in december 1967 t.o.v. december 1966 slechts 11,9 % bedroeg.

Er moet echter op worden gewezen, dat ten gevolge van de devaluatie van het pond de Internationale Tinraad besloten heeft zijn interventieprijzen te wijzigen. De drempelprijs, bij het bereiken waarvan de directeur voor de voorraden moet ingrijpen, is van 1 100 tot 1 280 pond gestegen, en deze directeur kan als koper optreden wanneer de koersen beneden de 1 400 pond dalen, tegen 1 200 vroeger.

De zinkmarkt kende in 1967 een jaar van betrekkelijke stabiliteit. De geringe vraag, alsmede de stakingen in de Verenigde Staten hebben een onevenwicht teweeggebracht, dat niet werd opgevangen door vrijwillige produktiebeperkingen buiten de U.S.A. De basisprijs der producenten had half-juni een vermindering ondergaan, doch werd vervolgens als compensatie voor de devaluatie op 114,3 £ gebracht. Op de markt van Londen daalde de koersen van 102 £ per ton in december 1966 tot 94,75 £, hetgeen de laagste koers was, om eind december 1967 wederom tot 112,685 £ te stijgen.

De loodmarkt werd gekenmerkt door een goed evenwicht tussen de produktie en de vraag. De koersen hebben weinig gevarieerd en schommelden om de 80 à 85 pond per long ton tot aan het moment van de devaluatie, toen zij tot ca. 94 pond stegen.

Algemeen is de toelevering van grondstoffen aan de Europese fabrieken in 1967 zeer bevredigend gebleven.

De aandacht moet echter gevestigd worden op de administratieve praktijken en de bijzondere wijze van handelen van bepaalde partners in de Europese Economische Gemeenschap, als gevolg waarvan een onredelijke concurrentie ontstaat en het werkelijk vrij goederenverkeer wordt verhinderd.

Het is om deze reden dat het uitstippelen van een gemeenschappelijk handelsbeleid tussen de zes landen van de gemeenschap uiterst dringend en van zeer groot belang is.

In België steeg de produktie van non-ferrometalen van eerste en tweede smelting tussen 1966 en 1967 in zeer geringe mate (+ 0,4 %). Voor de eerste maal sinds 1962 was er in 1966 een teruggang met 1,7 % opgetreden.

Hoewel de produktie van ruwe produkten, globaal gezien, nagenoeg stationair is gebleven, bestaan er zeer aanzienlijke verschillen naar gelang van de produkten.

Koper, dat in 1966 een lichte teruggang had gekend (— 1,9 %), niet zo zeer als gevolg van een ommekeer in de conjunctuur als wel van de technische aanpassingen ter vergroting van de produktiecapaciteit, die haar uiterste grenzen bereikt had, kende aldus een nieuwe expansie met 4,8 %.

Evenzo kwam de loodproduktie, die in 1966 van 110,8 tot 92,7 duizend ton was gedaald, terug op een totaal van 107,8 duizend ton (+ 16,3 %), d.w.z. op een peil dat slechts duizend ton lager ligt dan het in 1965 genoteerde record.

De bedrijvigheid in de industrie van ruw zink, daarentegen, liep ten opzichte van het voorafgaande jaar met 9,7 % terug, waardoor zij beneden de reeds in 1960 en 1961 bereikte niveaus kwam te liggen.

Deze toestand stemt in het geheel niet overeen met de geleidelijke expansie van deze industrie in de wereld, doch er moet worden vastgesteld dat er nog geen specifieke communautaire politiek voor zink bestaat, zoals dit voor lood het geval is, en dat er nog factoren bestaan, zoals tariefcontingenten tegen nulrecht, die de vorming van een werkelijke gemeenschappelijke markt voor deze beide metalen verhinderen.

In twaalf maanden liep de produktie van ruw tin met 400 t of 6,1 % terug, o.m. als gevolg van de ongunstige toeleveringsvoorwaarden van ertsen van tweede smelting, terwijl de reeds zeer geringe aluminiumproduktie nog verder daalde.

Voor de halffabrikaten heeft de stijgende tendens, die reeds sedert enkele jaren aan de dag was getreden zich niet gehandhaafd en t.o.v. 1966 werd een globale daling met 10,2 % genoteerd.

De zwaarste teruggang, nl. met 17,1 % werd waargenomen in de aluminiumsector, die tot op heden een hoog groeipercentage had gekend. De reeds in 1966 waargenomen daling van koperen halffabrikaten heeft zich in 1967 voortgezet (— 9,8 %) waardoor het produktiepeil nauwelijks hoger kwam te liggen dan dat van 1961.

In de loodsector viel er eveneens een daling van de activiteit waar te nemen, doch in mindere mate (— 3,9 %) terwijl, daarentegen, de zinkproduktie met 11,6 % van 46,5 tot 51,9 duizend ton opliep.

Er moet nog worden gewezen op de aanzienlijke inspanningen die sinds een tiental jaren werden verricht op gebied van onderzoekswerk, technologie en nieuwe toepassingen, voornamelijk wat betreft speciale en ultra-zuivere metalen, ten einde het grootste voordeel te trekken uit de door bepaalde baanbrekende sectoren, zoals electronica, lucht- en ruimtevaartonderzoek, geboden mogelijkheden.

De export van ruwe en geraffineerde metalen nam, globaal gezien, met 3,6 % af. Feitelijk bleven alleen de verkopen van koper op de buitenlandse markten op hetzelfde peil, terwijl de andere verkopen aan het buitenland in sterke mate daalden.

Wat de export van halffabrikaten betreft, deze liep met 12,8 % terug. Slechts de zinkexport steeg ; de andere vertoonden een duidelijke daling.

De invoer van ruwe en geraffineerde metalen liep met 7,2 % terug, dit is van 23,89 tot 22,17 miljard frank, terwijl de aankopen op de buitenlandse markten van halffabrikaten met 1,9 miljard frank praktisch stabiel zijn gebleven.

Concluderend kan gezegd worden dat de vertraging van de economische expansie in 1967 niet nagelaten heeft in te werken op de Belgische sector der non-ferrometalen, die in hoge mate afhankelijk is van de internationale markt.

3. — *Metaalverwerkende nijverheid.*

De vertraging in de conjunctuur die reeds in 1965 zichtbaar werd en in 1966 nog duidelijker aan de dag kwam, zette zich voort tot in het laatste kwartaal van het jaar 1967, toen zich een versterkte vraag voordeed ; dit doet een omwenteling verwachten in de metaalverwerkende nijverheid als geheel.

Volgens het door het Nationaal Instituut voor de Statistiek berekend vlugge indexcijfer zou er in 1967 geen verdere stijging zijn geweest van het globaal activiteitspeil, terwijl deze stijging in 1966 nog 2,8 % bedroeg.

Een gedetailleerde analyse van de economische situatie der verschillende activiteitsgroepen doet echter uiterst uiteenlopende resultaten verwachten, hetgeen niet te verwonderen is gezien de heterogene aard van deze industriële sector waarin bijna 2 600 ondernemingen van alle afmetingen zijn ondergebracht, en die een zeer uitgebreide hoeveelheid goederen produceert.

Deze uitermate grote diversiteit verklaart waarom de Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) het onnodig acht een globaal waardecijfer over het activiteitspeil van de sector in 1967 te geven, doch veeleer de evolutie der orders en leveringen tijdens het jaar nagaat, daar deze beter de atmosfeer in 1967 weergeven.

Aldus bleef, tegen werkelijke prijzen en volgens Fabrimétal, het stijgingstempo der buitenlandse bestellingen verder dalen en kwam in 1967 op een peil te liggen, dat nauwelijks hoger was dan dat van het voorgaande jaar, namelijk 1,2 % hoger. In 1965 en 1966 bedroeg dit groeipercentage respectievelijk nog 15,7 en 10,3 %.

Op de binnenlandse markt, daarentegen, en voor de eerste maal sedert 1962, lagen de nieuwe bestellingen 2% lager dan in 1966. Tijdens de twaalf voorafgaande maanden bedroeg de stijging nog 3,9 %.

Globaal gezien daalde de orderportefeuille tegen werkelijke prijzen met 0,5 % en tegen vaste prijzen met 1,2 %.

De bestellingen uit het buitenland namen slechts in sterke mate toe in de sectoren motorrijwielen, rijwielen en onderdelen, specifieke uitrusting en volledige industriële installaties, en meet- en soortgelijke apparaten. De tendens bleef gunstig voor draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen, drijfkrachtmachines, pneumatisch, hydraulisch, koel- en luchttechnisch materieel en in de sector automobielen en onderdelen, doch er valt een stilstand of een geringe teruggang waar te nemen in de sectoren smeed-, stamp- en perswerk, plaatbewerking, metalen toebehoren voor de bouwsector, elektrische huishoudelijke apparaten, radio en televisie, machinewerktuigen, machines voor de hout- en aanverwante industrieën, diverse soorten machinebouw, hijs-, weeg- en burgerlijke bouwkundeapparaten, elektrische uitrusting en scheepsbouw. Bovendien werd er een aanzienlijke daling genoteerd van de bestellingen uit het buitenland in de sectoren vormstaalgieterij, metaalbouw, textielmachines, tractoren en landbouwmachines, en een zéér aanzienlijke daling in de sectoren ijzergieterijen en spoorwegmaterieel.

In 1966 werd de grootste vooruitgang waargenomen in de sector kapitaalgoederen terwijl de meest aanzienlijke achteruitgang werd genoteerd bij de scheepsbouw.

Op de binnenlandse markt toonden slechts de orders voor spoorwegmaterieel een sterke stijging terwijl er een aanzienlijke teruggang viel waar te nemen van de bestellingen voor beklede platen, motorrijwielen, rijwielen en onderdelen hiervoor, meet- en soortgelijke apparaten. Daarentegen trad er een sterke daling op bij de bestellingen in de sectoren vormstaalgieterij, metaalbouw, textielmachines, tractoren en landbouwmachines en scheepsbouw. Bij de andere industrieën lag het orderpeil min of meer op hetzelfde niveau als in 1966.

In 1966 kenden slechts de nieuwe orders aan de scheepsbouw een sterke stijging, terwijl de bestellingen bestemd voor de vormstaalgieterijen, de ijzergieterijen en de sectoren elektrische huishoudelijke apparaten, radio en televisie in vrij aanzienlijke mate waren teruggelopen.

Volgens de gegevens van Fabrimétal kende het groeitempo van de uitvoer van produkten van de metaalverwerkende nijverheid een nieuwe daling, daar dit tempo in 1967, naar waarde nog slechts met 2,6 % steeg tegen 8,8 % in 1966 en 14,5 % in 1965.

Bovendien moet worden opgemerkt dat de uitvoer, in tonnen uitgedrukt, tussen 1966 en 1967 met 3,3 % terugliep, hetgeen een bevestiging vormt van de groei der verkopen aan het buitenland van produkten die steeds meer bewerkt zijn.

Anderzijds steeg de waarde van de leveringen in België t.o.v. het jaar tevoren slechts met 1,3 % tegen 2 % in 1966.

Globaal gezien bleven de leveringen van produkten van eerste bewerking een lichte vooruitgang tonen, waarbij de op de binnenlandse markt genoteerde teruggang in ruime mate werd opgevangen door een gestegen uitvoer.

Wat de sector duurzame verbruiksgoederen betreft, slechts de leveringen aan de binnenlandse markt namen nog enigermate toe ; de leveringen voor uitvoer blijven stabiel, na de tijdens de laatste jaren waargenomen sterke stijgingen.

Op het gebied van kapitaalgoederen namen de leveringen zowel op de binnenlandse markt als voor de export in een vergelijkbaar tempo van circa 4 % toe. In 1966 waren de leveringen op de binnenlandse markt enigszins teruggelopen terwijl de leveringen voor de export nog met bijna 11 % waren toegenomen.

In de sector vervoermaterieel wordt op de beide markten een beperkte teruggang waargenomen en, voor de eerste maal sedert vijf jaar, liep de uitvoer van auto's en auto-onderdelen terug.

De uiteenlopende evoluties bij bestellingen en leveringen hebben een verslechtering teweeggebracht van de orderportefeuilles. Volgens de Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid daalde de gemiddelde gewaarborgde bedrijvigheidsduur der fabrieken, die eind 1965 5,2 maanden bedroeg, in december 1966 tot 4,9 maanden en in december 1967 tot 4,6 maanden. Tijdens het jaar, en meer in het bijzonder tijdens het laatste kwartaal, werd de

vraag echter krachtiger zodat talrijke ondernemingen aan het eind van het bedrijfsjaar betere perspectieven zagen.

Parallel met deze ontwikkeling daalde het aantal werknemers uitgedrukt in maandgemiddelde met bijna 10 000 van 291 000 tot 281 300, terwijl het aantal arbeidsuren t.o.v. 1966 met 5,6 % terugliep.

Voornamelijk als gevolg van de vertraging in de conjunctuur die in de Duitse Bondsrepubliek aan de dag trad, daalde de Belgische uitvoer van produkten van de metaalverwerkende nijverheid naar dit land van 20,6 tot 19 miljard frank. Deze daling werd echter goeddeels opgevangen door de vrij aanzienlijke groei van de uitvoer naar de drie andere partnerlanden, zodat de Euromarkt nog 63,4 % van de verkopen aan het buitenland voor haar rekening nam tegen 63,8 % in 1966 en 65,1 % in 1965.

Daarentegen was 25,7 % der verkopen bestemd voor de andere geïndustrialiseerde landen, tegen 24,6 % in 1966, terwijl de markten der ontwikkelingslanden steeds minder belangrijk worden : 13,9 % in 1965, 11,6 % in 1966 en slechts 10,9 % in 1967.

Volgens voorlopige gegevens zou de invoer naar waarde met 2,6 % zijn gedaald, doch naar volume met 0,8 % zijn gestegen.

Volgens de door de Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid verrichte enquête nam de reeds in 1966 waargenomen daling van de rendabiliteit der ondernemingen in 1967 nog verder in omvang toe.

Er werd namelijk een daling met 17 % geconstateerd van de investeringen in alle ondernemingen, behalve in die waarvan de installatie nog niet beëindigd was.

Bovendien hebben de expansie-investeringen in het algemeen plaats gemaakt voor rationalisatie-investeringen, die een hogere produktiviteit en een daling der kostprijzen beogen, ten einde het hoofd te kunnen bieden aan een steeds scherper wordende concurrentie op de markten.

Terwijl de investeringen, globaal gezien, in de ondernemingen waar dit onderzoek werd verricht en die 67 % uitmaken van de omzet van de gehele metaalverwerkende nijverheid in 1966 nog 10,2 miljard frank bedroegen, lag dit cijfer in 1967 nog slechts op 6,8 miljard en verwacht wordt dat het in 1968 tot 4,3 miljard zal dalen. Deze cijfers zijn echter in sterke mate beïnvloed door het in de statistieken opnemen van de door vier belangrijke ondernemingen verrichte investeringen, welke ondernemingen in 1966 en 1967 nieuwe fabrieken van grote omvang bouwden en waarvan het aandeel in de statistieken in 1966 6 miljard frank, in 1967 3,2 miljard frank en in 1968 4,3 miljard frank bedraagt.

Men stelt dus vast dat de voor 1967 en 1968 verwachte zeer aanzienlijke vermindering van de investeringen grotendeels het gevolg is van de voltooiing van deze omvangrijke programma's.

Het detailoverzicht van de ontwikkeling in de verschillende takken van de metaalverwerkende nijverheid geeft aanleiding tot het volgend commentaar :

In de sector van de eerste metaalbewerking zette de reeds in 1965 en 1966 waargenomen stagnatie zich in 1967 voort, daar de stijging van de export teniet werd gedaan door een teruggang op de binnenlandse markt. De vooruitzichten wijzen niet op een verbetering in de toestand, want de zowel in België als op de buitenlandse markten geboekte orders zijn op hetzelfde peil gebleven als het voorgaande jaar. Er dient echter op te worden gewezen dat binnen de sector zelf diepgaande verschillen aan de dag treden. Aldus blijven de leveringen en de bestellingen van beklede platen gunstig gericht terwijl, daarentegen, de leveringen der ijzergieterijen terugliepen. Wat deze laatste sector betreft zijn de verwachtingen uiterst somber daar de in 1967 genoteerde bestellingen opnieuw daalden, voornamelijk op de buitenlandse markten waar deze teruggang 21 % bedroeg.

In de sector smeed- en stampwerk trad er aan het eind van het jaar een verbetering op wat de bestellingen betreft, doch de concurrentie blijft uiterst levendig.

In de sectoren metaal- en draadtrekkerij en koudwalserij laat de ontwikkeling van de leveringen en de bestellingen een conjunctuur verwachten waarin elke bruuske wijziging is uitgesloten.

In de sector duurzame verbruiksgoederen drukte de in 1966 opgetreden vervlakking in de orderpositie op de leveringen in 1967, die geen verdere vooruitgang hebben geboekt.

Anderzijds drukte de vertraging in de conjunctuur, te samen met de verzadiging van de binnenlandse markt, op de leveringen aan deze markt, die voor het tweede achtereenvolgende jaar een achteruitgang vertonen. De evolutie van de orderportefeuille doet voor 1968 een nieuwe algemene daling verwachten.

Daarentegen zijn de leveringen van motorrijwielen, rijwielen en onderdelen hiervan vooral in België goed georiënteerd en de gunstige evolutie van de bestellingen, zowel op de binnenlandse als op de exportmarkt, waarborgt een verdere ontwikkeling van deze bedrijvigheidstak.

De leveringen van metalen toebehoren voor het bouwbedrijf en van artikelen uit plaatijzer en diversen hebben slechts vooruitgang geboekt op de Belgische markt, die in 1968 de voornaamste steunpilaar van deze sectoren zal blijven.

Wat de kapitaalgoederen betreft, hier kende het groeitempo op de binnenlandse markt van de leveringen van de metaalbouw een duidelijke teruggang, terwijl de leveringen aan het buitenland nog verder met 42 % stegen, doch een op deze beide markten in 1967 waargenomen duidelijke daling van het aantal orders doet het gevaar rijzen voor een volledige ommekeer in de conjunctuur in deze sector.

In de sector machinebouw blijkt een globale stabiliteit der leveringen uit de statistieken, hoewel de tendens op de buitenlandse markten gunstiger was dan op de binnenlandse markt, behalve voor wat betreft tractoren en landbouwmachines die aanzienlijk terugliepen.

Over het algemeen kon deze bedrijvigheidssector in 1967 een vrij stabiel orderpeil handhaven, waarbij een vooruitgang in bepaalde sectoren zoals die

van specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinstallaties, meet- en soortgelijke apparaten, drijfkrachtmachines, hydraulisch, pneumatisch, koel- en luchttechnisch materieel, nagenoeg door de in andere sectoren, zoals werktuigmachines, machines voor de hout- en aanverwante industrieën, tractoren en landbouwmachines en textielmachines opgetreden teruggang wordt teniet gedaan.

De leveringen van elektrische uitrustingsgoederen stegen op de binnenlandse markt met 10 % en bij de uitvoer met 5,8 %, doch het in 1967 genoteerde peil van de orderportefeuille onderging, t.o.v. 1966 geen wijziging, waaruit mag worden afgeleid dat het bedrijvigheidstempo zich in 1968 zal handhaven.

Voor wat vervoermaterieel betreft, de autoindustrie, die een lange periode van groei had gekend, liep voor de eerste maal enigermate terug, doch de perspectieven waren aan het eind van het jaar gunstiger tengevolge van een nieuwe groei van de bestellingen uit het buitenland.

De situatie blijft uiterst ongunstig op de rivierwerven waar de leveringen blijven dalen. Hoewel anderzijds de leveringen van de scheepsbouw op de binnenlandse markt een vooruitgang toonden, liepen, daarentegen, de verkopen aan het buitenland terug en het aantal binnengekomen orders ligt duidelijk lager dan in 1966.

Het uitvoeren door de N.M.B.S. van een programma van aankoop van nieuwe wagons voor de komende vijf jaren, heeft het behoud van een bepaalde bedrijvigheid in de sector spoorwegmaterieel mogelijk gemaakt.

De orders uit het buitenland bedroegen in 1967 nl. nog slechts 25 % van het in 1963 bereikte peil.

★
★ ★

Ruwstaalproduktie in de Gemeenschap en in de wereld

LAND	Ruwstaalproduktie (duizenden tonnen)									Aandeel van de wereldproduktie (%)								
	1952	1957	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967 (a)	1952	1957	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967 (a)
Duitse Bondsrepubliek	18 629	27 973	33 458	32 563	31 597	37 339	36 821	35 316	36 745	8,7	9,6	9,7	9,2	8,4	8,8	8,3	7,6	7,6
Frankrijk	10 867	14 100	17 577	17 234	17 554	19 781	19 599	19 594	19 655	5,1	4,8	5,1	4,9	4,6	4,6	4,4	4,2	4,1
Italië	3 635	6 979	9 383	9 757	10 157	9 793	12 680	13 639	15 892	1,6	2,4	2,8	2,8	2,7	2,3	2,8	3,0	3,3
Nederland	693	1 185	1 978	2 096	2 354	2 659	3 145	3 255	3 403	0,3	0,4	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7
België	5 170	6 267	7 002	7 351	7 525	8 725	9 162	8 911	9 712	2,4	2,2	2,0	2,1	2,0	2,0	2,1	1,9	2,0
Luxemburg	3 002	3 493	4 113	4 010	4 032	4 559	4 585	4 390	4 481	1,4	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9
E.G.K.S.	**41 996**	**59 995**	**73 511**	**73 011**	**73 218**	**82 856**	**85 991**	**85 105**	**89 888**	**19,6**	**20,6**	**21,4**	**20,7**	**19,4**	**19,4**	**19,3**	**18,4**	**18,6**
Veren. Koninkrijk	16 681	22 047	22 439	20 819	22 880	26 650	27 438	24 704	24 277	7.8	7,6	6,6	5,9	6,1	6,2	6,2	5,3	5,0
Verenigde Staten van Amerika	87 766	105 148	90 453	91 171	101 477	117 993	122 490	124 700	118 250	41,1	36,2	26,3	25,9	26,8	27,7	27,5	27,0	24,4
U.S.S.R.	34 492	51 043	70 751	76 306	80 226	85 034	91 000	96 891	102 200	16,1	17,5	20,6	21,7	21,2	19,9	20,4	21,0	21,1
Andere landen van Oost-Europa (b)	11 225	16 153	22 687	24 650	25 224	27 131	28 654	30 513	32 400	5,2	5,6	6,6	7,0	6,6	6,4	6,4	6,6	6,7
Japan	6 988	12 570	28 268	27 546	31 501	39 799	41 161	47 784	62 164	3,3	4,3	8,2	7,8	8,3	9,3	9,2	10,3	12,8
Andere landen (c)	14 602	23 794	35 391	38 997	43 474	47 237	49 366	52 703	54 820	6,9	8,2	10,3	11,0	11,5	11,1	11,0	11,4	11,4
WERELD (c)	**213 750**	**290 750**	**343 500**	**352 500**	**378 000**	**426 700**	**446 100**	**462 400**	**484 000**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Duitse Volksrepubliek, Bulgarije, Polen, Roemenië, Tsjechoslowakije, Hongarije.
(c) Raming; de Volksrepubliek China niet inbegrepen.

Vergelijking van het verloop van de hoogst mogelijke jaarproduktie van ruwijzer en ruwstaal met de werkelijke produktie per land

JAARTAL	Ruwijzer (a)							Ruwstaal (b)						
	Duitsland	Frankrijk	Italië	Nederland	B.L.E.U. België	B.L.E.U. Luxemburg	E.G.K.S.	Duitsland	Frankrijk	Italië	Nederland	B.L.E.U. België	B.L.E.U. Luxemburg	E.G.K.S.
	A. — Hoogst mogelijke produktie in de loop van het jaar (in 1 000 t)													
1963.....	30 540	17 285	4 190	1 825	8 030	4 090	65 960	39 735	20 900	10 980	2 940	8 840	4 465	87 860
1964.....	30 620	18 075	4 380	2 200	8 850	4 460	68 585	40 950	21 600	11 700	3 150	9 485	4 840	92 085
1965.....	33 500	18 770	6 360	2 400	9 450	4 600	75 080	45 530	22 650	14 985	3 540	10 470	4 905	102 080
1966.....	35 920	19 200	7 800	2 350	10 110	4 775	80 155	47 580	23 490	17 475	3 480	11 115	5 180	108 320
1967 (d) ..	35 800	19 650	8 640	2 450	11 220	5 050	82 810	48 350	23 825	19 050	3 445	12 390	5 600	112 660
	B. — Werkelijke jaarlijkse produktie en kwartaalcijfers op jaarbasis (c) (in 1 000 t)													
1963.....	22 909	14 297	3 770	1 708	6 958	3 563	53 206	31 597	17 554	10 157	2 354	7 525	4 032	73 218
1964.....	27 182	15 840	3 513	1 948	8 122	4 178	60 783	37 339	19 781	9 793	2 659	8 725	4 559	82 856
1965.....	26 990	15 766	5 501	2 364	8 436	4 145	63 202	36 821	19 599	12 680	3 145	9 162	4 585	85 991
1966.....	25 413	15 584	6 273	2 209	8 302	3 960	61 741	35 316	19 594	13 639	3 255	8 911	4 390	85 105
1967.....	27 366	15 692	7 312	2 579	8 994	3 960	65 902	36 744	19 658	15 890	3 401	9 712	4 481	89 885
	C. — Verhouding van de werkelijke produktie tot hoogst mogelijke produktie $\frac{B}{A}$													
1963.....	75,0	82,7	90,0	93,6	86,7	87,1	80,7	79,5	84,0	92,5	80,1	85,1	90,3	83,3
1964.....	88,8	87,6	80,2	88,5	91,8	93,7	88,6	91,2	91,6	83,7	84,4	88,6	94,2	90,0
1965.....	80,6	84,0	86,5	98,5	89,2	90,1	84,2	80,9	86,5	84,6	88,8	87,5	93,5	84,2
1966.....	70,7	81,2	80,4	93,9	82,2	83,0	77,0	74,2	83,4	78,0	93,5	80,2	84,7	78,6
1967.....	76,4	79,9	84,6	100,0	80,2	78,4	79,6	76,0	82,5	83,4	98,8	78,4	80,0	79,8

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen - IJzer en staal.

(a) Met inbegrip van spiegelijzer en hoogoven-ferromangaan.
(b) Blokken en vloeibaar staal voor staalgietwerk, met inbegrip van de produktie van de onafhankelijke staalgieterijen.
(c) Met betrekking tot de ruwijzerproduktie wordt het kwartaalcijfer herleid op jaarbasis, door de werkelijke produktie te delen door het aantal kalenderdagen van het waargenomen kwartaal; en dit vermenigvuldigen met het aantal kalenderdagen van het jaar.
Met betrekking tot de ruwstaalproduktie wordt gebruik gemaakt van de gewerkte dagen.
(d) Ramingen, aangegeven in het begin van het jaar. Voor de overige jaren werden de cijfers herzien op basis van de jaarlijkse investeringsenquête, teneinde met het juiste tijdstip van de inbedrijfstelling van nieuwe installaties of het stilleggen van oude installaties rekening te houden.

Produktie van ruwijzer in de landen van de E.G.K.S. (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	België	Luxemburg	Duitse Bondsrepubl.	Frankrijk	Italië	Nederland	E.G.K.S.
1957	5 579	3 329	21 483	11 884	2 138	701	45 114
1958	5 524	3 275	19 742	11 951	2 107	917	43 516
1959	5 965	3 411	21 602	12 438	2 121	1 137	46 676
1960	6 520	3 713	25 739	14 005	2 715	1 347	54 039
1961	6 459	3 775	25 431	14 395	3 092	1 456	54 608
1962	6 773	3 585	24 251	13 952	3 584	1 571	53 716
1963	6 958	3 563	22 909	14 297	3 770	1 708	53 206
1964	8 122	4 178	27 182	15 840	3 513	1 948	60 783
1965	8 436	4 145	26 990	15 766	5 501	2 364	63 202
1966	8 302	3 960	25 413	15 584	6 273	2 209	61 741
1967 (b)	8 994	3 960	27 366	15 692	7 312	2 579	65 903

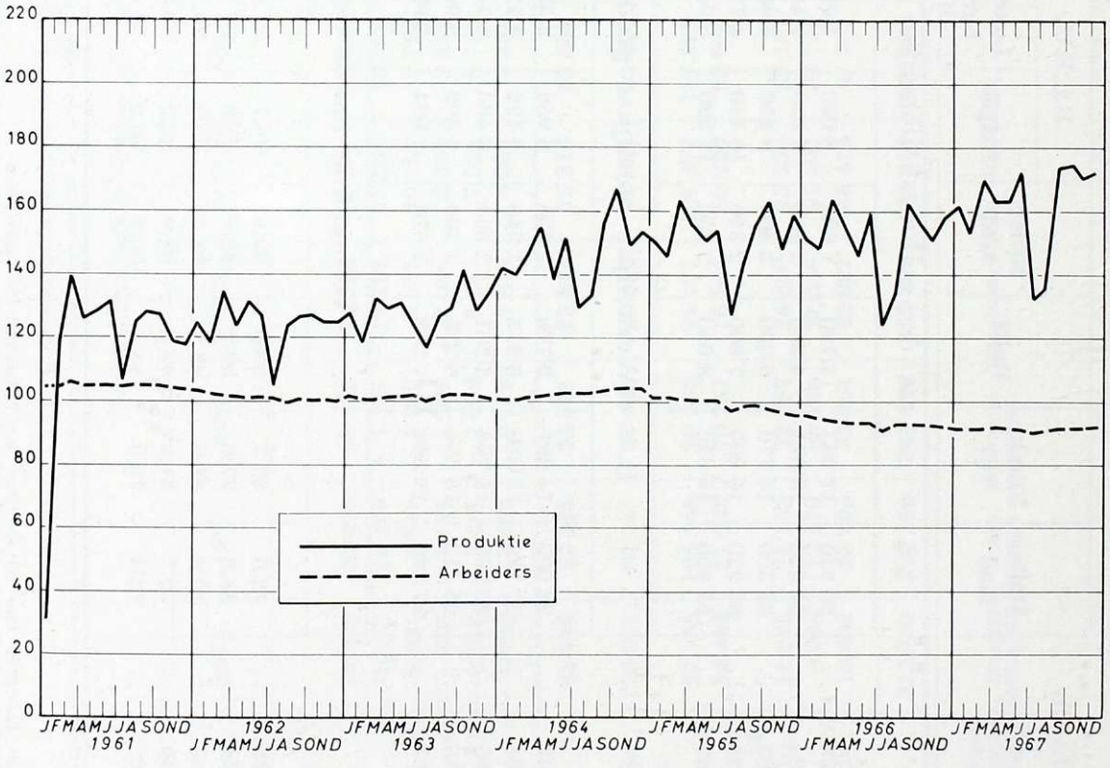
Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Nettoproduktie. Inclusief spiegelijzer en koolstofrijk ferromangaan, ook uit elektrische ruwijzerovens, en voor de Duitse Bondsrepubliek inclusief hoogoven-ferrosilicium; exclusief omgesmolten ruwijzer.
(b) Voorlopige gegevens.

IJzer- en staalnijverheid

Produktie en personeelsbezetting

(1958 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
	WAARDE (miljoenen franken)									
IJzererts	5 059	6 274	6 906	6 291	6 091	70	37	10	8	22
Schroot	139	265	261	331	365	1 054	1 189	1 354	1 268	1 420
Ruwijzer	1 109	785	698	580	511	325	204	265	206	247
IJzerlegeringen	647	858	833	817	814	265	294	705	1 111	816
Ingots en andere halffabrikaten	1 855	2 538	2 230	2 993	3 920	3 054	4 744	5 131	4 914	4 610
Staven en profielen van ijzer of staal	1 813	2 145	2 397	2 492	2 411	17 775	20 024	21 921	20 079	20 695
w.o. : walsdraad	(575)	(669)	(704)	(736)	(772)	(1 669)	(2 005)	(2 621)	(2 343)	(2 612)
staven	(360)	(473)	(466)	(456)	(475)	(8 041)	(8 718)	(9 275)	(8 091)	(7 850)
Universaalplaten en ander plaatijzer en plaatstaal	1 686	2 254	2 673	3 083	2 865	14 095	16 517	18 207	18 097	21 442
Bandijzer en bandstaal	247	302	318	347	374	3 372	4 106	4 153	4 019	4 203
IJzer- en staaldraad, excl. walsdraad	104	147	150	151	219	2 621	2 954	3 352	3 358	3 377
Rails en andere bestanddelen van spoorbanen	73	31	31	55	37	587	360	575	424	358
	GEWICHT (tonnen)									
IJzererts	19 720 494	22 897 356	23 744 900	21 406 628	21 878 608	275 409	225 667	67 398	22 437	62 107
Schroot	87 345	156 685	145 069	193 445	196 946	520 576	616 504	719 574	740 511	818 431
Ruwijzer	491 825	304 362	245 201	222 460	185 425	141 679	70 119	80 936	76 975	94 524
IJzerlegeringen	85 545	107 710	105 438	103 330	107 424	35 141	38 812	46 057	67 391	67 349
Ingots en andere halffabrikaten	395 784	595 204	436 641	636 622	832 706	734 161	1 114 585	1 201 687	1 150 462	1 097 067
Staven en profielen van ijzer of staal	270 543	323 237	352 773	378 996	373 953	3 646 926	4 020 418	4 376 763	4 062 470	4 244 434
w. o. : walsdraad	(102 902)	(123 959)	(127 046)	(144 797)	(149 059)	(373 177)	(434 234)	(533 761)	(486 565)	(541 896)
staven	(58 409)	(74 859)	(71 985)	(70 146)	(76 217)	(1 739 929)	(1 822 579)	(1 947 435)	(1 725 249)	(1 681 388)
Universaalplaten en ander plaatijzer en plaatstaal	209 597	305 003	350 215	405 731	353 431	1 988 702	2 304 328	2 678 952	2 655 554	3 132 992
Bandijzer en bandstaal	22 034	26 362	28 614	33 908	37 015	619 917	748 462	739 114	714 341	723 726
IJzer- en staaldraad, excl. walsdraad	7 828	11 335	10 645	10 613	17 843	280 384	303 157	317 641	324 454	324 768
Rails en andere bestanddelen van spoorbanen	23 593	4 614	3 782	8 079	5 994	117 209	68 006	116 031	81 054	66 240

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — IJzererts : T.C.I.H. 281.3; schroot : T.C.I.H. 282; ruwijzer : T.C.I.H. 671.1 + 671.2; ijzerlegeringen : T.C.I.H. 671.4 + 671.5; ingots en... ; T.C.I.H. 671.3 + 672; steven en profielen... : T.C.I.H. 673; walsdraad : T.C.I.H. 673.11 + 673.13; staven : T.C.I.H. 673.21 + 673.22; universaalplaten... : T.C.I.H. 674; bandijzer en bandstaal : T.C.I.H. 675; ijzer- en staaldraad... : T.C.I.H. 677; rails... : T.C.I.H. 676. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in non-ferrometalen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Ertsen en schroot:										
Ertsen:										
— koppererts	45	17	35	185	146	—	—	—	126	48
— looderts	662	573	1 165	990	1 081	—	2	1	24	3
— zinkerts	796	1 413	1505	1 462	1 319	134	70	50	52	99
— mangaanerts	224	275	347	316	337	4	5	9	5	15
— tinerts	799	769	711	807	656	—	3	7	6	42
— andere ertsen	174	266	314	403	502	15	26	23	45	31
Schroot	1 751	2 773	3 581	4 139	3 338	681	1 107	1 311	1 642	1 325
Ruwe en geraffineerde metalen :										
— aluminium	2 102	2 829	2 984	3 787	3 555	19	26	53	80	185
— koper	8 389	9 737	10 715	16 972	15 860	8 064	8 540	10 498	15 330	15 579
— tin	322	510	428	567	449	794	728	800	772	638
— lood	159	216	237	184	96	628	692	1 213	840	719
— zink	265	398	192	171	199	1 356	2 022	2 153	2 235	1 988
— andere	1 325	1 340	1 617	2 212	2 012	1 257	1 610	1 905	2 313	1 759
Halffabrikaten :										
— in aluminium	703	804	811	1 039	983	2 298	2 859	3 213	4 288	3 768
— in koper	353	458	563	625	632	2 248	3 247	4 300	5 105	4 360
— in tin	12	16	21	23	13	37	28	25	38	4
— in lood	14	18	24	28	18	66	90	146	135	111
— in zink	4	5	6	8	7	259	328	377	314	376
— andere	179	200	234	192	253	36	13	14	4	5

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Koppererts : T.C.I.H. 283.11; looderts : T.C.I.H. 283.4; zinkerts : T.C.I.H 283.5; mangaanerts : T.C.I.H. 283.7; tinerts : T.C.IH. 283.6; andere ertsen : T.C.I.H. 283.22 + 283.3 + 283.91 + 283.92 + 283.99 + 285.02 + 286.0; schroot : T.C.I.H. 284. Ruwe metalen : aluminium, T.C.I.H. 684.1; koper, T.C.I.H. 682.19; tin, T.C.I.H. 687.1; lood, T.C.I.H. 685.1; zink, T.C.I.H. 686.1; andere, T.C.I.H. 683.1 + 688 + 689.31 + 689.5. Halffabrikaten : in aluminium, T.C.I.H. 684.21 + 684.22 + 684.23 + 684.24 + 684.25 + 684.26; in koper, T.C.I.H. 682.21 + 682.22 + 682.23 + 682.24 + 682.25 + 682.26; in tin, T.C.I.H. + 687.21 + 687.22 + 687.23 + 687.24; in lood, T.C.I.H. 685.21 + 685.22 + 685.23 + 685.24; in zink, T.C.I.H. 686.21 + 686.22 + 686.23 + 691.3; andere, T.C.I.H. 683.21 + 683.22 + 683.23 + 683.24 + 689.32 + 689.33 + 689.41 + 689.42 + 689.43. — Overeenstemmende gegns voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in non-ferrometalen

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Ertsen en schroot :										
Ertsen :										
— koperertS	4 024	2 176	2 227	12 146	10 778	—	—	—	7 300	3 137
— looderts	125 605	101 613	197 449	184 537	130 159	7	600	263	6 521	1 051
— zinkerts	422 826	449 520	509 775	538 638	525 689	51 113	21 037	12 247	12 758	26 853
— mangaanerts	223 207	271 088	310 369	258 891	258 499	2 477	2 019	7 516	1 221	2 586
— tinerts	8 768	6 666	5 706	6 907	6 038	—	24	50	52	362
— andere ertsen	13 634	17 440	19 104	25 599	24 146	220	37	366	715	72
Schroot	251 406	372 515	292 936	241 067	233 176	66 024	82 517	88 947	92 008	75 691
Ruwe en geraffineerde metalen :										
— aluminium	89 055	112 634	117 020	152 550	139 983	826	1 074	2 358	3 177	6 819
— koper	280 384	321 929	317 383	343 952	312 571	248 301	249 818	263 159	262 983	286 407
— tin	2 614	3 222	2 418	3 307	2 832	6 481	4 647	4 176	4 374	3 882
— lood	18 997	17 255	14 635	13 765	8 145	70 557	49 614	71 810	56 951	58 069
— zink	24 408	26 132	12 281	11 631	14 245	122 814	126 742	129 657	147 320	136 170
— andere	10 128	10 519	11 310	14 551	12 146	8 028	9 014	11 381	13 501	9 581
Halffabrikaten :										
— in aluminium	16 616	18 337	18 668	25 261	22 760	70 158	84 348	93 390	123 510	103 055
— in koper	7 047	8 433	9 024	8 304	8 722	60 373	82 378	90 169	81 287	73 002
— in tin	120	154	194	195	106	365	212	182	243	37
— in lood	825	836	914	1 349	923	6 453	6 309	7 863	8 114	7 279
— in zink	136	125	168	211	149	15 602	16 393	17 223	14 601	17 759
— andere	712	778	1 005	786	1 087	12	18	15	4	5

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 100.

Produktie van non-ferrometalen

(duizenden tonnen)

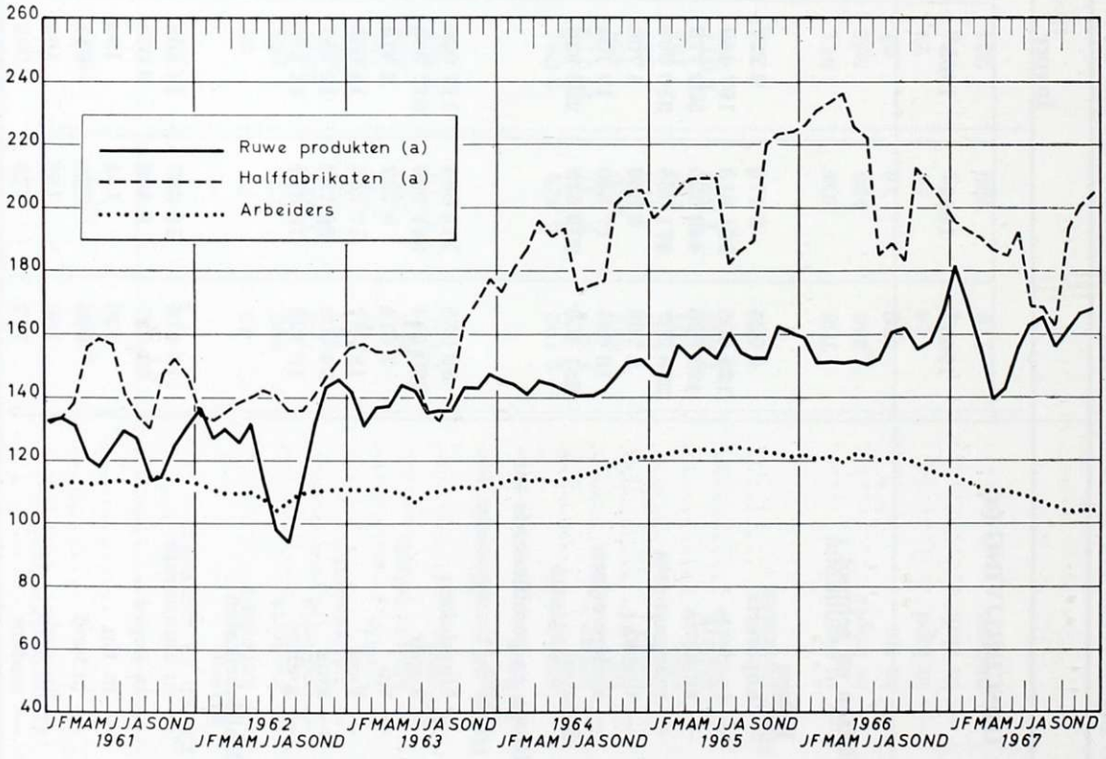
OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Metalen (1e en 2e fusie) :								
Zink	247,6	245,5	206,2	206,3	222,5	239,8	251,7	227,3
Koper	211,8	221,6	221,4	271,4	286,1	309,4	303,4	317,9
Lood	92,7	99,9	93,2	98,4	83,3	110,8	92,7	107,8
Tin	8,7	6,5	9,7	8,4	6,9	5,3	6,6	6,2
Aluminium	2,8	1,9	2,8	3,5	3,5	3,2	2,5	} 5,0
Diversen (a)	4,6	4,6	4,8	4,4	4,2	4,4	4,6	
Totaal ...	**568,1**	**580,0**	**538,1**	**592,6**	**606,6**	**672,8**	**661,5**	**664,2**
Halffabrikaten :								
Zink	38,1	43,6	45,7	43,8	45,3	46,6	46,5	51,9
Koper	123,6	127,0	114,2	124,2	153,8	168,5	146,7	132,3
Lood	25,6	27,4	27,8	26,8	26,0	26,6	25,9	24,9
Tin	0,4	0,4	0,5	0,7	0,8	0,7	1,1	0,7
Aluminium	61,6	71,7	80,7	95,5	123,5	135,5	173,5	143,8
Diversen (a)	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,3	0,2
Totaal ...	**249,5**	**270,2**	**269,2**	**291,2**	**349,6**	**378,0**	**393,9**	**353,8**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Antimonium, cadmium, kobalt, nikkel, enz.

Produktie en personeelsbezetting in de nijverheid der non-ferrometalen

(1958 = 100)

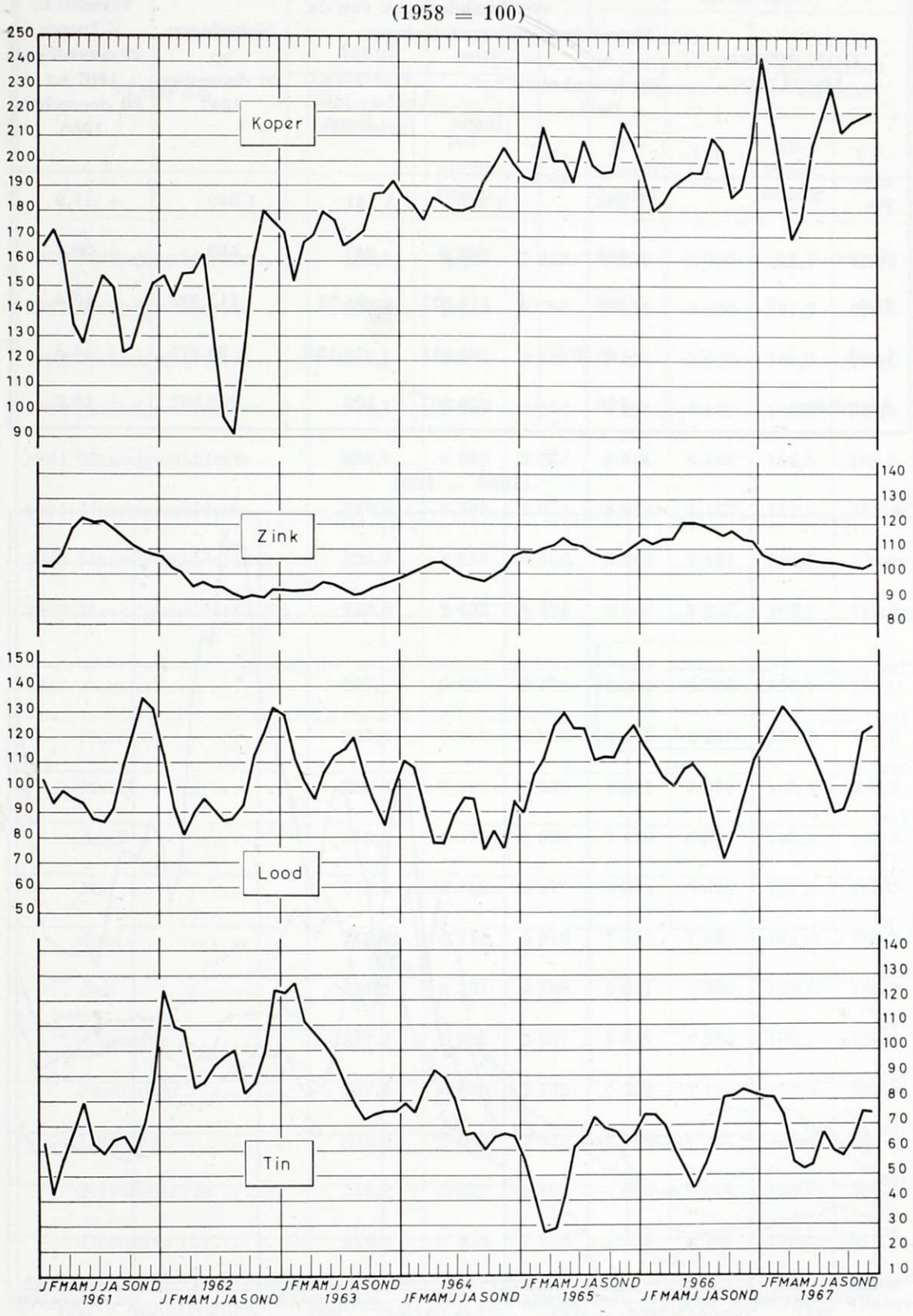
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Voorschrijdende driemaandsgemiddelden.

Nijverheid der non-ferrometalen

Ruwe produkten

Voortschrijdende driemaandsgemiddelden
(1958 = 100)

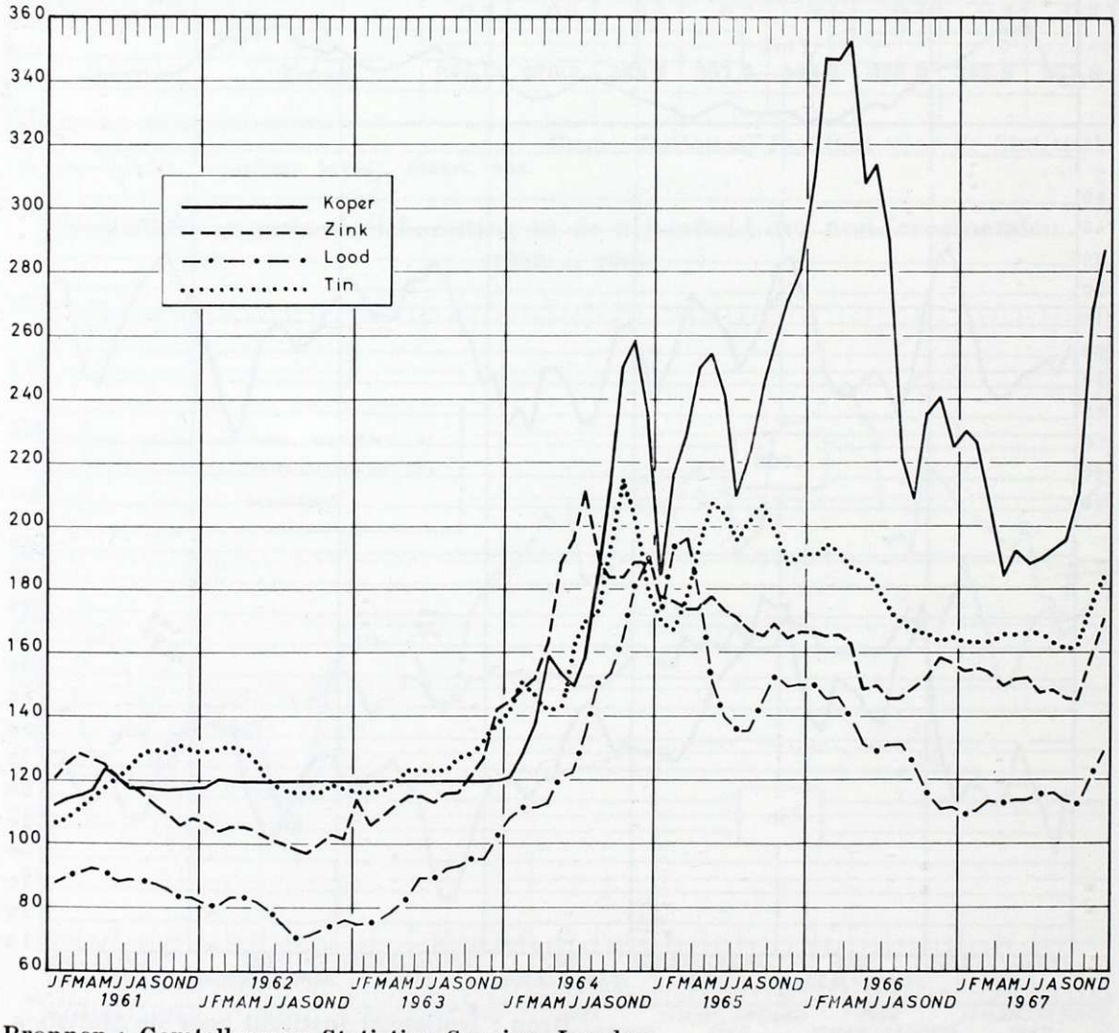

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Noteringen van de voornaamste non-ferro-metalen op de markt van Londen
(in £ per ton)

NON-FERRO-METALEN	Noteringen op 30 december 1966	Veranderingen van de noteringen		Noteringen op 29 december 1967	Verschil in % tussen 29 december 1967 en 30 december 1966
		hoger	lager		
Tin	1 206	1 370	1 181	1 349	+ 11,9
Koper	453	607,5	347	583	+ 28,7
Zink	102	113,375	94,75	112,625	+ 10,4
Lood	80,375	95,375	78,125	93,875	+ 16,8
Aluminium	196	228,667	196	228,667	+ 16,7

(1958 = 100)

Bronnen : Comtelbureau Statistics Service, London.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Metaalverwerkende nijverheid (a)

Bestellingen en leveringen

TIJDVAK	Aantal arbeiders (duizenden eenheden)	Geboekte bestellingen (miljoenen franken)		Leveringen			
				Waarde (miljoenen franken)		Gewicht (duizenden tonnen)	
		Belgische markt	Uitvoer	Belgische markt	Uitvoer	Belgische markt	Uitvoer
1960 Maandgemiddelde ...	**188,5**	**4 405**	**2 928**	**4 388**	**2 868**	**125,1**	**113,3**
1961 Maandgemiddelde ...	**203,4**	**5 430**	**3 760**	**4 836**	**3 260**	**131,7**	**119,8**
1962 Maandgemiddelde ...	**212,1**	**5 345**	**3 745**	**5 202**	**3 743**	**140,7**	**134,1**
1963 Maandgemiddelde ...	**219,1**	**5 897**	**4 034**	**6 050**	**4 197**	**158,3**	**144,0**
1964 Maandgemiddelde ...	**226,9**	**6 285**	**5 204**	**6 474**	**5 368**	**164,3**	**162,2**
1965 Maandgemiddelde ...	**229,6**	**6 584**	**6 014**	**6 616**	**6 147**	**162,2**	**177,8**
1966 Maandgemiddelde ...	**228,3**	**6 899**	**6 604**	**6 765**	**6 687**	**163,5**	**187,8**
1967 Maandgemiddelde (b)	**218,9**	**6 488**	**6 698**	**6 847**	**6 837**	**163,7**	**188,9**
1967 Januari	227,8	6 470	6 720	6 438	6 396	153,1	180,0
Februari	223,6	6 457	6 760	6 449	6 247	158,0	174,8
Maart	222,0	7 728	7 233	7 351	7 378	168,6	205,2
April	219,8	6 371	6 323	7 116	6 868	163,1	195,6
Mei	215,9	6 150	6 979	6 635	6 679	157,3	188,0
Juni	219,2	7 714	6 916	7 415	7 889	174,0	208,7
Juli	217,2	5 531	4 509	5 011	5 020	129,1	135,2
Augustus	217,7	6 055	5 631	6 547	5 536	160,1	165,4
September	217,4	6 879	7 168	7 236	7 173	183,8	193,8
Oktober	215,0	7 065	7 418	7 190	7 243	173,4	203,1
November (b)	216,2	6 617	6 865	7 046	7 474	170,1	205,5
December (b)	214,8	7 523	7 855	7 734	8 141	174,1	211,3

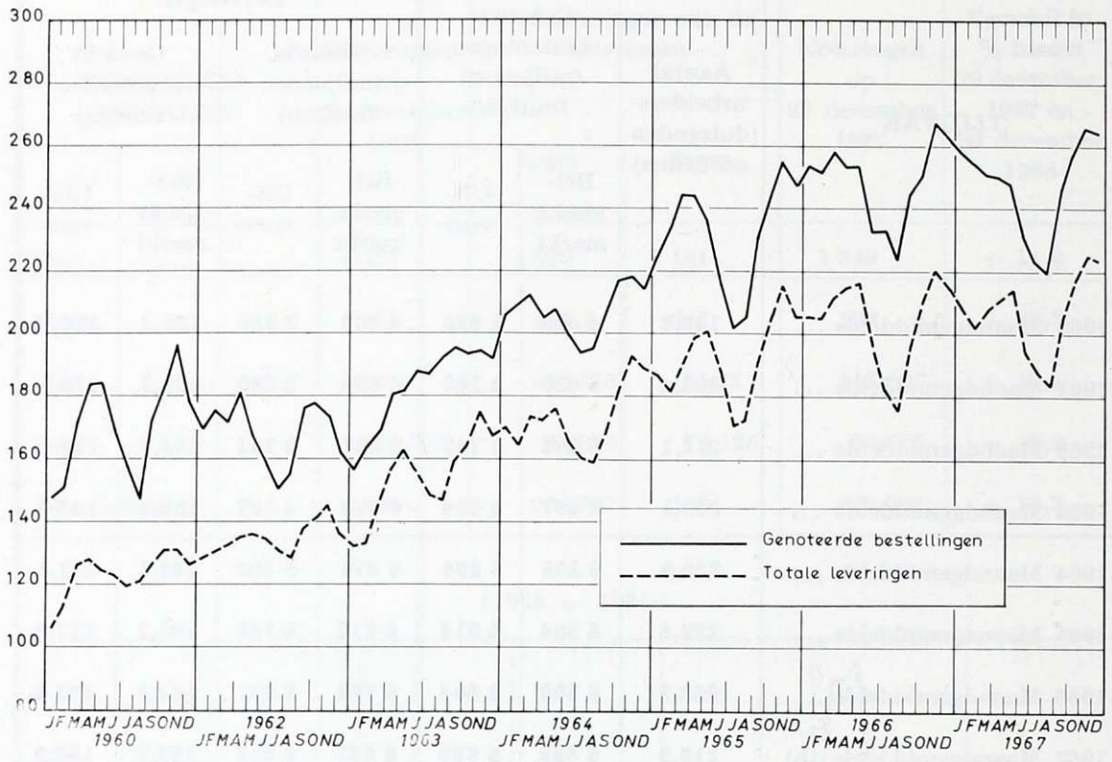
Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Ondernemingen met ten minste 5 arbeiders.
(b) Voorlopige gegevens.

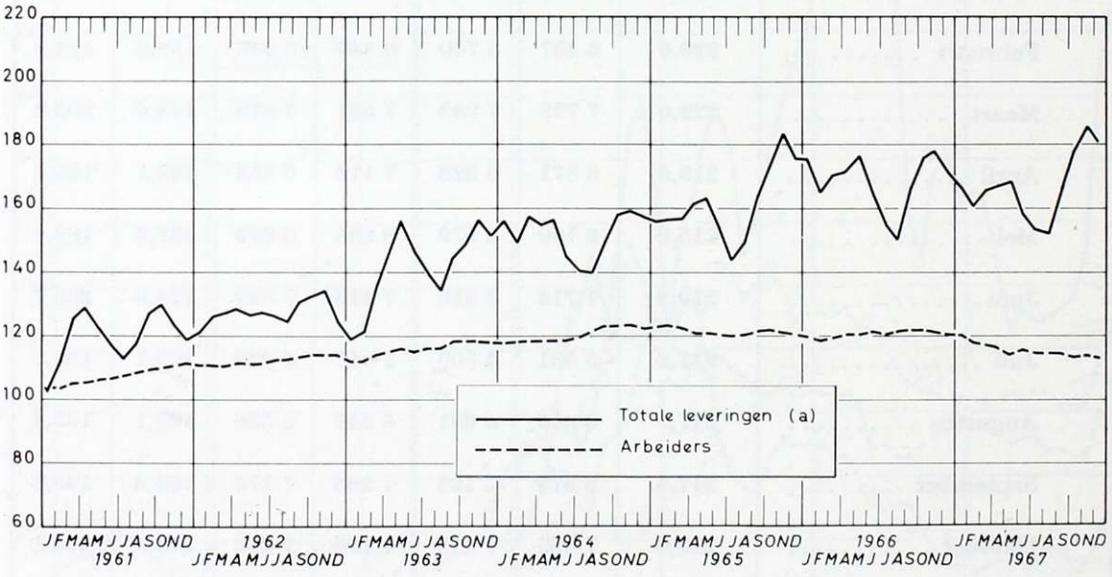
Metaalverwerkende nijverheid

(1958 = 100)

Genoteerde bestellingen en totale leveringen (waarde) (a)

Totale leveringen (hoeveelheid) en personeelsbezetting

(a) Eerste grafiek : voortschrijdende driemaandsgemiddelden. Tweede grafiek : voortschrijdende driemaandsgemiddelden van de indexcijfers der hoeveelheid metaalwaren geleverd door elk van de 18 groepen der metaalverwerkende nijverheid; weging door het aantal arbeiders die in 1958 in elk dezer groepen werkzaam waren.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de totale tewerkstelling naar categorieën en produktensectoren
(maandgemiddelden in eenheden)

OMSCHRIJVING	1960	1963	1964	1965	1966	1967 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	**34 516**	**37 206**	**37 801**	**37 482**	**36 073**	**34 242**
Vormstaalgieterij	*4 310*	*4 855*	*4 738*	*4 762*	*4 442*	*3 974*
IJzergieterij	*6 979*	*8 339*	*8 241*	*8 017*	*7 546*	*6 796*
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	*14 221*	*15 129*	*16 100*	*16 322*	*16 068*	*15 824*
Smeed-, stamp- en perswerk	*6 694*	*6 829*	*6 674*	*6 362*	*6 104*	*5 747*
Beklede platen	*2 312*	*2 054*	*2 048*	*2 019*	*1 913*	*1 891*
Duurzame gebruiksgoederen	**56 903**	**67 359**	**71 184**	**71 941**	**71 386**	**68 555**
Artikelen uit plaatijzer en diversen	*13 706*	*16 673*	*17 572*	*17 678*	*18 265*	*18 224*
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	*19 309*	*23 979*	*24 714*	*24 118*	*24 572*	*24 046*
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	*4 412*	*5 215*	*5 531*	*5 516*	*5 495*	*5 497*
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	*19 476*	*21 492*	*23 367*	*24 629*	*23 054*	*20 788*
Uitrustingsgoederen	**93 814**	**111 586**	**114 470**	**120 267**	**121 121**	**116 895**
Metaalbouw	*10 983*	*14 212*	*13 922*	*13 287*	*14 949*	*14 776*
Machinebouw	*48 273*	*57 215*	*58 869*	*63 290*	*63 042*	*61 182*
w.o. : Drijfkrachtmachin., pneumatisch, hydraulisch, koel- en luchttechnisch materieel	6 812	7 989	8 579	8 913	8 983	9 246
Gereedschapsmach., houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	5 633	7 388	7 118	7 140	7 035	6 683
Textielmaterieel	5 535	6 978	7 237	6 986	6 956	6 337
Div. mekaniekconstructies	6 445	7 964	8 459	9 133	8 735	8 152
Hef-, transport- en weegtoestellen en materieel voor de burgerl. bouwkunde	7 378	8 665	8 851	9 150	9 078	8 643
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	10 796	11 401	11 088	12 144	12 300	12 034
Landbouwtrekkers en -machines	3 339	4 347	4 890	7 173	7 083	6 471
Meetapparaten en dergelijke	2 335	2 483	2 647	2 651	2 872	3 616
Elektrische uitrusting	*34 558*	*40 159*	*41 679*	*43 690*	*43 130*	*40 937*
Vervoermaterieel	**34 634**	**38 585**	**41 593**	**42 938**	**45 057**	**43 932**
Spoorwegmaterieel	*4 657*	*6 250*	*6 006*	*5 920*	*4 972*	*4 271*
Scheepsbouw	*13 459*	*12 596*	*11 930*	*10 756*	*9 803*	*9 214*
Automobielen en onderdelen	*16 518*	*19 739*	*23 657*	*26 262*	*30 282*	*30 447*
Diversen	**14 042**	**19 283**	**19 339**	**17 435**	**17 335**	**17 720**
Algemeen totaal	**233 909**	**274 019**	**284 387**	**290 063**	**290 972**	**281 344**
w.o. : *Arbeiders*	**188 476**	**220 542**	**228 453**	**231 085**	**229 887**	**219 952**
Bedienden	**45 433**	**53 477**	**55 934**	**58 978**	**61 085**	**61.392**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de bestellingen naar categorieën en produktensectoren

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt				Uitvoer			
	1964	1965	1966	1967 (a)	1964	1965	1966	1967 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*9 251*	*9 138*	*9 035*	*8 952*	*13 837*	*13 707*	*14 009*	*14 081*
Vormstaalgieterij	950	890	858	757	838	950	895	807
IJzergieterij	1 973	1 976	1 810	1 730	745	607	623	492
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	3 214	3 147	3 082	2 882	6 872	7 213	7 492	7 765
Smeed-, stamp- en perswerk	2 063	2 011	2 147	2 356	1 457	1 431	1 435	1 378
Beklede platen	1 051	1 114	1 138	1 227	3 925	3 506	3 564	3 639
Duurzame gebruiksgoederen	*18 390*	*18 899*	*19 485*	*19 958*	*9 283*	*9 886*	*10 052*	*9 450*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	5 311	5 509	5 792	6 029	1 477	1 647	1 897	1 723
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	7 776	7 942	8 622	9 037	1 642	1 711	1 831	1 748
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	577	557	556	674	396	270	235	292
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	4 726	4 891	4 515	4 218	5 768	6 258	6 089	5 687
Uitrustingsgoederen	*28 746*	*32 292*	*32 730*	*31 723*	*20 094*	*24 400*	*27 959*	*28 095*
Metaalbouw	4 613	5 428	5 932	4 761	806	1 015	1 261	1 050
Machinebouw	12 560	13 896	14 192	13 997	13 467	17 254	19 782	20 081
w.o. : Drijfkrachtmachines, pneumatisch-, hydraulisch-, koel- en luchttechnisch materieel	2 581	3 077	3 034	3 224	2 476	2 844	2 898	3 085
Gereedschapsmachines, houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	822	864	936	863	2 130	1 933	2 392	2 420
Textielmaterieel	609	688	739	594	1 985	1 913	2 463	2 115
Diverse mekaniekconstructies	2 492	2 623	2 604	2 526	631	706	793	764
Hef-, transport- en weegtoestellen en materieel voor de burgerlijke bouwkunde	2 434	2 648	2 735	2 720	1 197	1 032	1 561	1 433
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	2 374	2 527	2 624	2 549	2 664	2 533	2 818	3 515
Landbouwtrekkers en -machines	601	817	886	757	1 943	6 013	6 501	6 018
Meetapparaten en dergelijke	647	652	634	764	441	280	356	731
Elektrische uitrusting	11 573	12 968	12 606	12 965	5 821	6 131	6 916	6 964
Vervoermaterieel	*17 963*	*17 483*	*19 738*	*19 282*	*15 565*	*21 024*	*24 377*	*24 606*
Spoorwegmaterieel	1 173	835	839	1 381	1 117	547	893	336
Scheepsbouw	2 723	2 832	4 439	4 088	1 377	1 962	1 597	1 494
Automobielen en onderdelen	14 067	13 816	14 460	13 813	13 071	18 515	21 887	22 776
Diversen	*1 708*	*1 850*	*1 794*	*1 223*	*3 807*	*3 402*	*3 477*	*4 601*
Algemeen totaal	**76 058**	**79 662**	**82 782**	**81 138**	**62 586**	**72 419**	**79 874**	**80 833**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie van de leveringen naar categorieën en produktensectoren

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt				Uitvoer			
	1964	1965	1966	1967 (a)	1964	1965	1966	1967 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*9 508*	*9 362*	*9 415*	*9 136*	*13 344*	*13 575*	*13 726*	*14 401*
Vormstaalgieterij	927	907	856	632	827	932	1 000	805
IJzergieterij	2 146	2 063	1 985	1 867	657	655	592	546
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	3 084	3 113	3 196	2 950	6 278	6 981	7 213	7 822
Smeed-, stamp- en perswerk	2 054	2 211	2 187	2 351	1 449	1 433	1 433	1 394
Beklede platen	1 297	1 068	1 191	1 336	4 133	3 574	3 488	3 834
Duurzame gebruiksgoederen	*18 403*	*19 261*	*19 857*	*20 667*	*9 225*	*9 806*	*10 005*	*10 082*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	5 366	5 591	5 751	6 167	1 512	1 580	1 676	1 692
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	7 603	8 181	8 833	9 372	1 632	1 632	1 848	1 777
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	710	684	672	818	483	377	331	356
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	4 724	4 805	4 601	4 310	5 598	6 217	6 150	6 257
Uitrustingsgoederen	*27 400*	*30 494*	*32 040*	*33 287*	*18 312*	*23 624*	*26 195*	*27 232*
Metaalbouw	4 445	4 811	5 402	5 556	703	795	1 118	1 595
Machinebouw	12 537	13 908	14 780	14 681	12 732	17 264	18 953	19 161
w.o. : Drijfkrachtmachines, pneumatisch-, hydraulisch-, koel- en luchttechnisch materieel	2 502	2 837	2 991	3 333	2 189	2 440	2 692	3 000
Gereedschapsmachines, houtbewerkingsmaterieel en aanverwant gereedschap	819	864	952	900	1 927	2 017	2 211	2 381
Textielmaterieel	665	684	777	797	2 197	2 041	2 037	2 283
Diverse mekaniekconstructies	2 522	2 624	2 718	2 628	586	710	735	729
Hef-, transport- en weegtoestellen en materieel voor de burgerlijke bouwkunde	2 449	2 728	2 944	2 839	1 104	1 050	1 298	1 551
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	2 354	2 708	2 862	2 679	2 420	2 645	3 020	2 868
Landbouwtrekkers en -machines	671	834	887	740	1 889	6 083	6 631	5 632
Meetapparaten en dergelijke	555	629	649	765	420	278	329	717
Elektrische uitrusting	10 418	11 775	11 858	13 050	4 877	5 565	6 124	6 476
Vervoermaterieel	*18 442*	*18 915*	*18 986*	*18 112*	*17 651*	*22 496*	*26 776*	*26 170*
Spoorwegmaterieel	1 717	1 359	1 806	1 252	1 399	1 137	606	677
Scheepsbouw	1 865	3 022	2 045	2 443	1 656	1 426	2 115	1 893
Automobielen en onderdelen	14 860	14 534	15 135	14 417	14 596	19 933	24 055	23 600
Diversen	*4 460*	*1 950*	*1 314*	*1 499*	*5 999*	*4 360*	*3 636*	*4 577*
Algemeen totaal	**78 213**	**79 982**	**81 612**	**82 701**	**64 531**	**73 861**	**80 338**	**82 462**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Niet-mechanische produkten	**6 548**	**8 147**	**9 507**	**10 923**	**11 326**	**9 243**	**10 655**	**11 737**	**12 240**	**12 252**
Werken van metaaldraad	723	953	1 057	1 096	1 024	3 254	3 647	3 956	4 040	4 161
Metaalwaren hoofdzakelijk voor huishoudelijk gebruik	1 422	1 761	1 904	2 033	2 034	934	1 146	923	1 005	963
Metalen constructiewerken	691	672	775	1 046	855	695	696	883	975	1 061
Buizen en recipiënten	1 108	1 383	1 555	1 836	2 927	2 150	2 519	2 941	2 707	2 358
Gereedschap	897	1 239	1 673	1 525	1 208	509	635	675	741	813
Andere metaalwaren	1 707	2 139	2 543	3 387	3 278	1 701	2 012	2 359	2 772	2 896
Elektrische machines en apparaten	**12 114**	**14 644**	**15 554**	**15 841**	**15 470**	**9 306**	**11 652**	**12 936**	**12 815**	**13 078**
Geïsoleerde kabels, draad, band, enz. voor het geleiden van elektriciteit	580	652	852	915	885	506	716	737	781	841
Isolatoren, isolerende werkstukken en isolatiebuizen	126	130	147	181	210	98	95	113	118	131
Generatoren, elektromotoren, transformatoren en omvormers	1 591	1 753	1 941	1 872	1 614	1 402	1 520	1 708	1 765	1 772
Elektrische elementen, batterijen en accumulatoren	248	309	350	404	395	119	177	215	227	219
Lampen en buizen voor verlichting	343	381	417	490	445	313	353	458	494	539
Elektronenbuizen, kathodestraalbuizen, transistors, enz.	921	1 215	1 215	1 103	1 109	342	358	465	399	318
Elektrische apparaten voor voertuigen	395	554	730	941	866	69	71	59	81	182
Elektrische huishoudapparaten	1 628	2 185	2 308	2 489	2 689	279	340	350	341	393
Ontvangtoestellen voor radio en televisie	433	456	529	534	599	1 707	2 098	2 087	1 934	1 898
Toestellen voor telegrafie, telefonie, radar	1 524	1 990	2 190	1 846	1 887	2 060	2 794	3 358	3 438	3 490
Elektrische meet-, controletoestellen, enz.	982	1 047	855	851	944	169	197	242	286	366
Elektrische toestellen voor medisch gebruik, röntgentoestellen	132	166	186	262	315	67	79	104	134	180
Toestellen voor het in- of uitschakelen, enz... van elektrische stroom	1 757	2 124	2 282	2 440	2 036	685	939	1 202	1 398	1 635
Andere elektrische apparaten	1 454	1 682	1 552	1 513	1 476	1 490	1 915	1 838	1 419	1 114

	20 150	25 247	25 227	30 224	31 040	12 786	14 946	18 568	19 441	19 631
Apparaten voor verwarming	282	421	576	514	553	172	242	337	318	283
Gereedschapswerktuigen voor het bewerken van metalen	1 203	1 731	1 527	1 599	1 350	983	949	1 091	1 109	1 173
Landbouwmachines en -tractoren	1 270	1 516	1 663	2 064	1 744	1 786	1 933	3 897	4 320	3 440
Kantoormachines	1 410	1 744	1 663	2 219	2 724	201	310	431	374	617
Machines voor metaalbewerking	808	1 350	1 055	1 320	680	531	636	625	619	588
Machines voor textiel- en ledernijverheid	2 179	2 424	2 103	2 161	2 130	1 960	2 284	2 296	2 168	2 364
Naaimachines	382	414	393	444	364	81	92	72	95	86
Machines voor de vervaardiging van papier en machines en toestellen voor het drukken, innaaien of inbinden	998	1 388	1 419	1 161	1 437	179	279	263	364	344
Delf- en graafmachines voor grondwerken	1 251	1 203	1 149	1 265	1 690	315	346	438	534	779
Machines voor andere industrieën	737	884	867	943	1 006	505	524	845	960	728
Machines en toestellen voor temperatuurwijziging en regeling	1 192	1 629	1 722	2 062	2 656	600	826	979	1 054	1 724
Pompen en centrifuges, exclusief ontromers	1 561	1 787	1 958	2 201	2 173	1 141	1 432	1 844	1 907	2 174
Machines, toestellen en motorvoertuigen voor het hanteren van goederen	1 723	2 317	2 170	2 561	2 322	994	1 131	1 108	1 169	1 071
Andere gereedschapswerktuigen	611	838	828	801	873	957	1 119	1 082	1 053	874
Kranen en dergelijke artikelen voor leidingen, reservoirs, enz.	877	1 102	1 197	1 386	1 429	268	390	423	437	499
Lagers	495	579	608	598	589	16	23	28	29	34
Andere delen en toebehoren van machines	1 115	1 318	1 464	1 646	1 504	888	993	1 214	1 318	1 228
Andere niet-elektrische machines en toestellen	2 056	2 602	2 865	5 279	5 816	1 209	1 437	1 575	1 613	1 625

(vervolg op blz. 114)

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Werken van metaaldraad : T.C.I.H. 693 + 694 + 98.51 + 698.52 + 698.53; metaalwaren... : T.C.I.H. 696 + 697.11 + 697.12 + 697.21 + 697.22 + 697.23 + 812.); metalen constructiewerken : T.C.I.H. 691.1 + 691.2; buizen... : T.C.I.H. 678 + 692; gereedschap : T.C.I.H. 695; andere metaalwaren : T.C.I.H. 679 + 697.91 + 697.92 + 697.93 + 698 — 698.51 — 698.52 — 698.53 + 812.1 + 821.02; geïsoleerde kabels... : T.C.I.H. 723.1; isolatoren : T.C.I.H. 723.21 + 723.22 + 723.23; generatoren... :T.C.I.H. 7221; elektrische elementen... : T.C.I.H. 729.11 + 729.12; lampen... : T.C.I.H. 729.2; elektronenbuizen... : T.C.I.H. 729.3; elektrische apparaten... : T.C.I.H. 729.41 + 729.42; elektrische huishoudapparaten : T.C.I.H. 725; ontvangtoestellen... : T.C.I.H. 724.1 + 724.2; toestellen voor telegrafie... : T.C.I.H. 724.91 + 724.992 + 724.99; elektrische meet... : T.C.I.H. 725.51 + 729.52; elektrische toestellen voor medisch... : T.C.I.H. 726; toestellen voor het in- of uitschakelen... : T.C.I.H. 722.2;; andere elektrische... : T.C.I.H. 729.6 + 729.7 + 729.91 + 729.92 + 729.93 + 729.94 + 729.95 + 729.96 + 729.98 + 729.99; apparaten voor verwarming : T.C.I.H. 711.1 + 711.2 + 711.31 + 711.32; gereedschapswerktuigen... : T.C.I.H. 715.1; landbouwmachines : T.C.I.H. 712; kantoormachines : T.C.I.H. 714; michnes voor metaalbewerking : T.C.I.H. 715.21 + 715.22 + 715.23; machines voor textiel... : T.C.I.H. 717.11 + 717.12 + 717.13 + 717.14 + 717.15 + 717.2; naaimachines : T.C.I.H. 717.3; machines voor de vervaardiging... : T.C.I.H. 718.11 + 718.12 + 718.21 + 718.22 + 718.29; delf- en graafmachines... : T.C.I.H. 718.41 + 718.42; machines voor andere industriën : T.C.I.H. 718.13 + 718.39 + 718.51 + 718.52; machines en toestellen voor... : T.C.I.H. 719.11 + 719.12 + 719.13 + 719.14 + 719.15 + 719.19; pompen en... : T.C.I.H. 719.21 + 719.22 + 719.23; machines, toestellen en motorvoertuigen... : T.C.I.H. 719.31 + 719.32; andere gereedschapswerktuigen : T.C.I.H. 719.51 + 719.52 + 719.53 + 719.54; kranen... : T.C.I.H. 719.92; lagers : T.C.I.H. 719.7; andere delen... : TC.I.H. 719.91 + 719.93 + 719.94 + 719.99; andere niet-elektrische... : T.C.I.H. 711.7 + 711.81 + 711.89 + 719.41 + 719.43 + 719.61 + 719.62 + 719.63 + 719.64 + 719.65 + 719.66 + 719.8. — Overeenstemmende gegevens voor d voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Niet-mechanische produkten	**178 279**	**211 781**	**236 348**	**290 903**	**365 215**	**652 472**	**706 193**	**759 223**	**783 486**	**737 608**
Werken van metaaldraad	13 392	17 823	20 702	21 455	22 747	288 460	316 803	334 873	342 883	335 324
Metaalwaren hoofdzakelijk voor huishoudelijk gebruik	27 038	31 466	26 104	31 200	30 273	30 212	28 719	21 058	19 906	16 960
Metalen constructiewerken	36 185	33 068	41 737	57 537	43 404	45 140	40 481	44 384	44 734	56 127
Buizen en recipiënten	58 174	70 715	75 917	100 283	188 088	214 158	240 191	269 098	270 660	213 885
Gereedschap	6 969	11 508	13 576	11 066	8 302	2 032	2 030	2 208	2 369	2 393
Andere metaalwaren	36 521	47 201	58 312	69 362	72 401	72 470	77 969	87 602	102 934	112 919
Elektrische machines en apparaten	**82 085**	**90 851**	**105 284**	**109 315**	**106 597**	**59 959**	**68 964**	**69 874**	**68 680**	**68 749**
Geïsoleerde kabels, draad, band, enz. voor het geleiden van elektriciteit	9 646	10 678	13 541	12 922	12 763	10 136	13 643	11 712	11 008	12 094
Isolatoren, isolerende werkstukken en isolatiebuizen	1 823	1 910	2 215	2 390	2 195	1 423	1 178	1 468	1 337	1 429
Generatoren, elektromotoren, transformatoren en omvormers	14 158	10 542	15 683	15 212	13 767	17 753	17 622	17 996	18 701	17 791
Elektrische elementen, batterijen en accumulatoren	6 531	8 035	8 483	10 355	9 440	5 399	5 920	7 148	6 701	6 408
Lampen en buizen voor verlichting	2 117	2 253	2 148	2 868	2 321	1 993	2 100	2 599	2 673	2 600
Elektronenbuizen, kathodestraalbuizen, transistors, enz.	4 548	5 915	6 349	6 184	5 607	280	322	262	245	227
Elektrische apparaten voor voertuigen	2 298	2 929	4 011	5 024	4 664	322	254	209	341	684
Elektrische huishoudapparaten	19 016	25 539	26 916	28 984	32 111	2 904	3 370	3 234	3 595	4 407
Ontvangtoestellen voor radio en televisie	1 307	1 281	1 439	1 573	1 981	7 784	8 900	7 957	7 159	6 982
Toestellen voor telegrafie, telefonie, radar	5 040	6 000	6 361	5 980	5 778	4 963	7 169	8 712	8 030	7 799
Elektrische meet-, controletoestellen, enz.	770	855	1 051	1 103	1 224	185	227	260	286	335
Elektrische toestellen voor medisch gebruik, röntgentoestellen	242	268	299	348	398	224	150	150	178	292
Toestellen voor het in- of uitschakelen, enz... van elektrische stroom	6 022	7 211	8 206	8 479	6 467	3 344	4 064	4 572	4 664	4 552
Andere elektrische apparaten	8 567	7 435	8 582	7 893	7 881	3 249	4 045	3 595	3 762	3 149

Andere machines										
Apparaten voor verwarming										
Gereedschapswerktuigen voor het bewerken van metalen	13 708	19 373	16 657	19 565	13 570	10 208	9 359	10 989	10 636	10 772
Landbouwmachines en -tractoren	25 824	30 544	32 754	39 640	31 920	35 560	38 741	81 169	86 628	65 317
Kantoormachines	2 582	2 930	2 989	3 131	3 373	669	793	1 010	774	967
Machines voor metaalbewerking	20 600	34 853	36 090	32 935	37 607	24 799	30 038	31 197	25 414	30 603
Machines voor textiel- en ledernijverheid	18 603	20 415	16 334	15 821	16 184	25 043	26 456	27 196	27 002	26 915
Naaimachines	2 024	2 221	2 004	2 217	1 704	352	471	315	263	228
Machines voor de vervaardiging van papier en machines en toestellen voor het drukken, innaaien of inbinden	7 002	11 627	9 053	8 135	10 912	2 872	3 856	3 016	3 548	3 748
Delf- en graafmachines voor grondwerken	19 898	18 477	18 155	20 557	25 870	4 999	5 620	6 542	8 733	10 381
Machines voor andere industrieën	9 080	10 194	11 647	9 400	11 251	6 030	5 671	11 287	12 642	9 820
Machines en toestellen voor temperatuurwijziging en regeling	14 978	23 860	21 196	28 823	39 994	7 294	8 432	10 662	11 209	15 143
Pompen en centrifuges, exclusief ontromers	12 584	14 665	16 113	17 399	16 130	10 008	11 936	14 419	14 774	15 798
Machines, toestellen en motorvoertuigen voor het hanteren van goederen	29 411	38 943	36 687	39 712	37 412	19 911	20 590	16 041	15 799	15 260
Andere gereedschapswerktuigen	4 482	5 818	5 764	5 354	5 029	9 617	11 147	10 876	8 652	6 789
Kranen en dergelijke artikelen voor leidingen, reservoirs, enz.	6 035	7 771	8 384	9 422	9 832	2 564	2 995	3 165	3 515	3 581
Lagers	3 621	4 252	4 373	4 349	4 200	187	246	430	694	1 123
Andere delen en toebehoren van machines	13 122	14 830	17 479	18 207	15 349	17 061	16 642	17 998	17 701	14 022
Andere niet-elektrische machines en toestellen	16 582	21 541	25 014	65 252	64 822	10 572	11 022	12 567	11 256	11 212

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 111.

(vervolg op blz. 101)

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren *(vervolg van blz. 111)*

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Vervoermaterieel	**27 862**	**31 339**	**38 490**	**41 526**	**37 908**	**19 488**	**23 839**	**31 853**	**33 674**	**35 123**
Niet-elektrische motoren	3 709	4 118	4 907	5 271	5 281	1 896	2 341	1 668	1 849	2 586
Auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	4 400	7 881	10 099	9 828	10 772	8 585	12 507	20 494	24 001	24 424
Delen van auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	14 624	13 951	19 075	22 014	16 281	596	1 336	3 421	4 161	3 880
Motorfietsen en rijwielen met motor	187	174	186	177	162	140	276	253	251	275
Rijwielen zonder motor	180	218	231	240	285	164	175	168	154	184
Andere wegvoertuigen en aanhangwagens	362	612	554	607	637	165	188	266	350	492
Luchtvaartuigen	3 694	3 184	2 426	2 517	3 170	5 812	4 495	3 542	1 077	1 379
Schepen en boten	425	844	523	459	774	1 186	1 349	872	1 053	1 175
Rollend materieel voor spoorwegen	281	357	489	413	546	944	1 172	1 169	778	728
Wetenschappelijke toestellen en uurwerken	**3 060**	**3 558**	**3 359**	**3 933**	**3 993**	**410**	**715**	**922**	**1 124**	**1 012**
Wetenschappelijke toestellen	2 597	3 011	2 699	3 234	3 264	387	683	864	1 049	920
w. o. : wetenschappelijke toestellen voor meting, controle, regeling, enz.	(1 636)	(1 888)	(1 426)	(1 645)	(1 693)	(218)	(459)	(591)	(713)	(567)
apparaten en materieel voor de foto- en cinematografie	(359)	(417)	(530)	(669)	(732)	(59)	(70)	(101)	(124)	(130)
optische instrumenten	(358)	(404)	(366)	(446)	(399)	(46)	(91)	(81)	(111)	(108)
Uurwerken	463	547	660	699	729	23	32	58	75	92
Totaal...	**69 734**	**82 935**	**92 137**	**102 447**	**99 737**	**51 233**	**61 807**	**76 016**	**79 294**	**81 096**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Niet elektrische motoren : T.C.I.H. 711.41 + 711.42 + 711.5 + 711.6. — D.T. 8408.50; auto's... : T.C.I.H. 732.1 + 732.2 + 732.3 + 732.4 + 732.5; delen van auto's... : T.C.I.H. 732.6 + 732.7 + 732.81 + 732.89; motorfietsen... : T.C.I.H. 732.91 + 732.92; rijwielen... : T.C.I.H. 733.11 + 733.12; andere wegvoertuigen... : T.C.I.H. 733.31 + 733.32 + 733.33 + 733.4; luchtvaartuigen : T.C.I.H. 734; schepen en boten : T.C.I.H. 735; rollend materieel... : T.C.I.H. 731; wetenschappelijke toestellen : T.C.I.H. 861; wetenschappelijke toestellen voor meting... : T.C.I.H. 861.91 + 861.92 + 861.93 + 861.94 861.95 + 861.96 + 861.97 + 861.98 + 861.99; apparaten en materieel... : T.C.I.H. 861.4 + 861.51 + 861.52 + 861.61 + 861.69; optische instrumenten : T.C.I.H. 961.11 + 861.12 + 861.21 + 861.22 + 861.31 + 861.32 +861.33 + 861.34 + 861.39; uurwerk : T.C.I.H. 864. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren *(vervolg van blz. 113)*

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Vervoermaterieel	**533 988**	**617 590**	**766 024**	**768 312**	**704 339**	**251 471**	**376 022**	**531 964**	**525 104**	**535 446**
Niet-elektrische motoren	29 858	36 787	51 463	53 100	55 233	9 368	9 631	9 046	7 731	9 756
Auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	87 334	145 174	176 048	163 824	180 749	134 666	184 725	296 321	336 976	334 641
Delen van auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	239 194	247 768	378 715	428 574	303 254	9 572	33 130	79 823	93 796	78 795
Motorfietsen en rijwielen met motor	1 904	1 644	1 765	1 866	1 570	1 400	2 576	2 096	2 260	2 905
Rijwielen zonder motor	2 432	3 123	3 086	3 401	4 652	3 446	3 456	3 352	3 075	3 427
Andere wegvoertuigen en aanhangwagens	8 741	11 094	13 830	15 280	16 801	2 834	3 292	4 162	5 982	7 141
Luchtvaartuigen	2 196	1 454	1 543	1 632	1 487	1 851	1 247	1 749	1 121	844
Schepen en boten	150 562	155 535	121 630	84 622	123 504	59 168	92 689	93 969	45 087	70 855
Rollend materieel voor spoorwegen	11 767	15 011	17 944	16 013	17 089	29 166	45 276	41 446	29 076	27 082
Wetenschappelijke toestellen en uurwerken	**4 788**	**5 428**	**6 431**	**6 717**	**6 989**	**1 165**	**1 445**	**2 089**	**2 266**	**2 412**
Wetenschappelijke toestellen	4 134	4 663	5 561	5 858	6 118	922	1 417	2 049	2 223	2 370
w. o. : wetenschappelijke toestellen voor meting, controle, regeling, enz.	(2 280)	(2 536)	(2 999)	(2 826)	(2 850)	(346)	(734)	(1 054)	(1 055)	(1 253)
apparaten en materieel voor de foto- en cinematografie	(865)	(988)	(1 171)	(1 520)	(1 643)	(196)	(253)	(449)	(558)	(547)
optische instrumenten	(351)	(404)	(427)	(423)	(420)	(96)	(147)	(176)	(219)	(216)
Uurwerken	654	765	870	859	871	24	28	40	43	42
Totaal...	**1 023 160**	**1 212 796**	**1 400 036**	**1 520751**	**1 533 397**	**1 155 526**	**1 360 174**	**1 625 895**	**1 642 542**	**1 589 109**

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 114.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor

(eenheden)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Auto's voor personenvervoer :										
— voor gemeenschappelijk vervoer	128	139	133	61	65	517	576	627	1 513	1 363
— overige	52 270	105 772	137 371	120 624	139 919	138 632	201 729	330 988	316 776	328 822
Auto's voor goederenvervoer	8 117	10 794	12 902	11 310	10 768	5 319	6 705	8 095	31 322	28 373
Motorrijwielen	2 011	1 758	2 706	2 434	2 489	749	341	505	3 065	2 374
Rijwielen met hulpmotor	22 972	23 302	22 801	23 415	20 650	18 308	37 374	31 289	31 736	47 000
Motorscooters	1 230	1 702	3 203	641	387	2 229	1 468	142	139	27
Rijwielen zonder motor	11 748	16 573	30 417	41 616	43 077	34 253	33 199	27 750	25 680	29 960

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Gemeenschappelijk vervoer : D.T. 8702.00; overige : D.T. 8702.20 + 8702.25 + 8702.30; auto's voor goederenvervoer : D.T. 8702.60 + 8702.70; motorrijwielen : D.T. 8709.20; rijwielen met hulpmotor : D.T. 8709.00; motorscooters : D.T. 8709.10; rijwielen zonder motor : D.T. 8710.00 — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

§ 2. — SCHEIKUNDIGE NIJVERHEID

Na verscheidene jaren van snelle stijging, was het stijgingstempo van de bedrijvigheid der chemische industrieën in 1966 achteruitgegaan : het stijgingspercentage van het produktievolume bedroeg nog slechts 3 %.

In 1967 steeg de produktie met 4,5 %, doch tijdens deze twaalf maanden nam de totale omzet van de sector slechts met 6,4 % toe, terwijl de stijging het voorgaande jaar nog 10 % had bedragen.

De produktie van zwavelzuur bedroeg ca. 1,54 miljoen ton, tegen 1,38 miljoen in 1966. Deze stijging met 11,5 % vloeit grotendeels voort uit de vergrote capaciteit der in de streek rond Antwerpen opgerichte fabrieken. Het nationaal verbruik steeg van 1,31 tot 1,48 miljoen ton. De verkoopsprijzen namen echter niet in dezelfde mate toe als gewettigd zou zijn door het duurder worden van de zwavel.

Over het algemeen blijkt uit het verschil tussen de gestegen produktie en de groei van de omzet welke specialisatie en welke kwalitatieve evolutie de chemische sector heeft ondergaan. Dat dit verschil in 1967 kleiner is geworden betekent echter niet dat het verschijnsel als zodanig is afgezwakt ; het moet worden toegeschreven aan een verhoogde druk op de verkoopprijzen als gevolg van een toegenomen concurrentie.

Een en ander vindt zijn bevestiging in de statistieken van de buitenlandse handel. De Belgisch-Luxemburgse export van chemicaliën is nl. in een vergelijkbaar tempo, naar waarde en naar volume, respectievelijk met 11,9 en 11,4 % gestegen. In 1966 was de uitvoer naar waarde met 8 % toegenomen, doch naar volume met 7,6 % gedaald. Terwijl in 1966 echter de verkopen aan het buitenland van bepaalde basisprodukten, en met name van kunstmeststoffen en andere chemische elementen en verbindingen daarvan, een duidelijke teruggang hadden getoond met respectievelijk 13,7 en 9 %, viel er in 1967 daarentegen slechts een daling waar te nemen van de export van springstoffen (— 15,7 %) en van weinig belangrijke natuurlijke meststoffen (— 25 %), terwijl de uitvoer van looi-, kleur- en verfstoffen op hetzelfde niveau is gebleven.

Met uitzondering van deze drie sectoren van de chemische nijverheid, alsmede van de sector lucifers, die stagneert, is de stijging algemeen, hoewel zeer uiteenlopend.

De verkopen aan het buitenland van minerale teer en ruwe derivaten van brandstoffen (+ 1,2 %), en van diverse chemische produkten (+ 6,1 %) blijven nl. toenemen, doch deze groei is minder aanzienlijk dan die van artikelen in rubber (+ 8,2 %), artikelen in kunstmatige plastieke stoffen (+ 9,6 %), organische chemische produkten (+ 9,7 %), benodigdheden voor de foto- en cinema-

tografie (+ 10,4 %), andere chemische elementen en verbindingen daarvan (+ 10,9 %), kunstmeststoffen (+ 12,7 %), chemische elementen, anorganische zuren, oxyden en halogeenzouten (+ 13,5 %) en voornamelijk van kunstmatige plastieke stoffen, geregenereerde cellulose, kunstharsen (+ 18,1 %), farmaceutische produkten (+ 20,8 %), etherische oliën, parfums en schoonheidsmiddelen (+ 23,3 %) en zeep en onderhoudsmiddelen (+ 29,6 %).

De export naar de lidstaten van de E.E.G. is opnieuw, t.o.v. het voorgaande jaar, aanzienlijk toegenomen, daar zij in 1967 58 % bedraagt, tegen 54,6 % in 1966. De fundamentele wijzigingen in het handelsverkeer worden onderstreept door het feit dat deze uitvoer in 1960 slechts 36,9 % bedroeg.

De invoer steeg naar waarde met 9 % en naar volume met 7,8 %.

In haar jaarverslag wijst de Federatie der Belgische Chemische Industrieën erop dat de toegenomen concurrentie een druk heeft uitgeoefend op de prijzen der nieuwe produkten en in nog sterkere mate op die der traditionele produkten, waarvan de afzetmarkten reeds in ruime mate geëxploiteerd zijn.

Als gevolg hiervan viel er in 1967 een verdere verslechtering waar te nemen van de rendabiliteit der ondernemingen.

Dit verschijnsel vindt echter niet zijn volledige verklaring in de druk op de verkoopsprijzen, want de kostprijzen lopen op als gevolg van de loonsverhogingen die in 1967 een stijging met 8,73 % van de gemiddelde kosten per arbeidsuur teweegbrachten, alsmede in de hoge tarieven der geleende kapitalen en in de kosten van het speurwerk. Deze evolutie verklaart waarom de werkgelegenheid t.o.v. het voorafgaande jaar slechts in zeer geringe mate is toegenomen, hetgeen eveneens een teken is dat wijst op een toegenomen produktiviteit in de sector.

Uiteraard vormde de daling der winstmarges geen stimulans voor een grotere uitrustingsinspanning, maar de reeds eerder verrichte inspanning wordt voortgezet en de investeringen in de Belgische chemische nijverheid bedroegen in 1967 meer dan 12 miljard frank, terwijl verwacht wordt dat vergelijkbare bedragen in 1968 en 1969 in deze industrie zullen worden geïnvesteerd.

Het aandeel der buitenlandse initiatieven is echter uiterst groot : meer dan de helft van het totaal der laatste vijf jaren en 20 % van het totaal in deze bedrijfstak geïnvesteerde kapitaal.

Hoe dan ook, de in de petrochemische nijverheid ondernomen ontwikkelingsinspanning werd voortgezet, niet alleen in Antwerpen, waar een begin wordt gemaakt met het in bedrijf stellen van de nieuwe installaties, doch eveneens te Geel, te Couillet en te Jemeppe.

Rekening houdend met de in 1967 geboekte resultaten kan het totaal der investeringen, vóór afschrijving, in de Belgische chemische nijverheid op ca. 70 miljard frank worden geschat.

De voor het wetenschappelijk onderzoek bestemde uitgaven beliepen in 1967 een bedrag van 2,12 miljard, tegen 1,92 miljard het voorgaande jaar. Zij

vertegenwoordigen momenteel 3,6 % van de omzet van de sector, tegen 3,5 % tijdens de voorafgaande periode van 12 maanden. Dit percentage steekt gunstig af bij dat in de andere Europese landen, doch het blijft aanzienlijk lager dan dat in de Verenigde Staten, waar de chemische nijverheid belangrijke subsidies van de Staat ontvangt.

Het wetenschappelijk onderzoek blijft een hoofdvereiste voor de chemische nijverheid, als gevolg van de in deze sector veel snellere ontwikkeling der produkten dan in de andere nijverheidssectoren het geval is. Daarom is de Federatie der Belgische Chemische Industrieën ongerust over de toekomst. Zij vreest dat deze industrie in de toekomst niet langer over toereikende kapitalen zal beschikken om in hetzelfde tempo te kunnen blijven moderniseren en onderzoekwerk verrichten, indien de geleidelijke inkrimping der winstmarges zou aanhouden.

Daarenboven doet de groeiende omvang van de export in de globale omzet van de sector (56,2 % in 1967, tegen 53,3 % in 1966), en de scherper wordende concurrentie tussen de geïndustrialiseerde landen steeds dringender het probleem rijzen van de te geringe omvang der Belgische ondernemingen.

★
★ ★

Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen

OMSCHRIJVING (a)	Waarde (miljoenen franken)					Gewicht (tonnen)				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Zout	270	275	275	315	358	773 153	824 159	793 264	846 659	943 616
Ruwe zwavel	217	255	391	441	475	179 688	213 972	274 393	219 030	224 113
Ongeroost ijzerkies	168	171	188	199	210	346 280	397 040	421 889	408 892	403 273
Ruw fosfaat	652	795	922	883	993	1 009 885	1 179 430	1 286 315	1 199 514	1 469 463
Ruwe rubber	987	1 052	1 112	1 125	1 053	45 816	51 268	54 542	55 708	58 204

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Zout : T.C.I.H. 276.3; ruwe zwavel : T.C.I.H. 274.1; ongeroost ijzerkies : T.C.I.H. 274.2 + 281.4; ruw fosfaat : T.C.I.H. 271.3; ruwe rubber : TC.I.H. 23. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Produktie in sommige takken der scheikundige nijverheid

(duizenden tonnen)

TIJDVAK	Stikstofnijverheid		Zwavelzuur en oleum (c)	Ruwe teer	Rubber (d)
	Primaire stikstof (a)	Samengestelde meststoffen (b)			
1960 Maandgemiddelde	**26,6**	**22,4**	**118,6**	**22,3**	**3,6**
1961 Maandgemiddelde	**23,0**	**31,0**	**110,2**	**22,5**	**4,1**
1962 Maandgemiddelde	**23,4**	**34,3**	**102,7**	**23,1**	**4,3**
1963 Maandgemiddelde	**26,2**	**44,6**	**104,1**	**23,0**	**4,5**
1964 Maandgemiddelde	**29,8**	**49,6**	**112,3**	**23,6**	**4,9**
1965 Maandgemiddelde	**33,2**	**51,8**	**124,0**	**23,5**	**4,5**
1966 Maandgemiddelde	**33,6**	**54,2**	**113,5**	**21,3**	**4,3**
1967 Maandgemiddelde	**34,3**	**59,1**	**123,7**	**21,2**	**4,2**
1967 Januari	37,3	82,0	118,7	22,7	4,4
Februari	34,4	72,1	105,2	20,6	4,2
Maart	36,7	70,4	115,7	22,7	4,3
April	33,3	59,2	109,4	21,9	4,0
Mei	34,9	40,8	118,3	19,7	3,9
Juni	32,5	36,6	111,4	21,6	4,6
Juli	34,0	38,7	104,5	19,5	3,1
Augustus	33,7	52,4	118,6	19,5	3,0
September	30,4	55,8	152,5	21,4	4,6
Oktober	34,1	60,2	136,0	21,4	4,9
November	34,6	62,8	143,9	20,9	4,5
December	35,4	78,4	149,6	22,1	4,6

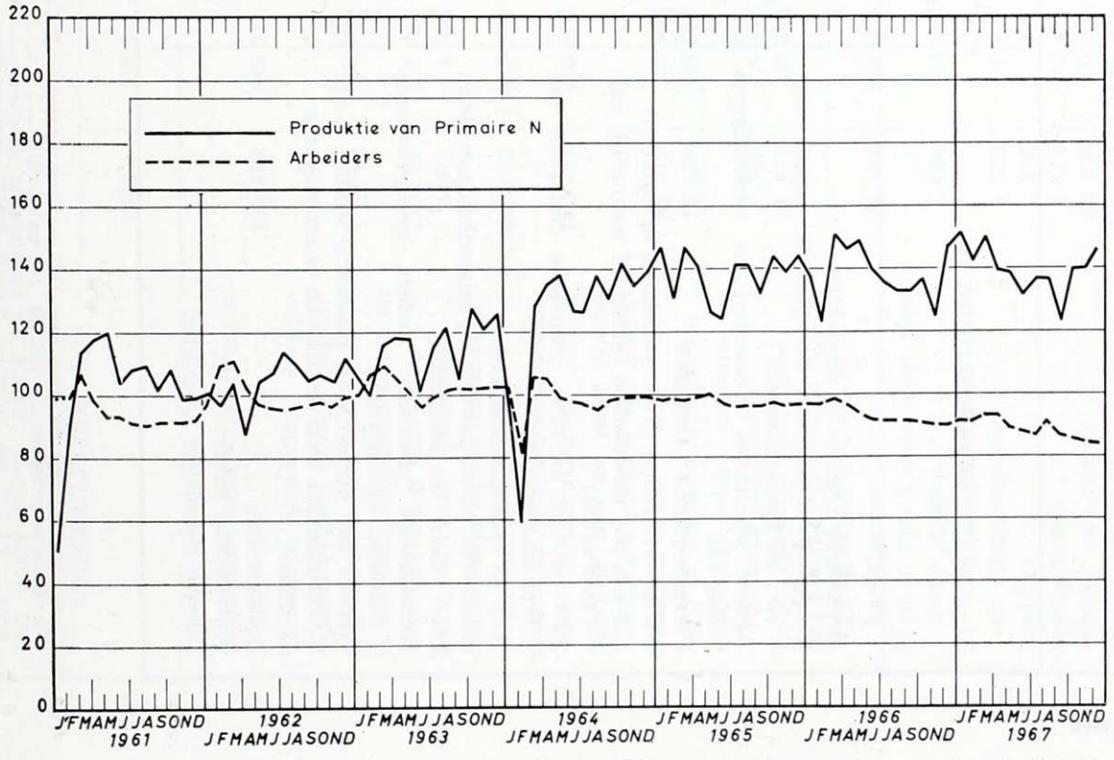
(a) In 1.000 t N.
(b) In 1.000 t goederen.
(c) Teruggebracht op 100 % monogehydrateerd.
(d) Exclusief de produktie van schoenen, inclusief de produktie van fietsbanden.

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Distigoudron.

Stikstofnijverheid

Produktie en personeelsbezetting

(1958 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in scheikundige produkten

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Organische chemische produkten	2 162	2 760	3 418	3 773	4 646	1 402	1 449	2 001	2 512	2 755
Chemische elementen; anorganische zuren, oxyden en halogeenzouten	843	993	1 109	1 175	1 410	732	994	989	1 246	1 414
Andere chemische elementen en verbindingen daarvan	735	997	1 086	935	921	1 050	1 112	1 437	1 307	1 450
Farmaceutische produkten	2 377	2 567	3 220	3 311	3 968	1 034	1 214	1 511	1 636	1 976
Kunstmeststoffen (Thomasslakken inbegrepen)	2 370	2 446	2 622	2 478	2 681	5 657	5 773	6 957	6 035	6 800
Natuurlijke meststoffen (exclusief natuurlijk calciumfosfaat)	105	147	115	131	95	20	23	25	32	24
Minerale teer en ruwe chemische derivaten van brandstoffen	95	114	107	113	127	179	242	254	241	244
Zeep en onderhoudsmiddelen	364	420	499	579	687	767	728	806	940	1 218
Etherische oliën, parfums en schoonheidsmiddelen	447	525	653	739	830	146	187	236	262	323
Looi-, kleur- en verfstoffen	1 425	1 691	1 852	2 043	2 090	724	951	1 067	1 145	1 138
Kunstmatige plastische stoffen, geregenereerde cellulose, kunstharsen	3 164	3 933	4 428	5 177	5 414	1 626	1 935	2 715	3 649	4 309
Werken van kunstmatige plastische stoffen, n.e.g.	773	1 003	1 339	1 586	1 687	739	1 009	1 169	1 561	1 711
Benodigdheden voor de foto- en cinematografie	306	390	596	594	720	3 522	4 024	4 313	4 468	4 933
Lucifers	3	7	6	6	6	166	139	156	149	149
Springstoffen	148	191	172	147	165	241	257	260	299	252
Werken van rubber	1 971	2 361	2 597	3 005	2 900	1 249	1 549	1 733	1 945	2 104
Diverse chemische produkten	1 752	2 067	2 433	2 901	2 917	804	1 020	1 467	1 843	1 955

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Organische... : T.C.I.H. 512; chemische elementen... : T.C.I.H. 513; andere... : T.C.I.H. 514 + 515; farmaceutische...: T.C.I.H. 54; kunstmeststoffen... : T.C.I.H. 56; natuurlijke... : T.C.I.H. 271.1 + 271.2 + 271.4; minerale teer... : T.C.I.H. 52; zeep... : T.C.I.H. 554; etherische oliën... : T.C.I.H. 551 + 553; looi-... : T.C.I.H. 53; kunstmatige plastische...: T.C.I.H. 581; werken van... : T.C.I.H. 893 + D.T. 4202.00 + 4202.10 + 4202.15 + 4202.25; benodigheden... : T.C.I.H. 862; lucifers : T.C.I.H. 899.32; springstoffen : T.C.I.H. 571; werken van rubber : T.C.I.H. 62 + 841.6; diverse... : T.C.I.H. 599. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in scheikundige produkten

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Organische chemische produkten	140 893	185 071	225 407	274 229	362 063	183 399	197 567	242 318	291 021	265 641
Chemische elementen ; anorganische zuren, oxyden en halogeenzouten	170 335	196 480	206 490	213 925	258 856	208 745	239 999	215 331	262 030	310 781
Andere chemische elementen en verbindingen daarvan	150 789	187 893	163 874	137 789	140 864	335 241	380 488	434 776	295 084	370 665
Farmaceutische produkten	4 073	4 335	5 013	5 528	6 050	2 608	2 751	3 074	3 239	3 549
Kunstmeststoffen (Thomasslakken inbegrepen)	1 472 783	1 459 945	1 562 409	1 497 092	1 629 261	3 895 762	3 857 637	4 138 393	3 715 843	4 146 438
Natuurlijke meststoffen (exclusief calciumfosfaat)	149 834	180 820	151 424	137 763	96 694	7 903	8 486	9 704	12 500	10 723
Minerale teer en ruwe chemische derivaten van brandstoffen	52 670	63 691	65 057	72 536	81 214	93 197	113 838	133 647	129 394	123 376
Zeep en onderhoudsmiddelen	16 858	20 139	22 728	25 776	32 321	50 270	45 326	58 556	70 376	83 475
Etherische oliën, parfums en schoonheidsmiddelen	3 555	4 320	5 293	5 818	6 741	1 912	2 735	3 976	3 622	4 747
Looi-, kleur- en verfstoffen	31 558	40 759	44 335	50 775	51 185	38 889	48 729	52 198	50 490	39 608
Kunstmatige plastische stoffen, geregenereerde cellulose, kunstharsen	123 292	156 071	182 588	223 363	248 379	41 897	51 540	68 251	89 946	130 837
Werken van kunstmatige plastische stoffen, n.e.g.	7 634	10 187	13 758	16 243	30 784	7 751	11 083	14 260	18 143	26 752
Benodigdheden voor de foto- en cinematografie	1 800	2 555	4 489	4 281	4 916	18 002	19 616	20 016	20 579	23 577
Lucifers	170	463	336	289	270	5 592	4 771	5 129	4 662	4 524
Springstoffen	1 814	2 461	1 743	1 648	1 744	6 377	5 038	5 385	5 019	3 784
Werken van rubber	32 283	38 909	44 376	51 862	51 231	28 542	32 344	38 186	42 742	41 880
Diverse chemische produkten	113 553	143 637	163 866	210 282	207 194	50 645	66 743	85 842	91 776	97 656

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 122.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

§ 3. — TEXTIELNIJVERHEID

In 1966 had de Belgische textielnijverheid, globaal gezien, haar produktie met 5 % verhoogd, doch aan het eind van het jaar was het activiteitstempo gedaald en onder de tot pessimisme geneigde producenten begon een bedrukte stemming te heersen in verband met de evolutie op korte termijn in deze sector. Het jaar 1967 was inderdaad niet gunstig voor de Belgische textielnijverheid en volgens de door het Nationaal Instituut voor de Statistiek gepubliceerde indexcijfers werd een teruggang met 7,7 % genoteerd van de gehele produktie. Aan het eind van deze periode echter, tekende zich een herstel af, dat voor 1968 een betere conjunctuur doet verwachten.

De bovenvermelde teruggang is het gevolg van het uiterst gering binnenlands verbruik en van een gedurende het gehele dienstjaar op de Belgische markt uitgeoefende druk.

De recessie in de Duitse Bondsrepubliek heeft nl. de textielnijverheid van dit land ertoe geleid een gedeelte van haar voorraden tegen lage prijzen op de omringende markten te brengen, terwijl de Italiaanse concurrentie in de wolsector eveneens sterker was dan gewoonlijk. Deze abnormale druk voegde zich bij de gevolgen die voortvloeiden uit de invoer tegen abnormaal lage prijzen uit de ontwikkelingslanden.

Parallel met deze ongunstige omstandigheden moet worden opgemerkt dat de groothandelsprijzen, af-fabriek, ononderbroken bleven dalen. Van het indexcijfer 100 in 1953 zijn de jaargemiddelden gedaald tot 94,9 in 1966 en tot 90,7 in 1967, terwijl de loonkosten, de afschrijvingen van outillage en de financiële lasten in een mate zijn gestegen, die niet door de produktieverbetering werd opgevangen.

Deze evolutie heeft dus nogmaals de voor afschrijvingen en aankoop van nieuwe uitrusting nodige winstmarges aangetast. De marginale ondernemingen waren de eerste die van deze situatie te lijden hadden ; daarenboven kwamen er in 1967 belangrijke fusies en concentraties tot stand tussen gezonde ondernemingen die over een aan de Euromarkt aangepaste structuur beschikten. Door hun omvang, hun produktiepakket en hun groeipotentieel verkregen deze maatschappijen aldus een werkelijk Europese omvang. Bovendien werden akkoorden tot samenwerking, voornamelijk op het commerciële vlak, versterkt en verder uitgebreid.

De industriëlen blijven zich zorgen maken over de « Kennedy-round », want deze liberalisatie van de wereldhandel dient haar voordelen uit te strekken tot alle landen van de wereld, met inbegrip van de landen die abnormaal lage prijzen toepassen.

Ons land wordt eveneens benadeeld door verschillen in de douanerechten in de sectoren wol en kunstmatige en synthetische textielsoorten.

Om deze redenen en als gevolg van het feit dat de landen van de Gemeenschap nog geen gezamenlijke houding hebben bepaald t.o.v. de invoer tegen abnormaal lage prijzen, bestaat er een diepgaande malaise in de textielnijverheid, welke malaise o.a. wordt onderstreept door de ongunstige evolutie van de

export die, naar waarde, met 6,8 % wat betreft textielwaren, en met 12,7 % voor textielstoffen terugliep. Er moet echter op worden gewezen dat de daling, naar hoeveelheid, minder aanzienlijk is, daar deze slechts 3,8 % bedraagt wat betreft textielwaren en 6,1 % voor textielstoffen.

In feite is de daling der verkopen aan het buitenland nagenoeg algemeen in alle sectoren van deze bedrijfstak, doch de teruggang is meer uitgesproken bij garens van wol en haar, van katoen en van vlas ; bij weefsels van wol en van haar, van katoen, van vlas, hennep en ramee ; bij lijfgoed exclusief breiwerk ; bij kleding en -toebehoren, alsmede bij beddelinnen, tafellinnen en stofferingsartikelen, touwwerk en bindgaren.

Een aanmerkelijke vooruitgang werd slechts waargenomen bij garens van kunstmatige vezels en bij weefsels en vilt, gegummeerd of geïmpregneerd, terwijl de export van garens en weefsels van jute, van weefsels van kunstmatige vezels en van tapijten en tapisserieën enigermate steeg.

In 1966 was de algemene toestand meer bemoedigend, daar de uitvoer van textielwaren, globaal gezien, tot een bedrag van 41,6 miljard t.o.v. het voorafgaande met 13,5 % was gestegen. Daarentegen was de uitvoer van textielstoffen met 3,9 % gedaald.

Parallel met deze ontwikkeling moet gewezen worden op de sterke daling van de invoer van textielstoffen (— 19 % naar waarde en — 10,8 % naar hoeveelheid), welke daling aanzienlijker is dan die van de invoer van textielstoffen (— 6,6 % naar waarde en — 4,6 % naar hoeveelheid).

Wat de produktie betreft, hier is de daling algemeen, behalve in de sector synthetische vezels waar de weverijen een aanzienlijke vooruitgang blijven tonen (+ 40,5 %).

De toestand wordt ernstiger in de katoensector, die een derde vertegenwoordigt van de Belgische textielproduktie en bijna 30 % van het personeel van de textielnijverheid tewerkstelt. Er werd nl. in de spinnerijen, zoals in de weverijen, een nieuwe en aanzienlijke teruggang van de produktie waargenomen, terwijl de voorraden weefsels op 31 december 1967 een nieuw recordpeil hadden bereikt (+ 5,8 % t.o.v. 1966).

Het is in de spinnerijen dat de teruggang het meest uitgesproken is (— 10,7 %) en de toekomst van deze sector loopt steeds meer gevaar, ondanks de door de producenten verrichte aanzienlijke investeringen en grote inspanningen tot modernisering. De druk van de abnormale invoer neemt geenszins af in deze sector, waar de produktie tussen 1960 en 1967 met 23 % is gedaald.

Wat de weverijen betreft, hier viel een teruggang met 7,6 % te noteren van de geproduceerde hoeveelheid, een daling met 20,4 % t.o.v. het maximum van de in 1964 geproduceerde hoeveelheid van 85 876 t.

Wat wol betreft, hier kon slechts de sector wassen en karboniseren de produktie op het peil van het voorafgaande jaar handhaven ; de andere activiteiten in deze bedrijfstak namen daarentegen in sterke mate af : spinnerijen van kamwol met 10,4 %, wolweverijen met 10,6 %, wolkammerijen met 15,8 % en spinnerijen van kaardwol met 16,7 %.

In dit verband moet er nog op gewezen worden dat de gunstige conjunctuur die sinds 1963 in de sector wollen tapijten heerste, in tegenstelling tot de conjunctuur die in de sector katoenen tapijten aan de dag trad, zich in 1967 niet heeft voortgezet (— 7,6 % t.o.v. 1966).

In de vlassector valt er bij de produktie der weverijen (— 16,7 %) een nog aanzienlijker daling waar te nemen dan bij de spinnerijen (— 11,4 %), terwijl de weverijen in 1966 het bewijs hadden geleverd van een opmerkelijk dynamisme.

De door de jutespinnerijen en -weverijen geproduceerde hoeveelheden zijn eveneens gedaald, respectievelijk met 3,7 % en 4,6 %, doch het aanwenden van de meest moderne outillage en het feit dat de industriëlen in deze sector hun materieel zodanig hebben aangepast dat zij ook andere grondstoffen kunnen verwerken, hebben geleid tot het beperken van de gevolgen van de ongunstige conjunctuur.

De produktie van rayongarens en -vezels liep terug, terwijl die van rayonweefsels zich op hetzelfde peil heeft gehandhaafd.

De weverijen van synthetische vezels, daarentegen, hebben hun indrukwekkende vooruitgang voortgezet (+ 40,5 %).

1967 was geen gunstig jaar voor de Belgische breigoedsector daar, volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek, de produktie van deze bedrijfstak t.o.v. het voorgaande jaar met 6,3 % daalde.

Zijnerzijds is het Centraal Comité der Belgische Breigoednijverheid van oordeel dat de teruggang 8 % bedroeg ; deze daling is het gevolg, enerzijds, van het afgenomen binnenlands verbruik en van de binnenlandse leveringen en, anderzijds, van de teruggelopen uitvoer.

De vertraging van de activiteit is voornamelijk aan de dag getreden bij wollen breigoedartikelen ; artikelen uit synthetische stoffen kenden een verdere vooruitgang.

★
★ ★

Textielproduktie

Spinnerijen, weverijen, wolbereiding

(tonnen)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Wolbereiding :							
Wassen en verkolen van de wol	25 931	25 473	26 677	23 245	21 155	20 072	20 488
Kammen van de wol	29 314	31 545	31 898	31 120	32 772	32 088	27 013
Spinnerijen :							
Katoen	113 738	107 958	110 179	110 807	102 175	98 113	87 576
w.o. : fijn katoen en mixte garens	(92 027)	(83 670)	(82 652)	(83 730)	(74 635)	(70 048)	(61 355)
rayonnevezels	(9 941)	(12 278)	(15 579)	(15 490)	(16 976)	(18 233)	(16 829)
Kaardwol	18 445	20 020	21 496	23 207	21 700	22 207	18 484
Kamwol	35 663	38 538	42 914	39 096	42 895	47 457	42 534
Vlas	14 570	14 340	13 905	13 997	14 683	14 588	12 929
Jute	63 148	76 992	81 759	83 767	81 238	85 739	82 593
Harde vezels	41 790	46 841	45 131	50 414	48 980	57 062	43 539
w.o. : enkel garens	(31 179)	(35 835)	(33 933)	(38 760)	(38 809)	(44 857)	(35 053)
touwwerk	(10 611)	(11 006)	(11 198)	(11 654)	(10 172)	(12 205)	(8 487)
Kunstmatige garens en vezels	33 638	35 764	36 084	38 009	36 590	39 867	39 373
w.o. : viscose garens	(11 663)	(11 132)	(11 361)	(11 688)	(11 593)	(11 664)	(11 190)
acetaatgarens	(1 490)	(1 797)	(1 962)	(2 033)	(2 002)	(5 580)	(6 959)
vezels	(20 485)	(22 835)	(22 761)	(24 288)	(22 995)	(22 623)	(21 224)
Weverijen :							
Katoen	81 553	79 434	82 312	85 876	75 400	73 976	68 369
Vlas	7 774	8 441	8 556	7 580	7 902	8 756	7 291
Wol	33 374	35 180	36 311	38 936	38 284	40 813	36 082
Rayonne en rayonnevezels	10 725	12 874	16 065	17 677	16 877	21 105	20 939
Syntetische vezels	1 114	2 310	3 525	4 386	4 770	10 150	14 262
Jute	28 006	33 866	34 426	34 521	35 699	37 525	35 804
Tapijten :							
Katoen	10 657	10 637	11 251	10 835	8 036	7 424	6 975
Wol	16 972	19 165	19 106	21 332	22 493	26 774	24 741
Jute	4 645	5 153	6 773	8 552	8 337	8 959	8 585
Dekens (katoen en wol)	5 731	5 394	5 190	5 396	4 790	2 858	2 697
Dweilen, vaatdoeken en poetsdoeken	20 291	23 149	22 628	23 979	21 418	20 372	18 775
w.o. : katoen	(16 419)	(18 442)	(17 959)	(18 202)	(16 373)	(15 242)	(14 225)

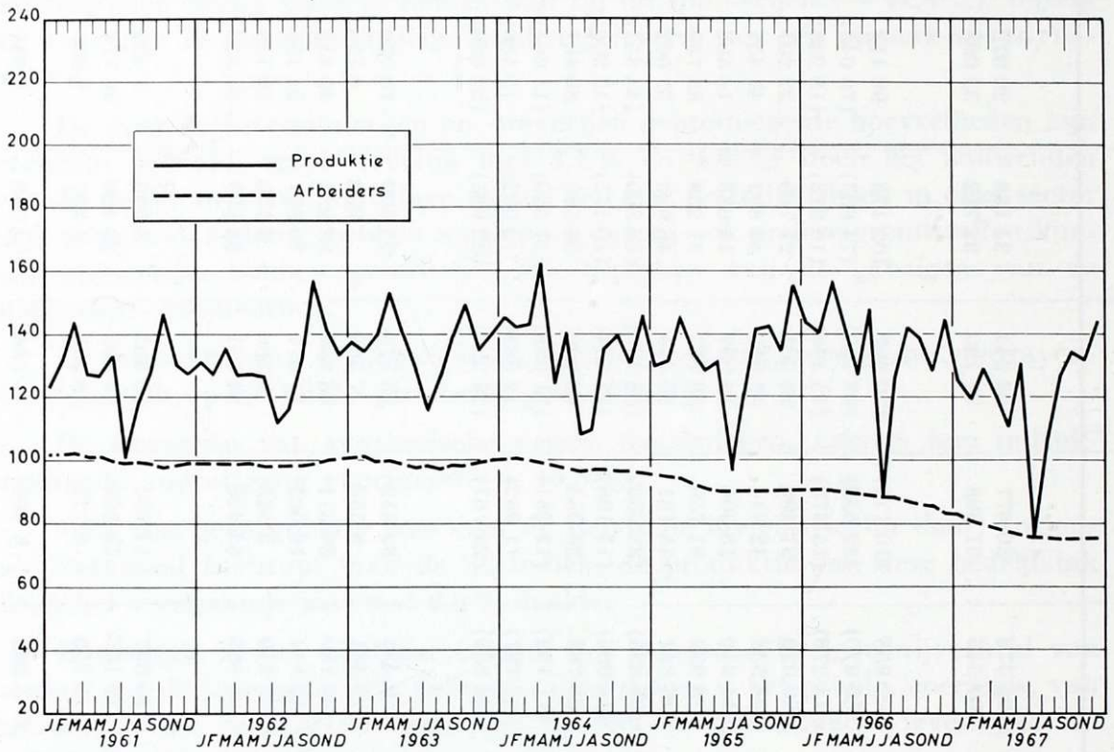
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielnijverheid

Spinnerijen

Produktie en personeelsbezetting

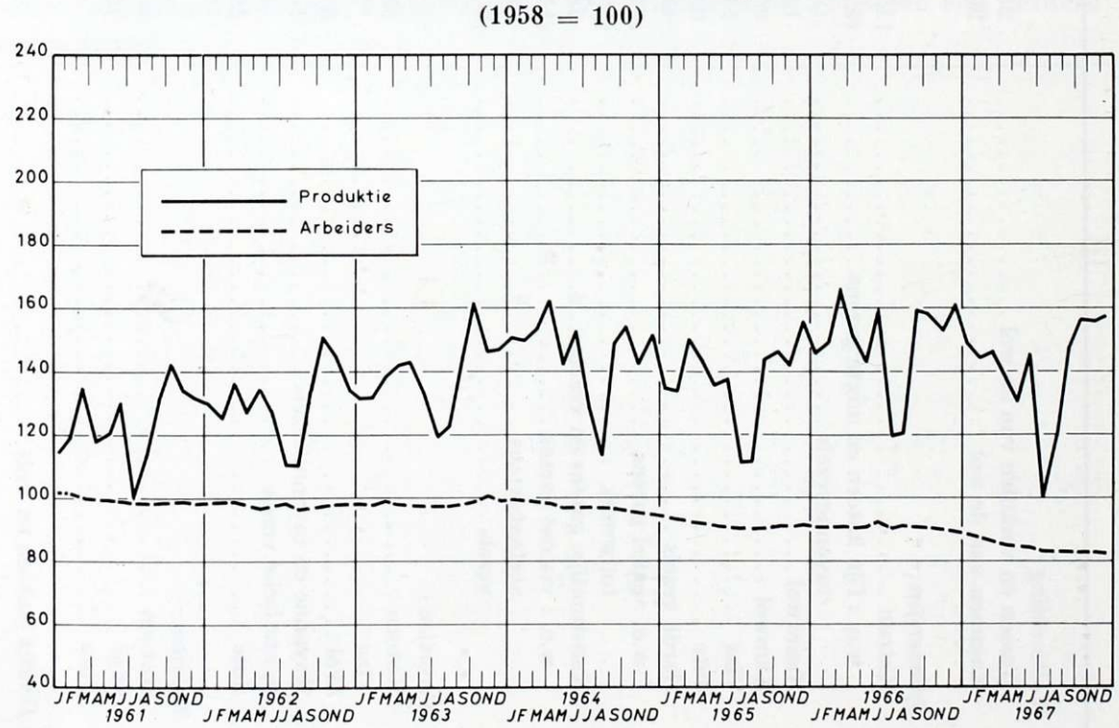
(1958 = 100)

Weverijen

Produktie en personeelsbezetting

(1958 = 100)

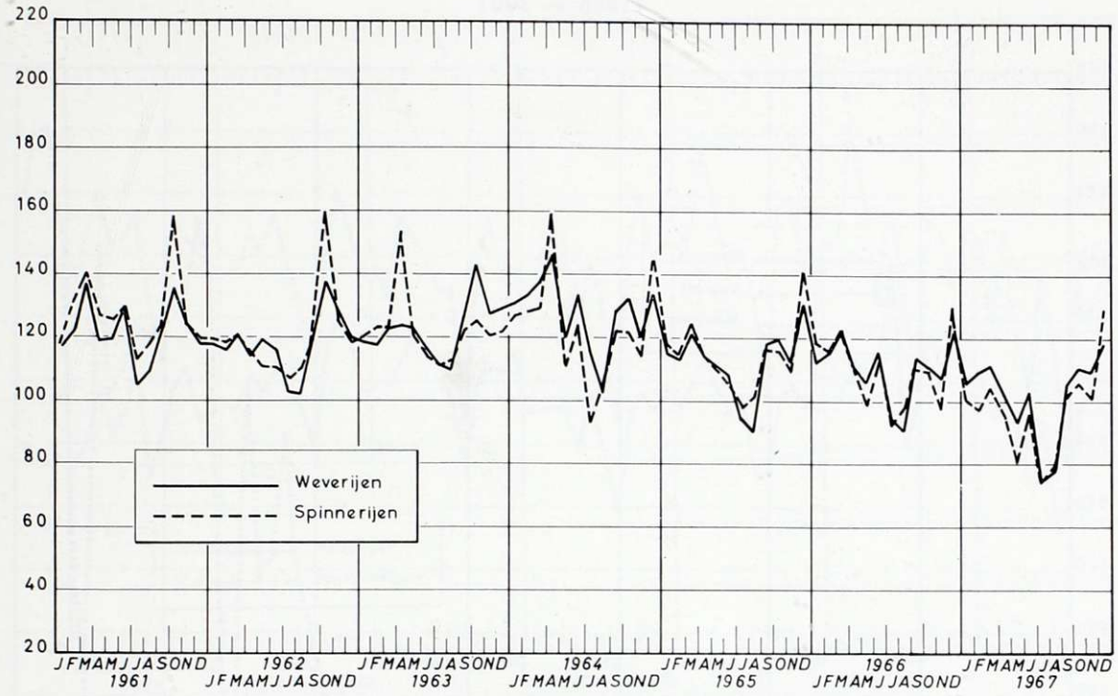

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielproduktie

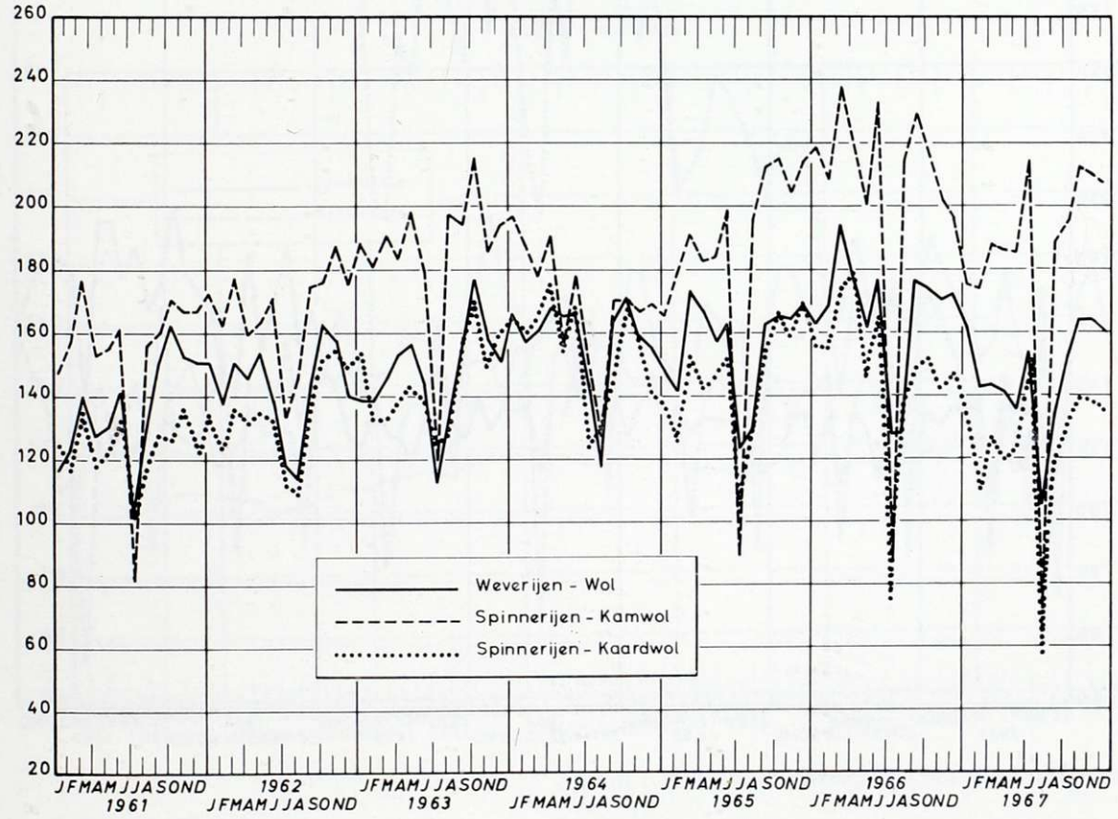
Katoen

(1958 = 100)

Wol

(1958 = 100)

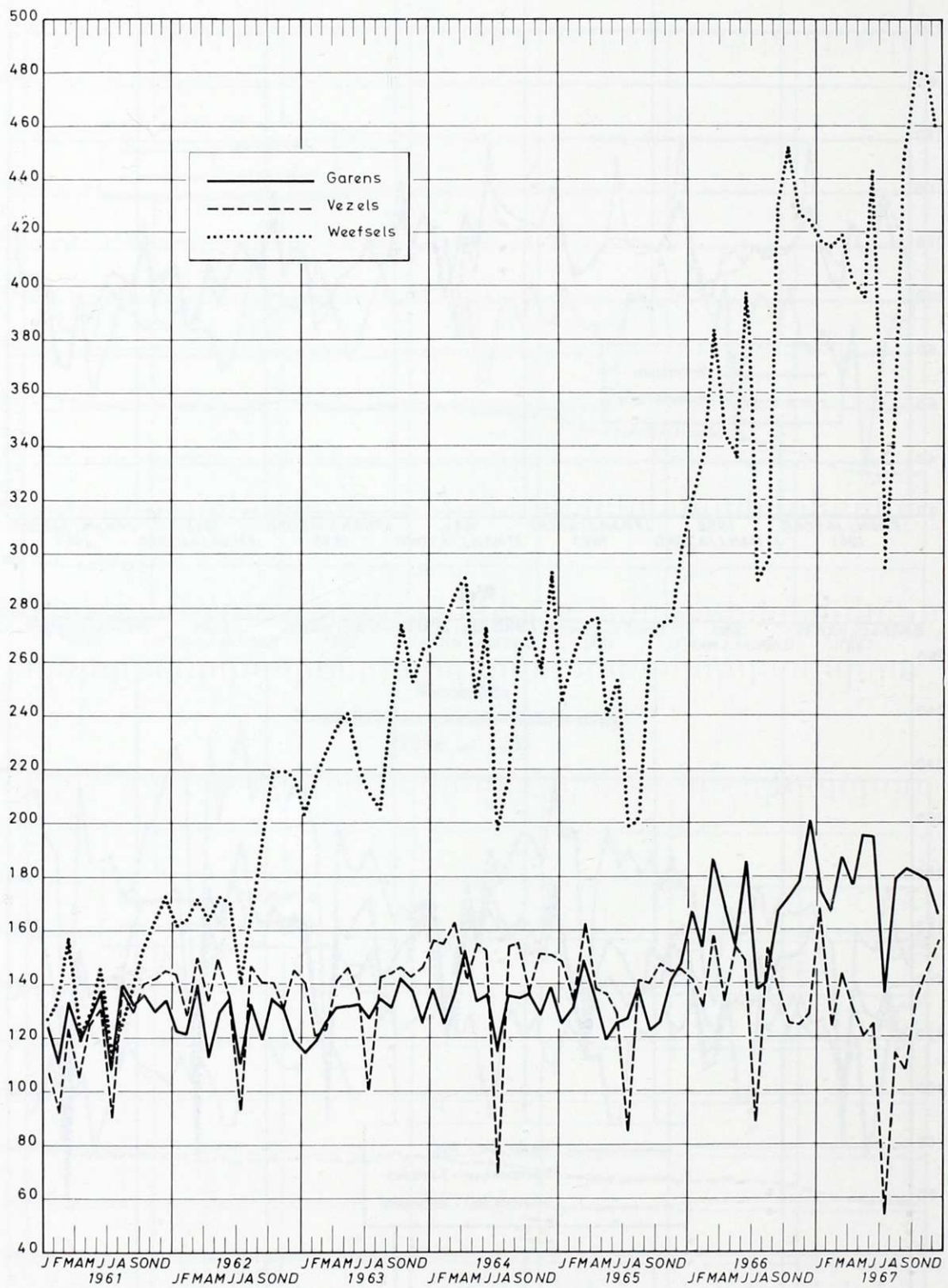

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielproduktie

Rayon

(1958 = 100)

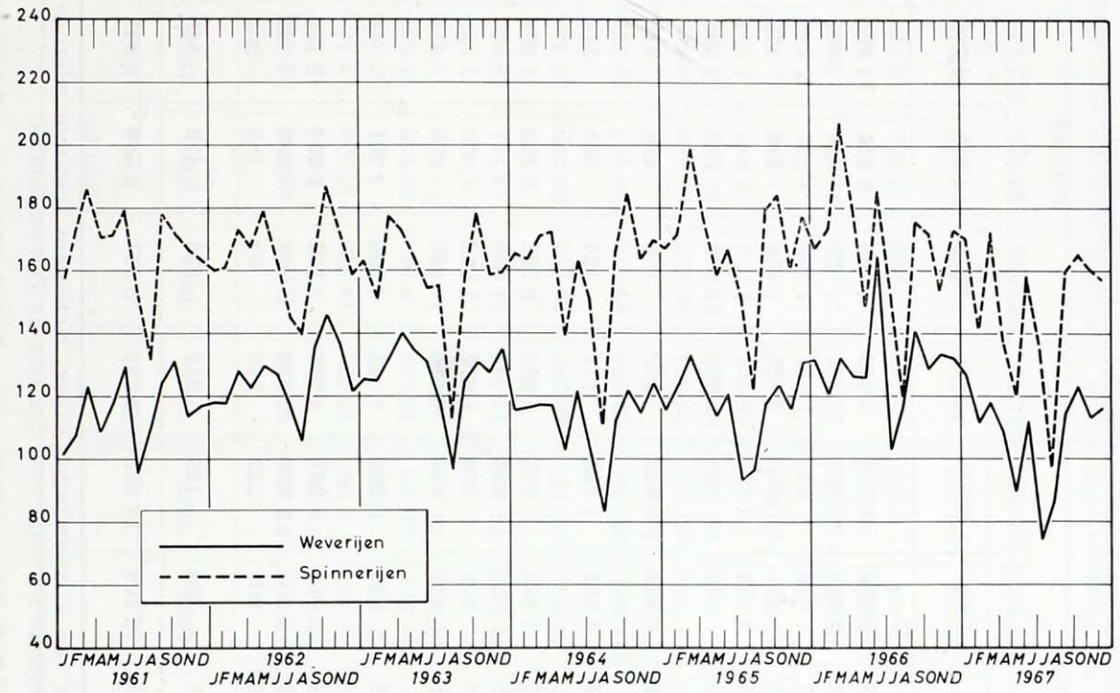

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielproduktie

Vlas

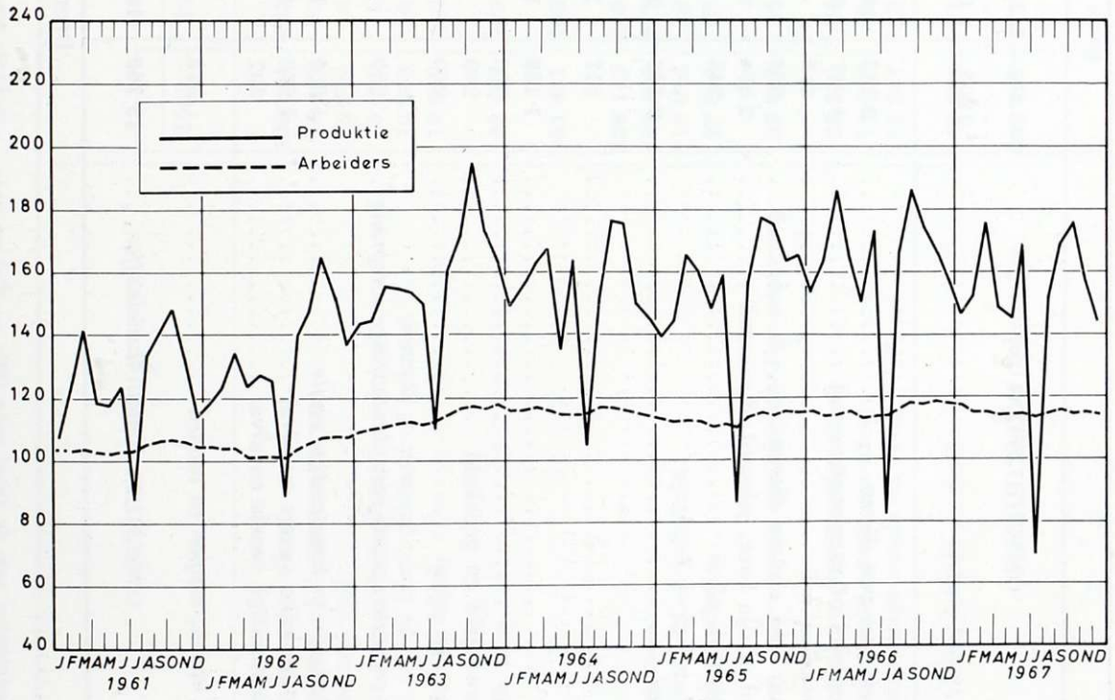
(1958 = 100)

Tricotagenijverheid (a)

Produktie en personeelsbezetting

(1958 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Zie ook blz. 138.

Buitenlandse handel in textielstoffen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Wol en haar van dieren	**8 533**	**10 247**	**8 533**	**8 790**	**6 972**	**5 045**	**4 484**	**4 670**	**4 585**	**4 036**
Zweetwol of ruggewassen wol	4 817	6 330	4 812	4 587	3 607	289	177	288	301	163
Gewassen wol	413	539	445	396	321	1 571	1 299	1 220	1 148	1 095
Haar van andere dieren	504	451	486	491	260	631	569	572	595	465
Wol of fijn haar, gekaard of gekamd	2 054	2 255	2 370	2 834	2 358	1 323	1 358	1 648	1 571	1 390
Rafelwol, afval	745	672	420	482	426	1 231	1 081	942	970	923
Katoen	**2 727**	**2 985**	**2 536**	**2 509**	**1 928**	**197**	**191**	**192**	**218**	**203**
Jute	**917**	**1 170**	**1 240**	**1 257**	**1 402**	**170**	**225**	**309**	**275**	**228**
Vlas	**1 129**	**1 217**	**1 312**	**1 028**	**906**	**2 263**	**2 322**	**2 208**	**1 804**	**1 575**
Ruw vlas	600	716	695	502	420	—	—	—	—	—
Gezwingeld en gehekeld	269	271	356	296	276	1 817	1 912	1 830	1 389	1 192
Werk en afval	260	230	261	230	210	446	410	378	415	383
Zijde en andere vezels van plantaardige oorsprong	**630**	**788**	**513**	**513**	**342**	**82**	**105**	**61**	**41**	**24**
Synthetische en kunstmatige vezels	**1 600**	**1 885**	**2 058**	**2 408**	**1 981**	**718**	**856**	**1 034**	**1 170**	**1 003**
Synthetische vezels en afval	1 263	1 481	1 725	2 101	1 759	556	758	869	963	814
Kunstmatige vezels en afval	337	404	333	307	222	162	98	165	207	189
Oude kleren, lompen en vodden	**212**	**218**	**219**	**204**	**162**	**416**	**428**	**410**	**448**	**393**
Totaal textielstoffen	**15 748**	**18 510**	**16 411**	**16 709**	**13 693**	**8 891**	**8 611**	**8 884**	**8 541**	**7 462**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Wol en haar... : T.C.I.H. 262; zweetwol... : T.C.I.H. 262.1;; gewassen wol... : T.C.I.H. 262.2; haar... : T.C.I.H. 262.3 + 262.51 + 262.59; wol of fijn... : T.C.I.H. 262.7 + 262.8; rafel wol... : T.C.I.H. 262.6 + 262.9; katoen : T.C.I.H. 263; jute : T.C.I.H. 264; vlas : T.C.I.H. 265.11 + 265.12 + 265.13; ruw vlas : T.C.I.H. 265.11; gezwinigeld... : T.C.I.H. 265.12; werk... : T.C.I.H. 265.13; zijde en andere... : T.C.I.H. 261 + 2652 + 265.3 + 265.4 + 265.5 + 265.8; synthetische en kunstmatige vezels : T.C.I.H. 266; synthetische vezels... : T.C.I.H. 266.21 + 266.22 + 266.23 + 266.4 — D.T. 5603.30 — 5603.50 — 5603.70 — 5603.90; kunstmatige... : T.C.I.H. : 266.31 + 266.32 + 266.33 + D.T. 5603.30 + 5603.50 + 5603.70 + 5603.90; oude kleren... : T.C.I.H. 267. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in textielstoffen

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Wol en haar van dieren	**135 691**	**143 776**	**139 486**	**137 286**	**121 908**	**59 768**	**47 542**	**54 696**	**52 741**	**47 160**
Zweetwol of ruggewassen wol	88 487	99 203	95 230	87 198	77 366	4 243	2 201	4 284	4 267	2 581
Gewassen wol	5 729	6 388	6 302	5 532	5 190	18 407	14 325	15 453	13 160	12 543
Haar van andere dieren	5 602	5 986	5 860	7 129	4 322	3 846	3 698	4 391	5 470	4 377
Wol of fijn haar, gekaard of gekamd	16 203	16 344	20 325	24 101	21 521	10 052	8 978	12 946	11 557	10 706
Rafelwol, afval	19 670	15 855	11 769	13 326	13 509	23 220	18 340	17 622	18 287	16 953
Katoen	**99 497**	**109 779**	**95 246**	**97 686**	**76 120**	**16 145**	**15 269**	**14 791**	**16 558**	**16 707**
Jute	**81 461**	**105 958**	**96 786**	**99 502**	**107 312**	**18 347**	**22 734**	**28 366**	**25 386**	**22 824**
Vlas	**226 743**	**255 456**	**272 592**	**212 687**	**189 328**	**97 296**	**89 314**	**100 869**	**92 573**	**90 053**
Ruw vlas	188 405	217 488	221 708	164 103	137 457	—	105	19	6	—
Gezwingeld en gehekeld	11 014	10 757	16 622	13 380	13 467	62 664	56 225	61 793	47 475	43 119
Werk en afval	27 324	27 211	34 262	35 204	38 404	34 632	32 984	39 057	45 092	46 934
Zijde en andere vezels van plantaardige oorsprong	**35 691**	**44 479**	**44 030**	**47 633**	**35 611**	**4 664**	**5 974**	**5 085**	**3 752**	**2 471**
Synthetische en kunstmatige vezels	**22 763**	**26 360**	**28 732**	**33 335**	**31 045**	**11 537**	**10 425**	**14 535**	**17 135**	**18 355**
Synthetische vezels en afval	11 501	12 837	17 191	22 888	23 060	5 094	7 096	8 297	11 382	12 774
Kunstmatige vezels en afval	11 262	13 523	11 541	10 447	7 985	6 443	3 329	6 238	5 753	5 581
Oude kleren, lompen en vodden	**32 053**	**31 754**	**35 250**	**33 626**	**29 221**	**33 537**	**35 385**	**34 315**	**35 756**	**31 477**
Totaal textielstoffen	**633 899**	**717 562**	**712 122**	**661 755**	**590 545**	**241 294**	**226 643**	**252 657**	**243 901**	**229 047**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 132.

Buitenlandse handel in textielwaren

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Garens	**3 875**	**4 443**	**4 476**	**5 664**	**5 107**	**8 009**	**8 854**	**9 382**	**10 592**	**9 788**
— van wol en haar	1 096	1 029	1 077	1 131	780	4 330	4 740	4 854	5 081	4 301
— van katoen	758	1 015	712	946	900	1 223	1 274	1 278	925	751
— van vlas	167	185	162	142	122	328	382	355	323	278
— van zijde	47	43	41	41	37	19	22	24	23	22
— van jute	35	33	8	37	43	548	559	596	624	659
— van synthetische vezels	1 136	1 333	1 717	2 393	2 360	892	1 156	1 523	2 711	2 565
— van kunstmatige vezels	600	763	717	921	805	648	693	728	868	1 187
— van andere garens n. e. g.	36	42	42	53	60	21	28	24	37	25
Weefsels van het standaardtype	**5 051**	**5 396**	**5 789**	**6 045**	**5 362**	**10 039**	**10 932**	**10 784**	**11 881**	**10 347**
— van wol en haar	1 214	1 308	1 406	1 581	1 330	2 781	2 707	1 941	2 051	1 459
— van katoen	1 473	1 568	1 489	1 459	1 396	3 346	3 499	3 315	3 274	2 576
w.o. : ongebleekt en ongeglansd	(331)	(328)	(375)	(341)	(208)	(437)	(385)	(376)	(416)	(325)
geglansd, gebleekt, geverfd, bedrukt, enz.	(1 142)	(1 240)	(1 114)	(1 118)	(1 188)	(2 910)	(3 114)	(2 939)	(2 858)	(2 251)
— van vlas, hennep en ramee	14	17	23	25	23	574	571	614	643	505
— van zijde	128	128	129	122	112	23	13	11	9	6
— van jute	155	104	150	208	280	417	406	422	518	542
— van synthetische vezels	991	1 043	1 291	1 475	1 087	1 068	1 376	1 667	2 227	2 087
— van kunstmatige vezels	1 052	1 196	1 264	1 137	1 106	1 743	2 201	2 645	2 987	3 005
— andere weefsels n. e. g.	24	32	37	38	28	87	159	169	172	167
Andere texielwaren	**5 754**	**6 945**	**8 341**	**10 135**	**9 941**	**12 035**	**14 455**	**16 448**	**19 097**	**18 591**
Niet-elastisch en niet-gegummeerd breiwerk, aan het stuk	523	639	845	1 031	889	614	653	591	781	903
Niet-gebreide bovenkleding voor mannen en jongens	492	683	781	1 044	1 100	808	1 198	1 425	1 861	1 834
Niet-gebreide bovenkleding voor da-							1 285	1 714	2 157	2 075
								431	468	437

werk)	353	412	444	482	434	305	368	451	408	457
Kleding en -toebehoren in brei- of haakwerk	1 363	1 655	1 895	2 333	2 543	2 103	2 500	2 882	3 368	2 913
Hoedenvormen en hoofddeksels	82	83	103	107	92	181	178	185	185	159
Dekens	76	107	99	90	68	372	418	342	295	270
— van wol	(20)	(31)	(22)	(23)	(20)	(172)	(223)	(173)	(156)	(134)
— van katoen	(2)	(2)	(4)	(6)	(7)	(42)	(33)	(38)	(29)	(29)
— andere	(54)	(74)	(73)	(61)	(41)	(158)	(162)	(131)	(110)	(107)
Vloerbedekking, tapijten en tapisserieën	314	385	495	562	508	3 482	4 194	5 045	5 449	5 777
w.o. : tapijten van wol of van fijn haar	(191)	(219)	(280)	(299)	(265)	(2 060)	(2 533)	(3 237)	(3 476)	(3 364)
tapijten in andere textielwaren	(44)	(59)	(54)	(35)	(28)	(1 030)	(1 082)	(1 109)	(1 084)	(993)
andere	(79)	(107)	(161)	(228)	(215)	(392)	(579)	(699)	(889)	(1 420)
Linoleum en dergelijke vloerbedekking	220	278	343	345	386	298	345	395	295	301
Tafel-, bedde- en huishoudlinnen, gordijnen, stofferingsartikelen	76	101	98	118	121	641	744	825	997	913
Tule, kant, borduurwerk, lint en passementwerk	395	455	488	492	403	180	224	220	263	252
Touwwerk en bindgaren	45	52	57	70	66	526	644	545	577	456
Zakken voor verpakkingsdoeleinden, zeilen, tenten en kampeerartikelen	195	212	329	294	237	487	426	483	492	403
Watten, pitten en textielartikelen voor technisch gebruik	208	251	279	286	287	224	263	286	296	315
Weefsels en vilt, gegummeerd of geïmpregneerd	353	440	580	857	819	148	229	195	242	367
Andere textielwaren	204	229	267	399	454	273	361	480	698	697
Totaal textielwaren	**14 680**	**16 784**	**18 606**	**21 844**	**20 410**	**30 083**	**34 241**	**36 614**	**41 570**	**38 726**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Garens : T.C.I.H. 651 — 651.8; garen van wol... : T.C.I.H. 651.21 + 651.22 + 651.23 + 651.24 + 651.25; van katoen : T.C.I.H. 651.3 + 651.41 + 651.42; van vlas : T.C.I.H. 651.51 + 651.52 + 651.53; van zijde : T.C.I.H. 651.11 + 651.12 + 651.13 + 651.14 + 651.15; van jute : T.C.I.H. 651.92; van synthetische... : T.C.I.H. 651.61 + 651.62 + 651.63 + 651.64 + 651.65; van kunstmatige... : T.C.I.H. 651.71 + 651.72 + 651.73 + 651.74 + 651.75; van andere garens : T.C.I.H. 651.91 + 651.93 + 651.94; weefsels van het standaardtype : T.C.I.H. 652 + 653 — 653.7 — 653.8; van wol : T.C.I.H. 653.21 + 653.22; van katoen : T.C.I.H. 652; ongebleekt... : T.C.I.H. 652.11 + 652.12 + 652.13; gebleekt... : T.C.I.H. 652.21 + 652.22 + 652.23 + 652.29; van vlas... : T.C.I.H. 653.31 + 653.32; van zijde : T.C.I.H. 653.11 + 653.12 + 653.13; van jute : T.C.I.H. 653.4; van synthetische vezels : T.C.I.H. 653.51 + 653.52 + 653.53; van kunstmatige vezels : T.C.I.H. 653.61 + 653.62 + 653.63; andere... : T.C.I.H. 653.91 + 653.92 + 653.93 + 653.94 + 653.95 + 653.96; niet elastisch... : T.C.I.H. 653.7; niet gebreide bovenkleding voor mannen... : T.C.I.H. 841.11; niet gebreide bovenkleding voor dames... : T.C.I.H. 841.12; niet gebreide onderkleding : T.C.T.H. 841.13 + 841.14; kledingtoebehoren : T.C.I.H. 841.21 + 841 22 + 841.23 + 841.24 + 841.25 + 841.26 + 841.29; kleding... : T.C.I.H. 841.41 + 841.42 + 841.43 + 841.44 + 841.45; hoedenvormen... : T.C.I.H. 655.71 + 655.72 + 841.51 + 841.53 + 841.54 + 841.59; dekens : T.C.I.H. 656.6; van wol : T.C.I.H. 756.61; van katoen : T.C.I.H. 656.62; andere : T.C.I.H. 656.69; vloerbedekking... : T.C.I.H. 657.51 + 657.52 + 657.6 + 657.7 + 657.8; tapijten van wol... : T.C.I.H. 657.51 + D.T. 5802.00 + 5802.10; tapijten in... : T.C.I.H. 657.52 + D.T. 5802.20 + 5802.30 + 5802.40; andere : T.C.I.H. 657.6 + 657.7 + 657.8 — D.T. 5802.00 — 5802.10 — 5802.20 — 5802.30 — 5802.40; linoleum... : T.C.I.H. 657.41 + 657.42; tafel... : T.C.I.H. 656.91; tule, kant... : T.C.I.H. 654; touwwerk... : T.C.I.H. 655.61 + 655.62 + 655.63; zakken... : T.C.I.H. 656.1 + 656.2; watten.. : T.C.I.H. 655.81 + 655.82 + 655.83 + 655.91 + 655.92; weefsels... : T.C.I.H. 655.41 + 655.42 + 655.43 + 655.44 + 655.45 + 655.46; andere... : T.C.I.H. 655.1 + 655.5 + 656.92 + D.T. 4202.75 + 4202.80 + 4202.90. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in textielwaren

Gewicht
(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Garens	**41 678**	**49 882**	**43 397**	**57 355**	**53 677**	**86 971**	**90 276**	**94 571**	**100 305**	**97 568**
— van wol en haar	7 967	7 423	7 822	8 205	5 595	24 818	25 349	26 654	28 459	24 549
— van katoen	13 812	18 375	11 765	15 666	14 885	18 119	17 686	17 477	12 048	9 790
— van vlas	2 134	1 839	1 753	1 503	1 216	6 100	6 461	6 537	6 435	5 992
— van zijde	62	54	52	49	44	32	33	49	31	25
— van jute	1 612	1 472	318	1 334	1 293	24 583	25 050	25 367	24 340	25 716
— van synthetische vezels	6 315	7 712	10 345	14 506	15 981	3 816	5 271	7 591	16 371	16 575
— van kunstmatige vezels	8 519	11 460	9 925	14 364	13 047	8 816	9 595	9 934	11 144	14 015
— van andere garens n. e. g.	1 257	1 547	1 417	1 728	1 616	687	831	962	1 477	906
Weefsels van het standaardtype	**34 094**	**34 102**	**36 869**	**38 676**	**36 680**	**76 603**	**78 971**	**77 409**	**85 038**	**75 082**
— van wol en haar	4 722	4 649	5 009	5 844	4 837	12 911	11 948	6 904	6 942	5 042
— van katoen	12 191	13 263	12 498	11 875	10 518	29 482	28 848	26 866	26 664	20 349
w.o. : ongebleekt en ongeglansd	(4 942)	(4 873)	(5 373)	(4 992)	(3 014)	(5 702)	(4 801)	(4 631)	(4 726)	(3 756)
geglansd, gebleekt, geverfd, bedrukt, enz.	(7 249)	(8 390)	(7 125)	(6 883)	(7 504)	(23 780)	(24 047)	(22 235)	(21 938)	(16 593)
— van vlas, hennep en ramee	73	96	118	129	154	5 516	5 052	5 526	5 840	4 439
— van zijde	80	84	91	61	59	92	58	46	32	11
— van jute	7 587	5 420	6 918	8 202	10 355	12 405	12 615	12 704	14 779	14 760
— van synthetische vezels	2 981	3 228	4 070	5 234	3 711	3 363	4 573	5 834	8 408	7 525
— van kunstmatige vezels	6 340	7 229	8 006	7 169	6 929	12 434	15 222	18 809	21 645	22 226

Andere textielwaren	43 201	48 338	55 161	65 626	61 [illegible]	12 434	15 222	18 809	21 645	22 256
Niet-elastisch en niet-gegummeerd breiwerk, aan het stuk	2 000	2 623	3 578	4 696	4 101	2 353	2 494	2 103	2 814	2 982
Niet-gebreide bovenkleding voor mannen en jongens	903	1 250	1 441	2 105	2 360	2 711	3 810	4 546	5 575	5 455
Niet-gebreide bovenkleding voor dames, meisjes en kinderen	1 256	1 267	1 583	2 047	2 187	1 904	2 340	3 054	3 599	3 580
Niet-gebreide onderkleding	553	642	1 225	1 649	1 075	1 318	1 464	1 564	2 361	1 695
Kledingtoebehoren (excl. brei- of haakwerk)	568	623	659	786	700	744	897	989	1 037	998
Kleding en -toebehoren in brei- of haakwerk	2 718	3 297	3 708	4 251	4 688	4 149	4 821	5 408	6 379	5 483
Hoedenvormen en hoofddeksels	151	156	231	197	168	341	273	251	233	199
Dekens	715	834	637	549	587	3 752	3 538	3 028	2 450	2 350
— van wol	(119)	(181)	(127)	(140)	(143)	(862)	(1 057)	(776)	(636)	(608)
— van katoen	(22)	(20)	(34)	(50)	(75)	(1 068)	(777)	(873)	(666)	(635)
— andere	(574)	(633)	(476)	(359)	(369)	(1 822)	(1 704)	(1 379)	(1 148)	(1 107)
Vloerbedekking, tapijten en tapisserieën	4 673	5 875	6 865	6 507	5 845	39 888	43 819	47 903	49 178	52 673
w.o. : tapijten van wol of van fijn haar	(1 124)	(1 080)	(1 305)	(1 278)	(1 168)	(15 715)	(17 386)	(21 007)	(21 970)	(21 653)
tapijten in andere textielwaren	(544)	(735)	(590)	(353)	(264)	(16 583)	(16 632)	(16 150)	(15 239)	(14 100)
andere	(3 005)	(4 060)	(4 970)	(4 876)	(4 413)	(7 590)	(9 801)	(10 746)	(11 969)	(16 920)
Linoleum en dergelijke vloerbedekking	10 422	11 454	12 578	12 317	13 769	19 204	17 888	15 967	13 238	16 179
Tafel-, bedde- en huishoudlinnen, gordijnen, stofferingsartikelen	406	461	467	617	516	4 756	5 174	5 434	6 359	5 760
Tule, kant, borduurwerk, lint en passementwerk	880	996	961	994	815	763	862	885	975	910
Touwwerk en bindgaren	615	837	940	1 315	1 646	22 167	25 458	24 734	30 745	24 124
Zakken voor verpakkingsdoeleinden, zeilen, tenten en kampeerartikelen	9 734	9 260	13 264	10 559	10 667	16 696	15 168	15 600	16 327	14 047
Watten, pitten en textielartikelen voor technisch gebruik	1 385	1 712	1 870	1 753	1 804	2 088	2 300	2 224	2 177	2 138
Weefsels en vilt, gegummeerd of geïmpregneerd	3 928	5 133	10 723	11 907	8 753	2 105	2 703	2 299	2 902	4 209
Andere textielwaren	2 294	2 138	2 437	3 671	4 479	4 238	6 117	2 781	11 775	14 920
Totaal textielwaren	**118 973**	**132 542**	**143 433**	**161 951**	**154 517**	**292 751**	**308 373**	**316 750**	**343 467**	**330 316**

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 135.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Voorraden weefsels

Stand op 31 december

(tonnen)

AARD DER WEEFSELS	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Katoen	12 963	12 324	12 087	14 609	14 657	14 673	15 526
Vlas	1 230	1 352	1 431	1 356	1 501	1 597	1 598
Wol	4 785	5 067	5 683	6 280	6 264	7 353	6 797
Rayonne en rayonne-vezels	1 728	2 388	2 506	3 484	3 260	4 982	3 059
Synthetische vezels ..	184	500	612	830	848	2 027	3 210
Jute	1 975	2 220	2 814	2 715	2 633	2 619	3 131
Tapijten van harde vezels	414	567	849	991	963	1 269	1 125

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van gebreide goederen

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Gebreide stoffen (tonnen) :							
Ondergoed	4 697	5 107	6 165	6 331	5 968	6 194	5 623
Bovengoed en andere	2 953	3 265	3 963	3 579	3 673	4 099	4 569
Afgewerkte produkten :							
Ondergoed (1.000 doz.)	2 936	2 964	3 470	3 473	3 321	3 327	3 357
Dameskousen in synthetische garens (1.000 doz. par.)	2 598	2 449	2 728	2 799	2 811	3 085	3 097
Sokken, 3/4 kousen, sokjes (1.000 doz. paren)	1 457	1 405	1 826	1 821	1 773	2 029	2 239
Bovengoedprodukten (1.000 st.)	17 679	19 405	23 249	22 248	23 255	24 285	21 343

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

§ 4. — VOEDINGSMIDDELENNIJVERHEID EN AANVERWANTE BEDRIJFSTAKKEN

Het algemeen indexcijfer van de produktie in de sector voeding en aanverwante industrieën, berekend door het Nationaal Instituut voor de Statistiek, steeg met 8,2 % tot 145 (1958 = 100).

De verschillende takken van deze nijverheid, kenden echter niet dezelfde evolutie. Procentueel werd de grootste toeneming waargenomen in de voortbrenging van de suikernijverheid (+ 28,4 %), de groentenconserven (+ 23,3 %), de plantaardige en dierlijke oliën (+ 14,5 %), de vleesconserven (+ 12,9 %) en de zuivelnijverheid. Een lichte vooruitgang was er in de geproduceerde hoeveelheid margarine, jam en geconfijte vruchten, de aangegeven grondstoffen voor de brouwerijen, beschuit, koekjes en peperkoek, chocolade en andere voedingsmiddelen die cacao bevatten, suikergoedprodukten zonder chocolade, deegwaren, gebrande koffie en azijn. De produktie van alcohol daalde daarentegen sterk (— 11,7 %).

De globale uitvoer van deze sector steeg in waarde met 8,1 % in 1967, tegenover 9,4 % een jaar tevoren en 38,3 % in 1965. De invoer nam toe met 6,5 % tegenover 14,7 % in 1966.

De verkoop van de Belgische olieslagerijen op de binnenlandse markt lag hoger dan een jaar tevoren. Onder drukking van externe faktoren (dumping en gelijkaardige maatregelen), zijn de winstmarges echter sterk geslonken. De gegevens van de buitenlandse handel wijzen op een vermeerdering van de invoer van soyabonen — een gevolg van de inwerkingtreding van een nieuwe onderneming — en van zonnebloemolie. De lage prijs van dit produkt heeft hiertoe belangrijk bijgedragen. De uitvoer werd gekenmerkt door de toeneming van de olie-export naar de lidstaten van de E.E.G. en een vermeerdering van de export van gehydrogeneerde oliën en vetten, eveneens naar de lidstaten, maar ditmaal gecompenseerd door overeenkomstige import.

In 1967 werden betreffende deze sector van de voedingsmiddelennijverheid enkele belangrijke maatregelen getroffen. Frankrijk kreeg de toelating zijn grenzen te sluiten tot eind 1967 voor olie vervaardigd uit aardnoten ; Italië trachtte de invoer van olie en vetten van alle herkomst, ook van de E.E.G.-landen, te beperken, door de douane- en fiscale rechten te verhogen ; een compensatietaks werd geheven bij de invoer van zonnebloemolie uit bepaalde landen om abnormale prijsverschillen te elimineren.

Op 1 juli 1967 trad de gemeenschappelijke markt in werking voor de sector plantaardige vetten en vetten afkomstig van zeedieren.

De melkerijen werden in 1967 regelmatig bevoorraad. De produktie steeg in de zuivelindustrie behalve voor de kaasvoortbrenging die met 3 % daalde. Het melkpoeder nam toe met bijna 15 %, de ingeblikte melk met 32 % en de yoghurt met ongeveer 10 %. Er was een weinig meer consumptiemelk, maar het verbruik per hoofd veranderde niet. De rendabiliteit in deze sector ondergaat de nadelige gevolgen van het systeem der vastgestelde maximumprijzen.

Ondanks een prijzenswaardige vooruitgang van de export bleef het onevenwicht tussen invoer en uitvoer, dat vooral te wijten is aan de kaastransacties bestaan. In de E.E.G. was 1967 een jaar van overgang voor de melkerijprodukten.

De verkoop van vleesconserven steeg met ongeveer 10 %. De openstelling van de intercommunautaire grenzen, wordt meer en meer gevoeld. Vreemde firma's beginnen zich voor onze markt te interesseren. De prijzen worden sterk beïnvloed door die van de lidstaten. De ontwikkeling van de uitvoer is gunstig.

Het in België geproduceerde meel daalde in 1967 met 6 % t.o.v. 1966. De eerste maanden van het jaar was er een moeilijke bevoorrading van inlands graan, maar na de nieuwe oogst verbeterde deze toestand. Van groot belang was de prijsverhoging voor meel die op 1 mei werd toegestaan. De overtollige produktiecapaciteit werd verder weggewerkt. De voortdurende vermindering van het verbruik van meel, laat echter niet toe de toekomst gunstig in te zien.

Het belangrijkste feit was de definitieve invoering van een gemeenschappelijke markt in de sector graangewassen vanaf 1 juli 1967. Bovendien werden op 1 oktober 1967 de rechten op de intercommunautaire handel in meel afgeschaft.

De produktie van deegwaren bereikte 18 158 t, wat 7,6 % minder is dan in 1966. De invoer steeg en de uitvoer daalde, dit als gevolg van de groeiende concurrentie van de andere E.E.G.-landen.

In de margarinesector bleef de verkoopprijs in 1967 gelijk. In de loop van het jaar heeft het Ministerie van Financiën het systeem van een forfaitair ristorno van 7,5 % bij de export ingevoerd. Dit ristorno omvat alle indirecte lasten die in de inkoopprijs van de margarine begrepen zijn. De invoerrechten werden daarentegen verhoogd. De verkoop steeg ten opzichte van 1966 en bereikte met 129 320 t bijna de hoeveelheid van 1965. De invoer kent een trage maar constante vooruitgang. De uitvoer ging achteruit ten opzichte van 1966.

In de brouwerijen werd 3 % meer grondstoffen verbruikt dan in 1966. De invoer van bier nam toe met 2,1 %. Die uit Groot-Brittanië, West-Duitsland en Nederland daalde maar die uit Denemarken nam toe met 45 %. De invoer vertegenwoordigde in 1967, in volume, 6,25 % van de Belgische produktie. De export wijzigde niet. Hij bedraagt nog 7,23 % van de nationale produktie, tegen 7,43 % in 1966. De bierprijs steeg met 8 % in 1967. De binnenlandse consumptie vermeerderde met 4,1 %, tegen 0,6 % een jaar tevoren ; gunstige klimatologische omstandigheden in juni, juli en augustus waren hiervoor mede verantwoordelijk.

Het koninklijk besluit nr. 82, van 10 november 1967 (1), richt een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid op, genaamd : « Belgische Dienst voor Bedrijfsleven en Landbouw ». De Handelsdienst voor Ravitaillering en de Dienst voor Economische Recuperatie worden bij hetzelfde besluit afgeschaft.

---

(1) *Belgisch Staatsblad* van 14 november 1967.

De nieuwe Dienst zal in de sector landbouwprodukten belast zijn met de uitvoering van de verrichtingen en opdrachten vereist voor de toepassing van de verordeningen, aanbevelingen en richtlijnen der Europese Economische Gemeenschap inzonderheid van diegenen welke voor de marktordening noodzakelijk zijn en van de verrichtingen welke tot de werkzaamheden van het Landbouwfonds behoren. Voor de andere bedrijfssectoren moet de Dienst waken op de uitvoering van de verrichtingen welke noodzakelijk geacht worden voor 's lands bevoorrading, de ravitaillering van de bevolking, de voorraadsopslag, de aankoop, de verwerking en de afzet van stoffen, produkten, eetwaren en goederen, de stabilisatie der markten en, meer in het algemeen, van elke andere opdracht voortvloeiende uit het economisch beleid der Regering.

☆
★ ★

Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindustrie

OMSCHRIJVING	Eenheid	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Meelproduktie	10^3 t	763,2	780,5	772,2	768,9	761,0	735,8	736,8
Grondstoffenaangifte door de brouwerijen	10^3 t	167,9	167,6	175,9	188,3	187,1	194,3	200,1
Alcoholproduktie (alcohol van 50°, temp. 15° C)	10^6 lit.	24,8	28,2	27,5	32,9	39,3	33,2	29,3
Suikerproduktie :								
a) in de fabrieken	10^3 t	428,6	330,0	339,6	534,3	410,3	391,7	539,1
b) na verwerking in de raffinaderijen	10^3 t	197,3	197,8	197,4	203,9	200,1	199,7	220,2
Produktie van margarine (geschikt voor verbruik)	10^3 t	115,0	117,3	120,4	127,1	130,0	127,9	129,3
Produktie van plantaardige en dierlijke oliën :								
a) ruwe lijnolie	10^3 t	14,4	11,4	10,5	12,1	12,1	14,2	13,8
b) andere ruwe olie	10^3 t	91,1	92,3	89,0	91,2	90,2	93,0	102,4
c) geraffineerde oliën en oliën die andere bewerkingen ondergaan hebben	10^3 t	154,6	168,3	173,9	179,8	190,9	200,1	219,7
d) veekoeken en schroot	10^3 t	161,7	178,6	160,6	177,6	193,3	207,3	255,1
Produktie van jam, geconfijte vruchten, enz.	10^3 t	29,5	32,1	29,8	31,2	32,2	32,8	33,6
Groentenconserven	10^3 t	81,7	102,3	113,3	106,1	71,2	94,9	117,0
Vleesconserven	10^3 t	8,8	10,4	12,0	12,0	12,3	13,9	15,7
Produktie van koekjes, beschuiten en peperkoek	10^3 t	69,5	72,6	76,2	80,9	78,0	80,8	81,2
Produktie van chocolade en andere produkten op basis van chocolade	10^3 t	48,6	55,0	59,7	65,1	70,6	73,8	76,8
Produktie van suikergoedprodukten, zonder chocolade	10^3 t	31,7	36,4	38,1	36,3	36,7	39,6	41,1
Produktie van deegwaren	10^3 t	19,0	19,6	17,2	18,0	19,3	19,7	18,2
Produktie van chicorei	10^3 t	14,2	15,0	13,9	14,0	13,5	13,4	13,4
Produktie van gebrande koffie	10^3 t	34,0	35,5	36,0	38,0	37,8	38,6	39,2
Azijnproduktie (teruggebracht op 8°)	10^3 t	14,2	13,9	13,0	13,8	12,3	13,1	13,7

Bron : National Instituut voor de Statistiek.

Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid (a)	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Ontvangst :								
Melk	10^3 lit.	1 537 853	1 630 037	1 644 396	1 711 893	1 952 724	2 198 759	2 402 602
Room	ton	64 036	64 577	57 253	48 202	44 235	35 021	28 040
Bereiding voor de consumptie :								
Melk :								
a) Melkerijmelk met controlemerk (b)	10^3 lit.	456 484	470 486	481 389	467 783	32 304	31 034	32 386
b) Gewone melk	10^3 lit.					457 143	465 277	476 612
c) Afgeroomde melk	10^3 lit.	8 122	9 410	10 671	13 891	14 930	16 050	17 109
d) Karnemelk	10^3 lit.	31 706	31 743	30 400	29 029	27 454	28 383	28 490
Room	10^3 lit.	4 572	5 025	5 158	4 986	5 217	5 687	5 871
Fabricage :								
Boter	ton	55 456	55 503	50 751	50 055	57 277	60 259	64 320
Kaas :								
a) Verse	ton	9 441	10 339	10 874	11 386	9 940	9 977	10 855
b) Andere (c)	ton	12 320	15 571	17 633	19 406	23 879	27 917	27 078
Melkpoeder	ton	49 208	54 692	56 894	64 581	86 698	104 760	120 401
Ingedikte melk	ton	21 815	25 030	28 308	30 952	27 520	34 931	46 150
Consumptie-ijs	10^3 lit.	15 119	14 444	17 156	20 037	20 692	22 956	27 544
w.o. : Roomijs	10^3 lit.	4 404	5 812	11 214	8 916	10 584	11 634	14 011
Yoghurt	10^3 lit.	10 981	12 524	12 934	14 633	15 346	16 436	18 145
Diëet- en speciale produkten	ton	6 533	6 960	7 888	8 440	9 304	10 373	10 457

(a) Zonder rekening te houden met het verschillend water- of vetgehalte.

(b) Melk met 32 g/l vetstofgehalte.

(c) Exclusief Hervekaas en gesmolten kaas.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Alcoholvrije dranken	229	283	273	336	402	55	85	103	125	139
w. o. : vruchten- en groentensappen	(95)	(129)	(113)	(138)	(157)	(10)	(17)	(21)	(33)	(40)
Alcoholhoudende dranken	2 080	2 295	2 755	2 785	2 871	535	639	760	905	910
w. o. : bier	(410)	(463)	(521)	(556)	(578)	(354)	(424)	(497)	(573)	(635)
wijn	(1 185)	(1 324)	(1 589)	(1 650)	(1 728)	(169)	(191)	(234)	(311)	(255)
Vleesbereidingen en vleesconserven	179	229	328	282	310	153	276	513	645	869
Bereidingen en conserven van vis, schaal-, schelp- of weekdieren	828	916	1 056	1 077	1 140	18	24	14	16	20
Bereidingen en conserven van fruit en groenten	1 000	1 131	1 234	1 423	1 573	903	788	1 000	1 015	1 082
Suiker en honig	680	662	234	419	404	668	867	986	739	947
Suikerwerk en -preparaten	258	261	340	327	340	207	214	356	368	411
Cacao (inclusief cacaodoppen, -schillen en -vliezen)	770	833	788	765	947	11	28	36	25	9
Chocolade en andere voedingsmiddelen welke cacao bevatten	317	337	418	475	674	582	658	736	775	1 013
Margarine en andere spijsvetten	164	218	367	300	241	121	181	373	263	211
Veevoeder	2 418	2 751	3 367	4 081	4 179	548	678	983	1 352	1 191
Zuivelprodukten	1 701	2 507	2 288	3 608	3 854	751	918	2 695	2 638	3 058
Bereidingen van granen, meel en zetmeel	590	657	738	788	891	1 706	1 923	1 943	2 042	2 085
Oliën en vetten van dierlijke oorsprong	340	471	649	625	509	93	102	154	167	156
Oliën van plantaardige oorsprong	918	1 048	1 160	1 093	1 125	357	408	486	475	619
Koffie-extracten en andere bereide voedingswaren n. e. g.	694	807	898	992	1 180	546	642	522	1 205	1 097

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Alcoholvrije dranken : T.C.I.H. 053.5 + 111; vruchten... : T.C.I.H. 053.5; alcoholhoudende... : T.C.I.H. 112; bier : T.C.I.H. 112.3; wijn : T.C.I.H. 112.11 + 112.12 + 112.13; vleesbereidingen... : T.C.I.H. 013 ; bereidingen en conserven... : T.C.I.H. 032; bereidingen en conserven van fruit... : T.C.I.H. 053 — 053.5 + 055; suiker en honig : T.C.I.H. 061; suikerwerk... : T.C.I.H. 062; cacao... : T.C.I.H. 072; chocolade : T.C.I.H. 073; margarine... : T.C.I.H. 091; veevoeder : T.C.I.H. 08 — 081.11 — 081.12 — 081.19; zuivelprodukten : T.C.I.H 02 — 025; bereidingen van granen... : T.C.I.H. 046 + 047 + 048; oliën en vetten... : T.C.I.H. 411 — 411.31; oliën van... : T.C.I.H. 42; koffie-extracten... : T.C.I.H. 071.3 + 099. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Alcoholvrije dranken	276 247	299 177	313 778	386 110	213 477	829 097	758 601	198 405	193 312	79 288
w. o. : vruchten- en groentensappen	(6 493)	(8 516)	(7 534)	(9 408)	(10 472)	(437)	(991)	(788)	(1 381)	(1 646)
Alcoholhoudende dranken	149 946	160 570	185 200	174 652	182 817	56 043	68 917	79 569	94 418	92 381
w. o. : bier	(62 121)	(67 516)	(72 051)	(71 820)	(73 312)	(49 740)	(62 175)	(71 567)	(83 803)	(83 774)
wijn	(78 008)	(83 265)	(100 796)	(92 369)	(98 779)	(5 922)	(6 118)	(7 257)	(10 052)	(7 842)
Vleesbereidingen en vleesconserven	4 140	5 034	6 425	5 931	6 674	3 352	4 957	8 722	10 198	13 505
Bereidingen en conserven van vis, schaal-, schelp- of weekdieren	21 945	23 336	24 628	23 599	23 371	395	404	297	309	374
Bereidingen en conserven van fruit en groenten	84 931	89 360	78 064	86 395	93 377	74 971	68 604	85 589	79 816	86 525
Suiker en honig	198 590	174 567	123 444	190 144	151 858	80 546	113 347	145 930	118 923	174 540
Suikerwerk en -preparaten	8 961	8 839	11 566	10 397	10 486	8 857	7 880	15 618	13 258	14 217
Cacao (inclusief cacaodoppen, -schillen en -vliezen)	20 865	23 385	25 454	24 872	26 244	339	726	1 200	918	270
Chocolade en andere voedingsmiddelen welke cacao bevatten	9 290	8 963	11 260	12 328	16 693	14 518	15 062	17 225	17 808	23 680
Margarine en andere spijsvetten	15 615	18 257	29 019	24 695	23 317	10 179	14 167	29 601	21 277	19 826
Veevoeder	683 015	768 875	855 556	994 285	1 047 859	127 132	156 314	191 193	236 766	221 286
Zuivelprodukten	60 809	82 186	91 445	112 799	122 585	34 381	46 390	119 386	136 175	155 906
Bereidingen van granen, meel en zetmeel	34 980	39 130	38 445	39 885	45 622	182 663	190 819	179 877	190 047	189 359
Oliën en vetten van dierlijke oorsprong	44 776	51 866	60 521	63 537	67 779	10 263	10 268	11 913	15 262	17 408
Oliën van plantaardige oorsprong	77 015	85 117	80 815	80 276	89 112	25 765	26 918	29 759	32 234	46 649
Koffie-extracten en andere bereide voedingswaren n. e. g.	23 686	27 235	29 947	36 326	44 674	21 320	26 251	23 576	50 170	46 525

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 144.

§ 5. — BOUWBEDRIJF, BOUWSTOFFENNIJVERHEID EN AANVERWANTE SECTOREN

1. — *Bouwbedrijf.*

De bouwsector kende een hoogtepunt in 1964. Na een verzwakking van het activiteitspeil in 1965 tekende zich sinds 1966 een lichte wederopleving af. Dit is echter niet het geval voor alle deelsectoren.

Het indexcijfer van de activiteit in het bouwbedrijf (1958 = 100) van het Nationaal Instituut voor de Statistiek, berekend op basis van het aantal door de arbeiders verrichte arbeidsuren, bereikte in 1967 met 104,2 punten bijna het peil van 1965, na in 1966 gedaald te zijn tot 103,5.

Volgens dezelfde bron is het maandgemiddelde van het aantal werkzame arbeiders van het indexcijfer 111 in 1966 gestegen tot 113 in 1967.

In de deelsector woningbouw nam zowel de vraag als de produktie duidelijk af. Meermaals heeft de conjuncturele onzekerheid een spreiding in de tijd van de uitvoering van reeds geplande gebouwen, vooral dan van appartementen die op basis van plan worden verkocht, met zich gebracht. De industriële en handelsbouw hield beter stand. Het aantal voltooide gebouwen dat uitsluitend of hoofdzakelijk voor bewoning bestemd is, zonder rekening te houden met de transformaties, daalde in 1967 verder met 9,3 %. In tegenstelling met 1966 namen ook de niet voor bewoning bestemde gebouwen af, en dit met 6,6 % (6 036 in 1967, tegenover 6 463 een jaar tevoren).

Numeriek daalden ook de gebouwen waarmee een aanvang werd gemaakt, dit eveneens in tegenstelling met 1966 toen, op dit gebied, zowel voor de industriële en handelspanden als voor de woningbouw er een stijging was en wel met 28,3 % voor de eerstgenoemde groep en met 2,3 % voor de laatste categorie. In 1967 werd een aanvang gemaakt met 6 456 industriële en handelspanden (— 7,1 %) en met 29 469 (— 15,7 %) voor bewoning bestemde gebouwen.

Het peil van de aangevraagde bouwvergunningen ligt 13 % lager voor de particuliere woningbouw (totaal aantal 37 125 in 1967) en 3,1 % voor de industriële en handelspanden (8 430 vergunningen in 1967) dan een jaar tevoren.

Alhoewel de in 1967 toegekende bouwpremies met 7 % stegen ten opzichte van 1966, bereikten ze nog in lang het niveau van het topjaar 1964 niet (13 955 in 1967 ; 19 076 in 1964).

De Regering besloot maatregelen te nemen om de sector woningbouw te stimuleren. Het koninklijk besluit van 7 december 1967 verhoogde het bedrag van de verkoopwaarde om als middelgrote woning geklasseerd te worden. Het koninklijk besluit van 10 augustus 1967 moedigt de sloping aan van ongezonde woningen. De premie De Taeye werd bij koninklijk besluit van 4 februari 1968 verhoogd en tevens uitgebreid tot de privé-appartementen. Het leningplafond bij het Woningfonds van de Bond der Kroostrijke Gezinnen en bij de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom werd eveneens verhoogd ; aan

beide maatschappijen en aan de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting werd een bijkomend krediet van 1 miljard toegekend.

Tijdens het verlopen jaar werden voor 32,3 miljard frank overheidsinvesteringen vastgelegd voor nieuwe werken van burgerlijke bouwkunde. Dit is 2,2 miljard meer dan in 1966. Rekening houdend met de stijging van de prijzen mag nochtans worden aangenomen dat het huidig totaal vastleggingsvolume ten opzichte van 1966 gelijk bleef. Van de 32,3 miljard nam het Wegenfonds 9,3 miljard voor zich en het Schoolfonds 3,2 miljard.

2. — *Bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren.*

De produktie van cement ligt 0,4 % hoger dan in 1966, maar met 5 820 315 t blijft zij beneden het peil dat in 1965 en 1964 werd bereikt. Het is vooral de voortbrenging van Portlandcement die stijgt, terwijl de metaalcementproduktie verder afbrokkelde. In de loop van 1967 hebben belangrijke cementbedrijven nieuwe ovens van grote capaciteit geïnstalleerd welke toelaten minder produktieve eenheden uit te schakelen. De verkoop van cement bedroeg 5 803 000 t, wat een stijging betekent van 0,3 % ten opzichte van 1966. Dit is het hoogste cijfer sinds 1963. Op de binnenlandse markt bleef de afzet een stijgende kurve vertonen, terwijl deze naar de landen overzee verminderde en met 208 000 t zelfs minder dan de helft was van de uitvoer twee jaar terug. De hoeveelheden bestemd voor Nederland daalden slechts weinig (van 1 120 000 t naar 1 086 000 t). Het verbruik van cement evolueerde in 1967 verschillend in de landen van de Europese Economische Gemeenschap. Algemeen was er een vooruitgang, maar deze was kleiner dan gedurende voorgaande jaren. In België was er een stijging met 2,3 %, in Nederland met 4 % en in Frankrijk met 5 %, maar in West-Duitsland was er een vermindering met 7,5 %.

Het globaal produktie-indexcijfer voor de glasnijverheid bedroeg in 1967 volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek (basis 1958 = 100) 164,5, tegenover 160,6 een jaar tevoren. Deze stijging was bijna uitsluitend het gevolg van de holglasindustrie waarvoor het indexcijfer steeg van 241,7 naar 256,7. De produktie van platglas bleef nagenoeg gelijk (van 134,6 in 1966 naar 134,7). De vraag bleef in de laatstgenoemde sector gedurende de eerste acht maanden van 1967 weinig actief. Vanaf september werd echter een gematigde stijging waargenomen. Deze stagnatie van de vraag was niet gunstig t.o.v. de overtollige produktiecapaciteit. De door de ondernemingen geboekte resultaten wijken nauwelijks af van die van 1966 en 1965. De intense actie om de produktiviteit te verhogen en de belangrijke rationalisatie-investeringen tijdens de voorgaande jaren verwezenlijkt, beginnen nochtans vruchten af te werpen. Enkele gunstige punten waren de kostprijs die beïnvloed werd door detaxatiemaatregelen bij de export en de verkoopprijs die beïnvloed werd door de toegestane prijsstijgingen voor vensterglas eind 1966 en voor gegoten glas begin 1967 ; gunstige elementen waren ook de opheffing van de verhoogde invoerrechten in Groot-Brittannië in november 1966 en de afschaffing in januari 1967 van het grootste deel van de verhoging van de douanerechten op het vensterglas, in 1962 door de Verenigde Staten besloten.

De holglasindustrie bleef een normaal expansietempo behouden, vooral dan in de flessennijverheid waar de ontwikkeling van de verkopen op de Belgische markt gunstig was, ondanks een scherpe concurrentie. De export naar de landen van de E.E.G. kende echter een gevoelige vermindering. Ook buiten de E.E.G. werd de verkoop moeilijk, zowel door het prijspeil als door de verhoging van de verschepingskosten. De bekernijverheid die erg te lijden had onder de import uit Oostlanden en onder een hevige concurrentie door overproduktie van mechanische bekers in de E.E.G., kent een lichte verbetering.

In de kristalnijverheid blijft de uitvoer naar de Verenigde Staten en naar Canada gunstig. Een vooruitgang werd ook geboekt — alhoewel in mindere mate — in de export naar de ontwikkelingslanden. De uitvoer naar de partnerlanden van de E.E.G. daalde gevoelig. Tegen het einde van het jaar verbeterde de toestand echter licht.

Het produktie-indexcijfer van de kleinijverheid opgemaakt door het Nationaal Instituut voor de Statistiek, steeg van 118,5 in 1966 naar 120,3 voor 1967 (1958 = 100). De produktie van gewone baksteen daalde met 2 %. Van 1965 naar 1966 was er voor deze afdeling een mindervoortbrenging van 8,5 %, Er wordt geklaagd over een gebrek aan afzet, over het vervangen van gewone baksteen door andere bouwmaterialen en over een te grote invoer van Duitse baksteen. De voortbrenging van holle steen steeg verder met 16 % ; die van gevel- en siersteen met 2,1 %. Vooral de met de hand gemaakte gevelsteen nam toe. Voor de met de machine gemaakte gevelsteen werd een lichte achteruitgang opgemerkt.

In de sectoren draineerbuizen, kabelbekledingssysteem en holle steen voor muurwerk liep de voortbrenging terug, voor de eerste twee samen met 20,4 % en voor de laatstgenoemde met 2,4 %.

De globale bedrijvigheid in de steengroevennijverheid steeg voor de eerste maal sinds 1964, zij het maar met 1,3 % in 1967. Het indexcijfer verhoogde met 41,5 % voor de winning van porfier, met 8,2 % voor de zandsteenvoortbrenging en met 0,5 % in de zandgroeven. De marmerproduktie lag echter 26,8 % lager dan een jaar tevoren. Er was ook een vermindering voor hardsteen en voor leisteen, respectievelijk met 6 % en met 6,3 %.

De voortbrenging van natuurlijk calciumcarbonaat, pleisteragglomeraten en pleisterkalk, verminderde in 1967 ten opzichte van een jaar tevoren. De produktie van kalksteen nam echter toe met 25,6 %.

In de keramiekindustrie daalde de produktie voor plateelvaatwerk, kunstzandsteen en diversen, porseleinen vaatwerk, isolatoren en elektro-technisch porselein met 5,1 % ; de bekledingstegels in plateelaarde en in zandsteen en de bevloeringstegels in halve zandsteen met 9 % ; de kiezelaluminiumachtige produkten, kiezelachtige produkten en andere met 12,3 % ; fabriekstegels met 21,3 % ; slijpsteen met 1,9 % ; bouwkeramiek met 0,3 % en van klei met 8 %. De geproduceerde hoeveelheid steeg in de industrie van dakpannen en bijbehoren met 6,1 %, in de pottenbakkerij met 13,2 %, in de kwarts en kwartsiet

met 14,3 % en in de vuursteen met 13,2 %. De dakpannenproduktie lag hoger dan in 1966 en dan in 1965. De uitvoer ervan overtrof alle verwachtingen. Deze van de niet verglaasde noch geglazuurde pannen steeg van 7 959 t in 1966 naar 9 449 t in 1967 en de verglaasde of geglazuurde pannen van 1 221 t naar 3 620 t. De invoer ervan kende een *status quo* in 1967 ten opzichte van een jaar tevoren.

★

★ ★

Cementproduktie

(duizenden tonnen)

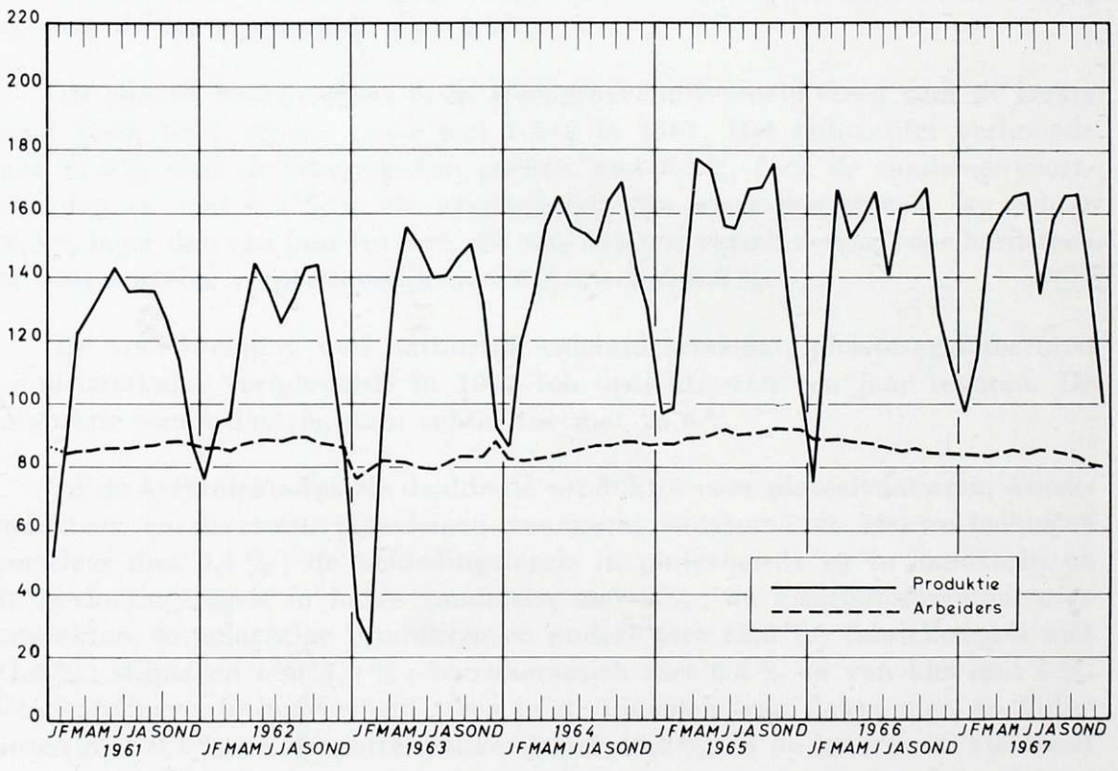
JAARTAL	Produktie
1956	4663,7
1957	4 705,2
1958	4 057,4
1959	4 438,6
1960	4 387,9
1961	4 753,9
1962	4 788,2
1963	4 709,4
1964	5 846,1
1965	5 904,9
1966	5 794,4
1967	5 820,3

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Cementindustrie

Produktie en personeelsbezetting

(1958 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de kleinijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Gewone baksteen van alle formaat	10^6st.	2 127,3	2 056,4	1 883,6	1 921,4	1 809,0	1 655,6	1 622,8
Gevelsteen	10^6st.	222,1	229,2	221,3	252,9	273,4	281,3	287,1
Draineerbuizen	10^3t	13,1	18,1	11,6	19,3	50,8	49,5	39,4
Kabeldeksels	10^3t	30,3	26,6	28,7	32,5			
Holle gewelfstenen ..	10^3t	190,4	193,2	176,2	221,3	175,9	171,3	167,2
Andere holle stenen .	10^3t	409,1	488,7	581,3	760,9	735,2	828,9	961,2

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten

OMSCHRIJVING	Eenheid	1961	1962	1963	1964	1965	1966 (a)	1967
Kalk	10^3t	1 922,9	2 036,4	2 019,9	2 298,8	2 330,7	2 233,9	2 284,0
Kalksteen	10^3t	4 849,1	5 320,4	7 344,4	9 899,4	10 200,5	11 217,0	14 086,0
Dolomiet :								
ruw	10^3t	489,7	586,0	692,4	908,5	867,7	841,0	954,4
witgegloeid .	10^3t	299,6	296,1	323,6	337,5	317,9	318,9	303,9
Pleisterkalk ...	10^3t	69,8	79,9	81,6	91,2	75,1	77,1	73,3
Pleisterkalkagglomeraten .	10^3 m^2	3 012,1	3 591,0	4 539,4	5 061,7	7 927,3	8 742,6	8 166,3
Kunstmatige hydraulische kalk	10^3t	6,2	5,7	5,1	8,6	5,0	..	..
Natuurlijk calciumcarbobonaat	10^3t	910,5	875,8	829,3	1 010,0	1 067,3	1 015,4	952,5
Fosfaten	10^3t	14,0	12,5	13,6	22,1	18,0	..	..

(a) Verbeterde gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de ceramische nijverheid

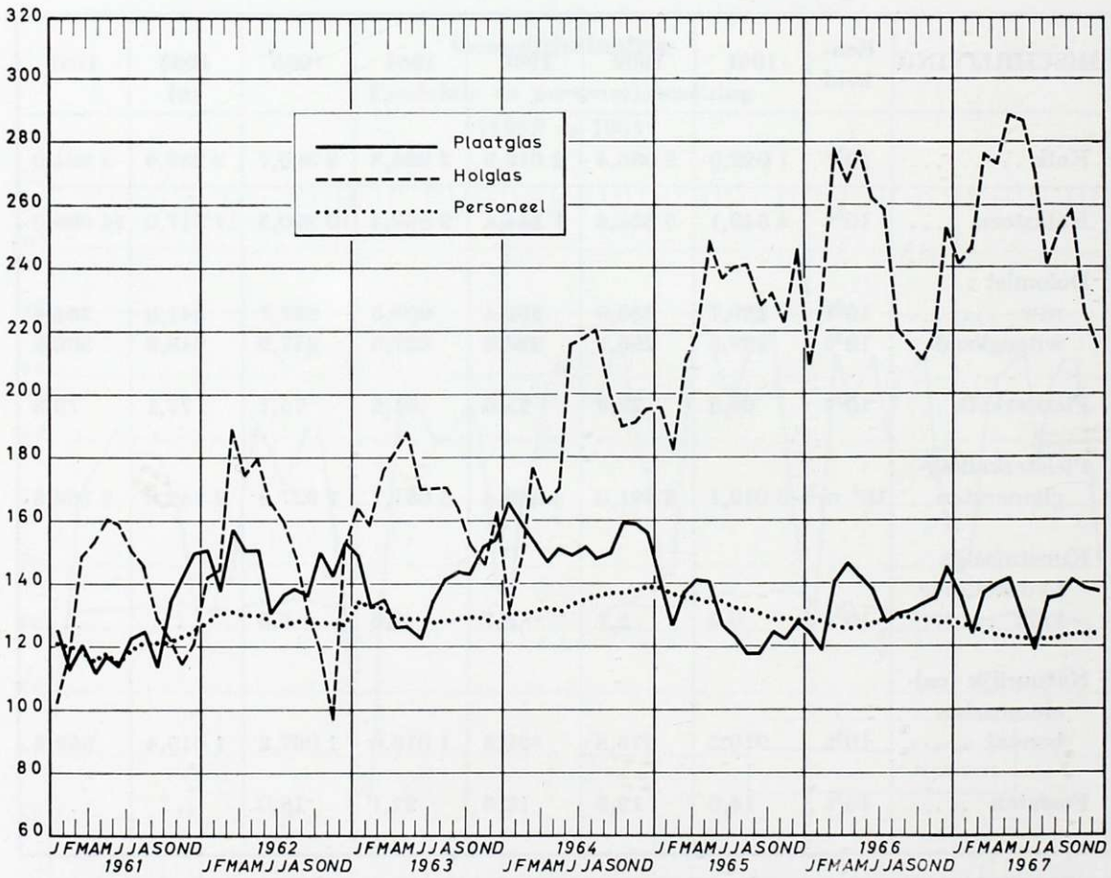
OMSCHRIJVING	Eenheid	1965	1966	1967
Plateel- en porceleinen vaatwerk, elektrotechnisch porcelein, kunstzandsteen en diverse	t	8 811	8 759	8 315
Bekledingstegels in plateelaarde en in zandsteen, bevloeringstegels in halve zandsteen	m²	2 273 873	2 115 761	1 925 957
Kiezelaluinachtige produkten, kiezelachtige produkten en andere	t	166 422	155 962	136 842
Fabriekstegels	t	6 661	6 574	5 175
Pannen en bijbehoren	t	111 479	106 997	113 519
Slijpstenen	t	1 634	1 504	1 475
Bouwkeramiek	t	35 858	28 997	30 168
Potten	t	19 344	20 113	22 777
Klei	t	209 480	181 128	166 647
Kwarts en kwartsiet	t	256 703	260 532	297 769
Vuursteen (gestampt en straatsteen)	t	16 003	4 851	5 493

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Glasnijverheid

Produktie en personeelsbezetting

(1958 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Hard- en bouwsteen	337	419	467	469	488	295	354	370	352	381
Zand, kiezel, andere steen	460	550	563	686	665	717	868	932	892	915
Kalksteen, kalk, gips, magnesiet	131	167	183	188	183	239	280	304	305	341
Klei en andere vuurvaste minerale stoffen	252	313	332	369	329	189	199	191	194	217
Slakken, walschilfers en dergelijke n. e. g.	46	134	76	74	66	130	174	190	188	187
Andere ruwe aanverwante minerale produkten	605	692	748	717	766	79	117	126	135	192
Cement	45	41	43	56	68	761	904	1 059	894	835
Werken van asbestcement, enz., excl. ceramische produkten	79	79	73	84	94	1 062	1 141	1 170	1 108	1 208
Vuurvaste stenen en voorwerpen voor het bouwbedrijf	311	406	417	414	422	113	143	158	147	160
Baksteen, pannen, buizen, andere produkten van gewoon aardewerk	200	283	310	399	472	373	501	489	434	427
Glas	426	679	829	919	985	4 839	5 545	5 331	5 599	6 379
waarvan : onbewerkt vensterglas	(48)	(107)	(106)	(115)	(58)	(1 983)	(2 393)	(1 685)	(1 650)	(1 619)
onbewerkt spiegelglas	(9)	(35)	(44)	(94)	(120)	(1 155)	(1 181)	(1 120)	(1 155)	(1 182)
bewerkt en speciaal glas	(223)	(349)	(473)	(527)	(623)	(1 633)	(1 864)	(2 301)	(2 519)	(3 370)
Glaswaren	524	614	678	703	763	1 127	1 265	1 516	1 611	1 643
waarvan : flessen, flacons en andere bergingsmiddelen van glas	(143)	(163)	(186)	(193)	(250)	(683)	(790)	(931)	(939)	(988)
Artikelen in ceramische stoffen	489	587	636	661	648	206	270	310	302	301
Andere artikelen in dergelijke mineralen n.e.g.	645	799	828	908	905	404	490	576	799	848

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Hard- en bouwsteen : T.C.I.H. 273.11 + 273.12 + 273.13 + 661.31 + 661.32 + 661.33; zand... : T.C.I.H 273.3 + 273.4; kalksteen... : T.C.I.H. 273.21 + 273.22 + 661.1; klei... : T.C.I.H. 276.21 + 276.22 + 276.23 + 276.24; slakken... : T.C.I.H. 276.62 + 276.68 + 276.69; andere ruwe... : T.C.I.H. 275.22 + 276.1 + 276.4 +276.51 + 276.52 + 276.53 + 276.54 + 276.91 + 276.92 + 276.93 + 276.94 + 276.95 + 276.97 + 276.99, cement : T.C.I.H. 661.2; werken van... : T.C.I.H. 661.81 + 661.82 + 661.83; vuurvaste stenen... : T.C.I.H. 662.31 + 662.32 + 662.33; baksteen... : T.C.I.H. 662.41 + 662.42 + 662.43 + 662.44 + 662.45; glas : T.C.I.H. 664; onbewerkt... : T.C.I.H. 664.3; onbewerkt spiegelglas : T.C.I.H. 664.4; bewerkt... : T.C.I.H. 664.5 + 664.6 + 664.7 + 664.8 + 664.91 + 664.92 + 664.93 + 664.94; glaswaren : T.C.I.H. 651.8 + 653.8 + 665; flessen... : T.C.I.H. 665.11 + 665.12; artikelen in... : T.C.I.H. 663.91 + 663.92 + 666 + 812.2; andere artikelen... : T.C.I.H. 663 — 663.91 — 663.92. - Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Hard- en bouwsteen	198 155	204 277	207 620	180 274	165 274	994 566	1 288 505	1 185 253	1 125 648	1 298 354
Zand, kiezel, andere steen..	7 805 103	9 315 487	9 898 585	11 825 907	11 822 342	6 425 924	8 638 640	9 016 024	8 097 282	8 363 312
Kalksteen, kalk, gips, magnesiet	466 661	583 333	604 115	617 120	600 036	1 031 657	1 193 412	1 287 670	1 167 616	1 259 344
Klei en andere vuurvaste minerale stoffen	301 525	357 225	388 145	432 801	388 827	472 530	528 983	589 717	503 714	638 518
Slakken, walsschilfers en dergelijke n. e. g.	252 265	252 390	280 205	232 003	228 958	1 829 199	2 219 781	2 034 651	1 872 805	2 224 488
Andere ruwe aanverwante minerale produkten	256 835	305 259	374 017	411 850	350 145	120 361	212 753	229 577	203 239	268 542
Cement	38 673	30 117	24 028	43 867	55 842	1 196 225	1 434 712	1 726 492	1 424 165	1 337 726
Werken van asbestcement, enz., excl. ceramische produkten	22 488	21 420	17 114	17 282	20 437	218 555	220 342	217 824	196 769	208 020
Vuurvaste stenen en voorwerpen voor het bouwbedrijf	67 177	80 785	78 748	72 084	78 429	38 274	41 073	45 068	38 390	45 009
Baksteen, pannen, buizen, andere produkten van gewoon aardewerk	95 668	132 035	117 270	152 216	173 449	194 726	236 109	212 406	178 262	130 562
Glas	77 356	101 278	96 637	94 200	99 044	439 911	497 597	433 100	424 145	425 426
waarvan : onbewerkt vensterglas	(3 583)	(12 370)	(13 774)	(15 588)	(4 831)	(253 676)	(288 881)	(198 639)	(187 148)	(176 854)
onbewerkt spiegelglas ...	(994)	(6 212)	(7 213)	(13 790)	(18 835)	(71 660)	(79 341)	(79 360)	(75 742)	(72 230)
bewerkt en speciaal glas..	(9 395)	(11 950)	(14 036)	(15 865)	(22 812)	(110 726)	(124 505)	(145 915)	(144 791)	(165 741)
Glaswaren	38 392	46 174	42 694	43 141	51 977	94 297	99 823	120 288	114 726	111 589
waarvan : flessen, flacons en andere bergingsmiddelen van glas	(22 009)	(27 961)	(26 220)	(27 799)	(36 410)	(85 437)	(90 330)	(108 027)	(99 865)	(99 536)
Artikelen in ceramische stoffen	15 761	17 457	18 457	17 378	17 836	11 842	14 128	16 032	14 307	13 946
Andere artikelen in dergelijke mineralen n. e. g. .	157 118	194 809	182 427	216 240	247 344	131 772	174 752	193 739	270 285	264 385

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstellin van de tabel :* zie (a) blz. 153.

§ 6. — DIVERSE INDUSTRIEËN

1. — *Papier- en kartonnijverheid.*

In 1967 is de produktiecapaciteit in de papiernijverheid toegenomen zowel buiten als binnen de Europese Economische Gemeenschap, door investeringen verricht tijdens voorgaande jaren. De consumptie daarentegen, is, in de landen van de Gemeenschap, ongeveer op het niveau van 1966 gebleven, of is, voor bepaalde sectoren, zelfs achteruitgegaan. De concurrentie werd hierdoor verscherpt. De gevolgen hiervan voor de verkoopprijs en de verhoging van de produktiekosten, zijn ongunstig voor de rendabiliteit van de ondernemingen.

In het kader van de G.A.T.T. zijn toegevingen gedaan voor het dagbladpapier en daarnaast werd overgegaan tot een vermindering van gemiddeld één vierde van het gemeenschappelijk buitentarief van de andere papiersoorten.

De produktie van papier en karton steeg in 1967 in België met 3 %. Zij bedroeg 564 200 t. Er was een vooruitgang van 15,9 % voor de sector schrijf- en drukpapier en van 12,6 % voor andere papiersoorten (wit papier, cellulose- en speciaal papier). De voortbrenging van het dagbladpapier, van kraftpapier. inpakpapier, perkament en imitatieperkament en van karton was lager dan in 1965. Deze hoeveelheden verminderden respectievelijk met 3,8, 3,9 en 1,8 %. Het verbruik daalde licht. De invoer van de papierprodukten nam in 1967 toe met 7,9 % naar hoeveelheid en met 6,2 % naar waarde.

2. — *Ledernijverheid.*

In 1967 drukte de vertraging van de economische expansie op de industriële activiteit in de sector leder. Het door het Nationaal Instituut voor de Statistiek berekende algemeen indexcijfer voor deze sector daalde van 125,6 in 1966, naar 122,1 (1958 = 100). Een gunstige factor voor de leerlooierij was de prijsdaling van de grondstoffen in tegenstelling met het voorgaande jaar.

De produktie van zwaar leder (zoolleder en technisch leder) daalde met 14 %. De totale voortbrenging bedroeg nog slechts 1 870 t. De tendens om meer en meer het leder door synthetische produkten te vervangen is hieraan niet vreemd.

De voortbrenging van gelooide schapen- en geitenhuiden verminderde sterk en door het laag aanbod op de wereldmarkt bleven de ruwe vellen hoog gequoteerd. De export van het zeemleder, die traditioneel een goede plaats bekleedde in de Belgische ledernijverheid, is achteruitgegaan.

De produktie van bovenleer nam in 1967 opnieuw toe. De import van kalfshuiden daalde (in waarde), terwijl de export ervan steeg. Het lakleder evolueerde zeer gunstig ; de export liep hard op.

De produktie van de Belgische schoenindustrie daalde verder met 9,6 % voor de schoenen en met 3,3 % voor de pantoffels. De invoer steeg verder en de uitvoer nam af.

3. — *Houtverwerkende nijverheid.*

De vooruitgang bij de houtverwerkende nijverheid zette zich in 1967 voort, hoewel in een aanzienlijk lager tempo dan in het voorafgaande jaar : het totaal omzetcijfer van de sector steeg, tegen werkelijke prijzen, slechts met 5,8 %, terwijl deze stijging in 1966 nog 14,2 % had bedragen. In feite is het indexcijfer van de jaarlijkse vooruitgang het laagste dat sinds 1958 werd genoteerd.

Volgens de Federatie liep de gemiddelde verzekerde bedrijvigheidsduur tussen december 1966 en december 1967 opnieuw terug, van 2,2 tot 2 maanden. In december 1965 bedroeg deze duur nog 2,6 maanden. Bovendien was het gemiddelde over het jaar 1967 nog slechts 1,8 maanden, tegen 2,4 maanden voor 1966.

Deze vertraging blijkt uit de analyse der verkoopstatistieken voor de verschillende sectoren. De verkopen van geplakt hout en van blok- of staafjesplaten liepen respectievelijk met 8,5 en 5,6 % terug, terwijl slechts de sectoren schrijnwerkerij (+ 13,5 %) en kisten- en tonnen (+ 11,6 %) nog een aanzienlijke stijging vertoonden ; in de andere sectoren was de stijging beperkt en in elk geval ver verwijderd van de spectaculaire vooruitgang die tijdens de voorgaande jaren werd geboekt.

Het positief saldo op de globale handelsbalans van houten, aanverwante en diverse produkten, bleef stijgen en bedroeg in 1967 1,12 miljard frank. In 1963 bedroeg dit saldo slechts 799 miljoen frank.

De landen van de Euromarkt namen 86,8 % af van de Belgische export, tegen 86,7 % in 1966.

4. — *Tabaksnijverheid.*

In 1967 nam de produktie van de tabaksnijverheid met 1,2 % toe, na in 1966 afgenomen te zijn met 3,5 %. De voortbrenging in de sigarennijverheid steeg met 15,1 %, maar bereikte het peil van 1964 nog niet. De produktie van cigarillo's die in 1966 reeds met 19,4 % achteruitging, daalde verder met 8,7 %. De rooktabak die de laatste jaren zijn toestand zag verslechten, verhoogde ditmaal zijn geproduceerde hoeveelheid met 6,8 % ; de andere tabakssoorten namen toe met 77,1 %. De sigarettennijverheid ging een weinig achteruit.

Het verbruik van tabaksartikelen bereikte in 1967 27 614 t, tegenover 26 836 in 1966. Per inwoner werden 1 616 sigaretten gerookt, tegenover 1 594 in 1966 ; 31 sigaren tegen 33 ; 78 cigarillo's tegen 77 ; 703 gram tabak tegen 695. Het verbruik van sigaretten steeg verder met 1,4 % ; dat van tabak nam een weinig toe maar bereikte het peil van 1965 niet ; dit was eveneens het geval voor de cigarillo's.

Tijdens het jaar 1967 werden de detailprijzen tweemaal verhoogd ; een eerste maal voor de sigaren en de cigarillo's in mei en een tweede maal voor sigaretten in juli.

De totale uitvoer steeg naar waarde met 158 miljoen frank, tegen werkelijke prijzen. Dit is een toeneming met 12,1 %, tegenover een van 1,6 % van

1965 naar 1966. Naar volume was er een lichte stijging met 1,7 %, tegenover een daling van 4,9 % een jaar tevoren. Het is vooral de uitvoer van sigaretten (+ 26,5 %) en van sigaren (+ 10,5 %) die verhoogde. Voor sigaretten werd echter het peil van 1965 slechts licht overschreden. De totale invoer nam naar waarde met 19,2 % toe en naar hoeveelheid met 22,8 %.

5. — *Diamantnijverheid.*

De maandgemiddelden van de import van ruwe en van geslepen sierdiamant lagen in 1967 lager dan in 1966. Voor de export van geslepen sierdiamant werden ongeveer dezelfde cijfers behouden (920,8 miljoen frank in 1967, tegen 920,5 miljoen frank in 1966), terwijl voor de ruwe diamant er een stijging was met 24 %.

Algemeen wordt het jaar 1967 als een jaar van pauze gezien na 1966 dat zeer gunstig was voor de diamant.

De grootste moeilijkheden werden veroorzaakt door India dat dank zij zeer lage lonen een concurrentiepositie inneemt.

De Indiërs kopen steeds betere ruwe stenen welke ook in onze Kempen geslepen worden zodat de markt daar verstoord werd.

Het maandgemiddelde van de volledige werkloosheid bereikte 573 eenheden in 1967, wat bijna het dubbel is van de werkloosheid in 1966.

Het aantal tewerkgestelden in deze sector bedroeg op 30 juni 1967, volgens gegevens van de R.M.Z., 14 053 eenheden.

★
★ ★

Papier- en kartonnijverheid

Produktie en verwerking

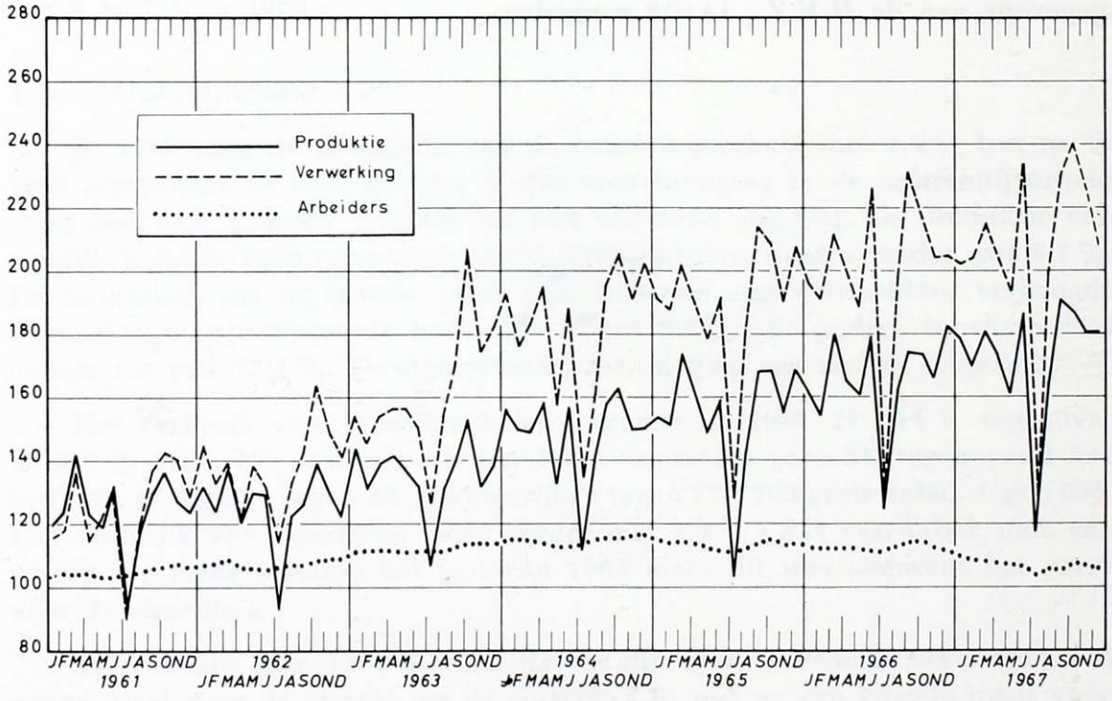
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966	1967
Produktie :					
Dagbladpapier	96,6	97,7	88,6	94,1	86,8
Schrijf- en drukpapier	101,3	109,0	127,8	146,4	169,7
Kraft-, verpakkings-, perkament- en imitatieperkamentpapier	145,3	137,2	139,1	143,5	137,9
Andere papiersoorten (a)	47,1	60,0	57,8	61,2	68,9
Karton	78,3	99,0	102,0	102,6	100,8
Totaal...	**468,6**	**502,9**	**515,4**	**547,8**	**564,2**
Verwerking:					
Door de voortbrengers	63,2	72,2	64,6	68,9	88,6
Door de verwerkende nijverheid	406,0	458,4	467,2	491,2	425,4
w.o. : Verpakkingsmiddelen	232,4	248,8	263,1	277,2	284,7
Geïmpregneerd papier en karton	106,6	127,2	122,7	127,6	138,4
Totaal...	**469,2**	**530,6**	**531,8**	**560,1**	**514,0**

(a) De rubriek « andere papiersoorten » bevat het wit papier (exclusief schrijf- en drukpapier), het cellulose- en speciaal papier.

Produktie, verwerking en personeelsbezetting

(1958 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel van de papiernijverheid

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
	WAARDE (miljoenen franken)									
Pulphout	282	385	370	360	407	4	6	4	6	3
Papierstof en papierafval	1 549	1 765	1 718	1 891	1 931	165	199	439	543	649
Papier en karton	3 768	4 231	4 558	5 110	5 084	1 917	2 387	2 736	3 318	3 781
w. o. : krantenpapier	(511)	(497)	(551)	(589)	(637)	(322)	(348)	(265)	(135)	(257)
Kraftpapier en -karton	(774)	(912)	(929)	(968)	(939)	(61)	(116)	(162)	(177)	(231)
druk-, schrijf- en tekenpapier	(946)	(1 016)	(1 028)	(1 076)	(1 043)	(156)	(154)	(238)	(577)	(640)
Papier- en kartonwaren	809	969	1 148	1 326	1 461	702	760	921	1 020	956
w. o. : zakken, dozen en andere verpakkingsmiddelen	(255)	(323)	(381)	(453)	(513)	(171)	(252)	(373)	(403)	(343)
Drukwerk	1 767	1 980	2 244	2 463	2 505	1 741	1 990	2 255	2 586	2 545
	GEWICHT (tonnen)									
Pulphout	242 220	337 724	342 371	369 529	440 310	4 151	6 659	4 693	4 528	3 168
Papierstof en papierafval	255 235	265 947	250 905	286 654	297 376	82 884	89 988	128 672	155 140	187 742
Papier en karton	400 080	437 744	463 813	490 149	498 602	141 650	167 278	175 956	205 416	243 266
w. o. : krantenpapier	(69 530)	(67 984)	(76 616)	(79 606)	(86 729)	(38 843)	(42 934)	(32 369)	(17 313)	(30 918)
Kraftpapier en -karton	(91 353)	(108 179)	(104 029)	(104 166)	(102 375)	(5 008)	(9 979)	(13 707)	(14 809)	(23 062)
druk-, schrijf- en tekenpapier	(100 821)	(104 815)	(103 434)	(102 315)	(97 014)	(11 234)	(10 672)	(17 409)	(55 015)	(65 046)
Papier- en kartonwaren	30 385	37 316	42 468	49 392	55 859	24 392	31 500	42 522	43 182	39 783
w. o. : zakken, dozen en andere verpakkingsmiddelen	(14 432)	(17 778)	(20 008)	(23 405)	(25 264)	(12 679)	(19 724)	(28 632)	(27 140)	(22 479)
Drukwerk	33 730	38 007	42 260	45 897	48 025	45 765	48 602	52 187	57 073	56 611

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Pulphout : T.C.I.H. 242.1 ; papierstof en... : T.C.I.H. 251; papier en karton : T.C.I.H. 641 — 641.6; krantenpapier : T.C.I.H 641.1; Kraftpapier... : T.C.I.H. 641.3; druk-, schrijf-,... : T.C.I.H. 641.21; papier- en kartonwaren : T.C.I.H. 642; zakken, dozen... : T.C.I.H. 642.11 + 642.12; drukwerk : T.C.I.H. 892. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Produktie van leder, schoenen en pantoffels

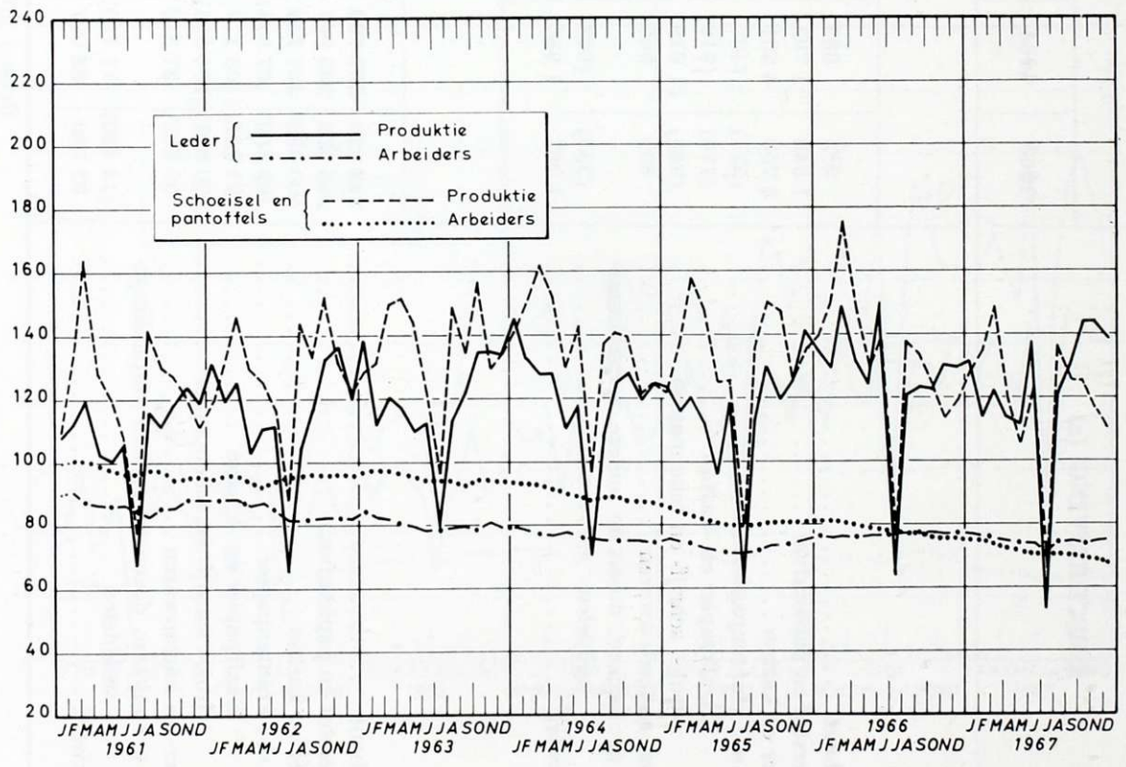
JAARTAL	Zwaar leder (tonnen)	Licht leder (duizenden vierkante voet)	Schoenen (duizenden paren)	Pantoffels (duizenden paren)
1958	3 479	38 575	12 274	7 266
1959	2 861	44 756	13 758	7 512
1960	2 085	41 028	14 400	7 945
1961	2 612	46 152	14 959	8 829
1962	2 654	48 498	15 763	8 859
1963	2 403	51 822	16 152	10 592
1964	2 406	52 278	16 328	10 283
1965	2 455	49 329	15 907	9 303
1966	2 174	55 557	15 437	8 863
1967	1 870	54 841	13 952	8 571

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Leder-, schoen- en pantoffelnijverheid

Produktie en personeelsbezetting

(1958 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
	WAARDE (miljoenen franken)									
Huiden ongelooid	737	826	839	927	768	457	511	585	640	602
Pelterijen ruw	485	508	573	661	639	95	85	129	106	70
Bereide pelterijen, gelooid of bewerkt	363	383	353	318	278	191	223	356	498	453
Bereid leder en huiden	942	977	1 017	1 061	829	598	623	737	931	979
Schoeisel, geheel of voornamelijk in leder	861	1 125	1 278	1 472	1573	534	630	635	612	647
Schoeisel in rubber of plastische stoffen	118	95	124	161	165	35	37	42	41	33
Schoeisel of delen daarvan n.e.g.	290	348	391	492	556	182	220	211	266	244
Kleding en toebehoren van leder	84	85	84	110	96	354	391	348	408	358
Andere lederwaren	160	192	238	241	213	124	179	212	202	146
	GEWICHT (tonnen)									
Huiden ongelooid	31 429	31 368	30 837	29 273	29 970	28 949	31 025	31 697	28 404	32 645
Pelterijen ruw	6 282	5 782	4 329	4 574	4 618	1 202	906	1 008	917	472
Bereide pelterijen, gelooid of bewerkt	407	436	345	307	293	658	679	572	564	459
Bereid leder en huiden	5 210	5 259	5 446	5 487	3 763	3 115	3 638	3 903	4 214	4 103
Schoeisel geheel of voornamelijk in leder	3 307	4 171	4 712	5 195	5 375	1 822	2 087	2 035	1 693	1 633
Schoeisel in rubber of plastische stoffen	1 920	1 534	2 027	2 307	2 231	495	517	640	571	435
Schoeisel of delen daarvan n.e.g.	2 894	3 373	3 591	3 935	4 522	2 708	2 954	2 400	2 271	2 018
Kleding en toebehoren van leder	87	99	118	131	124	327	336	311	334	302
Andere lederwaren	497	541	645	478	431	243	307	406	408	387

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Huiden ongelooid : T.C.I.H. 211 ; pelterijen ruw : T.C.I.H. 212; bereide pelterijen... : T.C.I.H. 613 + 842; bereid leder... : T.C.I.H. 611 — D.T. 4102.20 — 4102.27; schoeisel geheel... : D.T. 6402.00 + 6402.03 + 6402.10 + 6402.13 + 6402.15 + 6402.20 + 6402.23 + 6402.25 + 6402.30 + 6402.33 + 6402.35 + 6402.40 + 6402.43 + 6402.45 + 6402.50 + 6402.53 + 6402.55 + 6402.60; schoeisel in... D.T. 6401.00 + 6401.10 + 6401.20 + 6401.30 + 6401.40 + 6401.45 + 6401.50; schoeisel of... : T.C.I.H. 851 + 612.3 — D.T. 6401.00 — 6401.10 — 6401.20 — 6401.30 — 6401.40 — 6401.45 — 6401.50 — 6402.00 — 6402.03 — 6402.10 — 6402.13 — 6402.15 — 6402.20 — 6402.23 — 6402.25 — 6402.30 — 6402.33 — 6402.35 — 6402.40 — 6402.43 — 6402.45 — 6402.50 — 6402.53 — 6402.55 — 6402.60 — 6406.00; kleding... : T.C.I.H. 841.3 + D.T. 6506.30 + 6506.90; andere... : T.C.I.H. 612.1 + 612.2 + 612.9 + D.T. 4202.30 + 4202.50 + 4202.65 + 4202.85. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Houtverwerkende nijverheid en aanverwante produkten (a)

OMSCHRIJVING	Aantal uren-arbeiders (duizenden)					Waarde van de gefactureerde verkopen (miljoenen franken)				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
Meubels	27 738	29 311	29 112	30 942	30 879	4 223	5 192	5 648	6 655	6 981
Zetels	6 346	6 972	7 330	8 376	8 724	887	1 129	1 375	1 850	1 956
Schrijnwerkerij	5 735	6 139	6 161	6 148	6 232	1 034	1 206	1 446	1 546	1 755
Houten vaatwerk	4 750	4 786	4 387	4 646	4 495	611	732	772	828	899
Kaders, lijsten, schaverijen	1 555	1 684	1 673	1 894	1 744	212	250	269	335	351
Kurk	136	137	141	144	114	49	41	39	44	38
Mandenmakerij en rotan	570	555	455	413	356	73	73	73	76	73
Klompennijverheid	124	110	77	57	54	9	9	8	8	6
Borstelnijverheid	1 122	1 185	1 128	1 096	1 093	256	284	306	299	322
Kisten- en tonnennijverheid	2 839	3 021	2 790	2 802	2 819	420	499	494	562	627
Parket	514	478	430	427	380	102	103	98	98	97
Geplakt hout	3 046	3 012	2 959	2 854	2 333	604	666	748	743	680
Blok- of lamellenplaten	648	763	679	556	458	153	196	197	177	167
Geperste panelen	3 445	3 943	3 797	3 804	3 900	1 480	1 646	1 945	2 103	2 259
Totaal ...	**58 568**	**62 097**	**61 120**	**64 159**	**63 581**	**10 111**	**12 027**	**13 417**	**15 326**	**16 210**

(a) Inrichtingen met 5 of meer arbeiders.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

evenals de afgewerkte produkten hiervan

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
	WAARDE (miljoenen franken)									
Rondhout, onbewerkt of enkel vierkant behakt of gezaagd (exclusief : pulphout)	680	934	788	863	799	432	510	576	551	401
Gezaagd, gesneden, geschild of eenvoudig bewerkt hout	2 450	2 906	2 759	2 825	2 780	360	380	373	325	295
Fineer-, kunsthout en ander bewerkt hout n. e. g.	553	778	792	892	922	1 074	1 150	1 488	1 502	1 530
Werken van hout n. e. g.	392	521	582	603	656	224	324	324	373	382
Ruwe kurk en afval	17	10	9	9	7	1	2	1	1	1
Werken van kurk	157	179	161	158	128	20	24	22	32	12
Dierlijke en plantaardige stoffen voor de borstel- en mandenmakerij	124	136	133	117	110	41	57	56	60	45
Artikelen van de borstel- en mandenmakerij	189	224	266	226	230	84	97	99	102	97
Meubelen in hout, bamboeriet en dergelijke	554	785	879	1 066	1 064	1 178	1 521	1 804	2 183	2 930
	GEWICHT (tonnen)									
Rondhout, onbewerkt of enkel vierkant behakt of gezaagd (exclusief : pulphout)	371 495	468 462	394 722	368 455	379 987	273 472	306 438	320 867	296 310	233 643
Gezaagd, gesneden, geschild, of eenvoudig bewerkt hout	625 945	674 023	595 242	616 147	645 820	77 956	75 834	71 420	62 280	54 519
Fineer-, kunsthout en ander bewerkt hout n. e. g.	53 121	80 868	74 526	85 511	91 253	156 059	153 160	220 153	226 845	239 407
Werken van hout n. e. g.	20 754	25 929	28 732	29 569	32 052	12 121	15 344	14 206	17 348	17 445
Ruwe kurk en afval	1 875	1 235	1 154	1 204	899	197	391	247	202	121
Werken van kurk	5 379	6 212	5 373	5 198	4 480	585	735	595	908	350
Dierlijke en plantaardige stoffen voor de borstel- en mandenmakerij	7 892	8 474	7 749	6 496	6 012	2 629	3 062	2 756	3 016	3 032
Artikelen van de borstel- en mandenmakerij	3 810	4 897	5 448	4 553	4 463	1 272	1 475	1588	1 713	1 498
Meubelen in hout, bamboeriet en dergelijke	11 571	15 659	16 902	19 280	20 118	21 779	25 777	28 921	31 462	40 194

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Rondhout... : T.C.I.H. 242 — 242.1; gezaagd... : T.C.I.H. 243; fineer... : T.C.I.H. 631 + D.T. 4809.00 + 4809.10; werken van hout : T.C.I.H. 632 + D.T. 4413.00 + 6403.00 + 6403.10; ruwe kurk... : T.C.I.H. 244; werken van kurk : T.C.I.H. 633; dierlijke... : T.C.I.H. 291.92 + 292.3 + 292.93; artikelen van de borstel... : T.C.I.H. 657.8 + 841.52 + 899.21 + 899.22 + 899.23 + 899.24 + 899.25 + 899.26 + 899.27 + D.T. 4202.80; meubelen in hout... : T.C.I.H. 821.01 — D.T. 9401.00 — 9401.10 — 9401.20 + 9403.50 + 9403.55. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1963	1964	1965	1966	1967	1963	1964	1965	1966	1967
	WAARDE (miljoenen franken)									
Ruwe tabak	1 437	1 693	1 939	1 769	2 229	126	132	120	110	82
Sigaren	172	212	216	208	200	183	238	363	496	546
Cigarillo's	43	65	63	68	85	134	188	173	167	145
Sigaretten	96	124	153	260	261	377	422	587	472	634
Rooktabak	66	97	59	61	50	5	8	38	54	51
Andere tabaksprodukten (inclusief tabaksextracten en tabakspoeder)	33	44	51	47	52	1	2	1	4	3
	GEWICHT (tonnen)									
Ruwe tabak	28 973	31 139	33 334	29 768	37 315	2 022	2 057	1 981	1 931	1 084
Sigaren	498	573	580	549	507	535	978	1 453	1 781	1 968
Cigarillo's	102	153	129	134	180	531	738	662	661	604
Sigaretten	882	996	1 039	1 746	1612	3 667	3 595	4 118	3 275	4 144
Rooktabak	848	1 258	679	585	568	53	90	363	492	496
Andere tabaksprodukten (inclusief tabaksextracten en tabakspoeder)	274	365	430	455	643	15	35	15	39	21

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1967.* — Ruwe tabak : T.C.I.H. 121; sigaren : D.T. 2402.10; cigarillo's : D.T. 2402.20; sigaretten : T.C.I.H 122.2; rooktabak : D.T. 2402.40 + 2402.50; andere tabaksprodukten... : 2402.60 + 2402.70 + 2402.90. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Tabaksindustrie

Werwerkte hoeveelheid

(tonnen)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Sigaren	1 260	1 239	1 301	1 986	1 571	1 578	1 816
Cigarillo's	2 673	2 479	2 866	3 305	3 623	2 959	2 701
Sigaretten	14 435	15 312	16 083	17 144	18 474	18 762	18 617
Rooktabak	9 014	8 747	8 504	8 087	7 938	7 179	7 669
Andere tabakssoorten	105	64	78	79	63	70	124
Totaal	**27 487**	**27 841**	**28 832**	**30 602**	**31 669**	**30 548**	**30 927**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Invoer en uitvoer van diamant (a)

Maandgemiddelden

(miljoenen franken)

JAARTAL	Invoer		Uitvoer	
	Ruwe diamant	Geslepen sierdiamant	Ruwe diamant	Geslepen sierdiamant
1959	427,0	101,7	81,4	415,7
1960	422,3	169,3	66,7	418,4
1961	390,0	146,8	62,4	455,8
1962	390,6	150,4	48,9	543,4
1963	442,5	200,6	75,3	596,6
1964	566,8	219,2	152,2	733,8
1965	575,5	229,7	146,2	817,6
1966 (b)	713,6	307,2	180,2	920,5
1967	642,8	290,6	222,8	920,8

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Centrale Dienst voor Contingenten en Vergunningen (Antwerpen).

(a) Exclusief de gevallen van consignatie.
Wegens bronverandering is elke vergelijking met de tabel uit de voorgaande uitgaven onmogelijk. Alleen de in- en uitvoer die aanleiding gegeven hebben tot een effectieve financiële transactie zijn hier opgenomen.
(b) Verbeterde gegevens.

AFDELING IV.
BEVOORRADING IN WATER

De gegevens over het watergebruik zijn in België nog vrij gebrekkig. In gevolge het koninklijk besluit van 20 april 1965 waarbij sommige bedrijfstakken aan een enquête nopens het watergebruik onderworpen worden kan het industriëel ge- en verbruik, dat toch veruit het belangrijkst is, nu echter gemakkelijker, zij het met grote vertraging, geraamd worden.

Uit een studie betreffende de jaren 1965 en 1966 (1) kan afgeleid worden dat in de industrietakken, die onder het hierboven vermeld koninklijk besluit vallen, het gebruikt water in 1966 met 11 % toenam tot meer dan 22 miljard kubieke meter. Doch het netto verbruik, d.i. het gebruikt water min het teruggestort water, bedraagt slechts 1 % van het totaal.

Hierbij spelen de elektriciteitsbedrijven een belangrijke rol : zij gebruiken aanzienlijke hoeveelheden water — bijna 90 % van het totaal — doch dat water wordt na gebruik bijna volledig teruggestort. In de chemische industrie en de basismetaalnijverheid ligt het netto waterverbruik het hoogst. Veruit het grootste gedeelte van het gebruikte water is afkomstig uit het Maasbekken doch het is het Scheldebekken dat het meeste water voor het netto industrieel verbruik levert.

Daarnaast moeten ook de behoeften van de landbouw en van de gezinnen voldaan worden. Algemeen wordt aanvaard dat deze laatste vraag, als gevolg van de stijgende welvaart, in de toekomst, flink zal toenemen. Immers, in vergelijking met andere Westeuropese landen ligt in België het waterverbruik per hoofd van de bevolking nog aan de lage kant. Daar de vraag naar water sneller stijgt dan het aanbod is het dringend nodig zo spoedig mogelijk per provincie een juiste balans op te stellen tussen de mogelijke waterwinning enerzijds en de behoeften voor industrieel, huishoudelijk en landbouwgebruik anderzijds. Deze gegevens zouden als basis dienen voor het opstellen en de uitwerking door het Koninklijk Commissariaat voor het Waterbeleid van een nationaal bevoorradingsplan.

Een eerste stap in die richting is de reorganisatie van de diensten die bij het Waterbeleid betrokken zijn. Zo zou het Koninklijk Commissariaat voor het Waterbeleid een permanent organisme worden terwijl de Interministeriële Werkgroep voor het Water omgevormd zou worden tot een « Interministeriële Commissie voor het Water ». De controle en het beheer van de grondwaterlagen worden aan het Bestuur van het Mijnwezen toevertrouwd.

Tijdens het voorbije jaar trachtte het Koninklijk Commissariaat de waterbevoorrading van sommige gewesten o.m. de kanaalzone Gent-Terneuzen-Couvin en omgeving en vooral de Brusselse agglomeratie te verzekeren. In het

---

(1) Jaarstatistiek van het watergebruik in de nijverheid. Jaren 1965 en 1966. (*Statistisch Tijdschrift*, nr. 4, april 1968, blz. 381-387), [Nationaal Instituut voor de Statistiek].

kader van de regionale ontwikkeling moest een oplossing gevonden worden voor sommige problemen zoals de bescherming van het Maaswater tegen de bezoedeling, het steunen van het zomerpeil van dezelfde stroom en de waterbevoorrading van het ontworpen chemisch bedrijf te Feluy.

★
★ ★

Watergebruik en -verbruik in de nijverheid (a)

(in 1 000 m³)

BEDRIJFSTAK	1965			1966		
	Gebruikt water (1)	Terug-gestort water (2)	Netto-verbruik (1) — (2) (3)	Gebruikt water (4)	Terug-gestort water (5)	Netto-verbruik (4) — (5) (6)
Steenkoolmijnen	144 697	130 928	13 769	148 929	136 294	12 635
Groeven en aanverwante industrieën	47 847	46 577	1 270	48 439	47 384	1 055
Voedingsmiddelennijverheid (inbegrepen fabricatie van margarine, oliën en dranken)	88 923	74 664	14 259	102 962	86 095	16 867
Nijverheid van de bereiding van vlas en wol, fabricatie van kunst- en synthetische vezels, veredeling (tegen maakloon en voor eigen rekening)	58 142	54 189	3 953	57 557	53 091	4 466
Houtnijverheid	2 264	1 807	457	2 463	1 620	843
Papiernijverheid (voortbrengende vestigingen)	96 100	86 651	9 449	94 825	87 964	6 861
Ledernijverheid (leerlooierijen)	4 478	4 302	176	4 561	4 390	171
Rubbernijverheid	11 818	11 027	791	7 251	6 111	1 140
Chemische nijverheid	381 984	330 121	51 863	407 819	357 880	49 939
Petroleumraffinaderijen	268 570	268 065	505	273 510	272 987	523
Cokesfabrieken	113 526	91 251	22 275	79 281	61 162	18 119
Kleinijverheid	1 471	629	842	1 497	654	843
Glasnijverheid (voortbrengende vestigingen)	26 028	24 180	1 848	20 790	18 882	1 908
Keramieknijverheid	1 012	712	300	1 039	717	322
Cementnijverheid (inclusief cementagglomeraten)	12 697	8 874	3 823	13 929	9 261	4 668
IJzernijverheid	1 018 756	981 737	37 019	1 010 584	969 652	40 932
Nijverheid van de non-ferrometalen	184 192	150 698	33 494	191 022	154 960	36 062
Metaalverwerkende nijverheid	58 743	54 446	4 297	61 195	56 552	4 644
Elektriciteitsbedrijven :						
a) hydraulische centrales	14 396 390	14 396 389	1	16 321 950	16 321 949	1
b) thermische centrales	3 048 461	3 039 074	9 387	3 298 161	3 289 071	9 090
Totaal...	**19 966 099**	**19 756 321**	**209 778**	**22 147 764**	**21 936 676**	**211 088**

(a) Ramingen verstrekt door de ondernemingen welke 5 werklieden of meer tewerkstellen behalve voor volgende sectoren : voedingsnijverheid, nijverheid der non-ferrometalen, hout- en cementnijverheid, petroleumraffinaderijen (20 werklieden of meer) en metaalverwerkende nijverheid (100 werklieden of meer).

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Spreiding van de gebruikte hoeveelheid water per provincie naargelang van de herkomst

(in 1 000 m³)

PROVINCIE	Herkomst van het gebruikte water					Teruggestort water			Netto verbruik (5) — (8)	Bestemming			
	Putten	Waterloop of kanaal	Openbare distributie	Andere herkomsten	Totaal	In waterlopen	In riolering	Totaal		Voortbrengst	Afkoeling	Andere doeleinden	Totaal
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
	1965												
Antwerpen ..	23 426	917 344	14 869	24 607	980 246	712 732	194 942	907 674	72 572	39 230	921 603	19 413	980 246
Brabant	22 231	592 598	8 957	2 669	626 455	558 741	48 034	606 775	19 680	72 037	531 106	23 312	626 455
Henegouwen	18 644	1 306 034	4 144	22 416	1 351 238	1 247 205	68 053	1 315 258	35 980	28 636	1 268 357	54 244	1 351 237
Luik	14 376	15 576 247	8 529	5.353	15 604 505	15 491 184	73 708	15 564 892	39 613	133 972	943 995	14 526 538	15 604 505
Limburg	27 502	118 581	343	5 288	151 714	124 063	16 719	140 782	10 932	20 162	111 188	20 363	151 713
Luxemburg .	14	32 629	68	146	32 857	28 771	813	29 584	3 273	3 372	27 205	2 280	32 857
Namen	4 780	146 573	1 575	870	153 798	143 352	4 616	147 968	5 830	19 216	129 147	5 436	153 799
Oost-Vlaanderen	11 141	894 679	6 398	3 148	915 366	880 202	19 242	899 444	15 922	39.688	862 235	13 443	915.366
West-Vlaanderen	6 204	130 458	13 110	148	149 920	129 979	13 965	143 944	5 976	16 256	112 719	20 946	149 921
Het Rijk:	**128 318**	**19 715 143**	**57 993**	**64 645**	**19 966 099**	**19 316 229**	**440 092**	**19 756.321**	**209.778**	**372.569**	**4 907 555**	**14 685 975**	**19 966 099**
	1966												
Antwerpen ..	26 481	1 073 482	16 651	18 216	1 134 830	1 039 198	27 194	1 066 392	68 438	42 958	1 071 720	20 152	1 134 830
Brabant	25 312	530 423	9 970	2 843	568 548	498 252	44 895	543 147	25 401	71 258	473 265	24 025	568 548
Henegouwen	19 253	1 318 069	4 250	23 576	1 365 148	1 267 636	63 608	1 331 244	33 904	29 197	1 281 918	54 032	1 365 147
Luik	15 857	17 496 496	9 292	4 855	17 526 500	17 414 428	67 971	17 482 399	44 101	100 595	980 200	16 445 706	17 526 501
Limburg	25 939	132 053	469	6 783	165 244	134 248	19 696	153 944	11 300	23 028	121 284	20 932	165 244
Luxemburg .	88	29 339	87	144	29.658	25 913	731	26 644	3 014	3 142	25 055	1 461	29.658
Namen	4 995	132 109	1 708	843	139 655	133 004	1 264	134 268	5 387	16 156	117 314	6 185	139.655
Oost-Vlaanderen	13 117	1 067 666	6 816	3 876	1 091 075	1 055 109	20 472	1 075 581	15 494	44 716	1 031 823	14.536	1 091.075
West-Vlaanderen	6 739	116 048	4 129	190	127 106	110 736	12 321	123 057	4 049	9 767	111 848	5 491	127 106
Het Rijk:	**137 781**	**21 895 285**	**53 372**	**61 326**	**22 147 764**	**21 678 524**	**258 152**	**21 936 676**	**211 088**	**340 817**	**5 214 427**	**16 592 520**	**22 147 764**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

HOOFDSTUK III

VERKEER EN VERVOER

Zoals in 1966, werd de vervoersector in 1967 wederom begunstigd door goede weersomstandigheden, doch de vertraging in de conjunctuur, die in België en in de nabuurlanden tot aan het eind van het jaar optrad, heeft de ontwikkeling van de bedrijvigheid in deze sector niet begunstigd.

Bovendien zet de structurele verschuiving van het spoorwegverkeer naar het wegverkeer zich voort, doch in een aanzienlijk vertraagd tempo. Hoewel het goederenvervoer, in ton-kilometers, tussen 1966 en 1967 opnieuw afnam, bedroeg deze daling slechts 2,4 %, terwijl zij het voorgaande jaar nog 7,8 % bereikte.

Daarentegen bleef het goederenvervoer per trein over het algemeen stabiel, hoewel er een aanzienlijk verschil bestond in de bestemming van dit vervoer. Aldus werd er een stijging genoteerd bij de uitvoer, de invoer en het binnenlands vervoer met respectievelijk 1,2 % (— 10,2 % in 1966), 0,6 % (— 1 % in 1966) en 0,5 % (— 8,6 % in 1966) ; het transitoverkeer toonde echter een daling met 2,6 % (— 12,4 % in 1966). Naar gelang van de verschillende categorieën van goederen viel er een uiteenlopende tendens waar te nemen.

Aldus werd een aanzienlijke daling geconstateerd in het spoorwegvervoer van nijverheidsoliën, petroleum, pek en teer (— 17 %), als gevolg van het feit dat de exploitatiemaatschappijen steeds meer hun eigen vervoermaterieel gebruiken. De daling van het vervoer van vaste brandstoffen (— 7,5 %) staat in verband met de stagnatie in de industriële produktie en in het verbruik van steenkool en cokes.

Hoewel er geen wijziging optrad in het ertsvervoer, onderging het vervoer van metaalprodukten, dat met 4,2 % daalde, de weerslag van de moeilijke economische omstandigheden waarin deze bedrijvigheidssector zich momenteel bevindt.

Het spoorwegvervoer van landbouwprodukten en voedingswaren (+ 8,1 %), van bouwmaterialen en produkten uit steengroeven (+ 3,4 %) alsmede van chemicaliën (+ 1,2 %) neemt toe.

De fundamentele verandering in de wijze van vervoer bleef het wegvervoer begunstigen, hoewel de statistieken over 1967 hiervan nog niet bekend zijn. Het is echter nuttig eraan te herinneren dat, volgens een door het Nationaal Instituut voor de Statistiek ingesteld onderzoek, niet minder dan 62,9 % van de

hoeveelheid in België vervoerde goederen en 40 % van het vervoer in tonkilometers in 1966 over de weg geschiedde. Het is aan geen twijfel onderhevig dat de over de weg vervoerde hoeveelheden in 1967 nog verder zijn toegenomen.

Het aantal tussen augustus 1966 en juli 1967 in gebruik genomen bedrijfswagens bedraagt 21 447, tegen 21 518 gedurende de voorafgaande periode van twaalf maanden.

De hoeveelheid per binnenvaart vervoerde goederen blijft sinds 1963 regelmatig stijgen en bereikte in 1967 een totaal van 85,3 miljoen ton, hetgeen t.o.v. het jaar tevoren een stijging met 7,2 % betekent. In feite nam de tonnage overal toe, doch de stijging was aanzienlijker bij de invoer (+ 12,9 %) dan bij de uitvoer (+ 6,1 %), het transitoverkeer (+ 2,9 %) en het binnenlands verkeer (+ 2,5 %). In dezelfde periode steeg het totaal volume van het vervoer (in miljoenen tonkilometers) van 5 968 tot het recordpeil van 6 262, d.i. een stijging met 4,9 %.

Met uitzondering van het vervoer van vaste minerale brandstoffen, dat enigszins terugloopt (— 0,3 %), is de stijging algemeen : voor meststoffen met 13,6 %, voor chemische produkten met 11,7 %, voor voedingswaren met 8,8 %, voor metaalprodukten met 8,8 %, voor ertsen en afval bestemd voor de metallurgie met 6,4 %, voor landbouwprodukten en levende dieren met 4,2 %, voor olieprodukten met 4,1 %, voor ruwe of bewerkte mineralen en bouwmaterialen met 4 %.

Met uitzondering van het vervoer op de Brabantse kanalen en in het bekken van de IJzer en van de kust, dat respectievelijk met 4,2 en met 5,6 % terugliep, is de stijging algemeen, hoewel tamelijk beperkt op de Kempische kanalen (+ 1,1 %). In het bekken van het Centrum en van de Borinage bedraagt zij 4,2 %, op de Zee-Schelde 6 %, op de Boven-Schelde 11,3 % en op de Maas en Samber 11,4 %.

De vrachtschepenvloot voor de binnenvaart telde 5 445 schepen, met een totale tonnenmaat van 2,67 miljoen ton, in 1967. In 1966 waren er 5 531 in bedrijf met een totale tonnenmaat van 2,69 miljoen ton. De vervanging van een groot aantal verouderde schepen blijft echter een acuut probleem.

Het aantal in de loop van 1967 in de haven van Antwerpen ingeklaarde schepen nam met 168 toe, een stijging met 0,9 %, terwijl de totale tonnage met 2,3 % steeg doordat een steeds toenemend aantal grote schepen wordt gebruikt zowel voor het vervoer van vloeibare als van droge ladingen.

Bovendien zal het in dienst stellen van de nieuwe zeesluis te Zandvliet (500 m lang, 57 m breed en met een minimum diepte van 13,50 m) het gelijktijdig schutten mogelijk maken van 4 schepen van 30 000 t. Zij zal in aanzienlijke mate de toegang van grote schepen vergemakkelijken, daar zij op circa 10 km benedenstrooms is gelegen van de Boudewijnsluis en het tussen de volle zee en de eigenlijke haven af te leggen traject met even zoveel kilometers zal verminderen, en daar terzelfder tijd de totale schutcapaciteit aanzienlijk verhoogt.

Het gewicht van de in 1967 van overzee ingevoerde goederen bedroeg 35,11 miljoen ton, tegen 33,32 miljoen het voorgaande jaar, hetgeen een stijging

betekent met 5,4 %. Hoewel deze vooruitgang niet de recordhoogte bereikt die tussen 1960 en 1965 werd genoteerd, steekt zij sterk af bij de in 1966 waargenomen stilstand, en is zij, vooral sedert het eind van het jaar, een voorafschaduwing van het herstel in de expansie van de Belgische economie.

De voor de uitvoer en het transito bestemde ladingen bereikten een volume van 17,3 miljoen ton. Tijdens de twaalf voorafgaande maanden bedroeg dit cijfer 18,2 miljoen ton.

De teruggang is het gevolg van de duidelijke daling bij het transitovervoer (van 6,5 tot 5,5 miljoen ton), want de voor de uitvoer bestemde ladingen zijn met 11,8 miljoen ton op gelijke hoogte gebleven, na de aanzienlijke daling in 1966.

Het totale havenverkeer in Gent liep tijdens deze periode opnieuw terug en daalde van 2,7 tot 2,5 miljoen ton. Het grootste aandeel in deze daling hadden de invoerladingen die met bijna 15 % van 1,4 tot 1,2 miljoen ton terugliepen.

Parallel met deze ontwikkeling werd in de havens van Brugge en Zeebrugge slechts 1,62 miljoen ton geladen en gelost ; in 1966 bedroeg dit volume 1,76 miljoen ton.

Aan de Belgische vloot werden, tussen 1 januari 1967 en 1968, vier nieuwe schepen toegevoegd, terwijl in deze zelfde periode de bruto-tonnenmaat, berekend volgens Belgische register-tonnenmaat, van 771 037 tot 835 371 t opliep, hetgeen een stijging betekent met 8,3 %.

Het aantal gemengde passagiersschepen daalde met twee eenheden doch de Belgische vloot telt twee nieuwe schuitvrachtschepen, alsmede drie nieuwe tankschepen en één ertsschip, hetgeen een bevestiging vormt voor haar ononderbroken modernisering, die ook wordt beklemtoond door de geleidelijke stijging van de gemiddelde tonnenmaat der schepen.

Op de Belgische vliegvelden werd in 1967 een nieuwe stijging van het aantal vertrekkende vliegtuigen waargenomen, doch deze was minder aanzienlijk dan tijdens de voorgaande jaren. Het aantal passagiers nam nl. slechts met 3,7 % toe, tegen een stijging met 8,9 % een jaar tevoren, terwijl het vrachtvervoer door de lucht slechts met 8,6 % steeg, tegen 13,3 % in 1966.

De ladingscoëfficiënt van de Sabenatoestellen liep in 1967 wederom enigszins terug, 59,4 % tegen 59,6 % het jaar tevoren. Daarentegen viel een nieuwe stijging waar te nemen van het aantal luchtreizigers van 1 175 700 in 1966 tot 1 243 100, dit is een stijging met 5,7 %, en het aantal reizigers-kilometers bedroeg 2 323 miljoen tegen 2 152 miljoen in 1966, dit is een stijging met 7,9 %.

Van augustus 1966 tot juli 1967 werden 241 557 nieuwe personenwagens verkocht ; dit is slechts 3,5 % meer dan een jaar tevoren toen het stijgingspercentage 7,6 % had bedragen tegen 14,2 % in 1965 en 18,7 % in 1964.

Deze minder sterke stijging van het aantal verkochte nieuwe personenwagens tijdens de laatste twee jaren is zowel het gevolg van de daling in het groeitempo van de Belgische economie als van een marktverzadiging. Het aantal personenwagens in gebruik werd op 1 augustus 1967 op 1 464 000 geraamd, tegen 1 436 000 op 1 augustus 1966, hetgeen een stijging met 2 % vertegenwoordigt.

De verkoop van bromfietsen en motorrijwielen blijft dalen, terwijl er enigszins meer fietsen werden verkocht.

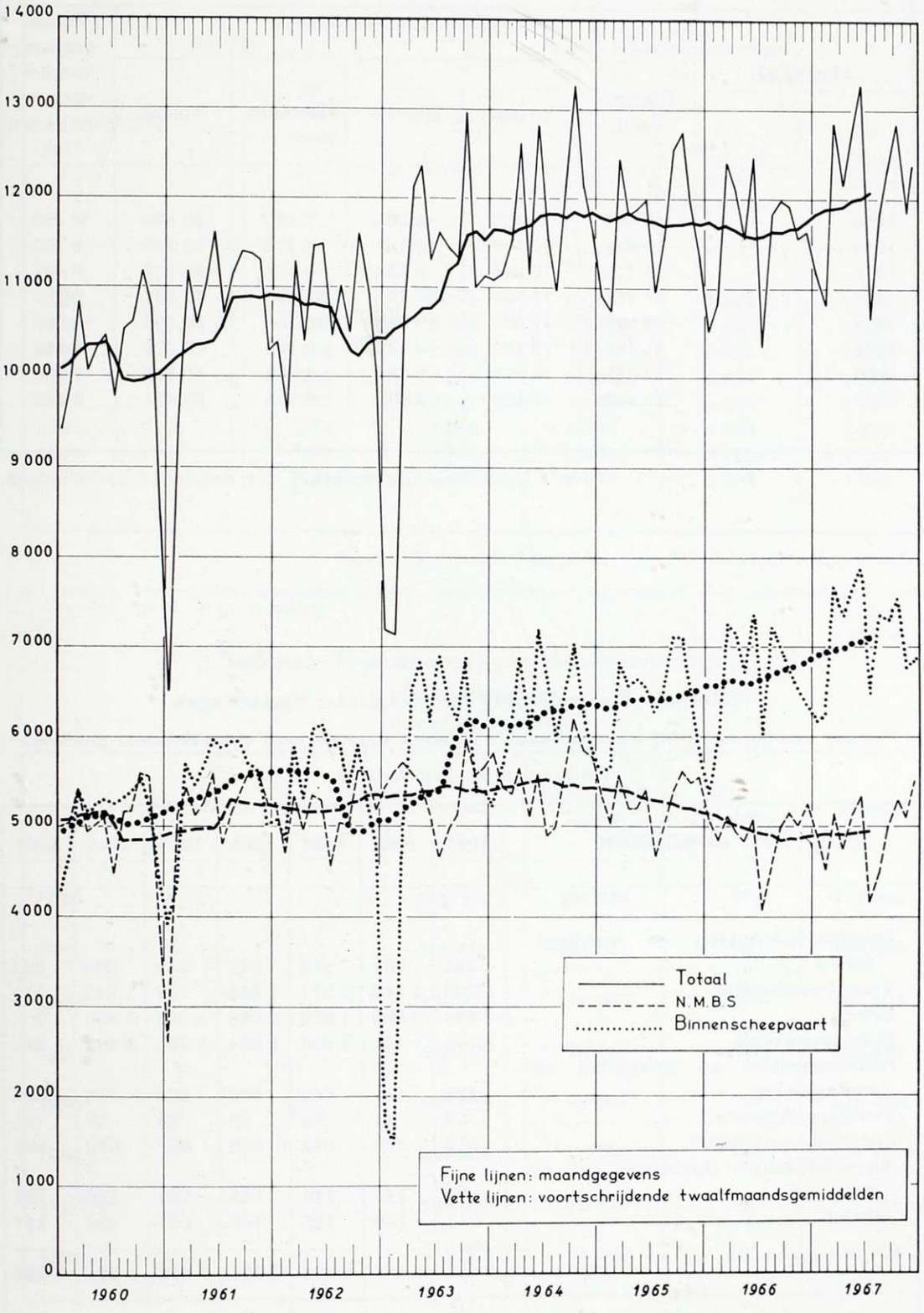
Het aantal door de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen vervoerde reizigers liep opnieuw enigszins terug (van 270 tot 265 miljoen), evenals dat van reizigers-kilometers (van 8 708 tot 8 534 miljoen). Parallel met deze ontwikkeling liep het aantal door de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen vervoerde reizigers met 1,9 % terug. In 1966 bedroeg de werkelijke daling, d.w.z. afgezien van het vervoer van mijnwerkers voor rekening van de Limburgse mijnbedrijven, 3 %.

★
★ ★

Spoorweg en binnenscheepvaart

Goederenvervoer

(duizenden tonnen)

Bronnen : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal	
1960	28 096	16 455	8 305	7 980	60 835	6 303
1961	27 338	16 806	8 767	8 472	61 383	6 455
1962	27 713	16 910	9 134	8 517	62 273	6 467
1963	27 171	17 733	10 133	10 290	65 327	6 825
1964	26 647	19 054	10 742	10 151	66 594	6 925
1965	24 493	19 165	10 793	9 428	63 879	6 758
1966	22 389	18 978	9 693	8 253	59 313	6 234
1967	22 492	19 096	9 808	8 035	59 431	6 082

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen : indeling naar de aard der vervoerde goederen

(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Landbouwprodukten en voedingswaren	181	201	213	221	210	208	225
Vaste brandstoffen	1 832	1 845	2 211	1 953	1 859	1 642	1 519
Ertsen	2 027	2 026	1 819	2 018	1 993	1 885	1 901
Metaalprodukten	1 184	1 132	1 225	1 324	1 367	1 268	1 215
Bouwmaterialen en produkten uit steengroeven	688	681	662	696	646	575	595
Textielprodukten	22	21	23	23	23	22	21
Chemische produkten	316	322	398	386	351	323	327
Nijverheidsoliën, petroleum, pek en teer	94	113	149	159	158	159	132
Allerlei	111	126	125	145	151	152	147
Totaal ...	**6 455**	**6 467**	**6 825**	**6 925**	**6 758**	**6 234**	**6 082**

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Reizigersverkeer

(miljoenen eenheden)

JAARTAL	Aantal reizen	Aantal reizigerskilometers			
		Totaal	Op biljet	Op werk- of week-abonnement	Op andere abonnementen (a)
1960	261	8 577	3 018	3 641	1 918
1961	265	8 693	2 939	3 720	2 034
1962	273	8 958	2 964	3 911	2 083
1963	276	9 009	3 107	3 962	1 940
1964	275	9 041	3 106	4 115	1 820
1965	274	8 975	3 080	4 145	1 750
1966	270	8 708	3 005	3 961	1 742
1967	265	8 534	2 977	3 915	1 642

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Gewoon abonnement, schoolabonnement, netabonnement, abonnment voor handelsreiziger, abonnement van 5, 10 of 15 dagen.

Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen

Reizigersverkeer

(duizenden reizen)

JAARTAL	Totaal	Elektrische trams	Motorrijtuigen	Bussen
1960	300 284	127 684	174	172 426
1961	300 080	111 011	143	188 926
1962	294 621	100 063	154	194 404
1963	308 103	93 347	157	214 599
1964	303 466	86 931	165	216 370
1965	288 306	78 730	158	209 418 (a)
1966	276 361	70 973	169	205 219 (a)
1967	271 217	58 106	187	212 924 (a)

Bron : Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.

(a) Exclusief de mijnwerkers vervoerd in Limburg voor rekening van de mijnen.

Aantal wegvoertuigen

(duizendtallen)

JAARTAL	Personenwagens (a)	Autobussen (a)	Vracht- en bestelwagens (a)	Motorfietsen (a) (b)	Bromfietsen (c)	Fietsen
1961	843 (d)	6 (d)	182 (d)	216 (d)	435	2 836
1962	915	6	194	199	446	2 815
1963	1 022 (d)	7 (d)	204 (d)	189 (d)	446	2 813
1964	1 151	7	214	168	435	2 801
1965	1 340 (d)	9 (d)	225 (d)	150 (d)	418	2 809
1966	1 436 (d)	7 (d)	229 (d)	97 (d)	394	2 805
1967	1 464 (d)	..	..	79 (d)	379	2 872

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Stand per 1 augustus.
(b) Cylinderinhoud groter dan 50 cm³.
(c) Cylinderinhoud 50 cm³ of minder.
(d) Raming.

Binnenvaart

Vervoerde goederen

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal	
1960	24 379	20 573	13 214	2 991	61 158	5 226
1961	24 820	21 877	14 921	3 496	65 115	5 473
1962	25 523	22 157	15 711	3 255	66 642	5 421
1963	22 778	22 600	16 157	3 268	64 801	5 202
1964	26 356	26 195	18 522	4 235	75 308	6 107
1965	25 778	27 806	18 867	4 580	77 032	6 087
1966	26 455	28 865	19 785	4 488	79 594	5 968
1967	27 110	32 601	20 999	4 619	85 331	6 262

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen

(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN (N.I.S. - nomenclatuur)	1965	1966	AARD DER GOEDEREN (N.V.S. - nomenclatuur)	1966	1967
Voedingswaren en landbouwprodukten	596	711	Landbouwprodukten en levende dieren	518	540
Vaste brandstoffen	1 036	896	Voedingsprodukten en veevoeder	225	245
Ertsen	487	467	Vaste brandstoffen	896	894
			Petroleumprodukten	645	672
Metaalprodukten.....	570	521	Ertsen en metaalresiduën ..	436	464
			Produkten van de metaalindustrie	563	619
Bouwmaterialen	408	354	Ruwe mineralen en fabrikaten daarvan, bouwmaterialen	2 172	2 258
Steengroefprodukten	1 604	1 580			
Textiel- en lederprodukten .	8	7	Meststoffen.....	132	150
			Chemische produkten	316	353
Scheikundige produkten ...	524	517	Machines, voertuigen, diverse fabrikaten n.e.g. en speciale transacties	65	67
Nijverheidsvetten en -oliën.	578	662			
Allerhande	276	253	*Totaal...*	**5 968**	**6 262**
Totaal...	**6 087**	**5 968**			

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens bekken

(miljoenen tonkilometers)

BEKKEN	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Zeeschelde	873	942	965	951	1 055	1 116	1 197	1 269
Kempische kanalen....	2 089	2 157	2 099	1 995	2 469	2 474	2 288	2 314
Brabantse kanalen	373	392	394	374	397	398	434	416
Maas en Samber	821	848	841	777	962	822	748	833
Bovenschelde	889	945	934	943	1 040	1 098	1 146	1 275
Centrum en Borinage .	127	131	131	117	138	134	119	124
IJzer en kust	53	57	57	45	46	44	36	34
Totaal ...	**5 226**	**5 473**	**5 421**	**5 202**	**6 107**	**6 087**	**5 968**	**6 262**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Vrachtschepenvloot voor de binnenvaart (a)

Stand op 31 december

JAARTAL	Met motor		Zonder motor		Totaal	
	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat
1959.....	4 203	1 700 910	1 031	638 256	5 234	2 339 166
1960.....	5 128	1 952 619	963	614 040	6 091	2 566 659
1961.....	4 809	1 908 338	854	575 608	5 663	2 483 946
1962.....	4 842	1 981 693	780	551 547	5 622	2 533 240
1963.....	4 766	1 984 474	752	551 517	5 518	2 535 991
1964.....	4 808	2 068 181	709	530 241	5 517	2 598 422
1965.....	4 837	2 132 077	674	508 978	5 511	2 641 055
1966.....	4 871	2 183 070	660	507 620	5 531	2 690 690
1967.....	4 834	2 186 742	611	480 313	5 445	2 667 055

(a) Exclusief de tankschepen.

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

Aard der schepen van de Belgische vloot

OMSCHRIJVING	1 januari 1967		1 januari 1968	
	Aantal eenheden	Brutotonnenmaat, volgens de Belgische berekening der tonnenmaat (in tonnen)	Aantal eenheden	Brutotonnenmaat, volgens de Belgische berekening der tonnenmaat (in tonnen)
Gemengde passagiersschepen...	4	42 568	2	21 060
Vrachtschepen	66	416 101	66	404 604
Fruitvrachtschepen	2	10 042	4	20 335
Tankschepen	14	248 684	17	296 965
Fabriekstreiler	1	1 398	1	1 398
Ertsschepen	2	52 244	3	91 009
Totaal ...	**89**	**771 037**	**93**	**835 371**

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

Belgische koopvaardijvloot (a)

Stand op 31 december

OMSCHRIJVING	Jaartal	Stoom-schepen	Motor-schepen	Totaal
Aantal schepen	1961	22	69	91
	1962	21	76	97
	1963	18	81	99
	1964	15	85	100
	1965	10	87	97
	1966	9	80	89
	1967	9	84	93
Belgische bruto-tonnenmaat	1961	229 441	396 326	625 767
	1962	238 973	428 600	667 573
	1963	217 066	480 656	697 722
	1964	218 853	508 998	727 851
	1965	169 175	591 327	760 502
	1966	161 362	609 675	771 037
	1967	161 480	673 891	835 371
Belgische netto-tonnenmaat	1961	169 004	295 730	464 734
	1962	174 795	320 585	495 380
	1963	158 312	358 621	516 933
	1964	160 801	379 067	539 868
	1965	124 341	424 547	548 888
	1966	118 726	437 674	556 400
	1967	119 184	470 755	589 939

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

(a) Exclusief de schepen toebehorend aan de Staat.

Haven van Antwerpen

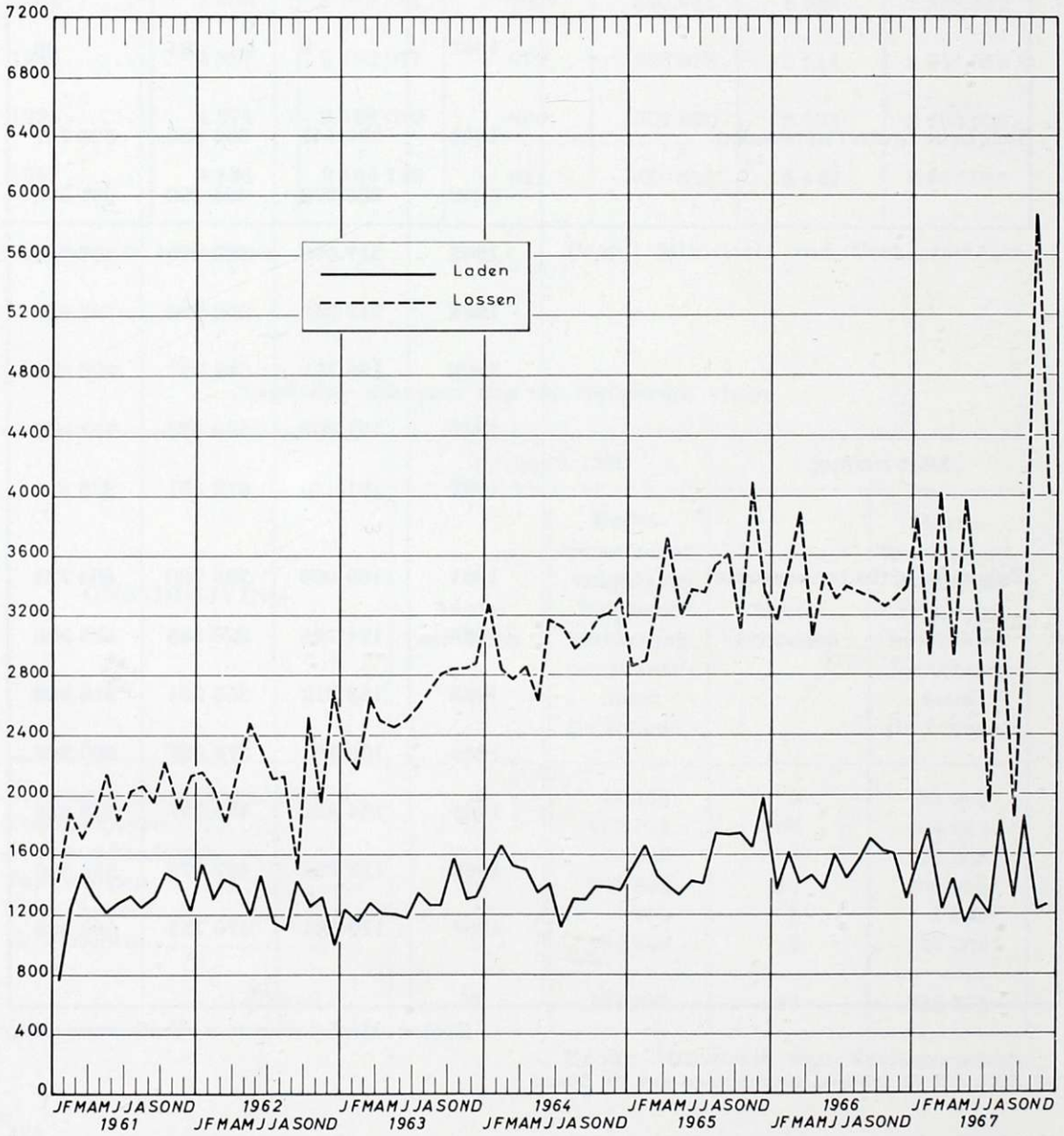
Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1960	16 570	35 780	16 358	1 062	4 376	10 223	5 233
1961	16 945	36 464	18 064	765	4 399	10 668	4 747
1962	17 966	39 507	19 898	942	5 070	10 915	4 687
1963	17 856	41 298	24 079	846	6 296	11 212	4 171
1964	18 550	43 207	29 245	989	6 196	11 393	5 505
1965	18 065	44 753	33 004	1 099	6 287	12 563	6 487
1966	18 082	45 140	33 319	1 263	5 936	11 758	6 412
1967	18 250	46 181	35 112	1 127	5 077	11 795	5 530

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Zeeverkeer in de haven van Antwerpen

(duizenden tonnen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Haven van Gent

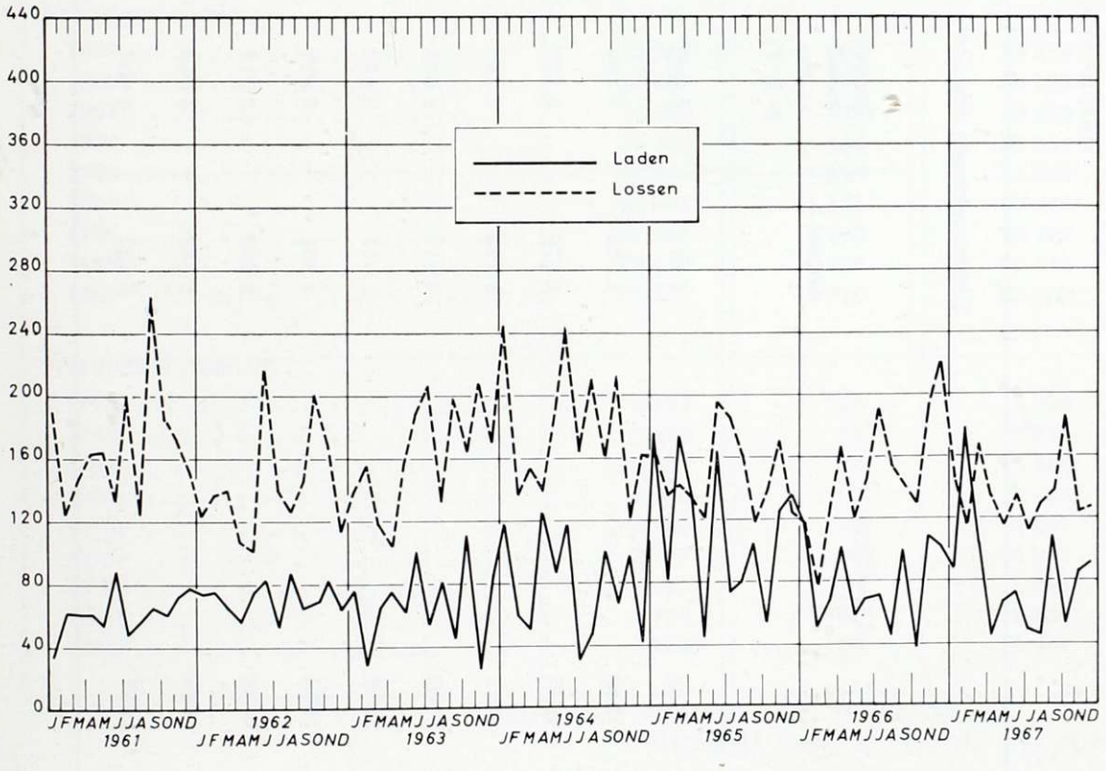
Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1960	2 079	1 429	1 225	37	755	691	162
1961	1 970	1 316	1 330	26	654	579	150
1962	2 216	1 296	1 314	35	369	674	163
1963	2 408	1 433	1 465	45	428	614	185
1964	2 705	1 579	1 629	46	456	668	267
1965	2 494	1 525	1 499	52	232	990	345
1966	2 233	1 361	1 447	63	268	655	261
1967	2 294	1 494	1 204	61	368	628	258

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Zeeverkeer in de haven van Gent

(duizenden tonnen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Havens van Brugge en Zeebrugge

Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1958	1 711	2 372	576	—	76	353	149
1959	1 683	2 260	492	—	65	273	161
1960	1 679	2 265	549	—	126	225	170
1961	1 774	2 057	417	4	70	219	155
1962	2 012	2 578	430	138	132	260	192
1963	1 917	2 549	659	200	212	247	191
1964	2 061	2 929	651	149	225	238	186
1965	2 280	3 015	720	293	234	284	177
1966	2 543	4 046	689	384	206	252	234
1967	3 232	5 008	661	258	186	207	311

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Handelsverkeer in de Belgische luchthavens (a)

OMSCHRIJVING	Vluchten		
	Regelmatige	Onregelmatige	Totaal
Vliegtuigen (eenheden)			
1959	52 591	2 513	55 104
1960	56 435	1 843	58 278
1961	57 577	1 600	59 177
1962	60 110	824	60 934
1963	55 119	2 475	57 594
1964	58 064	3 798	61 862
1965	60 924	3 765	64 689
1966	61 856	3 190	65 046
1967	58 959	10 278	69 237
Passagiers (eenheden)			
1959	852 069	13 549	865 618
1960	1 145 335	14 588	1 159 923
1961	1 198 570	19 882	1 218 452
1962	1 418 790	11 924	1 430 714
1963	1 438 145	63 149	1 501 294
1964	1 679 615	71 794	1 751 409
1965	1 869 351	54 975	1 924 326
1966	2 024 002	60 747	2 084 749
1967	2 097 957	256 645	2 354 602
Vrachtgoed (tonnen)			
1959	28 693	537	29 230
1960	42 607	575	43 182
1961	47 676	577	48 253
1962	50 669	455	51 124
1963	53 840	1 143	54 983
1964	60 933	1 886	62 819
1965	68 295	1 810	70 105
1966	76 146	3 296	79 442
1967	82 670	2 910	85 580
Poststukken (tonnen)			
1959	2 374	54	2 428
1960	2 465	84	2 549
1961	2 469	14	2 484
1962	2 496	3	2 499
1963	2 433	34	2 467
1964	2 577	40	2 617
1965	3 212	40	3 252
1966	4 173	157	4 330
1967	4 913	63	4 976

Bronnen : Ministerie van Verkeerswezen.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Deze statistiek omvat het totaal vervoer, dit is zowel bij aankomst als bij vertrek, lokale vluchten niet inbegrepen.

Luchtverkeer van de SABENA

JAARTAL	Aangeboden tonkilometers (duizenden)	Vervoerde reizigers (duizenden)	Reizigerskilometers (duizenden)	Vrachtgoed (duizenden tonkilometers)	Poststukken (duizenden tonkilometers)	Vervoerde tonkilometers (duizenden)	Ladingscoëfficiënt (percentage)
1958	233 198,3	954,6	1 291 025,2	31 352,9	6 779,1	160 801,3	69,0
1959	217 947,1	738,6	1 202 992,5	32 092,2	7 286,9	152 191,5	69,8
1960	300 773,2	928,7	1 900 165,1	38 425,0	5 459,3	220 902,3	73,4
1961 (a).....	323 460,1	751,4	1 318 002,9	36 004,9	4 223,4	162 046,9	50,1
1962	344 688,2	875,2	1 524 910,1	36 162,6	4 184,8	179 072,3	52,0
1963	393 227,0	935,7	1 684 475,1	44 326,0	4 922,5	203 375,6	51,7
1964	385 812,9	1 056,6	1 888 823,8	52 529,2	5 241,4	230 574,7	59,8
1965	424 157,5	1 144,6	2 077 462,5	60 975,2	6 014,5	255 689,2	60,3
1966	458 351,5	1 175,7	2 152 489,5	71 981,1	6 180,0	273 261,7	59,6
1967	542 674,1	1 243,1	2 323 224,2	105 976,6	6 701,0	322 588,4	59,4

(a) Nieuwe reeks vanaf 1961.

Bronnen : Ministerie van Verkeerswezen.
SABENA.

HOOFDSTUK IV

DISTRIBUTIE

De distributie en de sector diensten zijn in voortdurende expansie maar hun groei en organisatie worden steeds meer beheerst door de techniek.

De zelfbediening die in de detailhandel nog voortdurend adepten verovert, begint thans eveneens in de groothandel door te breken, vooral onder vorm van de « Cash and Carry »-formule. Dit initiatief werd door de grossiers genomen om de strijd aan te binden tegen de nieuwe concurrerende vormen die de kleinhandel bevoorraden, bepaaldelijk de inkoopverenigingen van kleinhandelaars ; die nieuwe formule stelde eveneens hun klanten van vroeger — die traditionele detaillisten bleven — in de gelegenheid het hoofd te bieden aan de concurrentie van de grote geïntegreerde ondernemingen. Hierdoor schakelen zij over op gedeeltelijke of integrale zelfbediening en hun kliëntele bestaat uit handelaars die de al dan niet door hen zelf opgemaakte facturen contant betalen en zich altijd belasten met de afhaling van de aangekochte goederen. In België steeg het aantal op dergelijke basis ingerichte groothandelsbedrijven van 13 in 1963 tot 22 in 1967.

In de kleinhandel — de andere tak van de distributie — heeft zich een sterke selectie voltrokken, bij zover dat van 1965 tot 1967 bij het aantal kruideniers- en zuivelwinkels een vermindering van 10 % wordt vastgesteld. In dezelfde branche noteert men tijdens diezelfde periode een stijging in de totale omzet van 18 % en de gemiddelde omzet per winkel steeg in die twee jaar met 29 %. Al behoort men bij die cijfers rekening te houden met een zekere prijsevolutie, toch weerspiegelen die procenten een snelle concentratie in de distributie. Parallel met de stijging van de omzet, daalden daarentegen de winstmarges in de kleinhandel, wat echter ten goede kwam aan de verbruiker.

De inschrijvingen in het Handelregister vertoonden in 1967 een overschot op de schrappingen van 2 696 eenheden. Het waren echter vooral de vennootschappen die een sterk positief saldo te zien gaven ; bij de eenmanszaken waren er bijna evenveel schrappingen als inschrijvingen.

Het aantal handelsondernemingen die personeel tewerkstelden, steeg in 1966 met slechts 1,5 % (eenmanszaken inbegrepen) ; het voorgaande jaar bedroeg die stijging 2,5 %. Het relatief aandeel van de verschillende sectoren in het totaal van de circa 25 000 handelsondernemingen die personeel tewerkstellen, evolueert grotendeels in dezelfde zin als de vorige jaren : langzaam afnemen der werk-

gevers-handelaars in de sectoren landbouw, mijnen en voedingswaren en lichte toeneming in de sectoren scheikundige nijverheid, bouwnijverheid, hout en meubilering.

Van het totaal aantal bij de R.M.Z. ingeschreven inrichtingen in 1960, behoorden 17,2 % tot de eigenlijke handelsondernemingen ; in 1966 is dit cijfer opgeklommen tot 18,2 % wat wijst op een stijgende belangrijkheid van de sector handel in het geheel der economische bedrijvigheid.

De financiering van die expansie gebeurt gedeeltelijk op het particuliere vlak o.m. door autofinanciering, bankleningen ofwel door de relatief nieuwe formule die « leasing » wordt genoemd. De invloed van de Nationale Kas voor Beroepskrediet was nog zeer groot ; het totaal bedrag der toegestane kredieten, die in 1967 nog aan zekere restricties waren onderworpen, steeg bij die instelling met 14 %, tegen 15 % in 1966 ; het gemiddeld bedrag der leningen groeide daarentegen met 10,5 % aan, tegen slechts 9,1 % het voorgaande jaar. Dit bewijst eens te meer dat de vereiste investeringen, om b.v. een winkeluitrusting aan te passen, toenemen.

★
★ ★

Handelsondernemingen

Werkgevers en werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen (a)

Stand op 30 juni

HANDELSTAK	Werkgevers						Werknemers					
	1964		1965		1966		1964		1965		1966	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Verkoop van produkten der hierna vermelde bedrijfstakken :												
Landbouw	1 779	7,3	1 805	7,2	1 788	7,0	6 518	2,9	6 571	2,8	6 275	2,6
Mijnen, groeven en graverijen	2 228	9,2	2 214	8,9	2 121	8,3	12 453	5,6	12 421	6,1	12 282	5,0
Voedingswarenbereiding, visserij en landbouw (produkten bestemd voor onmiddellijk verbruik)	6 049	24,8	6 083	24,4	6 090	24,0	40 381	18,0	42 137	18,0	43 863	18,1
Tabaksindustrie	152	0,6	161	0,6	160	0,6	746	0,3	774	0,3	821	0,3
Chemische nijverheid	1 745	7,2	1 832	7,3	1 969	7,8	19 137	8,5	20 837	8,8	21 765	8,9
Hout- en meubelnijverheid, bouwbedrijf (incl. verhuring)	1 188	4,9	1 245	5,0	1 345	5,3	6 896	3,1	7 364	3,1	9 219	3,9
Papiernijverheid.....	413	1,7	415	1,7	413	1,6	2 690	1,2	2 862	1,2	2 956	1,3
Polygrafische bedrijven (incl. verhuring)	418	1,7	433	1,7	444	1,8	3 256	1,5	3 414	1,4	3 620	1,5
Huiden- en lederindustrie ...	784	3,2	793	3,2	824	3,3	3 987	1,8	3 920	1,6	3 840	1,6
Textiel- en kledingindustrie, alsook die van modeartikelen (incl. verhuring)	3 414	14,0	3 505	14,1	3 511	13,9	18 246	8,2	19 125	8,2	18 912	7,8
Ceramische industrie en glasnijverheid	183	0,8	188	0,8	200	0,8	1 622	0,7	1 635	0,7	1 682	0,7
Nijverheid der onbewerkte en bewerkte metalen	3 237	13,3	3 352	13,5	3 484	13,8	34 855	15,6	37 028	15,8	39 542	16,3
Kunstambacht en precisiebedrijven	1 950	8,0	2 077	8,3	2 104	8,3	16 911	7,6	18 515	7,9	19 372	8,0
Handel in allerlei waren ...	801	3,3	826	3,3	867	3,4	56 020	25,0	56 349	24,1	57 935	23,9
Totaal ...	**24 341**	**100,0**	**24 929**	**100,0**	**25 320**	**100,0**	**223 718**	**100,0**	**232 952**	**100,0**	**242 084**	**100,0**

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid

Eigenlijke handelsondernemingen

Werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen (a)

OMSCHRIJVING	Loontrekkenden			Weddetrekkenden			Algemeen totaal
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
1959 Aantal (b)	58 940	18 100	77 040	46 090	56 000	102 090	179 130
Percentage (b)	33	10	43	26	31	57	100
1960 Aantal (b)	61 670	18 080	79 750	48 310	58 300	106 610	186 360
Percentage (b)	33	10	43	26	31	57	100
1961 Aantal (b)	68 010	20 080	88 090	53 670	63 950	117 620	205 710
Percentage (b)	33	10	43	26	31	57	100
1962 Aantal (c)	67 522	19 426	86 948	54 148	63 807	117 955	204 903
Percentage (c)	33	9	42	27	31	58	100
1963 Aantal (c)	68 812	19 811	88 623	56 255	66 761	123 016	211 639
Percentage (c)	33	9	42	27	31	58	100
1964 Aantal (c)	71 890	20 859	92 749	60 185	70 784	130 969	223 718
Percentage (c)	32	9	41	27	32	59	100
1965 Aantal (c)	74 051	22 147	96 198	63 415	73 339	136 754	232 952
Percentage (c)	32	10	41	27	31	59	100
1966 Aantal (c)	76 399	22 375	98 774	66 653	76 657	143 310	242 084
Percentage (c)	32	9	41	27	32	59	100

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Ramingen. Stand op 31 december.
(c) Stand op 30 juni.

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

Leurhandel

Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel (a)

DATUM EN VERBLIJF-PLAATS VAN DE HANDELAAR	Openbare markt		Openbare weg		Van deur tot deur		Openbare markt en openbare weg		Openbare markt en van deur tot deur		Openbare weg en van deur tot deur		Openbare markt, openbare weg en van deur tot deur		Alle groepen samen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
1 januari 1966 :																	
Antwerpen.....	2 592	29	409	4	678	32	741	14	186	6	381	14	1 846	43	6 833	142	6 975
Brabant	3 219	114	718	43	538	24	994	85	213	21	332	10	1 444	64	7 458	361	7 819
West-Vlaanderen .	1 160	3	322	3	832	3	336	6	215	1	556	6	1 797	4	5 218	26	5 244
Oost-Vlaanderen..	2 741	9	527	10	604	15	787	13	310	6	629	8	2 201	22	7 799	83	7 882
Henegouwen	1 500	104	230	21	520	32	847	69	249	24	197	23	1 598	240	5 141	513	5 654
Luik	768	86	137	30	633	39	515	102	229	32	276	19	1 120	190	3 678	498	4 176
Limburg.....	439	2	82	3	451	18	146	8	114	4	286	13	1 260	50	2 778	98	2 876
Luxemburg	75	5	27	—	156	7	93	5	61	1	90	4	331	16	833	38	871
Namen	152	10	102	2	194	10	143	2	91	8	106	6	505	21	1 293	59	1 352
Buitenland.....	—	38	—	7	11	38	4	7	—	10	1	—	9	27	25	127	152
Het Rijk ...	**12 646**	**400**	**2 554**	**123**	**4 617**	**218**	**4 606**	**311**	**1 668**	**113**	**2 854**	**103**	**12 111**	**677**	**41 056**	**1 945**	**43 001**
1 januari 1962 : *Het Rijk* ...	**13 900**	**437**	**2 754**	**152**	**5 152**	**275**	**4 733**	**345**	**1 781**	**96**	**3 634**	**145**	**12 738**	**605**	**44 692**	**2 055**	**46 747**
1 januari 1964 : *Het Rijk* ...	**12 597**	**389**	**2 408**	**114**	**4 405**	**223**	**4 188**	**279**	**1 649**	**98**	**3 184**	**124**	**11 646**	**576**	**40 077**	**1 803**	**41 880**

(a) De telling wordt slechts om de 2 jaar gedaan. De gegevens op 1 januari 1968 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgische handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België

OMSCHRIJVING	Oprichting van vennootschappen						Kapitaal-verhoging	Ontbinding van vennootschappen door vereffening en samensmelting	
	Naamloze en commanditaire vennootschappen op aandelen		Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid		Totaal		Netto nominaal bedrag (duizenden franken)	Totaal	
	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)		Aantal	Kapitaal (duizenden franken)
Kleinhandel:									
1953.....	49	23 325	271	62 318	320	85 643	19 920	102	15 764
1962.....	26	124 725	299	76 649	325	201 374	335 706	129	38 596
1963.....	25	28 550	308	82 739	333	111 289	58 821	165	40 363
1964.....	39	36 421	292	73 011	331	109 432	260 768	139	48 473
1965.....	36	31 700	354	85 178	390	116 878	79 620	158	40 154
1966.....	42	28 010	432	101 075	474	129 085	27 389	140	252 851
1966 - 9 maanden	34	25 700	325	80 821	359	106 521	13 156	84	205 174
1967 - 9 maanden	16	10 525	298	70 908	314	81 433	27 127	144	26 131
Groothandel en buitenlandse handel:									
1953.....	148	114 313	314	118 493	462	232 806	239 412	168	102 974
1962.....	160	300 445	441	163 957	601	464 402	658 370	222	246 611
1963.....	179	220 882	405	148 404	584	369 286	568 892	253	179 252
1964.....	183	281 331	432	168 994	615	450 325	543 946	265	331 835
1965.....	217	303 153	507	208 408	724	511 561	1 052 255	318	291 216
1966.....	238	453 615	518	245 761	756	699 376	501 904	293	253 699
1966 - 9 maanden	180	360 945	362	173 318	542	534 263	301 436	204	163 354
1967 - 9 maanden	158	213 517	351	193 516	509	407 033	364 039	188	471 408

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister

OMSCHRIJVING	1965	1966			1967		
	Totaal	Eenmanszaken	Vennootschappen	Totaal	Eenmanszaken	Vennootschappen	Totaal
Hoofdinschrijvingen (a) :							
Hof van Beroep te :							
Brussel	18 485	16 758	2 442	19 200	16 382	2 331	18 713
Gent	8 942	8 612	759	9 371	8 460	743	9 203
Luik.....	7 764	7 762	592	8 354	7 785	557	8 342
Totaal ...	**35 191**	**33 132**	**3 793**	**36 925**	**32 627**	**3 631**	**36 258**
Schrappingen ingevolge opheffing van de handelszaak, afstand, overdracht of overlijden :							
Hof van Beroep te :							
Brussel	18 198	17 007	874	17 881	16 646	770	17 416
Gent	8 982	7 975	202	8 177	8 925	218	9 143
Luik.....	7 073	7 118	138	7 256	6 880	123	7 003
Totaal ...	**34 253**	**32 100**	**1 214**	**33 314**	**32 451**	**1 111**	**33 562**
Verschil	+ 938	+ 1 032	+ 2 579	+ 3 611	+ 176	+ 2 520	+ 2 696

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Inclusief de hoofdinschrijvingen wegens overname van geschrapte of overgedragen handelszaken, ingevolge afstand, overdracht, overlijden, enz.

Faillietverklaringen en gerechtelijke akkoorden

OMSCHRIJVING	Faillietverklaringen (a)				Gerechtelijke akkoorden (b)			
	1938	1965	1966	1967 (c)	1938	1965	1966	1967 (c)
Hof van Beroep te :								
Brussel	417	457	567	692	158	46	61	91
Gent	149	156	171	193	56	32	21	34
Luik	89	183	202	263	51	28	52	56
Het Rijk ...	**655**	**796**	**940**	**1 148**	**265**	**106**	**134**	**181**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De cijfers van bovenstaande tabel stemmen niet altijd overeen met die van de werkelijk behandelde faillissementen, opgenomen in de gerechtelijke statistiek.
(b) Vóór de oorlog, faillissementsvoorkomende akkoorden.
(c) Voorlopige gegevens.

Verkoop van verbruiksgoederen

(1964 = 100)

JAARTAL	Warenhuizen	Verbruikscoöperaties	Kettingwinkels (voedingswaren)	Totaal der verkopen bij de supermarkten (a)
1959	74	79	63	. .
1960	80	82	65	. .
1961	83	86	69	. .
1962	87	90	77	. .
1963	92	96	88	. .
1964	100	100	100	100
1965	109	108	113	119
1966	115	112	134	143
1967	118	115	156	173

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Nationale Bank van België

(a) Dit indexcijfer wordt slechts gepubliceerd vanaf 1964.

Indexcijfer van de omzet der groothandelaars in kuidenierswaren

(1953 = 100)

TIJDVAK	1962 (a)	1963 (a)	1964 (a)	1965 (a)	1966 (a)	1967 (a)
Januari	161	181	182	187	196	213
Februari	150	162	168	184	194	220
Maart	164	165	192	216	229	246
April	166	174	195	208	207	232
Mei	178	186	183	204	208	249
Juni	176	167	204	221	241	299
Juli	170	185	200	206	204	213
Augustus	179	181	196	206	233	248
September	170	183	199	231	231	236
Oktober..	195	190	203	215	219	246
November	181	170	197	230	226	251
December.....	185	202	233	252	254	272
Het jaar (b) ...	**173**	**179**	**196**	**213**	**220**	**244**

Bronnen : Nationale Federatie van de Verdelers-Grossiers in Voedingswaren.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Aantal getelde firma's voor het maandindexcijfer en het jaarindexcijfer :
in 1962 : 35;
in 1963 : 34;
in 1964 : 33;
in 1965 : 30;
in 1966 : 29;
in 1967 : 26.

(b) De gezamenlijke omzet der in 1948 getelde firma's bedraagt 1.229 miljoen frank. Het jaarindexcijfer van 1948 bedraagt 89, op basis 1953 = 100.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

Verstrekte kredieten

JAARTAL	Aantal	Duizenden franken	
		Totaal bedrag	Gemiddeld bedrag per contract
1958	5 614	1 025 337	182,6
1959	7 233	1 363 786	188,4
1960	9 612	2 223 995	231,4
1961	10 045	2 414 244	240,3
1962	11 218	2 811 220	250,6
1963	12 506	3 391 320	271,2
1964	10 712	2 738 254	255,6
1965	11 260	3 074 842	272,7
1966	11 896	3 546 056	298,0
1967	12 170	4 043 111	329,4

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taksen

MAAND	1965	1966			1967		
	Absolute gegevens (miljoenen franken)	Absolute gegevens (miljoenen franken)	Overeenstemmend tijdvak in 1965 = 100		Absolute gegevens (miljoenen franken)	Overeenstemmend tijdvak in 1966 = 100	
			Bruto-indexcijfer	Netto-indexcijfer (a)		Bruto-indexcijfer	Netto-indexcijfer (a)
Januari	4 130	4 913	119	116	5 730	117	117
Februari	4 285	4 974	116	113	5 906	119	119
Maart	4 737	6 054	128	124	6 785	112	112
April	4 655	5 451	117	113	6 311	116	118
Mei	4 470	11 446	127	124	6 157	108	109
Juni	4 528				6 546	114	115
Juli	4 265	5 209	122	118	5 724	110	112
Augustus	4 021	5 398	134	131	5 831	108	109
September	4 916	6 154	125	122	6 476	105	106
Oktober	4 858	5 993	123	121	6 575	110	112
November	5 115	5 957	116	115	6 534	110	112
December	5 773	6 349	110	110	6 532	103	104
Het jaar...	**55 753**	**67 898**	**122**	**119**	**75 107**	**111**	**112**
Indexcijfer van de groothandelsprijzen (1953 = 100)	111,9	114,5			113,2		

Bronnen : Ministerie van Financiën.
Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Het netto-indexcijfer is gelijk aan het bruto-indexcijfer gedeeld door de vergelijkbare evolutie van het indexcijfer der groothandelsprijzen.

HOOFDSTUK V

TOERISME

Zo de toeneming der ontvangsten uit het internationaal toerisme in 1967 kleiner was dan de gemiddelde toeneming die de laatste tien jaren werd geregistreerd, ligt het stijgingspercentage toch nog hoger dan dat van de internationale handel. Voor 1966 wordt de wereldomzet van het toerisme, d.w.z. het bedrag dat aan vakantie in het buitenland wordt uitgegeven, geraamd op 400 miljard frank, dit is bijna het dubbele van 1961.

Het toerisme bezorgt aan België jaarlijks ongeveer 12 miljard aan vreemde deviezen. Ongeveer tweehonderdduizend personen, dit is nagenoeg 6 % van de actieve bevolking, leven uitsluitend van het toerisme. Nochtans, wegens de sterke aantrekkingskracht van het buitenland op onze eigen vakantiegangers vertoont de post « verplaatsingen in het buitenland » een steeds groter wordend tekort ; dit bedroeg 6,4 miljard frank in 1967, tegen 4,5 miljard het jaar tevoren.

Het verloop van de ontvangsten van het reizigersverkeer bij de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen vertoonde geen noemenswaardige wijzigingen. Uit de toeneming der ontvangsten die — voor het toeristisch zowel als voor het niet-toeristisch seizoen — tussen 2,5 en 3 % liggen in courante prijzen, blijkt dat de N.M.B.S. ondanks haar inspanningen, tot nog toe niet van de toeristische expansie kon profiteren. Het aantal vervoerde reizigers (exclusief die met abonnement) daalde lichtelijk ; het aantal reizigers/km kende een lichte stijging tijdens het toeristisch seizoen, maar daalde daarentegen in de periode met beperkt toeristenverkeer.

In het hotelwezen steeg het aantal overnachtingen trager dan vorige jaren en men neemt zelfs een voortdurende afneming waar van de aangroei sedert 1964. Waar namelijk het totaal aantal overnachtingen in dit laatste jaar nog met 7,7 % aangroeide, bedroeg de stijging in 1967 slechts 1 % meer. De overnachtingen der vreemdelingen in de Belgische hotels volgt dezelfde evolutie : in 1967 lag hun totaal aantal zelfs lager dan het jaar voordien en dit verschijnsel heeft zich niet meer voorgedaan sedert de wereldtentoonstelling van 1958. Het waren vooral de vakantiegangers afkomstig uit Groot-Brittannië en het Groothertogdom Luxemburg die in aantal afnamen.

Uit de indeling der overnachtingen per toeristische streek blijkt dat de zeekust, zoals in 1966, 69,5 % van het totaal op haar actief heeft. De overige 30 % waren voor de helft voor de kunststeden en voor de andere helft voor de Ardennen en overige gebieden. Uit die tabel blijkt verder nog dat sedert drie

jaar de bijval van de kust bij onze eigen bevolking nog lichtjes toeneemt, terwijl hij afneemt bij de vreemdelingen ; het aantal overnachtingen daalde bij hen inderdaad met 9 % in twee jaar tijd. Deze laatsten vertonen hoe langer hoe meer belangstelling voor onze kunststeden.

In de inrichtingen voor volksvakantie nam het aantal overnachtingen eveneens trager toe de laatste twee jaren : de toeneming bedroeg in 1967 nog 2,3 %.

Een van de meest kenmerkende uitingen van het sociaal toerisme blijkt nog steeds het kamperen te zijn. Hoewel de statistische gegevens nog zeer fragmentair zijn, mag men er zich aan verwachten dat het aantal overnachtingen een vrij verrassende stijging zal vertonen, vooral wanneer zij worden vergeleken met die van de andere logiesvormen. Wegens de sterke toeneming van het aantal kampeerders — volgens een ruwe raming zouden er ongeveer 700 000 zijn — wordt het Belgisch kampeerpark dan ook ontoereikend om tegelijk alle liefhebbers van openluchtleven te ontvangen. In 1967 werden er nochtans 42 nieuwe terreinen opengesteld die over het algemeen zeer goed zijn uitgerust en in elk geval meer bieden dan hetgeen wordt vereist door de reglementering. De aankondiging van de hervorming van die reglementering met het oog op het voorzien van hogere uitrustingsnormen is hieraan zeker niet vreemd.

★
★ ★

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats (a)

LAND VAN GEWONE VERBLIJFPLAATS	1953		1961		1962		1963		1964		1965		1966		1967 (c)	
	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)
Buitenland :																
Groot-Brittannië	535	100	1 071	200	1 174	219	1 276	239	1 330	249	1 380	258	1 345	251	1 114	208
Frankrijk	497	100	888	179	982	198	1 069	215	1 223	246	1 272	256	1 212	244	1 216	245
Nederland	336	100	404	120	441	131	465	138	500	149	543	162	573	171	604	180
Duitsland (West-)	168	100	457	272	497	296	578	344	637	379	729	434	810	482	807	480
Italië	74	100	124	168	131	177	140	189	156	211	161	218	167	226	187	253
Groothertogdom Luxemburg	48	100	116	242	119	248	128	267	141	294	152	317	162	338	113	235
Zwitserland	55	100	61	111	58	105	62	113	63	115	72	131	71	129	45	82
Verenigde Staten	189	100	254	134	281	149	325	172	352	186	371	196	400	212	466	247
Andere landen	306	100	522	170	559	183	641	209	717	234	736	241	787	257	837	274
Totaal ...	**2 208**	**100**	**3 897**	**176**	**4 242**	**192**	**4 684**	**212**	**5 119**	**232**	**5 416**	**245**	**5 527**	**250**	**5 389**	**244**
België	**6 926**	**100**	**12 144**	**175**	**12 394**	**179**	**12 877**	**186**	**13 809**	**199**	**14522**	**210**	**14 710**	**212**	**15 084**	**218**
Algemeen totaal ...	**9 134**	**100**	**16 041**	**176**	**16 636**	**182**	**17 561**	**192**	**18 928**	**207**	**19938**	**218**	**20 237**	**222**	**20 473**	**224**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) In de statistiek zijn enkel de personen opgenomen die, in België tegen vergoeding logeerden, elders dan in kuurinrichtingen en met uitsluiting van de kampeerterreinen.
(b) Op basis 1953 = 100.
(c) Ramingen.

Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1967 (a)

TOERISTISCHE STREEK	Volgens het land van verblijfplaats		T.o.v. het totaal aantal overnachtingen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
Kust	79,7	40,6	58,8	10,7	69,5
Kunsthistorische steden	3,2	46,1	2,4	12,1	14,5
Ardennen en Maasstreek	11,0	6,5	8,1	1,7	9,8
Andere gebieden	6,1	6,8	4,4	1,8	6,2
Het Rijk ...	**100,0**	**100,0**	**73,7**	**26,3**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Ramingen.

Spreiding der overnachtingen (%)

TIJDVAK	Belgen		Vreemdelingen		Totaal	
	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)
1957	20,9	79,1	34,6	65,4	24,4	75,6
1958	21,0	79,0	33,0	67,0	25,0	75,0
1959	19,2	80,8	38,2	61,8	23,5	76,5
1960	19,5	80,5	32,0	68,0	22,7	77,3
1961	19,5	80,5	34,5	65,5	23,1	76,9
1962	19,0	81,0	34,4	65,6	22,8	77,2
1963	19,3	80,7	35,5	64,5	23,6	76,4
1964	21,1	78,9	35,7	64,3	25,0	75,0
1965	20,7	79,3	34,2	65,8	24,9	75,1
1966	22,3	77,7	36,7	63,3	26,2	73,8
1967 (c)	22,3	77,7	39,1	60,9	26,8	73,2

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Dit zijn vooral de toeristische « week-ends » en gebeurtenissen die buiten het eigenlijke seizoen gelegen zijn.
(b) Van 1 juni tot 30 september.
(c) Ramingen.

Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer

(miljarden franken)

JAARTAL	Vreemdelingen- en reizigersverkeer			Totaal van de diensten-transacties		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
1960	5,5	6,9	— 1,4	46,2	42,0	+ 4,2
1961	6,6	9,2	— 2,6	44,2	41,3	+ 2,9
1962	6,8	9,0	— 2,2	51,3	47,5	+ 3,8
1963	7,9	11,1	— 3,2	53,9	54,5	— 0,6
1964	8,7	12,1	— 3,4	61,4	63,2	— 1,8
1965 (a)	10,6	14,4	— 3,8	70,7	70,1	+ 2,1
1966 (a)	11,5	16,0	— 4,5	77,8	77,0	+ 0,8
1967 (a) (b)	12,1	18,5	— 6,4	89,9	83,7	+ 6,2

Bron : Nationale Bank van België.

(a) De gegevens na 31 december 1964 kunnen, ten gevolge van de verbetering van het statistisch materiaal, niet volstrekt vergeleken worden met die van de voorgaande jaren.
(b) Voorlopige gegevens.

Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer (a)

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

(maandgemiddelden)

JAARTAL	Reizigers			Reizigers/km			Ontvangsten		
	Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (miljoenen eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden franken)	Toeristisch seizoen (c)	
		Duizenden eenheden	% t.o.v. de niet toeristische periode		(Miljoenen eenheden)	% t.o.v. de niet toeristische periode		Duizenden franken	% t.o.v. de niet toeristische periode
1959	6 269	6 568	105	216	281	130	156 012	210 918	135
1960	6 102	6 954	114	208	293	141	153 903	219 955	143
1961	5 913	6 788	115	202	286	142	148 603	216 816	146
1962	5 937	6 696	113	205	285	139	152 194	217 154	143
1963	6 483	7 048	109	217	299	138	162 088	227 192	140
1964	6 537	7 026	107	223	285	128	178 562	238 945	134
1965	6 604	7 005	106	219	287	131	182 705	243 919	134
1966	6 633	7 112	107	215	276	128	204 711	268 299	131
1967	6 581	6 986	106	210	279	133	210 258	275 545	131

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Exclusief de reizigers met abonnement.
(b) Gans het jaar, exclusief de periode juni-september.
(c) Periode juni-september.

Inrichtingen voor volksvakantie

OMSCHRIJVING	Aantal inrichtingen				Accomodatie (aantal bedden)			
	1964	1965	1966	1967	1964	1965	1966	1967
Vakantiehuizen en -centra ...	31	32	31	31	13 025	14 674	14 863	14 670
Jeugdherbergen	36	36	36	36	3 266	3 513	3 533	3 695
Natuurvriendenhuizen	17	18	17	17	1 141	1 419	1 332	1 345
Wandelhemen	38	35	33	34	1 960	2 382	2 352	2 514
« Relais Patros » (a)	—	—	—	1	—	—	—	406
Totaal...	**122**	**121**	**117**	**119**	**19 392**	**21 988**	**22 080**	**22 630**

	Overnachtingen			
	1964	1965	1966	1967
Vakantiehuizen en -centra	971 922	1 052 005	1 081 669	1 105 960
Jeugdherbergen	193 395	168 714	187 921	183 406
Natuurvriendenhuizen	56 685	57 561	60 444	63 703
Wandelhemen	98 805	115 118	112 008	114 289
« Relais Patros » (a)	—	—	—	7 815
Totaal...	**1 320 807**	**1 393 398**	**1 442 042**	**1 475 173**

	Overnachtingen (%)			
	1964	1965	1966	1967
Vakantiehuizen en -centra	73,6	75,5	75,0	75,0
Jeugdherbergen	14,6	12,1	13,0	12,4
Natuurvriendenhuizen	4,3	4,1	4,2	4,3
Wandelhemen	7,5	8,3	7,8	7,7
« Relais Patros » (a)	—	—	—	0,6
Totaal...	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Commissariaat-Generaal voor Toerisme.

(a) Nieuwe inrichting voor volksvakantie geopend in 1967.

DERDE DEEL

FINANCIËN, GELD EN KREDIET

HOOFDSTUK ÉÉN

ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID

Zeer schematisch kan gezegd worden dat 1967, zoals de voorafgaande jaren, gekenmerkt werd door een zekere vertraging in de expansie van het algemeen economisch beleid. Daardoor kwam een geleidelijke ontspanning op de geld- en kapitaalmarkt tot stand, ontspanning die vooral het gevolg was van belangrijke overschotten op de betalingsbalans.

Het geld- en kredietbeleid paste zich aan de omstandigheden aan en bleef erop gericht, in de mate van het mogelijke, voor België de gevolgen te verzachten van de vertraging van de conjunctuurexpansie waaronder de wereldeconomie te lijden heeft.

Er moet nochtans niet uit het gezicht worden verloren dat de waarde van de Belgische frank eveneens afhangt van het door de Regering gevolgd financieel beleid. Een van de door de Regeringspolitiek nagestreefde hoofddoeleinden was dus een sanering der overheidsfinanciën, met name door het herstellen van het begrotingsevenwicht, hetgeen een versterkte controle veronderstelde op de overheidsuitgaven, een verbeterd begrotingsbeleid en een energieke actie op de oorzaken van de stijging der uitgaven in verscheidene gevoelige sectoren.

Het financieel Regeringsbeleid werd in ruime mate afgestemd op de gebeurtenissen die in België de economische ontwikkeling bepaalden. De koninklijke besluiten die binnen het raam van de bijzondere volmachten werden getroffen, hadden vooral de soepele werking van de geld- en kapitaalmarkt op het oog, alsmede de verbetering van de financieringsvoorwaarden zowel van de overheids- als van de particuliere investeringen. Dit in aanmerking genomen en op langere termijn zou de Overheid een politiek moeten volgen die haar in staat stelt de Rijksfinanciën een harmonieuze en gecontroleerde ontwikkeling te geven die overeenstemt met de economische ontwikkeling en in verhouding is met de conjunctuurevolutie.

In 1967 diende de Schatkist de conjunctuur te steunen zonder hierbij de principes van het begrotingsevenwicht over het hoofd te zien. Nieuwe fiscale maatregelen werden ingevoerd. Daardoor was het mogelijk nieuwe uitgaven te

voorzien terwijl zo weinig mogelijk schade werd berokkend aan de binnenlandse vraag.

Het totaal Schatkisttekort bedroeg uiteindelijk 36,3 miljard frank in 1967 tegen 30,8 miljard het voorgaande jaar. Deze stijging is voornamelijk het gevolg van de buitengewone begroting en het Wegenfonds alsmede van de fondsen van derden. Op het hierboven vermelde totaal bedrag vormen 21,6 miljard een stijging van de geconsolideerde schuld. De kortlopende binnenlandse schuld daarentegen is slechts in zeer geringe mate toegenomen.

De parastatale instellingen hebben hun beleggingen in Schatkistcertificaten aanzienlijk uitgebreid en zetten aldus de ten gevolge van de vertraging in de vraag naar investeringskredieten binnengevloeide spaargelden in kortlopende beleggingen om. In 1967 kochten de parastatale instellingen Schatkistcertificaten tot een bedrag van 14,3 miljard frank.

Dank zij de ruime geldmarkt en de leningen uitgeschreven tegen het jaareinde kon de Staat het Schatkisttekort zonder grote moeilijkheden financieren. De Rijksschuld in vreemde valuta kon worden verminderd. Vanaf oktober kon de Thesaurie een groot gedeelte van haar kredietmarge bij de Nationale Bank inkorten. Zelfs trad nu en dan een batig saldo op.

De Belgische kapitaalmarkt was voldoende ruim om de Schatkist en het Wegenfonds in staat te stellen leningen uit te geven tot een totaal bedrag van 49,8 miljard. Op de langlopende markt contrasteert het handhaven van hoge rentetarieven met de ontspanning op de geldmarkt. Deze weerstand is kenmerkend voor de druk die de uitgebreide investeringsprogramma's van de Overheid en de particuliere bedrijven blijvend op de tarieven uitoefenen.

De ontspanning op de geld-en kapitaalmarkt werd gekemmerkt door een hoge spaarneiging. Zo werd op aanzienlijke bedragen aan obligaties en kasbons ingeschreven en werden meer spaargelden belegd bij banken zowel als bij niet-monetaire instellingen.

Op 30 juni 1967 maakte de Nationale Bank een eind aan de kredietbeperkende maatregelen welke zij eertijds had ingevoerd. Om bovendien het economisch herstel te stimuleren verminderde zij verscheidene malen het disconto. Dit stemde overeen met een in januari 1967 door de vertegenwoordigers der Regeringen van de voornaamste westelijke landen getroffen maatregel, welke landen namelijk waren overeengekomen een aanvang te maken met een gecoördineerd beleid tot verlaging der tarieven ten einde de economie te steunen.

Dank zij de ruime kapitaalmarkt waaraan het overschot op de betalingsbalans niet vreemd is, werd het voor de Regering mogelijk diverse maatregelen uit te vaardigen die bestemd waren om een aarzelend conjunctuurherstel aan te wakkeren, met name op het gebied van nieuwe investeringen, met een gunstige plaatsbepaling voor de in structureel verval verkerende streken.

De economische en financiële ontwikkeling werd ongetwijfeld beïnvloed door de devaluatie van het pond sterling en van diverse andere munteenheden. De door deze operatie veroorzaakte psychologische schok heeft ertoe bijgedragen

het internationaal monetair stelsel op losse schroeven te zetten. Een akkoord over de grote lijnen van een hervorming kwam te Rio de Janeiro tot stand niettegenstaande bepaalde aarzelingen.

De algemene vergadering van het Internationaal Monetair Fonds heeft een voorkeur uitgesproken voor het creëren van bijkomende liquiditeiten onder vorm van speciale trekkingsrechten.

Het voortdurend onevenwicht op de betalingsbalans van de Verenigde Staten stelde de Amerikaanse Regering voor ingewikkelde problemen. Als gevolg van de gedaalde Amerikaanse goudvoorraden trad een zekere ongerustheid aan de dag met betrekking tot de dollar. Voornamelijk tegen het einde van 1967 werd op grote schaal goud aangekocht met speculatief doel. De Amerikaanse reserves vooral kwamen onder druk te staan, daar dit land het grootste gedeelte voor zijn rekening neemt van de functioneringslasten van de goudpool die ermede belast is de prijs van dit metaal op de vrije goudmarkt te Londen te stabiliseren.

België heeft ten volle deel genomen aan de internationale monetaire samenwerking. Ons land heeft zijn aandeel van het edel metaal aan Londen geleverd waardoor het goudincasso van de Nationale Bank van België daalde. Het dekkingspercentage verminderde dientengevolge. Ondanks de internationale gebeurtenissen blijft de Belgische frank echter in ruime mate gedekt door de goudvoorraad van onze circulatiebank. Bovendien is het omdat België het principe van de internationale samenwerking plaatste boven het recht de vruchten te plukken van een orthodox monetair beheer dat onze goudvoorraad is gedaald. Deze zou in 1967 in aanzienlijke mate zijn toegenomen indien wij ons op een strict nationaal standpunt hadden geplaatst.

★
★ ★

HOOFDSTUK II

OVERHEIDSFINANCIËN

AFDELING I. — RIJKSFINANCIËN

De gezondmaking van de openbare financiën, onder meer door het in evenwicht brengen van de gewone begroting, was in 1967 een van de hoofddoeleinden van het overheidsbeleid. Dit veronderstelde, naast een algemene rationalisatie-inspanning en een permanent toezicht op de aanwending der kredieten, dat getracht werd het stijgingstempo van de begroting te remmen zodat het gelijke tred zou houden met het aangroeitempo van het bruto nationaal produkt. De conjuncturele verzwakking was echter een grote handicap. Zij verplichtte immers de Regering een krachtige politiek van regionale reconversie en economische herleving te voeren. Aldus werd, naast de verruiming van de economische expansiewetten en een belangrijk investeringsprogramma, onder meer gezorgd voor een bijkomende steun aan de steeds zwaarder getroffen steenkolenindustrie, belangrijke bijkredieten voor de vergoeding aan de werklozen en een financiële tegemoetkoming aan sommige sectoren die onder de recessie te lijden hadden (zoals de N.M.B.S. en de R.I.Z.I.V., sector loontrekkenden).

Dit verklaart dan ook de stijging van het globaal schatkisttekort : van 30,8 miljard frank in 1966 tot 36,3 miljard in 1967, zodat het vrij hoog peil van 1965 — 35,6 miljard frank — overtroffen wordt. Zo alleen de globale begrotingsgegevens in aanmerking genomen werden, dan was het verloop als volgt : 28,8 miljard in 1965, 27,3 miljard in 1966 en 30,4 miljard in 1967. Daar het tekort op de gewone begroting verminderde, is het verschil tussen 1966 en 1967 te wijten aan de stijging van het deficit van de buitengewone begroting met 4,3 miljard, zodat het tot 28,3 miljard opliep (zonder rekening te houden met het derdengeld en de kasuitgaven voor het Wegenfonds). Traditioneel wordt het grootste gedeelte van het tekort op de buitengewone begroting die vooral investeringsuitgaven behelst, met leningen gefinancierd : zo werd in 1967 bijna 90 % van het grotere schatkistdeficit gedekt door leningen op lange termijn, tegen 76 % in 1965 en 66 % in 1966.

Voor de begroting van 1966, die 202 miljard frank bedroeg, werden 4,2 miljard bijkredieten gestemd. Daarenboven moest nog voorzien worden in de

schuldvorderingen met betrekking tot vorige dienstjaren waardoor de lasten van het dienstjaar met nog 1,6 miljard toenamen. Die verhoging was vooral bestemd voor hulp aan het openbaar vervoer, aan de ziekte en invaliditeitsverzekering en als toelagen aan de mijnen. Het peil van deze kredieten evenals dat van de ontvangsten werd evenwel beïnvloed doordat het dienstjaar 1966 op 31 december van dat jaar werd afgesloten.

Immers, krachtens de wet van 28 juni 1963 op de Rijkscomptabiliteit werd het stelsel van het dienstjaar, dat tot dan van kracht was, vervangen door het beheersstelsel zodat het begrotingsjaar thans samenvalt met het kalenderjaar. Bij het dienstjaarstelsel worden alle verrichtingen in aanmerking genomen — wanneer zij ook geschieden — die hun oorsprong vinden in een feit of een handeling die tijdens de begrotingsperiode heeft plaatsgevonden. Het beheersstelsel daarentegen houdt in dat slechts die verrichtingen in aanmerking worden genomen die tijdens de duur van de begroting plaats hadden zonder dat er rekening gehouden wordt met de datum van het feit of de handeling waaruit ze ontstaan zijn.

Door deze wijziging werd voor het dienstjaar 1966 de bijkomende periode die, volgens het oude stelsel, tot 31 maart 1967 zou geduurd hebben, afgeschaft. Toch is in de wet van 28 juli 1963 bepaald dat de tot op 31 december van het begrotingsjaar geordonnanceerde uitgaven nog gedurende de termijn van één maand, tot 31 januari van het volgend jaar dus, worden uitbetaald ten laste van het betrokken begrotingsjaar.

Wegens het vervroegd afsluiten van het dienstjaar op 31 december 1966 daalde de uitgavenlast met 6,1 miljard, doch het verlies inzake ontvangsten bedroeg 12,4 miljard. Aldus laat het begrotingsjaar 1966, afgesloten volgens het beheersstelsel, een ongunstig saldo na van 4,3 miljard, tegen 1,1 miljard in 1967; volgens het vroegere stelsel van het dienstjaar zou er echter vermoedelijk een overschot geweest zijn van 2,2 miljard. Dit resultaat moet echter met voorbehoud worden geïnterpreteerd wegens het theoretisch karakter van de berekeningen van de uitgaven over de aanvullende periode.

Het stijgingstempo van de uitgaven kon in 1967 afgeremd worden en dit niettegenstaande de minder gunstige economische conjunctuur : de Overheid werd immers gedwongen een bijkomende inspanning te leveren onder meer op het gebied van de werkloosheidsvergoeding en inzake het verlenen van hulp aan ondernemingen.

De fiscale meeropbrengst bedroeg 27 miljard meer in 1966 dan het voorgaande jaar, een gevolg van het verzwaren van de indirecte belastingen en de forse aangroei van de opbrengst van de personenbelasting (+ 32 %). Tijdens het voorbije jaar was het groeitempo lager. Toch werden nog enkele nieuwe fiscale maatregelen van beperkte aard getroffen, zoals de wet van 9 mei 1967 op de voorafbetalingen, het invoeren van het rijbewijs, een juistere heffing van faktuurtaks op de bouw van onroerende goederen, de toepassing van de omzetbelasting op de leveringen en diensten van de R.T.T. en dergelijke.

Verder werden ook in het raam van de bijzondere machten enkele nieuwe fiscale maatregelen getroffen, die in 1967 aanleiding gaven tot een fiscale meer-

waarde van 1,4 miljard. Tot de voornaamste maatregelen behoren : de vestiging van een opdeciem op de verschuldigde belasting door personen waarvan het netto inkomen hoger is dan 500 000 F ; de verhoging van de cigarettenprijs en de instelling van een specifiek accijns ; verschillende verhogingen van het bedrag van de met het zegel gelijkgestelde taksen ; ten slotte, de aanpassing van de registratierechten.

Het volume van de personenbelasting, geïnd per kohier, nam in 1967 opnieuw toe waarbij het aanzienlijk groeitempo van 1966 geëvenaard werd (+ 34 %). De bedrijfsvoorheffing is nog gestegen met 13 %. Dit percentage lag een weinig lager dan de groei die in 1966 bereikt werd ; vooral tijdens het tweede halfjaar vertraagde het expansietempo als gevolg van de minder sterke stijging van de loonmassa.

De verzwakking van de economische activiteit en de beperktheid van de winstmarges wordt weerspiegeld door het verloop van de vennootschapsbelasting en de voorafbetalingen. Deze laatste bleven tijdens de eerste negen maanden aanzienlijk onder het peil der ramingen niettegenstaande de liquiditeiten tijdens gans het jaar overvloedig waren : de invoering bij de wet van 9 mei 1967 van een derde periode — de eerste vijftien dagen van oktober — tijdens dewelke de voorafbetalingen kunnen gebeuren is hier ook niet vreemd aan. Inderdaad, terwijl voor de eerste negen maanden van 1967 de voorafbetalingen nog een tekort vertoonden van 121 miljoen in vergelijking met de overeenkomstige periode van het voorgaande jaar, dan was er voor de eerste tien maanden een aangroei van 929 miljoen, bedrag dat tijdens de twee volgende maanden tot 813 miljoen terugliep.

De roerende voorheffing steeg met 1 miljard (tegen 600 miljoen in 1966) en bedraagt nu 8,1 miljard. Doch, terwijl de roerende voorheffing op dividenden en geïnvesteerde kapitalen met nauwelijks 10 % toenam, stegen de opbrengsten op andere inkomsten met ongeveer 70 %, zodat zij nu meer dan 5 miljard bedragen. Deze aangroei is een gevolg van de steeds grotere inkomsten uit overheidsleningen. Twee factoren hebben de evolutie van de roerende voorheffing ongunstig beïnvloed, te weten de fusie van de roerende voorheffingen en het opvoeren van de vrijgestelde schijf der inkomsten uit spaardeposito's.

De opbrengsten van de verkeersbelasting groeiden aan van 4,2 miljard in 1966 tot 6,3 miljard in 1967. Deze aanzienlijke stijging in 1967 vloeit voort, ten bedrage van ongeveer 1,9 miljard, uit de onmiddellijke en definitieve ontvangstboeking van de betalingen inzake verkeersbelasting gedaan in november en december 1967 voor het aanslagjaar 1968, dit overeenkomstig de nieuwe imputatieregels voor ontvangsten eigen aan het stelsel van het beheer (1). In het tot 31 december 1966 geldend stelsel van het dienstjaar werden de overeenstemmende betalingen geboekt, langs de begroting voor orde, ten bate van de begroting van het volgend jaar. Aldus werd de verkeersbelasting verschuldigd voor 1967 en gestort in november en december 1966 (ca. 1,7 miljard) gehecht aan de Rijksmiddelenbegroting van 1967.

(1) Zie art. 14, wet van 28 juli 1963 (*Belgisch Staatsblad* van 31 juli 1963).

De resultaten van de indirecte belastingen waren bevredigend al lag het aangroeitempo van de douanerechten en van de accijnzen (+ 8,5 %) en van de door het Bestuur der Registratierechten geïnde rechten (9,4 %) lager dan de globale stijging der fiscale ontvangsten, die 10,5 % bedroeg.

De aangroei van de douanerechten bleef onder het peil van de vooruitzichten. Hiertoe droegen verscheidene factoren bij. De invoer verzwakte (afgezien van de tijdelijke invoer die vrijgesteld is) en bereikte nog nauwelijks het peil van 1966, daar waar in 1966 en 1965 een aangroei van respectievelijk 12 en 8 % genoteerd werd. Op 1 juli 1967 trad een nieuwe vermindering van de intracommunautaire douanerechten op. De E.E.G.-landen hebben dan de basisrechten op industriële produkten (d.w.z. de rechten die golden op 1 januari 1967) tot 15 % verminderd en de basisrechten op landbouwprodukten tot 25 %. Bovendien werd een gemeenschappelijke ordening in de sectoren groenten en fruit, oliën en vetten en suiker ingevoerd. De gestegen opbrengst van de accijnzen (+ 10,6 % tegen 20 % in 1966) komt bijna volledig voor rekening van toevallige factoren die de transacties en het verbruik van minerale olie en van tabak beïnvloed hebben. In het vooruitzicht van een prijsverhoging van de sigaretten en het vestigen van een specifiek recht op die produkten in het kader van de wet van 31 maart 1967, kwam een golf van vervroegde aankopen los. De crisis in het Midden-Oosten heeft het in verbruik stellen van sommige petroleumprodukten versneld. In 1967 vertegenwoordigen beide soorten produkten reeds vier vijfde van de globale accijnsrechten, tegen 76 % in 1966.

Het zegel en de hiermee gelijkgestelde taksen, die in 1966 als gevolg van een verhoging van de omzetbelasting tot 7 % met meer dan 21 % gestegen waren, hebben terug het normale aangroeitempo van de voorgaande jaren bereikt : + 11 % tegen een gemiddelde aangroei van 10 % tijdens de periode 1963-1965. De opbrengst van de registratierechten bereikte niet eens het peil van 1966. Hierdoor wordt de zwakheid van de vraag naar onroerende goederen voldoende onderstreept.

De niet fiscale ontvangsten, die in 1966 het peil van 1965 nauwelijks overtroffen, namen tijdens het voorbije jaar met 2,4 miljard toe tot 12,6 miljard. Hierbij dient vooral de flinke toeneming van de taksen en tolgelden aangestipt (+ 20 %), een gevolg van de stijging met 43 % van de ontvangsten van de radio- en televisiegelden.

Volgens de in 1967 gedane imputaties stegen de gewone uitgaven met 10 % tot 225,4 miljard frank ; de buitengewone uitgaven daalden daarentegen met ongeveer 5 %, zodat het totaal van de gewone en buitengewone uitgaven 8 % hoger was dan het bedrag van 1966, te weten 235,6 miljard frank. Deze gegevens betreffen de uitvoering van de begroting doch houden geen rekening met de werkelijke betalingen. In 1966 bedroegen deze stijgingspercentages van de gewone, de buitengewone en de globale uitgaven respectievelijk 15, 21 en 16 %.

De stijging van de gewone uitgaven is vooral te wijten aan een aangroei van de toelagen. Zo slorpt de sociale sector 5 miljard meer op, namelijk 2,3 miljard voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering, 1,5 miljard voor de bestrijding

der werkloosheid en 1,2 miljard voor de volksgezondheid. Het aandeel van de toelagen, bestemd voor de sociale sector (bijna 30 %) wordt echter overtroffen door dat van Nationale Opvoeding en Cultuur, waar een stijging van 2,3 miljard genoteerd werd, zodat een globaal bedrag van 29 miljard bereikt wordt. Dat de toelagen voor economische doeleinden aangroeiden van 7,2 tot 9,6 miljard frank is vooral toe te schrijven aan een verhoging van de subsidies voor de steenkolenmijnen (+ 1,5 miljard). Ook de overdrachten ten voordele van de spoorwegen en van de lokale besturen namen toe, zij het dan in mindere mate.

De economische indeling van de begroting, zowel de gewone als de buitengewone, toont aan dat de post « inkomensoverdrachten », die in vergelijking met 1966 met meer dan 28 % toenam, het grootste aandeel van de totale uitgaven opslorpt : 34 %. Op de tweede plaats komen de pensioenen en de lonen, die in 1967 met bijna 10 % stegen en beide aldus meer dan 28 % van het globaal vertegenwoordigen. Deze stijging is onder meer een gevolg van de uitbreiding van het overheidspersoneel met 1 600 eenheden, vooral in de Ministeries van Nationale Opvoeding, van Verkeerswezen en P.T.T. en van Financiën, en dit niettegenstaande de wervingsstop in 1967 gehandhaafd werd. Door de koppeling van de lonen en salarissen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, werd op 1 juni 1967 een aanpassing doorgevoerd.

De kosten van de Rijksschuld zijn in 1967 met 4,5 miljard toegenomen. Niet alleen stijgen de aflossingen regelmatig, maar vooral het bedrag der renten en andere lasten is flink toegenomen als gevolg van de stijging van de Rijksschuld, de duurte van de op korte termijn ontleende kapitalen en de belangrijkheid van de geconsolideerde schuld. In 1966 lagen de uitgaven voor de openbare schuld bijna op hetzelfde peil als in 1965. De post « goederen en diensten » nam forsig toe (+ 47 %) en bereikt nu ongeveer 14 miljard. De uitgaven voor rente en verliezen en vooral de post voorschotten en deelnemingen verminderden in vergelijking met het voorgaande jaar.

Op basis van de kassituatie zouden de investeringen in 1967 vrij belangrijk zijn toegenomen. Volgens gegevens verstrekt door de diensten van de Eerste Minister bedroegen de vastleggingen van de ministeriële departementen (te weten Openbare Werken, Wegenfonds en het Fonds der schoolgebouwen) bijna 22 miljard. De betalingen stegen van ongeveer 18 miljard in 1965 en 1966 tot 19,2 miljard in 1967. De daling in de sector « openbare werken » werd echter gecompenseerd door de toeneming van de investeringen door de Ministeries van Nationale Opvoeding en Cultuur.

Op basis van de kasuitgaven bedroegen de globale buitengewone uitgaven 28,5 miljard frank ; zij overtroffen aldus die van 1966, welke in vergelijking met 1965 een weinig verminderd waren, met bijna 16 %. De stijging t.o.v. 1966 van de totale uitgaven die de Staat diende te financieren, ook rekening houdend dus met het gewone begrotingstekort, met het Wegenfonds en de derdengelden, was nog hoger, namelijk 17,9 %. Het bruto saldo dat moet gefinancierd worden bedroeg aldus 36,3 miljard, tegen 30,8 miljard in 1966.

Het verschil tussen dit globaal schatkisttekort, enerzijds, en de in de begrotingsuitgaven opgenomen aflossingen van de Rijksschuld en een paar

andere minder belangrijke posten, anderzijds, komt overeen met de nettofinancieringsbehoeften van de Staat. Deze stegen van 17,2 miljard in 1966 tot 22,5 miljard in 1967. Zoals blijkt uit de hiernavolgende evolutie van de Rijksschuld, kon de Schatkist deze behoeften bijna volledig dekken door een beroep te doen op de Belgische kapitaalmarkt.

Afgezien van de verrichtingen met het Internationaal Monetair Fonds, die de stand van de Schatkist niet beïnvloeden, bedroeg de netto-toeneming van de Rijksschuld in 1967, die gepaard gaat met een aangroei van de financieringsbehoeften, 22,5 miljard frank, tegen respectievelijk 17,2 en 22,1 miljard in 1966 en 1965. Opgemerkt zij, dat de voormelde toeneming van de Rijksschuld in 1967 geen rekening houdt met de door het Wegenfonds, in uitvoering van het koninklijk besluit nr. 41 van 29 september 1967, geaccepteerde wissels die samen 762,5 miljoen beliepen per einde december 1967.

De belangrijker stijging van de Rijksschuld in 1967 dan in 1966 is uitsluitend toe te schrijven aan een toeneming van de openbare investeringsuitgaven. Anderzijds, is in 1967 de structuur van de Rijksschuld merkelijk in gunstige zin geëvolueerd. Inderdaad, indien de globale schuld met 22,5 miljard is gestegen, dan betreffen 20,8 ervan de geconsolideerde schuld in Belgische franken. De stijging in 1967 met 5,7 miljard van de totale schuld in vreemde valuta, met inbegrip dus van de certificaten in portefeuille van het Internationaal Monetair Fonds en van de schuld overgenomen van Kongo, wordt verklaard, ten belope van 6 miljard, door de vervanging tijdens de periode mei-november 1967 van de « swap »-certificaten, die voorheen in de schuld in Belgische franken begrepen waren, door Schatkistbons in deviezen. Rekening houdend met deze factor is de schuld in deviezen in 1967 in werkelijkheid verminderd met 300 miljoen. Ten slotte kan worden aangestipt dat de Schatkist in 1967 aanzienlijk minder gebruik diende te maken van haar kredietmarge bij de Nationale Bank ; deze marge daalde immers van 9,6 miljard einde 1966 tot 2,6 miljard einde 1967. Het daggemiddelde van de voorschotten van de N.B.B. daalde van een gemiddelde van 9 miljard tijdens de drie voorgaande jaren tot een bedrag van 7 miljard in 1967.

Indien de jaarlijkse aangroei van de Rijksschuld in absolute waarde in 1967 terug vrij aanzienlijk blijft, dient toch vastgesteld dat de in percent van het B.N.P. uitgedrukte Rijksschuld niet op ongunstige wijze evolueert. Aldus daalde deze verhouding van 70,9 % in 1961 tot ongeveer 55 à 56 % in 1966 en 1967.

★

★ ★

Uitvoering der begrotingen van 1957 tot 1967 per kalenderjaar

(miljoenen franken)

JAARTAL	Gewone begroting					Buitengewone begroting			Algemeen totaal		
	Ontvangsten			Uitgaven	Saldo	Ontvangsten (a)	Uitgaven	Saldo	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
	Fiscale	Niet fiscale	Totaal								
1957	89 306	6 983	96 289	92 064	+ 4 225	808	16 358	— 15 550	97 097	108 422	— 11 325
1958	87 847	11 757 (b)	99 604	106 716(b)	— 7 112	353	16 622	— 16 269	99 957 (b)	123 338 (b)	— 23 381
1959	94 338	7 673	102 011	110 592	— 8 581	3 423	24 370	— 20 947	105 434	134 962	— 29 528
1960	101 986	7 238	109 224	112 049	— 2 825	574	29 772	— 29 198	109 798	141 821	— 32 023
1961	111 944	8 469	120 413	129 368	— 8 955	713	14 497	— 13 784	121 126	143 865	— 22 739
1962	123 338	8 117	131 455	132 437	— 982	581	19 552	— 18 971	132 036	151 989	— 19 953
1963	131 064	9 039	140 103	144 096	— 3 993	580	22 994	— 22 414	140 683	167 090	— 26 407
1964	148 714	9 167	157 881	156 995	+ 885	394	24 388	— 23 994	158 275	181 383	— 23 109
1965	163 355	10 204	173 558	177 731	— 4 173	460	25 227	— 24 767	174 019	202 958	— 28 940
1966	190 453	10 263	200 716	204 977	— 4 261	643	30 633	— 29 990	201 359	235 610	— 34 251
1967	210 328	12 623	222 951	225 375	— 2 424	257	29 138	— 28 881	223 208	254 513	— 31 305

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Exclusief het provenu der geconsolideerde leningen.
(b) Inclusief 4.202 miljoen frank uit de regularisatiegeschriften met het oog op de boeking van het Duitse aandeel in de stationeringskosten van het Belgisch leger.

Uitvoering der begrotingen van 1957 tot 1967

(miljoenen franken)

JAARTAL	Gewone begroting					Buitengewone begroting			Algemeen totaal		
	Ontvangsten			Uitgaven	Saldo	Ontvangsten (d)	Uitgaven	Saldo	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
	Fiscale	Niet Fiscale	Totaal								
1957 (a)	89 294	10 671	99 965	94 098	+ 5 867	793	17 667	—16 874	100 758	111 765	—11 007
1958 (a)	87 124	7 881	95 005	103 204	— 8 199	650	15 324	—14 674	95 655	118 528	—22 873
1959 (a)	95 039	7 226	102 265	110 462	— 8 197	3 127	24 831	—21 704	105 392	135 293	—29 901
1960 (a)	101 882	7 796	109 678	115 876	— 6 198	560	29 516	—28 956	110 238	145 392	—35 154
1961 (a)	112 386	7 973	120 359	124 865	— 4 506	721	16 818	—16 097	121 080	141 683	—20 603
1962 (a)	124 425	7 942	132 367	134 025	— 1 657	612	17 914	—17 303	132 979	151 939	—18 960
1963 (a)	132 613	9 035	141 648	148 002	— 6 354	567	22 209	—21 642	142 215	170 211	—27 996
1964 (a)	148 678	9 395	158 073	154 949	+ 3 124	403	23 941	—23 538	158 476	178 890	—20 414
1965 (a)	165 345	10 161	175 506	184 301	— 8 795	447	25 776	—25 329	175 954	210 007	—34 054
1966 (a)	190 761	10 465	201 226	199 013	+ 2 213	683	30 605	—29 922	201 909	229 618	—27 709
1966 (b)	179 428	9 349	188 777	193 062	— 4 285	643	33 910	—33 267	189 420	226 972	—37 552
1967 (b, c) ...	210 331	12 624	222 955	224 073	— 1 118	255	29 946	—29 691	223 210	254 019	—30 809

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Stelsel van het dienstjaar.
(b) Stelsel van het beheer. Dit stelsel van comptabiliteit, niet vergelijkbaar met dat van het dienstjaar, werd ingesteld door de wet van 28 juni 1963 (*Belgisch Staatsblad* van 31 juli 1963) en is in werking getreden op 1 januari 1967. Voor een commentaar van deze beschikkingen : zie Van de Voorde (A.). — De hervorming van de Rijkscomptabiliteit (*Documentatieblad, Ministerie van Financiën*, nr 2, februari 1966, blz. 5-33) en Frank (M.). — De nieuwe wet op de Rijkscomptabiliteit (*Documentatieblad, Ministerie van Financiën*, nr 1, januari 1967, blz. 5-25).
Voor de vergelijking tussen de gegevens van de twee stelsels voor 1966 (*Belgisch Staatsblad* van 20 mei 1967, blz. 5392-5396).
(c) Voorlopige resultaten op 31 maart 1968.
(d) Exclusief het provenu der [illegible]

Budgettaire uitgaven per begroting

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Uitgaven gedurende het jaar 1965 voor rekening van de dienstjaren 1964 en 1965	Uitgaven gedurende het jaar 1966 voor rekening van de dienstjaren 1965 en 1966	Uitgaven gedurende het jaar 1967 voor rekening van de dienstjaren 1966 en 1967	Verschil van 1966 op 1965	Verschil van 1967 op 1966
Rijksschuld	34 843	34 684	39 209	— 159	+ 4 525
Pensioenen	23 202	26 491	27 538	+ 3 289	+ 1 047
Ministerie van Justitie	3 454	3 966	4 066	+ 512	+ 100
Ministerie van Binnenlandse Zaken en diensten van de Eerste Minister (afd. Openbaar Ambt)	10 806	13 413	13 562	+ 2 607	+ 149
Ministerie van Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel	4 715	5 115	5 459	+ 400	+ 344
Ministerie van Landsverdediging	21 433	21 938	22 895	+ 505	+ 957
Rijkswacht	2 347	2 708	2 803	+ 361	+ 95
Ministerie van Economische Zaken en Ministerie van Middenstand	4 521	6 487	9 569	+ 1 966	+ 3 082
Ministerie van Verkeerswezen, Post, Telegraaf en Telefoon	15 510	20 981	21 704	+ 5 471	+ 723
Ministerie van Openbare Werken	13 611	15 301	16 953	+ 1 690	+ 1 652
Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid en Ministerie van Sociale Voorzorg	14 864	18 492	20 332	+ 3 628	+ 1 840
Ministerie van Nationale Opvoeding en Ministerie van Cultuur	35 977	42 199	47 256	+ 6 222	+ 5 057
Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin	6 644	7 725	9 551	+ 1 081	+ 1 826
Ministerie van Financiën	6 697	10 542	8 129	+ 3 845	— 2 413
Andere	4 334	5 568	5 487	+ 1 234	— 81
Totaal...	**202 958**	**235 610**	**254 513**	**+32 652**	**+18 903**

Bron : Ministerie van Financiën.

Resultaten van de budgettaire rekeningen van 1958 tot 1967

(miljoenen franken)

JAARTAL	Gewone begroting			Buitengewone begroting				Resultaten
				Ontvangsten				
	Ontvangsten	Uitgaven	Deficit (—) Overschot (+)	Geconsolideerde leningen	Andere	Uitgaven	Deficit (—) Overschot (+)	
1958.....	95 005	103 203	—8 198	10 854	650	15 324	— 3 820	—12 018
1959.....	102 265	110 462	—8 197	21 505	3 127	24 831	— 199	— 8 396
1960.....	109 678	115 876	—6 198	28 147	560	29 516	— 809	— 7 007
1961.....	120 359	124 865	—4 506	14 807	721	16 818	— 1 290	— 5 796
1962.....	132 367	134 025	—1 658	41 348	612	17 914	+24 046	+22 388
1963.....	141 648	148 002	—6 354	17 438	567	22 209	— 4 204	—10 558
1964.....	158 073	154 949	+3 124	23 991	403	23 941	+ 453	+ 3 577
1965.....	175 506	184 301	—8 795	22 203	447	25 776	— 3 126	—11 921
1966.....	188 776	193 062	—4 286	21 016	643	33 910	—12 251	—16 537
1967 (a)...	222 955	224 073	—1 118	21 656	255	29 946	— 8 035	— 9 153

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Voorlopige resultaten op 31 maart 1968.

Indeling van de budgettaire uitgaven per kalenderjaar

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1962	1963	1964	1965
Gewone uitgaven :				
Rijksschuld	22 802	26 383	27 760	32 823
Pensioenen	18 969	19 845	21 448	23 202
Kwade posten en terugbetalingen	114	108	113	174
Personeel	26 199	29 277	32 664	36 543
Materieel	7 848	7 985	8 585	8 968
Toelagen	45 196	50 232	53 154	63 037
Werken	1 191	1 484	1 665	1 613
Andere gewone uitgaven	10 118	8 782	11 607	11 370
Totaal ...	**132 437**	**144 096**	**156 995**	**177 731**
Buitengewone uitgaven :				
Rijksschuld	—	1 302	—	2 020
Voorschotten	4 542	3 863	4 064	2 525
Deelnemingen	436	367	331	837
Nieuwe beleggingen	14 010	16 532	18 820	19 141
Herstel van het Openbaar Domein	333	307	356	378
Andere uitgaven	231	623	817	326
Totaal ...	**19 552**	**22 994**	**24 388**	**25 227**
Algemeen totaal ...	**151 989**	**167 090**	**181 383**	**202 958**

(vervolg op volgende bladzijde)

Indeling van de budgettaire uitgaven per kalenderjaar *(vervolg)*

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Jaar 1966 (*a*)		
	Gewone uitgaven	Buitengewone uitgaven	Totaal
Vroegere rangschikking :			
Rijksschuld	34 266	418	34 684
Pensioenen	26 491	—	26 491
Lonen	988	—	988
Materieel	3 089	—	3 089
Toelagen	9 096	—	9 096
Andere	3 578	—	3 578
Buitengewone uitgaven	—	— 1 144	— 1 144
Economische rangschikking :			
Lonen	40 821	—	40 821
Goederen en diensten	9 432	—	9 432
Duurzaam materieel	666	4 221	4 887
Rente en verliezen	4 374	1 180	5 554
Inkomensoverdrachten	66 938	540	67 478
Vermogensoverdrachten	2 813	7 056	9 869
Investeringen	354	8 422	8 776
Voorschotten en deelnemingen	12	8 862	8 874
Diverse	2 059	1 078	3 137
Totaal ...	**204 977**	**30 633**	**235 610**
	Jaar 1967 (a)		
Vroegere rangschikking :			
Rijksschuld	38 707	502	39 209
Pensioenen	27 538	—	27 538
Lonen	1	—	1
Materieel	320	—	320
Toelagen	304	—	304
Andere	792	—	792
Buitengewone uitgaven	—	—	—
Economische rangschikking :			
Lonen	44 781	—	44 781
Goederen en diensten	13 135	693	13 828
Duurzaam materieel	1 089	4 378	5 467
Rente en verliezen	5 163	29	5 192
Inkomensoverdrachten	85 650	991	86 641
Vermogensoverdrachten	3 722	7 365	11 087
Investeringen	1 124	7 666	8 790
Voorschotten en deelnemingen	51	6 745	6 796
Diverse	2 998	769	3 767
Totaal...	**225 375**	**29 138**	**254 513**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Vanaf het dienstjaar 1966 werd de economische indeling ingevoerd (uitgezonderd Rijksschulden en Pensionen). Hierdoor waren dus tijdens het jaar 1966 uitgaven geboekt op twee dienstjaren met een verschillende indeling. Ook tijdens de daaropvolgende jaren zullen nog gedeeltelijke aanrekeningen gebeuren volgens de oude indeling ingevolge het overdragen van vroegere kredieten.

Fiscale netto-ontvangsten per kalenderjaar (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967(b)
Directe belastingen :							
Onroerende voorheffing			644	1 046	961	923	1 060
Roerende voorheffing			3 738	5 302	6 485	7 062	8 072
Bedrijfsvoorheffing			19 004	25 918	29 866	34 173	38 661
Vervroegde stortingen			9 352	13 134	15 058	16 709	17 522
Personenbelasting				1 820	6 527	8 571	11 463
Belasting der aandelenvennootschappen			64	1 454	2 418	2 508	2 596
Grondbelasting	498	578	340	11			
Mobiliënbelasting	4 341	4 389	936	327			
Bedrijfsbelasting	28 295	33 232	10 914	3 710	535	156	—
Aanvullende personele belast.	4 548	5 848	3 646	1 882			
Nationale crisisbelasting ...	2 393	1 868	244	51			
Verkeersbelasting	2 928	3 149	3 270	3 572	3 922	4 193	6 317
Sommen verkregen op afgesloten dienstjaren	– 433	186	69	1 575	981	2 234	—
Diversen	925	1 059	577	669	885	1 090	1 514
Totaal ...	**43 495**	**50 310**	**52 799**	**60 470**	**67 638**	**77 619**	**87 205**
Douanen en accijnzen :							
Douanerechten	6 453	6 602	7 025	8 345	8 335	8 231	8 487
Accijnsrechten	16 245	16 743	17 475	18 660	20 411	24 491	27 118
Verbruikstaks	784	878	1 008	923	1 034	1 216	1 233
Diversen	284	305	245	281	300	241	256
Totaal ...	**23 766**	**24 529**	**25 753**	**28 209**	**30 080**	**34 179**	**37 094**
Registratie :							
Registratierechten	4 420	4 251	4 718	6 004	6 419	6 767	6 621
Zegel en met het Zegel gelijkgestelde taksen	37 262	41 428	44 818	50 846	55 753	67 902	75 107
Diversen	3 000	2 821	2 976	3 186	3 465	3 984	4 304
Totaal ...	**44 682**	**48 499**	**52 512**	**60 035**	**65 637**	**78 653**	**86 032**
Algemeen totaal ...	**111 943**	**123 338**	**131 064**	**148 714**	**163 355**	**190 451**	**210 331**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Exclusief de provinciale en gemeentelijke opcentimes.
(b) Vanaf 1967, uitsluitend het dienstjaar 1967.

Ontvangsten voortkomende uit accijnsrechten en andere gelijkgestelde rechten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Accijnsrechten :							
Bier	1 396	1 346	1 411	1 490	1 542	1 524	1 609
Gegiste fruitdranken	504	488	557	578	710	562	632
Gegiste mousserende dranken	33	35	37	43	54	53	59
Gedistilleerde dranken	679	768	874	816	935	963	951
Drinkwater en limonaden	326	323	361	408	417	580	622
Vloeibaar gas	—	—	—	—	—	39	39
Minerale oliën	8 794	9 070	9 472	10 263	11 224	14 897	16 651
Suiker	189	199	195	195	195	195	202
Tabak	4 323	4 515	4 567	4 867	5 314	5 676	6 352
Bijzondere verbruikstaks :							
Alcohol en brandewijn	784	878	1 008	923	1 034	1 215	1 233
Totaal	**17 029**	**17 621**	**18 482**	**19 583**	**21 425**	**25 704**	**28 350**
Openingstaks	75	72	56	57	59	69	66

Bron : Ministerie van Financiën.

Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taksen

(miljoenen franken)

MAAND	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Januari	2 638	3 266	3 311	3 918	4 130	4 915	5 730
Februari	2 665	3 122	3 141	4 025	4 285	4 971	5 906
Maart	3 251	3 596	3 589	4 414	4 737	6 069	6 785
April	2 779	3 355	3 555	4 503	4 655	5 439	6 311
Mei	3 041	3 423	3 873	4 082	4 470	5 635	6 157
Juni	3 219	3 403	3 690	4 245	4 528	5 826	6 546
Juli	3 060	3 304	3 570	4 170	4 265	5 204	5 725
Augustus	3 155	3 308	3 835	3 836	4 021	5 388	5 830
September	3 251	3 490	3 970	4 389	4 916	6 165	6 476
Oktober	3 447	3 751	4 167	4 424	4 858	5 982	6 575
November	3 351	3 642	3 867	4 240	5 115	5 957	6 534
December	3 405	3 767	4 251	4 601	5 773	6 351	6 533
Totaal	**37 262**	**41 427**	**44 819**	**50 847**	**55 753**	**67 902**	**75 107**

Bron : Ministerie van Financiën.

Niet-fiscale gewone ontvangsten (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1964	1965	1966	1967
1. *Eigenlijke niet-fiscale ontvangsten* :				
Hoofdstuk I. Taksen, tolgelden en cijnzen	5 807	6 241	6 750	8 067
Hoofdstuk II. Patrimonium-, bedrijfs- en financiële inkomsten	1 459	1 770	1 771	1 929
Hoofdstuk III. Terugbetalingen	1 152	1 259	1 420	1 505
Hoofdstuk IV. Diverse opbrengsten	679	830	260	1 060
Totaal ...	**9 097**	**10 101**	**10 201**	**12 561**
2. *Ontvangsten voortvloeiend uit de oorlog*	**70**	**103**	**62**	**60**
Algemeen totaal ...	**9 167**	**10 204**	**10 263**	**12 621**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Van 1964 tot 1966 per kalenderjaar, vanaf 1967 per dienstjaar.

Ontwikkeling van de Thesaurie (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1965	1966	1967
Budgettaire verrichtingen	— *28 821*	— *27 315*	— *30 386*
a) Gewone	— 3 780	— 3 322	— 2 124
b) Buitengewone	— 25 041	— 23 993	— 28 262
Derdenfondsen	— *773*	+ *3 053*	+ *1 516*
Kasgeld- en Thesaurieverrichtingen	+ *249*	— *94*	— *643*
Voorschotten « Wegenfonds »	— *6 275*	— *6 450*	— *6 750*
Totaal...	**— 35 620**	**— 30 806**	**— 36 263**
Financiering			
Saldo vlottende schuld	+ *8 518*	+ *9 771*	+ *2 870*
Nationale Bank	— 800	+ 550	— 6 925
Banksector	+ 5 776	+ 3 404	— 7 637
Parastatalen	+ 4 382	— 3 238	+ 14 320
Postchecks en particulieren	+ 182	+ 3 070	— 3 774
Buitenlandse munt	— 1 183	+ 5 629	+ 7 076
Diverse	+ 161	+ 356	— 190
Opbrengst geconsolideerde schuld	+ *27 102*	+ *21 035*	+ *33 393*
Totaal...	**+ 35 620**	**+ 30 806**	**+ 36 263**

Bron : Ministerie van Financiën.

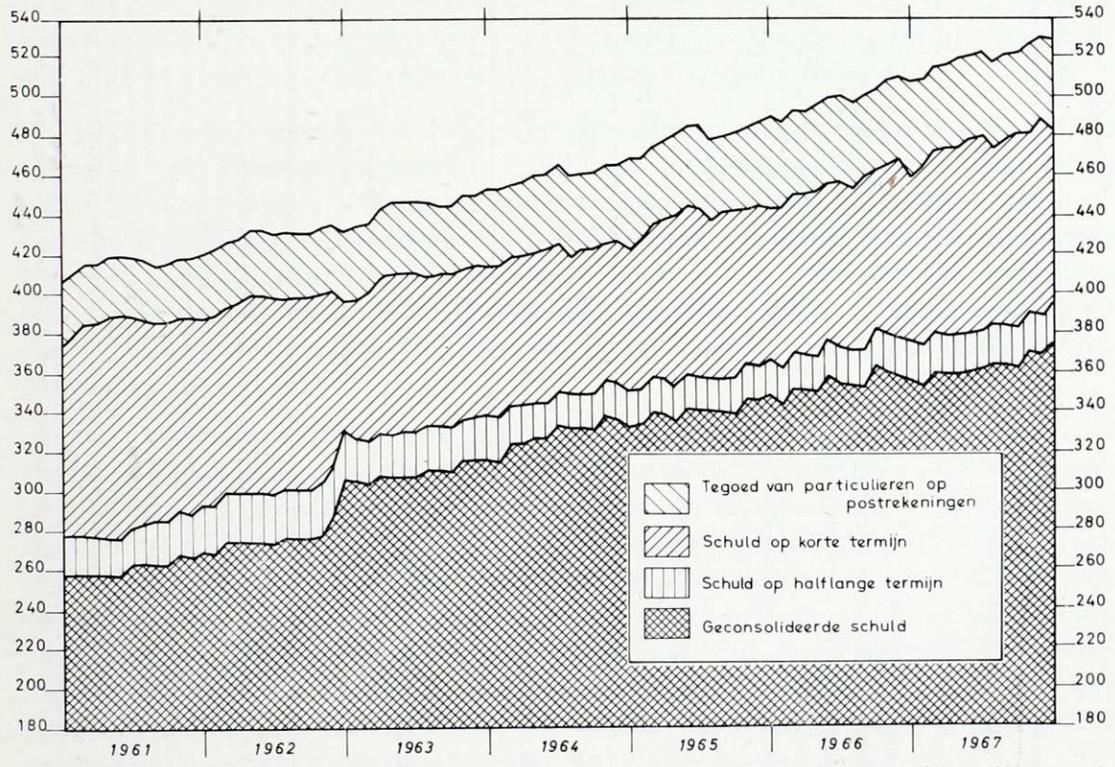
(a) Toestand zonder onderscheid van dienstjaar en na wegwerking van overboekingen.

Rijksschuld (a)

Toestand einde jaar
(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Schuld in Belgische franken : .	**384,6**	**398,1**	**412,5**	**437,7**	**452,3**	**468,1**
Geconsolideerde schuld ...	277,6(b)	289,4	308,7	326,0	335,1	355,9
Schuld op halflange termijn	20,9	13,8	6,3	6,8	7,8	8,5
Schuld op korte termijn ..	50,0(b)	55,1	51,3	58,6	60,0	57,8
Particulier tegoed op postrekeningen	36,1	39,8	46,2	46,3	49,4	45,9
Schuld in buitenlandse munten:	**38,6**	**48,0**	**49,6**	**46,9**	**51,2**	**57,3**
Geconsolideerde schuld ...	21,0	19,9	18,6	17,1	15,8	14,8
Schuld op halflange termijn	4,8	9,5	12,1	11,4	12,2	11,6
Schuld op korte termijn .	12,8	18,6	18,9	18,4	23,2	30,9
Totaal ...	**423,2**	**446,1**	**462,1**	**484,6**	**503,5**	**525,4**
Gewaarborgde Kongolese schuld (c) :	**8,7**	**7,6**	**6,4**	**4,4**	**3,9**	**3,5**
Algemeen totaal ...	**431,9**	**453,7**	**468,5**	**489,0**	**507,4**	**528,9**

Toestand einde maand
(miljarden franken)

(a) Exclusief de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende intergeallieerde schuld, groot 21,1 miljard frank op 31 december 1965.

(b) In december 1962, werden schatkistcertificaten van de A-tranche, aangehouden door de banken, voor een bedrag van 19,8 miljard, omgezet in niet-verhandelbare effecten van een nieuwe geconsolideerde lening. De schuld op korte termijn is verminderd en de geconsolideerde schuld verhoogd met dit bedrag.

(c) Het gaat hier uitsluitend om leningen overgenomen door België krachtens de Belgisch-Kongolese overeenkomst van 5 februari 1965 goedgekeurd door de wet van 23 april 1965 (*Belgisch Staatsblad* van 27 mei 1965).

Bron : Ministerie van Financiën.

Verloop van de Rijksschuld

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Geconsolideerde schuld.....	+ *11,6*	+ *36,8* (c)	+ *10,7*	+ *18,0*	+ *15,6*	+ *7,8*	+ *19,8*
w.o. : directe in Belgische franken..	+ 5,7	+ 34,2 (c)	+ 10,0	+ 15,3	+ 16,7	+ 12,0	+ 11,5
directe in buitenlandse munten	+ 1,5	+ 0,6	— 1,0	— 1,2	— 1,5	— 1,3	— 1,4
indirecte in Belgische franken	+ 4,6	+ 2,0	+ 1,8	+ 4,0	+ 0,6	— 2,9	+ 9,3
indirecte in buitenlandse munten	— 0,2	—	—	—	—	—	+ 0,4
Vlottende schuld (a) zonder het I.M.F. (b)	+ *6,8*	— *25,9* (c)	+ *12,4*	— *1,8*	+ *8,4*	+ *9,9*	+ *2,1*
Totaal ...	+ **18,4**	+ **10,9**	+ **23,2**	+ **16,2**	+ **24,1**	+ **17,7**	+ **21,9**
Gewaarborgde Kongolese schuld...	— *0,5*	— *0,6*	— *1,1*	— *1,2*	— *2,0*	— *0,5*	— *0,4*
Totaal ...	+ **17,9**	+ **10,3**	+ **22,1**	+ **15,0**	+ **22,1**	+ **17,2**	+ **21,5**
Verrichtingen met het I.M.F. (b)...	— *3,6*	+ *1,3*	— *0,3*	— *0,1*	— *1,6*	+ *1,2*	+ *1,0*
Algemeen totaal ...	+ **14,3**	+ **11,6**	+ **21,8**	+ **14,9**	+ **20,5**	+ **18,4**	+ **22,5**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Schuld op korte en halflange termijn.

(b) Sedert de overeenkomst van 14 oktober 1959 tussen de Staatsthesaurie en de Nationale Bank van België zorgt deze laatstgenoemde instelling voor de terugbetaling van de Schatkistcertificaten in het bezit van het I.M.F. bij eventuele tegeldemaking door dit Fonds. In dit geval wordt de Nationale Bank schuldeiser van het I.M.F. voor het gestort bedrag. Uit een tegeldemaking door het I.M.F. van schatkistcertificaten volgt dus een vermindering van de overheidsschuld zonder uitgaven van geldmiddelen. In het tegengesteld geval, dit is bij terugbetaling door het I.M.F., boekt de Thesaurie ook geen ontvangsten; dit bedrag wordt aangerekend als vermindering van de schuldvordering van de N.B.B. op het I.M.F.
De laatstgenoemde instelling ontvangt nieuwe certificaten; de overheidsschuld neemt dus toe zonder ontvangsten van geldmiddelen voor de Thesaurie.
Uit dit alles blijkt dat de verrichtingen van het I.M.F. de Thesaurie onberoerd laten en de overheidsschuld een juist beeld geeft van de thesaurietoestand. De transacties met het I.M.F. dienen bijgevolg niet worden opgenomen in de statistische gegevens.
Er dient te worden opgemerkt dat dezelfde verrichtingen zouden plaats hebben binnen het raam van de werking van het akkoord van Parijs (General Arrangements te Borrow).

(c) In december 1962 werden schatkistcertificaten van de A-tranche, aangehouden door de banken, voor een bedrag van 19,8 miljard, omgezet in niet-verhandelbare effecten van een nieuwe geconsolideerde lening. De schuld op korte termijn in Belgische franken is verminderd en de geconsolideerde schuld verhoogd met dit bedrag.

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIËN

Een stijgend en betrekkelijk belangrijk deficit was in de meest recente periode kenmerkend voor de financiële toestand van de regionale en plaatselijke besturen. Er moet echter rekening worden gehouden met het feit dat het onderzoek van de financiële situatie der plaatselijke besturen voor deze laatste jaren slechts kan geschieden op basis der budgettaire gegevens, die zelfs in de meeste gevallen de oorspronkelijke begrotingen zijn of de begrotingen die werden goedgekeurd zonder de na de stemming aangebrachte wijzigingen. De eigenlijke rekeningen zijn slechts beschikbaar tot in 1965. Er moet echter op gewezen worden dat zij voor dat jaar nog slechts voorlopig zijn. Daarenboven is traditiegetrouw de werkelijke toestand die blijkt uit de definitieve rekeningen veel minder ongunstig dan die welke uit de gestemde en goedgekeurde begrotingen tot uiting komt.

Ontvangsten zowel als uitgaven namen in een versneld tempo toe, voornamelijk wat deze laatste betreft. Volgens de oorspronkelijke begrotingen bedroeg in het boekjaar 1967 deze stijging 7,4 % voor de ontvangsten en 10 % voor de uitgaven. De investeringen door de provinciale en gemeentelijke sectoren worden voor hetzelfde jaar op 20,3 miljard frank geraamd tegen 19 miljard het voorgaande jaar. Een en ander werd gedeeltelijk mogelijk gemaakt door de stijging van de financiële middelen die door het Gemeentekrediet ter beschikking van de gemeenten werden gesteld. De schuld der plaatselijke besturen bij deze instelling nam gedurende dezelfde periode met 7,7 % toe en lag op 31 december, met inbegrip van de vlottende schuld, op 95,1 miljard frank.

Het totale boekjaar der Belgische gemeenten, met inbegrip van de uit de vroegere boekjaren overgebrachte saldi, zou in 1967 afsluiten met een netto tekort van 6,5 miljard frank, tegenover een deficit van respectievelijk 4 en 5 miljard voor de jaren 1965 en 1966. Het schijnt wel degelijk dat de financiële toestand der gemeenten slechter wordt doch in een betrekkelijk langzaam tempo. Er moet worden rekening gehouden met het feit dat — zoals de centrale overheid — de plaatselijke besturen het hoofd moeten bieden aan steeds groter wordende behoeften.

Het slechter worden van deze toestand vloeit voor een groot gedeelte voort uit de door de vroegere tekorten uitgeoefende invloed. Wanneer nochtans slechts rekening wordt gehouden met de aan het boekjaar eigen verrichtingen, stijgt het nadelig saldo van 2,37 miljard in 1966 tot 2,88 miljard in 1967, een stijging met 21 %. Bovendien heeft het Gemeentekrediet zoals elk jaar een onderzoek uitgevoerd naar de rekeningen van elke gemeente. Uit dit onderzoek bleek een aanzienlijke verbetering ten opzichte van de budgettaire verwachtingen. Er mag dus worden aangenomen dat de werkelijke toestand over het algemeen aanzienlijk minder ongunstig is dan kon worden verondersteld naar aanleiding van een analyse der oorspronkelijke begrotingen.

Uit de totale rekeningen blijkt een deficit van 6,9 miljard frank, dat zijn oorsprong vindt in de financiële situatie van 269 gemeenten, 5,5 miljard van

dit tekort komt voor rekening van de grootste vier gemeenten. Uit een bestudering van de begrotingen van het eigenlijk boekjaar blijkt een betere situatie dan in 1966. Het aantal gemeenten met evenwichtige begroting of met een overschot steeg van 604 tot 699. Het tekort van de andere gemeenten bedraagt 2 875 miljoen. Indien men geen rekening houdt met de vier grote steden bedraagt het begrotingstekort 1 446 miljoen over 1967. Een groot aantal gemeenten (1 591) met minder dan 5 000 inwoners, toont een tekort.

De lopende ontvangsten namen in 1967 minder snel toe dan de uitgaven. De gemeentebesturen hebben zich een aanzienlijk fiscale inspanning getroost. Nog altijd volgens de oorspronkelijke begrotingen zijn de gemeentebelastingen van 11 357 miljoen in 1966 met 1 346 miljoen tot 12 703 miljoen gestegen in 1967. Het groeipercentage van deze belastingen bedraagt 11,8 %. Het ligt hoger dan dat van alle belastingsontvangsten van het Rijk, welk percentage 10,5 % bedraagt. De opcentiemen op de onroerende voorheffing zijn in aanzienlijke mate toegenomen. Het aantal gemeenten dat om meer dan 800 opcentiemen verzocht steeg van 746 in 1966 tot 1 159 in 1967 ; zes van deze gemeenten vragen er trouwens meer dan 2 000. De gemeentelijke opcentiemen bij de belasting op natuurlijke personen werden eveneens verzwaard. De ontvangsten uit deze belasting bedroegen 1 564 miljoen in 1967, tegen 1 165 miljoen in 1966. Twee oorzaken liggen aan deze stijging ten grondslag : enerzijds, het gestegen aantal gemeenten die deze belasting hebben geheven (2 250 tegen 964 het jaar tevoren) en, anderzijds, het feit dat een bepaald aantal gemeentebesturen deze belasting van 5 op 6 % hebben gebracht, hetgeen het voor 1967 maximum toegelaten percentage is. Bovendien moet worden opgemerkt dat 2 277 gemeenten de extra gemeentebelasting op auto's hebben ingevoerd. Vele gemeenten hebben hetzij deze nieuwe belastingen voor zichzelf geheven, hetzij het percentage ervan verhoogd ten einde zoveel mogelijk te kunnen genieten van de verdeling door het Fonds der Gemeenten en door de Speciale Fondsen. In de overdrachten van het Rijk aan de gemeenten zijn inbegrepen de bijdragen voor bijzondere doeleinden zoals het onderwijs (9,8 miljard aan kredieten in 1967, tegenover 9 miljard in 1966) of voor rentelasten (887 miljoen tegen 610), en vooral de bijdragen voor algemene doeleinden die, volgens de aangepaste begroting voor 1967, 12,7 miljard bedragen, tegenover 12,1 miljard in 1966.

Deze uit de Rijksbegrotingen geputte gegevens tonen aan dat de netto inkomens- en kapitaaloverdrachten in 1967 25,9 miljard frank zouden hebben bedragen, tegen 23,5 miljard in 1966 en 20,4 miljard in 1965.

De totale dotatie van het Fonds der Gemeenten bedroeg 11 miljard in 1967. Bij deze som moeten nog bijzondere fondsen worden gevoegd tot een bedrag van 525 miljoen alsmede een bedrag van 300 miljoen aan buitengewone steunverlening. De Minister van Binnenlandse Zaken heeft bepaalde overgangsmaatregelen moeten treffen opdat dit Fonds niet te zeer verzwakt zou worden alleen door het feit van de wijziging in de Rijksboekhouding. De dotatie van het Fonds werd in 1966 vastgesteld op 16,133 % van de opbrengst der diverse Rijksbelastingen.

Concluderend kan gezegd worden dat, behalve wat betreft bepaalde ontvangsten die bestemd zijn tot het dekken van specifieke uitgaven, zoals Rijks-

subsidies aan het onderwijs of aan bepaalde schulden, het voornaamste gedeelte der financiële middelen van de gemeenten gekoppeld zal zijn aan de opbrengst van de directe Rijksbelastingen, hetzij via het Fonds, hetzij door de diverse gemeentelijke opcentiemen. De plaatselijke autoriteiten mogen het percentage hiervan zelf vaststellen met inachtneming van bepaalde grenzen.

De onregelmatige wijze waarop de gelden bij de plaatselijke autoriteiten binnenkomen en in het bijzonder de vaak grote vertraging bij het innen van de opcentiemen, verplichten de besturen ertoe belangrijke kredietmogelijkheden te doen openen bij het Gemeentekrediet. Deze instelling opende voor het begrotingsjaar 1967 een bedrag van 15,3 miljard aan kredieten. Sinds 1 januari van ditzelfde jaar konden de Commissies voor Openbare Onderstand, die ziekenhuizen beheren, voorschotten verkrijgen om de kaspositie van de door haar beheerde hospitalen te vergemakkelijken. Voor het boekjaar 1967 bedragen deze voorschotten 2,8 miljard frank. Er moet hieraan herinnerd worden dat aan het overgangsregime voor de financiering van hospitalen aan het eind van 1966 een einde kwam. Het tekort der hospitalen kon in 1967 niet ten laste worden gelegd der gemeentebegrotingen. Dit feit vormt de verklaring waarom de gemeentelijke uitgaven op het gebied van openbare onderstand en maatschappelijke zekerheid van 4 miljard in 1966 in 1967 tot 3 miljard daalden.

De financiële hoofdactiviteit van het Gemeentekrediet wordt gevormd door de leningen voor door de plaatselijke besturen verrichte investeringen. Met inbegrip van de zogenaamde « Staatsdeel »-leningen bedroeg de som van de verstrekte leningen 12,5 miljard frank in 1967, tegen 10 miljard in 1966. Het bedrag aan in 1967 beloofde leningen bereikte het recordcijfer van 16,4 miljard, hetgeen 5 miljard meer is dan in 1966. De door de hogere autoriteiten gestorte toelagen beliepen een bedrag van 2 miljard frank.

Volgens een raming van het Gemeentekrediet zou er in 1967 door de plaatselijke en regionale besturen voor een bedrag van 20,4 miljard aan investeringen zijn verwerkelijkt, hetgeen 3,4 miljard meer is dan het voorgaande jaar. Men komt zelfs tot een totaal bedrag van 25 miljard wanneer de werken van de intercommunale voor de autosnelweg E3 hierbij worden gevoegd.

In de bestemming van deze uitgaven vallen geen bijzondere tendensen te noteren. De wegenwerken, de elektrificeringswerken en de werkzaamheden voor het installeren van gas, de werken voor gezondheidszorg, de hospitalen, de werken en uitgaven voor scholen alsmede de economische expansie, vormen er de meest belangrijke posten van.

Het door de gemeenten in 1967 op de kapitaalmarkt gedane bruto beroep had betrekking op een som van 5,3 miljard frank tegen 4 miljard in 1966. Daarentegen ging de Intercommunale van de E3-autosnelweg niet over tot een openbare lening. Ditzelfde gold voor het Gemeentekrediet dat op een andere wijze de voor zijn actie noodzakelijke middelen heeft kunnen vinden. Het totaal bedrag der deposito's van de openbare besturen steeg namelijk van 15,8 miljard op 31 december 1966 tot 17,4 miljard op 31 december 1967 ; de deposito's van particulieren namen met 1,2 miljard toe en de depositoboekjes met een gelijkaardig bedrag, doch het grootste gedeelte van de fondsen van het Gemeente-

krediet kwam voort uit de uitgifte van kasbons waarvan het uitstaand bedrag het recordpeil bereikte van 67,8 miljard frank. De stijging van dit bedrag beliep 11 miljard en overschrijdt met 70 % die welke in 1966 werd geboekt.

De door de Regering opgelegde kredietbeperkingen werden in het begin van 1967 versoepeld en einde juni van dat zelfde jaar opgeheven. Dank zij de spaargelden die bij het Gemeentekrediet binnenvloeiden was het deze instelling mogelijk gevolg te geven aan de kredietaanvragen, de vertraging weg te werken en aldus mede te werken aan de actie om de economie aan te wakkeren.

★

★ ★

Financiële verhouding van de Staat tot de lagere publiekrechterlijke lichamen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1964	1965	1966	1967 (a)
DEBET				
A. *Inkomensoverdrachten*	17 075	19 334	22 112	23 928
1. Onderwijsbijdragen	*6 728*	*8 007*	*9 076*	*9 821*
a) Lonen en pensioenen	(5 974)	(7 186)	(8 123)	(8 825)
b) Werkingskosten	(754)	(821)	(953)	(996)
2. Bijdragen voor interestlasten	*286*	*483*	*610*	*887*
3. Andere speciale bijdragen	*311*	*225*	*300*	*521*
4. Bijdragen met algemene doeleinden.	*9 750*	*10 619*	*12 126*	*12 699*
B. *Kapitaaloverdrachten*	1 080	1 109	1 420	1 991
1. Onderwijsgebouwen en -uitrusting .	*449*	*484*	*481*	*663*
2. Andere gebouwen en wegen	*376*	*348*	*646*	*940*
3. Andere overdrachten	*255*	*277*	*293*	*388*
Totaal ...	**18 155**	**20 443**	**23 532**	**25 919**
CREDIT				
A. *Inkomensoverdrachten*	14	30	92	93
B. *Kapitaaloverdrachten*	—	13	132	168
Totaal ...	**14**	**43**	**224**	**261**
Saldo ...	**18 141**	**20 400**	**23 308**	**25 658**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Raming der ontvangsten; voor de uitgaven, goedgekeurde kredieten (met inbegrip van de speciale wetten), verbeterd door het aanpassingsblad.

Provinciale begrotingen (a)

(miljoenen franken)

PROVINCIE	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1966	1967	1966	1967	1966	1967
Antwerpen.....	647	803	674	828	— 27	— 25
Brabant	895	1 059	932	1 057	— 37	+ 2
West-Vlaanderen .	258	277	270	305	— 12	— 28
Oost-Vlaanderen..	393	564	392	573	+ 1	— 9
Henegouwen	980	1 128	979	1 104	+ 1	+ 24
Luik	850	1 041	868	1 041	— 18	—
Limburg.....	645	749	672	776	— 27	— 27
Luxemburg	103	123	107	130	— 4	— 7
Namen	234	270	234	270	—	—
Totaal ...	**5 005**	**6 014**	**5 128**	**6 084**	**— 123**	**— 70**

(a) Oorspronkelijke begrotingen.

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

Opbrengst van de provinciale belastingen volgens de begrotingen (a)

(miljoenen franken)

AARD DER BELASTINGEN	Dienstjaar						
	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Opcentimes op de grondbelasting (op de onroerende voorheffing vanaf 1963)	767,8	797,5	853,5	955,9	990,5	1 157,4	1 293,5
Andere provinciale belastingen ...	454,0	487,2	513,4	564,7	562,8	574,6	650,4
Totaal ...	**1 221,8**	**1 284,7**	**1 366,9**	**1 520,6**	**1 533,3**	**1 732,0**	**1 943,9**

(a) Volgens de oorspronkelijke begrotingen.

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

Verdeling van de provinciale uitgaven

(miljoenen franken)

HOOFDSTUK	1962 (a)	1963 (a)	1964 (b)	1965 (c)	1966 (c)	1967 (c)
Saldi der vorige dienstjaren ...	354	344	178	165	240	171
Administratie	145	169	168	234	262	304
Justitie - Eredienst	15	15	7	21	24	30
Schone kunsten en folklore ...	105	113	103	140	169	195
Openbaar onderwijs	1 294	1 360	1 479	1 748	1 773	2 010
Openbare onderstand en maatschappelijke voorzorg	208	148	117	182	194	228
Pensioenen.....	106	115	125	154	168	179
Schuld	551	574	453	773	934	1 186
Overdrachten	16	4	3	9	14	26
Openbare gezondheid.....	270	294	288	351	418	474
Economie	73	84	73	100	120	147
Wegen en openbare werken ...	295	336	253	410	448	517
Gemeentebedrijven	377	430	385	539	602	715
Patrimonium	53	51	34	47	65	73
Algemeen totaal...	**3 862**	**4 037**	**3 666**	**4 873**	**5 431**	**6 255**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Definitieve rekeningen : vastgelegde uitgaven.
(b) Voorlopige rekeningen.
(c) Begrotingsramingen goedgekeurd bij koninklijk besluit, exclusief de wijzigingen tijdens het lopend dienstjaar.

Gemeentelijke begrotingen en rekeningen (a)

(miljoenen franken)

DIENSTJAAR	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	Begroting (b)	Rekening (c)	Begroting (b)	Rekening (c)	Begroting (b)	Rekening (c)
1957	23 160	24 681	26 759	25 595	— 3 599	— 914
1958	24 354	25 798	29 622	28 133	— 5 268	— 2 335
1959	25 290	25 736	31 676	29 089	— 6 386	— 3 353
1950	26 364	29 310	33 201	31 788	— 6 837	— 2 478
1961	27 741	29 064	35 337	32 390	— 7 596	— 3 326
1962	34 792	36 398	36 467	34 972	— 1 675	+ 1 426
1963	34 653	36 730	34 999	34 894	— 346	+ 1 836
1964	38 063	39 616	39 267	39 131	— 1 204	+ 485
1965	40 656	41 651	43 367	43 120	— 2 711	— 1 469
1966	41 759	..	46 738	..	— 4 979	..
1967	44 869	..	51 329	..	— 6 460	..

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Algemeen totaal (het saldo van de vroegere dienstjaren inbegrepen).
(b) Definitieve begrotinsramingen.
(c) Rekeningen ingediend door de ontvangers; in ontvansten, vastegestelde rechten; in uitgaven, vastleggingen

Gemeentelijke begrotingen (a)

Ontvangsten en uitgaven van de gewone dienst

Globale resultaten der verrichtingen van het eigenlijke dienstjaar verdeeld per provincie (b)

(miljoenen franken)

PROVINCIE	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1965 (c)	1966 (d)	1965 (c)	1966 (d)	1965	1966
Antwerpen.....	7 410	8 375	8 147	9 113	— 737	— 738
Brabant	9 041	10 632	9 398	10 851	— 357	— 219
West-Vlaanderen .	2 381	2 855	2 421	2 975	— 40	— 120
Oost-Vlaanderen..	3 943	4 673	4 131	4 924	— 188	— 251
Henegouwen	3 919	4 573	4 095	4 828	— 176	— 255
Luik	4 697	5 183	5 035	5 654	— 338	— 471
Limburg.....	1 143	1 427	1 192	1 528	— 49	— 101
Luxemburg	736	765	708	893	+ 28	— 128
Namen	1 094	1 189	1 067	1 277	+ 27	— 88
Totaal ...	**34 364**	**39 672**	**36 194**	**42 043**	**— 1 830**	**— 2 371**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens per provincie betreffende 1967 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Alle hoofdstukken samen, behalve hoofdstuk 1 « Saldo der vorige dienstjaren ».
(c) Rekeningen ingediend door de ontvangers; in ontvangsten, vastgestelde rechten; in uitgaven, vastleggingen.
(d) Begrotingen gestemd door de Gemeenteraden en goedkeurd door de Bestendige deputatie, inclusief beroepen, exclusief de wijzigingen tijdens het lopend dienstjaar.

Verdelingsfondsen ten voordele van de gemeenten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1963	1964 (a)	1965 (a)	1966 (a)	1967 (a)
Fonds der Gemeenten	6 217	8 960	9 450	9 900	11 025
Gemeentefonds voor Openbare Onderstand	1 353	—	—	—	—
Fonds der vier grote steden	600	—	—	—	—
Speciale Fondsen.....	274	—	230(c)	555 (c)	—
Speciaal Fonds bedoeld bij art. 358 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen.	440	462	518	531	525
Buitengewone hulp	—	—	300	175	300
Totaal ...	**8 884**	**9 422**	**10 498**	**11 161**	**11 850**

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

(a) Nieuw regime ingesteld door de wet van 16 maart 1964 betreffende het Fonds der Gemeenten.
(b) Inclusief een aanvullend bedrag van 194 miljoen voor het Fonds der Gemeenten en van 50 miljoen voor het Gemeentefonds voor Openbare Onderstand.
(c) Bedrag verleend als compensatie voor de afschaffing van de fiscale vrijstelling in toepassing van de wet van 22 maart 1965 (*Belgisch Staatsblad* van 14 april 1965), tot wijziging van het wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen.

Gemeentelijke opcentimes op de onroerende voorheffing (a)

OPCENTIMES (b)	Aantal gemeenten							
	1960	1961	1962(c)	1963	1964	1965	1966	1967
0 tot 199	14	12	76	75	58	48	38	32
200 tot 299	5	3	88	78	72	56	35	19
300 tot 399	125	98	220	158	116	63	31	29
400 tot 499	84	57	584	409	314	162	64	56
500 tot 599	196	108	1 138	1 204	1 119	808	169	65
600 tot 799	212	119	466	586	798	997	1 177	910
800 tot 999	1 625	1 655	75	132	161	358	677	790
1 000 en meer	402	611	16	21	25	94	395	685
Totaal ...	**2 663**	**2 663**	**2 663**	**2 663**	**2 663**	**2 586**	**2 586**	**2 586**

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

(a) Voor de jaren vóór 1963 grondbelasting.
(b) Voor de jaren vóór 1964 : van 0 tot 200; van 201 tot 300; van 301 tot 400; van 401 tot 500, enz...
(c) Na de kadastrale herwaardering.

Leningen en toelagen aan de gewestelijke en lokale besturen

(miljoenen franken)

JAARTAL	Leningen toegestaan door het Gemeentekrediet van België		Toelagen van de Staat	Totaal
	Gewone leningen	Leningen « Staats-aandeel » (a)		
1959	5 640	—	2 760	8 400
1960	4 560	290	2 307	7 157
1961	6 182	1 262	1 858	9 302
1962	6 530	1 363	1 322	9 215
1963	7 481	1 517	1 351	10 349
1964	8 768	2 138	1 397	12 303
1965	6 844	1 943	1 568	10 355
1966	8 025	1 925	1 692	11 642
1967	10 147	2 357	2 028	14 532

Bron : Gemeentekrediet van België.

(a) Leningen waarvan de financiële last door de Staat moet worden gedragen in toepassing van het koninklijk besluit van 22 oktober 1959 (*Belgisch Staatsblad* van 7 november 1959)

Gemeentelijke begrotingen

Uitgaven van de gewone dienst

Globale resultaten per administratief hoofdstuk

(miljoenen franken)

HOOFDSTUK	1960 (a)	1961 (a)	1962 (a)	1963 (a)	1964 (a)	1965 (a)	1966 (b)	1967 (b)
Vorige dienstjaren	6 641,3	6 042,4	7 266,5	5 269,3	6 557,7	6 926,0	4 694,7	5 675,4
Patrimonium	681,4	571,9	643,3	688,4	680,6	793,9	886,7	1 025,5
Administratie	1 981,9	2 073,9	2 194,9	2 279,1	2 549,3	2 909,0	3 088,7	3 473,4
Politie - Veiligheid - Brandweer	1 993,8	2 036,6	2 098,0	2 302,1	2 527,3	2 820,8	3 114,3	3 548,2
Gemeentebedrijven	2 301,1	2 451,5	2 549,9	2 714,2	2 815,1	3 055,7	3 145,9	3 472,7
Openbare onderstand en maatschappelijke voorzorg	2 582,2	2 679,9	2 730,0	2 748,6	3 131,6	3 673,8	4 025,6	3 018,5
Openbare gezondheid.....	880,0	892,5	943,3	1 068,5	1 132,7	1 271,1	1 457,9	1 733,7
Wegen en openbare werken ...	2 213,0	2 319,8	2 461,2	2 634,9	2 940,2	3 138,2	3 702,6	4 078,6
Erediensten	131,6	138,2	155,0	164,0	195,3	208,3	231,5	243,1
Onderwijs	5 059,8	5 240,0	5 538,0	5 976,0	6 552,1	7 106,5	7 755,6	8 484,7
Schone kunsten, volksopleiding en folklore	535,7	544,1	597,8	638,1	704,9	761,2	829,2	920,7
Pensioenen en sociale lasten ..	2 090,8	2 228,5	2 311,9	2 480,4	2 802,6	3 224,4	3 610,5	3 934,5
Schuld	4 393,2	4 843,7	5 149,5	5 611,8	6 170,7	6 843,6	9 723,0	11 317,4
Overdrachten	302,4	327,9	332,7	318,6	371,3	387,4	472,0	402,4
Algemeen totaal...	**31 788,2**	**32 390,9**	**34 972,0**	**34 894,0**	**39 131,4**	**43 119,9**	**46 738,2**	**51 328,8**

(a) Rekeningen ingediend door de ontvangers; vastgelegde uitgaven.
(b) Begrotingen gestemd door de Gemeenteraden en goedgekeurd door de Bestendige deputatie, inclusief beroepen, exclusief de wijzigingen tijdens het lopend dienstjaar.

HOOFDSTUK III

GELD EN KREDIET

AFDELING I.
GELDHOEVEELHEID EN GELDMARKT

De vertraging in de economische expansie die voor het eerst in 1965 zichtbaar werd en ook verder in 1966 aan de dag was getreden heeft zich in 1967 voortgezet. Deze tendens vond zijn weerspiegeling op monetair gebied. Dit werd gekenmerkt door diverse factoren die reeds tijdens de voorafgaande jaren waren opgetreden, nl. het binnenlands conjunctuurbeleid, de ontwikkeling van de handelsverrichtingen met het buitenland, doch eveneens de minder grote omvang van de geldschepping ten behoeve van de Overheid en het feit dat de betalingsbalans in plaats van een nadelig, een ruim voordelig saldo te zien gaf.

De betrekkelijke vervlakking van de monetaire expansie die in 1966 aan de dag was getreden, en meer in het bijzonder vanaf het midden van dat jaar, heeft zich in 1967 verder voortgezet. Deze vertraging ging trouwens parallel met de in het bedrijfsleven zichtbare conjuncturele tendensen. Het geld en de quasi-monetaire liquiditeiten zijn met 7,6 % tot 33,1 miljard toegenomen tegenover een stijging met 8,5 % in 1966.

Het betrekkelijk minder snel creëren van liquiditeiten is voornamelijk gebonden aan de in de conjunctuur opgetreden vertraging en kon niet worden opgevangen door de radicale ommekeer van het saldo op de betalingsbalans. Een snellere omloop der bankdeposito's op zicht, die op een jaargemiddelde van 2,72 kwam te liggen, tegen 2,67 een jaar eerder, heeft licht bijgedragen tot het corrigeren van de bij de creatie van liquiditeiten waargenomen vertraging. De snelheid waarmee het bij de postchecksdienst berustende geld circuleerde steeg met 7 %.

Het handhaven van een beleid tot kredietbeperking tijdens het eerste halfjaar en de aanbevelingen op het gebied van selectiviteit der risico's en van bedachtzaamheid, die na het opheffen van de kredietbeperkende maatregelen werden gegeven, zijn zeker niet vreemd aan deze versnelling.

De voornaamste elementen die ten grondslag liggen aan de monetaire expansie staan in verband met het verloop van de betalingsbalans, de over-

heidsfinanciën en de aan bedrijven en particulieren verstrekte kredieten. De lopende transacties en het kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren met het buitenland, die in 1966 een inkrimping teweeg hadden gebracht, zijn een belangrijke factor geworden voor de groei der liquiditeiten.

De geldvoorraad alleen steeg slechts met 11,7 miljard, tegen een stijging met 21,2 miljard frank in 1966. Het groeitempo in 1967 bedroeg nog slechts 3,4 %, dus nauwelijks de helft van het in 1966 genoteerde groeitempo. Deze evolutie kan in verband worden gebracht met het hoge niveau der rentetarieven en met het perspectief van een daling ervan, alsmede met de inspanningen van bepaalde financiële tussenpersonen om fondsen samen te brengen onder de vorm van niet-monetaire deposito's.

Het chartale geld werd het meest getroffen door deze vertraging in de vorming van de geldvoorraad. Deze is in 1967 slechts met 1,4 miljard toegenomen, dit is een stijging met 0,7 %. Dientengevolge vertegenwoordigde het chartale geld in december 1967 nog slechts 51,3 % van de totale geldvoorraad, terwijl dit percentage een jaar eerder nog 52,6 % bedroeg. Het schijnt dus wel degelijk dat de Belgische monetaire structuur steeds dichter komt te liggen bij die van de andere Euromarktlanden en dat er in steeds stijgende mate gebruik wordt gemaakt van giraalgeld. Bij dit laatste viel trouwens een stijging met 10,1 miljard frank waar te nemen. Hoewel de direct opeisbare deposito's en de op ten hoogste één maand opeisbare deposito's in dezelfde mate zijn toegenomen als het voorgaande jaar en eind 1967 een bedrag van 113,5 miljard frank bereikten, liepen de tegoeden op postrekening daarentegen in lichte mate terug. Zij bedroegen 39,8 miljard frank, tegen 41,5 miljard in 1966.

Eind december bedroeg de bankbiljettenomloop 177,5 miljard frank, dus slechts 13 % meer dan in 1966. Men constateert dus dat het groeitempo van de bankbiljettenomloop sedert 1965 terugloopt en dat, zoals dit in 1966 het geval was, de stijging van de prijzen hoger lag dan de stijging van het bedrag aan de in omloop zijnde bankbiljetten. Dit verschijnsel vindt zijn verklaring in een nog aanzienlijker vertraging dan in 1966 in het zakenleven o.a. als gevolg van een afgenomen neiging tot verbruik en bovendien van een toegenomen spaarneiging onder de particulieren, die een kleiner aandeel van hun spaargelden besteedden aan woninginvesteringen en aan beleggingen in het buitenland. Deze laatste factor verklaart de stijging der quasi-monetaire liquiditeiten.

Deze zijn in duidelijk sterkere mate toegenomen dan in 1966 en 1965. De quasi-monetaire liquiditeiten stegen met 21,6 miljard frank t.o.v. december 1966, dit is een stijging met 23,9 %, tegen 15,6 % het jaar tevoren en 16,5 % in 1965.

De omvang van deze stijging kan het gevolg zijn, buiten de hierboven genoemde factoren, van de inkrimping der voorraden in bepaalde bedrijven als gevolg van de onzekere markttoestand.

De snellere groei van de quasi-monetaire liquiditeiten kwam tot stand door een toeneming van de termijndeposito's en van de spaarboekjes in Belgische franken, die met 19,6 miljard frank stegen. In vergelijking met de deposito's

in Belgische franken viel er bij de deposito's in buitenlandse valuta slechts een zeer lichte stijging waar te nemen. Deze vertraging vindt haar oorsprong in de aan het eind van het jaar door bepaalde sleutelvaluta teweeggebrachte onrust.

Het totaal bedrag der betalingsmiddelen ter beschikking van het bedrijfsleven nam in 1967 weliswaar toe, doch in mindere mate dan het voorgaande jaar. Dit kan worden toegeschreven aan bepaalde factoren die ofwel een inkrimping, ofwel een expansie hebben veroorzaakt, nl. de evolutie in de handelsverrichtingen van de B.L.E.U. met het buitenland, de kredietverstrekking aan bedrijven en particulieren, alsmede het creëren van geld ten behoeve van de overheid. In tegenstelling tot wat in het voorafgaande jaar het geval was, speelde deze laatste factor een aanzienlijk minder belangrijke rol dan in 1966 en bedroeg slechts 1 miljard, tegenover 15 miljard het voorafgaande jaar. Het Rijk heeft zich meer fondsen verschaft bij binnenlandse niet-monetaire sectoren. Deze hebben gemakkelijk het hoofd kunnen bieden aan de financieringsbehoeften van de Staat en van de andere Overheidssectoren.

De uit de diverse bovenvermelde groeifactoren voortvloeiende geldvorming lag nl. duidelijk hoger dan de door economische subjecten in verband met de conjunctuurontwikkeling gewenste stijging van de kasvoorraden. Het overschot werd omgezet in quasi-monetaire liquiditeiten of in andere financiële activa. Deze omzetting werd gedeeltelijk doorgevoerd buiten de monetaire organismen om en met name door het vormen van deposito's bij niet-monetaire financiële instellingen of door inschrijving op door deze organismen uitgegeven obligaties en kasbons. Een gedeelte der aldus verkregen fondsen werd besteed aan de herfinanciering van kredieten die oorspronkelijk door de banken waren verstrekt aan bedrijven en particulieren en aan het buitenland. Hieruit vloeit voort dat het niet langer noodzakelijk was kortlopende leningen in het buitenland aan te gaan.

De netto goud- en deviezenvoorraad van de Nationale Bank steeg met 12,4 miljard, terwijl deze voorraad in 1966 slechts met 1,7 miljard was toegenomen.

De goudvoorraad van de Nationale Bank ging licht achteruit, te weten met 2,3 miljard frank. Hij blijft echter hoger dan dit het geval was aan het begin van de na 1960 begonnen economische cyclus. Daar de verbintenissen op zicht stegen, daalde het dekkingspercentage enigszins, nl. van 42,7 % aan het eind van 1966 tot 40,7 %. Dit percentage blijft echter zeer bevredigend en ligt hoger dan de wettelijke minimumdekking van 33 1/3 %. Het kan paradoxaal schijnen dat de goudreserves een daling vertonen, terwijl het voordelig overschot op de betalingsbalans 13,2 miljard frank in 1967 bedroeg. De buitenlandse deviezen die het land zijn binnengekomen hebben een hoofdrol vervuld in het kader van onze medewerking aan de internationale monetaire samenwerking. Deze deviezen werden gedekt tegen wisselrisico's door termijnverrichtingen, met name krachtens « swap »-overeenkomsten.

Het teruglopen van de goudvoorraad vindt voornamelijk zijn verklaring in onze deelneming aan de goudpool die te Londen functioneerde. De goudspeculatie, die aan het eind van het jaar een aanzienlijke omvang aannam,

heeft ons ertoe gebracht onze bijdragen te doen storten tot het behoud van een stabiel internationaal monetair stelsel. Er moet aan herinnerd worden dat buiten de goudvoorraad wij over aanzienlijke potentiële wisselreserves beschikken, die over het algemeen een stijging vertoonden die parallel liep met de Belgische deelneming aan de internationale monetaire samenwerking.

De bankdeposito's namen in 1967 in sterke mate toe en in een sneller tempo dan in 1966. Zij bereikten het recordbedrag van 244,4 miljard, dit is een stijging met 14,7 %, tegen 12,5 % het jaar tevoren.

De toeneming van de bankdeposito's bedroeg 31,3 miljard frank. Deze stijging was over het gehele jaar gespreid met een lichte teruggang in juli als gevolg van seizoeninvloeden.

De tegoeden op de depositoboekjes stegen met een bedrag van 10,9 miljard frank. Het stijgingstempo van deze vorm van deposito bleef dus bijzonder gunstig. Het nam van 16,4 % in 1966 tot 23,3 % toe.

Het aandeel der deposito's op zicht en op hoogstens één maand daalde van 54,3 % van de deposito's op 31 december van het voorgaande jaar tot 51,6 % op 31 december 1967. Tijdens dezelfde periode stegen de termijndeposito's en het bedrag op de depositoboekjes van 45,7 % tot 48,4 %.

De stijging der diverse soorten van deposito's is niet op gelijke wijze verlopen ; die van de termijndeposito's en van de tegoeden op de depositoboekjes deed zich voornamelijk voor gedurende de eerste negen maanden van het jaar. De oorzaak van dit verschijnsel moet worden gezocht in de sedert het eind van het jaar 1966 verhoogde rentetarieven. De deposito's op zicht, daarentegen, namen vooral tijdens het tweede halfjaar toe.

De aangroei der bankdeposito's duidt erop dat het spaarwezen in aanzienlijke mate is toegenomen.

De in 1966 door de Nationale Bank getroffen maatregelen tot kredietbeperking ter bestrijding van inflatoire spanningen hebben tot eind juni 1967 voortgeduurd. Zij waren echter inmiddels aanzienlijk versoepeld doch werden vanaf juli 1967 opgeheven ten einde de vertraging in de expansie tegen te gaan. De N.B.B. verzocht echter de banken voort te gaan met het betrachten van matiging in het verstrekken van kredieten.

Het opgevraagde bedrag der door de banken alleen aan bedrijven en particulieren, en met uitzondering van de kredieten aan het buitenland, verstrekte kredieten nam in 1967 met 25,7 miljard frank toe, tegen 19,9 miljard frank het voorgaande jaar.

De kredietaanvraag door de particuliere sector was gedurende het eerste halfjaar aanzienlijk, doch nam vervolgens af. De kaskredieten stegen in sterkere mate dan de discontokredieten. De overvloed aan disponibiliteiten maakte het de banken mogelijk het grootste gedeelte der verstrekte kredieten zelf te financieren.

De aanzienlijke stijging van de door de banken en de niet-monetaire financiële instellingen aangetrokken nieuwe fondsen en de minder sterke stijging

van de kredietaanvragen door bedrijven en particulieren, maakte een duidelijke ontspanning op de geldmarkt mogelijk. Het meest kenmerkend teken van deze evolutie was een algemene daling van de rentetarieven op de geldmarkt waardoor een einde kwam aan de stijgende tendens die deze markt sinds 1965 had gekenmerkt.

De omzetten op de daggeldmarkt toonden een stijging. Het rentenfonds dat in 1966 leningnemer was is voor aanzienlijke sommen opnieuw leninggever geworden. Het zijn ongetwijfeld deze feiten die geleid hebben tot een verlaging van de rentetarieven op de daggeldmarkt. De gemiddelde rente voor het gehele jaar daalde van 3,88 % in 1966 tot 3,19 % in 1967. De voornaamste leningnemer is het Herdiscontering- en Waarborginstituut (H.W.I.). Het daggemiddelde van de door dit organisme verzamelde fondsen steeg van 1,9 miljard frank in 1966 tot 3,7 miljard in 1967 (1).

De Nationale Bank van België heeft de daling gesteund die spontaan aan de dag was getreden als gevolg van de grote liquiditeit op de geldmarkt; te dien einde en in opeenvolgende gedeelten van 0,25 % verlaagde zij van 5,25 tot 4 % de meeste van haar disconto en van de door haar op voorschotten en leningen berekende tarieven

De dalende tendens bij het daggeld bracht het Herdiscontering- en Waarborginstituut ertoe zijn tarieven te verlagen. Het totaal bedrag aan bij het H.W.I. geplaatste wissels bedroeg 20,7 miljard frank in 1967, tegen 18 miljard frank het jaar tevoren. In 1967 moest het H.W.I. slechts voor een bedrag van 4 miljard frank bij de Nationale Bank herdisconteren, terwijl het herdisconto in 1966 5,5 miljard frank had bedragen. Dit is des te opmerkelijker daar het daggemiddelde van de door het Instituut verkochte of geplaatste wissels van 10,5 in 1967 tot 12,9 miljard frank is gestegen.

Het H.W.I. kocht voor 54,8 miljard aan accepten, hetgeen 77 % van de totale omloop uitmaakt met uitzondering echter van de accepten die onder Creditexport ressorteren. Van de jaarlijkse groei van dit soort accepten bedroeg de toeneming slechts 2,2 miljard. In deze ontwikkeling moet een gevolg worden gezien van de vertraging in de groei van de transacties met het buitenland.

Hoewel echter de Belgische geldmarkt gekenmerkt werd door een vermindering van de spanningen die erop aan de dag waren getreden, zal hoogst waarschijnlijk een kentering optreden onder invloed van een conjunctureel herstel.

★

★ ★

(1) De N.B.B. heeft bij de daggeldverrichtingen van het H.W.I. slechts rekening gehouden met een bedrag van 1,7 miljard in 1966 en 3,4 miljard in 1967.

Verloop van de geldhoeveelheid

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Chartaal geld			Giraal geld						Totale geldhoeveelheid	Veranderingen van de geldhoeveelheid per tijdspanne
					In handen van bedrijven en particulieren (b)				Girale geldhoeveelheid		
	Biljetten en munten van de Schatkist	Biljetten van de Nationale Bank van België	Chartale geldhoeveelheid (a)	In de handen van de Schatkist en de lagere publiekrechtelijke lichamen	Rekeningencourant bij de Nationale Bank van België (a)	Tegoeden op postrekening (a)	Direct opeisbare deposito's en op ten hoogste één maand bij de banken en parastatale instellingen (a)	Totaal			
1959 December	5,6	118,3	121,3	7,6	0,5	25,8	61,1	87,4	95,0	216,3	+ 6,8
1960 December	5,8	124,1	126,8	7,3	0,5	26,9	58,7	86,3	93,6	220,4	+ 4,1
1961 December	6,0	129,1	132,2	10,0	0,7	27,9	66,7	95,2	105,2	237,4	+ 17,0
1962 December	6,2	138,5	141,7	10,6	0,6	30,4	71,3	102,2	112,8	254,5	+ 17,1
1963 December (c)	6,3	150,5	153,7	12,1	0,5	32,9	78,6	112,0	124,1	277,8	+ 23,3
1964 December	6,8	160,3	163,7	10,8	0,6	35,9	86,4	122,9	133,7	297,4	+ 19,6
1965 December	7,0	170,3	173,4	11,8	0,4	37,6	95,4	133,4	145,2	318,6	+ 21,2
1966 December	7,2	175,3	178,7	14,9	0,5	41,5	104,1	146,1	161,0	339,7	+ 21,1
1967 Januari	7,2	169,6	172,8	13,3	0,3	41,7	96,9	138,9	152,2	325,0	— 14,7
Februari	7,2	169,0	172,2	12,5	0,3	39,8	95,7	135,8	148,3	320,5	— 4,5
Maart	7,2	170,0	173,3	14,1	0,3	38,6	100,2	139,1	153,2	326,5	+ 6,0
April	7,2	172,4	175,8	15,3	0,3	42,7	99,8	142,8	158,1	333,9	+ 7,4
Mei	7,2	173,9	177,0	14,0	0,4	40,5	103,3	144,2	158,2	335,2	+ 1,3
Juni	7,2	179,7	182,9	15,4	0,3	41,1	107,9	149,3	164,7	347,6	+ 12,4
Juli	7,3	178,7	181,7	11,7	0,3	43,1	102,7	146,1	157,8	339,5	— 8,1
Augustus	7,3	175,2	178,2	13,2	0,3	41,2	104,6	146,1	159,3	337,5	— 2,0
September	7,3	176,0	179,3	15,8	0,3	39,9	108,2	148,4	164,2	343,5	+ 6,0
Oktober	6,9	173,3	176,0	13,6	0,4	42,9	105,9	149,2	162,8	338,8	— 4,7
November	6,9	172,1	174,6	15,3	0,3	41,0	110,7	152,0	167,3	341,9	+ 3,1
December	6,8	177,5	180,1	17,4	0,4	39,8	113,5	153,7	171,1	351,2	+ 9,3

(a) Na aftrekking van de kassaldi der geldscheppende instellingen.
(b) Inclusief sommige administratieve parastatale instellingen.
(c) Nieuwe reeks vanaf juni 1963. Voor de verklaring van de verschillen tussen de nieuwe en de oude reeks, zie : « Geldscheppende instellingen. Herziening van sommige statistische gegevens (hoofdstuk XIII) » (*Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting* [Nationale Bank van België], XXXVIIIe jaargang, deel II, nr 8, september 1963, blz. 174-177).

Bron : Nationale Bank van België.

Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Goudvoorraad	Tegoed op het buitenland in convertibele geldsoorten	Netto-vorderingen op de Europese Betalingsunie	Vorderingen op de Europese Monetaire Overeenkomst	Andere netto-tegoeden of verplichtingen	Totaal van de goud- en deviezen-reserves	Beweging van de goud- en deviezen reserves
1959 December	56,7	4,4	5,5	4,4	1,2(a)	72,2	— 3,3
1960 December	58,5	12,6	3,5	4,4	1,6(a)	80,6	+ 8,4
1961 December	62,4	20,4	0,4	8,0	1,5(a)	92,7	+ 12,1
1962 December	68,2	12,8	0,3	6,7	3,0(a)	91,0	— 1,7
1963 December	68,6	21,5	0,1	7,1	4,9(a)	102,2	+ 11,2
1964 December	72,6	27,0	0,1	10,2(b)	4,9(a)	114,8	+ 12,6
1965 December	77,9	21,9	—	15,6(c)	7,4(a)	122,8	+ 8,0
1966 December	76,2	21,4	—	18,6(c)	8,3(a)	124,5	+ 1,2
1967 Januari	76,2	22,3	—	18,6(c)	7,3(a)	124,3	— 0,2
Februari	76,1	20,8	—	18,6(c)	6,1(a)	121,6	— 2,7
Maart	76,2	21,3	—	18,6(c)	7,9(a)	124,0	+ 2,4
April	76,3	22,4	—	18,7(c)	8,0(a)	125,3	+ 1,3
Mei	76,2	26,0	—	17,1(c)	6,0	125,3	—
Juni	76,1	29,9	—	17,1(d)	6,3	129,3	+ 4,0
Juli	76,0	31,7	—	17,1(d)	6,5	131,2	+ 1,9
Augustus	75,8	34,0	—	17,0(d)	2,8	129,6	— 1,6
September	75,7	34,9	—	17,2(d)	2,3	130,0	+ 0,4
Oktober	75,7	35,4	—	17,1(d)	3,7	131,8	+ 1,8
November	75,5	36,7	—	16,1(d)	2,4	130,7	— 1,1
December	74,0	36,1	—	16,6(d)	10,2(e)	136,9	+ 6,2

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Inclusief vanaf mei 1963, 1.500 miljoen Belgische frank «tegoeden op het buitenland in FB» bestaande uit certificaten met een looptijd van twee jaar van de Amerikaanse Schatkist, waarvan de waarde uitgedrukt is in Belgische franken.
(b) Inclusief 1.500 miljoen Belgische frank speciale Belgische Schatkistbons (wet van 4 januari 1963. Overeenkomst van 1 februari 1963).
(c) Inclusief 3.375 miljoen Belgische frank speciale Belgische Schatkistbons (wet van 4 januari 1963. Overeenkomst van 1 februari 1963).
(d) Inclusief 1.875 miljoen Belgische frank speciale Belgische Schatkistbons (wet van 4 januari 1963. Overeenkomst van 1 februari 1963).
(e) Inclusief 3.000 miljoen Belgische frank « tegoeden op het buitenland in Belgische frank » bestaande uit certificaten met een looptijd van twee jaar van de Amerikaanse Schatkist, waarvan de waarde uitgedrukt is in Belgische franken.

Gezamenlijke balansen

(miljard

EINDE PERIODE	Geld-hoeveelheid	Quasi monetaire liquiditeiten			Totaal van de geldhoeveelheid en van de quasi monetaire liquiditeiten	Goud- en netto deviezen voorraad
		In handen van de bedrijven en particulieren		In handen van de Schatkist		
		Deposito's in Belgische franken (a)	Deposito's in buitenlandse geldsoorten			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1961 Maart	222,6	37,5	7,9	0,1	**268,1**	73,3
Juni	226,8	38,0	7,9	0,1	**272,8**	68,2
September	228,6	41,1	8,4	—	**278,1**	70,9
December	237,4	43,6	8,0	—	**289,0**	77,8
1962 Maart	236,3	47,5	8,2	0,1	**292,1**	84,6
Juni	245,0	47,9	7,9	—	**300,8**	82,4
September	246,7	50,4	8,0	—	**305,1**	80,9
December	254,5	48,5	7,4	—	**310,4**	80,5
1963 Maart	262,6	50,7	7,4	0,1	**320,8**	83,8
Juni	270,9	51,3	8,2	—	**330,5**	83,2
September	266,8	53,1	8,4	—	**328,3**	80,7
December	277,8	55,1	9,1	—	**342,0**	79,2
1964 Maart	273,3	58,3	10,1	—	**341,7**	78,3
Juni (b)	285,6	58,3	8,1	—	**352,0**	79,4
September	283,8	64,1	5,0	—	**352,9**	81,0
December	297,4	65,1	5,2	—	**367,7**	88,0
1965 Maart	292,9	70,6	4,5	—	**368,0**	87,0
Juni	309,5	71,1	5,1	—	**385,7**	92,4
September	306,4	74,8	3,9	—	**385,1**	90,4
December	318,6	77,4	4,4	—	**400,4**	94,8
1966 Maart	314,6	82,4	4,2	—	**401,2**	93,7
Juni	329,3	81,1	4,9	—	**415,3**	93,4
September	322,4	86,4	5,1	—	**413,9**	89,5
December	339,7	89,0	5,7	—	**434,4**	89,2
1967 Maart	326,5	97,6	6,0	—	**430,1**	90,8
Juni	347,6	98,9	7,5	—	**454,0**	93,0
September	343,5	105,7	6,9	—	**456,1**	p. 91,2
December	351,2	107,9	8,4	—	**467,5**	p. 97,9

(a) Deze deposito's omvatten de termijn deposito's en de spaarboekjes.
(b) Nieuwe reeks. Voor de verklaring van de verschillen tussen de nieuwe en de oude reeks, zie : « Geldscheppende instellingen. Herziening van sommige statistische gegevens (hoofdstuk III) » (*Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting* [Nationale Bank van België], XXXVIIIe jaargang, deel II, n[r] 8, september 1963, blz. 174-177).

cheppende instellingen

en)

Vorderingen op de overheid				Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren		Obligatieleningen van de depositobanken	Vorderingen en schulden tegenover niet geldscheppende financiële instellingen	Diversen
Vorderingen op de Staat	Nettovorderingen op het Rentenfonds	Vorderingen op de andere openbare besturen	Totaal	Gefinancierd door de geldscheppende instellingen	*Pro memorie* : gefinancierd door en buiten de geldscheppende instellingen			
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
43,6	4,0	4,2	**151,8**	51,4	*64,5*	— 7,9	+ 5,4	— 5,9
49,3	4,1	4,7	**158,1**	54,1	*67,3*	— 8,2	+ 6,1	— 5,5
54,3	3,4	4,2	**161,9**	54,6	*69,7*	— 8,4	+ 6,3	— 7,2
47,4	5,2	6,1	**158,7**	61,2	*75,2*	— 8,6	+ 6,8	— 6,9
47,3	3,2	5,6	**156,1**	61,7	*73,9*	— 9,1	+ 7,0	— 8,2
51,9	4,4	5,5	**161,8**	63,5	*77,8*	— 9,8	+ 8,9	— 6,0
54,8	5,8	6,6	**167,2**	66,8	*78,6*	— 10,4	+ 9,0	— 8,4
49,0	7,0	7,7	**163,7**	72,9	*86,7*	— 11,1	+ 10,1	— 5,7
59,8	7,2	6,0	**173,0**	74,5	*88,6*	— 11,1	+ 10,3	— 9,7
67,0	7,5	5,0	**179,5**	76,9	*86,6*	— 11,2	+ 10,0	— 7,9
65,8	6,9	5,1	**177,8**	79,9	*89,7*	— 11,3	+ 10,6	— 9,4
70,6	7,4	5,8	**183,8**	88,8	*97,5*	— 11,4	+ 11,5	— 9,9
74,0	7,0	4,8	**185,8**	88,4	*101,3*	— 11,2	+ 10,6	— 10,2
77,8	8,9	5,2	**191,9**	92,2	*104,3*	— 11,2	+ 10,0	— 10,2
75,9	7,8	5,0	**188,7**	94,3	*105,4*	— 11,3	+ 11,2	— 11,1
79,7	7,8	6,3	**193,8**	98,2	*108,5*	— 11,4	+ 11,0	— 12,0
178,7	6,8	7,3	**192,8**	98,5	*108,8*	— 11,3	+ 12,9	— 11,9
185,5	7,1	7,6	**200,2**	102,4	*113,4*	— 11,3	+ 12,1	— 10,1
189,0	4,2	7,0	**200,2**	106,9	*116,5*	— 11,3	+ 11,8	— 12,9
191,9	4,7	6,6	**205,2**	112,5	*124,5*	— 11,4	+ 12,6	— 13,3
191,3	7,2	8,3	**206,8**	114,0	*126,8*	— 11,5	+ 12,4	— 14,2
197,4	8,8	9,5	**215,7**	119,0	*130,8*	— 11,5	+ 13,4	— 14,7
195,6	5,1	10,5	**211,2**	125,2	*135,5*	— 11,7	+ 15,2	— 15,5
203,9	4,6	12,0	**220,5**	134,9	*144,5*	— 12,0	+ 15,7	— 13,9
200,5	5,0	8,5	**214,0**	136,4	*149,3*	— 12,4	+ 15,3	— 14,0
207,9	8,6	11,1	**227,6**	140,4	*155,8*	— 12,6	+ 17,7	— 12,2
p. 214,6	3,8	p. 11,5	p. **229,9**	145,6	*158,7*	— 13,1	p. + 18,7	p. — 16,2
p. 207,0	4,1	p. 14,0	p. **225,1**	157,0	*170,5*	— 13,6	p. + 17,7	p. — 16,7

Bron : Nationale Bank van België.

Oorzaken van de veranderin

(miljar

TIJDVAK	Geldhoeveelheid (1)	Quasi monetaire liquiditeiten (2)	Totaal van de geldhoeveelheid en van de quasi monetaire liquiditeiten (3)	Transacties met het buitenland (lopend saldo + kapitaaltransacties van de bedrijven en particulieren) (4)	Kredieto verleend bedrijven particulie (5)
1962 1e kwartaal	— 1,1	+ 4,2	+ **3,1**	+ 5,0	— 1,
2e kwartaal	+ 8,7	—	+ **8,7**	+ 0,3	+ 3,
3e kwartaal	+ 1,6	+ 2,6	+ **4,2**	+ 1,7	+ 0,
4e kwartaal	+ 7,9	— 2,5	+ **5,4**	— 2,3	+ 8,
Totaal . . .	+ 17,1	+ 4,3	+ **21,4**	+ 4,7	+ 11,
1963 1e kwartaal	+ 8,1	+ 2,2	+ **10,3**	+ 3,3	+ 1,
2e kwartaal	+ 10,6	+ 1,4	+ **12,0**	— 0,1	+ 3,
3e kwartaal	— 4,1	+ 1,9	— **2,2**	— 2,0	+ 2,
4e kwartaal	+ 11,0	+ 2,7	+ **13,7**	— 2,6	+ 7,
Totaal . . .	+ 25,6	+ 8,2	+ **33,8**	— 1,4	+ 16,
1964 1e kwartaal	— 4,5	+ 4,3	— **0,2**	— 0,8	+ 3,
2e kwartaal	+ 12,2	— 2,0	+ **10,2**	— 0,6	+ 3,
3e kwartaal	— 1,9	+ 2,7	+ **1,0**	+ 2,1	+ 1,
4e kwartaal	+ 13,6	+ 1,1	+ **14,7**	+ 6,3	+ 3,
Totaal . . .	+ 19,6	+ 6,1	+ **25,7**	+ 7,0	+ 11,
1965 1e kwartaal	— 4,5	+ 4,8	+ **0,3**	+ 4,7	+ 0,
2e kwartaal	+ 16,5	+ 1,2	+ **17,7**	+ 3,9	+ 4,
3e kwartaal	— 3,1	+ 2,5	— **0,6**	+ 0,9	+ 3,
4e kwartaal	+ 12,2	+ 3,1	+ **15,3**	+ 3,7	+ 7,
Totaal . . .	+ 21,1	+11,6	+ **32,7**	+13,2	+ 15,
1966 1e kwartaal	— 4,0	+ 4,8	+ **0,8**	— 0,3	+ 2,
2e kwartaal	+ 14,8	— 0,6	+ **14,2**	—	+ 4,
3e kwartaal	— 6,9	+ 5,5	— **1,4**	— 2,8	+ 4,
4e kwartaal	+ 17,3	+ 3,1	+ **20,4**	— 0,9	+ 9,
Totaal . . .	+ 21,2	+12,8	+ **34,0**	— 4,0	+ 20,
1967 (a) 1e kwartaal	— 13,0	+ 9,0	— **4,0**	+ 5,0	+ 4,
2e kwartaal	+ 21,1	+ 2,7	+ **23,8**	+ 5,6	+ 6,
3e kwartaal	— 4,1	+ 6,2	+ **2,1**	+ 3,0	+ 2,
4e kwartaal	+ 7,7	+ 3,7	+ **11,4**	+ 4,8	+ 11,
Totaal . .	+ 11,7	+21,6	+ **33,3**	+18,4	+ 26,

(a) Sommige gegevens zijn voorlopig.

geldhoeveelheid

en)

Herfinanciering buiten de geldscheppende instellingen (stijging : —)		Geldschepping ten behoeve van de overheid		Tegeldemaking van overheidspapier		Obligatie-leningen van de deposito-banken	Kredieten aan niet-geld-schep-pende financiële instellingen	Diversen
van commer-ciële deringen op het tenland	van kredieten aan bedrijven en parti-culieren	Staat	Andere overheids-instellingen	aankoop op de markt door de geldschep-pende instellingen	door tussen-komst van het Renten-fonds			
(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
— 1,4	+ 1,8	+ 1,6	— 0,2	+ 0,2	— 0,6	— 0,5	— 0,3	— 1,2
+ 1,3	— 2,2	+ 0,3	— 0,1	+ 0,6	+ 0,5	— 0,6	+ 2,3	+ 2,4
— 1,7	+ 2,5	+ 2,7	+ 0,8	+ 0,4	— 0,1	— 0,6	— 0,2	— 2,1
+ 1,6	— 2,0	— 3,8	+ 1,7	— 0,7	+ 0,9	— 0,7	+ 0,6	+ 2,0
— 0,2	+ 0,1	+ 0,8	+ 2,2	+ 0,5	+ 0,7	— 2,4	+ 2,4	+ 1,1
— 1,3	— 0,3	+ 11,6	— 1,3	— 0,2	+ 0,2	— 0,1	+ 0,5	— 3,9
—	+ 0,4	+ 6,4	+ 0,1	— 0,4	+ 0,9	— 0,1	—	+ 1,0
+ 0,7	+ 0,1	— 1,8	+ 0,1	— 0,9	— 0,3	— 0,1	+ 0,7	— 1,5
+ 0,5	+ 1,1	+ 7,2	+ 0,9	— 0,1	— 0,9	— 0,1	+ 0,2	— 0,4
— 0,1	+ 1,3	+ 23,4	— 0,2	— 1,6	— 0,1	— 0,4	+ 1,4	— 4,9
— 1,4	— 4,2	+ 3,7	— 0,1	— 0,2	— 0,9	+ 0,3	— 0,2	— 0,2
+ 1,1	+ 0,8	+ 5,6	+ 0,6	— 0,3	+ 0,5	— 0,1	— 0,5	+ 0,1
+ 0,9	+ 1,0	— 0,7	— 0,1	— 1,0	— 0,7	— 0,1	— 0,7	— 0,8
— 0,6	+ 0,8	+ 3,8	+ 1,3	— 0,7	+ 0,1	— 0,1	+ 1,6	— 0,9
—	— 1,6	+ 12,4	+ 1,7	— 2,2	+ 0,1	—	+ 0,2	— 1,8
— 2,3	—	— 3,9	+ 1,0	+ 0,5	—	—	— 0,1	+ 0,1
+ 1,9	— 0,7	+ 5,1	+ 1,1	— 0,4	— 0,4	+ 0,1	+ 0,6	+ 1,9
— 2,2	+ 1,4	+ 2,2	— 1,2	— 0,9	— 1,4	—	— 0,1	— 2,4
+ 1,4	— 2,3	+ 1,5	+ 3,6	— 0,3	— 0,2	— 0,1	+ 0,9	— 0,8
— 1,2	— 1,6	+ 4,9	+ 4,5	— 1,1	— 2,0	—	+ 1,3	— 1,2
+ 0,3	— 0,8	+ 2,1	— 0,4	— 1,0	— 0,3	— 0,1	— 0,1	— 0,9
+ 0,6	+ 1,0	+ 7,5	+ 1,2	— 0,5	—	—	+ 0,7	— 0,3
+ 0,6	+ 1,5	— 7,9	+ 0,9	+ 0,5	+ 0,4	— 0,2	+ 1,7	— 0,8
— 0,4	+ 0,7	+ 10,1	+ 1,5	— 0,1	— 0,7	— 0,3	+ 0,1	+ 1,4
+ 1,1	+ 2,4	+ 11,8	+ 3,2	— 1,1	— 0,6	— 0,6	+ 2,4	— 0,6
— 0,3	— 3,4	— 2,7	— 3,9	— 1,1	— 1,7	— 0,4	— 0,3	—
— 0,9	— 2,4	+ 7,8	+ 3,9	— 0,3	+ 0,8	— 0,3	+ 1,0	+ 2,0
— 2,4	+ 2,2	— 1,0	+ 0,8	— 0,4	+ 0,4	— 0,4	+ 0,6	— 3,6
+ 0,9	— 0,3	— 7,9	+ 3,9	— 0,9	— 0,4	— 0,5	+ 0,6	— 0,5
— 2,7	— 3,9	— 3,8	+ 4,7	— 2,7	— 0,9	— 1,6	+ 1,9	— 2,1

Bron : Nationale Bank van België.

Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en commerciële vorderingen op het buitenland oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen toegestaan

(miljarden franken)

EINDE MAAND	Kredieten aan bedrijven en particulieren			Commerciële vorderingen op het buitenland			Algemeen totaal
	Gefinancierd door geldscheppende instellingen	Gefinancierd door niet-geldscheppende instellingen	Totaal	Gefinancierd door geldscheppende instellingen	Gefinancierd door niet-geldscheppende instellingen	Totaal	
1958 December	43,8	12,4	56,2	4,3	1,7	6,0	62,2
1959 December	48,1	11,2	59,3	4,7	1,4	6,1	65,4
1960 December	53,0	12,4	65,4	6,2	1,1	7,3	72,7
1961 December	61,2	14,0	75,2	7,3	2,3	9,6	84,8
1962 December	72,9	13,8	86,7	10,8	2,5	13,3	100,0
1963 December (a)	88,8	8,7	97,5	14,5	4,1	18,6	116,1
1964 December	98,2	10,3	108,5	17,0	4,2	21,2	129,7
1965 December	112,5	11,9	124,4	22,9	5,4	28,3	152,7
1966 December	134,9	9,6	144,5	24,5	4,3	28,8	173,3
1967 Januari	131,7	15,2	146,8	24,0	4,3	28,3	175,1
Februari	131,8	15,5	147,3	22,2	6,1	28,3	175,6
Maart	136,4	12,9	149,3	24,6	4,6	29,2	178,5
April.....	140,0	14,1	154,1	25,1	5,5	30,6	184,7
Mei	139,2	14,7	153,9	26,1	5,5	31,6	185,5
Juni	140,5	15,3	155,8	27,2	5,5	32,7	188,5
Juli	142,4	15,0	157,4	25,7	6,0	31,7	189,1
Augustus	142,2	14,6	156,8	23,8	7,5	31,3	188,1
September	145,5	13,2	158,7	24,3	7,9	32,2	190,9
Oktober	145,4	14,9	160,3	23,9	7,0	30,9	191,2
November	148,8	13,4	162,2	22,4	9,2	31,6	193,8
December	157,0	13,5	170,5	27,5	7,0	34,5	205,0

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Vanaf juni 1963 nieuwe reeks. De niet-geviseerde bankaccepten voor uitvoerverrichtingen werden overgedragen van « Kredieten aan bedrijven en particulieren » naar « Commerciële vorderingen op het buitenland ».

Algemene staat der banken

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	31 december								Einde kwartaal			
	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1e kwartaal 1967	2e kwartaal 1967	3e kwartaal 1967	4e kwartaal 1967
ACTIEF												
Liquide middelen	21,2	24,6	30,6	34,0	41,7	51,4	57,5	81,2	73,4	79,1	79,3	92,4
Kredieten	109,0	119,0	148,5	158,5	187,7	206,8	234,0	264,4	273,8	293,1	305,5	306,2
aan de overheidssector ..	*66,7*	*70,2*	*90,7*	*88,5*	*97,8*	*102,3*	*115,1*	*127,2*	*127,5*	*140,3*	*149,8*	*144,1*
aan de partikuliere sector	*42,3*	*48,8*	*57,8*	*70,0*	*89,9*	*104,5*	*118,9*	*137,2*	*146,3*	*152,8*	*155,7*	*162,1*
Diversen	18,2	18,9	20,8	25,6	27,4	31,9	39,2	42,9	40,3	43,9	43,2	46,2
waaronder geaccept. wiss.	*11,9*	*12,7*	*14,3*	*17,9*	*18,8*	*21,3*	*26,9*	*28,8*	*26,6*	*28,4*	*27,2*	*29,5*
Totaal ...	**148,4**	**162,5**	**199,9**	**218,1**	**256,8**	**290,1**	**330,7**	**388,5**	**387,5**	**416,1**	**428,0**	**444,8**
PASSIEF												
Deposito's	99,2	103,8	121,2	131,0	150,3	164,6	189,5	213,1	218,1	228,0	236,0	244,4
in Belgische franken :												
— op ten hoogste 1 maand	*63,0*	*61,1*	*68,7*	*73,4*	*83,4*	*91,5*	*100,8*	*109,4*	*105,9*	*113,5*	*114,7*	*120,1*
— depositoboekjes	*13,7*	*14,1*	*14,6*	*17,9*	*27,4*	*33,7*	*40,2*	*46,8*	*50,4*	*52,3*	*55,4*	*57,7*
— op meer dan 1 maand	*16,8*	*19,7*	*28,1*	*29,5*	*27,3*	*30,7*	*36,7*	*41,9*	*47,1*	*46,6*	*50,3*	*50,6*
in deviezen.....	*5,7*	*8,8*	*9,8*	*10,2*	*12,2*	*8,7*	*11,8*	*15,0*	*14,7*	*15,6*	*15,6*	*16,0*
Eigen middelen	9,6	10,4	11,0	12,9	14,0	16,0	18,4	20,6	20,9	21,8	22,0	23,4
Diversen	39,6	48,3	67,8	74,2	92,6	109,5	122,8	154,8	148,5	166,3	170,0	177,0
waaronder :												
geaccepteerde wissels ...	*11,9*	*12,7*	*14,3*	*17,9*	*18,8*	*21,3*	*26,9*	*28,8*	*26,6*	*28,4*	*27,2*	*29,5*
obligaties en kasbons ...	*6,9*	*7,6*	*8,6*	*11,1*	*11,4*	*11,4*	*11,4*	*12,0*	*12,4*	*12,6*	*13,1*	*13,5*
Totaal ...	**148,4**	**162,5**	**199,9**	**218,1**	**256,8**	**290,1**	**330,7**	**388,5**	**387,5**	**416,1**	**428,0**	**444,8**

Bron : Bankcommissie.

Kredieten aan bedrijven en particulieren gespijsd door de depositobanken

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Disconto handels-papier (a)	Voorschotten		Totaal
		Diverse debiteuren	Prolongaties en voor-schotten op effecten (b)	
1958 December	18,3	20,9	1,2	40,4
1959 December	18,1	22,8	1,4	42,3
1960 December	21,5	26,1	1,2	48,8
1961 December	25,9	30,7	1,2	57,8
1962 December	30,1	38,6	1,3	70,0
1963 December	43,0	45,7	1,2	89,9
1964 December	52,5	50,8	1,1	104,4
1965 December	57,4	60,2	1,3	118,9
1966 December	67,6	68,3	1,2	137,1
1967 Januari	67,6	72,9	1,3	141,8
Februari	66,8	73,3	1,3	141,4
Maart	70,3	74,4	1,3	146,3
April.....	71,1	76,0	1,3	148,4
Mei	72,9	78,8	1,4	153,1
Juni	72,7	78,8	1,3	152,8
Juli	68,4	81,6	1,3	151,3
Augustus	70,3	80,7	1,3	152,3
September	74,7	79,6	1,4	155,7
Oktober	74,2	81,9	1,5	157,6
November	78,7	81,2	1,5	161,4
December	77,6	82,7	1,5	161,8

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Exclusief alle herdisconteerde wissels.
(b) Inclusief de speciale mobiliseringsverrichtingen (koninklijk besluit van 22 maart 1952, *Belgisch Staatsblad* van 23 maart 1952).

Herdiscontering van handelswissels door de depositobanken

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Bij de N.B.B.	Bij het H.W.I.	Bij de andere parastatale instellingen	Gedeeltelijk totaal	Bij andere herdisconterende instellingen (a)	Algemeen Totaal (b)
1958 December ...	1,2	2,0	2,3	5,5	4,0	9,5
1959 December ...	3,4	1,4	2,0	6,8	3,2	10,0
1960 December ...	1,9	1,8	2,8	6,5	2,4	8,9
1961 December ...	0,6	2,7	3,6	6,9	3,9	10,8
1962 December ...	1,6	2,5	4,4	8,5	3,6	12,1
1963 December ...	1,2	1,5	6,0	8,7	2,4	11,1
1964 December ...	0,9	3,0	7,1	11,0	2,5	13,5
1965 December ...	1,2	5,5	7,8	14,5	2,9	17,4
1966 December ...	1,5	6,1	9,7	17,3	2,3	19,6
1967 Januari	0,9	6,2	10,1	17,2	2,8	20,0
Februari	1,1	6,4	10,1	17,6	2,9	20,5
Maart	0,5	5,6	10,3	16,4	2,7	19,1
April	0,6	6,9	10,3	17,8	3,0	20,8
Mei	0,5	6,5	10,3	17,3	2,9	20,2
Juni	0,6	7,3	10,2	18,1	3,1	21,2
Juli.....	1,4	8,3	10,3	20,0	3,0	23,0
Augustus ...	1,0	7,3	10,3	18,6	3,2	21,8
September .	1,1	7,3	10,4	18,8	3,0	21,8
Oktober	1,2	7,7	10,7	19,6	3,1	22,7
November ..	1,2	7,7	10,6	19,5	2,9	22,4
December ...	2,8	9,6	11,6	24,0	2,7	26,7

Bron : Bankcommissie.

(a) Alleen in Belgische franken.
(b) Deze bedragen zijn niet opgenoment in de rubriek handelswissels van de algemene staat der banken.

Daggeldmarkt

Daggemiddelden

(miljarden franken)

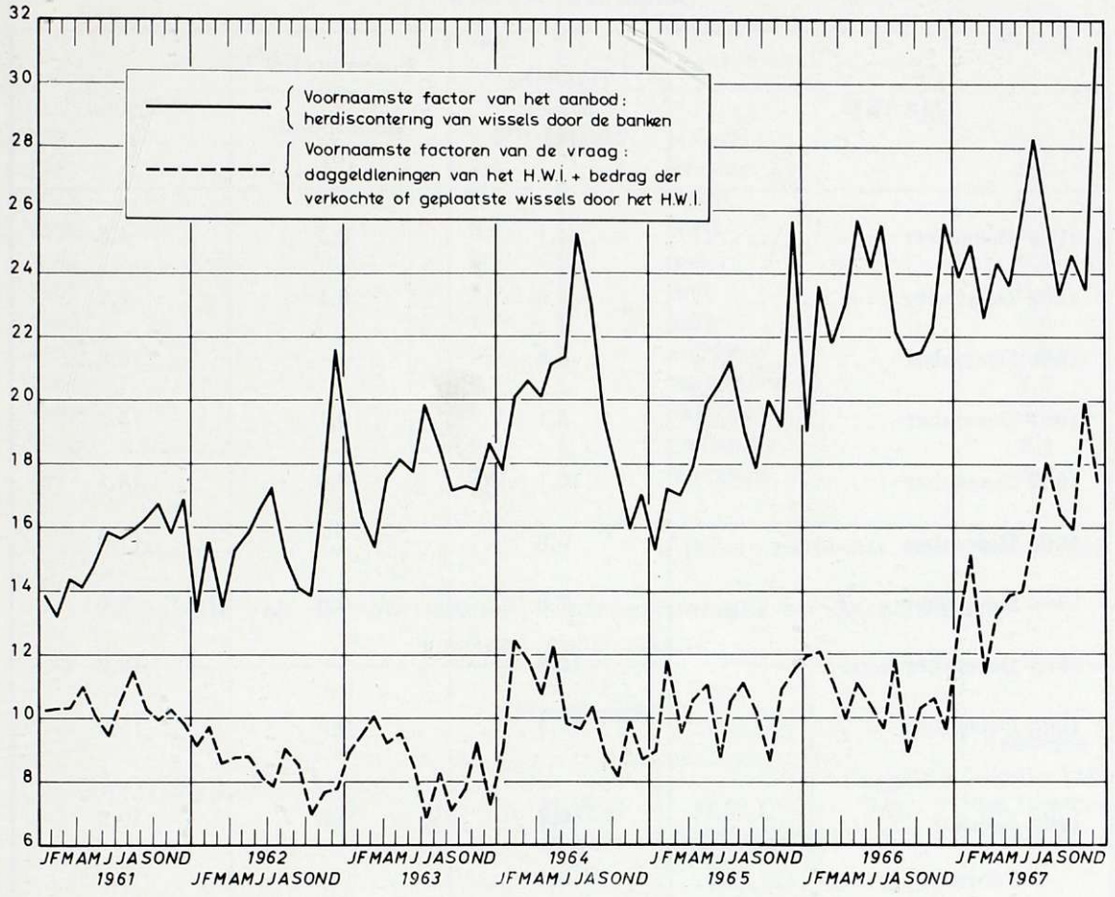
TIJDVAK	Totaal der kapitalen «on call»	Uitgeleende gelden			Opgenomen gelden			
		Depositobanken	Rentenfonds	Andere organismen (b)	Depositobanken	Rentenfonds	H.W.I. (nettoleningen)	Andere organismen (c)
1959 (a)	3,5	2,2	0,2	1,2	—	—	3,0	0,4
1960	5,2	2,4	1,1	1,7	1,0	—	3,1	1,0
1961	6,0	2,5	1,8	1,7	1,8	—	3,2	1,0
1962	4,2	1,5	0,9	1,7	1,5	—	1,4	1,3
1963	3,6	1,6	0,2	1,8	1,6	0,1	1,1	0,8
1964	4,6	1,9	—	2,7	1,3	0,5	1,7	1,1
1965	5,0	1,8	0,7	2,5	1,4	—	2,4	1,3
1966	4,8	1,9	0,3	2,7	1,2	0,8	1,7	1,1
1967	6,4	2,0	1,1	3,3	1,7	0,3	3,4	1,0
1967 Januari	6,5	2,2	0,1	4,2	1,3	0,6	3,8	0,8
Februari	6,4	2,3	—	4,1	1,9	0,6	3,2	0,7
Maart	5,7	1,4	0,6	3,7	1,8	—	3,1	0,8
April	6,4	1,7	0,7	4,0	1,8	0,4	3,1	1,1
Mei	5,8	1,8	1,0	3,0	2,1	0,1	2,7	0,9
Juni	5,5	2,6	0,2	2,7	1,1	1,4	2,1	0,9
Juli	5,3	1,8	0,9	2,6	1,8	0,3	1,7	1,5
Augustus	7,5	2,5	2,2	2,8	1,7	—	4,6	1,2
September	7,6	1,9	2,6	3,1	1,9	—	4,9	0,8
Oktober	7,0	1,4	2,8	2,8	2,1	—	3,8	1,1
November	6,9	1,8	1,6	3,5	1,7	—	4,3	0,9
December	6,7	2,5	1,2	3,0	1,5	—	3,8	1,4

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Sedert de reorganisatie van de geldmarkt, op 17 november 1959, valt het grootste gedeelte van het verhandelde daggeld onder toepassing van het « Protocol opgemaakt met het oog op de deelneming aan de markt van het gewaarborgde daggeld ». Deze tabel vermeldt daarenboven de buiten dit Protocol verhandelde kapitalen.
(b) Sedert 17 november 1959, vermeldt deze rubriek, inzonderheid de A.S.L.K., het Gemeentekrediet, de N.M.B.S. en sedert augustus 1960, diverse geldschieters « buiten Protocol ».
(c) Sedert 17 november 1959, vermeldt deze rubriek inzonderheid de N.D.D., de N.K.B.K., de N.M.K.N.

Voornaamste determinanten van de tendens op de markt van het privaat disconto

Toestand einde maand
(miljarden franken)

Bronnen : Bankcommissie.
Herdiscontering- en Waarborginstituut.

Bedrijvigheid van het H. W. I.

Daggemiddelden der wissels in omloop
(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Wisselportefeuille van het H.W.I.	3,8	3,8	3,9	2,4	3,8	4,0	5,0	7,5	7,8
waaronder bij de N. B.B. herdisconteerd	*0,6*	*0,4*	*0,4*	*0,8*	*2,5*	*1,9*	*2,4*	*5,5*	*4,0*
Daggeldleningen van het H.W.I.	*3,1*	*3,2*	*3,3*	*1,4*	*1,2*	*1,9*	*2,6*	*1,9*	*3,7*
Omloop der door het H.W.I. verkochte of geplaatste wissels	5,7	6,3	7,3	7,7	8,4	9,4	8,5	10,5	12,9
Totale omloop der wissels verhandeld door het H.W.I.	9,5	10,1	11,2	10,1	12,3	13,4	13,5	18,0	28,4

Bron : Herdiscontering- en Waarborginstituut.

Kredieten van de Nationale Bank van België aan bedrijven en particulieren

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Handels-papier (a)	Voorschotten op onderpand (b)	Totaal
1958 December	4,1	0,5	4,6
1959 December	7,6	0,1	7,7
1960 December	6,8	—	6,8
1961 December	5,1	0,1	5,2
1962 December	10,1	3,0	13,1
1963 December	9,3	1,7	11,0
1964 December	7,0	0,6	7,6
1965 December	12,3	—	12,3
1966 December	15,5	0,3	15,8
1967 Januari	9,6	0,6	10,2
Februari	8,1	0,1	8,2
Maart	10,0	0,3	10,3
April	9,8	0,6	10,4
Mei	8,2	3,1	11,3
Juni	9,5	3,6	13,1
Juli	10,7	2,5	13,2
Augustus	5,7	2,5	8,2
September	5,1	2,0	7,1
Oktober	6,6	2,2	8,8
November	2,9	1,6	4,5
December	13,8	0,4	14,2

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Hoofdzakelijk het herdisconto van de banken en van het Herdiscontering- en Waarborginstituut.
(b) Inclusief deze gedaan aan sommige parastatale instellingen.

Kredieten van de Nationale Bank van België aan de Staat

Overeenkomsten van 14 september 1948, 15 april 1952 en 1 februari 1963
(miljarden franken)

Weekgemiddelde per jaar	Bedrag	Weekgemiddelde per maand	Bedrag
1956	7,4	1967 januari	7,7
1957	8,2	februari	6,7
1958	7,4	maart	8,7
1959	8,0	april	9,6
1960	8,4	mei	9,4
1961	8,0	juni	9,6
1962	7,5	juli	8,0
1963	8,3	augustus	6,9
1964	8,7	september	7,3
1965	9,0	oktober	3,1
1966	9,4	november	3,4
1967	7,0	december	3,2

Bron : Nationale Bank van België.

Evolutie van de voornaamste rentepercentages op de geldmarkt

Toestand einde maand

TIJDVAK	Wisselmarkt			Daggeld (d)	Aanbestedingen van het Rentenfonds
	N.B.B. (a)	H.W.I. (koper) (b)	H.W.I. (makelaar) (c)		
1963	4,25	4,125	5,000	2,31	4,35
1964	4,75	4,500	5,500	3,35	5,25
1965	4,75	4,500	5,375	3,17	5,15
1966	5,25	5,200	6,600	3,88	6,15
1967	4,00	3,600	5,100	3,19	4,90
1967 januari	5,25	5,200	5,900	3,37	6,05
februari	5,00	4,900	5,700	3,53	6,00
maart	4,75	4,600	5,500	3,45	5,75
april	4,75	4,600	5,300	3,71	5,60
mei	4,50	4,350	5,200	3,59	5,50
juni	4,50	4,400	5,600	3,52	5,75
juli	4,50	4,300	5,700	3,69	5,80
augustus	4,50	4,200	5,200	2,88	5,60
september	4,25	3,850	5,000	2,85	5,40
oktober	4,00	3,600	4,750	2,94	4,90
november	4,00	3,600	4,750	2,53	4,85
december	4,00	3,600	5,100	2,54	4,90

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Disconto van de N.B.B. voor geaccepteerde in een bank gedomicilieerde wissels en voor bij de invoer geviseerde bankaccepten.
(b) Disconto voor de aankoop door het H.W.I. voor bij de invoer geviseerde bankaccepten, op ten hoogste 120 dagen.
(c) Disconto voor de niet-geviseerde bankaccepten, op ongeveer 120 dagen, verhandeld door bemiddeling van het H.W.I.
(d) Tot einde december 1964 zijn de gemiddelden berekend op basis van het aantal werkdagen van de periode. Met ingang van 1965 werden de gemiddelden berekend op grond van het totaal aantal dagen van de periode.

AFDELING II. – KAPITAALMARKT

Een groter volume aan aangeboden liquide middelen kenmerkte in 1967 de Belgische kapitaalmarkt. De spanningen echter, die zich in 1966 opnieuw deden gevoelen, duurden voort en beïnvloedden de rentetarieven. Behalve tegen het eind van het jaar deed zich in ons land geen verlaging van de rentetarieven gevoelen, terwijl op de meeste buitenlandse markten een dalende tendens aan de dag trad. Dit verschijnsel vindt zijn verklaring voornamelijk in het voortduren van een hoge vraag van overheidswege.

De Nationale Bank heeft een aanwakkering van de kapitaalafvloeiing willen vermijden; zo heeft zij, niettegenstaande de grote, op de markt heersende, liquiditeit, haar rentetarieven slechts met voorzichtigheid en bedachtzaamheid verminderd, ten einde geen te sterk verschil in het leven te roepen met het rendement op de buitenlandse markten.

De conjuncturele actie tot vermindering van de tarieven werd vergemakkelijkt door het feit dat de lid-staten van de Europese Economische Gemeenschap over het algemeen een zelfde politiek hebben nagestreefd.

De maatregelen tot kredietbeperking, die in 1966 van kracht waren, werden verlengd, doch werden reeds tijdens het eerste halfjaar van 1967 in aanzienlijke mate versoepeld. Vanaf de maand juli werd dit beperkend beleid geheel opgegeven. De door de Nationale Bank van België gedane aanbevelingen tot matiging en selectie werden door de banken gevolgd. De particuliere spaarkassen en de verzekeringsmaatschappijen namen een zelfde houding aan.

De Nationale Kas voor Beroepskrediet verstrekte leningen tot een bedrag van 4 miljard, dit is een stijging met 12,3 % t.o.v. het voorgaande jaar. Het totaal bedrag van het door de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid uitstaand krediet bedroeg 80,1 miljard, hetgeen 18 % meer is dan in 1966. De aanzienlijke stijging van het uitstaand krediet is voornamelijk het gevolg van de bedragen die betaald werden op de in 1966, in het bijzonder aan buitenlandse ondernemingen verstrekte kredieten. Er moet aan herinnerd worden dat deze kredietinstellingen zich voornamelijk toeleggen op investeringskredieten en dat zij in de toekomst geroepen zullen worden op nog ruimere schaal kredieten te verstrekken.

Het totaal bedrag der hypotheekinschrijvingen lag op 58,9 miljard frank, dit is een stijging met 8,8 %, tegen 16 % in 1966.

Op 31 december 1966 bedroeg het overschot der stortingen op de uitbetalingen bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas 7,1 miljard, tegen 4,6 miljard in 1966. Het globaal tegoed bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, met inbegrip van de gekapitaliseerde renten, steeg tussen 1966 en 1967 met 9 %, te weten van 120,3 tot 131,1 miljard.

De overheidsuitgaven, die nog onverminderd toenamen, hadden tot gevolg dat de Schatkist nog drie leningen plaatste voor een totaal bedrag van 37,8 mil-

jard frank. Het brutobedrag van de leningen van de overheidssector bedroeg 65,1 miljard frank in 1967, tegen 45,8 miljard in 1966, dit is een stijging met 42,1 %. Er moet op gewezen worden dat geen enkele lening van de Overheid uitgegeven werd in buitenlandse valuta.

Hieruit blijkt dus dat de Regering het grootste gedeelte van de op de kapitaalmarkt aangeboden spaargelden opneemt zodat er slechts een uiterst gering gedeelte voor het bedrijfsleven beschikbaar blijft. Het is waar dat de Regering de economie nieuw leven heeft willen inblazen door een verdere uitvoering van een belangrijk investeringsprogramma, dat bestemd is de gevolgen van een minder sterk groeiende conjunctuur te verzachten. Het plaatsen van door de Schatkist of door diverse parastatale instellingen uitgegeven obligaties werd vergemakkelijkt, enerzijds, door een overvloedig aanbod en, anderzijds, door het feit dat het gemiddeld netto rendement in 1967 hoger lag dan in 1966.

De wet van 3 mei 1967 verschafte de banken het middel om meer doeltreffend op de kapitaalmarkt in te grijpen. Sinds deze datum mogen zij voor een onbeperkte tijdsduur vennootschapsobligaties in portefeuille houden, voor de aandelen werd de termijn van 6 maanden op één jaar gebracht; maar mits machtiging van de Bankcommissie mag deze tijdsduur tweemaal met een jaar worden verlengd.

In 1967 trad op de beurs een tendens tot herstel aan de dag, zonder dat deze echter de omvang bereikte van de in het buitenland en met name in Duitsland en Nederland genoteerde vooruitgang. Het algemeen indexcijfer der koersen steeg van 140,5 aan het einde van 1966 tot 163,1 aan het einde van 1967. Geacht mag worden dat ditzelfde indexcijfer praktisch weer op het peil van 1965 is komen te liggen, daar de beurs vooruitloopt op het conjunctureel herstel, waarop in 1968 wordt gehoopt. Uiteindelijk werd voor het gehele jaar 1967 op de markt der kontante waarden een stijging met 16,1 % genoteerd. Het zijn de sectoren die in 1966 het zwaarst werden getroffen die een groot gedeelte van hun vroegere verliezen hebben goedgemaakt.

Ondermeer moeten worden genoemd de ijzer- en staalnijverheid, de chemische industrieën, de oliemaatschappijen en de nijverheid der non-ferrometalen. Het volume der transacties was tijdens het eerste halfjaar van 1967 nog altijd beperkt, deze situatie was reeds tijdens het voorgaande jaar opgetreden. Tegen het eind van het jaar viel er een levendiger activiteit waar te nemen. Naar het schijnt heeft de dalende tendens van de rentetarieven een gunstige rol gespeeld bij het herstel op de beurs. Ditzelfde geldt voor het aantrekkelijk rendement van een bepaald aantal effecten, gezien het lage peil der noteringen.

★

★ ★

Globale besparingen van de particulieren en ondernemingen (a)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
I. *Particulieren :*									
Oppotting (b)	..	..	..	..	..	..	..	..	
Depositosparen	12,1	15,1	9,3	15,3	19,4	22,2	19,4	28,2	
Sparen door fondsvorming	6,7	9,5	9,5	7,8	7,6	8,3	12,5	10,2	11,3
Sparen in de hypotheek- en huisvestingssectoren	8,6	11,3	12,9	14,4	17,5	16,9	23,8	33,5	
Verweren van effecten	18,4	18,0	18,5	13,4	15,8	9,0	20,5	19,8	
Diverse vorderingen en schulden	— 0,3	— 0,5	— 1,5	— 0,9	— 0,8	— 1,9	— 1,8	— 1,9	
Totaal nettobesparingen	*46,1*	*53,4*	*48,7*	*50,0*	*59,5*	*54,5*	*74,4*	*89,8*	
Afschrijvingen op woningen	7,6	7,6	7,8	8,1	8,8	9,6	10,6	11,8	
Totaal brutobesparingen	*53,7*	*61,0*	*56,5*	*58,1*	*68,3*	*64,1*	*85,0*	*101,6*	
II. *Ondernemingen :*									
Private ondernemingen :									
Nettobesparingen	*3,8*	*9,6*	*10,1*	*11,0*	*9,2*	*15,9*	*16,1*	*14,8*	
Afschrijvingen	29,7	31,1	34,3	35,7	38,7	41,7	46,8	51,2	
Brutobesparingen	*33,5*	*40,7*	*44,4*	*46,7*	*47,9*	*57,4*	*62,9*	*66,0*	
Autonome openbare instellingen :									
Nettobesparingen	*1,0*	*1,3*	*1,7*	*1,5*	*1,3*	*1,7*	*1,7*	*0,4*	
Afschrijvingen	2,3	2,0	2,2	2,2	2,7	3,1	3,3	3,7	
Brutobesparingen	*3,3*	*3,3*	*3,9*	*3,7*	*4,0*	*4,8*	*5,0*	*4,1*	
Algemeen netto totaal	**50,9**	**64,3**	**60,5**	**62,5**	**70,0**	**71,9**	**92,2**	**105,0**	
Algemeen bruto totaal	**90,5**	**105,0**	**104,8**	**108,5**	**120,2**	**126,3**	**152,9**	**171,7**	

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.
(b) De bedragen werden niet vermeld omdat, in het huidig stadium van het onderzoekingswerk, de absolute bedragen nog niet met voldoende zekerheid kunnen worden berekend voor de sector der particulieren afzonderlijk.

Netto-effectenemissies (a)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Overheid en ondergeschikte besturen	9,2	15,6	14,9	8,6	20,3	5,9	11,1	19,0	12,8
De Republiek Kongo	3,7	— 0,5	— 1,5	—	—	—	—	—	—
Parastatale kredietinstellingen	11,8	11,1	12,1	12,8	12,2(b)	8,8(b)	9,0(b)	14,5(b)	13,2
Instellingen voor sociale zekerheid	2,4	2,3	2,3	1,7	2,7	2,4	3,4	2,4	1,9
Publieke en intercommunale bedrijfsinstellingen	— 0,5	3,9	— 0,7	— 0,4	1,7	1,8	0,8	3,6	7,4
Allerlei instellingen (c)	0,7	0,6	0,6	0,4	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3
Totaal van de publieke sector	**27,3**	**33,0**	**27,7**	**23,1**	**37,2**	**19,1**	**24,5**	**39,8**	**35,1**
Belgische nijverheids- en handelsvennootschappen	5,5	4,1	4,7	5,3	8,0	8,3	8,9	12,7	13,3
— aandelen (bedrag gestort in speciën)	*3,0*	*2,2*	*4,1*	*3,5*	*4,9*	*4,6*	*6,7*	*5,2*	*7,3*
— bijstortingen	*1,1*	*0,3*	*0,8*	*1,8*	*1,7*	*1,2*	*1,4*	*3,7*	*5,3*
— obligaties	*1,4*	*1,6*	*— 0,2*	—	*1,4*	*2,5*	*0,8*	*3,8*	*0,7*
Belgische financiële vennootschappen	4,0	2,5	4,3	2,8	6,2	2,1	5,4	3,8	*5,4*
— aandelen	*0,7*	*1,1*	*2,4*	*0,7*	*1,8*	*0,7*	*3,1*	*2,0*	*2,4*
— bijstortingen	*0,1*	*0,1*	*0,3*	*0,2*	*0,1*	*0,1*	*0,4*	*0,2*	*0,2*
— obligaties	*0,3*	*0,1*	*— 0,1*	*0,1*	*0,6*	*0,5*	*0,6*	*0,2*	*0,3*
— doorlopende kasbons	*2,9*	*1,2*	*1,7*	*1,8*	*3,7*	*0,8*	*1,3*	*1,4*	*2,5*
In het buitenl. exploiterende vennootschappen	1,5	0,7	0,2	— 0,1	—	— 0,3	— 0,1	0,5	0,7
Samenwerk. vennootsch. (deelbewijzen)	0,3	0,2	0,6	0,6	0,5	0,9	0,6	0,2	0,1
Gemeenschappelijke beleggingsfondsen	0,4	1,6	2,2	1,2	0,2	0,3	0,1	— 0,7	0,4
Buitenlandse aandelen en certificaten van buitenlandse effecten	1,4	0,9	0,5	0,4	0,3	0,1	0,1	0,3	0,5
Totaal van de private sector	**13,1**	**10,0**	**12,5**	**10,2**	**15,2**	**11,4**	**15,0**	**16,8**	**20,4**
Algemeen totaal	**40,4**	**43,0**	**40,2**	**33,3**	**52,4**	**30,5**	**39,5**	**56,6**	**55,5**
Intekeningen van particulieren	18,4	18,0	18,5	13,4	15,8	9,0	20,5	19,8	...

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Met inbegrip van de emissies van de Nationale Investeringsmaatschappij (400 miljoen).
(c) B.R.T., Studiecentrum voor Kernenergie, Nationale Stichting voor de financiering van het Wetenschappelijk Onderzoek.

Emissies van de Belgische handels- en nijverheidsvennootschappen (a)

(miljoenen franken)

JAARTAL	Netto-emissies van aandelen			Verhoging van de obligatie-lening der vennoot-schappen (b)	Totaal der netto-emissies
	Oprichting van vennoot-schappen	Kapitaal-verhoging	Totaal		
1951	477	803	1 280	2 576	3 856
1952	564	1 523	2 087	4 037	6 124
1953	529	636	1 165	2 018	3 183
1954	589	2 531	3 120	5 210	8 330
1955	636	4 142	4 778	4 902	9 680
1956	703	3 319	4 022	3 597	7 619
1957	1 217	3 606	4 823	5 864	10 687
1958	648	3 049	3 697	9 223	12 920
1959	897	2 440	3 337	7 980	11 317
1960	1 510	5 035	6 545	6 025	12 571
1961	1 213	2 918	4 131	8 574	12 705
1962	2 193	4 521	6 715	8 095	14 810
1963	1 092	4 192	5 284	6 774	12 058
1964	1 444	8 331	9 775	4 434	14 209
1965	1 425	5 809	7 234	10 570	17 804
1966	1 343	8 382	9 725	6 429(c)	16 154(c)
1966 (9 maanden) (c)	1 006	5 243	6 249	1 966	8 215
1967 (9 maanden) (c)	1 565	2 729	4 294	1 682	5 976

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens bevatten geen emissies van Kongolese vennootschappen.
(b) Inclusief de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.
Inclusief de private emissies, d.w.z. die welke niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een aanbod op de markt.
(c) Voorlopige gegevens.

Netto-uitgiften van aandelen en obligaties van de Belgische nijverheids- en handelsvennootschappen (a)

(duizenden franken)

VOORNAAMSTE SECTOREN	1963	1964	1965 (b)	1966 (c)	1966 — 9 maanden (d)		1967 — 9 maanden (d)	
					(e)	Totaal (f)	(e)	Totaal (f)
Banken	454 817	1 366 185	823 680	1 590 971	891 842	891 842	992 500	992 500
Kleinhandel	570 743	334 851	88 211	207 501	183 078	219 483	27 547	72 791
Groothandel en buitenlandse handel	696 796	681 344	1 254 900	776 534	410 002	485 254	425 297	513 649
Metaalverwerkende nijverheid	333 049	548 227	916 323	785 890	755 720	766 915	547 061	561 919
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	338 563	1 845 343	637 319	868 136	166 519	167 439	382 500	382 600
Nijverheid der non-ferrometalen	312 885	18 170	45 212	10 246	3 136	3 266	19 196	20 474
Textielnijverheid	158 499	241 323	207 802	182 959	114 435	134 955	114 715	134 377
Voedingsmiddelennijverheid	273 118	138 593	43 738	165 513	247 517	260 772	90 592	101 762
Houtnijverheid	39 921	69 185	15 079	144 141	121 312	127 744	10 720	19 400
Scheikundige nijverheid	114 401	342 397	684 032	804 100	776 562	782 088	226 777	232 136
Elektriciteit	3 161 665	1 675 468	3 566 505	2 921 709	1 844 799	1 844 799	1 450 000	1 450 000
Gas	341 280	130 560	342 800	— 14 600	—	—	—	—
Papiernijverheid en grafische bedrijven	7 492	192 424	306 533	58 157	93 867	96 305	177 914	181 376
Transportbedrijf	— 1 907	13 377	— 23 448	39 164	112 293	130 584	80 451	99 957
Bouwbedrijf	226 187	62 792	136 554	254 278	34 419	65 798	65 883	104 867
Kolennijverheid	— 145 434	86 656	— 31 337	— 25 719	—	—	—	—
Cementnijverheid	270 859	65 786	— 3 085	32 389	25 353	27 081	10 834	18 505
Tabaksnijverheid	— 1 372	35 660	— 5 692	— 6 300	—	—	35 000	35 000
Ambacht	57 057	59 186	66 340	77 771	18 337	52 900	12 721	47 758

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) In de statistiek der netto-obligatieuitgiften zijn ook de doorlopende uitgiften begrepen; de terugbetalingen zijn in mindering gebracht.
(b) Verbeterde gegevens.
(c) Voorlopige gegevens.
(d) De doorlopende uitgiften en de terugbetalingen niet inbegrepen.
(e) Naamloze vennootschappen en commanditaire vennootschappen op aandelen.
(f) Het totaal bevat, behalve de netto-emissies der vennootschappen vermeld onder (e) ook deze van de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid.

Uitgiften van de overheidssector in Belgische franken (a)

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bedrag	MAAND	Bedrag
1960	33 638	1967	
1961	20 907	Januari	16 010
1962	35 380	Februari	2 000
		Maart	4 000
1963	27 049	April	6 000
		Mei	3 500
1964	38 085	Juni	14 290
		Juli	—
1965	43 715	Augustus	800
		September	500
1966	46 810	Oktober	10 000
		November	2 000
1967	65 100	December	6 000

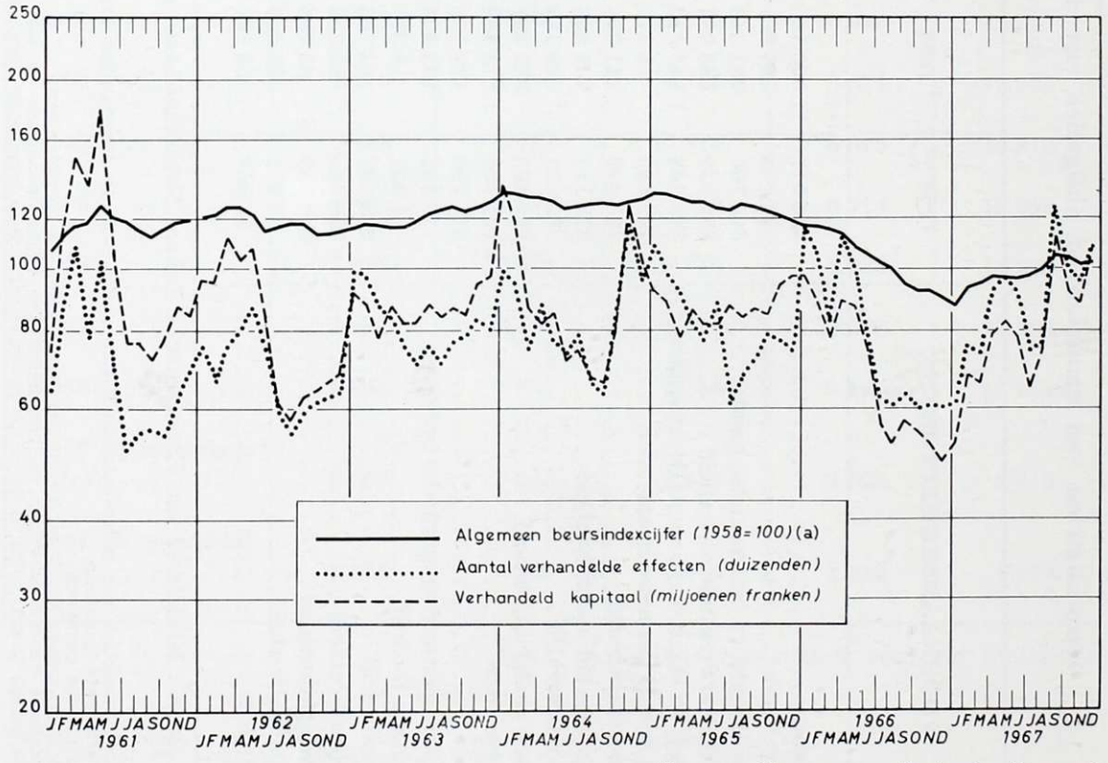
Bron : Nationale Bank van België.

(a) Leningen van de Staat, van Kongo (tot 30 juni 1960), de provinciën en de gemeenten, van de instellingen van algemeen nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz. (met uitzondering van de doorlopende uitgiften en leningen van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid).

Beurs van Brussel

Bedrijvigheid

(gemiddelde per zitting)

Bron : Beurscommissie te Brussel.

(a) Tot december 1961 werd het maandindexcijfer opgemaakt einde der maand; vanaf januari 1962 werd dit indexcijfer vervangen door een gemiddeld maandindexcijfer.

Beurs van Brussel
Omzet

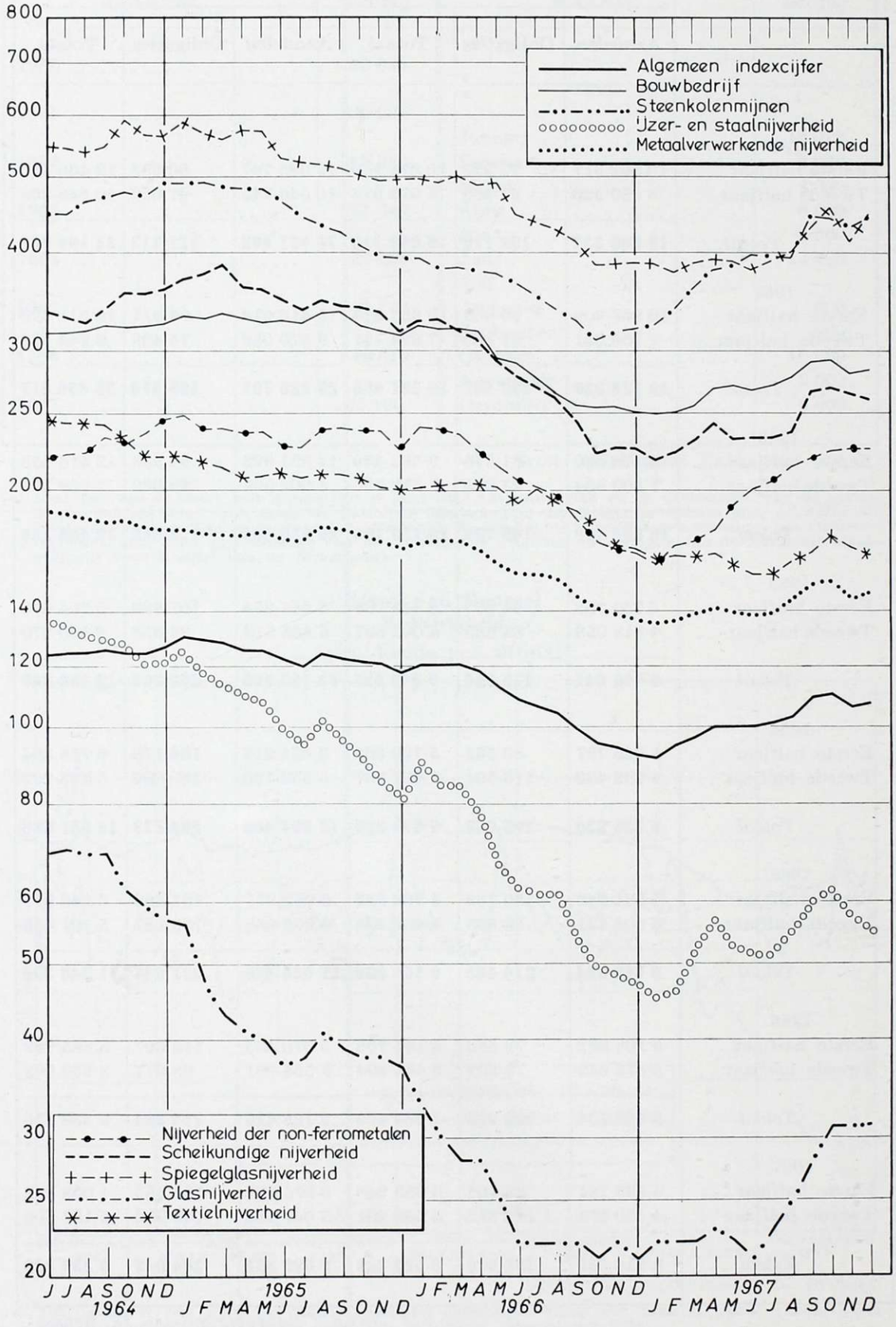
TIJDVAK	Aantal verhandelde effecten			Bedrag der verhandelde kapitalen (duizenden franken)		
	Aandelen	Obligaties	Totaal	Aandelen	Obligaties	Totaal
1960						
Eerste halfjaar ...	10 302 817	72 323	10 375 140	12 385 747	80 693	12 466 440
Tweede halfjaar ..	8 585 520	87 453	8 672 973	10 546 245	97 020	10 643 265
Totaal ...	**18 888 337**	**159 776**	**19 048 113**	**22 931 992**	**177 713**	**23 109 705**
1961						
Eerste halfjaar ..	10 866 909	90 605	10 957 514	15 416 618	94 811	15 511 429
Tweede halfjaar ..	7 256 341	67 800	7 324 141	9 870 089	74 499	9 944 588
Totaal ..	**18 123 250**	**158 405**	**18 281 655**	**25 286 707**	**169 310**	**25 456 417**
1962						
Eerste halfjaar ..	9 470 566	81 873	9 552 439	12 321 922	94 533	12 416 455
Tweede halfjaar ..	7 509 834	67 926	7 577 760	7 906 969	82 332	7 989 301
Totaal ...	**16 980 400**	**149 799**	**18 130 199**	**20 228 891**	**176 865**	**20 405 756**
1963						
Eerste halfjaar ...	4 751 783	94 355	4 846 138	5 687 254	107 396	5 794 650
Tweede halfjaar ..	4 918 058	84 839	5 002 897	6 465 512	95 358	6 560 870
Totaal ...	**9 669 841**	**179 194**	**9 849 035**	**12 152 766**	**202 754**	**12 355 520**
1964						
Eerste halfjaar ...	5 046 797	83 565	5 130 362	6 654 215	104 179	6 758 394
Tweede halfjaar ..	4 289 433	118 504	4 407 937	5 633 193	160 099	5 793 292
Totaal ...	**9 336 230**	**202 069**	**9 538 299**	**12 287 408**	**264 278**	**12 551 686**
1965						
Eerste halfjaar ...	4 581 543	120 789	4 702 332	6 052 811	187 860	6 240 671
Tweede halfjaar ..	4 308 841	93 693	4 402 534	4 973 648	133 987	5 107 635
Totaal ...	**8 890 384**	**214 482**	**9 104 866**	**11 026 459**	**321 847**	**11 348 306**
1966						
Eerste halfjaar ...	5 108 082	79 683	5 187 765	5 570 435	115 307	5 685 742
Tweede halfjaar ..	3 373 642	73 252	3 446 894	3 554 991	98 977	3 653 968
Totaal ...	**8 481 724**	**152 935**	**8 634 659**	**9 125 426**	**214 284**	**9 339 710**
1967						
Eerste halfjaar ...	3 893 781	96 167	3 989 948	3 975 137	123 755	4 098 892
Tweede halfjaar ..	4 420 479	112 812	4 533 291	5 047 214	140 292	5 187 506
Totaal ...	**8 314 260**	**208 979**	**8 523 239**	**9 022 351**	**264 047**	**9 286 398**

Bron : Beurscommissie te Brussel.

Indexcijfers van de aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen

Begin der maand

(1953 = 100)

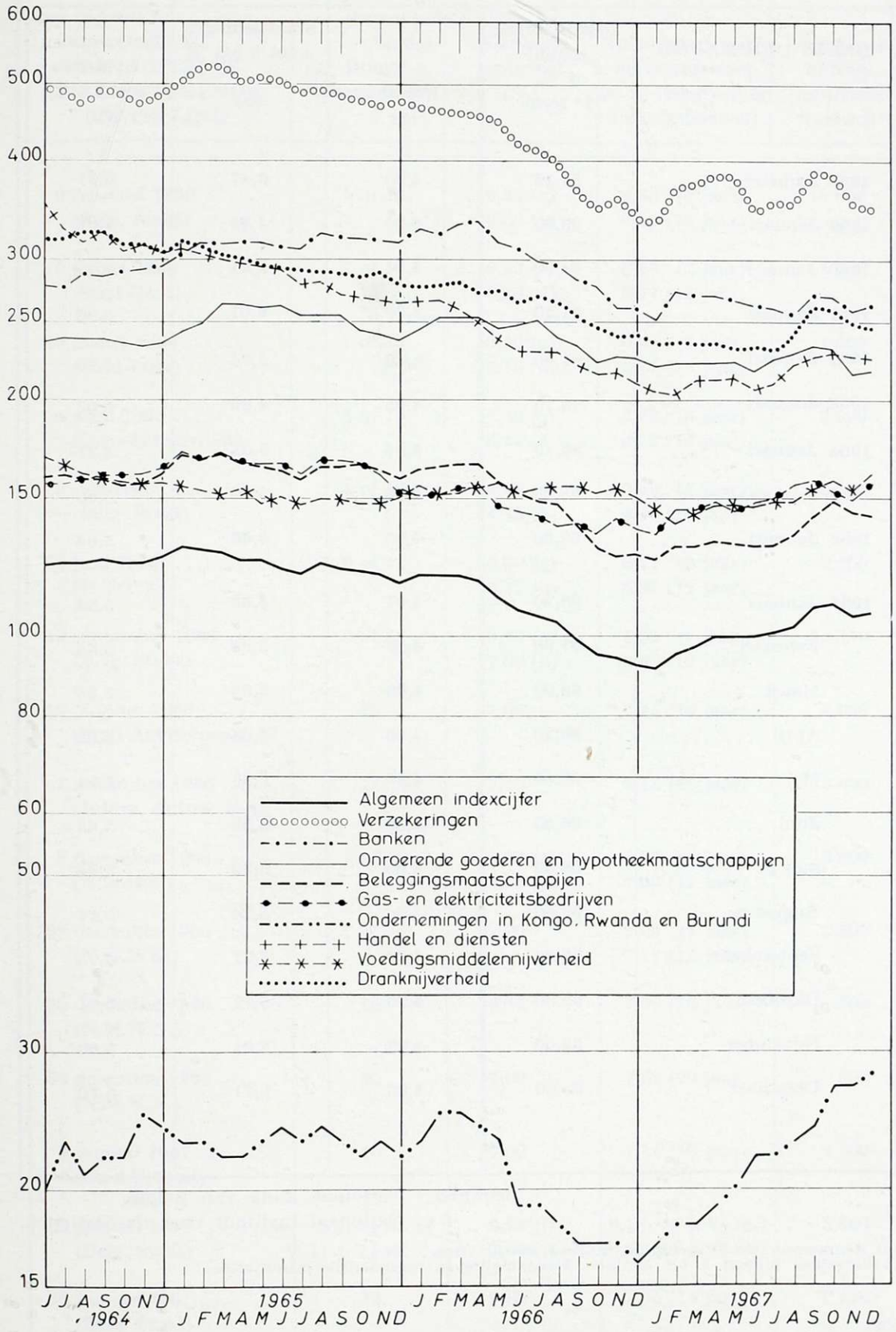

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Indexcijfers van de aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen (vervolg)

Begin der maand

(1953 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Rendement van vast rentende waarden op de beurs te Brussel

BEGIN DER MAAND	Notering	Rendement		
	Geünificeerde schuld 4 %, 1e reeks	Geünificeerde schuld 4 %, 1e reeks (a)	Staatsleningen 4 tot 5 3/4 % (b)	Leningen van parastatalen en steden 3 tot 6 % (b)
1958 Januari	81,15	4,93	6,47	6,51
1959 Januari	93,30	4,29	4,85	4,93
1960 Januari	94,90	4,21	5,21	5,10
1961 Januari	91,20	4,39	6,07	5,80
1962 Januari	91,00	4,40	5,74	5,70
1963 Januari	98,70	4,05	4,96	5,02
1964 Januari	99,10	4,04	5,32	5,21
1965 Januari	98,50	4,06	5,62	5,60
1966 Januari	98,60	4,06	5,66	5,64
1967 Januari	98,20	4,07	5,85	5,84
Februari	97,90	4,09	5,88	5,84
Maart	98,00	4,08	5,88	5,88
April	98,50	4,06	5,86	5,83
Mei.....	98,50	4,06	5,86	5,84
Juni	98,50	4,06	5,89	5,85
Juli	98,50	4,06	5,92	5,84
Augustus.....	98,60	4,06	5,74	5,77
September	98,60	4,06	5,77	5,75
Oktober.....	98,60	4,06	5,77	5,71
November	98,60	4,06	5,81	5,69
December	98,60	4,06	5,71	5,70

Bronnen : Nationale Bank van België.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Rendement alleen berekend volgens de notering.
(b) Vervaldag binnen 5 tot 20 jaar; terugbetaling in veranderlijke aanuïteiten.

Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut

Leningen in Belgische franken

DATUM VAN UITGIFTE EN EMITTERENDE INSTELLING	Duur (aantal jaren)	Nominale rentevoet (%)	Rendement voor de intekenaars in % (voorheffing niet afgehouden)	Uitgegeven bedrag (miljoenen franken)
9 februari 1966 ..... (Belg. Staat)	5 of 10	6,25 (a) 6,50 (b)	6,43 (5 jaar) 6,61 (10 jaar)	10 000
10 maart 1966 ..... (Stad Gent)	7 of 15	6,50 (c) 6,70 (d)	6,68 (7 jaar) 6,77 (15 jaar)	1 000
10 maart 1966 ..... (Stad Luik)	7 of 15	6,50 (c) 6,70 (d)	6,68 (7 jaar) 6,77 (15 jaar)	1 000
4 april 1966 ..... (Gemeentekrediet)	8 of 15	6,50 (e) 6,70 (f)	6,62 (8 jaar) 6,73 (15 jaar)	2 000
9 mei 1966 ..... (Belg. Staat)	5 of 10	6,25 (a) 6,50 (b)	6,49 (5 jaar) 6,64 (10 jaar)	9 200
22 juni 1966 ..... (R.T.T.)	6 of 12	6,50 (g) 6,75 (h)	6,71 (6 jaar) 6,87 (12 jaar)	2 500
12 september 1966 ..... (Belg. Staat)	6 of 12	6,75 (g) 7,00 (h)	6,75 (6 jaar) 6,90 (12 jaar)	12 110
10 oktober 1966 ..... (Stad Antwerpen)	10	7,00	7,15 (10 jaar)	2 000
7 november 1966 ..... (Interc. Autow. E-3)	12	7,00	7,13 (12 jaar)	3 500
8 december 1966 ..... (N.M.B.S.)	6 of 12	6,75 (g) 7,00 (h)	6,96 (6 jaar) 7,03 (12 jaar)	2 000
28 december 1966 ..... (N.K.B.K.)	7 of 12	7,00	7,09 (7 jaar) 7,12 (12 jaar)	500
30 december 1966 ..... (N.M.K.N.)	10	6,75	7,09 (10 jaar)	500
30 december 1966 ..... (N.M.K.N.)	20	7,00	7,32 (20 jaar)	500
9 januari 1967 ..... (Stad Brussel)	10	7,00	7,14 (10 jaar)	2 500
30 januari 1967 ..... (Belg. Staat)	5 j. 7½ m. of 11 j. 7½ m.	6,75 (i) 7,00 (j)	6,76 (5 j. 7½ m.) 6,92 (11 j. 7½ m.)	5 800
30 januari 1967 ..... (Belg. Staat)	15	7,00	7,06 (15 jaar)	7 710

(Vervolg op volgende bladzijde)

Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut (vervolg)

Leningen in Belgische franken

DATUM VAN UITGIFTE EN EMITTERENDE INSTELLING	Duur (aantal jaren)	Nominale rentevoet (%)	Rendement voor de intekenaars in % (voorhefling niet afgehouden)	Uitgegeven bedrag (miljoenen franken)
20 februari 1967 ..... (N.M.K.N.)	10 of 20	7,00	7,07 (10 jaar) 7,14 (20 jaar)	2 000
22 maart 1967 ..... (R.T.T.)	6 of 12	6,75 (g) 7,00 (h)	6,85 (6 jaar) 6,97 (12 jaar)	4 000
17 april 1967 ..... (Wegenfonds)	15	7,00	7,06 (15 jaar)	6 000
10 mei 1967 ..... (N.M.B.S.)	6 of 15	6,75 (g) 7,00 (k)	6,85 (6 jaar) 6,96 (15 jaar)	3 500
15 juni 1967 ..... (Belg. Staat)	5 j. 3 m. of 11 j. 3 m.	6,75 (l) 7,00 (j)	6,74 (5 j. 3 m.) 6,91 (11 j. 3 m.)	8 960
15 juni 1967 ..... (Belg. Staat)	14 j. 7½ m.	7,00	7,06 (14 j. 7½ m.)	5 330
28 augustus 1967 ..... (Stad Luik)	5 of 10	6,75 (a) 7,00 (b)	6,99 (5 jaar) 7,10 (10 jaar)	800
18 september 1967 ..... (N.K.B.K.)	6 of 12	6,75 (g) 7,00 (h)	6,85 (6 jaar) 6,97 (12 jaar)	500
2 oktober 1967 ..... (Belg. Staat)	6 j. 4 m. of 14 j. 4 m.	6,75 (m) 7,00 (j)	6,75 (6 j. 4 m.) 6,86 (14 j. 4 m.)	10 000
6 november 1967 ..... (Stad Antwerpen)	12	7,00	7,12 (12 jaar)	2 000
4 december 1967 ..... (Wegenfonds)	12	6,75	6,81 (12 jaar)	6 000

Bron : Rentenfonds.

(a) Eerste 5 jaren.
(b) Laatste 5 jaren.
(c) Eerste 7 jaren.
(d) Laatste 8 jaren.
(e) Eerste 8 jaren.
(f) Laatste 7 jaren.
(g) Eerste 6 jaren.
(h) Laatste 6 jaren.
(l) Eeerste 5 jaren en 7 1/2 maanden.
(j) Laatste jaren.
(k) Laatste 9 jaren.
(l) Eerste 5 jaren en 3 maanden.
(m) Eerste 6 jaren en 4 maanden.

Uitgiften en rendement van de leningen op lange en halflange termijn van de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut

Leningen in vreemde valuta's (a)

DATUM VAN HET BESLUIT EN EMITTERENDE INSTELLING (b)	Looptijd	Nominale rentevoet (%)	Gemiddeld rendement bij de uitgifte	Uitgegeven bedrag (miljoenen eenheden vreemde valuta's)
12 juli 1961..... (N.M.B.S.)	2, 3 en 4 jaar	5,00	5,00 (c)	U.S. $ 3
12 juli 1961..... (N.M.B.S.)	15 jaar	5,25	5,32 (c)	U.S. $ 20 of D.M. 80
3 oktober 1961..... (Sabena)	20 jaar	4,75	4,92	Fl. P.B. 22
14 november 1961..... (Belg. Staat)	3 jaar	5,50	5,61 (c)	U.S. $ 30
28 november 1961..... (Belg. Staat)	15 jaar	5,50	5,88	U.S. $ 25
12 december 1961..... (Sabena)	20 jaar	5,00	5,06	Flux. 250
27 maart 1962..... (Belg. Staat)	15 jaar	5,25	5,55	U.S. $ 30
10 mei 1963..... (Belg. Staat)	3, 4 en 5 jaar	4,875	4,97 (c) (d)	U.S. $ 20
20 september 1963..... (Belg. Staat)	35 maanden	5,00	5,24 (d)	U.S. $ 11
31 augustus 1964..... (Belg. Staat)	35 maanden	5,25	5,60 (d)	U.S. $ 16,5
29 januari 1965..... (Sabena)	7 j. 6 m.	5,00-5,125 5,25-5,50	5,17	U.S. $ 8
20 mei 1965..... (R.T.T.)	5 jaar	6,00	6,00	U.S. $ 20
6 januari 1966..... (Sabena)	8 jaar	5,75	5,83	U.S. $ 7,2
31 januari 1966..... (Sabena)	5 jaar	5,375-5,50	5,50	U.S. $ 7,7

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Er zijn geen leningen in vreemde valuta's voor het jaar 1967.
(b) De juiste uitgiftedatum van de leningen in vreemde valuta's is over het algemeen niet gekend. Meestal echter wordt een lening uitgegeven of opengesteld, korte tijd nadat het betrokken besluit werd uitgevaardigd.
(c) Het rendement bij de uitgifte van deze leningen is berekend op hun langste looptijd.
(d) Deze leningen zijn vrijgesteld van alle huidige en toekomstige belastingen of taksen ten bate van de Belgische Staat, de provincies of de gemeenten.

Verrichtingen van het Rentenfonds

Toestand einde jaar

OMSCHRIJVING	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Financiering der verrichtingen (miljoenen franken) :									
— Daggeld	72	—	—	—	877	—	—	—	—
— Certificaten van het Rentenfonds	4 608	5 812	10 996	6 400	6 549	7 357	5 884	4 524	6 348
— Kasbons (a)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Krediet van de N.B.B. :									
voorschotten	—	—	—	589	600	389	—	320	—
verdisconteerde kasbons	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Diversen (b)	1 120	1 157	—	—	—	—	—	89	76
Totaal ...	**5 800**	**6 969**	**10 996**	**7 029**	**8 026**	**7 746**	**5 884**	**4 933**	**6 424**
Effectenportefeuille (miljoenen franken):									
— Bedrag (c)	4 572	6 661	6 892	7 759	8 383	6 827	6 299	6 426	5 943
— Schatkistcertificaten :									
reeks B	623	1 403	1 086	2 226	2 711	4 099	2 727,50	3 269	3 560
— Andere schatkistcertificaten	2 700	1 200	—	—	—	—	—	—	—

Bron : Rentenfonds.

(a) Vanaf 1957, jaar van de munthervorming, zijn de bij de Nationale Bank verdisconteerde kasbons opgenomen onder de rubriek « Krediet van de Nationale Bank ».
(b) « Reserves », « Voorschotrekening Nationale Bank » tot en met 1956, « Aankoop van effecten, te liquideren » en sedert 1957, aandeel in de rente op schatkistcertificaten « reeks B ».
(c) Nominale waarde.

Evolutie van het bedrag der hypothecaire inschrijvingen

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bedrag der inschrijvingen
1959	25 597
1960	30 000
1961	33 372
1962	36 302
1963	39 969
1964	47 134
1965	46 625
1966	54 115
1967	58 869

Bron : Nationale Bank van België.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Algemene staat van de beleggingen

(miljoenen franken)

OBJECT OF FINANCIERINGSVORM	Nieuwe verrichtingen in		Uitstaande op 31 december (a)	
	1966 (b)	1967 (b)	1966	1967 (b) (g)
Krediet aan de Staat	1 556,8	1 507,9	30 187,3	29 953,3
Krediet aan Kongo (c)	—	—	124,4	174,4
Provinciën, steden en gemeenten, Gemeentekrediet van België	655,9	133,8	2 720,3	2 825,1
Krediet aan de sociale zekerheid (d)	2 384,8	2 559,6	19 364,9	20 141,5
Vervoer en verkeer	302,3	1 088,6	5 064,6	5 905,5
Waterbedeling	124,5	30,0	2 425,4	2 450,3
Industrieel krediet	6 312,3	4 045,3	23 180,9	25 562,0
Kernenergie	—	33,4	391,6	361,7
Wetenschappelijk onderzoek en Universiteiten	862,9	754,9	2 639,3	3 310,7
Hypothecair krediet	5 002,2	5 678,1	29 413,1	32 758,5
Beleningen	19,4	7,5	9,9	9,8
Krediet aan de volkshuisvesting	4 363,5	4 370,2	43 214,6	44 535,6
Landbouwkrediet	1 427,9	1 459,5	6 809,9	7 393,8
Ambachts- en beroepskrediet	398,9	411,2	2 031,8	2 270,4
Krediet aan schippers en vissers	263,5	408,6	2 085,1	2 199,7
Div. kredieten in de vorm van disconto (e)	49,5	35,1	577,8	591,0
Openbare kassen van lening	2,5	4,0	55,7	57,8
Werken ten voordele van de invaliden	172,0	175,0	858,4	935,9
Diverse effecten met Staatswaarborg	10,0	10,0	181,2	185,8
Totaal...	**23 908,9**	**22 712,7**	**171 336,2**	**181 622,8**
Kortlopende beleggingen (f)	83,0	7 994,1	8 711,6	16 705,7
Totaal...	**23 991,9**	**30 706,8**	**180 047,8**	**198 328,5**

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Met inbegrip van de vervallen waarden waarvan de inning, de consolidatie of de hernieuwing geschieden in de loop van het volgend boekjaar.
(b) Inclusief de voorlopige verrichtingen.
(c) Nog verschuldigd saldo op de vroegere Koloniale Schuld, omgezet in obligaties van het Belgisch-Kongolees Fonds voor Delging en Beheer (wet van 23 april 1965).
(d) Dotatiefonds voor de Financiering van de Oorlogspensioenen, Nationale Kas voor Rust- en Overlevingspensioenen, Rijksdienst voor de Pensioenen der Zelfstandigen.
(e) Exclusief de discontoverrichtingen ingedeeld onder de rubrieken « Hypothecair krediet », « Ambachtskrediet en beroepskrediet », « Industrieel krediet » en « Krediet aan schippers en vissers ».
(f) Schatkistcertificaten en certificaten van het Rentenfonds, bankaccepten en daggeldleningen.
(g) Rekening gehouden met de bestemming van de delging van effecten in voorraad bij de oprichting van het « Reservefonds » voor waardevermindering van de effectenvoorraad.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Evolutie van het particuliere sparen

(duizenden franken)

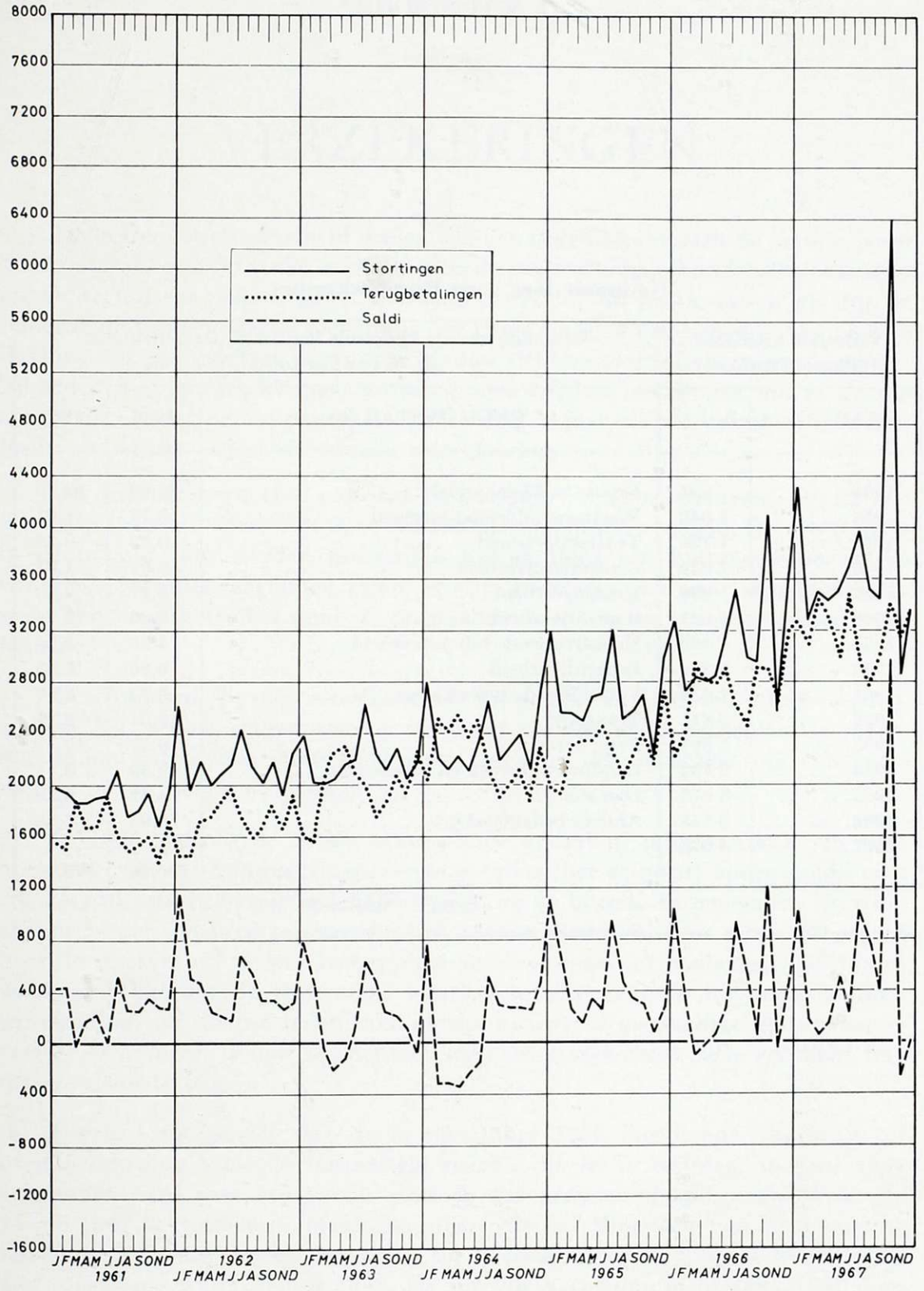
TIJDVAK	Verschil (a)	Gekapitaliseerde interesten	Globaal tegoed (b)
1959			
Eerste halfjaar	3 004 307		
Tweede halfjaar	2 702 678		
Totaal ...	**5 706 985**	2 035 024	74 441 556
1960			
Eerste halfjaar	1 978 372		
Tweede halfjaar	76 139		
Totaal ...	**2 054 511**	2 390 780	78 886 847
1961			
Eerste halfjaar	1 288 836		
Tweede halfjaar	1 925 595		
Totaal...	**3 214 431**	2 531 982	84 633 260
1962			
Eerste halfjaar	2 772 636		
Tweede halfjaar	2 504 514		
Totaal ...	**5 277 150**	2 743 778	92 654 188
1963			
Eerste halfjaar	980 027		
Tweede halfjaar	1 620 427		
Totaal ...	**2 600 454**	2 725 815 (d)	97 980 457 (d)
1964			
Eerste halfjaar	—588 573		
Tweede halfjaar	2 060 171		
Totaal ...	**1 471 598**	2 942 839 (d)	102 394 894 (d)
1965			
Eerste halfjaar	2 842 688		
Tweede halfjaar	2 398 046		
Totaal ...	**5 240 734**	3 204 228 (d)	112 193 881 (d)
1966		1 354 025 (e)	
Eerste halfjaar	1 552 955		
Tweede halfjaar	3 076 695		
Totaal ...	**4 629 650**	3 498 549 (d)	120 322 080 (d)
1967			
Eerste halfjaar	2 159 402		
Tweede halfjaar	4 909 271		
Totaal ...	**5 068 673**	3 745 805 (d)	131 136 558 (c,d)

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Overschot der stortingen op de terugbetalingen.
(b) Toestand per 31 december van elk jaar, gekapitaliseerde interesten inbegrepen.
(c) Geraamde gegevens.
(d) Voorheffing afgehouden.
(e) Verdeling van een gedeelte van het reservefonds van de Spaarkas en van de Verzekeringskas.

Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas

(miljoenen franken)

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

Verleende kredieten (miljoenen franken)		Verdeling van de verleende kredieten per bedrijfstak (in % van het totaal)		
JAARTAL	Bedrag	BEDRIJFSTAK (a)	1966	1967
1953	931	Groot- en kleinhandel	20,69	22,70
1954	1 046	Voedingsmiddelennijverheid	16,71	14,91
1955	1 126	Textielnijverheid	0,53	0,29
1956	1 234	Confectienijverheid	2,92	1,91
1957	898	Houtnijverheid	3,27	2,30
1958	1 025	Bouwnijverheid	13,80	13,75
1959	1 363	Metaalverwerkende nijverheid	5,95	5,25
1960	2 224	Ledernijverheid	0,66	0,63
1961	2 414	Verschillende nijverheden	3,72	3,96
1962	2 811	Transport	9,31	9,27
1963	3 391	Vrije beroepen	8,57	10,37
1964	2 738	Landbouw, kweek en visvangst	2,50	2,71
1965	3 075	Diensten	4,42	4,58
1966	3 546	Andere bedrijfstakken	6,95	7,33
1967	4 043	*Totaal*	**100,00**	**100,00**

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

(a) Sinds 1965 werden een aantal nieuwe bedrijfstakken in de statistiek ingelast

HOOFDSTUK IV

VERZEKERINGEN

De buitengewone snelheid waarmede het bedrijfsleven zich de laatste jaren heeft ontwikkeld, de snelle evolutie van de internationale handelsbetrekkingen en de technische vooruitgang, hadden, zowel bij de particulieren als bij de ondernemingen een sterke toeneming der risico's alsook een behoefte aan nieuwe dekking tot gevolg. Het is op deze nieuwe dekkingsbehoeften en op de mogelijkheden die de verzekeringsmaatschappijen hebben overwogen om er gevolg aan te geven, dat de buitengewone uitbreiding berust die het verzekeringswezen heeft ondergaan sedert de tweede wereldoorlog.

Op dit vlak werd 1967 een jaar van belangrijke gebeurtenissen. Op 22 mei werd een Brussels warenhuis door een reusachtige brand vernield. Op een zondag in de maand juni werden honderden huizen door een buitengewoon sterke windhoos getroffen en liepen zware stormschade op ; een paar maanden later werd een dorp getroffen door de ontploffing van een tankwagen, geladen met benzine.

Deze rampen, die uitzonderlijk zware menselijke en materiële offers vergden, stelden het verzekeringswezen op de proef en een reeks buitenlandse maatschappijen eisten zelfs strengere voorwaarden bij de herverzekering van grote risico's op de Belgische markt.

In 1966 bedroeg de totale brandschade anderhalf miljard frank ; in 1967 nochtans zouden de grote sinisters (deze boven het miljoen) alleen reeds voor 2,2 miljard schade berokkend hebben. Zolang de brandschadegevallen over het algemeen genomen zuiver accidenteel blijven, worden deze normaal gedekt door de reserves die de maatschappijen speciaal daarvoor aanleggen. Nochtans, wanneer blijkt dat de toeneming van het brandgevaar — bijvoorbeeld door aanwending van nieuwe technieken of van nieuwe en gevaarlijke materialen — veeleer structureel is dan accidenteel, zien de verzekeraars zich verplicht hun tarieven aan te passen.

Dit had tot gevolg dat de in november 1966 ingediende aanvraag tot premieverhoging voor de industriële risico's die 30 % bedroeg, in juni 1967 aangevuld werd met een nieuw verzoek tot premieverhoging van 85 %. Op 14 juli 1967 bekwamen de maatschappijen van het Ministerie van Economische Zaken de toelating om een verhoging toe te passen van 45 % op de tarieven die van toepassing waren sedert 1953. De speciale verhoging in oktober 1967 door de verzekeringsmaatschappijen aangevraagd voor de warenhuizen, en die 80 %

bedroeg (60 % voor de stapelplaatsen) werd door het Ministerie van Economische Zaken integraal toegestaan.

Wat de overige verrichtingen der verzekeringsondernemingen betreft, zijn cijfergegevens slechts beschikbaar tot en met het jaar 1966.

In 1966 overtrof het totaal der geïnde premiën voor de eerste maal 30 miljard frank. Ondanks dit bereikte recordcijfer, vertraagde de expansie in de produktie der verzekeringsmaatschappijen vermits de toeneming slechts 10,8 % bedroeg, tegen 13,4 % in 1965. Niet alle takken echter werden door deze verzwakking getroffen.

Bij de levensverzekeringen steeg het bedrag der geïnde premiën in 1966 met 15,5 % bij de Belgische maatschappijen en met 7,5 % bij de buitenlandse. In 1965 bedroeg dit percentage voor de Belgische maatschappijen eveneens 15,5 %, terwijl bij de buitenlandse het bedrag der geïnde premiën slechts steeg met 5,3 %. Deze aangroeipercentages hebben tot gevolg dat de positie van de Belgische maatschappijen, in vergelijking met de buitenlandse, jaar na jaar steviger wordt. Sedert 1962 is het aandeel van deze maatschappijen in het totaal van de geïnde levensverzekeringspremiën gestegen van 76 tot 79 %.

Het te vereffenen saldo der hypothecaire leningen, dat in 1965 slechts met 12 % steeg wegens de restrictiemaatregelen van de Overheid, groeide in 1966 opnieuw aan met 16 % zoals in 1964.

Bij de verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen kende het totaal bedrag der betalingen voor sinisters een lichte aangroei, doch de verhouding tussen de uitgegeven premiekwitanties en het bedrag der betalingen voor sinisters evolueerde verder in gunstige richting : zij bedroeg 1,62, tegen 1,58 in 1965. Nochtans dienden de verzekeringsmaatschappijen in januari 1967 opnieuw een verzoek in tot verhoging der premiën voor autoverzekering (1).

In 1967 werd de wetgeving op de verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen aangevuld met een K.B. uitgevaardigd op 5 juli. Dit besluit betreft een algemene verordening tot toelating van en tot controle op de ondernemingen die de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid inzake motorrijtuigen uitoefenen ; die verplichte verzekering werd ingevoerd sedert 1956.

★

★ ★

(1) Op 9 april 1968 gaf de Minister van Economische Zaken aan de verzekeringsmaatschappijen toelating om vanaf 1 juni 1968 de verzekeringspremiën te verhogen met percentages schommelend tussen 14 en 25 % volgens de categorie van het transport of volgens andere modaliteiten.

Levensverzekeringen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Geïnde premiën				Wiskundige reserves (b)			
	1963	1964	1965	1966	1963	1964	1965	1966
Belgische vennootschappen	6 124	6 733	7 778	8 978	45 251	49 133	54 103	59 186
Buitenlandse vennootschappen	1 941	2 107	2 219	2 387	13 609	14 707	15 418	16 492

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Omvat de reserves voor te regelen sinisters, de reserves voor deelneming in de winsten, de verdelingsfondsen, alsook de reserves voor contracten onderschreven in vreemde munt.

Levensverzekeringen

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves (a)

(miljoenen franken)

AARD DER WAARDEN	1963	1964	1965	1966
Belgische vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten, effecten door de Belgische Staat gewaarborgd, effecten van Kongolese vennootschappen (b)	5 961,9	6 311,4	6 675,6	7 508,6
Obligaties, Gemeentekrediet, Nijverheidskrediet, N.M.B.S., N.M.K.N., Belgische provincies en gemeenten.....	8 494,0	8 771,9	9 412,1	10 025,4
Obligaties van Belgische vennootschappen	9 000,9	9 230,1	10 822,3	11 439,6
Aandelen van Belgische vennootschappen	2 862,2	3 014,4	3 202,4	3 253,0
Buitenlandse overheidseffecten, effecten door vreemde staten gewaarborgd	1 910,2	1 943,2	1 938,8	2 182,5
Polisbeleningen	1 390,5	1 505,7	1 635,2	1 879,3
Onroerende goederen	3 519,4	3 705,2	4 181,1	5 084,0
Hypothecaire leningen	12 070,8	14 182,9	15 370,7	16 747,1
Speciën en diversen	684,2	952,1	1 136,6	1 334,0
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	35,1	40,1	56,3	47,9
Buitenlandse vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten, effecten door de Belgische Staat gewaarborgd, effecten van Kongolese vennootschappen (b)	3 762,4	3 869,1	3 952,2	4 307,3
Obligaties, Gemeentekrediet, Nijverheidskrediet, N.M.B.S., N.M.K.N., Belgische provincies en gemeenten.....	2 394,7	2 403,0	2 423,9	2 518,6
Obligaties van Belgische vennootschappen	626,1	605,4	691,8	815,7
Aandelen van Belgische vennootschappen	737,7	790,1	756,1	669,1
Buitenlandse overheidseffecten, effecten door vreemde staten gewaarborgd	450,7	426,3	356,4	418,3
Polisbeleningen	515,6	548,5	561,4	586,6
Onroerende goederen	1 722,7	2 020,5	2 353,5	2 468,4
Hypothecaire leningen	3 551,6	4 147,8	4 442,9	4 841,5
Speciën en diversen	98,2	123,8	117,8	137,8
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	25,3	39,8	28,8	27,1

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Effecten van de lening uitgegeven door het Belgisch-Kongolees Fonds voor Delging en Beheer.

Kapitalisatieverrichtingen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966
Geïnde premiën	**175,3**	**59,4**	**58,4**	**63,6**
Nominale waarde der onderschreven contracten :				
Zuivere kapitalisatie	1 293,9	1 258,3	1 282,1	1 306,0
Bouwkapitalisatie	48,0	45,7	41,9	38,4
Totaal ...	**1 341,9**	**1 304,0**	**1 324,0**	**1 344,4**
Wiskundige reserves :				
Zuivere kapitalisatie	748,3	721,1	721,0	698,3
Bouwkapitalisatie	35,1	35,9	34,2	32,6
Totaal ...	**783,4**	**757,0**	**755,2**	**730,9**
Waarborg	8,4	10,6	9,3	9,6
Algemeen totaal ...	**791,8**	**767,6**	**764,5**	**740,5**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.

Kapitalisatieverrichtingen (a)

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966
Belgische overheidseffecten en waarden door de Staat gewaarborgd	122,9	118,2	97,3	89,7
Effecten van de Kongolese vennootsch. (b)	2,2	2,2	2,2	1,1
Obligaties parastatale instellingen	54,8	39,2	35,0	43,8
Obligaties provincies en gemeenten	6,3	12,3	4,6	4,4
Obligaties Belgische vennootschappen	2,9	1,3	0,1	0,3
Aandelen Belgische vennootschappen	3,3	7,4	3,3	3,3
Onroerende goederen	18,2	24,2	78,1	74,1
Hypothecaire leningen	606,5	577,7	553,0	556,0
Polisbeleningen	2,5	2,6	2,7	3,3
Speciën	10,1	8,1	0,1	0,1
Diversen (c)	3,1	3,3	2,7	1,3
Totaal ...	**832,9**	**796,5**	**779,1**	**777,4**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Effecten van de lening uitgegeven door het Belgisch-Kongolees Fonds voor Delging en Beheer.
(c) De onder de rubriek *Diversen* opgenomen waarden bestaan hoofdzakelijk uit niet-afgeloste aanwervingskosten.

Hypothecaire leningen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966
Hypothecaire leningen met tussenkomst :				
Nominale waarde der leningen	**1 202,4**	**1 322,3**	**1 437,0**	**1 593,7**
Reconstitutiefonds	193,0	198,8	203,5	212,6
Waarborg	2,9	3,5	3,2	3,3
Totaal ...	**195,9**	**202,3**	**206,7**	**215,9**
Hypothecaire leningen zonder tussenkomst :				
Te vereffenen saldo	**51 377,6**	**59 668,8**	**67 088,2**	**77 694,3**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.

Hypothecaire leningen met tussenkomst (a)

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966
Belgische overheidseffecten	30,1	29,9	28,2	29,5
Obligaties parastatale instellingen	7,9	7,3	8,4	9,7
Buitenlandse effecten	—			—
Kongolese waarden (b)	0,3	0,3	0,3	0,3
Obligaties van Belgische vennootschappen	—		1,9	1,9
Obligaties provincies en gemeenten	1,4	3,4	1,8	1,2
Aandelen van Belgische vennootschappen .	—	—	0,1	0,1
Onroerende goederen	12,0	15,2	16,6	28,7
Hypothecaire leningen	163,5	164,9	162,6	154,2
Diversen (c).....	2,8	1,0	2,1	1,6
Totaal ...	**218,0**	**222,0**	**222,0**	**227,2**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Effecten van de lening uitgegeven door het Belgisch-Kongolees Fonds voor Delging en Beheer.
(c) De onder de rubriek *Diversen* opgenomen waarden bestaan hoofdzakelijk uit niet-afgeloste aanwervingskosten.

Verplichte verzekeringen der vervoerders met autovoertuigen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Openbare autobusdiensten, speciale autobusdiensten, autocardiensten			Taxi's en huurauto's			Vervoer van zaken voor rekening van derden			Vervoer van zaken voor eigen rekening		
	1964	1965	1966	1964	1965	1966	1964	1965	1966	1964	1965	1966
Rechtstreekse zaken :												
Aantal verzekerde voertuigen(b)	8,0	9,1	9,8	7,8	7,7	7,7	31,7	30,9	30,1	379,5	386,0	391,8
Uitgegeven premiën	130,0	167,4	187,3	62,8	63,3	71,6	385,9	488,1	543,4	1351,1	1 629,6	1739,6
Bedrag der betalingen voor sinisters (c)	96,0	87,2	99,9	55,3	52,6	69,9	321,2	335,4	359,2	1024,0	1 014,0	1042,3
Raming der nog te regelen sinisters	210,0	220,2	289,5	105,3	155,9	121,3	589,6	656,5	743,0	1753,5	1 932,2	2078,7
Reserves voor lopende risico's	19,2	30,4	40,6	23,1	23,8	29,0	144,3	187,3	205,8	539,3	657,4	696,6
Betaalde commissielonen	21,7	21,8	22,8	8,8	8,2	8,7	64,6	67,4	69,1	288,8	300,9	305,9
Algemene onkosten	21,5	28,3	31,9	10,3	10,2	13,4	64,8	83,9	91,3	221,0	273,1	301,9
In herverzekering afgestane zaken :												
Afgestane premiën	44,3	50,5	60,3	22,1	22,3	24,1	110,9	136,2	156,9	388,0	461,7	428,4
Ontvangen commissielonen	12,9	13,7	15,2	6,4	5,6	5,8	28,9	41,9	37,8	109,2	161,2	107,0
Aandeel der herverzekeraars in de geregelde sinisters	25,0	28,7	26,0	16,7	13,1	20,0	97,9	116,9	113,9	328,4	306,2	346,7
Aandeel der herverzekeraars in reserve voor nog te regelen sinisters	119,5	111,8	140,2	37,2	43,1	45,5	231,0	254,9	308,1	661,3	746,3	698,8
Aandeel der herverzekeraars in reserve voor lopende risico's	6,8	8,2	11,4	7,3	6,6	7,5	32,6	41,2	52,5	127,5	152,5	142,8
In herverzekering ontvangen zaken :												
Ontvangen premiën	17,1	14,7	16,9	2,9	2,4	2,5	4,5	3,7	4,5	19,8	19,8	24,8
Betaalde commissielonen	5,0	4,2	4,4	0,9	0,7	0,7	1,5	0,9	1,5	6,8	5,7	7,5
Aandeel in de geregelde sinisters	10,4	9,9	10,0	4,6	1,7	2,3	3,4	2,3	2,8	14,8	12,7	20.4
Aandeel in reserve voor nog te regelen sinisters	58,2	60,5	58,4	12,9	13,6	10,4	9,2	8,2	9,7	32,1	36,5	40,9
Aandeel in reserve voor lopende risico's	2,0	1,4	1,9	0,9	0,7	0,8	1,9	2,3	2,1	8,3	9,5	11,3

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Duizenden eenheden.
(c) Tijdens het betrokken jaar.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

Verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen (a)

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1963	1964	1965	1966
Belgische overheidseffecten	1 421	1 593	1 829	1 993
Kongolese effecten (b)	17	19	14	16
Parastatale instellingen	380	389	417	417
Parastatale kredietinstellingen	317	390	529	598
Provinciën en gemeenten	224	183	128	138
Buitenlandse overheidseffecten	148	183	178	171
Onroerende goederen	642	751	853	847
Hypothecaire leningen	328	349	259	294
Obligaties van Belgische vennootschappen	284	324	481	601
Aandelen van Belgische vennootschappen	348	343	350	358
Speciën	20	8	—	—
Diversen	56	88	115	73
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen ...	5	3	12	6
Totaal ...	**4 190**	**4 623**	**5 162**	**5 512**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Effecten van de lening uitgegeven door het Belgisch-Kongolees Fonds voor Delging en Beheer.

VIERDE DEEL

PRIJZEN EN INKOMENS

HOOFDSTUK ÉÉN

PRIJZEN

De vervlakking van de *producentenprijzen* in de tweede helft van 1966 evolueerde tot een trage afbrokkeling in 1967. Het algemeen indexcijfer van de groothandelsprijzen lag 1 % beneden dat van 1966, ofschoon de arbeidskosten opnieuw toenamen. De prijzen van de ingevoerde grondstoffen daalden overwegend maar de bedrijfsuitkomsten verslechterden wellicht verder.

Het door het Ministerie van Economische Zaken berekende indexcijfer van de importprijzen van grondstoffen en nijverheidsprodukten daalde met 5 % t.o.v. 1966. Dat van de ingevoerde landbouwprodukten lag echter bijna 1 % hoger dan in 1966, als gevolg van de nivellering van de landbouwprijzen binnen de E.E.G. en van sommige prijsstijgingen op de wereldmarkt o.m. van de cacao.

De prijzen van de grondstoffen en halffabrikaten lagen gemiddeld beneden het niveau van 1966 ; de prijzen van de afgewerkte produkten lagen daarentegen iets hoger. Aanzienlijke prijsschommelingen traden nagenoeg niet op.

Buiten de traditionele seizoenschommelingen ondergingen de prijzen van de Belgische huisbrandkolen zeer weinig veranderingen. Het jaargemiddelde ligt jets lager dan in 1966.

De aardolieprijzen liepen vanaf juni sterk op als gevolg van de oorlog in het Midden-Oosten en de sluiting van het kanaal van Suez. Nadien daalden ze maar zelfs in de laatste twee maanden van het jaar waren ze nog hoger dan vóór juni.

De ijzer- en staalprijzen, die afhankelijk zijn van de wereldmarkt, schommelden binnen enge grenzen.

Bij de non-ferrometalen daalden de prijzen van het zink, het tin en het lood in lichte mate. De Belgische koperprijzen volgden niet de grote schommelingen van de internationale kopermarkt die werd beïnvloed door de langdurige staking in de kopermijnen in de Verenigde Staten.

Vooral in het eerste halfjaar gaven de prijzen van de bouwmaterialen een tendens tot stijging te zien, vooral die van de bakstenen en van de steengroefprodukten.

De prijzen van de chemische meststoffen ondergingen nagenoeg normale seizoenschommelingen. Het gemiddelde prijspeil in de sector chemie gaf weinig verandering te zien.

De textielprijzen brokkelden tijdens het eerste halfjaar licht af. Na de zomer stegen de prijzen van ruw katoen en van jute. De wolprijzen bleven ook in het najaar dalen terwijl die van synthetische garens en weefsels licht daalden en vanaf het vierde kwartaal stabiel bleven.

Het gemiddeld prijsindexcijfer van de nijverheidprodukten (inlandse en ingevoerde), berekend door het Ministerie van Economische Zaken, lag in 1967 1,3 % lager dan in 1966. Het deelindexcijfer van de grondstoffenprijzen daalde met 4,8 % en dat van de halffabrikaten met 1,5 %. Daarentegen steeg het deelindexcijfer van de afgewerkte produkten met circa 1,1 %. Tijdens de laatste maanden vertoonden de afgewerkte produkten een nieuwe tendens tot prijsstijging ; blijkbaar werd van de lichte verbetering van de conjunctuur gebruik gemaakt om de geringe rendabiliteit van de bedrijven enigszins op te voeren.

Blijkens de indexcijfers, berekend door het Ministerie van Landbouw, gaven de producentenprijzen van de landbouwprodukten t.o.v. 1966 een lichte daling te zien. Onder seizoeninvloed vertoonden de prijzen van de meeste akkerbouwprodukten in het voorjaar een lichte stijging ; de aardappelprijs liep evenwel sterk op daar de voorraden uit de veeleer slechte oogst van 1966 gering waren. De gunstige weersomstandigheden in zomer en najaar verzekerden een overvloedige voortbrengst zodat in de tweede helft van het jaar de prijzen aan de lage kant kwamen.

De veeprijzen vertoonden weinig schommelingen ; het gemiddelde van 1967 is nagenoeg gelijk aan dat van 1966.

In de *detailhandel* ging de prijsstijging voort. Terwijl het beschikbaar inkomen van de gezinnen naar raming nog met bijna 5 % steeg, nam de spaarneiging eveneens toe en was de stijging van het verbruik naar volume gering (2 %). De prijsstijging, waarvan het tempo in 1966, ondanks de tijdelijke prijsstop van mei tot september en de verscherpte prijsbewaking nadien, ruim 4 % bedroeg, vertraagde tot iets minder dan 3 %. Vooral in de grote steden schijnt de prijsconcurrentie toe te nemen, als gevolg waarvan de prijsstijging daar iets minder groot was dan in de kleinere steden en gemeenten.

Blijkens het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen (basis 1953 = 100) bedroeg het tempo van de prijsstijging gemiddeld 2,8 % in 1967. De stijging van het nieuwe indexcijfer van de consumptieprijzen (basis 1966 = 100), dat vanaf januari 1968 het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen vervangt, bedroeg 2,9 %. Dit nieuwe indexcijfer verschilt van het oude door zijn ruimer goederenpakket, waarin evenmin als in het oude de huishuur werd opgenomen, en een aanzienlijk gewijzigde feitelijke weging van de verschillende goederen en diensten. Bovendien wordt de basisperiode het jaar 1966 en wordt de weging van de 62 steden en gemeenten aangepast aan de bevolkingsontwikkeling. Het nieuwe indexcijfer is als gevolg van deze wijzigingen representatiever dan het oude (1).

Ofschoon de globale indexcijfers vrij goed parallel verlopen, doen de deel-

(1) Een uitvoerige beschrijving van het nieuwe indexcijfer kan worden ingezien in volgend artikel : Hervorming van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen (*Statistisch Tijdschrift*, nr 2, februari 1968, blz. 103-112), [Nationaal Instituut voor de Statistiek].

indexcijfers dit als gevolg van hun sterk uiteenlopende samenstelling veel minder, zoals uit de bijgaande tabel en grafiek is af te lezen. Naast elkaar staan de drie deelindexcijfers (levensmiddelenprijzen, prijzen van de overige goederen, diensten) van het nieuwe indexcijfer en de drie overeenkomstige deelindexcijfers van het oude indexcijfer, die volledig werden herrekend op basis 1966 = 100 en niet gewoon omgerekend.

De omrekening van de oude reeks in de nieuwe kan gebeuren door deling van de indexcijfers uit de oude reeks door het gemiddelde in het nieuwe basisjaar 1966, d.i. 129,92, en vermenigvuldiging van het quotiënt met 100. Ten behoeve van de paritaire comités werd door de Nationale Arbeidsraad een mededeling gepubliceerd (1), waarin wordt aanbevolen de drempels van de glijdende loonschalen om te rekenen door ze te delen door 129,88, d.i. het rekenkundig gemiddelde van de verhouding tussen de gemiddelden in de oude en de nieuwe reeks in de jaren 1966 en 1967, of door ze te vermenigvuldigen met 0,77, hetgeen op hetzelfde neerkomt, afgezien van de gevolgen van het afronden.

★

★ ★

(1) *Belgisch Staatsblad* van 2 februari 1968.

Prijsindexcijfers in enkele landen

(1963 = 100)

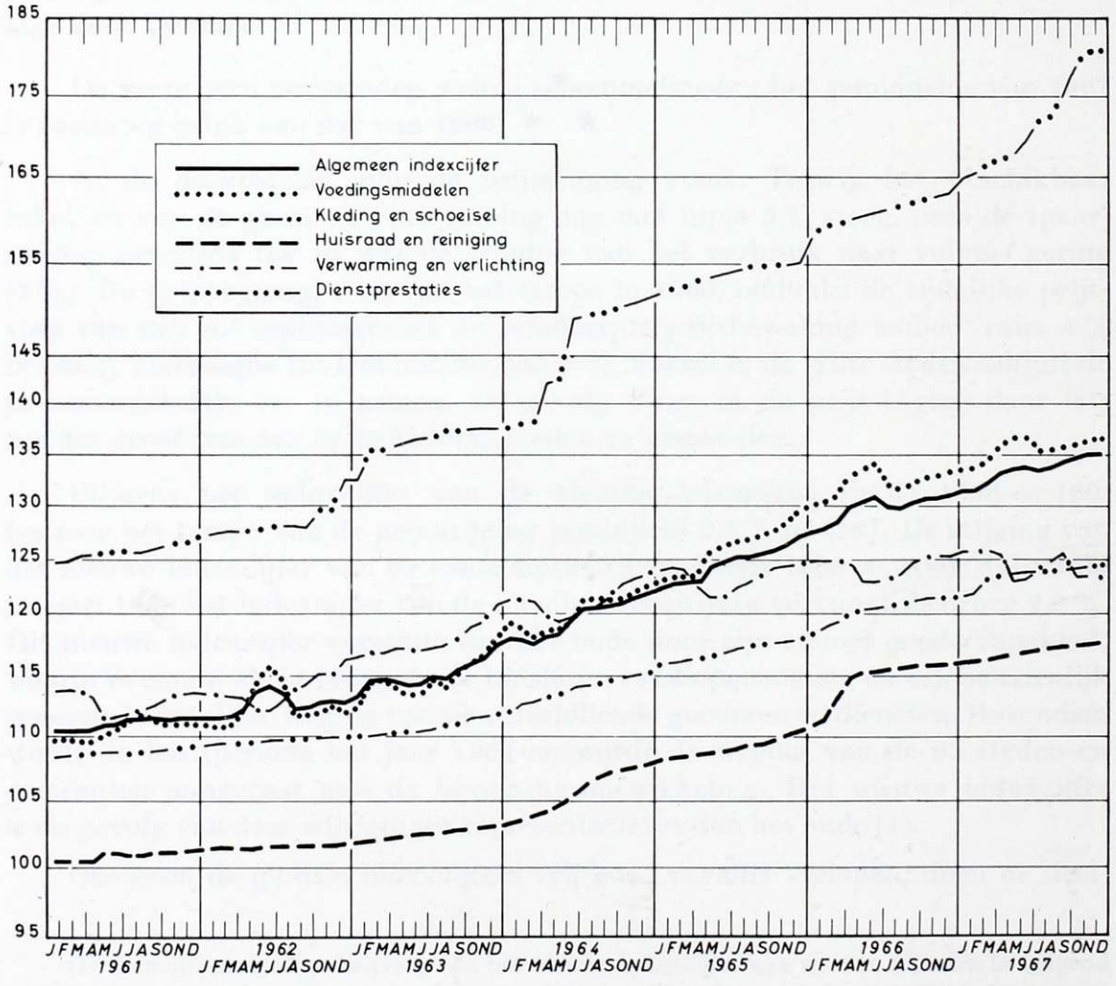
LAND	Consumptieprijzen				Groothandelsprijzen			
	1964	1965	1966	1967	1964	1965	1966	1967
België	104(a)	108(a)	113(a)	116(a)	105	106	108	107
Nederland	106	111	117	121	106	110	115	115
Duitse Bondsrepubliek	102	106	110	111	101	104	105	104
Frankrijk	103	106	109	112	102	103	105	105
Italië	106	111	113	118	103	105	107	107
Verenigd Koninkrijk..	103	108	113	115	104(b)	104(b)	108(b)	107(b)
Verenigde Staten	101	103	106	109	100	102	106	106

Bron : Bulletin Mensuel de Statistique des Nations Unies.

(a) Zonder huur.
(b) Grondstoffen.

Indexcijfers van de kleinhandelsprijzen

(1953 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

Evolutie van de kleinhandelsprijzen per groep van produkten (a)

(1953 = 100)

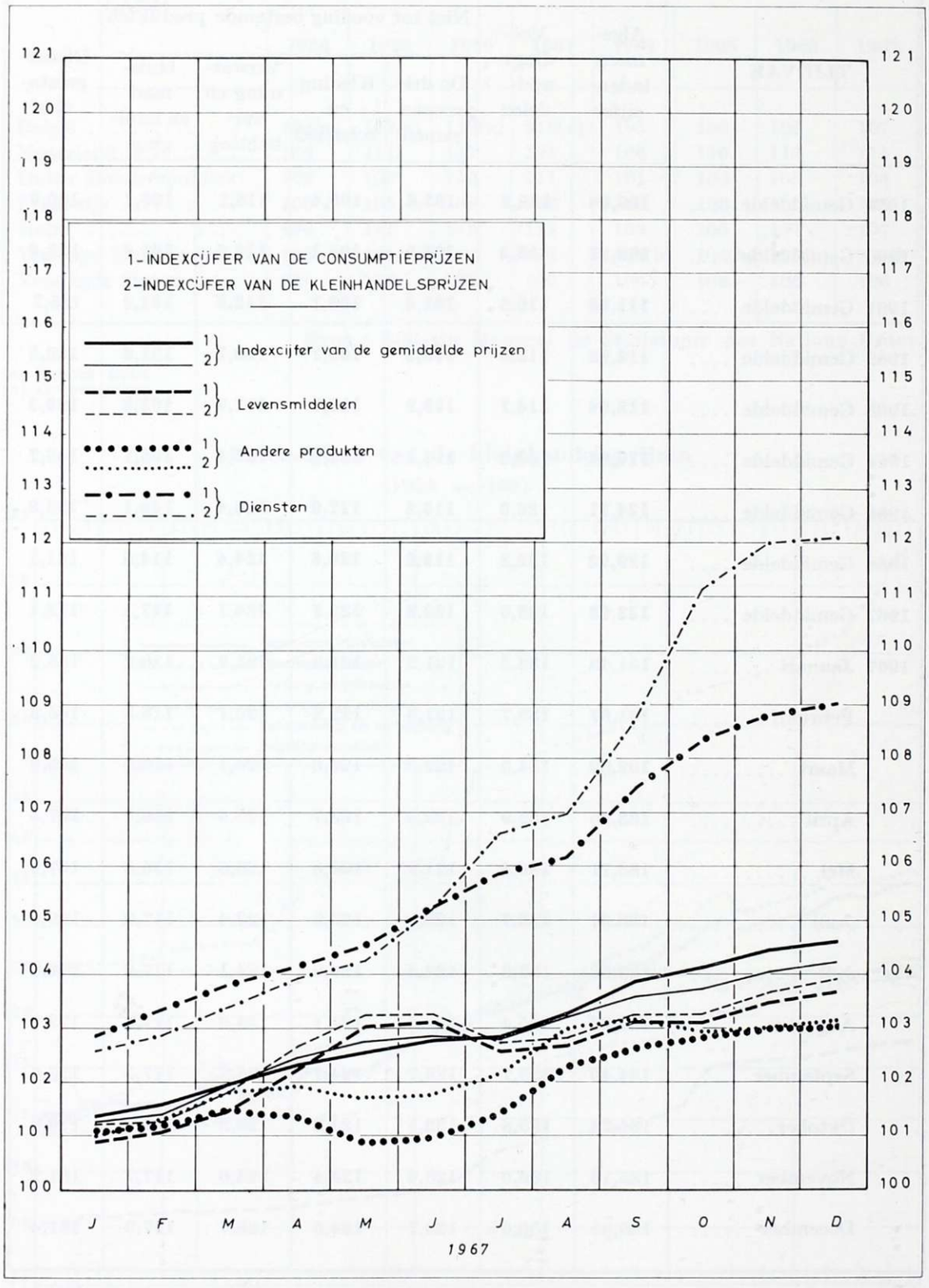
TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voedingsmiddelen	Niet tot voeding bestemde produkten				Dienstprestaties
			De drie groepen samen	Kleding en schoeisel	Verwarming en verlichting	Huisraad en reiniging	
1959 Gemiddelde	**109,64**	**109,5**	**106,6**	**106,4**	**116,1**	**100,7**	**120,0**
1960 Gemiddelde	**109,97**	**109,3**	**107,0**	**108,1**	**113,2**	**100,4**	**122,6**
1961 Gemiddelde	**111,06**	**110,5**	**107,4**	**108,7**	**112,8**	**101,0**	**125,7**
1962 Gemiddelde	**112,62**	**112,5**	**108,3**	**109,7**	**113,7**	**101,6**	**128,5**
1963 Gemiddelde	**115,04**	**114,7**	**109,9**	**110,7**	**117,8**	**102,5**	**136,3**
1964 Gemiddelde	**119,84**	**120,3**	**113,1**	**113,8**	**121,4**	**105,7**	**145,7**
1965 Gemiddelde	**124,71**	**126,0**	**116,2**	**117,0**	**123,4**	**109,1**	**153,8**
1966 Gemiddelde	**129,92**	**132,2**	**119,8**	**120,6**	**124,4**	**114,6**	**161,1**
1967 Gemiddelde	**133,62**	**135,5**	**122,6**	**123,7**	**124,7**	**117,1**	**172,1**
1967 Januari	131,43	133,5	121,2	121,8	125,9	116,2	165,2
Februari	131,67	133,7	121,4	122,2	126,1	116,3	165,8
Maart	132,32	134,5	122,0	123,3	126,1	116,5	166,6
April	133,25	135,9	122,2	123,7	125,6	116,7	167,4
Mei	133,71	136,8	121,9	123,8	123,3	116,8	167,9
Juni	133,81	136,7	122,0	123,9	123,4	117,0	169,6
Juli	133,56	135,5	122,4	124,0	124,1	117,2	172,2
Augustus	133,93	135,4	123,5	124,1	124,9	117,4	172,8
September	134,49	135,7	123,7	124,1	125,8	117,5	175,8
Oktober.....	134,76	135,8	123,5	124,3	123,5	117,7	179,8
November	135,16	136,3	123,6	124,4	123,6	117,7	181,2
December	135,35	136,6	123,7	124,6	123,7	117,9	181,4

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) De partiële indexcijfers werden berekend op grond van de gemiddelde prijzen voor het Rijk.

Indexcijfers van de kleinhandelsprijzen en van de consumptieprijzen

(berekend op basis 1966 = 100)

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Indexcijfers van de gemiddelde prijzen

(berekend op basis 1966 = 100)

TIJDVAK	Indexcijfer van de consumptieprijzen				Indexcijfer van de kleinhandelsprijzen			
	Algemeen indexcijfer	Levens-middelen	Overige goederen	Diensten	Algemeen indexcijfer	Levens-middelen	Overige goederen	Diensten
1967 januari	101,37	100,86	101,09	102,84	101,28	101,22	101,11	102,55
februari	101,59	101,05	101,19	103,32	101,40	101,28	101,29	102,86
maart	101,97	101,47	101,46	103,80	101,94	101,83	101,80	103,38
april	102,31	102,22	101,35	104,12	102,48	102,67	101,93	103,90
mei	102,55	103,02	100,90	104,50	102,74	103,25	101,72	104,23
juni	102,77	103,11	100,95	105,24	102,85	103,28	101,79	105,17
juli	102,84	102,55	101,42	105,87	102,81	102,73	102,16	106,60
augustus	103,28	102,67	102,29	106,16	103,20	102,81	102,99	106,96
september	103,87	103,12	102,65	107,44	103,64	103,25	103,17	108,73
oktober	104,12	103,09	102,83	108,35	103,73	103,25	102,92	111,14
november	104,45	103,49	103,00	108,80	104,06	103,66	103,02	111,99
december	104,57	103,64	103,06	108,99	104,22	103,90	103,11	112,10
Gemiddelde...	**102,97**	**102,52**	**101,85**	**105,79**	**102,86**	**102,76**	**102,25**	**106,63**

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen

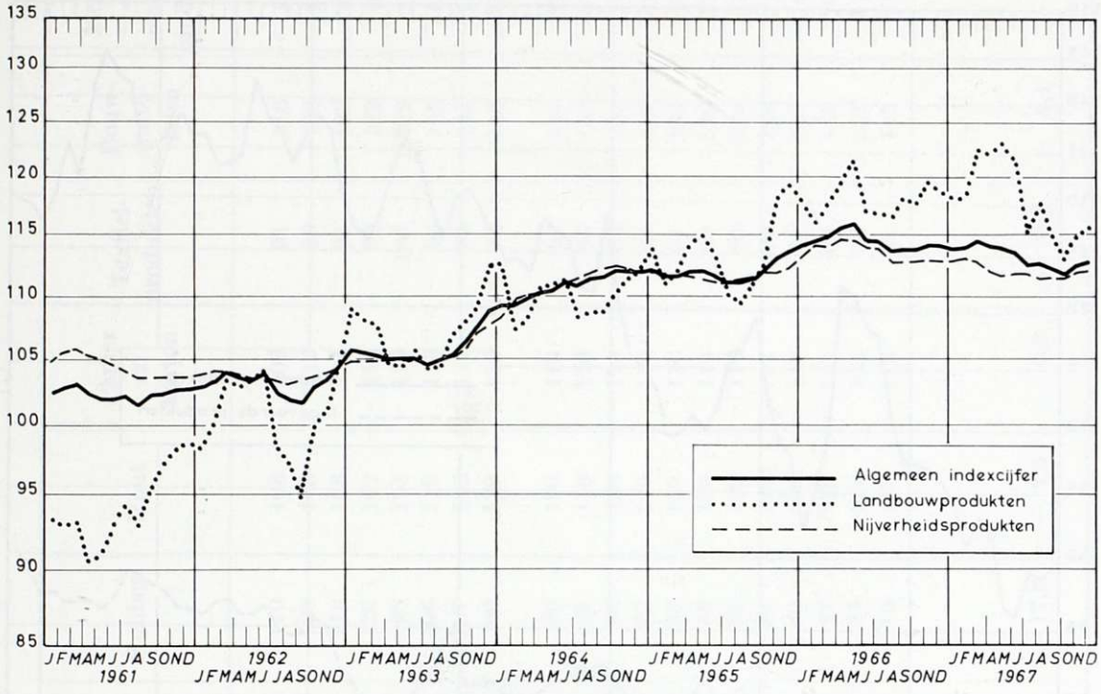
(1953 = 100) (a)

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Landbouwprodukten			Nijverheidsprodukten					
		Naar herkomst		Globaal	Naar herkomst		Naar de graad van verwerking			Globaal
		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten	Grondstoffen	Halffabrikaten	Afgewerkte produkten	
1959 Gemiddelde	**101,3**	**101,1**	**90,8**	**95,0**	**105,9**	**97,0**	**96,4**	**102,4**	**107,8**	**103,0**
1960 Gemiddelde	**102,6**	**98,9**	**84,5**	**92,2**	**107,0**	**101,4**	**101,5**	**104,0**	**108,9**	**105,4**
1961 Gemiddelde	**102,4**	**101,7**	**81,2**	**94,3**	**106,6**	**100,4**	**99,9**	**103,0**	**108,5**	**104,5**
1962 Gemiddelde	**103,2**	**112,3**	**84,1**	**100,8**	**107,6**	**96,1**	**97,4**	**103,1**	**108,6**	**103,8**
1963 Gemiddelde	**105,8**	**114,2**	**90,3**	**107,0**	**110,0**	**96,2**	**98,8**	**104,6**	**110,7**	**105,4**
1964 Gemiddelde	**110,7**	**126,1**	**91,2**	**109,9**	**113,9**	**103,7**	**104,7**	**110,5**	**115,6**	**110,9**
1965 Gemiddelde	**111,9**	**131,4**	**91,7**	**113,2**	**113,8**	**105,6**	**104,1**	**110,9**	**117,2**	**111,5**
1966 Gemiddelde	**114,5**	**136,2**	**95,9**	**118,2**	**115,0**	**109,3**	**103,6**	**114,4**	**119,9**	**113,5**
1967 Gemiddelde	**113,2**	**135,2**	**97,7**	**118,1**	**115,0**	**103,7**	**98,6**	**112,6**	**121,2**	**112,0**
1967 Januari	113,8	134,9	97,8	118,0	114,9	107,1	101,0	112,8	121,2	112,8
Februari	114,1	134,5	98,5	118,2	115,2	107,0	100,6	113,7	121,6	113,1
Maart	114,6	141,3	98,9	122,4	114,8	105,8	100,0	113,4	121,4	112,8
April	114,0	142,1	97,0	122,1	114,4	104,3	98,6	112,8	121,1	112,0
Mei	113,9	145,0	96,0	123,3	114,3	103,7	98,4	112,2	120,6	111,6
Juni	113,6	140,8	96,7	121,2	114,7	102,3	98,2	111,9	121,2	111,7
Juli	112,6	131,7	96,6	115,5	115,0	103,3	98,3	112,0	121,3	111,8
Augustus	112,7	135,6	96,5	117,9	115,0	101,9	97,8	111,9	120,8	111,4
September	112,2	130,1	97,3	114,9	115,0	101,9	97,6	112,0	121,1	111,5
Oktober	111,8	127,6	97,2	113,1	115,2	101,6	97,3	112,5	121,0	111,5
November	112,6	129,5	99,4	115,4	115,4	102,8	97,6	113,1	121,5	112,0
December	112,9	129,7	100,5	115,8	115,6	102,5	97,7	113,3	121,5	112,1

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

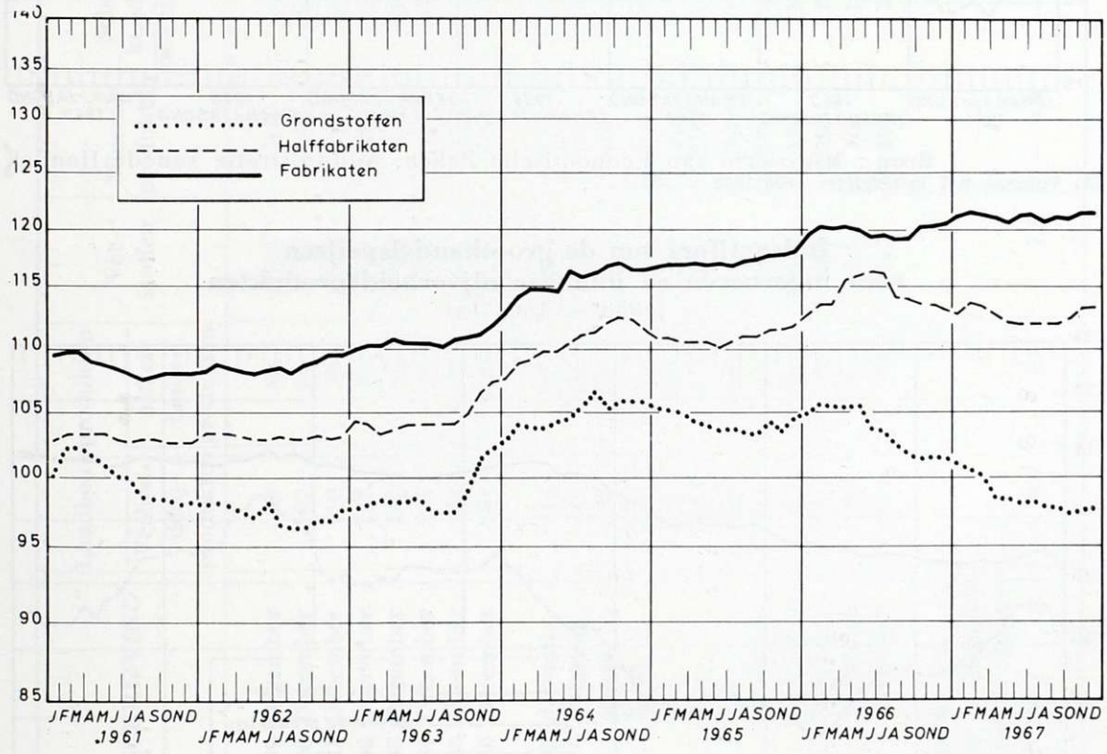
Indexcijfers van de groothandelsprijzen
(1953 = 100) (a)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten
(1953 = 100) (a)

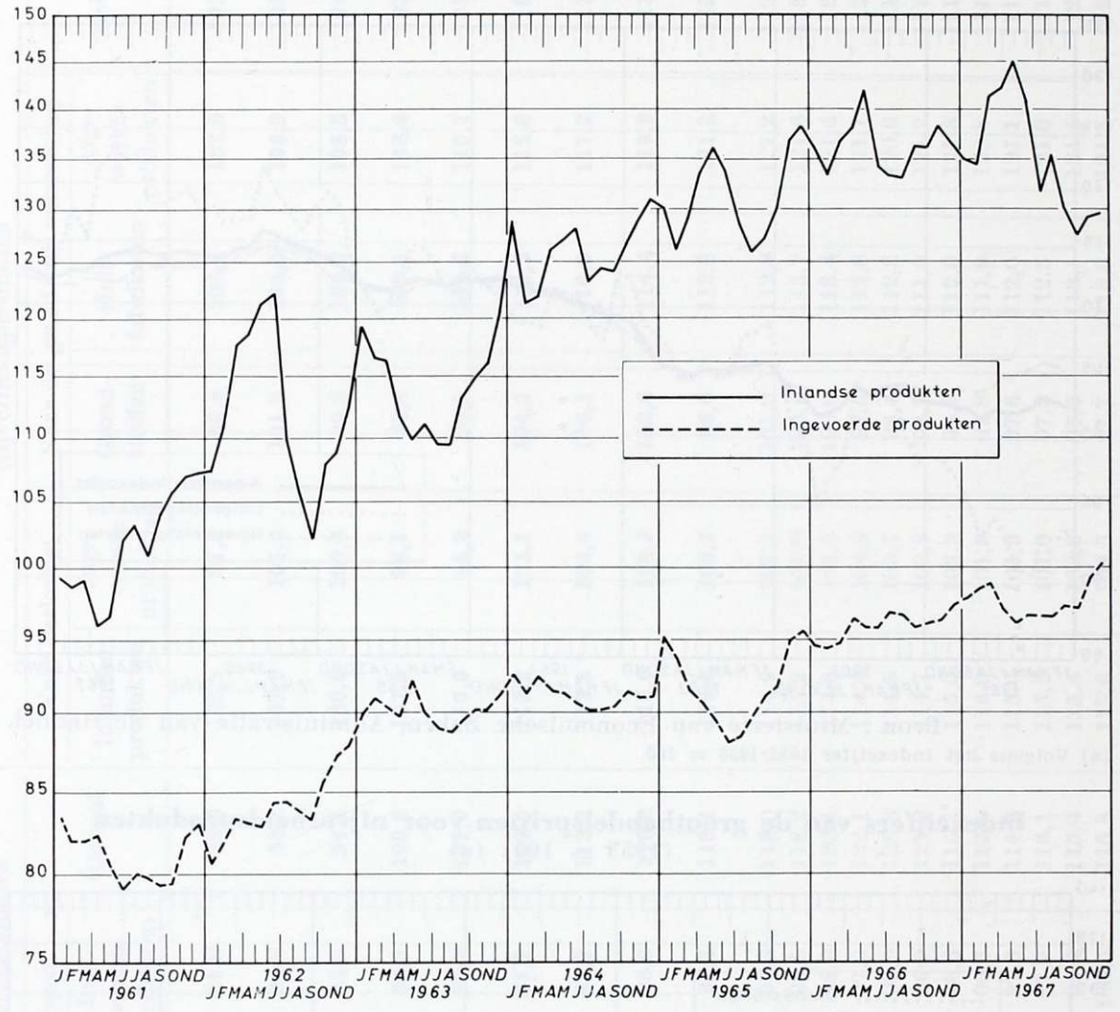

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse landbouwprodukten

(1953 = 100) (a)

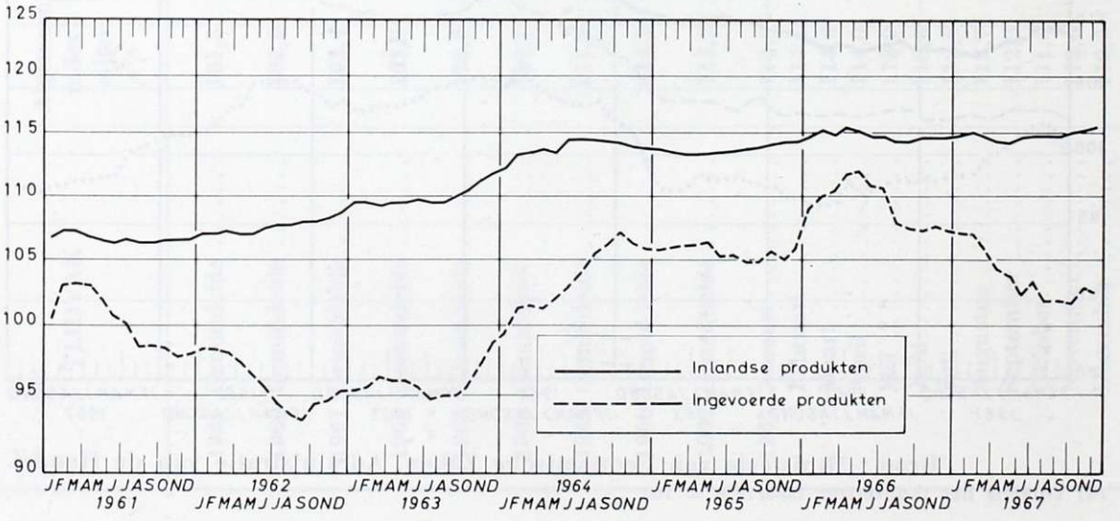

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse nijverheidsprodukten

(1953 = 100) (a)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Partiële indexcijfers van de groothandelsprijzen

(1953 = 100) (a)

OMSCHRIJVING	Landbouwprodukten		Vetstoffen	Minerale produkten	Scheikundige produkten	Huiden en leder	Rubber	Hout	Papier en karton	Textielprodukten	Bouwmaterialen	Metalen en metaalprodukten
	Veehouderijprodukten	Akkerbouwprodukten										
1959 December .	96	88	105	104	108	105	170	103	109	91	116	111
1960 December .	107	81	99	101	106	100	128	105	112	93	122	110
1961 December .	110	89	104	99	104	103	119	103	111	91	122	108
1962 December .	113	97	92	99	105	101	120	102	113	93	129	108
1963 December .	130	98	95	103	106	96	98	108	114	100	132	111
1964 December .	131	97	103	107	109	101	106	119	116	96	143	118
1965 December .	138	104	104	107	109	111	107	123	117	94	145	118
1966 December .	138	103	102	106	112	114	90	130	116	93	148	118
1967 Januari ...	136	103	104	106	113	112	89	130	116	94	148	117
Februari ...	136	104	104	106	114	109	86	130	116	93	153	117
Maart	138	109	105	106	114	110	85	130	116	92	153	117
April	137	109	103	104	114	108	87	129	116	91	153	116
Mei	138	111	103	105	111	105	85	129	116	91	155	116
Juni	133	111	105	105	111	105	86	129	116	90	156	116
Juli	128	105	106	105	111	104	85	129	116	90	156	117
Augustus .	135	104	106	105	110	103	80	128	117	90	156	117
September	132	101	106	105	110	104	80	128	117	89	157	117
Oktober ..	132	98	105	105	111	105	72	128	117	89	157	117
November .	136	98	106	105	112	106	74	128	115	90	157	118
December .	137	98	103	105	112	106	74	128	115	91	157	118
Verschil in % van december 1966 op december 1967	— 0,7	— 4,9	+ 1,0	— 0,9	—	— 7,0	— 17,8	— 1,5	— 0,9	— 2,2	+ 6,1	—

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Handel.

HOOFDSTUK II

INKOMENS

AFDELING I. – INKOMENS UIT ARBEID

Als gevolg van de minder gunstige conjunctuur en vooral de modernisering en de rationalisatie die o.m. een toeneming van de werkloosheid en een vertraging van de stijging van het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen inhielden, vertraagde de loonstijging in 1967, maar ze bleef toch aanzienlijk, ofschoon ze in de loop van het jaar vertraagde.

Uit de indexcijfers gepubliceerd door het Ministerie van Arbeid en Tewerkstelling blijkt dat de regelingslonen van de arbeiders nog met gemiddeld 6,3 % toenamen tegen 9 % in 1966, 9 % in 1965 en 9,8 % in 1964. De stijging in 1967 ligt vooral in de regelingslonen van de schoennijverheid, de textielindustrie, de tabakverwerking, de meubel- en de papiernijverheid, de sector gas en elektriciteit, enkele branches van de metaalindustrie, de steengroeven en de diensten. In deze sectoren werden nieuwe collectieve arbeidsovereenkomsten afgesloten die telkens loonsverhoging inhielden. In de sector gas en elektriciteit kwam een nieuwe overeenkomst tot stand die door de Administratie van de Werkgelegenheid tot voorbeeld van loonbeleid wordt gesteld : deze overeenkomst legt nieuwe loonschalen vast waardoor de gelijkwaardigheid van de bezoldigingen van arbeiders en bedienden wordt verzekerd. In het bouwbedrijf werden in 1967 nieuwe looneisen gesteld (1).

Ook de bediendensalarissen volgens regeling stegen iets minder sterk dan in het voorgaande jaar : 8,1 % tegen 8,7 %. De bijzonderste stijgingen deden zich voor in de dienstensector, het bouwbedrijf, de petroleumnijverheid, het vervoer en de verzekeringen.

Sedert 1964, toen de toeneming van het gemiddeld bruto-uurloon in de industrie en in de transportbedrijven 11,1 % bedroeg, verminderde het stijgingstempo geleidelijk : in 1965 bedroeg het 9,8 %, in 1966 9,7 % en in 1967 beloopt het, blijkens de gegevens van de Nationale Bank van België, 7 %. Een aan-

(1) Op 7 mei 1968 werd een vergelijk getroffen : een loonsverhoging zal worden toegestaan van 4 % in twee etappen van 2 % (in 1968 en in 1969). De getrouwheidspremie zal met 1,5 % (0,75 % in 1968 en 0,75 % in 1969) worden verhoogd en de directe lonen zullen in beide loonzones elkaar benaderen.

zienlijk gedeelte van deze stijging, m.n. iets minder dan de helft, is toe te schrijven aan de glijdende loonschaal.

De sociale lasten stegen in 1967 in geringe mate : de bijdrage voor pensioenen zowel door de werkgever als door de werknemer te betalen, werden per 1 januari 1967 licht verhoogd en de loongrens voor de berekening van sommige sociale bijdragen werd licht naar boven verlegd. Blijkens de gegevens van het I.E.S.P.O. (Leuven) stegen de loonkosten per arbeidsuur in de fabrieksnijverheid met 8,4 % t.o.v. 1966. Het indexcijfer van december 1967 lag 7,3 % hoger dan dat van december 1966.

Uit de gegevens van de I.E.S.P.O. blijkt dat het maandinkomen van arbeiders met 7,5 % steeg t.o.v. 1966. Het voorgaande jaar beliep de toeneming 10,2 %.

Blijkens een enquête, door het Bureau voor de Statistiek van de Europese Gemeenschappen (1) ondernomen in 50 bedrijfstakken, zijn de lonen in België de laatste jaren sterker gestegen dan in de andere Euromarktlanden. Van april 1964 op oktober 1966 bedroeg de gemiddelde stijging in België 24 %, in Nederland 23 %, in Duitsland 20 %, in Italië 18 %, in Frankrijk 15 % en in Luxemburg 13 %. In de chemische nijverheid stegen de lonen het meest terwijl het hoogste loonniveau wordt aangetroffen in de petroleumnijverheid, de delfstoffenwinning, de scheepsbouw, de luchtvaart- en de autonijverheid, het drukkerijbedrijf en de metaalindustrie. Het laagst liggen de lonen in de levensmiddelennijverheid, de textiel- en de kledingindustrie.

Tegenover deze cijfers dient te worden gesteld dat de stijging van de kosten voor levensonderhoud in dezelfde periode circa 8,5 % bedroeg in België, 9,7 % in Nederland en 5 à 7 % in de andere Euromarktlanden.

De loonsverschillen tussen de gewesten van het Rijk verminderen geleidelijk ; zijn de lonen in het Vlaamse landsgedeelte nog lager dan in Wallonië, het stijgingstempo is belangrijker in Vlaanderen zodat de loonnivellering tussen de verschillende gewesten stilaan tot stand komt. De bezoldigingen van de bedienden liggen daarentegen iets hoger in het Vlaamse landsgedeelte en het stijgingstempo is in beide gewesten nagenoeg even groot.

★
★ ★

(1) *Sociale Statistiek*, 1967, nr. 8. [Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen].

Indexcijfers van de regelingslonen

Enkel arbeiders, mannen + vrouwen

(1958 = 100)

BEDRIJFSTAKKEN	Wegings-coëfficiënten	1966				1967			
		Maart	Juni	Sept.	Dec.	Maart	Juni	Sept.	Dec.
Land- en bosbouw	1,92	167,8	171,7	172,8	172,8	173,9	181,9	182,1	182,3
Mijnen en groeven	11,42	130,1	133,9	134,0	134,0	139,5	139,8	139,8	142,5
Fabrieksnijverheid	62,52	157,1	162,3	164,3	165,4	169,1	171,8	172,5	175,5
waaronder : voedingsmiddelenbedrijven	(4,14)	(175,0)	(179,8)	(182,4)	(184,9)	(186,8)	(190,6)	(193,3)	(200,0)
textielnijverheid	(9,55)	(168,2)	(168,3)	(174,9)	(174,9)	(179,3)	(182,9)	(183,2)	(187,3)
confectiebedrijven, schoennijverheid	(4,60)	(176,6)	(186,8)	(187,1)	(194,9)	(196,4)	(206,3)	(206,3)	(208,0)
chemische industrie	(2,26)	(140,5)	(143,3)	(146,1)	(146,1)	(146,1)	(149,0)	(149,0)	(149,0)
produktie van metalen	(7,42)	(128,5)	(133,6)	(134,0)	(134,0)	(137,1)	(137,1)	(137,1)	(139,8)
metaalverwerkende industrie	(18,89)	(153,9)	(160,6)	(161,0)	(161,0)	(165,8)	(166,3)	(166,5)	(169,6)
Bouwbedrijf	13,70	155,0	166,2	168,5	170,1	175,3	176,2	178,1	179,3
Elektriciteit, gas, water	0,87	151,2	155,0	155,0	155,0	162,3	162,3	170,9	170,9
Handel	1,81	166,2	174,9	178,3	178,3	179,7	182,0	183,8	187,6
Vervoer en verkeer	2,66	146,0	149,6	150,0	150,0	153,7	155,6	155,6	157,2
Diensten	5,10	159,6	160,3	163,7	166,3	173,1	175,0	175,0	177,5
Globaal indexcijfer	**100,00**	**153,9**	**159,5**	**161,3**	**162,4**	**166,6**	**168,8**	**169,6**	**172,2**

Bron : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Loonindexcijfers

(1953 = 100)

PERIODE	Bruto-uurverdienste			Loonkosten				Maandinkomen van de fabrieksarbeiders (b)		
	Gemiddelde bruto-verdienste per arbeidsuur (mannen + vrouwen)	Type-uurloon (a)		Arbeiders		Bedienden		Ongehuwd of gehuwd zonder kinderen	Gehuwd en 2 kinderen	Gehuwd en 4 kinderen
		Geschoolde arbeiders	Ongeschoolde arbeiders	Steenkolenmijnen per dag	Overige bedrijfstakken per uur	Industrie per uur	Handel per uur			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1962	154	149	151	161	160	154	155	145	144	149
1963	167	161	163	174	176	165	166	159	158	167
1964	185	176	180	192	200	180	179	176	175	183
1965	203	191	196	211	223	197	196	192	193	200
1966 Maart	213	203	208	223	235	203	204	201	204	212
Juni	224	209	216	229	247	214	216	212	213	219
September ...	226	212	218	230	249	210	209	214	215	222
December ...	231	214	219	232	255	227	221	219	219	225
1967 Maart	235	219	226	242	261	219	219	223	224	232
Juni	238	222	230	242	265	227	229	227	228	236
September (c)	239	224	234	243	267	...	...	228	229	237
December (c)	245	228	238	250	273	...	...	234	234	241

(a) De vervoerbedrijven niet inbegrepen.
(c) De mijnen niet inbegrepen.
(c) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Nationale Bank van België (kol. 2 tot 4). Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek, Leuven (kol. 5 tot 11).

Evolutie van de bruto-uurlonen

OMSCHRIJVING	Geslacht van de werknemer	Gemiddeld bruto-uurloon (franken)			Indexcijfers (Oktober 1959 = 100)		
		Oktober 1965	Oktober 1966	April 1967	Oktober 1965	Oktoker 1966	April 1967
Mijnen en groeven	mannen	55,84	59,68	61,45	142	152	156
Fabrieksnijverheid	mannen	48,14	52,94	54,84	150	164	170
	vrouwen	31,97	35,51	37,18	167	186	194
	mannen + vrouwen	44,03	48,58	50,42	154	170	177
Bouwbedrijf	mannen	47,30	52,82	54,79	154	172	178
Gemiddelde ...	mannen	**48,75**	**53,43**	**55,34**	**148**	**162**	**168**
	vrouwen	**31,97**	**35,51**	**37,18**	**167**	**186**	**194**
	mannen en vrouwen	**45,60**	**50,01**	**51,87**	**151**	**165**	**172**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verdiend bruto-uurloon in oktober 1965 (a)

Per provincie, taalstreek en geslacht

(franken)

OMSCHRIJVING	Mannen		Vrouwen	Mannen + vrouwen	
	IJzer- en steenkolen-nijverheid niet inbegrepen	IJzer- en steenkolen-nijverheid inbegrepen	IJzer- en steenkolen-nijverheid niet inbegrepen	IJzer- en steenkolen-nijverheid niet inbegrepen	IJzer- en steenkolen-nijverheid inbegrepen
Antwerpen	50,29	50,29	32,70	46,98	46,98
Brabant	47,97	48,17	32,39	44,74	44,95
West-Vlaanderen	44,65	44,65	31,14	41,69	41,69
Oost-Vlaanderen	45,05	45,05	31,55	40,67	40,67
Henegouwen	46,31	50,05	30,72	42,95	47,12
Luik	49,97	52,98	34,04	47,03	50,25
Limburg	45,75	49,91	33,01	43,88	48,49
Luxemburg	43,84	46,87	—	42,22	45,34
Namen	47,92	47,92	33,09	46,87	46,87
Het Rijk ...	**47,47**	**48,75**	**31,97**	**44,15**	**45,60**
Vlaanderen	46,95	47,43	32,01	43,52	44,07
Wallonië	47,67	50,63	32,08	44,84	48,04
Arr. Brussel	48,81	48,81	31,94	45,10	45,10

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1966 en 1967 zijn nog niet beschikbaar.

Totale aan de maatschappelijke zekerheid aangegeven loonsom (a)

JAARTAL	Brutobezoldigingen (b) (miljarden franken)	Bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid (miljarden franken)	% der bijdragen t.o.v. de brutobezoldigingen
1955	110,3	27,4	24,8
1956	119,0	29,5	24,8
1957	130,0	33,9	26,1
1958	131,4	34,9	26,6
1959	131,3	34,3	26,1
1960	139,0	37,7	27,1
1961	146,7	41,2	28,1
1962	159,4	45,2	28,4
1963	174,7	51,4	29,4
1964	199,4	64,6	32,4
1965	218,7	72,7	33,2
1966	240,6	80,7	33,5

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) Inclusief de mijnwerkers; exclusief de zeelieden ter koopwaardij. De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.

(b) Inclusief de fiscale en sociale afhoudingen; exclusief de patronale bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid.

Overzicht der financieringsverrichtingen van de sociale zekerheid (a)

(miljoenen franken)

VOORNAAMSTE SECTOREN	1963	1964 (b)	1965 (b)	1966
Ouderdom en vroegtijdige dood	20 907	24 390	27 687	29 492
Ziekte - invaliditeit	16 395	21 794	25 469	30 932
Werkloosheid	5 412	5 021	5 462	5 820
Kinderbijslag	15 827	18 614	21 288	22 668
Jaarlijkse vacantie	6 776	9 408	9 995	10 807
Beroepsziekten	—	361	372	527
Totaal ...	**65 317**	**79 588**	**90 273**	**100 247**

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.

(b) Verbeterde gegevens.

Bronnen : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
Nationnal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.

AFDELING II.
INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN

De ondernemingswinsten van het eerste halfjaar 1967 werden nog grotendeels beïnvloed door factoren die ook in 1966 op de winsten drukten, nl. de tendens tot stagnatie van de produktie en druk op de winstmarges teweeggebracht door de verhoging van de lonen. De betere resultaten die tijdens het tweede halfjaar werden bekendgemaakt, zijn in hoofdzaak te danken aan speciale interne factoren die voor sommige vennootschappen tot een winststijging hebben bijgedragen. Nochtans hebben de hogere winsten, gepubliceerd tijdens het tweede halfjaar, de globale resultaten weinig verbeterd doordat zij slechts 1/5 van de netto winst vertegenwoordigen.

De balansen over de activiteit in 1967 werden door het Nationaal Instituut voor de Statistiek nog niet volledig verwerkt, doch uit ramingen blijkt dat de netto winst der naamloze vennootschappen met voornaamste bedrijvigheid in België, met 16 % zou zijn gedaald. Het gemiddeld rendement bij die vennootschappen, dit is de verhouding netto winstcijfer/eigen middelen, bedroeg 5,3 %, tegen 6,8 % in 1966.

Het aantal bedrijven die het boekjaar met verlies afsluiten neemt van jaar tot jaar toe. In 1964 bedroeg het aantal bedrijven die met verlies werkten, 25 % van het totaal aantal getelde ondernemingen ; in 1966 sloten 26 % der getelde bedrijven het boekjaar met verlies af en in 1967 bijna 30 %.

Wat de Belgische vennootschappen betreft die hun voornaamste activiteit in het buitenland uitoefenen, leidt men uit de beschikbare gegevens een verlies af van 2,6 miljard frank, tegenover een winst van 2,56 miljard in 1966. Deze toestand moet echter vooral worden toegeschreven aan de nationalisatie door de Kongolese autoriteiten van de goederen van de Union Minière in Katanga.

Waar het verlies bij de bedrijven, werkzaam in het buitenland veelal te wijten was aan een onzekere politieke toestand, waren voor de ondernemingen met hoofdactiviteit in België vooral de produktiekosten oorzaak van de winstdaling. In 1966 stegen de totale bruto bezoldigingen bij de maatschappelijke zekerheid aangegeven, met 10 %, tegen 9,7 % het jaar voordien. Dergelijke verhoging gaat de gemiddelde aanwinst van de produktiviteit nog ver te boven ; de winsten hebben eronder geleden en de investeringsmogelijkheden zijn daardoor ten dele verminderd.

In feite lag het hoogtepunt van de netto winsten, na de conjuncturele herleving van 1956 (balansen gepubliceerd in 1957), in 1962 met een rendement van 7,63 %. Sindsdien zijn zij steeds teruggelopen, alleen onderbroken door een tijdelijk herstel in 1964 (balansen gepubliceerd in 1965).

De sectoren waar in 1967 de winsten meest daalden, steeds volgens de ramingen van het N.I.S., waren die van de kleinhandel, de groothandel en buitenlandse handel, de metaalverwerkende nijverheid en de scheikundige nijverheid ; het rendement daalde van 25 tot 40 %.

Bij de kleinhandel was het vooral de stagnatie in het gezinsverbruik die oorzaak was van de daling der winsten en bij de metaalverwerkende nijverheid werden de meeste sectoren getroffen door de activiteitsvermindering die sedert eind 1966 optrad. De inkrimping der winstmarges gold vooral voor de ondernemingen die de minst geëvolueerde produkten verkopen zoals metalen in eerste bewerkingsfase. De resultaten bij de scheikundige nijverheid werden ongunstig beïnvloed door spanningsoorzaken die hun uitwerking hadden in het tweede halfjaar 1966, o.m. de verhoging van de loonlasten en een zekere vervlakking van de vraag. De stijgende activiteit van de chemische industrie in de eerste zes maanden van 1967 kon niet beletten dat het rendement in die sector daalde van 8 % naar 6 %.

In 1967 werkten de transportondernemingen en de steenkolenmijnen met verlies. Bij deze laatste betreft het een normaal verschijnsel sedert 1959 ; in de steenkolennijverheid is men sedert jaren verplicht de produktie aan de afnemende vraag aan te passen door het sluiten van mijnen. De transportbedrijven leden een globaal verlies van 183 miljoen frank, tegenover een winst van 368 miljoen het jaar tevoren. Het laden, overladen en lossen waarvan de kosten rechtstreeks aan het loonpeil zijn gebonden, vormen thans het overwegend deel van de bedrijfsuitgaven. Wat het zeevaartverkeer betreft, zijn de kosten op de lijnen naar de landen met een hoge levensstandaard zo aanzienlijk geworden dat zelfs het bestaan van sommige zeeverbindingen wordt bedreigd.

De twee overige basissectoren waar een verbetering der resultaten kon worden bereikt, zijn die van de glasnijverheid en van de ijzer- en staalvoortbrengende nijverheid. Bij de glasindustrie steeg het algemeen rendement van 4,8 naar 5,8 % door het feit dat de winsten, die in 1966 op een zeer laag peil waren gevallen, in 1967 opnieuw met 30 % toenamen. Dit was grotendeels te danken aan de hogere winsten die in enkele grote ondernemingen konden worden geboekt en aan de tariefverhogingen die de Minister van Economische Zaken toestond voor het vensterglas en het gegoten glas. Hoewel bij de ijzer- en staalnijverheid de winsten met 11 % toenamen, bleef het rendement nagenoeg op hetzelfde peil, dit wegens de nieuwe investeringen in deze sector. De prijsverlaging van het Zweedse erts en de cokes en vooral een betere aanwending van de installaties en van de moderne werktuigen die de jongste jaren werden in gebruik genomen, vielen voordelig uit voor de produktiekosten.

Alles samen geven de resultaten van de Belgische naamloze vennootschappen een weinig bemoedigend beeld. Er wordt soms wel verwezen naar de betere resultaten van kleinere en middelgrote gespecialiseerde ondernemingen die in de nieuwe sectoren met groot expansietempo actief zijn, maar gezien het meestal familiaal karakter ervan, ontbreken gewoonlijk voldoende gedetailleerde boekhoudkundige gegevens over deze groep. In deze bedrijven bevinden zich bijvoorbeeld al de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid ; in 1966 werden er 2 540 vennootschappen van die soort opgericht met een globaal statutair kapitaal van meer dan 1 miljard frank.

★

★ ★

Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen (a)

Bedrijfszetel in België, Kongo en het buitenland

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1936/1938	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967 (c)
Aantal getelde vennootschappen (b)	**7 594**	**14 307**	**14 265**	**14 447**	**14 550**	**14 817**	**15 011**	**15 215**	**15 195**
waaronder : met winst	5 748	10 512	10 596	10 929	10 854	11 105	11 172	11 272	10 672
met verlies	1 846	3 795	3669	3 518	3 696	3 712	3 839	3 943	4 523
Eigen middelen	**63 952**	**338 800**	**345 554**	**362 595**	**388 354**	**406 779**	**434 525**	**455 741**	**482 348**
waaronder : gestort kapitaal	46 397	212 989	216 030	226 604	236 904	248 915	265 209	274 836	291 170
reserves	17 555	125 811	129 524	135 991	151 450	157 864	169 317	180 905	191 178
Exploitatie-uitkomsten :									
Nettowinstsaldo	**4 537**	**28 385**	**27 080**	**28 453**	**24 254**	**24 901**	**28 363**	**29 528**	**19 205**
Winst	5 228	32 230	32 079	33 358	28 587	30 261	33 820	34 665	32 053
Verlies	691	3 845	4 999	4 905	4 333	5 360	5 457	6 137	12 848
Betaalbare gestelde brutodividenden	**3 651**	**19 417**	**17 792**	**17 550**	**14 523**	**14 111**	**15 547**	**15 930**	**16 570**
Percentage t.o.v. de eigen middelen :									
Nettowinstsaldo	7,1	8,4	7,84	7,85	6,25	6,12	6,53	6,48	3,98
Betaalbaar gestelde dividenden	5,7	5,7	5,15	4,84	3,74	3,47	3,58	3,50	3,44
Obligatieschuld op 31 december	**9 297**	**76 662**	**84 840**	**92 798**	**99 499**	**104 010**	**115 080**	**122 209**	..
Bruto-interest op obligaties	**476**	**3 573**	**3 910**	**4 408**	**4 862**	**5 261**	**5 624**	**6 405**	..

Bronnen : Nationale Bank van België (jaren 1936/1938).
Nationaal Instituut voor de Statistiek (jaren 1954 en volgende).

(a) De statistiek voor 1936/1938 is niet helemaal op dezelfde basis opgemaakt als die voor de volgende jaren. Bovendien, benevens de progressieve verhoging der vennootschappen, is het percentage der vennootschappen die werkelijk hun balans bekendmaken, veranderlijk.
(b) Eenheden.
(c) Ramingen.

OMSCHRIJVING	In België						
	1953	1962	1963	1964	1965	1966	196 (b
Aantal getelde vennootschappen	12 396	14 145	14 237	14 501	14 709	14 916	14
w.o. : met winst	8 711	10 737	10 688	10 937	10 980	11 085	10
met verlies	3 685	3 408	3 549	3 564	3 729	3 831	4
Eigen middelen	183 067	303 300	318 731	336 265	360 194	381 312	411
w.o. : gestort kapitaal	109 464	186 980	195 026	207 493	222 007	233 259	252
reserves	73 603	116 320	123 705	128 772	138 187	148 053	159
Exploitatie-uitkomsten :							
Nettowinstsaldo	13 891	23 138	22 045	22 775	25 319	25 945	21
Winst	15 721	27 395	25 693	27 253	30 169	31 157	29
Verlies	1 830	4 257	3 648	4 478	4 850	5 212	7
Betaalbaar gestelde brutodividenden	8 833	14 440	13 305	12 738	13 825	13 817	14
Obligatieschuld	30 937	91 964	98 976	103 299	113 984	120 392	..
Bruto-interest op obligaties	1 432	4 373	4 832	5 226	5 592	6 344	..
Verhouding $\frac{\text{aantal vennootschapp. met verlies}}{\text{aant. getelde vennootschapp.}}$	29,73	24,09	24,93	24,58	25,35	25,68	29,7
Verhouding $\frac{\text{nettowinstcijfer}}{\text{eigen middelen}}$	7,59	7,63	6,92	6,77	7,03	6.80	5,3
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{eigen middelen}}$	4,83	4,76	4,17	3,79	3,84	3,62	3,4
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{gerealiseerde winsten}}$	56,19	52,71	51,78	46,74	45,83	44,35	48,3
Verhouding $\frac{\text{bruto-interest op obligaties}}{\text{bedrag der obligatieschulden}}$	4,64	4,77	4,88	5,06	4,91	5,27	..
Verhouding $\frac{\text{bedrag der obligatieschulden}}{\text{eigen middelen}}$	16,90	30,32	31,05	30,72	31,65	31,57	..

(a) De Belgische vennootschappen waarvan de voornaamste bedrijfszetel zich in Kongo bevinden zijn, vanaf 1961, op nomen in de rubriek « in het buitenland ».
(b) Ramingen.
(c) De obligatieschuld is niet meer geteld voor de vennootschappen die het Kongolese recht hebben aangenomen (wet 17 juin 1960, *Belgisch Staatsblad* van 18 juni 1960.)

...handelen volgens de plaats van hun hoofdbedrijf

Met hoofdbedrijf

	In Kongo (a)				In het buitenland (a)							
19...	1957	1958	1959	1960	1953	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967 (b)
					Eenheden							
...0	**501**	**495**	**494**	**384**	**80**	**336**	**302**	**313**	**316**	**302**	**299**	**267**
...2	395	394	360	288	58	195	192	166	168	192	187	179
...8	106	101	134	96	22	141	110	147	148	110	112	88
					Miljoenen franken							
...7	**50 534**	**54 619**	**60 517**	**58 217**	**7 479**	**59 356**	**58 205**	**68 046**	**69 966**	**71 756**	**74 129**	**70 686**
...0	36 093	38 619	42 202	40 993	3 836	40 720	38 822	40 710	41 009	41 282	41 447	39 115
...7	14 441	16 000	18 315	17 224	3 643	18 636	19 383	27 336	28 957	30 474	32 682	31 570
...4	**10 614**	**8 246**	**6 862**	**8 562**	**1 033**	**5 306**	**5 221**	**2 198**	**2 126**	**2 937**	**2 563**	**2 603**
...8	10 870	8 491	7 258	8 871	1 088	7 192	5 865	2 862	2 976	3 537	3 484	2 546
...4	256	245	396	309	55	959	644	664	850	600	921	5 149
...8	**6 623**	**5 542**	**5 571**	**6 520**	**458**	**4 396**	**3 048**	**1 196**	**1 358**	**1 632**	**2 110**	**2 293**
...1	**2 772**	**3 150**	**3 324**	..(c)	**63**	**1 096**	**834**	**523**	**711**	**1 097**	**1 818**	..
...7	**105**	**124**	**150**	**77**	**3**	**56**	**36**	**30**	**35**	**32**	**60**	..
					Percentages							
...8	21,16	20,40	27,13	25,00	27,50	41,96	36,42	46,96	46,84	36,42	37,46	32,96
...5	21,00	15,10	11,34	14,71	13,81	8,94	8,97	3.23	3,04	4,09	3,46	—
...2	13,11	10,15	9,21	11,20	6,12	7,41	5,24	1,76	1,94	2,27	2,85	3,24
...1	60,93	65,27	76,76	73,50	42,10	61,12	51,97	41,79	45,63	46,14	60,56	,—
...8	3,79	3,94	4,51	..	4,76	5,11	4,32	5,74	4,92	2,92	3,80	..
...8	5,49	5,77	5,49	..	0,84	1,85	1,43	0,77	1,02	1,53	2,45	..

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Evolutie van de nettowinstsald

Vennootschappen welke hun

OMSCHRIJVING	Banken	Verzekeringen	Financiële en immobiliënvennootschappen	Kleinhandel	Groothandel en buitenlandse handel	Metaalverwerkende nijverheid	IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	Industrie der non-ferrometalen	Textielnijverheid	Voedingsmiddelenindustrie	Houtnijverheid	Scheikundige nijverheid	Glasnijverheid	Elektriciteit	
Aantal getelde vennootschappen (eenheden):															
1963	52	139	1 558	603	3 027	1 310	95	81	975	725	338	558	54	32	7
1964	54	145	1 713	655	3 385	1 264	100	76	912	685	330	542	53	29	2
1965	56	149	1 779	629	3 253	1 379	100	82	981	723	337	601	55	28	3
1966	55	153	1 820	635	3 320	1 396	96	82	986	725	337	606	57	24	0
1967 (a)	54	160	1 889	661	3 385	1 383	90	..	958	722	..	588	61	17	
Kapitaal en reserves (miljoenen franken)															
1959	8 722	2 796	36 641	3 615	10 961	25 015	25 512	8 552	22 031	14 537	1 631	18 771	2 944	21 032	2
1960	9 389	3 092	40 041	4 005	11 777	26 217	26 546	8 614	21 991	15 095	1 708	19 751	3 068	20 761	3
1961	9 922	3 311	45 079	4 544	13 014	27 013	29 706	9 000	22 607	15 909	1 822	21 122	2 796	22 841	2
1962	11 118	3 486	52 774	5 240	15 698	28 519	31 561	9 198	21 129	16 342	1 937	22 995	3 773	23 376	2
1963	12 434	3 930	53 977	6 544	16 619	31 085	31 172	9 679	21 240	17 527	1 846	24 771	5 063	24 042	2
1964	13 748	4 485	57 145	7 607	19 514	32 227	34 021	10 139	21 582	18 523	1 911	25 544	5 591	27 130	2
1965	15 860	5 119	60 041	8 114	21 538	35 808	37 063	9 133	23 147	20 287	2 069	28 036	6 620	27 879	2
1966	17 422	5 647	62 891	8 392	21 698	38 786	39 409	10 461	23 922	21 594	2 279	29 927	7 019	27 786	2
1967 (a)	19 843	6 448	70 254	9 032	22 633	45 029	43 095	..	23 362	22 840	..	32 453	7 371	27 797	
Nettowinstsaldi (miljoenen franken) :															
1959	1 156	721	2 562	428	704	1 871	719	594	107	1 056	70	1 033	300	1 748	
1960	1 177	687	2 783	435	1 134	2 120	1 903	945	844	1 202	107	1 394	523	1 808	
1961	1 547	724	3 486	443	1 072	2 596	2 198	1 115	995	1 169	128	1 389	370	1 797	
1962	1 783	830	4 382	413	1 357	2 957	1 499	892	782	1 359	159	1 679	430	2 053	
1963	1 917	820	3 472	442	1 147	3 039	1 257	580	667	1 395	95	1 772	453	2 163	
1964	1 996	801	3 659	378	1 982	3 063	353	632	896	1 194	135	2 016	420	2 200	
1965	2 327	866	3 668	474	2 173	3 634	616	845	689	1 469	168	2 486	480	2 303	
1966	2 470	921	4 139	610	2 078	3 849	398	659	542	1 568	164	2 430	328	2 275	
1967 (a)	2 410	871	3 844	386	1 510	3 170	444	..	517	1 468	.	1 989	428	2 007	
Gemiddelde 1959/1967	**1 865**	**805**	**3 555**	**445**	**1 462**	**2 922**	**1 043**	**783**	**671**	**1 320**	**128**	**1 799**	**415**	**2 039**	
Betaalbaar gestelde dividenden (miljoenen franken) :															
1959	634	403	1 929	204	262	1 267	623	515	272	638	29	577	202	1 511	
1960	680	420	2 032	229	275	1 533	992	581	452	720	38	711	290	1 539	
1961	751	431	2 166	280	387	1 670	1 277	620	492	695	41	927	263	1 608	
1962	808	478	3 233	287	341	1 795	940	590	405	667	48	1 065	255	1 680	
1963	892	498	2 327	281	426	2 063	546	425	319	622	10	1 132	306	1 657	
1964	1 006	518	2 404	185	487	1 129	345	429	376	617	25	1 222	354	1 813	
1965	1 135	539	2 460	228	473	1 612	668	501	305	632	13	1 228	352	1 972	
1966	1 263	579	2 567	293	510	1 284	253	518	377	742	27	1 525	326	1 865	
1967 (a)	1 343	617	2 757	275	517	1 436	210	..	300	739	..	1 509	289	1 922	
Gemiddelde 1959/1967	**946**	**498**	**2 431**	**251**	**409**	**1 532**	**650**	**522**	**412**	**675**	**29**	**1 100**	**293**	**1 730**	

(a) Ramingen.

e betaalbaar gestelde dividenden

te bedrijfszetel in België hebben

Papiernijverheid en grafische bedrijven	Transport	Toerisme	Tussenhandel	Bouwbedrijf	Steenkolenmijnen	Kleinijverheid	Cementnijverheid en aanverw. bedrijven	Groeven	Kalknijverheid	Ceramische nijverheid	Tabaksnijverheid	Uitgeverij, boekhandel, pers	Filmen, theaters	Ambacht	Totaal
332	606	328	694	507	39	91	112	127	35	45	31	190	221	553	14 237
320	624	325	732	498	36	92	116	127	35	46	32	206	217	566	14 501
334	631	330	779	500	35	87	135	128	49	39	31	208	217	580	14 709
335	633	334	812	514	30	91	140	129	48	40	33	220	213	585	14 916
..	602	..	..	..	29	..	129	..	..	..	..	..	..	..	14 926
4 855	9 758	905	756	4 400	13 503	1 380	5 998	1 359	578	885	1 268	793	389	1 454	257 105
5 319	9 854	958	816	4 659	12 897	1 397	6 768	1 368	620	1 120	1 338	939	439	1 523	267 652
5 638	9 456	1 044	935	4 785	11 127	1 461	7 417	1 491	682	1 057	1 407	1 036	450	1 575	282 172
6 378	10 486	1 007	1 069	5 348	9 745	1 508	7 710	1 520	761	1 022	1 458	1 111	470	1 680	303 300
6 813	10 764	1 064	1 216	5 594	9 235	1 409	7 962	1 671	830	1 106	1 492	1 214	449	1 828	318 731
6 612	9 725	1 082	1 228	5 884	8 063	1 754	8 504	1 697	918	1 148	1 595	1 440	428	1 818	336 265
7 085	10 155	1 187	1 497	6 270	9 558	1 847	8 747	2 001	1 191	1 142	1 422	1 480	446	1 692	360 194
7 546	10 262	1 253	1 811	7 114	8 945	1 993	9 073	2 236	1 322	1 105	1 798	2 015	365	1 861	381 312
..	10 665	..	..	..	8 765	..	7 997	..	..	..	..	..	..	..	410 034
269	240	71	85	339	— 442	56	456	124	43	18	79	112	42	69	14 953
350	229	6	71	348	— 917	78	593	145	77	— 21	132	147	53	81	18 744
418	391	11	106	324	— 1 326	83	705	148	116	47	113	124	27	111	20 711
497	136	76	120	316	— 564	138	860	181	82	69	92	139	11	134	23 138
358	18	69	146	503	— 35	119	725	127	105	39	87	156	— 43	159	22 045
380	93	69	145	601	67	89	709	203	109	40	33	172	1	136	22 775
320	173	68	174	783	— 471	148	833	301	145	50	117	236	—32	157	25 319
265	368	93	123	1 025	— 390	92	793	240	98	28	150	275	24	173	25 945
..	— 183	..	..	..	— 834	..	652	..	..	..	..	..	..	..	21 790
357	**163**	**58**	**121**	**530**	**— 546**	**100**	**703**	**184**	**97**	**34**	**100**	**170**	**10**	**128**	**21 713**
145	310	30	30	147	93	30	290	102	19	26	41	27	20	19	10 575
154	326	11	35	135	63	34	373	112	22	29	42	35	24	19	12 061
196	330	17	30	145	93	38	418	100	28	30	48	37	20	19	13 279
216	276	19	39	170	106	44	522	119	31	34	44	42	20	35	14 440
176	272	23	37	208	184	38	448	113	26	21	52	50	8	25	13 305
149	220	27	34	174	268	32	486	123	26	32	45	72	14	16	12 738
158	239	25	43	173	145	44	475	143	29	35	54	83	5	18	13 825
116	231	34	49	199	81	32	471	149	28	31	75	96	9	13	13 817
..	224	..	..	..	91	..	458	..	..	..	..	..	..	..	14 277
164	**270**	**23**	**37**	**169**	**123**	**37**	**438**	**120**	**26**	**30**	**50**	**55**	**15**	**21**	**13 144**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Evolutie van het rendement, de ob

Vennootschappen welke hun vo

OMSCHRIJVING	Banken	Verzekeringen	Financiële en immobiliënvennootschappen	Kleinhandel	Groothandel en buitenlandse handel	Metaalverwerkende nijverheid	IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	Industrie der non-ferrometalen	Textielnijverheid	Voedingsmiddelenindustrie	Houtnijverheid	Scheikundige nijverheid	Glasnijverheid	Elektriciteit
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van kapitaal en reserves (%) :														
1958	7,48	12,73	5,78	5,79	2,17	4,89	4,27	6,07	1,54	3,40	2,12	3,18	4,93	7,39
1959	7,27	14,41	5,26	5,64	2,39	5,06	2,44	6,02	1,23	4,39	1,78	3,07	6,86	7,18
1960	7,24	13,58	5,07	5,72	2,34	5,85	3,74	6,74	2,06	4,77	2,22	3,60	9,45	7,41
1961	7,57	13,02	4,80	6,16	2,97	6,18	4,30	6,89	2,18	4,37	2,25	4,39	9,41	7,04
1962	7,27	13,71	6,13	5,48	2,17	6,29	2,98	6,41	1,92	4,08	2,48	4,63	6,76	7,19
1963	7,17	12,67	4,31	4,29	2,56	6,64	1,75	4,39	1,50	3,55	0,54	4,57	6,04	6,89
1964	7,32	11,55	4,21	2,43	2,50	3,50	1,01	4,23	1,74	3,33	1,31	4,78	6,33	6,68
1965	7,16	10,53	4,10	2,81	2,20	4,50	1,80	5,49	1,32	3,12	0,63	4,38	5,32	7,07
1966	7,25	10,25	4,08	3,49	2,35	3,31	0,64	4,95	1,58	3,44	1,18	5,10	4,64	6,71
1967	6,77	9,57	3,92	3,04	2,28	3,19	0,49	..	1,28	3,24	..	4,65	3,92	6,91
Obligatieschuld (miljoenen franken ; einde jaar) :														
1959	6 626	6	40 878	949	816	2 030	4 729	45	482	992	66	1 313	189	5 525
1960	7 264	8	46 598	972	907	1 917	4 886	26	453	892	65	1 290	188	5 441
1961	8 293	9	54 034	1 102	1 000	1 937	4 763	10	386	805	96	1 110	247	5 703
1962	10 700	9	57 663	1 072	968	1 918	5 427	28	340	760	94	964	338	7 188
1963	11 096	97	61 639	1 529	930	1 881	5 764	47	357	872	89	881	301	8 602
1964	11 066	113	65 423	1 561	770	1 812	6 343	61	346	995	103	838	375	8 899
1965	11 055	118	72 548	1 515	749	1 851	6 930	58	361	933	91	690	474	12 202
1966 (a)	11 618	152	77 815	1 838	718	2 075	6 551	65	321	894	91	584	452	13 281
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van de nettowinstsaldi (%) :														
1959	54,8	55,9	75,3	47,7	37,2	67,7	86,6	86,7	254,2	60,4	41,4	55,9	67,3	86,4
1960	57,8	61,1	73,0	52,6	24,3	72,3	52,1	61,5	53,6	59,9	35,5	51,0	55,4	85,1
1961	48,5	59,5	62,1	63,2	36,1	64,3	58,1	55,6	49,4	59,5	32,0	66,7	71,1	89,5
1962	45,3	57,6	73,8	69,5	25,1	60,7	62,7	66,1	51,8	49,1	30,2	63,4	59,3	81,8
1963	46,5	60,7	67,0	63,6	37,1	67,9	43,4	73,3	47,8	44,6	10,5	63,9	67,5	76,6
1964	50,4	64,7	65,7	48,9	24,6	36,9	97,7	67,9	42,4	51,7	18 5	60,6	84,3	82,4
1965	48,8	62,2	67,1	48,1	21,8	44,4	108,4	59,3	44,3	43,0	7,7	49,4	73,3	85,6
1966	51,1	62,9	62,0	48,0	24,5	33,4	63,6	78,6	69,6	47,3	16,5	62,8	99,4	82,0
1967	44,3	70,8	71,7	71,2	34,2	45,3	47,3	..	58,0	50,3	..	75,9	67,5	95,8
Gemiddelde 1959/1967	**50,7**	**61,9**	**68,4**	**56,4**	**28,0**	**52,4**	**62,3**	**66,7**	**54,5**	**51,1**	**22,7**	**61,1**	**70,6**	**84,8**

(a) Voorlopige gegevens. De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.

eschuld en de netto-autofinanciering

nste bedrijfszetel in België hebben

Papiernijverheid en grafische bedrijven	Transport	Toerisme	Tussenhandel	Bouwbedrijf	Steenkolenmijnen	Kleinijverheid	Cementnijverheid en aanverw. bedrijven	Groeven	Kalknijverheid	Ceramische nijverheid	Tabaksnijverheid	Uitgeverij, boekhandel, pers	Filmen, theaters	Ambacht	Totaal
3,37	4,42	3,13	3,64	3,91	6,70	3,08	5,93	7,40	3,21	2,76	2,59	2,46	6,41	1,58	4,72
2,99	3,18	3,31	3,97	3,34	0,69	2,17	4,83	7,51	3,29	2,94	3,23	3,40	5,14	1,31	4,11
2,90	3,31	1,15	4,29	2,90	0,49	2,43	5,51	8,19	3,55	2,59	3,14	3,73	5,47	1,25	4,51
3,48	3,49	1,63	3,21	3,03	0,84	2,60	5,64	6,71	4,11	2,84	3,41	3,57	4,44	1,21	4,71
3,39	2,63	1,89	3,65	3,18	1,09	2,92	6,77	7,83	4,07	3,33	3,02	3,78	4,26	2,08	4,76
2,58	2,53	2,16	3,04	3,72	1,99	2,70	5,63	6,76	3,13	1,90	3,49	4,12	1,78	1,37	4,17
2,25	2,26	2,50	2,77	2,96	3,32	1,82	5,71	7,25	2,83	2,79	2,82	5,00	3,27	0,88	3,79
2,23	2,35	2,11	2,87	2,76	1,52	2,38	5,43	7,15	2,43	3,06	3,80	5,61	1,12	1,06	3,84
1,54	2,25	2,71	2,71	2,80	0,91	1,61	5,19	6,66	2,12	2,81	4,17	4,76	2,47	0,70	3,62
..	2,10	..	..	..	0,88	..	5,73	..	..	..	..	..	..	..	3,47
337	1 452	27	83	355	860	31	487	9	26	26	57	23	10	39	68 974
304	1 451	25	77	350	535	34	700	8	26	30	52	21	14	39	75 060
290	1 794	22	75	380	471	33	640	16	25	45	47	19	21	40	83 744
275	2 083	21	59	388	398	32	612	16	24	45	42	32	23	45	91 964
246	2 011	20	64	483	253	31	845	13	24	45	37	30	19	39	98 976
270	1 644	16	24	480	339	22	799	25	31	46	14	23	15	43	103 299
225	1 509	18	24	443	308	23	726	27	30	47	24	28	15	39	113 984
174	1 386	18	26	433	283	21	685	29	18	47	18	32	14	39	120 392
53,9	129,2	42,3	35,3	43,4	—	53,6	63,6	82,3	44,2	144,4	51,9	24,1	47,6	27,5	70,7
44,0	142,4	183,3	49,3	38,8	—	43,6	62,9	77,2	28,6	—	31,8	23,8	45,3	23,5	64,3
46,9	84,4	154,5	28,3	44,8	—	45,8	59,3	67,6	24,1	63,8	42,5	29,8	74,1	17,1	64,1
43,5	202,9	25,0	32,5	53,8	—	31,9	60,7	65,7	37,8	49,3	47,8	30,2	181,8	26,1	62,4
49,2	1 511,1	33,3	25,3	41,4	—	31,9	61,8	89,0	24,8	53,8	59,8	32,1	—	15,7	60,4
39,2	236,6	39,1	23,4	29,0	400,0	36,0	68,5	60,6	23,9	80,0	136,4	41,9	1400,0	11,8	55,9
49,4	138,2	36,8	24,7	22,1	—	29,7	57,0	47,5	20,0	70,0	46,2	35,2	—	11,5	54,6
43,8	62,8	36,6	39,8	19,4	—	34,8	59,4	62,1	28,6	110,7	50,0	34,9	37,5	7,5	53,3
..	—	..	..	..	—	..	70,2	..	..	..	..	..	..	..	55,0
45,9	**165,6**	**39,7**	**30,6**	**31,9**	—	**37,0**	**62,3**	**65,2**	**26,8**	**88,2**	**50,0**	**32,4**	**150,0**	**16,4**	**60,5**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Winstmakende Belgische vennootschappen op aandelen (a)

Gemiddelde jaarlijkse winstsaldi en dividenden van 1949 tot 1967 der getelde vennootschappen met bedrijfszetel in België

BEDRIJFSTAK	Gemiddelde winst (miljoenen franken)	Gemiddelde betaalbaar gestelde dividenden	
		Miljoenen franken	Percentages van de winst
Elektriciteit	1 655	1 395	84,3
Financiële en immobiliënvennootschappen	2 768	1 795	64,8
Groeven	145	91	62,8
Steenkolenmijnen	603	456	75,6
Glasnijverheid	309	202	65,4
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	1 350	744	55,1
Cementnijverheid en aanverwante bedrijven	537	312	58,1
Verzekeringsmaatschappijen	601	347	57,7
Banken	1 358	690	50,8
Industrie der non-ferrometalen	828	455	55,0
Voedingsmiddelennijverheid	1 113	522	46,9
Metaalverwerkende nijverheid	2 777	1 254	45,2
Scheikundige nijverheid	1 661	843	50,8
Ceramische nijverheid	51	25	49,0
Kleinhandel	402	195	48,5
Papiernijverheid	360	142	39,4
Kleinijverheid	86	32	37,2
Textielnijverheid	1 031	362	35,1
Groothandel en buitenlandse handel	1 383	304	22,0
Overige bedrijfstakken	2 227	842	37,8
Gemiddeld totaal	**21 245**	**11 008**	**51,8**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) De aandacht zij er op gevestigd dat de zonder winst of met verlies werkende vennootschappen niet in de statistiek zijn opgenomen.

VIJFDE DEEL

INVESTERINGEN EN VERBRUIK

HOOFDSTUK ÉÉN

INVESTERINGEN

Tegen werkelijke prijzen blijkt uit de door het Nationaal Instituut voor de Statistiek en de Commissie van de Nationale Boekhouding herziene gegevens, voornamelijk als gevolg van een veel minder sterke stijging der voorraden, een vooruitgang met 3 % van 1964 tot 1965, tegen 27 % van 1963 tot 1964 ; het voorlopig herziene bedrag lag in 1966 11 % hoger dan het jaar tevoren. Tegen vaste prijzen zou het van 1963 tot 1964 waargenomen peil plaats hebben gemaakt voor een lichte teruggang (— 1,2 %) in 1965 en vervolgens voor een aanzienlijke stijging (+ 7,5 %) van 1965 tot 1966.

De ramingen bij het opstellen van een nationaal budget doen in 1967 ten opzichte van 1966 een lichte daling naar volume uitkomen, die voortvloeit uit de afgenomen bedrijvigheid in de bouwsector en uit de waarschijnlijke stilstand die opgetreden is in de wijzigingen welke de voorraden ondergaan.

De afdeling industriële statistieken van het Nationaal Instituut voor de Statistiek wijdde een studie aan de industriële investeringen in 1966 (1). De gegevens hebben, enerzijds, betrekking op de werkelijk in bedrijf zijnde industriële instellingen die ten minste 20 werknemers in bedrijf hadden — ten hoogste 50 werknemers in het bouwbedrijf —, anderzijds, op de nieuwe industriële instellingen, d.w.z. instellingen die reeds hadden geïnvesteerd zonder nog de bedrijvigheid te hebben uitgevoerd waarvoor zij werden opgericht. Voor deze laatste is er geen grens aan de verwachte omvang voor het aantal werknemers.

Verdeeld per grote bedrijfstakken vertoont de bruto vaste kapitaalsvorming van 1964 tot 1966 een duidelijke teruggang in de extractieve industrieën en meer bijzonder in de steenkolenmijnen, terwijl bij de fabrieksnijverheid, die zelf driekwart van alle industrieën vormen, de metaalvoortbrengende industrieën in 1966, zoals tijdens de twee voorafgaande jaren, het grote aandeel van bijna 50 % vormen. Hieruit vloeit voort dat op het totaal der nijverheidsinvesteringen het aandeel van de metaalvoortbrengende nijverheid 35 % bedraagt ; water, gas en elektriciteit 19 % ; de chemische industrieën 8,7 % ; de voedingsmiddelennijverheid 7,8 % ; de textielnijverheid, de metaalertsenindustrie en het bouwbedrijf elk iets meer dan 5 %. Tussen 1965 en 1966 traden er weinig wijzigingen op in deze verhoudingen, behalve wat betreft de metaalindustrie, waar de ijzer- en staalnijverheid haar relatieve omvang bijna verdubbelt.

(1) De investeringen in de nijverheid in 1966 (*Statistisch Tijdschrift*, nr. 3, maart 1968, blz. 221-231), [Nationaal Instituut voor de Statistiek].

De investeringen per werknemer tonen de enorme verschillen die op structureel gebied de activiteitsgroepen kenmerken : in 1966 benaderen de gemiddelde bedragen voor petroleumraffinaderijen en elektriciteit 500 miljoen frank ; gas overschrijdt 300 miljoen ; water 200 miljoen ; de ijzer- en staalindustrie 100 miljoen ; de chemische industrieën 90 miljoen ; de mijnen, groeven en aanverwante industrieën 70 miljoen. De metaalverwerkende nijverheid toont slechts een bedrag van een weinig meer dan 40 miljoen.

De investeringen van nieuwe vestigingen tonen in 1966 een teruggang ten opzichte van 1965, teruggang die voornamelijk werd teweeggebracht door de metaalindustrieën doch gedeeltelijk opgevangen door de vooruitgang bij de chemische nijverheid, welke vooruitgang volgens de verwachtingen in 1967 nog in een versneld tempo zal zijn toegenomen.

Ten slotte wordt de evolutie van de tussen 1960 en 1966 aan de outillage van de nijverheid bestede bedragen, tegen de prijs van 1963, gekenmerkt door een stijging met 74 % van de totale investeringen ; bij de extractieve industrieën is er een teruggang met bijna 10 % ; wat elektriciteit, gas en water betreft is er een vooruitgang met 3,5 % ; bij de fabrieksnijverheid een stijging met 72 % en bij het bouwbedrijf een stijging met 124,5 %. Opgemerkt moet worden dat de vooruitgang die geboekt werd bij de metaalverwerkende nijverheid alsmede bij de chemische industrie en aanverwante bedrijfstakken het meest spectaculair is : op 6 jaar tijd bedroeg deze vooruitgang een weinig meer dan 200 %.

De in België verwachte teruggang van de buitenlandse investeringen kwam in 1967 tot stilstand en maakte plaats voor een stijging met meer dan 100 %. namelijk van 5 472 miljoen frank tot 12 943 miljoen frank. De vergelijkende waardering van deze bedragen per grote bedrijfstak toont aan dat het voornaamste gedeelte van deze vooruitgang te danken is aan de chemische nijverheid die, van 2 897 miljoen tot 9 988 miljoen met meer dan 300 % stijgt, en aan de dienstenverlenende sector die een vooruitgang van dezelfde omvang boekt. Want de metaal- en vooral de textielsector, daarentegen, liepen in 1967 ten opzichte van 1966, toen de daling reeds aanzienlijk was, nog verder terug.

De wet van 14 juli 1966 werd begin 1967 van kracht. Bij het koninklijk besluit nr. 1, genomen ter uitvoering van de wet van 31 maart 1967, tot toekenning van bepaalde machten aan de Koning ten einde de economische heropleving, de bespoediging van de regionale reconversie en de stabilisatie van het begrotingsevenwicht te verzekeren, wordt een Fonds voor de Economische Expansie en Regionale Reconversie opgericht. Bovendien beperkt deze wet in de mate van het mogelijke de voornaamste voordelen der economische expansiewetten tot die streken, die er het meest behoefte aan hebben, terwijl de krachtens de wet van 14 juli 1966 bepaalde bijkomende voordelen slechts moeten worden verleend aan de investeringen die verricht worden in de nijverheidszones, erkend als zijnde van nationaal belang en gelegen in de ter toepassing van genoemde wet omschreven streken.

Nieuwe investeringen worden aangemoedigd door bepaalde fiscale voordelen. Het betreft voornamelijk de vrijstelling, voor een beperkte periode van vijf belastingsjaren, van de vennootschapbelasting op de normale inkomsten uit participaties of uit de aandelen der geïnvesteerde kapitalen, waarop werd

ingetekend bij de kapitaalvorming of -verhoging van een vennootschap, de verbetering van het fiscaal stelsel met betrekking tot de fusie of de splitsing van vennootschappen alsmede tot de inbreng van bedrijfstakken, het recupereren, zonder tijdsbeperking, der bedrijfsverliezen die de tussen 31 januari 1967 en 3 december 1969 opgerichte vennootschappen tijdens hun eerste vijf dienstjaren zullen lijden.

Bovendien kunnen, met ingang van het dienstjaar 1968, de bijkomende lasten, die de effectieve investeringswaarde der afschrijfbare elementen bezwaren, rechtstreeks worden afgeschreven tijdens het jaar waarin deze kosten werkelijk worden gedragen.

Om het vormen en het aanwenden van kapitalen voor produktieve investeringen te bevorderen, werden besluiten genomen en werd een Hoge Raad voor de Financiën als adviserend orgaan voorzien, ten einde de coördinatie der diverse sectoren van de kapitaalmarkt te verbeteren. Bovendien werden de statuten van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, van de Algemene Spaar- en Lijfrentekas en van de Nationale Investeringsmaatschappij tot dit zelfde doel gewijzigd. Ten slotte werden nieuwe besluiten genomen om de particuliere spaarkassen van meer nabij in te schakelen bij de financiering van de economische expansie.

Het bedrag der investeringen, die de voordelen bepaald bij de wetten van 17 en 18 juli 1959 en van 14 juli 1966 genoten, bereikte in 1967 een maximum, met een weinig meer dan 31 miljard, of bijna het dubbele van het voorgaande jaar. Zoals eerder werd gezegd, werd in 1966 in versterkte mate van overheidswege deel genomen in de uitgaven voor industriële outillage ; deze uitzonderlijke groei schijnt echter voornamelijk het gevolg te zijn van een structurele ontwikkeling in de nijverheid. Het is opvallend dat de chemische nijverheid haar omvang bijna verviervoudigt en, zoals in 1962, wederom de industrie wordt met de meest aanzienlijke investeringen, waarbij zij meer dan tweemaal de metaalverwerkende nijverheid, die toch opnieuw een vooruitgang vertoont, en zéér ver de metaalvoortbrengende nijverheid overtreft, waar het recordbedrag van 1964 dateert. Een andere sector die in dit verband een aanzienlijke vooruitgang toont is de branche van bouwmaterialen waar eveneens een maximum wordt bereikt. Ten slotte moet worden opgemerkt dat de door de Overheid voor de outillage van terreinen bestemde sommen eveneens een recordhoogte hebben bereikt, namelijk meer dan 600 miljoen, tegen circa 100 miljoen in 1966 en 180 miljoen voor het vroegere recordjaar 1962.

★

★ ★

Sectoriële spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959 en van 14 juli 1966

(miljoenen franken)

BEDRIJFSTAK	1961	1962	1963	1964	1965	1966 (a)	1967	Totaal (b)
Steenkolenmijnen en groeven	*604*	*12*	*24*	—	—	*288*	*141*	*1 659*
Energie	*3*	*150*	—	—	—	*1 093*	—	*1 386*
Metaalvoortbrengende nijverheid	*8 431*	*4 589*	*1 839*	*17 753*	*1 914*	*2 206*	*626*	*54 027*
IJzer- en staalnijverheid	8 219	3 620	1 441	17 216	1 902	2 055	283	50 547
Nijverheid der non-ferrometalen	211	969	398	537	12	151	343	3 479
Metaalverwerkende nijverheid	*6 497*	*1 731*	*7 830*	*1 426*	*11 362*	*5 463*	*7 216*	*43 958*
Scheikundige nijverheid	*4 899*	*4 838*	*1 424*	*4 747*	*2 191*	*4 747*	*16 343*	*42 777*
Eigenlijke scheikunde	1 065	2 456	717	3 844	1 853	4 489	11 981	29 041
Petroleum	2 088	183	—	341	—	—	1 877	4 489
Rubber	1 189	195	252	557	28	—	50	2 308
Papier en drukkerijen	558	2 004	454	5	309	258	2 435	6 938
Textiel- en confectienijverheid	*896*	*788*	*912*	*1 477*	*1 257*	*1 210*	*1 583*	*9 821*
Voedingsmiddelennijverheid	*1 550*	*562*	*317*	*31*	*43*	*456*	*1 222*	*6 199*
Houtnijverheid	*233*	*163*	*318*	*99*	*20*	*220*	*482*	*1 924*
Bouwstoffennijverheid, enz.	*661*	*563*	*1 429*	*125*	*1 097*	*749*	*2 313*	*7 975*
Materialen, glas	563	521	1 429	125	1 097	688	2 076	7 377
Ondernemingen van bouwwerken	98	41	—	—	—	61	237	598
Diversen	*212*	*585*	*455*	*24*	*205*	*406*	*1 204*	*3 624*
w.o. : uitrusting van terreinen door de openbare diensten	49	181	44	24	143	96	609	1 156
Totaal ...	**23 986**	**13 981**	**14 548**	**25 681**	**18 089**	**16 837**	**31 131**	**173 350**

(a) Herziene gegevens.
(b) Vanaf 1959.

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Sectoriële spreiding van de voorziene buitenlandse investeringen

(miljoenen franken)

BEDRIJFSTAK	1963	1964	1965	1966	1967
Metaalvoortbrengende nijv. .	2 496 750	1 482 720	10 363 549	1 184 450	855 200
Scheikundige nijverheid	1 506 000	5 984 355	5 994 466	2 897 010	9 988 000
Textielnijverheid	244 500	354 200	906 240	226 106	13 100
Andere industrieën	685 000	667 350	60 267	481 700	325 800
Totaal nijverheid	*4 932 250*	*8 488 625*	*17 324 522*	*4 789 256*	*11 182 100*
Totaal handel	*175 558*	*325 342*	*268 539*	*373 963*	*283 841*
Totaal diensten.....	*336 575*	*261 947*	*413 523*	*578 757*	*1 477 144*
Algemeen totaal ...	**5 444 383**	**9 075 914**	**18 006 584**	**5 741 976**	**12 943 085**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Administratie van de Nijverheid.

Nationale Investeringsmaatschappij

Sectoriële spreiding van de beslissingen tot tussenkomst uitgevoerd van 1963 tot einde 1966 (a)

BEDRIJFSTAK (b)	Bedrag	
	Miljoenen franken	In %
Landbouw, bosbouw, visvangst	12,8	1,08
Voedingsmiddelennijverheid	140,1	11,84
Textielnijverheid	138,2	11,65
Hout, kurk- en plastieknijverheid	28,2	2,38
Papiernijverheid, druk- en uitgeversbedrijf ..	88,6	7,47
Ledernijverheid	8,0	0,67
Metaalvoortbrengende nijverheid	147,2	12,41
Metaalverwerkende nijverheid	229,7	19,37
Nijverheid van de mineraalprodukten (met uitzondering van petroleum- en steenkoolderivaten)	4,5	0,37
Nijverheid van de petroleum- en steenkoolderivaten	4,5	0,37
Bouwnijverheid	22,0	1,85
Elektriciteit, gas, water en stoom	182,7	15,40
Diensten	154,6	13,03
Diversen (c)	25,0	2,11
Totaal ...	**1 186,1**	**100,0**

Bron : Nationale Investeringsmaatschappij.

(a) De gegevens voor 1967 zijn nog niet beschikbaar.

(b) Volgens de rangschikking van het Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(c) Deze rubiek betreft de vennootschappen welke een bedrijvigheid hebben in verschillende bedrijfstakken.

HOOFDSTUK II

VERBRUIK

De toeneming van het particulier verbruik daalde verder in 1967. In 1966 bedroeg de toeneming van het particulier verbruik nog 2,9 % in vaste prijzen, maar in prijzen van 1966 uitgedrukt, worden de particuliere bestedingen in de nationale boekhouding geraamd op 599 miljard, tegen 588 in 1966, wat een toeneming naar volume zou uitmaken van slechts 1,8 %.

Bij de warenhuizen steeg het gemiddeld indexcijfer van de omzet slechts met 2,7 %. Schakelt men de prijsstijging van 2,9 % uit, dan bekomt men een omzet in vaste prijzen die iets lager lag dan in 1966. Het feit dat de verkoop in de warenhuizen geen vooruitgang kende, lag vooral in de kleinere omzet van textiel- en kledingstukken, van meubilair en van huishoudartikelen.

De verkoop in zelfbediening, daarentegen, nam verder in sterke mate toe, zodat het indexcijfer van de omzet in de zelfbedieningsbedrijven (supermarkten inbegrepen) met 22 % steeg. Die toeneming wordt echter beïnvloed door de oprichting van nieuwe supermarkten in de randgemeenten der grote steden zodat zij niet representatief is voor de algemene evolutie van het gezinsverbruik.

Tot nog toe leveren de warenhuizen nog steeds het belangrijkste statistisch materiaal voor de studie van de binnenlandse bestedingen op korte termijn. De sectoren die er in 1967 van de sterkste omzetstijging konden profiteren, waren die van de gewone huishoudartikelen, de rookwaren, de reukwaren en de foto- en kinematografische artikelen ; bij deze rubrieken was de toeneming begrepen tussen 6 en 18 %. Het verteer van de bevolking, bestemd voor de aanschaffing van voedingswaren bedraagt thans nog 25 %, daar waar dit b.v. in 1953 nog 30 % bedroeg. De bevolking verbruikt echter thans grotere hoeveelheden vis, kaas, buitenlandse vruchten, chocolade, margarine, olie en alcoholische dranken, alsook vlees, dat een belangrijk gedeelte uitmaakt van het huishoudbudget. Het totaal gewicht van het geslacht vlees in de openbare en private slachterijen bedroeg in 1967 548 duizend ton, tegen 500 duizend ton het voorgaande jaar, dit is een toeneming van 9,6 %. Bovendien stelt men nog vast dat diepvries-produkten courant verkocht beginnen te worden en dat voor deze produkten nog een sterke expansie mag worden verwacht in de eerstvolgende jaren.

De uitgaven voor reizen en vrijetijdsbesteding zouden in 1967, mede door het milde zomerweer dat toen heerste, eveneens een sterke ontwikkeling hebben gekend. De afzet van nieuwe personenwagens steeg ditzelfde jaar opnieuw met 3 % daar waar hij het jaar tevoren met iets meer dan 1 % was gedaald.

Het succes van de verkoop op afbetaling en van de persoonlijke leningen groeit nog steeds. Bij deze laatste nam het totaal bedrag der verleende kredieten het eerste halfjaar met 11 % toe en het tweede halfjaar met 6 % ten opzichte van dezelfde periode in 1966 ; het aantal afgesloten contracten steeg in 1967 met 6 %.

Bij de verkoop op afbetaling daarentegen was het aantal afgesloten contracten iets kleiner dan in 1966 maar het totaal verleend krediet lag 7 % hoger.

Op 15 juni 1967 werd een nieuw koninklijk besluit genomen (*Belgisch Staatsblad* van 4 juli 1967) waarbij bepaalde uitvoeringsmaatregelen van de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling versoepeld werden met het oog op de economische expansie.

Daar het verleend krediet bij verkoop op afbetaling en persoonlijke leningen slechts één der vele elementen uitmaakt die de evolutie van het particulier verbruik beïnvloeden, is de invloed van die beide verkoopsvormen op het totaal verbruik doorgaans niet zeer sterk, tenzij in bepaalde sectoren zoals die van de verkoop van huishoudapparaten en personenwagens. Er bestaat inderdaad een sterk positieve correlatie tussen de evolutie van de verkoop van personenwagens en huishoudapparaten, enerzijds, en de evolutie van het aantal contracten van verkoop op afbetaling, anderzijds, 40 % van de personenwagens, bijvoorbeeld, worden op krediet verkocht. Enigszins verontrustend is wel de stijging met meer dan 11 % van het aantal schuldenaars die in de loop van het tweede halfjaar in gebreke bleven tot het betalen van drie of meer vervallen termijnen. Hieruit mag worden afgeleid dat de reglementering van de verkoop op afbetaling noodzakelijk is.

In 1967 werd meer gespaard dan het jaar tevoren. Het particulier tegoed bij de A.S.L.K. en de private spaarkassen steeg met 12 %, tegen slechts 9,3 % in 1966. Bij de banken kenden de spaartegoeden der depositoboekjes en der rekeningen op termijn, zoals in 1966, een toeneming van 18 %. Deze relatief sterke toeneming van het spaarwezen in 1967 was voor een groot deel oorzaak van de stagnering van het gezinsverbruik. Die evolutie wijst erop dat het publiek een afwachtende houding aanneemt ten opzichte van de huidige economische conjunctuur.

★

★ ★

Verkoop van verbruiksgoederen (a)

Indexcijfers per sector en per goederensoort

(maandgemiddelde 1964 = 100)

OMSCHRIJVING	1965	1966	1967
Warenhuizen :			
Algemeen indexcijfer	**108**	**115**	**118**
Voedingswaren	*108*	*116*	*123*
Bederfelijke	107	113	123
Niet-bederfelijke	108	116	121
Restaurant	115	131	135
Textiel en kledingsartikelen	*106*	*111*	*110*
Stoffen per meter	95	93	85
Bovenkleding voor heren en jongens	113	130	131
Bovenkleding voor dames, jonge dames en meisjes	110	120	120
Tricotagewaren, linnengoed, hemden, hoeden	106	109	110
Garen, band, patronen	106	111	111
Schoenen en pantoffels	103	106	105
Diverse opschikartikelen	103	102	100
Stoffering	*109*	*113*	*109*
Textiel	109	111	107
Meubelen, luchters, versiering	108	115	111
Huishouden	*109*	*118*	*120*
Huishoudartikelen	108	117	124
Elektrische en andere huishoudtoestellen	110	120	118
Tabak, rookgerief	*112*	*125*	*147*
Boek- en papierhandel, fotografie, enz.	*110*	*122*	*128*
Boekhandel	114	126	133
Papierhandel	107	117	121
Foto- en kinematografische artikelen	131	156	177
Parfumerie, toilet	*111*	*123*	*130*
Spellen, speelgoed, sport- en reisartikelen	*107*	*119*	*124*
Verkoop in zelfbediening :			
Algemeen indexcijfer	**120**	**146**	**178**
Verkoop in supermarkten	*119*	*143*	*173*
bederfelijke voedingswaren	120	143	172
niet-bederfelijke voedingswaren en diverse produkten	118	143	174
Andere verkopen in zelfbediening van de grote distributieondernemingen	*124*	*156*	*197*
Verbruikscooperaties :			
Algemeen indexcijfer	**108**	**112**	**115**
Bakkerij	*98*	*102*	*108*
Voedingswaren (exclusief de bakkerijen)	*107*	*113*	*115*
Kleding	*99*	*99*	*101*
Meubilering	*86*	*101*	*94*
Huishoudartikelen	*108*	*112*	*133*
Tabak	*117*	*122*	*125*
Boek- en papierhandel	*62*	*66*	*65*
Parfumerie, weeldeartikelen	*104*	*117*	*124*
Restaurant, tea-room	*104*	*102*	*110*
Diversen	*131*	*132*	*137*
Kettingwinkels :			
Voedingswaren	*118*	*134*	*156*
Andere produkten dan voedingswaren	*105*	*119*	*128*

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Berekend op basis van gegevens bezorgd door zekere kleinhandelsondernemingen (zie : Koninklijk besluit van 4 februari 1965, *Belgisch Staatsblad* van 3 maart 1965).

Verkoop van verbruiksgoederen in 1967

(maandgemiddelde 1964 = 100)

MAAND	Warenhuizen	Coöperaties	Ketting winkels (voedingswaren)
Januari	105	116	144
Februari	99	105	140
Maart	117	116	155
April	117	112	153
Mei	111	114	153
Juni	118	130	171
Juli	115	103	144
Augustus	104	106	147
September	118	114	155
Oktober	117	111	153
November	131	115	155
December	167	140	200

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop van verbruiksgoederen in 1967

Voedingswaren (a)

(overeenstemmende maand in 1966 = 100)

MAAND	Maandindexcijfers van de verkoop van voedingswaren			Indexcijfer der kleinhandelsprijzen (voedingswaren)	Door het indexcijfer der kleinhandelsprijzen verbeterde maandindexcijfers		
	Warenhuizen (b)	Coöperaties	Kettingwinkels		Warenhuizen	Coöperaties	Kettingwinkels
Januari	107	103	117	103	104	100	114
Februari	106	101	117	103	103	98	114
Maart	114	105	119	103	111	102	116
April	103	101	114	103	100	98	111
Mei	107	107	118	102	105	105	116
Juni	118	119	132	102	116	117	129
Juli	95	100	113	103	92	97	110
Augustus	108	100	113	103	105	97	110
September	112	101	117	103	109	98	114
Oktober	101	96	111	103	98	93	108
November	106	102	111	103	103	99	108
December	101	99	112	103	98	96	109

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek. en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Exclusief de bakkerijen.
(b) Inclusief de restaurants.

Verkoop op afbetaling

Aantal contracten en jaarlijks verleend krediet volgens de aard der goederen

AARD DER GOEDEREN	Aantal contracten			Verleend krediet					
				Miljoenen franken			%		
	1965	1966	1967	1965	1966	1967	1965	1966	1967
Vrachtwagens en bestelwagens, autobussen, zwaar vervoermaterieel	10 424	9 869	10 618	1 322	1 350	1 424	10,0	9,5	9,3
Landbouwmaterieel en landbouwtractoren	4 396	4 624	3 894	264	342	371	2,0	2,4	2,4
Personenauto's (exclusief autobussen) .	125 823	129 091	139 043	5 635	6 081	6 714	42,8	42,9	43,9
Moto's, scooters, bromfietsen, rijwielen	17 819	17 039		124	114		1,0	0,8	
Textielwaren, bontartikelen, klederen .	751 502	724 612	15 715	655	653	108	5,0	4,6	0,7
Boeken	44 231	51 731	587 638	170	171	659	1,3	1,2	4,3
Bedrijfsuitrusting, andere dan de artikelen vermeld in de voorgaande rubrieken (handel, ambacht, nijverheid, vrije beroepen).....	20 447	16 040	51 186	1 257	1 426	163	9,5	10,1	1,1
Huishoudartikelen en voorwerpen voor persoonlijk gebruik, niet elders genoemd	690 076	751 164	15 082	3 669	3 956	1 531	27,8	27,9	10,0
Diensten (reizen, herstellingen van motorvoertuigen)	7 044	7 053	720 904	85	87	4 240	0,6	0,6	27,8
Totaal ...	**1 671 762**	**1 711 223**	9 200	**13 181**	**14 180**	68	**100,0**	**100,0**	0,5
			1 553 280			**15 278**			**100,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop op afbetaling

Jaarlijks verleend krediet

FINANCIERINGSVORM	1966			1967		
	Aantal	Bedrag		Aantal	Bedrag	
		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%
Rechtstreekse financiering door de verkopers	872 833	6 783	40	921 490	7 680	42
Financiering door tussenkomst in het contract van :						
— banken	123 342	4 504	26	128 889	4 840	26
— financieringsorganismen en particulieren	555 931	5 912	34	492 550	5 923	32
Totaal ...	**1552 106**	**17 199**	**100**	**1 542 929**	**18 443**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop op afbetaling

Achterstallen van drie of meer vervallen termijnen

FINANCIERINGSVORM	Aantal uitstaande contracten op 30 juni		Schuldenaars welke, in de loop van het 2e halfjaar, in gebreke gebleven zijn tot het betalen van 3 of meer vervallen termijnen			
			1966		1967	
	1966	1967	Aantal	%	Aantal	%
Rechtstreekse financiering door de verkopers	820 402	891 208	26 900	57	34 638	66
Financiering door tussenkomst in het contract van :						
— banken	133 030	135 931	1 699	4	1 405	3
— financieringsorganismen en particulieren	547 684	549 247	18 642	39	16 635	31
Totaal...	**1 501 116**	**1 576 386**	**47 241**	**100**	**52 678**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Persoonlijke leningen

Verleende kredieten per semester

FINANCIERINGSVORM	2e halfjaar 1966			1e halfjaar 1967			2e halfjaar 1967		
	Aantal contracten	Bedrag		Aantal contracten	Bedrag		Aantal contracten	Bedrag	
		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%
Banken.....	25 772	786	32	28 469	882	33	31 512	1 014	37
Financieringsorganismen en particulieren	69 506	1 674	68	74 349	1 830	67	69 489	1 732	63
Totaal ...	**95 278**	**2 460**	**100**	**102 818**	**2 712**	**100**	**101 001**	**2 746**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Persoonlijke leningen gefinancierd door banken, financieringsorganismen en particulieren

Indeling volgens het aantal contracten en de waarde tijdens het tweede halfjaar

TERMIJN	Aantal contracten							
	tot 5 000 F		van 5 001 tot 10 000 F		van 10 001 tot 35 000 F		van 35 001 tot 150 000 F	
	1966	1967	1966	1967	1966	1967	1966	1967
tot 6 maanden	706	547	680	600	722	910	330	408
van 7 tot 12 maand.	2 703	2 356	13 158	12 504	7 626	9 031	1 674	2 241
van 13 tot 24 maand.	501	325	647	541	50 160	51 573	11 458	14 743
25 maanden en meer .	24	42	39	101	599	638	4 251	4 441
Totaal ...	**3 934**	**3 270**	**14 524**	**13 746**	**59 107**	**62 152**	**17 713**	**21 833**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

ZESDE DEEL

BUITENLANDSE ECONOMISCHE BETREKKINGEN

HOOFDSTUK ÉÉN

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE

AFDELING I. — HANDELSPOLITIEK

Een der voornaamste doelstellingen van de handelspolitiek is de verruiming van de buitenlandse afzetmarkten. De export van de B.L.E.U. is, in hogere mate dan bij het merendeel der andere Westeuropese landen het geval is, gericht op de ontwikkelde landen. In 1967 was bijna 86 % der verkopen aan het buitenland bestemd voor de O.E.S.O.-landen. Sedert meerdere jaren wordt dan ook een grotere geografische spreiding nagestreefd. Het ligt geenszins in de bedoeling de traditionele markten te verwaarlozen, doch wel op grotere schaal binnen te dringen in de potentiële en braakliggende afzetgebieden van de ontwikkelingslanden en de landen met Staatshandel. Elk jaar doorkruisen handelsmissies de wereld, onderzoeken de behoeften der bezochte landen en trachten de mogelijkheden van onze industrieën te doen kennen.

In 1967 bezocht een der meest belangrijke missies onder leiding van Z.K.H. Prins Albert achtereenvolgens Singapore, de Philippijnen, Thaïland, en Maleisië. Doch het blijkt in steeds sterkere mate dat het afsluiten van transacties met deze landen afhangt van de door de uitvoerders aangeboden betalingsvoorwaarden.

Hoewel de kwalitatieve aspecten van belang blijven, zijn de financieringsmogelijkheden doorslaggevend. De overheid houdt zich reeds sedert meerdere jaren met dit probleem bezig. Aldus werden in het kader van de wet van 4 juni 1964, Staatskredieten verstrekt speciaal aan Turkije, Griekenland, India, Pakistan en Marokko. Het grootste gedeelte van deze kredieten wordt gebonden aan de aankoop van Belgische goederen.

Meer recent, machtigt het koninklijk besluit nr. 6 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967), het Rijk een gedeelte van de interest te financieren die verschuldigd is op kredieten, bestemd voor de export van kapitaalgoederen naar de ontwikkelingslanden. Bij koninklijk besluit nr. 51 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967), werd dit voordeel voor alle landen van toepassing verklaard, met uitzondering van de landen

van de Europese Economische Gemeenschap. In de praktijk zijn het voornamelijk de landen van Oost-Europa die van de verruiming van deze maatregel zullen profiteren. Bovendien werden in januari 1968 door de Belgische Regering maatregelen getroffen inzake de vrijstelling van belasting bij de uitvoer. Deze maatregelen werden op 1 april 1968 van kracht (1).

De Beneluxlanden zijn overgegaan tot de autonome liberalisatie van een groot aantal produkten uit Oost-Europa. Momenteel geldt deze maatregel voor Polen, Hongarije, Tchechoslowakije, Bulgarije en Roemenië.

Indien het marktevenwicht zou worden verstoord, of indien een stilstand zou optreden in de Beneluxexport, of indien een tegengestelde evolutie aan de dag zou treden in de handelsbetrekkingen — dit zou o.m. het geval zijn indien een Oosteuropees land intensief gebruik zou maken van de liberalisatie zonder dat de Beneluxuitvoer naar dit land een zelfde tendens zou kennen —, dan kunnen één of meerdere produkten van de lijst worden afgevoerd.

Sedert enkele jaren dringen de Oosteuropese staten aan op het afsluiten van akkoorden tot samenwerking met het oog op het versterken van de handelsbetrekkingen. Economische, industriële en technische akkoorden werden gesloten met Polen, Bulgarije, Hongarije, Tchechoslowakije en Zuid-Slavië. Een akkoord met Roemenië is in voorbereiding. Deze akkoorden beogen voornamelijk de ontwikkeling aan te moedigen en te bevorderen van economische, industriële en technische samenwerking.

De samenwerking tussen industriële ondernemingen heeft tot doel een beter gebruik van de produktiecapaciteit, naar een onderlinge complementariteit der geproduceerde goederen, naar een gemeenschappelijke produktie van kapitaalgoederen, en naar het ontwerpen en het uitvoeren van industriële installaties.

Eveneens wordt voorzien in het uitwisselen van technische documentatie en in het organiseren van stages bij de industriële ondernemingen.

AFDELING II. — ALGEMENE EVOLUTIE VAN DE SPECIALE HANDEL

Evenals de twee voorgaande jaren kende het expansietempo van de uitvoer van de B.L.E.U. een vertraging en bedroeg nog 3 % in 1967, tegen 6,8 % in 1966 en 14,2 % in 1965. De invoer vertoonde een gelijkaardige tendens en de vordering was slechts 0,02 % in 1967, tegen respectievelijk 10,2 % en 9,69 % voor de twee voorgaande jaren. De wederuitvoer en de tijdelijke export bedroegen 21,26 % van de totale export.

§ 1. — UITVOER

In 1967 trad er opnieuw een vertraging op in het groeitempo van de uitvoer als gevolg van de conjuncturele verzwakking in sommige geïndustrialiseerde

(1) *Belgisch Staatsblad* van 30 maart 1968.

streken en meer bepaald in West-Europa en van aanpassingsmogelijkheden van de Belgische exportstructuur aan de wijzigende omstandigheden.

De exportstructuur van de B.L.E.U. is nagenoeg ongewijzigd gebleven en heeft betrekking op dezelfde goederengroepen. Zo neemt de textiel- en metaalsector op het huidige ogenblik 41,5 % van de export voor hun rekening. De overige klassieke posten zijn vervoermaterieel 9,7 %, machines en toestellen 9,6 %, en scheikundige produkten 6,9 %.

Bij een analyse van de uitvoer naar de geografische spreiding blijkt dat bijna 90 % van de export gaat naar de industrielanden, terwijl de afzet in de ontwikkelingslanden verder achteruit liep.

Het belang van Europa als afnemer is verder toegenomen : 80 % van de totale export gaat naar vermeld werelddeel. Het aandeel van de E.E.G.-landen is opgelopen tot 63 % en dient te worden toegeschreven aan de voortschrijdende Europese integratiepolitiek. Na Europa blijkt Amerika een belangrijke klant : 11,4 %, waarvan de Verenigde Staten alleen reeds 8,4 % voor hun rekening nemen. De relatieve belangrijkheid van de ontwikkelingslanden bedraagt 2,5 % voor Afrika, 2,3 % voor Latijns Amerika en 3,7 % voor Azië.

De uitvoer naar de landen van de Europese Economische Gemeenschap daalde van 8,7 % in 1966 tot 3,3 % in 1967. Deze achteruitgang is voornamelijk te wijten aan de vertraging van de economische bedrijvigheid. De conjuncturele evolutie in de Europese Gemeenschap en het verloop van de uitvoer van de B.L.E.U. vertonen een parallelle ontwikkeling. Het conjuncturele verloop in 1967 vertoonde een tegenstelling tussen de eerste en tweede helft van het jaar. In het eerste halfjaar heeft de verzwakkingstendens van de economische bedrijvigheid, die in 1966 intrad, zich voortgezet en zelfs versterkt. Tijdens de tweede helft van het jaar hebben zich duidelijke tekenen van herstel gemanifesteerd. De grootste daling bij de export deed zich echter voor gedurende het derde kwartaal; nochtans is dit niet in tegenspraak met de tekenen van herstel die gedurende dit kwartaal aan het daglicht kwamen. Immers het effect van de herleving doet zich met een zekere time-lag voor op de uitvoer en daarenboven heeft de oorlog in het Midden-Oosten met de sluiting van het Suezkanaal en de staking bij het douanepersoneel deze herleving geremd. De nieuwe verlaging van de binnentarieven per 1 juli 1967 heeft mede in het laatste kwartaal enige versnelling gebracht in het handelsverkeer tussen de Lidstaten. De weinig dynamische ontwikkeling in 1967 van de handel van de B.L.E.U. naar de overige Lidstaten is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de verminderde bedrijvigheid in de Duitse Bondsrepubliek met haar uitwerking op de activiteit in de overige Lidstaten, doch in geringere mate ook aan interne faktoren in de andere landen van de E.E.G.

De uitvoer van de B.L.E.U. naar West-Duitsland en Nederland kende een daling van respectievelijk 3,2 % en 0,7 %, terwijl deze naar Frankrijk en Italië toenam met 12,8 % en 24,1 %. De gunstige evolutie van de export naar Italië dient voornamelijk te worden gezien in het kader van de krachtige maar toch evenwichtige stijging van de Italiaanse economische activiteit.

De uitvoer naar de Europese Vrijhandelsassociatie vertoonde een lichte verbetering en bedroeg 2,3 %, tegen 1,2 % in 1966. Deze naar het Verenigd

Koninkrijk kende voor de tweede opeenvolgende maal een daling en bedroeg voor 1967 slechts 3,5 %, tegen 4,8 % in 1966 en 10,9 % in 1965.

Het expansietempo kende een aanmerkelijke versnelling naar Noorwegen (8,4 %) en Zwitserland (4,9 %), terwijl er een daling werd genoteerd naar Zweden (— 8,8 %) en Oostenrijk (— 3,7 %). De sterke inflatoire bestedingsexpansie in Noorwegen heeft een grote invloed gehad op de invoer uit andere landen, terwijl Oostenrijk af te rekenen had met een sterke vertraging. Na een sterke vordering van de uitvoer naar de Oosteuropese landen in 1966 (+ 28,1 %), noteerde men voor 1967 een nog grotere stijging (+ 29,9 %). De export naar Bulgarije verviervoudigde en naar Roemenië was hij tweemaal hoger dan het voorgaande jaar. Niettemin ging de uitvoer naar de overige Oosteuropese landen achteruit : Tsjechoslowakije (— 43,7 %), Polen (— 15,5 %) en Oost-Duitsland (— 15 %). De uitvoer naar de U.S.S.R. nam echter toe met 25,3 %.

De daling van de export naar de Afrikaanse landen is vooral te wijten aan de vermindering naar de Demokratische Republiek Kongo (— 22,8 %). Een exportstijging van 18,8 % werd genoteerd naar Zuid-Afrika en 6,8 % naar de overige Afrikaanse landen. Na een sterke vordering van de uitvoer naar Azië in 1966, bleef deze in 1967 nagenoeg stabiel. Deze naar China en Japan is verder gestegen met respectievelijk 11,7 % en 28,8 %, terwijl er een daling te noteren viel voor Hong-Kong (— 15,4 %) en de overige landen van Azië (— 4,7 %).

Een zeer forse stijging onderging de uitvoer naar Oceanië (+ 25,3 %) en werd vooral veroorzaakt door de sterke aangroei ervan naar Australië (+ 35 %).

Bij een onderzoek naar de verschillende goederengroepen stelt men een sterke vooruitgang vast van de uitvoer van de produkten uit het dierenrijk (43,9 %), wapens en munitie (24,1 %), meubelen, borstels en speelgoed (19 %), precisie-instrumenten (optiek-, meet-, muziek-) (12,9 %), terwijl men vooral een daling kende van de uitvoer van textielstoffen (— 7,7 %), hout en kurk (— 6,4 %).

Wanneer men echter de export analyseert naar de bestemming van de goederen, blijkt dat deze voor slechts 13,1 % bestaat uit kapitaalgoederen, voor 24,9 % uit consumptiegoederen en voor niet minder dan 57,4 % uit grondstoffen en halfffabrikaten voor landbouw en industrie. De uitvoer van grondstoffen en halffabrikaten ging voor 77,5 % naar Europa, voor 14 % naar Amerika, voor 5,7 % naar Azië en, ten slotte, voor 2,5 % naar Afrika. Niet minder dan 59,7 % ervan werd uitgevoerd naar de E.E.G.-landen, tegen slechts 12,4 % naar de E.V.A.-landen. De grootste afnemer was West-Duitsland met 19,6 %, gevolgd door Frankrijk en Nederland. Voor de E.V.A.-landen bekleedde het Verenigd Koninkrijk de belangrijkste plaats, terwijl de U.S.A. met 11,2 % de belangrijkste afnemer was buiten Europa.

Voor de consumptiegoederen was het aandeel van Europa nog groter en bereikte 88,1 %, terwijl Amerika slechts 6,6 % voor zijn rekening nam, gevolgd door Afrika en Azië met respectievelijk 2,6 % en 2,4 %. Hier bedroeg het aandeel van de E.E.G. niet minder dan 77,2 % en voor de E.V.A.-landen slechts 8,6 %. De belangrijkste afnemer van consumptiegoederen was Nederland (32,9 %), gevolgd door West-Duitsland (23,8 %) en Frankrijk (17,2 %).

Ook voor de kapitaalgoederen kwam Europa vooraan met 78,8 %, terwijl Amerika, Afrika en Azië respectievelijk 10,7 %, 5,3 % en 4,1 % voor hun rekening

namen. Alhoewel het aandeel van de E.E.G. hier enigszins lager lag, bedroeg het toch nog 55,9 %. De E.V.A.-landen namen 10,9 % voor hun rekening, terwijl het aandeel van de Latijns-Amerikaanse landen 4,9 % was.

De uitvoer van grondstoffen en halffabrikaten voor handel en nijverheid lag veel lager en bedroeg slechts 1,6 %, tegen 10 % het voorgaande jaar. De uitvoer van grondstoffen en halffabrikaten voor de landbouw, welke veevoeders, zaden en meststoffen omvat, steeg met 7,8 %, terwijl voor de industrie een daling van 2,7 % optrad. Globaal steeg de export van grondstoffen en halffabrikaten met 2,6 % naar de overige E.E.G.-landen, terwijl een daling van 3,1 % optrad naar de E.V.A.-landen. Van de E.E.G.-landen nam enkel de uitvoer naar Frankrijk toe met 11,16 %. Voor Nederland en West-Duitsland noteerde men een daling. Tevens stelde men een vermindering vast naar alle E.V.A.-landen, uitgezonderd naar Noorwegen.

De vordering van de uitvoer van verbruiksgoederen was eveneens minder aanzienlijk in 1967 dan in 1966 : 8 % tegen 8,5 %. Zij werd voornamelijk veroorzaakt door de toeneming van de niet-duurzame verbruiksgoederen (16,6 %) en meer bepaald de voedingsmiddelen (20,3 %). De uitvoer van consumptiegoederen naar de E.E.G.-landen steeg met 8,8 %, tegen 10,1 % voor de E.V.A.-landen. Voor Frankrijk kende men de grootste stijging (23,43 %) en, in mindere mate, voor Nederland (6,64 %). Voor de E.V.A.-landen was de vordering het grootst naar Zwitserland, Noorwegen en Zweden. Ten slotte viel er een sterke exportstijging te noteren van voedingsmiddelen naar Azië (77,4 %).

Wat de kapitaalgoederen betreft, zij stegen slechts met 1,15 %, tegen 4,5 % het voorgaande jaar. De uitvoer van machines en motoren nam met 3,9 % toe, terwijl er een daling intrad voor vervoermaterieel en voor wetenschappelijke en medische instrumenten met respectievelijk 4,2 % en 8,4 %.

De uitvoer naar de E.E.G.-landen daalde met 4,26 %, terwijl hij naar de E.V.A.-landen een stijging vertoonde. De uitvoer van vervoermaterieel kende een verdubbeling naar Latijns-Amerika, maar naar Afrika en Azië viel voor de kapitaalgoederen een vermindering te noteren.

§ 2. — INVOER

De invoer van de B.L.E.U. bleef in 1967 nagenoeg op eenzelfde peil gehandhaafd en bedroeg 358,8 miljard frank tegen 358,7 miljard het voorgaande jaar. Tijdens de eerste drie kwartalen kende de invoer een sterke achteruitgang, terwijl in de loop van het vierde kwartaal de invoer fel opliep. De expansievertraging van de totale vraag heeft doorgewerkt op de ontwikkeling van de invoer. Tevens heeft de afwachtende houding die de nijverheid t.o.v. het aarzelend conjunctuurverloop heeft aangenomen op het gebied van de voorraadvorming deze evolutie mede beïnvloed.

Bij een analyse naar de geografische spreiding blijkt dat de zwakke invoervraag in de eerste plaats ten koste ging van de aankopen uit de industrielanden. Zo daalde de invoer t.o.v. 1966 uit de E.E.G.-landen naar waarde met 0,6 %, uit de E.V.A.-landen met 1,1 % en voor het totaal van de O.E.S.O.-landen bedroeg de achteruitgang 0,2 %. De invoer uit de Oosteuropese landen bleef

nochtans stabiel. Enkel uit Italië en Nederland steeg hij respectievelijk met 10,1 % en 3,1 %, terwijl hij uit West-Duitsland en Frankrijk daalde met 2,2 % en 4,8 %. De invoer uit het Verenigd Koninkrijk daalde, maar de Verenigde Staten en Canada wisten meer uit te voeren naar de B.L.E.U. Voor de Oosteuropese landen vertoonden enkel Roemenië en Oost-Duitsland een vordering.

De ontwikkelingslanden van Afrika, de Demokratische Republiek Kongo niet inbegrepen, verhoogden hun uitvoer naar de B.L.E.U. gevoelig (+ 26,2 %). Ook de invoer uit de Latijns-Amerikaanse landen steeg gevoelig (18,6 %).

Wat Azië betreft, hier stelt men een vordering vast van de invoer uit Japan (20 %) en Hong-Kong (5,6 %) ; uit China daalde de import met 15,3 %. Globaal steeg de invoer uit de ontwikkelingslanden met 1,8 %, terwijl hij uit de geïndustrialiseerde landen eerder afnam (— 0,4 %).

Net als voor de uitvoer bleef de import hoofdzakelijk afgestemd op de Europese markt (bijna 72 % van de totale invoer), en dan vooral uit de E.E.G.-landen.

Het invoerpakket bleef grotendeels samengesteld uit volgende produkten : machines en toestellen (13,8 %), metalen en werken daarvan (13,7 %), minerale produkten (12,9 %), vervoermaterieel (9,4 %) en textiel (9,4 %). Samen vertegenwoordigen zij ongeveer 60 % van de totale invoer. De relatieve schommelingen voor sommige sectoren waren zeer uiteenlopend. De sectoren welke de grootste stijging hebben gekend, waren de produkten uit het dierenrijk (+ 16,5 %), wapens en munitie (13,1 %), scheikundige produkten (12,2 %), voedingswaren, dranken en tabak (9,6 %), precisie-instrumenten (7,2 %). Een sterke daling kwam daarentegen tot uiting in de sectoren huiden en leder (— 14,0 %), textiel (— 11,6 %) en vervoermaterieel (— 9,1 %).

Bij een analyse van de invoer naar het gebruik van de goederen stelde men vast dat 55 % bestaat uit grondstoffen en halffabrikaten voor de landbouw en de industrie, 20,9 % uit consumptiegoederen en 15,3 % uit kapitaalgoederen.

De grondstoffen en halffabrikaten kwamen voornamelijk uit Europa (66,1 %), uit Amerika (16,2 %) en uit Afrika (11,6 %). Hierbij kwam niet minder dan 47,2 % uit de E.E.G.-landen, terwijl de E.V.A.-landen 14,7 % voor hun rekening namen. West-Duitsland is de belangrijkste leverancier, gevolgd door Frankrijk.

Voor consumptiegoederen vertegenwoordigde Europa 85,1 %, Amerika 9,7 % en Azië 3,5 %. Nederland was voor deze goederensoort de belangrijkste uitvoerder naar de B.L.E.U. (22,4 %), gevolgd door West-Duitsland en Frankrijk. Globaal vertegenwoordigden de E.V.A.-landen slechts 9,2 % bij de invoer van verbruiksgoederen.

Wat de kapitaalgoederen betreft, zij kwamen voor 87,7 % uit Europa en voor 11,5 % uit Amerika. Niet minder dan 72,3 % werd geleverd door de E.E.G.-landen, tegen slechts 14,5 % door de E.V.A.-landen. Uit West-Duitsland werd niet minder dan 37,7 % ingevoerd, gevolgd door Frankrijk en Nederland als andere belangrijke leveranciers.

Bij de invoer van energie en brandstoffen namen echter Afrika en Azië een zeer belangrijke plaats in. De afwachtende houding ten opzichte van de voorraadvorming weerspiegelt zich in een daling van de invoer van grondstoffen en halffabrikaten. Enkel de grondstoffen en halffabrikaten bestemd voor de landbouw vertoonden een vordering.

De vermindering van de invoer van deze soort van goederen bedroeg voor de E.E.G. en E.V.A.-landen respectievelijk 5,6 % en 3,6 %. Ook de invoer uit Afrika en Azië was geringer, terwijl hij uit Amerika een stijging vertoonde. Uit alle landen van de E.E.G. daalde de invoer ervan met uitzondering van Nederland.

Het expansietempo van de invoer van consumptiegoederen onderging een lichte vertraging en bedroeg 5,6 %, tegen 8,7 % in 1966. De niet-eetbare, niet-duurzame consumptiegoederen kenden de grootste stijging. De invoer van verbruiksgoederen uit Italië vertoonde de grootste stijging.

De expansievertraging werkte niet alleen sterk door op de invoer van grondstoffen en halffabrikaten, maar ook op die van de kapitaalgoederen, waarvan de vordering slechts 3,7 % bedroeg.

§ 3. — HANDELSBALANS

De handelsbalans heeft in 1967 een aanzienlijke verbetering ondergaan en wel daar de ruilvoet gunstiger was. Terwijl voor 1966 een tekort van meer dan 17 miljard frank kon worden geconstateerd, was het tekort in 1967 slechts 7,2 miljard frank.

De handelsbalans van de B.L.E.U. met de landen van de Europese Economische Gemeenschap kende een gevoelige verbetering ; het batig saldo bedroeg 22,1 miljard frank. Dit is echter te danken aan het aanzienlijk overschot op de handelsbalans met Nederland en Frankrijk. De balans met Duitsland en Italië bleef, evenals het voorgaande jaar, deficitair.

Het handelsverkeer met de Europese Vrijhandelsassociatie dat deficitair was in 1966, wijst op een lichte verbetering : 3,3 miljard in 1967, tegen 4,7 miljard in 1966. De B.L.E.U. had een batig saldo op haar handelsbalans met alle E.V.A.-landen, uitgezonderd echter met het Verenigd Koninkrijk en Zweden. Het tekort op de handelsbalans met het Verenigd Koninkrijk verbeterde lichtelijk : 8,5 miljard in 1967, tegen 10,5 miljard in 1966. De handel met de Oosteuropese landen, die het voorgaande jaar een nadelig saldo opleverde, gaf nu een overschot van 0,9 miljard frank.

Het handelsverkeer met de Verenigde Staten, dat verleden jaar nog met een batig saldo sloot, was in 1967 deficitair. Ook het resultaat van het handelsverkeer met Canada daalde opnieuw. Voor gans het continent Amerika toonde de balans een verdere achteruitgang ; het tekort bedroeg 8,9 miljard, tegen 5,1 miljard het voorgaande jaar.

De handelsbalans met Azië en Oceanië, alhoewel nog deficitair, wees op een lichte verbetering.

★

★ ★

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Speciale handel

MAAND	Gewicht (duizenden tonnen)		Waarde (miljoenen franken)		Saldo (miljoenen franken)	Dekkingscoëfficiënt (percentage)
	Invoer	Uitvoer	Invoer (c. i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)		
1958 Maandgemiddelde	**4 755**	**2 311**	**13 058**	**12 726**	**— 332**	**97,5**
1959 Maandgemiddelde	**4 943**	**2 445**	**14 385**	**13 778**	**— 607**	**95,8**
1960 Maandgemiddelde	**5 281**	**2 695**	**16 539**	**15 797**	**— 742**	**95,5**
1961 Maandgemiddelde	**5 477**	**2 818**	**17 597**	**16 375**	**— 1 222**	**93,1**
1962 Maandgemiddelde	**5 799**	**3 083**	**19 036**	**18 051**	**— 985**	**94,8**
1963 Maandgemiddelde	**6 311**	**3 443**	**21 368**	**20 168**	**— 1 200**	**94,4**
1964 Maandgemiddelde	**7 003**	**3 868**	**24 914**	**23 336**	**— 1 578**	**93,7**
1965 Maandgemiddelde	**7 347**	**4 025**	**27 070**	**26 590**	**— 480**	**98,2**
1966 Maandgemiddelde	**7 503**	**3 794**	**29 892**	**28 454**	**— 1 438**	**95,2**
1967 Maandgemiddelde	**7 714**	**4 006**	**29 900**	**29 302**	**— 598**	**98,0**
1966 Januari	6 561	2 894	26 550	24 646	— 1 904	92,8
Februari	7 394	3 235	28 433	26 380	— 2 053	92,8
Maart	8 053	3 906	31 693	31 262	— 431	98,6
April	7 645	3 611	28 456	27 975	— 481	98,3
Mei	7 220	3 661	30 014	27 898	— 2 116	92,9
Juni	7 578	4 448	31 303	31 446	+ 143	100,5
Juli	7 117	3 723	26 428	26 170	— 258	99,0
Augustus	7 412	3 882	29 987	23 805	— 6 182	79,4
September	7 635	4 307	30 479	31 049	+ 570	101,9
Oktober	7 591	4 001	31 299	30 010	— 1 289	95,9
November	7 504	4 077	30 933	29 482	— 1 451	95,3
December	7 773	3 763	31 905	31 188	— 757	97,6
Totaal (a)	**90 033**	**45 527**	**358 701**	**341 450**	**— 17 251**	**95,2**
1967 Januari	7 539	3 809	29 496	30 396	+ 900	103,1
Februari	6 780	3 573	27 272	28 521	+ 1 249	104,6
Maart	8 554	3 672	31 375	30 354	— 1 021	96,7
April	6 857	4 129	28 702	29 942	+ 1 240	104,3
Mei	8 060	4 116	30 328	29 305	— 1 023	96,6
Juni	7 942	4 191	32 702	29 765	— 2 937	91,0
Juli	5 966	3 792	23 105	26 179	+ 3 074	113,3
Augustus	7 801	3 955	29 906	22 819	— 7 087	76,3
September	6 431	3 636	25 730	26 434	+ 704	102,7
Oktober	7 897	5 010	31 905	34 851	+ 2 946	109,2
November	10 521	4 007	34 611	30 836	— 3 775	89,1
December	7 956	4 077	32 596	32 154	— 442	98,6
Totaal (a)	**92 573**	**48 068**	**358 795**	**351 621**	**— 7 174**	**98,0**

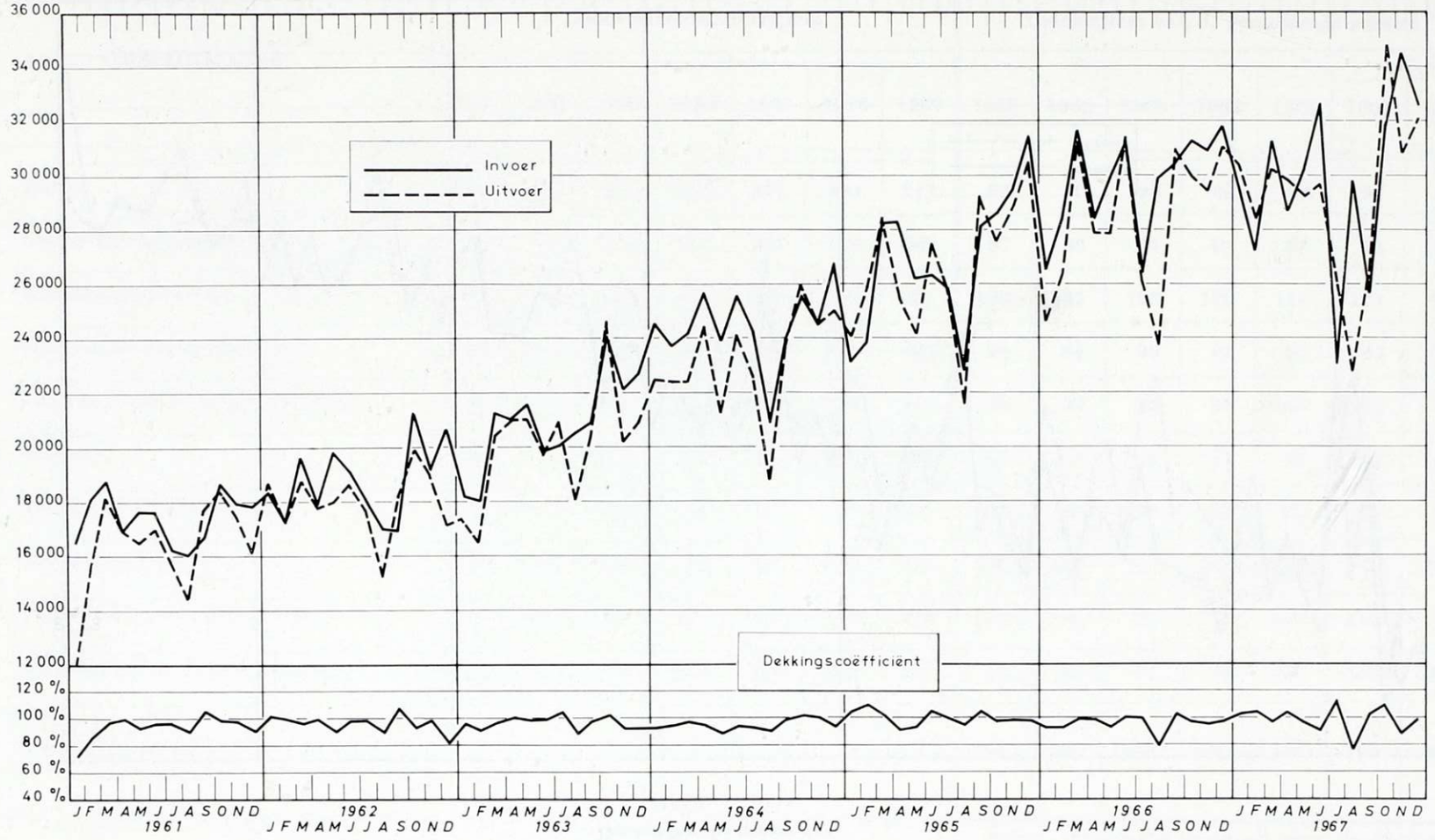
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De jaartotalen omvatten verbeteringen welke niet begrepen zijn in de maandcijfers, die als voorlopig dienen te worden beschouwd. Bovendien omvatten de jaartotalen en de maandgemiddelden, welke hiermede overeenkomen, niet alle verbeteringen die uiteindelijk aan de voorlopige cijfers voor elke jaar aangebracht worden.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Waarde

(miljoenen franken)

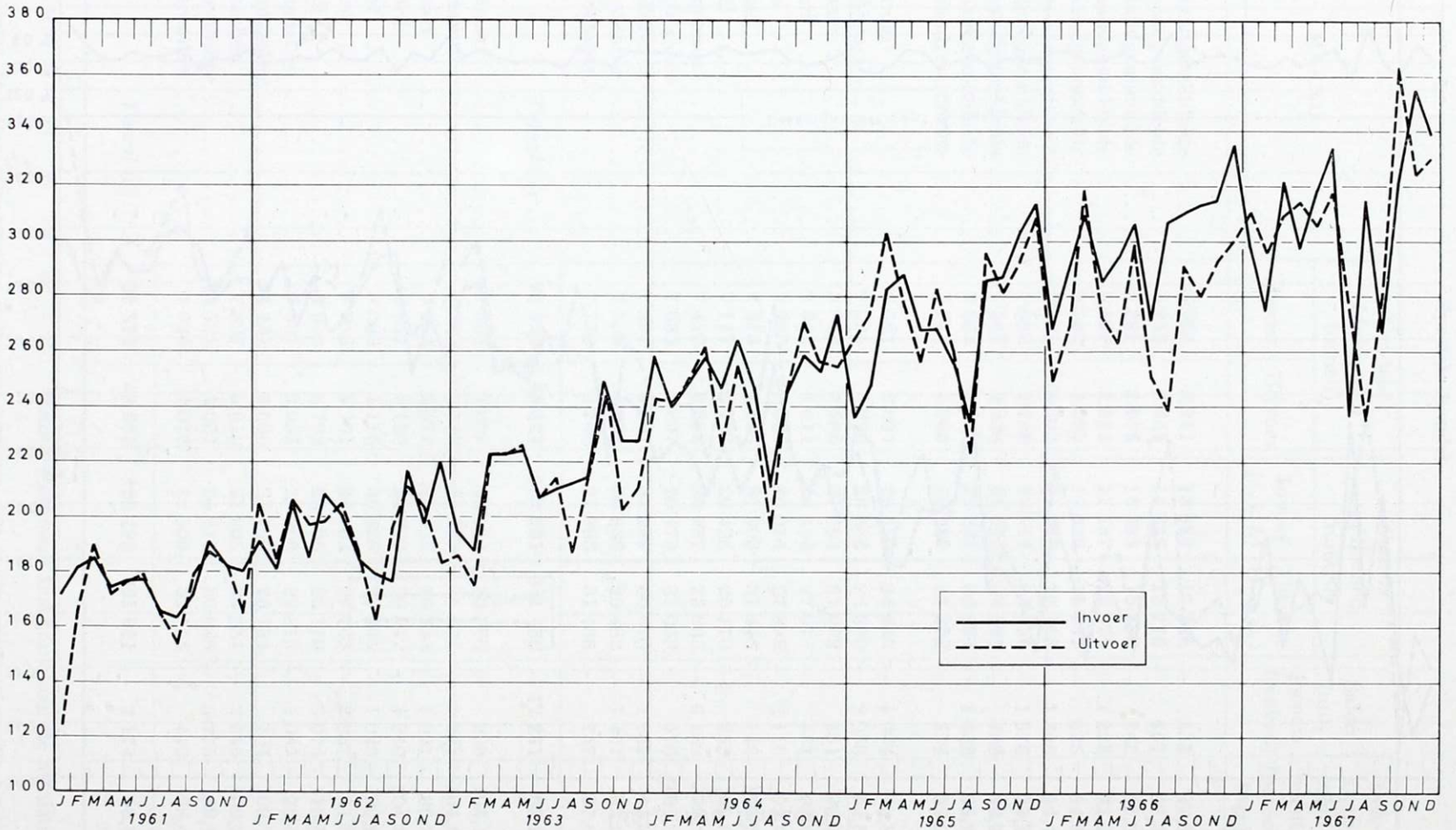

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers

(1953 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer

(1953 = 100)

OMSCHRIJVING	Hoeveelheidsindexcijfers							Indexcijfers van de gemiddelde waarde						
	1958	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1958	1962	1963	1964	1965	1966	1967
A. *Invoer*	137	200	224	255	277	308	317	95	93	93	95	94	95	94
Grond- en hulpstoffen	130	195	210	236	251	275	282	87	86	87	91	91	95	92
Uitrustingsgoederen	138	198	225	283	322	393	391	108	125	127	119	113	111	110
Duurzame verbruiksgoederen	175	309	357	397	442	451	493	88	94	93	95	92	94	90
Niet-duurzame verbruiksgoederen	132	179	205	234	258	288	303	99	94	94	97	100	104	103
B. *Uitvoer*	136	197	219	250	285	297	308	99	95	95	97	97	100	99
Grond- en hulpstoffen	134	188	203	230	249	260	265	95	92	91	92	95	98	97
Uitrustingsgoederen	122	191	219	253	337	352	354	120	115	121	123	109	110	112
Duurzame verbruiksgoederen	200	408	452	591	728	752	770	101	96	98	104	107	110	114
Niet-duurzame verbruiksgoederen	162	285	323	368	409	441	465	94	95	97	97	100	102	102
C. *Ruilvoet* ($= \frac{B}{A}$)								105	102	102	102	103	104	106

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per nijverheidssector

(T. C. I. H.-classificatie)

OMSCHRIJVING	Waarde (miljarden franken)						Percentage van de totale waarde					
	1958	1963	1964	1965	1966	1967	1958	1963	1964	1965	1966	1967
A. *IJzer en- staalnijverheid*	**37,0**	**44,1**	**51,6**	**57,2**	**55,0**	**58,1**	**24,3**	**18,2**	**18,5**	**17,9**	**16,1**	**16,5**
1. Primaire vormen	4,1	3,6	5,2	6,1	6,2	5,7	2,7	1,5	1,9	1,9	1,8	1,6
2. Halfafgewerkte produkten	32,9	40,5	46,4	51,1	48,8	52,4	21,6	16,7	16,6	16,0	14,3	14,9
B. *Metaalverwerkende nijverheid*	**27,4**	**52,1**	**60,5**	**73,6**	**76,4**	**78,7**	**18,0**	**21,5**	**21,6**	**23,1**	**22,4**	**22,4**
1. Metaalwaren niet elders genoemd	4,3	7,0	8,0	8,5	8,9	9,2	2,8	2,9	2,9	2,7	2,6	2,6
2. Machines (behalve elektrische)	7,5	14,9	18,7	21,1	22,0	22,9	4,9	6,2	6,7	6,6	6,5	6,5
w. o. : machines voor metaalbewerking	(0,6)	(1,5)	(1,6)	(1,7)	(1,7)	(1,8)	(0,4)	(0,6)	(0,6)	(0,5)	(0,5)	(0,5)
textielmachines	(0,9)	(2,0)	(2,4)	(2,4)	(2,3)	(2,5)	(0,6)	(0,8)	(0,9)	(0,8)	(0,7)	(0,7)
3. Elektrische machines en toestellen	5,7	9,3	11,7	12,9	12,8	13,1	3,7	3,8	4,2	4,0	3,7	3,7
4. Vervoermaterieel	8,1	17,6	21,5	30,2	31,8	32,5	5,3	7,3	7,7	9,5	9,3	9,3
w. o. : spoorwegmaterieel	(1,7)	(0,9)	(1,2)	(1,2)	(0,8)	(0,7)	(1,1)	(0,4)	(0,4)	(0,4)	(0,2)	(0,2)
motorwegvoertuigen	(3,5)	(9,3)	(14,1)	(24,2)	(28,4)	(28,6)	(2,3)	(3,8)	(5,0)	(7,6)	(8,3)	(8,1)
schepen	(2,5)	(1,2)	(1,3)	(0,9)	(1,1)	(1,8)	(1,6)	(0,5)	(0,5)	(0,3)	(0,3)	(0,5)
5. Wapens en munitie	1,8	3,3	0,6	0,9	0,9	1,0	1,2	1,4	0,2	0,3	0,3	0,3
C. *Industrie der non-ferrometalen*	**10,4**	**17,1**	**20,2**	**24,7**	**31,5**	**29,5**	**6,8**	**7,1**	**7,2**	**7,7**	**9,2**	**8,4**
1. Onbewerkt	7,6	12,1	13,6	16,6	21,5	20,9	5,0	5,0	4,9	5,2	6,3	5,9
2. Bewerkt	2,8	5,0	6,6	8,1	10,0	8,6	1,8	2,1	2,3	2,5	2,9	2,5
D. *Textielnijverheid*	**21,9**	**39,3**	**43,2**	**45,8**	**50,5**	**46,8**	**14,3**	**16,3**	**15,5**	**14,4**	**14,8**	**13,3**
1. Vezels	5,2	8,9	8,6	8,9	8,5	7,5	3,4	3,7	3,1	2,8	2,5	2,1
2. Garens	4,7	8,0	8,0	9,4	10,6	9,9	3,0	3,3	2,9	3,0	3,1	2,8
E. *Scheikundige nijverheid*	**11,5**	**14,4**	**15,7**	**19,7**	**21,1**	**23,8**	**7,5**	**6,0**	**5,6**	**6,2**	**6,2**	**6,8**
1. Anorganische produkten	1,5	1,8	2,1	2,4	2,6	2,9	1,0	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8
2. Organische produkten							0,5	0,7	0,6	0,7	0,8	0,9

E. *Chemische nijverheid*	11,5	14,4	15,7	19,7	21,1	23,8	7,6	6,0	5,6	6,2	6,2	6,8
1. Anorganische produkten	1,3	1,8	2,1	2,4	2,6	2,6	1,3	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9
2. Organische produkten	0,8	1,6	1,7	2,3	2,8	3,0	0,5	0,7	0,6	0,7	0,8	0,9
3. Verf-, looi- en kleurstoffen	0,2	0,7	0,9	1,1	1,1	1,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
4. Farmaceutische produkten	0,8	1,0	1,2	1,5	1,6	2,0	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6
5. Kunstmeststoffen	6,6	5,7	5,8	7,0	6,0	6,8	4,3	2,4	2,1	2,2	1,8	1,9
6. Diversen	1,6	3,6	4,0	5,4	7,0	8,0	1,1	1,5	1,4	1,7	2,0	2,3
F. *Bereide voedingswaren en genotmiddelen*	**7,6**	**15,9**	**16,4**	**21,5**	**23,3**	**27,8**	**5,0**	**6,6**	**5,9**	**6,7**	**6,8**	**7,9**
w. o. : suiker en suikerwaren	(0,9)	(0,9)	(1,1)	(1,3)	(1,1)	(1,4)	(0,6)	(0,4)	(0,4)	(0,4)	(0,3)	(0,4)
vlees en vleeswaren	(0,7)	(1,8)	(1,5)	(2,5)	(3,5)	(5,5)	(0,4)	(0,7)	(0,5)	(0,8)	(1,0)	(1,6)
zuivelprodukten	(0,8)	(1,9)	(1,8)	(3,7)	(3,4)	(4,1)	(0,5)	(0,8)	(0,6)	(1,2)	(1,0)	(1,2)
G. *Diamantnijverheid*	**6,5**	**9,0**	**11,7**	**12,4**	**15,2**	**15,6**	**4,3**	**3,7**	**4,2**	**3,9**	**4,5**	**4,4**
H. *Steenkolenmijnen en cokesovens*	**4,2**	**3,0**	**3,2**	**2,1**	**1,4**	**1,6**	**2,8**	**1,2**	**1,1**	**0,7**	**0,4**	**0,5**
I. *Petroleumindustrie*	**5,2**	**7,8**	**7,7**	**8,1**	**7,9**	**8,0**	**3,4**	**3,2**	**2,8**	**2,5**	**2,3**	**2,3**
J. *Diverse industrieën*	**9,8**	**17,2**	**20,1**	**22,3**	**24,3**	**26,3**	**6,4**	**7,1**	**7,2**	**7,0**	**7,1**	**7,5**
1. Bouwmaterialen	1,5	2,3	2,6	2,9	2,8	2,8	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8	0,8
w. o. : cement	(0,8)	(0,8)	(0,9)	(1,1)	(0,9)	(0,8)	(0,5)	(0,3)	(0,3)	(0,3)	(0,3)	(0,2)
2. Glasnijverheid	3,9	6,0	6,8	6,8	7,2	7,9	2,6	2,5	2,4	2,1	2,1	2,3
w. o : plaatglas	(2,9)	(3,2)	(4,1)	(3,4)	(3,3)	(3,3)	(1,9)	(1,3)	(1,5)	(1,1)	(1,0)	(0,9)
3. Papier en papierwaren	1,6	2,8	3,3	4,1	5,0	5,4	1,1	1,2	1,2	1,3	1,5	1,5
4. Rubber en rubberwaren	0,9	1,3	1,6	1,9	2,1	2,2	0,6	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
5. Hout en houtwaren	0,9	3.5	4,3	5,0	5,6	6,1	0,6	1,4	1,5	1,5	1,7	1,7
6. Olie en vet	0,7	0,6	0,7	0,8	0,8	1,1	0,4	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3
7. Schoeisel	0,3	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,1	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3
Totaal (A tot J)	**141,5**	**219,9**	**250,3**	**287,4**	**306,6**	**316,2**	**92,9**	**90,9**	**89,6**	**90,1**	**89,8**	**90,0**
K. *Overige sectoren*	**10,8**	**22,1**	**29,2**	**31,7**	**34,9**	**35,4**	**7,1**	**9,1**	**10,4**	**9,9**	**10,2**	**10,0**
Algemeen totaal	**152,3**	**242,0**	**279,5**	**319,1**	**341,5**	**351,6**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per nijverheidssector

(T. C. I. H.-classificatie)

OMSCHRIJVING	Waarde (miljarden franken)						Percentage van de totale waarde					
	1958	1963	1964	1965	1966	1967	1958	1963	1964	1965	1966	1967
A. *IJzer en- staalnijverheid*	**4,2**	**8,4**	**10,1**	**10,5**	**11,9**	**13,4**	**2,7**	**3,3**	**3,4**	**3,2**	**3,3**	**3,7**
1. Primaire vormen	1,9	4,1	4,2	3,8	4,4	5,3	1,2	1,6	1,4	1,2	1,2	1,5
2. Halfafgewerkte produkten	2,3	4,3	5,9	6,7	7,5	8,1	1,5	1,7	2,0	2,0	2,1	2,2
B. *Metaalverwerkende nijverheid*	**32,9**	**68,1**	**79,2**	**87,9**	**96,6**	**93,3**	**21,0**	**26,6**	**26,5**	**27,1**	**26,9**	**26,0**
1. Metaalwaren niet elders genoemd ..	3,1	5,4	6,8	8,1	8,9	8,3	2,0	2,1	2,3	2,5	2,4	2,3
2. Machines (behalve elektrische)	12,2	25,4	30,3	30,5	35,8	36,8	7,8	9,9	10,1	9,4	10,0	10,2
w. o. : machines voor metaalbewerking	(0,7)	(2,0)	(3,1)	(2,6)	(2,9)	(2,0)	(0,4)	(0,8)	(1,0)	(0,8)	(0,8)	(0,6)
textielmachines	(1,2)	(2,6)	(2,8)	(2,5)	(2,6)	(2,5)	(0,8)	(1,0)	(1,0)	(0,8)	(0,7)	(0,7)
3. Elektrische machines en toestellen .	5,4	12,1	14,6	15,5	15,8	15,4	3,4	4,7	4,9	4,8	4,4	4,3
4. Vervoermaterieel	11,9	24,2	27,3	33,6	35,9	32,6	7,6	9,5	9,1	10,3	10,0	9,1
w. o. : spoorwegmaterieel	(0,4)	(0,3)	(0,4)	(0,5)	(0,4)	(0,5)	(0,3)	(0,1)	(0,1)	(0,2)	(0,1)	(0,1)
motorwegvoertuigen	(8,5)	(19,2)	(22,0)	(29,4)	(32,0)	(27,2)	(5,4)	(7,5)	(7,4)	(9,1)	(8,9)	(7,6)
schepen	(1,0)	(0,4)	(0,8)	(0,5)	(0,5)	(0,8)	(0,6)	(0,2)	(0,3)	(0,2)	(0,1)	(0,2)
5. Wapens en munitie	0,3	1,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1
C. *Industrie der non-ferrometalen*	**7,5**	**13,8**	**16,5**	**17,8**	**25,8**	**24,1**	**4,8**	**5,4**	**5,5**	**5,5**	**7,2**	**6,7**
1. Onbewerkt	7,0	12,6	15,0	16,2	23,9	22,1	4,5	4,9	5,0	5,0	6,7	6,2
2. Bewerkt.....	0,5	1,2	1,5	1,6	1,9	2,0	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
D. *Textielnijverheid*	**17,3**	**30,6**	**35,5**	**35,2**	**38,7**	**34,2**	**11,1**	**12,0**	**11,9**	**10,8**	**10,8**	**9,5**
1. Vezels	10,1	15,7	18,5	16,4	16,7	13,7	6,5	6,2	6,2	5,0	4,7	3,8
2. Garens	1,3	3,9	4,5	4,5	5,7	5,1	0,8	1,5	1,5	1,4	1,6	1,4
3. Weefsels en touwwerk	4,3	7,7	8,6	9,7	10,5	9,6	2,7	3,0	2,9	3,0	2,9	2,7
E. *Scheikundige nijverheid*	1,5	1,6	2,0	2,2	2,1	2,3	1,0	0,6	0,7	1,0	1,1	1,1	0,6	1,3

1. Anorganische produkten	1,5	1,6	2,0	2,2	2,1	2,3	1,0	0,9	0,7	0,7	0,5	1,2
2. Organische produkten	1,3	2,3	2,9	3,5	3,9	4,8	0,8	0,9	1,0	1,1	1,1	1,3
3. Verf-, looi- en kleurstoffen	0,9	1,4	1,6	1,7	2,0	2,1	0,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6
4. Farmaceutische produkten	1,8	2,4	2,6	3,2	3,3	4,0	1,1	0,9	0,9	1,0	0,9	1,1
5. Kunstmeststoffen	2,0	2,4	2,4	2,6	2,5	2,7	1,3	0,9	0,8	0,8	0,7	0,8
6. Diversen	2,7	5,8	7,1	8,2	9,6	10,0	1,7	2,3	2,3	2,5	2,6	2,8
F. *Bereide voedingswaren en genotmiddelen*	**23,3**	**30,7**	**35,9**	**41,4**	**44,7**	**49,1**	**14,9**	**12,0**	**12,0**	**12,7**	**12,5**	**13,7**
w. o. : suiker en suikerwaren	(0,5)	(0,9)	(0,9)	(0,5)	(0,7)	(0,7)	(0,3)	(0,4)	(0,3)	(0,2)	(0,2)	(0,2)
vlees en vleeswaren	(1,0)	(2,1)	(2,9)	(3,5)	(3,4)	(3,5)	(0,6)	(0,8)	(1,0)	(1,1)	(0,9)	(1,0)
zuivelprodukten	(1,6)	(1,7)	(2,6)	(3,0)	(3,7)	(3,9)	(1,0)	(0,7)	(0,9)	(0,9)	(1,0)	(1,1)
G. *Diamantnijverheid*	**5,4**	**9,1**	**11,0**	**11,6**	**15,0**	**14,0**	**3,5**	**3,6**	**3,7**	**3,6**	**4,2**	**3,9**
H. *Steenkolenmijnen en cokesovens*	**8,4**	**11,0**	**11,3**	**10,8**	**9,7**	**9,3**	**5,4**	**4,3**	**3,8**	**3,3**	**2,7**	**2,6**
I. *Petroleumindustrie*	**12,7**	**16,4**	**17,3**	**18,0**	**17,8**	**20,8**	**8,1**	**6,4**	**5,7**	**5,5**	**5,0**	**5,8**
1. Ruw of gedeeltelijk geraffineerd produkt	7,8	11,2	11,9	13,3	12,4	14,7	5,0	4,4	3,9	4,1	3,5	4,1
2. Petroleumprodukten	4,9	5,2	5,4	4,7	5,4	6,1	3,1	2,0	1,8	1,4	1,5	1,7
J. *Diverse industrieën*	**11,9**	**18,5**	**22,2**	**23,7**	**24,4**	**29,6**	**7,6**	**7,2**	**7,4**	**7,4**	**6,8**	**8,3**
1. Bouwmaterialen	0,2	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2
2. Glasnijverheid	0,5	0,9	1,1	1,3	1,6	1,7	0,3	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5
3. Papier en papierwaren	4,1	6,1	7,0	7,7	8,3	8,5	2,6	2,4	2,3	2,4	2,3	2,4
4. Rubber en rubberwaren	1,7	2,9	3,3	3,5	4,1	3,9	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1
5. Hout en houtwaren	3,4	5,6	7,2	7,1	6,0	10,8	2,2	2,2	2,4	2,2	1,7	3,0
6. Olie en vet	1,4	1,4	1,7	2,0	1,9	1,9	0,9	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5
7. Schoeisel	0,6	1,2	1,5	1,7	2,0	2,2	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6
Totaal (A tot J)	**133,8**	**222,5**	**257,6**	**278,3**	**308,0**	**313,7**	**85,6**	**87,0**	**86,1**	**85,7**	**85,9**	**87,4**
K. *Overige sectoren*	**22,6**	**33,1**	**41,4**	**46,5**	**50,7**	**45,1**	**14,4**	**13,0**	**13,9**	**14,3**	**14,1**	**12,6**
Algemeen totaal	**156,4**	**255,6**	**299,0**	**324,8**	**358,7**	**358,8**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Analyse van de handelsbalans

volgens de secties en afdelingen van de Type-Classificatie voor de Internationale Handel

(miljoenen franken)

SECTIES EN AFDELINGEN	1958	1963	1964	1965	1966	1967
0. Voedingswaren	— 13 472	— 12 167	— 16 491	— 16 511	— 18 217	— 17 868
1. Genotmiddelen	— 2 241	— 2 653	— 2 985	— 3 272	— 3 102	— 3 521
2. Grondstoffen (exclusief minerale brandstoffen)	— 19 828	— 22 719	— 30 743	— 29 946	— 31 233	— 27 900
w. o. : 26. Textielstoffen en afval van textielstoffen en -waren	(— 4 972)	(— 6 857)	(— 9 900)	(— 7 528)	(— 8 167)	(— 6 231)
28. Ertsen en afval van metalen	(— 7 577)	(— 7 605)	(— 10 141)	(— 12 261)	(— 12 029)	(— 11 063)
3. Minerale brandstoffen, smeermiddelen en dergelijke produkten	— 11 618	— 17 016	— 18 098	— 18 954	— 18 550	— 21 016
4. Vetten en oliën van dierlijke of plantaardige oorsprong	— 753	— 803	— 1 026	— 1 225	— 1 033	— 896
5. Scheikundige produkten	+ 1 314	— 1 573	— 2 843	— 1 900	— 2 254	— 2 022
6. Fabrikaten	+ 50 484	+ 57 975	+ 66 082	+ 74 243	+ 69 566	+ 74 204
61. Gelooide huiden, leder en lederwaren, bereide pelterijen	(— 260)	(— 478)	(— 427)	(— 218)	(+ 95)	(+ 339)
62. Werken van rubber niet elders genoemd	(— 194)	(— 694)	(— 783)	(— 732)	(— 1 025)	(— 768)
63. Werken van hout en van kurk (behalve meubels)	(— 276)	(+ 193)	(+ 34)	(+ 307)	(+ 295)	(+ 261)
64. Papier, karton en werken daarvan	(— 1 384)	(— 1 980)	(— 2 163)	(— 2 149)	(— 2 234)	(— 1 958)
65. Garens, weefsels, geconfectionneerde textielwaren en dergelijke	(+ 9 040)	(+ 13 747)	(+ 15 210)	(+ 15 303)	(+ 16 643)	(+ 16 307)
66. Fabrikaten van minerale stoffen, andere dan metalen, niet elders genoemd	(+ 5 151)	(+ 6 332)	(+ 7 685)	(+ 7 758)	(+ 7 017)	(+ 9 149)
67. Gietijzer, ijzer en staal	(+ 32 803)	(+ 35 783)	(+ 41 445)	(+ 46 678)	(+ 43 139)	(+ 44 658)
68. Non-ferrometalen	(+ 2 876)	(+ 3 521)	(+ 3 899)	(+ 6 973)	(+ 5 663)	(+ 5 316)
69. Metaalwaren niet elders genoemd	(+ 2 728)	(+ 1 550)	(+ 1 182)	(+ 323)	(— 25)	(+ 899)
7. Machines en vervoermaterieel	— 8 147	— 19 786	— 20 305	— 15 394	— 20 852	— 16 365
71. Niet-elektrische machines	(— 4 640)	(— 10 418)	(— 11 570)	(— 9 382)	(— 13 757)	(— 13 905)
72. Elektrische machines en toestellen	(+ 274)	(— 2 808)	(— 2 992)	(— 2 613)	(— 3 025)	(— 2 370)
73. Vervoermaterieel	(— 3 781)	(— 6 560)	(— 5 743)	(— 3 399)	(— 4 070)	(— 90)
8. Diverse fabrikaten	— 1 468	+ 570	+ 1 787	+ 2 111	+ 2 492	+ 2 448
9. Diverse goederen niet elders genoemd	+ 1 569	+ 4 528	+ 5 149	+ 5 086	+ 5 932	+ 5 762
Algemene balans	**— 4 160**	**— 13 644**	**— 19 473**	**— 5 762**	**— 17 251**	**— 7 174**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per land van bestemming

LAND VAN BESTEMMING (a)	Waarde (miljarden franken)							Percentage van de totale uitvoerwaarde						
	1958	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1958	1962	1963	1964	1965	1966	1967
1. Nederland	31,5	49,3	54,6	64,1	70,4	76,0	75,5	20,7	22,8	22,6	22,9	2 2,1	22,3	21,5
2. West-Duitsland	17,6	38,2	44,8	57,9	69,7	72,0	69,7	11,6	17,7	18,5	20,7	21,9	21,1	19,8
3. Frankrijk (b)	16,1	26,8	35,2	42,3	46,4	55,2	62,3	10,6	12,4	14,5	15,1	14,5	16,2	17,7
4. Verenigde Staten van Amerika	14,1	20,7	20,6	22,5	26,6	29,6	29,4	9,3	9,6	8,5	8,1	8,3	8,7	8,4
5. Groot-Brittannië	8,7	10,8	13,9	13,8	15,3	16,1	16,6	5,7	5,0	5,7	4,9	4,8	4,7	4,7
6. Italië	3,5	8,6	12,4	10,6	10,9	11,3	14,1	2,3	4,0	5,1	3,8	3,4	3,3	4,0
7. Zwitserland	4,4	6,5	6,9	6,7	7,1	7,4	7,7	2,9	3,0	2,9	2,4	2,2	2,2	2,2
8. Zweden	4,0	4,9	4,8	5,2	6,3	6,1	5,6	2,6	2,3	2,0	1,9	2,0	1,8	1,6
9. Denemarken	2,5	3,7	3,2	3,9	4,4	4,0	4,1	1,6	1,7	1,3	1,4	1,4	1,2	1,2
10 Spanje	1,0	2,1	1,9	1,8	3,7	3,7	3,1	0,7	1,0	0,8	0,6	1,2	1,1	0,9
11. Noorwegen	1,9	2,3	2,2	2,5	2,8	2,8	3,0	1,2	1,1	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9
12. Japan	0,9	1,2	1,7	1,6	1,7	2,4	3,0	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,7	0,9
13. Kongo (Leo), Rwanda en Burundi	5,9	2,5	2,5	3,4	3,5	3,6	2,9	3,9	1,2	1,0	1,2	1,1	1,1	0,8
14. Canada	1,7	2,2	2,2	2,7	3,3	3,0	2,6	1,1	1,0	0,9	1,0	1,0	0,9	0,7
15. Griekenland	1,1	1,5	1,7	1,9	2,4	2,2	2,3	0,7	0,7	0,7	0,7	0,8	0,6	0,7
16. Oostenrijk	1,0	1,7	1,6	1,8	2,0	2,1	2,0	0,7	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6
17. U.S.S.R.	0,9	1,3	0,7	0,7	1,1	1,3	2,0	0,6	0,6	0,3	0,3	0,3	0,4	0,6
18. Joegoslavië	0,3	0,3	0,6	0,8	0,8	1,0	2,0	0,2	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,6
19. India	1,9	0,8	1,1	1,1	1,6	1,9	2,0	1,2	0,4	0,5	0,4	0,5	0,6	0,6
20. Portugal	1,7	1,1	1,3	1,3	1,6	1,7	1,9	1,1	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
21. Hong-Kong	0,5	1,0	1,1	1,4	1,5	2,1	1,8	0,3	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5
22. Finland	1,0	1,4	1,3	1,4	1,9	1,7	1,7	0,7	0,7	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5
23. Republiek van Zuid-Afrika	1,4	1,0	1,2	1,5	1,7	1,3	1,6	0,9	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5
24. Brazilië	0,7	1,1	0,8	1,0	0,9	1,1	1,5	0,5	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
25. Israël	0,4	0,7	0,8	1,7	1,3	1,4	1,5	0,3	0,3	0,3	0,6	0,4	0,4	0,4
Overige landen	27,6	24,5	22,9	25.9	30,2	30,5	31,7	18,0	11,0	9,6	9,2	9,4	8,7	8,8
Totaal	**152,3**	**216,2**	**242,0**	**279,5**	**319,1**	**341,5**	**351,6**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Gerangschikt naar het bedrag van de uitvoer in 1967
(b) Inclusief het Saargebied in 1958.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Voornaamste uitvoerposten naar de Verenigde Staten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	1958	1962	1963	1964	1965	1966	1967
V. *Minerale produkten*	**157**	**154**	**103**	**88**	**87**	**195**	**124**
w.o. : teeroliën, enz.	76	55	45	40	50	134	66
VI. *Chemische produkten, enz.*	**906**	**1 794**	**1 598**	**1 840**	**1 862**	**1 856**	**1 861**
w.o. : eigenlijke chemische produkten	196	343	298	353	355	561	434
meststoffen	219	413	393	359	283	222	255
fotografische produkten, enz.	445	929	824	1 041	1 155	979	1 065
VIII. *Huiden, leder en pelterijen, enz.*	**80**	**181**	**178**	**184**	**188**	**153**	**138**
w.o. : pelterijen	38	91	98	100	79	59	38
XI. *Textielstoffen en textielwaren*	**1 781**	**2 830**	**2 644**	**2 473**	**2 633**	**2 779**	**2 270**
w.o. : kunstzijde	228	65	113	109	94	106	161
wol, enz.	708	504	596	582	578	485	293
katoen, enz.	150	349	296	296	364	273	200
vlas, enz.	483	540	543	515	533	288	167
kledingstukken, linnen, enz.	77	83	133	144	188	413	365
XIII. *Werken van steen, ceramiek, glas, enz.*	**888**	**1 437**	**1 183**	**1 311**	**1 191**	**1 202**	**1 177**
w.o. : glas en glaswaren	832	1 282	972	1 137	1 037	1 089	1 081
XIV. *Echte parels, edelstenen, enz.*	**3 087**	**3 320**	**3 798**	**4 567**	**4 977**	**5 878**	**6 028**
XV. *Metalen en werken van metaal*	**5 961**	**8 715**	**8 787**	**8 847**	**11 857**	**11 967**	**12 313**
w.o. : ijzer, gietijzer, staal	4 368	6 865	6 906	7 349	9 666	8 479	8 664
tin	352	243	36	21	24	13	10
zink	202	215	191	65	128	364	228
zeldzame metalen	428	618	498	546	794	1 151	493
XVI. *Machines, elektrisch materieel*	**254**	**519**	**549**	**707**	**810**	**1 146**	**1 191**
Machines en toestellen	156	357	412	573	690	959	1 063
Elektrisch materieel	98	162	137	134	120	187	127
XVII. *Vervoermaterieel*	**196**	**306**	**376**	**1 050**	**1 376**	**1 874**	**1 590**
XIX. *Wapens en munitie*	**303**	**367**	**410**	**391**	**512**	**523**	**688**
Totaal	**13 613**	**19 623**	**19 626**	**21 458**	**25 493**	**27 573**	**27 560**
Andere waren	**463**	**1 073**	**928**	**1 056**	**1 113**	**1 985**	**1 840**
Totale uitvoer	**14 076**	**20 696**	**20 554**	**22 514**	**26 606**	**29 558**	**29 400**

(a) Afdelingen en hoofdstukken van het douanetarief.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per land van herkomst

LAND VAN HERKOMST (a)	Waarde (miljarden franken)							Percentage van de totale uitvoerwaarde						
	1958	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1958	1962	1963	1964	1965	1966	1967
1. West-Duitsland	26,8	42,6	49,2	61,4	69,1	77,6	75,9	17,1	18,7	19,3	20,5	21,3	21,6	21,2
2. Nederland	24,6	33,7	37,7	44,0	48,3	52,4	54,0	15,7	14,8	14,7	14,7	14,9	14,6	15,1
3. Frankrijk (b)	18,1	33,2	38,5	43,8	49,8	55,8	53,2	11,6	14,6	15,1	14,7	15,3	15,6	14,8
4. Verenigde Staten van Amerika	15,5	22,6	23,6	26,3	27,5	28,5	29,5	9,9	9,9	9,2	8,8	8,5	7,9	8,2
5. Groot-Brittannië	11,6	18,4	21,1	22,7	24,4	26,6	25,1	7,4	8,1	8,3	7,6	7,5	7,4	7,0
6. Italië	3,4	6,7	8,8	11,3	12,6	14,6	16,2	2,2	2,9	3,4	3,8	3,9	4,1	4,5
7. Kongo (Leo), Rwanda en Burundi	8,3	9,2	8,3	10,0	10,5	15,7	13,0	5,3	4,0	3,2	3,3	3,2	4,4	3,6
8. Zweden	4,8	6,0	6,7	7,5	7,5	7,7	7,9	3,1	2,6	2,6	2,5	2,3	2,1	2,2
9. Zwitserland	3,2	3,8	4,1	4,4	5,0	5,2	4,7	2,0	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5	1,3
10. Canada	2,2	2,6	2,7	3,8	4,4	4,2	4,5	1,4	1,1	1,1	1,3	1,4	1,2	1,3
11. Argentinië	2,2	3,5	3,3	3,1	3,1	3,9	4,2	1,4	1,5	1,3	1,0	1,0	1,1	1,2
12. Libië	0,2	0,7	0,7	1,1	1,6	2,0	3,9	0,1	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6	1,1
13. Republiek van Zuid-Afrika	1,4	2,7	2,7	2,6	3,2	4,1	3,9	0,9	1,2	1,1	0,9	1,0	1,1	1,1
14. Japan	1,0	1,7	1,8	1,8	2,2	2,6	3,1	0,6	0,8	0,7	0,6	0,7	0,7	0,9
15. U.S.S.R.	1,3	2,3	2,6	2,5	2,3	3,0	3,0	0,8	1,0	1,0	0,8	0,7	0,8	0,8
16. Iran	3,5	1,6	3,6	5,0	5,1	3,5	2,9	2,2	0,7	1,4	1,7	1,6	1,0	0,8
17. Australië	2,7	2,9	2,9	3,8	2,9	2,9	2,9	1,7	1,3	1,1	1,3	0,9	0,8	0,8
18. Denemarken	0,8	0,9	1,0	1,2	1,5	1,7	2,2	0,5	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6
19. Koeweit	1,8	1,0	3,0	1,7	2,6	2,6	2,2	1,2	0,4	1,2	0,6	0,8	0,7	0,6
20. Finland	1,5	2,0	2,1	2,5	2,5	2,4	2,0	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8	0,7	0,6
21. Venezuela	1,2	1,2	2,0	0,8	0,8	1,1	1,9	0,8	0,5	0,8	0,4	0,2	0,3	0,5
22. Noorwegen	1,1	1,0	1,0	1,1	1,3	1,6	1,8	0,7	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
Overige landen	19,2	27,5	28,2	36,2	36,6	39,0	40,8	12,4	12,2	11,0	12,0	11,1	10,9	11,3
Totaal	**156,4**	**227,8**	**255,6**	**299,0**	**324,8**	**358,7**	**358,8**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Gerangschikt naar het bedrag van de invoer in 1967.
(b) Inclusief het Saargebied in 1958.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Voornaamste invoerposten uit de Verenigde Staten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	1958	1963	1964	1965	1966	1967
II. *Produkten van het plantenrijk*	**3 013**	**3 890**	**4 500**	**5 970**	**6 938**	**5 861**
w.o. : fruit	329	314	262	364	358	418
graangewassen	2 342	2 776	3 049	4 500	5 265	3 786
zaden, enz.	292	702	1 097	1 025	1 249	1 577
III. *Vetstoffen*	**94**	**82**	**248**	**204**	**112**	**82**
IV. *Produkten van de voedings- en genotmiddelenindustrie*	**916**	**1 243**	**1 499**	**1 739**	**1 697**	**1 960**
w.o. : cacao en bereide cacao	6	3	3	3	4	11
groentenconserven	325	325	387	383	356	329
tabak	431	463	506	617	498	654
V. *Minerale produkten*	**2 250**	**2 328**	**2 169**	**2 370**	**2 374**	**2 107**
w.o. : zout, zwavel, enz.	163	161	215	295	370	474
brandstoffen, enz.	1 965	2 095	1 811	1 763	1 596	1 274
VI. *Chemische produkten*	**1 607**	**2 141**	**2 411**	**2 981**	**3 118**	**3 509**
w.o. : eigenlijke chemische produkten	658	1 586	1 758	2 213	2 401	2 778
farmaceutische produkten	531	202	263	337	233	208
looi-extracten	235	120	122	124	134	116
zeep, kaarsen, enz.	66	74	74	78	99	86
VIII. *Huiden, leder, pelterijen, enz.*	**130**	**264**	**232**	**238**	**240**	**139**
IX. *Hout, kurk en werken hiervan*	**37**	**67**	**86**	**75**	**63**	**92**
w.o. : hout en werken van hout	36	66	85	75	61	90
X. *Papier en papierwaren*	**258**	**387**	**441**	**578**	**682**	**649**
Grondstoffen	103	194	191	242	267	278
Papier en karton, papier- en kartonwaren	113	148	195	265	338	297
Boeken	41	45	55	71	77	74
XI. *Textielstoffen en textielwaren*	**1 443**	**1 419**	**1 941**	**1 413**	**1 073**	**1 288**
w.o. : kunstzijde, enz.	123	418	541	363	270	512
katoen	1 097	746	1 117	651	480	447
tricotagegoederen	20	18	41	61	86	70
kledingstukken, linnen, enz.	57	42	56	65	59	72
XIV. *Edelstenen*	**239**	**1 464**	**1 800**	**1 166**	**1 364**	**1 324**
XV. *Metalen en werken uit metaal*	**580**	**1 196**	**1 521**	**1 725**	**1 595**	**2 451**
w.o. : ijzer, staal, enz.	404	658	849	1 059	1 010	1 177
lood	40	22	41	37	25	—
XVI. *Machines, elektrisch materieel*	**1 871**	**4 815**	**5 303**	**4 478**	**4 784**	**5 176**
Machines en toestellen	1 383	3 641	4 176	3 699	3 978	4 285
Elektrisch materieel	488	1 174	1 127	779	806	891
XVII. *Vervoermaterieel*	**2 129**	**2 016**	**1 920**	**2 675**	**2 424**	**2 938**
w.o. : autovoertuigen, rijwielen, enz.	1 261	1 297	1 194	1 522	1 372	1 082
XVIII. *Wetenschappelijke instrumenten en toestellen*	**283**	**1 057**	**802**	**706**	**824**	**873**
w.o. : optische toestellen, enz.	146	843	645	497	610	580
Totaal	**14 850**	**22 369**	**24 873**	**26 318**	**27 288**	**28 449**
Andere waren	**647**	**1 228**	**1 435**	**1 215**	**1 165**	**1 044**
Totaal invoer	**15 497**	**23 597**	**26 308**	**27 533**	**28 453**	**29 493**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Afdelingen en hoofdstukken van het douanetarief.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per muntzone in 1966 en 1967 (a)

(miljoenen franken)

MUNTZONE	1966			1967		
	Invoer (c. i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)	Saldo	Invoer (c.i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)	Saldo
I. *Dollarzone*	**39 931**	**39 719**	**— 212**	**43 642**	**40 109**	**— 3 533**
1. Verenigde Staten van Amerika ...	28 453	29 557	+ 1 104	29 493	29 400	— 93
2. Canada	4 226	3 028	— 1 198	4 532	2 587	— 1 945
3. Andere landen (b)	7 252	7 134	— 118	9 617	8 122	— 1 495
II. *E.M.O.-zone*	**275 120**	**277 028**	**+ 1 908**	**275 267**	**285 312**	**+ 10 045**
III. *Oost-Europa* (c)	**9 688**	**8 705**	**— 983**	**9 273**	**11 534**	**+ 2 261**
IV. *Kongo (Leo), Rwanda en Burundi*.	**15 698**	**3 625**	**— 12 073**	**12 994**	**2 860**	**— 10 134**
V. *Andere republieken van Latijns Amerika*	**8 031**	**2 604**	**— 5 427**	**8 431**	**2 866**	**— 5 565**
1. Argentinië	3 943	421	— 3 522	4 159	428	— 3 731
2. Brazilië	2 046	1 078	— 968	1 702	1 532	— 170
3. Andere landen (d)	2 042	1 105	— 937	2 570	906	— 1 664
VI. *Diverse zones* (e) ...	**10 233**	**9 769**	**— 464**	**9 188**	**8 940**	**— 248**
Algemeen totaal ...	**358 701**	**341 450**	**— 17 251**	**358 795**	**351 621**	**— 7 174**

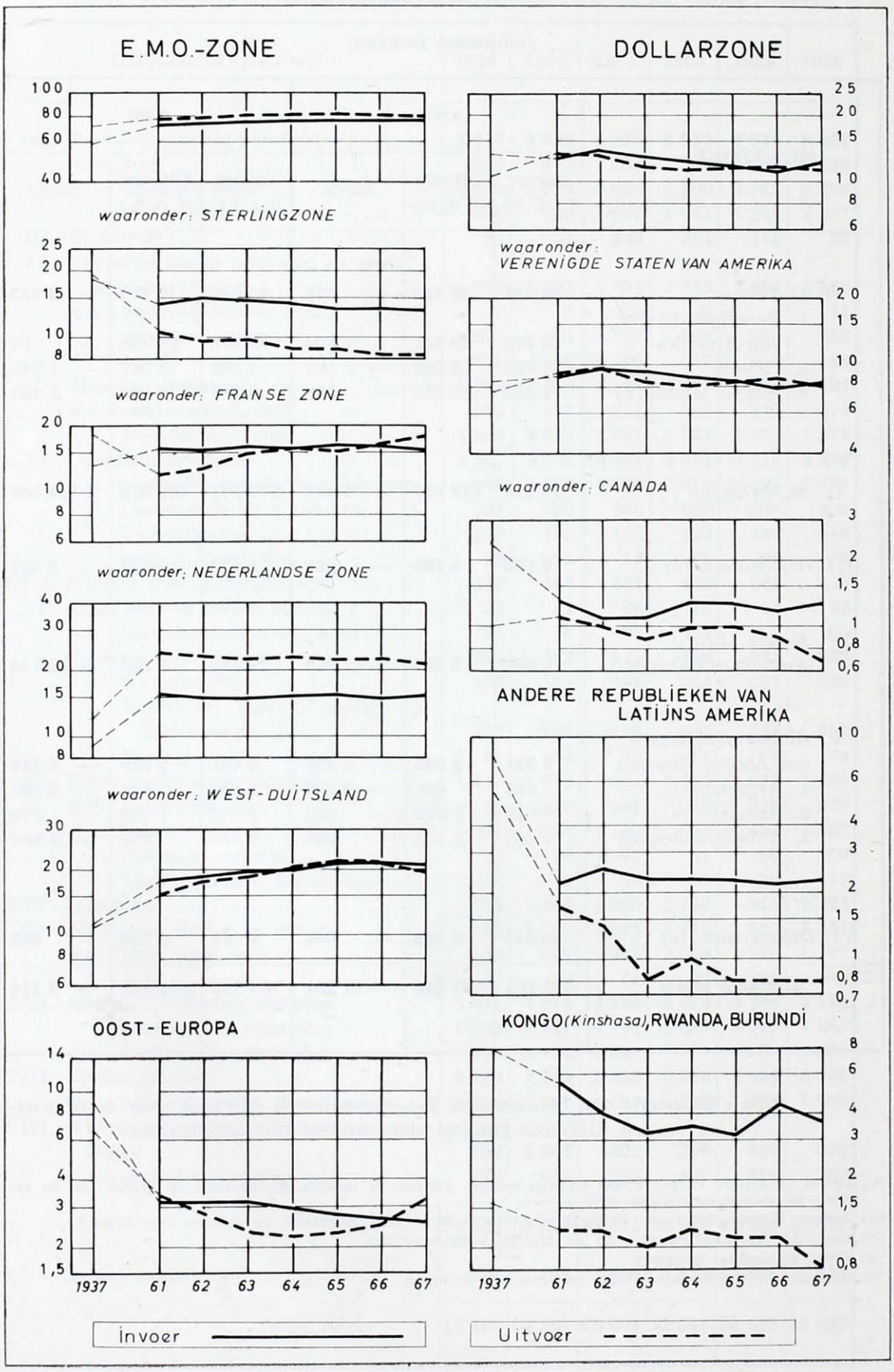
Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Opdat de cijfers vergelijkbaar zouden wezen, werden de landen gegroepeerd op grond van de verdeling in muntzones einde 1967.
(b) Japan, Korea, Formosa, Philippijnen, Porto-Rico, enz. Exclusief de landen van zone V.
(c) Inclusief Tsjechoslowakije en de Duitse Volksrepubliek.
(d) Chili, Columbia, Uruguay.
(e) Inclusief het scheepsproviand der vreemde schepen.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

In- en uitvoer per muntzone

(percentages van het totaal)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

(miljoenen franken)

LAND	1966			1967		
	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo
1. *Europese Economische Gemeenschap*	**200 432**	**214 480**	**+14 048**	**199 314**	**221 452**	**+22 138**
Nederland	52 427	75 967	+23 540	54 049	75 450	+21 401
West-Duitsland	77 594	71 983	— 5 611	75 950	69 652	— 6 298
Frankrijk	55 764	55 188	— 576	53 150	62 267	+ 9 117
Italië	14 647	11 342	— 3 305	16 165	14 083	— 2 082
2. *Europese Vrijhandelsassociatie*	**44 784**	**40 059**	**— 4 725**	**44 317**	**40 981**	**— 3 336**
Verenigd Koninkrijk	26 553	16 070	—10 483	25 106	16 635	— 8 471
Noorwegen	1 563	2 767	+ 1 204	1 847	3 001	+ 1 154
Zweden	7 664	6 102	— 1 562	7 938	5 567	— 2 371
Denemarken	1 713	3 984	+ 2 271	2 241	4 073	+ 1 832
Portugal	886	1 664	+ 778	1 514	1 942	+ 428
Zwitserland	5 231	7 372	+ 2 141	4 721	7 739	+ 3 018
Oostenrijk	1 174	2 100	+ 926	950	2 024	+ 1 074
3. *Andere landen van de O.E.S.O.*	**42 370**	**45 364**	**+ 2 994**	**41 909**	**46 270**	**+ 4 361**
— in Noord-Amerika :						
Verenigde Staten van Amerika	28 453	29 558	+ 1 104	29 493	29 400	— 93
Canada	4 226	3 028	— 1 198	4 532	2 587	— 1 945
— in Azië :						
Japan	2 560	2 352	— 208	3 072	3 031	— 41
— in Europa :						
Griekenland	402	2 202	+ 1 800	712	2 310	+ 1 598
Ierland	886	789	— 97	1 089	833	— 256
IJsland	174	188	+ 14	132	151	+ 19
Turkije	1 227	835	— 392	724	772	+ 48
Spanje	1 568	3 699	+ 2 131	1 590	3 137	+ 1 547
Yougoslavië (a)	445	1 027	+ 582	412	2 004	+ 1 592
Finland (a) (b)	2 428	1 686	— 742	153	2 045	+ 1 892
Totaal O.E.S.O.	**287 586**	**299 903**	**+12 317**	**285 540**	**308 703**	**+23 163**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Particulier statuut bij de O.E.S.O.
(b) Geassocieerd lid van de E.V.A.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Saldo van de handelsbalans per muntzone (a)

(percentages van de totale invoer)

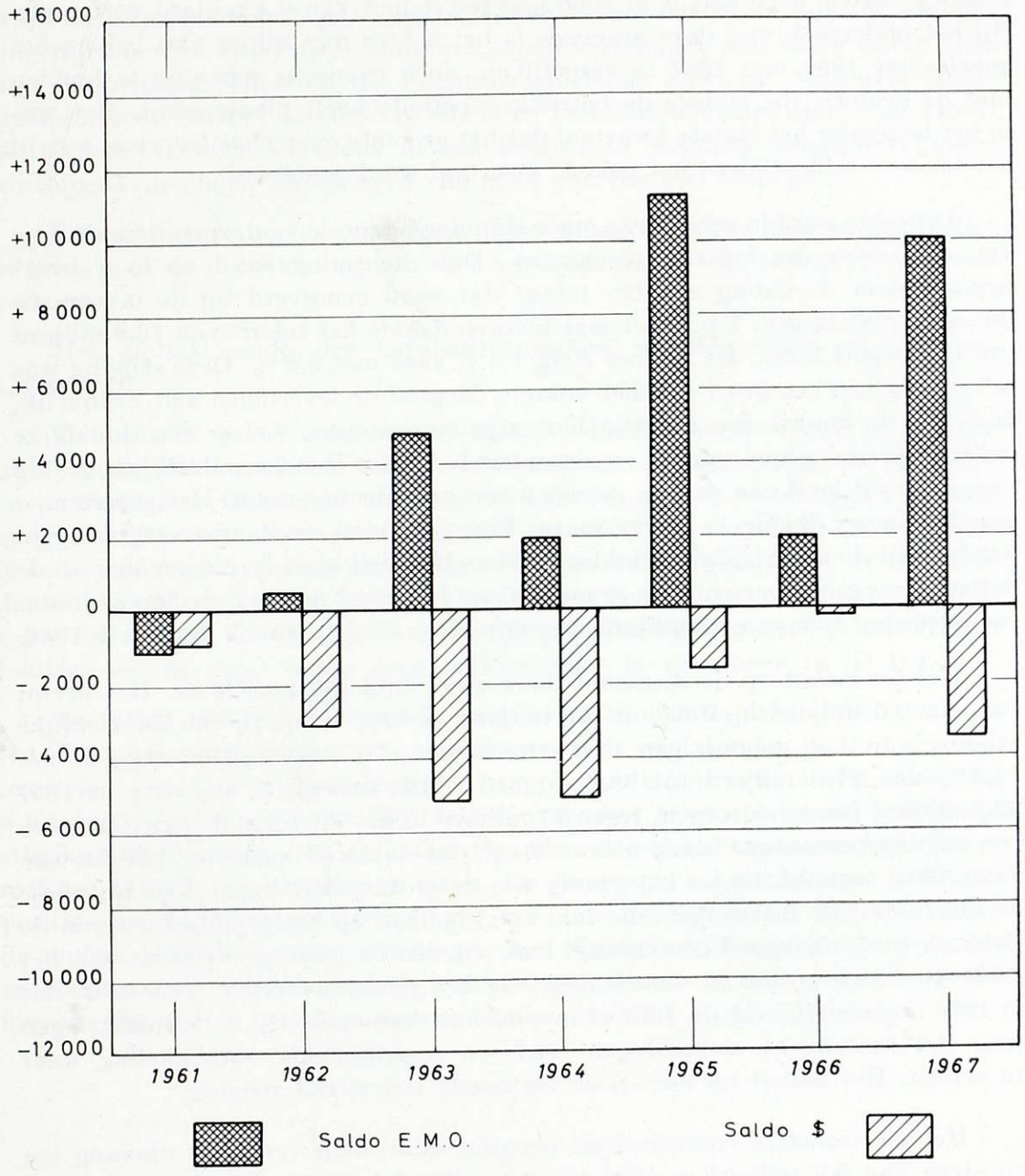
MUNTZONE	1958	1963	1964	1965	1966	1967
I. *Dollarzone*	**— 0,4**	**— 2,0**	**— 1,7**	**— 0,5**	**— 0,1**	**— 1,0**
1. Verenigde Staten van Amerika	— 0,9	— 1,2	— 1,2	— 0,3	+ 0,3	—
2. Canada	— 0,3	— 0,2	— 0,4	— 0,3	— 0,3	— 0,6
3. Andere landen (b)	+ 0,8	— 0,6	— 0,1	+ 0,1	— 0,1	— 0,4
II. *E. M. O.-zone* (c)	**— 2,1**	**+ 1,9**	**+ 0,6**	**+ 3,4**	**+ 0,6**	**+ 2,8**
1. Sterlingzone	— 3,1	— 5,5	— 5,8	— 5,0	— 5,6	— 5,1
w. o. : Verenigd Koninkrijk	(— 1,8)	(— 4,6)	(— 3,0)	(— 2,8)	(— 2,9)	(— 2,4)
Australië	(— 1,2)	(— 0,8)	(— 0,9)	(— 0,6)	(— 0,5)	(— 0,5)
2. Franse muntzone	— 1,1	— 1,8	— 0,8	— 1,3	— 0,5	+ 2,1
w. o. : Frankrijk	(— 1,3)	(— 1,3)	(— 0,5)	(— 1,0)	(— 0,2)	(+ 2,5)
3. Nederlandse muntzone	+ 4,3	+ 6,5	+ 6,4	+ 6,6	+ 6,4	+ 5,8
w. o. : Nederland	(+ 4,4)	(+ 6,6)	(+ 6,8)	(+ 6,8)	(+ 6,6)	(+ 6,0)
4. Denemarken	+ 1,1	+ 0,8	+ 0,9	+ 0,9	+ 0,6	+ 0,5
5. Noorwegen	+ 0,5	+ 0,5	+ 0,4	+ 0,4	+ 0,4	+ 0,3
6. Zweden	— 0,5	— 0,7	— 0,8	— 0,4	— 0,4	— 0,7
7. Italië	—	+ 1,4	— 0,2	— 0,5	— 0,9	— 0,6
8. Zwitserland	+ 0,8	+ 1,1	+ 0,8	+ 0,7	+ 0,6	+ 0,9
9. West-Duitsland	— 5,9	— 1,7	— 1,2	+ 0,2	— 1,6	— 1,8
10. Griekenland, Portugal en overzeese gebiedsdelen, Oostenrijk, Turkijë	+ 1,7	+ 1,1	+ 0,8	+ 1,0	+ 0,9	+ 0,8
11. Spanje en overzeese gebiedsdelen	+ 0,3	+ 0,2	+ 0,1	+ 0,8	+ 0,7	+ 0,6
III. *Oost-Europa* (d)	**— 0,1**	**— 1,0**	**— 0,9**	**— 0,5**	**— 0,3**	**+ 0,6**
IV. *Kongo(Leo), Rwanda en Burundi*	**— 1,5**	**— 2,4**	**— 2,3**	**— 2,1**	**— 3,4**	**— 2,8**
V. *Andere republieken van Latijns-Amerika*	**+ 0,4**	**— 1,5**	**— 1,4**	**— 1,6**	**— 1,5**	**— 1,5**
1. Argentinië	+ 0,6	— 1,1	— 0,9	— 0,8	— 1,0	— 1,0
2. Brazilië	— 0,1	— 0,2	— 0,4	— 0,4	— 0,3	— 0,1
3. Andere landen (e)	—	— 0,2	— 0,1	— 0,4	— 0,2	— 0,4
VI. *Diverse zones* (f)	**+ 0,8**	**— 0,3**	**— 0,8**	**— 0,5**	**— 0,1**	**+ 0,1**
Algemeen totaal	**— 2,7**	**— 5,3**	**— 6,5**	**— 1,8**	**— 4,8**	**— 2,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Opdat de cijfers vergelijkbaar zouden wezen, werden de landen gegroepeerd op grond van de verdeling in muntzones einde 1967.
(b) Japan, Korea, Formosa, Philippijnen, Porto-Rico, enz. Exclusief de landen van zone V.
(c) Vanaf 1960 is Spanje en overzeese gebiedsdelen in het totaal inbegrepen.
(d) Inclusief Tsjechoslowakije en de Duitse Volksrepubliek.
(e) Chili, Columbia, Uruguay.
(f) Inclusief het scheepsproviand der vreemde schepen.

Saldo van de handelsbalansen der B.L.E.U. met de monetaire zone van de landen leden van de E.M.O. (a) en de dollarzone

(miljoenen franken)

Bron : Ministerie van Economische Zaken, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) De Europese Monetaire Overeenkomst heeft vanaf 27 december 1958 de Europese Betalingsunie vervangen.

AFDELING III. – BETALINGSBALANS

In 1967 deed zich een volledige ommekeer voor in het saldo op de betalingsbalans van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Deze werd, zoals in 1965 trouwens, afgesloten met een voordelig saldo dat 12,3 miljard in 1967 bedroeg, terwijl deze balans in 1966 nog een deficit van 6,4 miljard vertoonde. Bij het onderzoek van deze gegevens is het echter niet alleen van belang het gehele jaar 1966 met 1967 te vergelijken, doch eveneens rekening te houden met de evolutie die tijdens de betrokken periode heeft plaatsgehad. Het was in het bijzonder het laatste kwartaal dat het grootste overschot liet zien, terwijl het kleinste saldo tijdens het tweede kwartaal werd genoteerd.

Dit saldo werd in zeer sterke mate beïnvloed door de kentering in de situatie van de balans der lopende transacties. Deze kentering werd op haar beurt bepaald door de daling van het tekort dat werd genoteerd bij de invoer- en uitvoerverrichtingen. T.o.v. het jaar tevoren daalde het tekort van 16,6 miljard tot 3,9 miljard frank. De uitvoer steeg t.o.v. 1966 met 6,3 %. Deze stijging was het gevolg van een groei van het volume. Hoewel de leveringen aan Frankrijk, Italië en de landen van het Oostblok zijn toegenomen, viel er een duidelijke daling waar te nemen van de export naar de Duitse Bondsrepubliek als gevolg van de in dit land aan de dag getreden conjunctuurtendensen. Het groeitempo van de invoer daalde in sterke mate. Een en ander vindt zijn verklaring in het feit dat de industriële produktie op eenzelfde peil bleef en als gevolg van de daling der wereldkoersen voor grondstoffen. In totaal liet het goederenvervoer een overschot zien van 9,3 miljard, tegenover een tekort van 3,2 miljard in 1966.

Het overschot op de dienstenbalans werd duidelijk positiever. Het neemt toe van 0,6 miljard in 1966 tot 5,7 miljard in 1967 dank zij een aanzienlijke stijging van het volume van deze transacties. De ontvangsten stijgen met 14,5 % van 77,8 miljard tot 89,2 miljard frank, terwijl de uitgaven in 1967 83,5 miljard frank bedroegen, tegen 77 miljard in het voorgaande jaar, hetgeen een stijgingspercentage betekent van 8,4 % dat duidelijk lager lag dan dat van 1966. Deze ontwikkeling is het gevolg van de grotere betalingen door Europese en internationale instellingen die hun zetel hebben op het grondgebied van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en van de gunstige evolutie van het saldo der vrachtkosten en verzekering voor het goederenvervoer, welk saldo dat in 1966 nog nadelig was, in 1967 een overschot vertoonde. Bij de verplaatsingen naar het buitenland, daarentegen, viel een tegengestelde ontwikkeling waar te nemen. Het deficit op deze post vertoonde een sterke stijging.

Het uit transfers voortvloeiend negatief saldo nam verder in omvang toe en steeg van 0,9 miljard in 1966 tot 2,5 miljard in 1967. De uit particuliere transfers voortvloeiende netto-ontvangsten bleven nagenoeg gelijk. Daarentegen vertoonden de uitgaven uit hoofde van staatsoverdrachten een stijging.

Hoewel de afvloeiing van kapitalen door de Overheid aanzienlijk hoger lag dan in 1966, vertoonden de ontvangsten een sterke daling t.o.v. het voorgaande jaar en liepen van 5,1 miljard tot 2,9 miljard frank in 1967 terug. Deze

verrichtingen geven nochtans een tekort van 6,8 miljard frank. Eveneens moet rekening worden gehouden met het feit dat het Rijk zich fondsen heeft verschaft bij Belgische banken die aldus in het buitenland schulden hebben gemaakt. Deze operaties vormen voor de Schatkist leningen bij ingezetenen en zijn dus niet opgenomen onder het kapitaalverkeer van het Rijk op de betalingsbalans. Het betreft echter een onrechtstreeks beroep van de Schatkist op het buitenland. Het Rijk heeft een fractie van zijn buitenlandse schuld kunnen aflossen want de Belgische markt en in het bijzonder de niet-monetaire financiële instellingen hebben de Staat meer fondsen kunnen verschaffen dan nodig waren voor zijn financieringsbehoeften die nochtans groeiende zijn. De Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid en het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet hebben eveneens in het buitenland leningen aangegaan, zowel kortlopende leningen als leningen van meer dan één jaar looptijd.

De verklaring voor de ommekeer in het totale saldo der kapitaaltransacties is gelegen in de ontwikkeling van het kapitaalverkeer van bedrijven en particulieren.

Het globaal saldo der kapitaaltransacties wordt positief en bedraagt 1,3 miljard.

Het was de particuliere sector die het grootste voordeel heeft getrokken uit de duidelijke verbetering van het saldo van het kapitaalverkeer van bedrijven en particulieren. Hoewel nl. de Belgisch-Luxemburgse investeringen en beleggingen in het buitenland globaal gezien eenzelfde peil bereikten als het voorgaande jaar, zijn de buitenlandse investeringen en beleggingen in de B.L.E.U. daarentegen meer dan verdubbeld. Deze laatste bedroegen 12,5 miljard in 1967, tegen 5,6 miljard in 1966. Een aanzienlijk gedeelte hiervan werd gevormd door fondsen die bestemd waren voor rechtstreekse investeringen in de B.L.E.U.

In totaal toonden de lopende transacties en het kapitaalverkeer van de B.L.E.U., rekening houdend met vergissingen en weglatingen, in 1967 dus een overschot van 12,3 miljard, terwijl het voorgaande jaar een nadelig saldo van 6,4 miljard had opgeleverd. Het totaal overschot heeft tot gevolg gehad een stijging van de netto buitenlandse tegoeden der geldscheppende instellingen met een bedrag van 9,6 miljard frank. De goudvoorraad en de netto-deviezenpositie van de Nationale Bank stegen met 12,4 miljard frank, terwijl die van de andere geldscheppende instellingen met 2,8 miljard daalden. De tegoeden in commerciële vorderingen op het buitenland van de niet-geldscheppende instellingen namen eveneens met een bedrag van 2,7 miljard frank toe.

★

★ ★

Balans van de internationale betalingen van de B. L. E. U. in 1966 en 1967

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1966	1967	1966	1967	1966	1967
A. *Goederen- en dienstentransacties :*						
1. Goederentransacties	282,4	299,6	285,6	290,3	— 3,2	+ 9,3
a) Uitvoer en invoer f. o. b.	*266,4*	*283,3*	*283,0*	*287,2*	*— 16,6*	*— 3,9*
b) Loonwerk	*10,7*	*10,9*	*2,6*	*3,1*	*+ 8,1*	*+ 7,8*
c) Arbitrageverrichtingen					*+ 5,3*	*+ 5,4*
2. Niet-monetair goud					— 1,5	— 2,4
3. Vervoer- en verzekeringskosten van goederen	12,6	14,3	12,9	12,7	— 0,3	+ 1,6
4. Andere vervoerkosten	4,8	5,5	4,4	4,9	+ 0,4	+ 0,6
5. Verplaatsingen in het buitenland	11,5	12,1	16,0	18,5	— 4,5	— 6,4
6. Inkomsten uit investeringen	15,2	16,4	14,1	15,2	+ 1,1	+ 1,2
7. Overheidstransacties niet elders vermeld	6,3	9,8	6,1	6,1	+ 0,2	+ 3,7
8. Andere diensten	27,4	31,1	23,5	26,1	+ 3,9	+ 5,0
a) Royalties voor speelfilms, voor patent- en auteursrechten	*3,5*	*3,8*	*5,4*	*5,3*	*— 1,9*	*— 1,5*
b) Makelaars- en commissielonen	*10,3*	*12,0*	*9,1*	*11,0*	*+ 1,2*	*+ 1,0*
c) Grensarbeiders	*5,4*	*5,9*	*1,4*	*1,6*	*+ 4,0*	*+ 4,3*
d) Verzekeringspremiën en -uitkeringen	*2,4*	*3,0*	*2,8*	*3,1*	*— 0,4*	*— 0,1*
e) Diversen	5,8	*6,4*	*4,8*	*5,1*	*+ 1,0*	*+ 1,3*
Totaal van de transacties op goederen en diensten (a)	**360,2**	**388,8**	**364,1**	**376,2**	**— 3,9**	**+ 12,6**
(w. o. : diensten = 3 tot 8)	(77,8)	(89,2)	(77,0)	(83,5)	(+ 0.8)	(+ 5,7)
B. *Overdrachten :*						
9. Particulieren	7,1	7,8	5,5	6,3	+ 1,6	+ 1,5
10. Staat	0,3	0,3	2,8	4,3	— 2,5	— 4,0
Totaal overdrachten	**7,4**	**8,1**	**8,3**	**10,6**	**— 0,9**	**— 2,5**

(vervolg op blz. 357).

Balans van de internationale betalingen van de B. L. E. U. in 1966 en 1967 (vervolg)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1966	1967	1966	1967	1966	1967
C. *Kapitaalverkeer van de overheid :*						
11. Staat	5,1	2,5	7,6	9,2	— 2,5	— 6,7
a) Lange termijn	*3,4*	*2,0*	*7,5*	*7,0*	— *4,1*	— *5,0*
— Aandeel in internationale instellingen	—	(—)	(0,3)	(0,3)	(— 0,3)	(—0,3)
— Leningen	(3,4)	(2,0)	(0,1)	(0,2)	(+ 3,3)	(+ 1,8)
— Aflossingen	—	—	(7,1)	(6,5)	(— 7,1)	(— 6,5)
b) Korte termijn	*1,7*	*0,5*	*0,1*	*2,2*	+ *1,6*	— *1,7*
12. Andere overheidsorganen	—	0,4	—	0,5	—	— 0,1
Totaal van het kapitaalverkeer van de overheid	**5,1**	**2,9**	**7,6**	**9,7**	**— 2,5**	**— 6,8**
D. *Kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren :*						
13. Overheidsbedrijven	1,0	—	0,3	1,3	+ 0,7	— 1,3
14. Niet-monetaire financiële bemiddelingsinstellingen van de overheidssector	2,0	4,0	1,0	1,8	+ 1,0	+ 2,2
15. Particuliere sector (netto gegevens)	5,6	12,5	6,7	5,3	— 1,1	+ 7,2
a) Gekende effectentransacties	—	*2,8*	*6,7*	*5,3*	— *6,7*	— *2,5*
— Belgische	(—)	(2,8)	(0,2)	(—)	(— 0,2)	(+ 2,8)
— Buitenlandse	(—)	(—)	(6,5)	(5,3)	(— 6,5)	(— 5,3)
b) Overige	*5,6*	*9,7*	—	—	+ *5,6*	+ *9,7*
Totaal van het kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren	**8,6**	**16,5**	**8,0**	**8,4**	**+ 0,6**	**+ 8,1**

(vervolg op blz. 358).

Balans van de internationale betalingen van de B. L. E. U. in 1966 en 1967 (vervolg)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1966	1967	1966	1967	1966	1967
E. *Vergissingen en weglatingen*					+ 0,3	+ 0,9
Algemeen totaal . . .					— 6,4	+ 12,3
F. *Financiering van het totaal :*						
1. Herfinanciering buiten de geldscheppende instellingen van commerciële vorderingen op het buiteland (stijging : —). . . .					— 1,1	+ 2,7
2. Mutaties van de goudvoorraad en de nettodeviezenpositie van de geldscheppende instellingen :						
— Nationale Bank van België.					+ 1,7	+ 12,4
— Andere					+ 7,0	— 2,8

Bron : Nationale Bank van België.

(a) In de ontvangsten is het positief saldo van de arbitrageverrichtingen en in de uitgaven het negatief saldo van het niet-monetaire goud begrepen.

HOOFDSTUK II

INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING

AFDELING I. — ALGEMENE OVEREENKOMST VOOR HANDEL EN TARIEVEN (G. A. T. T.)

De zeer belangrijke wereldomvattende handelsbesprekingen, de zogenoemde « Kennedy round », werden op 15 mei 1967 met succes afgesloten. In mei 1964 aangevangen, daarna van juli 1965 tot februari 1966 als gevolg van de crisis in de E.E.G. onderbroken, kenden deze onderhandelingen talrijke moeilijkheden.

Ondanks de leemten die erin voorkomen is de uiteindelijk bereikte overeenkomst geenszins onbelangrijk daar zij op circa 6 300 produkten betrekking heeft, waarvan de netto handelswaarde circa 2 000 miljard Belgische franken per jaar bedraagt, en daar de deelnemende Staten tesamen 80 % van de wereldhandel vertegenwoordigen.

De gemiddelde vermindering van de douanerechten bedraagt 35 %.

De resultaten van de « Kennedy round » zijn op industrieel gebied aanzienlijk belangrijker dan op landbouwgebied.

In deze laatste sector nl. moesten de grootse plannen tot wereldwijde organisatie van de graan-, vlees- en zuivelmarkt worden opgegeven. Over de navolgende punten werd er echter overeenkomst bereikt :

— het verlenen van een voedselhulp van 4,5 miljoen ton aan ontwikkelingslanden, waarvan 42 % uit de Verenigde Staten, 23 % uit de E.E.G., 5 % uit het Verenigd Koninkrijk en Japan, en 2,4 % uit de Skandinavische landen. Het betreft hier een werkelijke schikkingsovereenkomst daar de Amerikaanse voorstellen oorspronkelijk op 6 miljoen ton betrekking hadden en die van de E.E.G. op 3 miljoen ton ;

— verhoging van de minimum graanprijs ;

— tariefverlaging voor 17 bewerkte landbouwprodukten met 20 % voor de E.E.G. en met 25 of 50 %, naar gelang van de produkten, voor de Verenigde Staten.

In de industriële sector werden de tarieven in het algemeen met 35 tot 40 % verlaagd. Voor bepaalde produkten, o.a. wat betreft de Verenigde Staten, radio- en televisietoestellen, fotoapparaten, verrekijkers, auto's en motorfietsen, naaimachines, parels en tonijn in blik werden de invoerrechten voor de helft verlaagd ; wat het Verenigd Koninkrijk betreft gold ditzelfde voor auto's, fotoapparaten en machinewerktuigen ; voor wat de E.E.G. betreft gold deze regeling voor auto's, motorfietsen, banden, radiotoestellen behalve transistors, was- en schrijfmachines ; voor Japan daalde de invoerrechten in dezelfde mate voor soja, schapen, ijzererts, organische chemische produkten, farmaceutische en medische produkten, verf, textielmachines en wekkers ; wat Canada betreft vielen stalen buizen en speelgoedartikelen en tenslotte voor Australië verrekijkers en naaimachines onder de nieuwe regeling.

De moeilijke punten van de besprekingen waren de chemie en het staal.

De besprekingen inzake chemische produkten waren moeilijk en hebben bijna geleid tot een breuk tussen de Verenigde Staten en de E.E.G. Deze laatste eiste nl. het opheffen van de « American Selling Price », welk procédé erin bestaat bepaalde in de Verenigde Staten geïmporteerde produkten, voornamelijk chemische produkten, niet op de faktuurprijs te belasten, doch op basis van de op de Amerikaanse binnenlandse markt gevraagde prijs. De gevaren dat de besprekingen geheel in het slop zouden geraken waren des te groter daar het afschaffen van de « American Selling Price » niet onder de bevoegdheden valt van de President der Verenigde Staten, doch onder die van het Congres. Uiteindelijk werd een compromis gevonden : de Verenigde Staten zullen hun invoerrechten in vijf jaar onvoorwaardelijk met 50 % verlagen ; de E.E.G. stemt erin toe haar tarief onvoorwaardelijk met 20 % te verlagen, in twee jaarlijkse gedeelten van 10 % (1) ; vervolgens zal de E.E.G. deze verlaging tot 50 % opvoeren uitsluitend indien de « American Selling Price » binnen twee jaar wordt afgeschaft. Het probleem der chemische kleurstoffen werd afzonderlijk behandeld ; de rechten op deze produkten zullen in de Verenigde Staten van 90 op 30 % worden gebracht, van 33,5 % op 15 % in het Verenigd Koninkrijk en in de E.E.G. van 15 op 10 %.

De besprekingen inzake staal hebben voornamelijk de E.E.G. en het Verenigd Koninkrijk tegenover elkaar geplaatst ; uiteindelijk werd overeengekomen dat het E.E.G.-tarief van 9 tot 5,7 % omlaag zou gaan en dat van het Verenigd Koninkrijk van 10 tot 8 %, plus dan nog een verlaging met 20 % van het specifiek Britse recht.

Voor aluminium, waarin voornamelijk de Skandinavische landen geïnteresseerd zijn, zal de E.E.G. voor de derde landen een met 5 % belast contingent

(1) De werkelijke verlaging zal op 1 juli 1968 20 % bedragen.

van 130 000 ton openen, in plaats van de oorspronkelijk bepaalde 100 000 ton, doch voor het overschot blijft het percentage op 9 % bepaald.

De E.E.G. heeft eveneens een tariefcontingent van 625 000 ton voor krantenpapier geopend en haar rechten op onbewerkt en bewerkt papier met 25 % verlaagd.

Tenslotte zullen, behalve in Noorwegen, de invoerrechten op auto's met 50 % worden verlaagd.

Met uitzondering van de verlenging van het internationaal katoenakkoord, werd geen aandacht besteed aan de sector textielprodukten.

De verdragsluitende partijen hebben zich akkoord verklaard over het opstellen van een anti-dumping-Code van de G.A.T.T., die o.a. elk land verbiedt een aanzienlijke hoeveelheid produkten tegen lage prijzen op de markt van een ander land te brengen.

Zesenveertig Staten hebben het akkoord van de « Kennedy Round » ondertekend ; op het laatste ogenblik hebben acht ontwikkelingslanden hiervan afgezien.

Argentinië heeft op 11 oktober 1967 de door haar in het kader van de « Kennedy Round » gedane concessies toegepast, daarin op 1 januari 1968 door elf Staten gevolgd : Zuid-Afrika, Australië, Oostenrijk, Canada, Verenigde Staten, Ierland, Nieuw-Zeeland, Peru, Polen, Portugal en Zwitserland. Op 1 juli 1968 zullen nog andere Staten hun verplichtingen nakomen, nl. de Zes van de Europese Economische Gemeenschap, het Verenigd Koninkrijk, Denemarken, Noorwegen, Zweden, Japan, Israël, Spanje en Trinidad en Tobago.

In 1967 hebben nog vijf Staten de G.A.T.T.-overeenkomst ondertekend waardoor het totaal aantal Lidstaten op vijfenzeventig kwam te liggen : deze nieuwe leden zijn Korea, Ierland, Argentinië, Barbados en Polen. Polen is aldus het derde Oost-Europese land dat lid wordt van de G.A.T.T., na Tjechoslovakije (1947) en Zuid-Slavië (1966).

Drie landen geven een voorlopige uitvoering aan het Akkoord : de Verenigde Arabische Republiek, Tunesië en IJsland : wat deze laatste twee landen betreft zijn de besprekingen over een volledig lidmaatschap afgesloten ; Cambodja neemt aan de werkzaamheden deel krachtens een speciale regeling ; acht Staten waar in het verleden het Akkoord werd toegepast, hebben sinds hun onafhankelijkheid besloten het *de facto* toe te passen, in afwachting dat zij definitief hun handelsbeleid hebben bepaald : Algerië, Botswana, de Democratische Republiek Kongo, Lesotho, de Malediven, Singapore en Zambia. Bovendien zenden een twintigtal Staten waarnemers naar de G.A.T.T.-werkzaamheden.

AFDELING II.
ORGANISATIE VOOR ECONOMISCHE SAMENWERKING EN ONTWIKKELING (O. E. S. O.)

In 1967 werden de verontrustende rapporten en het aantal beroepen voor het herzien van het beleid der industrielanden t.o.v. de ontwikkelingslanden steeds talrijker.

Een alarmerende werkelijkheid werd vastgesteld door diverse internationale organisaties, o.a. de O.E.S.O., de I.B.H.O., de G.A.T.T. en de F.A.O. Zo viel er in de economische ontwikkeling van de armste landen van Afrika en Zuid-Azië in 1966 een vertraging waar te nemen ten aanzien van het gemiddelde percentage van de periode 1960-1965.

Anderzijds nam het tekort op de balans van deze Staten van 1962 tot 1966 sneller toe dan de groei van de export, terwijl er sinds zes jaar praktisch geen stijging is opgetreden in de financiële hulpverlening aan de ontwikkelingslanden. Bovendien ontwikkelt de wereldhandel in afgewerkte produkten, die voornamelijk afkomstig zijn uit de rijke landen, zich tweemaal sneller dan die van de ruwe produkten die door ontwikkelingslanden worden geëxporteerd.

Tenslotte is de voedingsproduktie per inwoner in de ontwikkelingslanden sinds 1957 nooit zo laag geweest als thans het geval is en daalde t.o.v. 1964 met 4 %.

Deze problemen bevonden zich in het middelpunt van de besprekingen van de zevende vergadering van de Raad van Ministers van de O.E.S.O. die op 30 november en 1 december 1967 te Parijs werd gehouden.

De ministers hebben over de navolgende principes overeenstemming bereikt :

— het verlenen van tijdelijke en algemene preferentiële voordelen aan de uitvoer van eindprodukten en halfprodukten uit ontwikkelingslanden ;

— zo hoog mogelijke deelneming van de industrielanden aan deze concessies ;

— billijke spreiding van de uit deze concessies voortvloeiende lasten over de industrielanden ;

— de beoogde concessies moeten de steun hebben van de ontwikkelingslanden en het voorwerp uitmaken van een overeenkomst met deze landen ;

— deze concessies moeten geen hinderpaal vormen voor besprekingen over nieuwe wereldomvattende tariefconcessies of deze besprekingen geheel onmogelijk maken.

In de Lidstaten van de O.E.S.O. bedroeg het gemiddeld groeipercentage tijdens de laatste twaalf maanden slechts 2,5 %, ondanks een bijzonder hoog percentage in Italië en in Japan ; door de deskundigen wordt voor het komende jaar een terugkeer tot het percentage van circa 4,5 % verwacht.

AFDELING III.
EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Het op 1 juli 1967 van kracht worden van het Verdrag tot instelling van een Raad en een Commissie welke de Europese Gemeenschappen gemeen hebben, opende een nieuwe periode in het bestaan van de Gemeenschap. De Hoge Autoriteit van de E.G.K.S., na 15 jaar gefunctioneerd te hebben, en de Commissies van de E.E.G. en van Euratom, na een bestaan van bijna tien jaar, werden vervangen door één enkele Commissie, die alle bevoegdheden uitoefent, die aan deze instellingen door de drie verdragen waren verleend.

Deze Commissie bestaat voorlopig uit 14 leden onder voorzitterschap van de heer Jean REY ; zij is op 6 juli in functie getreden. De interne reorganisatie der verschillende diensten vindt thans plaats.

§ 1. — EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP (E.E.G.)

Het afgelopen dienstjaar werd gekenmerkt door het succesvol afsluiten van de « Kennedy Round ». Buiten een belangrijke bijdrage tot de ontwikkeling van de wereldhandel hebben deze onderhandelingen een bijzondere betekenis voor de Gemeenschap : het was voor de eerste maal dat deze laatste als zodanig aan onderhandelingen van een dergelijke omvang deel nam, waarbij de Commissie de Gemeenschap in haar geheel vertegenwoordigde.

Anderzijds stuitte het probleem van de uitbreiding van de Gemeenschap, probleem dat de actualiteit beheerste, aan het eind van het jaar op een verschil van mening tussen de zes Lidstaten.

De *tariefunie* maakte verdere vorderingen. Op 1 juli werden de intracommunautaire douanerechten opnieuw verlaagd. Deze verlaging bedroeg 5 % voor industrieprodukten en in het algemeen 10 % voor de nog niet onder een marktorganisatie vallende landbouwprodukten. Voor deze beide categorieën produkten werden de intracommunautaire rechten dus respectievelijk tot 15 en tot 25 % der basisrechten teruggebracht.

Het aantal verleende nationale tariefcontingenten bedroeg slechts 61.

De Raad verlengde het in beraad houden van 20 %, waaronder circa 500 posten van het gemeenschappelijk douanetarief (G.D.T.) vallen, tot op 30 juni 1968.

De Commissie is voortgegaan met het restrictief toepassen van artikel 226 met betrekking tot de vrijwaringsmaatregelen. De enige nieuwe erkende aanvraag heeft betrekking op de invoer van weefsels uit kamwol in Nederland.

* * *

Op het gebied van de *concurrentie* nam de Commissie verordening nr. 67/67 E.E.G. aan, betreffende de toepassing van artikel 85 § 3 van het E.E.G.-Verdrag, op bepaalde categorieën van exclusiviteitsovereenkomsten.

Bovendien verlengde de Raad de termijn gedurende welke verordening nr. 17/62 E.E.G. niet op het vervoer wordt toegepast.

Wat de welwillende houding betreft die door de Commissie werd aangenomen ten opzichte van bepaalde vormen van samenwerking tussen ondernemingen, moet worden opgemerkt :

— de beschikking waarbij het verbod van artikel 85 niet toepasselijk wordt verklaard op een tussen scheepsverffabrikanten gesloten afspraak van samenwerking ;

— de publikatie door de Commissie van bepaalde overeenkomsten van technische samenwerking ten aanzien waarvan zij zich voorstelt een beschikking af te geven waarin het verbod van het Verdrag niet van toepassing wordt verklaard.

* * *

Op het gebied van de *fiscaliteit* nam de Raad twee belangrijke richtlijnen aan :

— in de eerste wordt bepaald dat de in België, Duitsland, Italië, Luxemburg en Nederland van kracht zijnde systemen van cascadebelasting op de omzet vervangen zullen worden door een stelsel van belasting op de toegevoegde waarde, en dat het in Frankrijk bestaande stelsel in overeenstemming zal worden gebracht met het gemeenschappelijk systeem. In principe legt deze richtlijn de grote grondslagen voor dit systeem ;

— de tweede richtlijn bepaalt de modaliteiten van het gemeenschappelijk systeem die iedere Staat in zijn fiscale wetgeving moet opnemen.

De invoering van het gemeenschappelijk stelsel wordt ten laatste op 1 juli 1970 verwacht.

* * *

Een nieuwe aanbeveling werd op 3 juli 1967 aangenomen betreffende het te volgen *conjunctuurbeleid.*

De Raad van de E.E.G. en de vertegenwoordigers van de Regeringen der Lidstaten namen op 8 februari 1967 het *eerste programma voor de economische politiek op halflange termijn* van de Gemeenschap aan voor de periode 1966/1970 ;

het bevat zes hoofdstukken, voorafgegaan door een voorwoord en door een inleidend gedeelte, waarin met name een uiteenzetting wordt gegeven van de fundamentele problemen die zullen voortvloeien uit de economische ontwikkeling van de E.E.G. tijdens de betreffende periode. Het Comité voor de economische politiek op halflange termijn heeft zijn werkzaamheden voortgezet o.m. met het oog op het uitwerken van het tweede programma dat in de lente van 1968 volledig moet zijn opgesteld.

In verband met de herziening van het internationaal monetair stelsel hadden de Ministers van Financiën van de zes landen het Monetair Comité belast met het bestuderen van een verbetering van de methoden voor internationale kredietverlening. Ingevolge deze opdracht werden de elementen van een gemeenschappelijk standpunt in de E.E.G.-landen uitgewerkt, waardoor de vaststelling van een basisdocument voor de in ander verband gevoerde besprekingen (Groep van Tien, I.M.F.), werd vergemakkelijkt.

* * *

Op *landbouwgebied* maakte de overgang van het voorbereidend stelsel naar het stadium van de eenheidsmarkt een belangrijke aanpassing nodig aan het gemeenschappelijk prijzensysteem in bepaalde Lidstaten. Ondanks een aanzienlijke oogst met een exportabel overschot van circa 6 miljoen ton zachte tarwe en 1,5 miljoen ton gerst, lag het algemeen peil der marktprijzen in de nabijheid van het peil van de interventieprijs.

Wat rijst betreft, hier oefende een uitzonderlijke oogst een druk uit op de prijzen in de producerende gebieden. De overgang van een automatisch steunsysteem voor de varkensmarkt naar het stadium van de eenheidsmarkt deed in bepaalde streken van Frankrijk ernstige problemen rijzen. De Commissie heeft dit land toestemming verleend bijzondere interventiemaatregelen te treffen. In de sector groenten en fruit werden de gemeenschappelijke kwaliteitsnormen op veel uitgebreidere schaal toegepast. Verscheidene malen werd een crisis vastgesteld : in Frankrijk voor bloemkool, appelen, peren, tomaten ; in België voor bloemkool en appelen ; in Nederland voor bloemkool. Het bedrag der compensaties ten laste van het Europees Oriëntatie-en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) voor het uit de markt nemen van bepaalde produkten gedurende deze crisisperiode werd op 220 000 rekeneenheden geraamd.

In 1967 zijn de gemeenschappelijke ordeningen voor de sectoren granen, varkensvlees, eieren en pluimvee in de fase van de eenheidsmarkt binnengetreden en dit jaar zag eveneens de toepassing van de eerste gemeenschappelijke regeling en het van kracht worden van gemeenschappelijke prijzen voor oliehoudende zaden. Ten slotte moet erop worden gewezen dat in 1967 een aanvang werd gemaakt met de gemeenschappelijke ordening van een suikermarkt, waarin eveneens werden inbegrepen verwerkte produkten op basis van groenten en fruit.

Het EOGFL heeft het volledig bedrag van de uitgaven, welke in alle sectoren waarvoor een gemeenschappelijke marktorganisatie bestaat, inclusief die welke

nog in een overgangstadium verkeren (zoals zuivelprodukten en rundvlees), voor zijn rekening genomen.

Andere gemeenschappelijke marktorganisaties hebben tijdens het jaar het stadium van de gemeenschappelijke markt bereikt ; dit was het geval op 1 januari voor enkele belangrijke groenten en fruitsoorten en op 1 september voor rijst. De Raad heeft meerdere belangrijke schikkingen getroffen, namelijk :

— in oktober verscheidene verordeningen betreffende het EOGFL die voornamelijk een versnelling van de steunverlening beogen door het instellen van een voorschottensysteem ;

— eveneens in oktober, bepaling van gemeenschappelijke prijzen voor varkensvlees (1967/68), olijfolie (verkoopseizoen 1967/68), graan, rijst, rundvlees, suiker en oliehoudende zaden (verkoopseizoen 1968/69) ;

— ten slotte nam de Raad in december de basisverordening aan voor suiker, welke in het stadium van de gemeenschappelijke prijs zal gelden (dus met ingang van 1 juli 1968).

* * *

Bij beschikking van 14 december 1967 stelde de Raad de kalender op van de met het oog op een werkelijke start van het gemeenschappelijke *vervoerbeleid* te treffen maatregelen.

Deze maatregelen beogen o.a. de harmonisatie van bepaalde beschikkingen van sociale aard, het gebied van de concurrentie, de margetarieven voor het goederenvervoer over de weg, het vormen van een communautair contingent van vergunningen.

* * *

Op *sociaal* gebied richtte de Commissie een aanbeveling tot de Lidstaten inzake arbeidsbescherming voor jeugdige personen. Deze tekst beoogt de toepassing van bepaalde beschermende bepalingen te veralgemenen en de bescherming van jeugdige werknemers te verbeteren.

In maart keurde de Raad een verordening goed waarbij de toepassing van verordeningen nr. 3 en 4 inzake de sociale zekerheid van migrerende arbeiders tot zeelieden wordt uitgebreid.

De Raad keurde eveneens een belangrijk werkprogramma goed op gebied van sociale harmonisatie (art. 118 van het Verdrag). Het betreffende programma behelst een bepaald aantal studies die o.a. betrekking hebben op de arbeid, werkgelegenheid, maatschappelijke bevordering van arbeiders en sociale statistiek. Ten slotte nam de Raad een richtlijn aan betreffende het nader tot elkaar brengen van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake de indeling, het kenmerken en het verpakken van gevaarlijke stoffen.

Gedurende het dienstjaar 1967 besloot de Commissie tot het toekennen van bijdragen uit het *Europees Sociaal Fonds* ten bedrage van circa 14 000 000

rekeneenheden. Deze som dekt de helft van de uitgaven in verband met maatregelen op het gebied van de herscholing en de verplaatsing, waardoor circa 46 000 arbeiders opnieuw aan het werk konden worden gesteld. (België 565 000 rekeneenheden).

* * *

In 1967 nam het *Europees Ontwikkelingsfonds* bepaalde financieringsbesluiten ten gunste van de Geassocieerde Afrikaanse landen en Madagascar tot een niet terugbetaalbaar totaal bedrag van 121,6 miljoen rekeneenheden en van 16,4 miljoen rekeneenheden aan speciale kredieten.

De Raad voor de Associatie tussen Griekenland en de Europese Economische Gemeenschap heeft o.m. de navolgende beschikkingen getroffen : verlenging van het voorlopig regime inzake de handel in landbouwprodukten en goedkeuring van de door de Gemeenschap tijdens de « Kennedy Round » voor tabak en droge krenten gedane tariefconcessies. Overeenkomstig de getroffen beschikkingen heeft de E.E.G. de invoerrechten op Griekse tabak met ingang van 31 december 1967 volledig opgeheven. Griekenland bracht op 1 mei 1967 de voor industriële produkten toegestane tariefverlaging op 40 %, met uitzondering van de produkten die voorkomen in bijlage I bij de Associatie-overeenkomst en van de in bijlage III genoemde landbouwprodukten ; voor de in bijlage I genoemde industriële produkten en voor de andere landbouwprodukten werd de verlaging op 1 november 1967 op 15 % gebracht.

De *Raad voor de Associatie E.E.G.-Turkije* besloot op 1 december 1967 de door de Gemeenschap aan Turkije verleende tariefpreferenties te verruimen en deze o.m. uit te breiden tot visserijprodukten, bepaalde kwaliteitswijnen, tafeldruiven, bepaalde soorten citrusfruit en andere produkten. De Europese Investeringsbank verstrekte Turkije leningen tot een bedrag van meer dan 110 miljoen rekeneenheden.

Gevolg gevend aan de door Groot-Brittannië, Denemarken en Ierland ingediende verzoeken tot *toetreding tot de Gemeenschappen* en aan het schrijven van de Zweedse Regering waarin om het openen van besprekingen werd verzocht, onderzocht de Raad, op basis van een advies van de Commissie, de uit een verruiming van de Gemeenschap voortvloeiende problemen. Tot op heden kon geen enkel akkoord worden bereikt inzake de te volgen procedure.

Nadat de Raad tijdens zijn vergadering van 10 en 11 juni 1967 het mandaat voor besprekingen met *Spanje* had goedgekeurd, werd met de besprekingen tussen dit land en de Gemeenschap op 21 september 1967 een aanvang gemaakt.

Op 24 oktober 1967 werd door de Raad een nieuw gedeeltelijk mandaat verstrekt voor onderhandelingen met *Marokko* en *Tunesië* ; de besprekingen werden in november 1967 voortgezet.

Israël verzocht op 14 maart 1967 om het sluiten van een associatie-overeenkomst. In juni werd de Raad hierover door de Commissie ingelicht. Bij het aflopen van de handelsovereenkomst met Israël besloot de Raad op 27 juni de aan dit land verleende handelsfaciliteiten tot 30 juni 1968 te verlengen.

Op 12 juli 1967 deponeerde Nederland bij de Raad de ratificatie-instrumenten voor de associatie met *Nigeria*.

Het akkoord met *Liban* is nu in alle Lidstaten bekrachtigd en het zal binnenkort in Liban zelf worden geratificeerd.

Op 2 oktober 1967 werd besloten tot een wijziging en een verlenging van het handelsakkoord met *Iran* op verzoek van dit land.

* * *

Wat de *handelspolitiek* betreft was de gebeurtenis van het jaar het slagen te Geneve van de Kennedy-round-besprekingen op 15 mei. De Gemeenschap zal haar gemeenschappelijk buitentarief gemiddeld met 35 % verlagen. Deze verlaging zal over vijf jaar gespreid worden en op 1 juli 1968 beginnen met een verlaging met 20 %. Bovendien heeft de Gemeenschap een code inzake antidumpingbeleid aanvaard. Op landbouwgebied hebben de onderhandelingen niet geleid tot het door de Gemeenschap gewenste resultaat ; er werd echter toch overeenstemming bereikt inzake voedselhulp, op grond waarvan de Gemeenschap 23 % van de verwachte 4,5 miljoen ton tarwe per jaar aan de ontwikkelingslanden zal verstrekken.

Op de andere gebieden heeft de Raad geen besluiten genomen doch een bepaalde vooruitgang werd geboekt ten aanzien van het gezamenlijk benaderen van deze problemen. Op 3 juli diende de Commissie een voorstel in met betrekking tot het instellen van een bijzondere invoerregeling voor landbouwprodukten uit bepaalde landen met staatshandel, ter vervanging van verordening 3/63. Tijdens de raadsvergadering van 11 en 12 december werd besloten verordening 3/63 tot 30 juni 1968 te verlengen en inmiddels het nieuwe voorstel van de Commissie te onderzoeken. De Commissie diende ook begin december bij de Raad een voorstel in met betrekking tot de afweer tegen dumpingspraktijken, premies of subsidies van landen die geen lid zijn van de E.E.G. Het betreft een wijziging van het voorstel van de Commissie van 1966 in het licht van de onderhandelingen in de « Kennedy Round ». Eveneens op 11 en 12 december keurde de Raad de algemene lijnen goed van de te verrichten werkzaamheden inzake de gemeenschappelijke handelspolitiek.

Ten aanzien van het gezamenlijk optreden op handelsgebied hebben de Lidstaten onderhandeld over een verlenging tot 30 september 1970 van de overeenkomst op lange termijn voor katoenen weefsels, terwijl met India en Pakistan onderhandelingen werden gevoerd over bilaterale overeenkomsten.

§ 2. — EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR KOLEN EN STAAL (E.G.K.S.)

Het door *steenkool* in het energieverbruik van de Gemeenschap genomen aandeel, dat in 1961 nog 50 % bedroeg, is in 1967 tot 31,3 % teruggelopen terwijl het aandeel van olie voor de eerste maal de 50 % heeft overschreden. Krachtens een op 28 februari 1967 gepubliceerde beschikking (1),

(1) *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* van 28 februari 1967, nr. 36.

werd een systeem van steunverlening aan voor de staalnijverheid bestemde *cokeskolen en cokes* ingesteld met een looptijd tot 31 december 1968. Dit systeem berust op drie principes : de ondernemingen worden gemachtigd kortingen te verlenen voor hun prijzen en prijsschalen voor de leveranties bestemd voor de staalindustrie, zelfs indien er geen werkelijke concurrentie bestaat van derde landen ; de Lidstaten worden gemachtigd steun te verlenen aan de steenkoolbedrijven om deze in staat te stellen de prijzen van aan de staalnijverheid in de Gemeenschap geleverde cokeskolen en cokes te doen dalen ; de steun die verleend wordt aan steenkool bestemd voor in een andere Lidstaat gelegen staalondernemingen maken het voorwerp uit van een systeem van multilaterale financiële compensatie ten belope van 22 miljoen dollar per jaar. Er werd een verbetering tot stand gebracht in het evenwicht op de markt van *huisbrandkolen* door een beschikking die de termijn tussen het indienen van een nieuwe prijzenschaal en het in de praktijk brengen ervan op 10 en soms op 15 dagen bracht, een en ander om een prijsstrijd te vermijden die zou kunnen voortvloeien uit het verlenen van Staatssubsidies. De beschikking 3/65 tot instelling van een *communautair stelsel van steunverlening* door de Lidstaten aan de kolennijverheid werd tot eind 1970 verlengd (1) ; tijdens de besprekingen in de Raad stelde het Executief voor artikel 95 § 1 van het Verdrag van Parijs in te roepen (niet in het Verdrag voorziene gevallen) in plaats van de verklaring van « uitgesproken crisisperiode » van artikel 58 zoals dit op 5 juni 1967 door de Bondsregering was aanbevolen, teneinde een oplossing te vinden voor het probleem van het aanpassen van de produktie aan de afzet. In 1967 bedroeg de door de regeringen aan de steenkolennijverheid verleende steun 1 089 miljoen dollar als sociale tussenkomst (+ 11,4 % ten aanzien van 1966) en 371 miljoen dollar als economische tussenkomst (+ 126,6 %) ; het Belgisch aandeel bedroeg in 1967 4 413 126 000 BF tegen 2 781 100 000 BF in 1966.

De Commissie heeft toestemming verleend tot het *gezamenlijk oprichten* van een nieuwe onderneming, de N.V. Kempense Steenkolenmijnen, door vijf kolenmijnen uit de Kempen alsmede voor het inbrengen in deze nieuwe maatschappij, met ingang van 1 januari 1967, van al hun exploitaties en activiteiten op het gebied van steenkolenproduktie en -verkoop ; aan deze nieuwe maatschappij werd vergunning verleend zich met ingang van 1 januari 1968 aan te sluiten bij het « Comptoir Belge des Charbons » (COBECHAR), waarin voortaan alle mijnbouwondernemingen uit de Belgische bekkens zullen zijn gegroepeerd.

Het aanzienlijk aanbodoverschot op de wereldmarkt bleef druk uitoefenen op de *staalindustrie* van de Gemeenschap. Hoewel de produktie van 85,1 miljoen ton in 1966 is opgelopen tot 89,6 miljoen ton in 1967, werden de prijzen beïnvloed door het heviger worden van de concurrentie. Deze toestand heeft de communautaire instanties ertoe gebracht de reeds vroeger getroffen maatregelen tot eind 1968 te verlengen, namelijk het optrekken van de rechten aan de buitengrenzen van de Lidstaten tot het niveau van de Italiaanse rechten dat gemiddeld op 9 % ligt ; de kwantitatieve beperking van de invoer uit landen

(1) *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* van 28 oktober 1967, nr. 261.

met Staatshandel ; het verbod de prijzen aan te passen aan de door de landen met Staatshandel gedane offertes. Bij beschikking van 1 juni 1967 werden de ondernemingen van de staalnijverheid ertoe verplicht de bij de verkoop van staalprodukten gemaakte prijzen officieel bekend te maken. Het in 1966 opgerichte Comité *ad hoc* « Staalproblemen », heeft zijn werkzaamheden voortgezet en de Raad heeft zich akkoord verklaard met de tot op heden ingeslagen richting, d.w.z. : het sluiten van specialisatie- en rationalisatieakkoorden met ondernemingen, de vermindering van het aantal beslissingnemende instanties, het afschaffen van bepaalde produktiecapaciteiten, het aanmoedigen van research en het opstellen van wederaanpassings- en reconversieprogramma's. Het Comité werd ermede belast zijn werkzaamheden voort te zetten met het oog op een confrontatie der door de regeringen op nationaal vlak getroffen maatregelen en op een periodieke studie van de structurele problemen.

Inzake *afspraken en concentraties* werden verscheidene beschikkingen getroffen, waaronder moet worden opgemerkt de machtiging vier verkoopkantoren voor gewalst staal op te richten, waarin bijna alle producenten van de Bondsrepubliek zijn gegroepeerd. Een toepassingsverordening van § 3 van art. 66 van het Verdrag van Parijs, betreffende de vrijstelling van voorafgaande goedkeuring inzake afspraken en concentraties, heeft de sinds 1954 van kracht zijnde bepalingen versoepeld.

Op financieel vlak werd de *heffing* op de waarde van de steenkolen-staalproduktie voor de periode van 1 juli 1967 tot 30 juni 1968 van 0,25 % op 0,30 % gebracht. De opbrengst van deze heffing werd op 31,7 miljoen dollar geraamd tegen 27 miljoen dollar bij een percentage van 0,25 %. Vier *leningen* tot een bedrag van 58 miljoen dollar werden geplaatst, waardoor het totaal bedrag der sinds 1954 aan de Gemeenschap verstrekte leningen op 720 miljoen dollar kwam te liggen. De opbrengst van deze leningen, gevoegd bij andere bronnen van inkomsten tot een totaal bedrag van 94,8 miljoen dollar, werd gebezigd voor het gedeeltelijk financieren van nijverheidsprojecten en voor de bouw van arbeiderswoningen.

De jaarlijkse enquête over de *investeringen* bracht aan het licht dat de door de ondernemingen uit de steenkool-staalsectoren geplande uitgaven 1 110 miljoen dollar bedragen tegen 1 102 miljoen werkelijk verrichte uitgaven in 1966.

De actie van de Gemeenschap op het gebied van de *wederaanpassing der arbeiders* uit de kolen- en staalindustrieën, in uitvoering van artikel 56 van het Verdrag van Parijs, was de meest omvangrijke sinds 1954 ; er werd namelijk een bedrag van bijna 19 miljoen dollar bestemd voor de wederaanpassing van circa 55 000 arbeiders. Het beleid inzake *woningbouw* werd voortgezet. Sedert de eerste maatregelen tot aanmoediging van de bouw van woningen voor arbeiders uit de E.G.K.S.-industrieën en tot eind december 1967, werd de bouw van circa 107 000 woningen, waarvan 40 000 het eigendom der arbeiders zullen worden, gefinancierd. De acties in de Gemeenschap die tot doel hebben de *arbeidshygiëne en -veiligheid* te bevorderen werden voortgezet, alsmede het onderzoekswerk inzake arbeidsgeneeskunde, -fysiologie en -psychologie.

Onder de nieuwe initiatieven ten voordele van de *industriële reconversie*, moet vermeld worden het deelnemen van de Gemeenschap aan een twaalftal

reconversieoperaties, met als middelpunt de grote mijn- en staalbekkens (Ruhr, Saar, Lotharingen, Belgisch en Nederlands Limburg). Deze tussenkomsten hebben geleid tot het openen van kredieten tot een globaal bedrag van meer dan 20 miljoen dollar, waardoor het totaal bedrag der sinds 1961 voor de reconversie bestemde gebieden op circa 104 miljoen dollar wordt gebracht.

De financiële tussenkomsten ten voordele van het *technisch onderzoekswerk* voor de E.G.K.S.-industrieën beliepen 3 miljoen dollar voor de staalnijverheid, 0,9 miljoen voor de erts- en 4,2 miljoen voor de steenkolensector ; in het bijzonder moet opgemerkt worden de onderzoekswerkzaamheden op het gebied van de valorisatie van steenkool en de strijd tegen de luchtverontreiniging.

Op het gebied van *buitenlandse betrekkingen* werd overeengekomen, ten einde de Gemeenschap een betere kennis te verzekeren van de staalnijverheid in de wereldeconomie, over te gaan tot regelmatige contacten met Zweden ; soortgelijke contacten bestonden reeds met Japan.

§ 3. — EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR ATOOMENERGIE (EURATOM)

Het minimum doel inzake het in 1980 in de Gemeenschap geïnstalleerd nucleair vermogen, dat oorspronkelijk op 40 000 MWe was vastgesteld, werd op 60 000 MWe gebracht. Daar de behoeften van de Westerse wereld aan natuurlijk uranium van 1970 tot 1980 bijna 80 % van de momenteel bekende wereldreserves zullen bedragen, heeft de Commissie geconstateerd dat de door de Gemeenschap geleverde inspanningen om eigen bronnen van natuurlijk uranium te verkrijgen niet in overeenstemming staan tot de toekomstige behoeften en dat dientengevolge op korte termijn een gemeenschappelijk beleid van *bevoorrading* noodzakelijk is. Dit zelfde geldt voor wat betreft de bevoorradingszekerheid en -stabiliteit van verrijkt uranium ; daarom heeft de Commissie overwogen in de Gemeenschap een fabriek voor isotopenscheiding op te richten, waarvan de kosten circa 1,3 miljard dollar zouden kunnen bedragen.

1967 was het laatste jaar waarin het tweede vijfjarenprogramma voor *onderzoek* werd uitgevoerd. Tijdens de door dit programma gedekte periode werd een totaal bedrag van 458,7 miljoen dollar ter beschikking gesteld van de Commissie, waarbij inbegrepen een saldo van het eerste programma. Op dit totaal werd 224,8 miljoen dollar of 49 % bestemd voor de eigen aktie van de Commissie, waarin begrepen het beheer over en de activiteit van de vier instellingen van het gemeenschappelijk onderzoekscentrum, het ORGEL-project en de bedrijvigheid op gebied van onderwijs en van verspreiding der verworven kennis, 199,4 miljoen of 43 % voor grote associaties en 34,5 miljoen of 8 % voor onderzoekscontracten.

Een *aanpassing van het tweede vijfjarenprogramma* werd noodzakelijk door de ontwikkeling van de associatieprogramma's op gebied van snelle reactoren. Dientengevolge kon de begroting over 1967 slechts in de maand september worden vastgesteld ; deze begroting bevatte 98 miljoen dollar aan vastleggingskredieten en 117 miljoen dollar aan betalingskredieten, tegen respectievelijk

91 miljoen en 115 miljoen dollar in 1966. Als gevolg van de onmogelijkheid tijdig een ontwerp-begroting gereed te maken voor onderzoekswerk en investeringen over 1968, dat overeenstemt met een meerjarenprogramma, zag de Commissie zich verplicht een *tijdelijk programma* voor te stellen, om het voortzetten der ondernomen akties te waarborgen in afwachting van een beslissing over de toekomstige activiteiten van Euratom. Dit programma werd in december met een looptijd van 1 jaar vastgesteld en bevat een begroting van 41 miljoen dollar, die beperkt is tot de rechtstreekse bedrijvigheid (voornamelijk binnen het Gemeenschappelijk Onderzoekscentrum). Over de onrechtstreekse actie moet nog een beslissing worden genomen ; een voorlopig systeem moet het echter mogelijk maken de huidige activiteiten der associaties voort te zetten. Eveneens werd in de maand december door de Raad een resolutie aangenomen over een bepaalde algemene richting van de toekomstige activiteiten van Euratom.

In het kader van het *ten uitvoer leggen van het onderzoeks- en investeringsprogramma* werd in februari overgegaan tot het lanceren van een prijsaanvraag voor een reactorproject prototype ORGEL van 250 MWe ; een groep van Duitse, Franse en Italiaanse firma's heeft de voorwaarden van deze aanbesteding aanvaard en heeft zich ertoe verbonden voor de eerste augustus 1968 een voorontwerp in te dienen. De proefreactor ESSOR, waaraan te Ispra de laatste hand werd gelegd, is in maart 1967 kritisch geworden. Op het Centraal Bureau voor Kernmetingen (Geel), heeft de deeltjesversneller zijn vol vermogen bereikt. Te Karlsruhe werden de studies- en ontwikkelingswerkzaamheden inzake plutoniumsplijtstoffen voortgezet. In het raam der associatie betreffende de snelle reactoren moet gewezen worden op het critisch worden van de reactor RAPSODIE te Cadarache en op het bereiken van het stadium waarin continubedrijf mogelijk is door de reactoren SNEAK en MASURCA. Tenslotte werden in het Centrum te Petten de werkzaamheden inzake hoge-temperatuurreactoren, die vooruitgang hebben geboekt in het kader der associaties THTR en DRAGON, voortgezet.

De bouw van het onderzoeksschip « OTTO HAHN » werd voltooid en de kerninstallatie werd aan boord geïnstalleerd. Uit een gezamenlijke studie van experts uit de kernindustrie, de scheepsbouwsector, reders en verzekeringsmaatschappijen blijkt dat *kernvoortstuwing* nu reeds rendabel zou zijn voor snelle containerschepen.

De studies over de behandeling van radioactieve afvalstoffen werden voortgezet. De associaties inzake thermo-nucleaire fusie hebben de programma's in het verwachte tempo gevolgd. 171 eerste patentaanvragen werden ingediend. De verzameling wetenschappelijke en technische documenten van nucleair belang die in het geheugen van de computer van het Informatie- en Documentatiecentrum werden opgeslagen steeg tot meer dan 600 000 exemplaren.

Wat de *bescherming van de gezondheid* betreft, eiste het uitwerken van een wetgeving op het nieuwe gebied van de bescherming tegen radioactiviteit het in werking stellen van een waarachtig communautair beleid en een ontwikkeling van bijzondere instellingen zowel van de zijde der nationale autoriteiten als van die der Commissie.

Inzake *buitenlandse betrekkingen* heeft de in de overeenkomst met het Verenigd Koninkrijk en Canada bepaalde samenwerking bevredigende resultaten opgeleverd. De uit de overeenkomst met de Verenigde Staten voortvloeiende samenwerking werd gekenmerkt door de problemen die voortkwamen uit het ontwerp van verdrag voor de niet-verspreiding van kernwapens.

AFDELING IV. — BELGISCH-NEDERLANDS-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE (BENELUX)

§ 1. — VERLOOP VAN DE ECONOMISCHE UNIE

Evenals in de voorgaande jaren werden in 1967 ernstige inspanningen gedaan om door harmonisatie van de wetgevingen de nog bestaande handelsbelemmeringen op te heffen, maar het was onmogelijk alle verschillen in de wetgeving te doen verdwijnen.

Op 1 november 1967 vervielen nochtans een aantal uitzonderingsbepalingen met betrekking tot de vrijheid van onderlinge handel. Om te voorkomen dat de verschillen in wetgeving belemmeringen zouden opleveren werd besloten de z.g. E.S.R.A.-procedure te aanvaarden. Volgens deze door de Benelux Economische en Sociale Raad van Advies (E.S.R.A.), bestaande uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven van de drie landen, aan het Comité van Ministers in 1965 geadviseerde procedure gelden in ieder der drie landen de drie wetgevingen naast elkaar, zodat iedere producent kan kiezen, welke wetgeving met betrekking tot de vervaardiging van zijn produkten hij wil volgen. Alle produkten kunnen aldus ongehinderd de grens passeren en in het andere land worden verkocht. In feite hebben de Ministers een verdrag aanvaard waarin bepaald wordt dat de belemmeringen die uit het verschil in wetgeving voortvloeien (op enkele uitzonderingen na) zullen worden opgeheven, zulks dan volgens de voornoemde procedure. Besloten werd dat het Verdrag aan de Interparlementaire Beneluxraad zal worden voorgelegd.

Het Comité van Ministers heeft een aanbeveling uitgegeven inzake erkende vakdiploma's, tot bevordering van het vrije verkeer van zelfstandigen die een in een der drie landen gereglementeerd beroep uitoefenen op het gebied van het midden- en kleinbedrijf. Naar aanleiding hiervan werd opdracht gegeven de vergelijking van vakdiploma's voort te zetten, om in de toekomst voor meer beroepen het vrije verkeer in de drie landen feitelijk te bewerkstelligen.

Voorts hebben de Ministers hun principiële goedkeuring gehecht aan twee ontwerpconventies. Een betreft gevaarlijke werktuigen en de andere betreft metrologie. Deze kaderovereenkomsten zullen de harmonisatie van de wetgevingen op die gebieden belangrijk versnellen. Ook deze conventies zullen ter advies aan de Interparlementaire Beneluxraad worden voorgelegd.

Ten slotte zij nog opgemerkt dat de betrokken Ministers overeenstemming hebben bereikt over een zestal maatregelen die verband houden met de volksgezondheid. Deze maatregelen hebben betrekking op : de vrijmaking van het handelsverkeer inzake farmaceutische specialiteiten in de Benelux ; een gemeenschappelijke referentiemethode van onderzoek bij de produktie van cacao en chocolade en harmonisatie van wetgeving inzake pesticiden, fyto-farmaceutische produkten en produkten voor veterinair gebruik.

§ 2. — HANDELSVERKEER TUSSEN DE B.L.E.U. EN NEDERLAND

Naar waarde steeg de buitenlandse handel van de Beneluxlanden minder dan in 1966. Voor de B.L.E.U. geldt dat zowel voor de invoer als voor de uitvoer, maar wat Nederland betreft alleen voor de invoer ; de Nederlandse export vertoonde inderdaad een grotere stijging dan in het voorgaande jaar. De conjunctuurverzwakking in de Beneluxlanden was in de onderlinge handel merkbaar en leidde tot een afneming van het aandeel van de intrahandel. Alleen bij de B.L.E.U. nam het aandeel van de invoer uit het partnerland nog toe, doordat de import uit Nederland een lichte stijging te zien gaf hoewel de gehele invoer van de B.L.E.U. stagneerde.

In het handelsverkeer tussen Nederland en de B.L.E.U. steeg de noord-zuidstroom met 3 % volgens de B.L.E.U.-gegevens en met 5,5 % volgens de Nederlandse uitvoerstatistiek. Daarentegen gaf de zuid-noordstroom ongeveer een status-quo te zien : — 0,5 % gemeten aan de B.L.E.U.-uitvoer en + 1 % blijkens de Nederlandse invoer.

Hoewel het aandeel van Nederland in de B.L.E.U.-uitvoer achteruitging, bleef het voornoemde land de eerste afnemer. Het aandeel van Duitsland ging ook achteruit, hetgeen begrijpelijk is, daar de export naar dit land — als gevolg van de conjunctuurinzinking aldaar — verminderde. Daarentegen steeg de betekenis van de B.L.E.U.-uitvoer naar Frankrijk, dat aanzienlijk meer bij de B.L.E.U. kocht dan in 1966. Bij de invoer nam het aandeel van Nederland toe, doordat dit land zijn leveringen aan de B.L.E.U. uitbreidde. Toch bleef de Duitse Bondsrepubliek de belangrijkste leverancier van de B.L.E.U., hoewel zij minder leverde dan in 1966. Ten opzichte van Nederland bleef West-Duitsland de eerste handelspartner, zowel bij de invoer als bij de uitvoer. Zijn aandeel in de Nederlandse invoer bedraagt nu meer dan 25 %, hetgeen voor de uitvoer reeds sedert ettelijke jaren het geval is.

Het aandeel van de fabrikaten in de invoer van de B.L.E.U. uit Nederland nam weer toe en was opnieuw even groot als in 1964. De relatieve betekenis van de grond- en hulpstoffen was kleiner dan ooit in de vorige jaren. Daarentegen bleef het aandeel van de voedings- en genotmiddelen ongeveer onveranderd.

De B.L.E.U.-uitvoer naar Nederland nam niet toe. Ter vergelijking zij aangestipt dat de stijging in 1966 en 1965 respectievelijk 8 % en 10 % bedroeg. Met betrekking tot de samenstelling van de uitvoer kan worden aangetekend dat het aandeel van de voedings- en genotmiddelen een relatief grote wijziging onderging (van 7,1 % naar 7,7 %). Het aandeel van de fabrikaten (85 %) bleef niet op het hoogtepunt dat het in 1966 had bereikt (86 %) ; de uitvoer van

fabrikaten nam trouwens af. Deze daling was vooral te wijten aan de textielsector en de non-ferrometalen. Daarentegen steeg de uitvoer van produkten der metaalverwerkende nijverheid en voor de chemische produkten bedroeg de stijging 20 %.

Het uitvoeroverschot van de B.L.E.U. ten opzichte van Nederland bedroeg 21,5 miljard frank tegen 23,6 miljard in 1966 en 22,2 miljard in 1965. De daling bedroeg dus 2,1 miljard frank ; zij was te wijten aan de non-ferrometalen en de textielprodukten.

★

★ ★

Groothertogdom Luxemburg

Verbeterd indexcijfer van de industriële produktie

BEDRIJFSTAK	1947 = 100					
	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Extractieve bedrijven	**251**	**265**	**253**	**242**	**247**	**238**
IJzerertsgroeven	328	350	335	318	328	318
Steengroeven	62	55	53	54	46	40
Be- en verwerkende bedrijven	**196**	**196**	**217**	**218**	**209**	**211**
Voedingsmiddelenindustrie	108	116	123	142	144	136
Genotmiddelennijverheid	206	215	210	213	219	224
Textielnijverheid	40	32	22	18	15	12
Schoen- en kledingnijverheid	65	65	57	54	44	32
Houtnijverheid	44	38	37	35	28	16
Meubel- en meubileringsnijverheid	68	64	65	65	62	53
Drukkerij en uitgeverij	134	135	145	142	134	139
Chemische nijverheid en aanverwante bedrijven	190	192	193	192	180	181
Industrie der niet-metaalhoudende mineralen	240	229	252	262	250	224
IJzer- en staalnijverheid	222	222	251	253	241	246
Metaalverwerkende nijverheid	93	89	85	84	83	77
Elektriciteit, gas	**290**	**356**	**416**	**432**	**427**	**418**
Elektrische energie	348	436	519	535	531	518
Gasproduktie en -distributie	136	139	139	151	146	148
Algemeen indexcijfer	**202**	**204**	**223**	**225**	**216**	**217**

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

IJzer- en staalproduktie

Maandgegevens

TIJDVAK	Aantal hoog-ovens in werking	Hoeveelheid (duizenden tonnen)			Gewogen globaal indexcijfer (1947 = 100)
		Gietijzer	Staal	Gewalste produkten en half-fabrikaten	
1962	**29**	**299,7**	**334,2**	**266,1**	**222**
1963	**26**	**298,9**	**336,0**	**267,7**	**222**
1964	**28**	**349,3**	**379,9**	**299,1**	**251**
1965	**26**	**345,4**	**382,1**	**300,2**	**253**
1966	**24**	**330,2**	**365,8**	**287,4**	**241**
1967	**23**	**330,2**	**373,4**	**294,3**	**246**
1967 Januari	23	332,7	370,6	297,7	247
Februari ...	23	315,1	359,8	287,7	251
Maart	23	339,3	388,8	306,9	248
April	23	323,5	378,8	294,4	248
Mei	23	329,1	371,6	289,4	251
Juni.....	23	331,3	377,1	294,7	249
Juli	22	337,5	376,5	296,7	241
Augustus ...	22	314,6	355,8	283,6	228
September ..	23	336,4	382,0	305,1	247
Oktober	22	335,3	375,5	296,4	241
November ..	23	333,9	376,2	305,3	253
December ..	23	333,9	368,5	274,0	246

Bronnen : Groupement des Industries sidérurgiques luxembourgeoises.
Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

Landbouwproduktie

PRODUKT	Eenheid	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Broodgranen	10^3m.k.	484,2	577,0	628,1	572,7	440,3	594,2
Andere graangewassen	»	656,6	695,0	527,6	695,5	733,4	984,8
Peulgewassen	»	28,1	26,9	15,3	5,8	5,9	11,2
Aardappelen	»	1 194,9	1 143,8	743,3	743,4	676,9	905,9
Andere knolgewassen	»	1 001,5	1 051,7	707,2	774,9	679,3	673,6
Voedergewassen (inclusief hooi)	»	1 427,4	1 810,8	1 532,4	1 712,2	2 115,9	2 334,0
Melk	10^6 kg	195,4	195,0	181,5	187,6	196,1	207,9

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

Indexcijfer der consumptieprijzen

MAAND	Indexcijfer der kosten van levensonderhoud (1 januari 1948 = 100)				Gewogen indexcijfer der consumptieprijzen (1965 = 100)	
	1964	1965	1966	1967	1966	1967
Januari	139,41	143,78	149,69	151,99	103,12	104,29
Februari	140,49	144,25	148,57	151,50	102,96	104,25
Maart	139,95	143,93	148,07	150,74	102,87	104,37
April	140,19	143,92	148,26	151,08	103,39	104,73
Mei	140,26	145,65	148,97	151,25	103,84	105,02
Juni	141,40	146,58	149,93	152,61	102,96	104,80
Juli	141,38	146,91	150,39	155,37	103,21	105,93
Augustus	142,59	147,48	151,09	155,87	103,03	105,96
September	144,01	147,81	151,46	156,66	103,33	106,65
Oktober	142,63	147,41	151,12	155,91	103,59	106,75
November	142,69	147,60	151,42	(a)	103,73	106,97(b)
December	143,42	149,72	152,05	—	103,95	107,12
Jaargemiddelde	**141,54**	**146,25**	**150,09**	—	**103,33**	**105,57**

(a) Niet meer berekend vanaf 1 november 1967.
(b) Nieuwe reeks vanaf 1 november 1967.

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Nederland

Middelen en bestedingen in de volkshuishouding (a)

(miljarden guldens)

OMSCHRIJVING	1962	1963	1964	1965	1966 (c)	1967
Middelen :						
Produktie in bedrijven	34,3	37,1	43,3	47,9	52,2	56,2
Produktie van de Overheid	4,8	5,4	6,7	7,7	8,8	9.7
Netto-inkomsten uit het buitenland	0,4	0,6	0,7	0,6	0,4	0,6
Nationaal inkomen (tegen factorkosten)	**39,5**	**43,1**	**50,7**	**56,2**	**61,4**	**66,5**
Indirecte belastingen minus subsidies	4,4	4,8	5,6	6,4	7,2	8,4
Nationaal produkt (tegen marktprijzen)	**43,9**	**47,9**	**56,3**	**62,6**	**68,6**	**74,9**
Saldo van de lopende rekening op de betalingsbalans (b)	—0,5	—0,3	+0,7	—0,2	+0,5	—0,4
Totaal beschikbare middelen	**43,4**	**47,6**	**57,0**	**62,4**	**69,1**	**74,5**
Bestedingen :						
Consumptie door verbruikers	28,4	31,5	35,6	39,8	43,5	46,9
Overheidsbestedingen	7,1	8,1	9,8	10,9	12,0	13,6
Netto-investeringen in bedrijven	5,2	5,3	7,2	7,9	9,5	10,3
Netto-investeringen van de Overheid	1,8	2,1	2,7	2,9	3,0	3,6
Voorraadvorming en toeneming onderhanden werk	0,7	0,5	1,7	0,9	1,1	0,1
Totaal nationale bestedingen	**43,4**	**47,6**	**57,0**	**62,4**	**69,1**	**74,5**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Werkelijke prijzen.
(b) — overschot; + tekort.
(c) Verbeterde gegevens.

Nederland

Aantal werklozen

JAARTAL	Totaal	Werklozen (excl.A.W.-arbeiders)	Geregistreerde A.W.-arbeiders (a)	Mannen	Vrouwen
1961	35 500	31 400	4 100	31 400	4 100
1962	33 100	30 300	2 800	28 500	4 600
1963	33 700	31 900	1 800	29 000	4 700
1964	30 300	28 300	2 000	25 800	4 500
1965	34 800	32 600	2 200	30 400	4 400
1966	44 700	42 900	1 800	39 700	5 000
1967	86 300	83 500	2 800	78 600	7 700

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) De A. W. (aanvullende werken) -arbeiders zijn de door de overheidsdiensten tewerkgestelde werklozen. In deze statistiek zijn bovendien opgenomen de vorstwerklozen, de zieken, de arbeiders die ongevallenuitkering ontvingen, benevens een aantal personen die werk vonden zonder dat die arbeidsbureaus hiervan tijdig bericht ontvingen.

Nederland

Indexcijfers van de produktie en van de personeelsbezetting in de industrie (a)

(1963 = 100)

TIJDVAK	Produktie	Personeels-bezetting (b)	Produktie per werknemer
1959	77	93	83
1960	87	95	90
1961	90	98	92
1962	95	100	95
1963	100	100	100
1964	110	101	109
1965	116	102	114
1966	123	101	121
1967	129	98	132
1967 : 1e kwartaal	126	99	126
2e kwartaal	129	98	132
3e kwartaal	120	97	124
4e kwartaal	143	97	147

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Exclusief het bouwbedrijf.
(b) De kwartaalindexcijfers geven het gemiddelde van de stand bij het begin en bij het einde van het kwartaal; het jaarindexcijfer is berekend op grond van de kwartaalindexcijfers.

Nederland

Produktie-indexcijfers per bedrijfstak

(1963 = 100)

BEDRIJFSTAK	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Bouwmaterialen en aardewerk	99	100	119	124	126	132
Chemische nijverheid	92	100	122	144	167	187
Ledernijverheid	95	100	107	103	102	93
Rubbernijverheid	98	100	111	116	125	122
Mijnbouw	100	100	102	108	110	123
Metaalnijverheid	95	100	110	114	119	123
Papierindustrie	90	100	112	120	129	134
Textielnijverheid	93	100	105	101	106	96
Gas, elektriciteit en water	91	100	111	124	145	170
Voedings- en genotmiddelenindustrie.	96	100	106	109	110	117
Algemeen indexcijfer van de nijverheid	**95**	**100**	**110**	**116**	**123**	**129**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Buitenlandse handel

(miljoenen guldens)

TIJDVAK	1962	1963	1964	1965	1966	1967
	INVOER					
1e kwartaal	4 990	5 054	6 182	6 329	7 276	7 379
2e kwartaal	4 773	5 336	6 620	6 535	7 293	7 675
3e kwartaal	4 703	5 314	6 131	6 581	7 122	7 186
4e kwartaal	4 892	5 897	6 615	7 565	7 333	7 942
Jaar ...	**19 358**	**21 601**	**25 548**	**27 010**	**29 024**	**30 182**
	UITVOER					
1e kwartaal	4 042	4 115	4 843	5 413	5 582	6 295
2e kwartaal	4 044	4 549	5 157	5 644	6 241	6 574
3e kwartaal	4 032	4 543	5 249	5 709	6 077	6 449
4e kwartaal	4 478	4 756	5 776	6 378	6 543	7 063
Jaar ...	**16 596**	**17 962**	**21 025**	**23 144**	**24 443**	**26 381**
	SALDO					
1e kwartaal	— 948	— 939	— 1 339	— 916	— 1 694	— 1 084
2e kwartaal	— 729	— 787	— 1 463	— 891	— 1 052	— 1 101
3e kwartaal	— 671	— 771	— 882	— 872	— 1 045	— 737
4e kwartaal	— 414	— 1 141	— 839	— 1 197	— 790	— 879
Jaar ...	**— 2 762**	**— 3 638**	**— 4 523**	**— 3 866**	**— 4 581**	**— 3 801**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Invoerwaarde per land van herkomst

LAND	1962	1963	1964	1965	1966	1967
	Miljoenen guldens					
B. L. E. U.	3 804	4 162	4 911	5 299	5 508	5 567
West-Duitsland	4 469	5 244	6 199	6 392	7 211	7 670
Frankrijk	908	1 122	1 367	1 659	1 746	1 920
Italië	531	629	812	1 076	1 216	1 299
Verenigd Koninkrijk	1 405	1 562	1 829	1 758	1 771	1 674
Verenigde Staten	2 199	2 348	2 813	2 768	3 295	3 208
	Percentages van het totaal					
B. L. E. U.	19,6	19,3	19,2	19,6	19,0	18,4
West-Duitsland	23,1	24,3	24,3	23,7	24,8	25,4
Frankrijk	4,7	5,2	5,4	6,1	6,0	6,4
Italië	2,7	2,9	3,2	4,0	4,2	4,3
Verenigd Koninkrijk	7,3	7,2	7,2	6,5	6,1	5,5
Verenigde Staten	11,4	10,9	11,0	10,2	11,4	10,6

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Uitvoerwaarde per land van bestemming

LAND	1962	1963	1964	1965	1966	1967
	Miljoenen guldens					
B. L. E. U.	2 444	2 694	3 207	3 438	3 685	3 886
West-Duitsland	4 025	4 647	5 661	6 428	6 576	6 885
Frankrijk	1 101	1 417	1 865	1 955	2 185	2 423
Italië	597	823	971	1 071	1 128	1 296
Verenigd Koninkrijk	1 755	1 727	1 923	2 011	2 009	2 330
Verenigde Staten	724	736	812	882	1 112	1 241
	Percentages van het totaal					
B. L. E. U.	14,7	15,0	15,2	14,9	15,1	14,7
West-Duitsland	24,2	25,9	26,9	27,8	26,9	26,1
Frankrijk	6,6	7,9	8,9	8,4	8,9	9,2
Italië	3,6	4,6	4,6	4,6	4,6	4,9
Verenigd Koninkrijk	10,6	9,6	9,1	8,7	8,2	8,8
Verenigde Staten	4,4	4,1	3,9	3,8	4,5	4,7

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Goud- en deviezenreserves

(miljoenen guldens)

JAARTAL	Goud	Valuta	Totaal
1960	5 487	764	6 251
1961	5 698	371	6 069
1962	5 698	462	6 160
1963	5 570	1 003	6 573
1964	6 080	1 372	7 452
1965	6 327	1 059	7 386
1966	6 234	1 121	7 355
1967	6 166	2 023	8 189

Bron : « Nederlandsche Bank », N. V.

Nederland

Prijzen en lonen

(1963 = 100)

TIJDVAK	Groothandels-prijzen	Kosten van levensonderhoud	Regelings-lonen
1962	98	97	93
1963	100	100	100
1964	107	106	117
1965	110	110	129
1966	115	116	143
1967	115	120	152
1967 : 1e kwartaal	115	117	149
2e kwartaal	117	122	151
3e kwartaal	115	120	154
4e kwartaal	115	119	154

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Particulier verbruik

(1963 = 100)

JAARTAL	Waarde	Hoeveelheid	Hoeveelheid per hoofd van de bevolking
1960	78	83	86
1961	83	88	90
1962	90	93	95
1963	100	100	100
1964	113	106	105
1965	126	114	111
1966	138	117	112
1967	149	122	116

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U.

Waarde

JAARTAL	Invoer			Uitvoer		
	Totaal (miljarden franken)	Uit Nederland		Totaal (miljarden franken)	Naar Nederland	
		Miljarden franken	% van het totaal		Miljarden franken	% van het totaal
1956	163,6	21,4	13,1	158,1	34,7	21,9
1957	171,6	24,3	14,2	159,3	36,2	22,7
1958	156,0	24,6	15,8	152,1	31,5	20,7
1959	172,1	27,2	15,8	164,8	35,0	21,2
1960	197,9	29,4	14,9	188,8	40,1	21,3
1961	211,0	32,3	15,3	196,2	45,9	23,4
1962	227,8	33,7	14,8	216,2	49,3	22,8
1963	255,6	37,7	14,7	242,0	54,6	22,6
1964	299,0	44,0	14,7	279,5	64,1	22,9
1965	324,8	48,2	14,8	319,1	70,4	22,1
1966	358,7	52,4	14,6	341,5	76,0	22,3
1967	358,8	54,0	15,1	351,6	75,5	21,5

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland

Waarde

JAARTAL	Invoer			Uitvoer		
	Totaal (miljoenen guldens)	Uit de B.L.E.U.		Totaal (miljoenen guldens)	Naar de B.L.E.U.	
		Miljoenen guldens	% van het totaal		Miljoenen guldens	% van het totaal
1956	14 156	2 680	18,9	10 876	1 543	14,2
1957	15 599	2 816	18,1	11 770	1 826	15,5
1958	13 774	2 459	17,9	12 227	1 830	15,0
1959	14 968	2 747	18,4	13 703	2 009	14,7
1960	17 217	3 155	18,3	15 305	2 184	14,3
1961	18 652	3 549	19,0	15 712	2 373	15,1
1962	19 358	3 804	19,6	16 596	2 444	14,7
1963	21 601	4 162	19,3	17 962	2 694	15,0
1964	25 548	4 911	19,2	21 025	3 207	15,3
1965	27 010	5 299	19,6	23 144	3 438	14,9
1966	29 024	5 508	19,0	24 443	3 685	15,1
1967	30 182	5 567	18,4	26 381	3 886	14,7

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland

Indeling naar de graad van bewerking

JAARTAL	Voedings- en genotmiddelen		Grond- en hulpstoffen		Fabrikaten		Totaal
	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken
	INVOER						
1960	5,6	18,9	5,7	19,5	18,1	61,6	29,4
1961	5,8	18,0	6,8	20,9	19,7	61,1	32,3
1962	5,9	17,5	7,4	22,0	20,4	60,5	33,7
1963	6,3	16,7	7,4	19,6	24,0	63,7	37,7
1964	7,2	16,4	8,0	18,2	28,8	65,4	44,0
1965	9,1	18,9	8,5	17,6	30,6	63,5	48,2
1966	9,2	17,5	9,2	17,6	34,0	64,9	52,4
1967	9,5	17,6	9,2	17,0	35,3	65,4	54,0
	UITVOER						
1960	1,9	4,8	4,1	10,2	34,1	85,0	40,1
1961	2,3	5,0	4,4	9,5	39,2	85,5	45,9
1962	2,8	5,7	4,9	9,9	41,6	84,4	49,3
1963	3,1	5,7	5,5	10,0	46,0	84,3	54,6
1964	4,0	6,3	5,8	9,0	54,3	84,7	64,1
1965	4,7	6,7	5,9	8,4	59,8	84,9	70,4
1966	5,4	7,1	5,4	7,1	65,2	85,8	76,0
1967	5,8	7,7	5,6	7,3	64,1	85,0	75,5

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland

Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer				Uitvoer			
	1964	1965	1966	1967	1964	1965	1966	1967
Metaalvoortbrengende nijverheid	**2 146**	**2 160**	**3 069**	**3 887**	**9 175**	**10 535**	**12 812**	**11 141**
IJzer en staal	1 415	1 410	1 912	2 511	6 014	5 849	6 011	6 188
Non-ferrometalen	731	696	1 157	1 376	3 161	4 686	6 801	4 953
Metaalverwerkende nijverheid	**10 432**	**10 993**	**11 252**	**11 738**	**17 572**	**19 779**	**19 114**	**20 795**
Machines	2 738	2 603	3 150	3 760	3 267	2 886	3 113	3 284
Elektrotechniek	4 038	4 410	4 052	3 890	5 279	5 614	5 745	5 863
Vervoermaterieel	2 519	2 764	2 678	2 594	6 970	9 027	7 844	9 134
Overige metaalwaren	1 137	1 216	1 372	1 494	2 056	2 252	2 412	2 514
Textiel- en kledingnijverheid	**5 744**	**6 254**	**7 194**	**6 688**	**14 206**	**14 604**	**16 720**	**14 727**
Garens	1 368	1 493	1 956	1 717	3 944	3 686	3 914	3 077
Weefsels	2 449	2 681	2 741	2 519	4 785	4 824	5 225	4 646
Overige textielprodukten	427	477	540	515	1 509	1 518	1 849	1 715
Kleding	1 500	1 603	1 957	1 937	3 968	4 576	5 732	5 289
Chemische nijverheid	**3 138**	**3 605**	**4 077**	**4 709**	**3 097**	**3 642**	**4 000**	**4 852**
Eigenlijke chemische produkten	702	714	876	1 071	684	748	919	1 025
Kunstmeststoffen	33	26	35	46	491	611	573	588
Fotografische produkten	75	83	97	110	263	280	286	280
Overige chemische produkten	2 328	2 782	3 069	3 482	1 659	2 003	2 222	2 959
Steenkolennijverheid	**2 046**	**2 200**	**2 101**	**2 669**	**551**	**451**	**586**	**506**
Petroleumderivaten	**1 617**	**1 362**	**1 544**	**1 514**	**2 134**	**2 032**	**2 045**	**1 724**
Voedings- en genotmiddelen	**3 308**	**3 827**	**3 935**	**4 359**	**2 674**	**3 164**	**3 363**	**3 363**
Bouwmaterialen	**191**	**181**	**197**	**247**	**1 184**	**1 549**	**1 431**	**1 378**
Glasnijverheid	**322**	**350**	**370**	**541**	**1 356**	**1 348**	**1 460**	**1 702**
Papier- en kartonnijverheid	**1 809**	**1 891**	**2 042**	**2 117**	**1 466**	**1 684**	**1 755**	**1 800**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

ZEVENDE DEEL

BELANGRIJKSTE FEITEN

BELANGRIJKSTE FEITEN

Arbeid

ARBEIDSBETREKKINGEN

De koninklijke besluiten van 5 januari, 18 januari, 31 maart, 8 mei, 11 mei, 11 mei, 30 juni, 24 juli, 24 augustus, 21 augustus en 30 november, gepubliceerd in de « Belgische Staatsbladen » van 20 januari, 3 februari, 12 april, 15 juni, 21 juni, 22 juni, 31 augustus, 16 september, 15 september, 19 september en 8 december 1967 betreffen de schorsing van arbeidsovereenkomst wegens economische oorzaken.

De wet van 30 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 13 juli 1967) verruimt de opdracht van het Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers. Een koninklijk besluit van 6 juli 1967 tot uitvoering van artikel 6 van deze wet verscheen in het « Belgisch Staatsblad » van 13 juli 1967.

Het koninklijk besluit van 20 september 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 5 oktober 1967) werd getroffen tot uitvoering van de wet van 28 juni 1966 betreffende de schadeloosstelling van de werknemers die ontslagen worden bij sluiting van ondernemingen.

De koninklijke besluiten van 24 januari, 30 januari, 31 maart, 17 april, 20 april, 22 mei, 15 juni, 6 juni, 10 juli, 5 augustus, 11 augustus, 24 augustus, 4 september, 15 september, 15 september, 29 september, 28 september, 20 oktober, 25 oktober, 27 oktober, 10 november, 24 november, 7 december en 22 december gepubliceerd in het « Belgisch Staatsblad » van 11 februari, 18 februari, 8 april, 27 mei, 2 juni, 17 juni, 21 juni, 12 augustus, 5 september, 8 september, 8 september, 15 september, 19 september, 27 september, 7 oktober, 10 oktober, 12 oktober, 1 november, 4 november, 10 november, 1 december, 2 december, 19 december en 30 december 1967 werden getroffen in uitvoering van de wet op de arbeidsduur.

Ter uitvoering van de wet van 6 juli 1964 op de zondagrust werden koninklijke besluiten getroffen op 16 januari, 16 januari, 31 maart, 20 april, 15 juni, 7 juli, 27 oktober en 8 december. Deze besluiten verschenen respectievelijk in de « Belgisch Staatsbladen » van 20 januari, 1 februari, 8 april, 8 juni, 12 augustus, 2 september, 10 november, 16 december 1967.

Het koninklijk besluit van 6 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 21 juli 1967) wijzigt het besluit van de Regent van 2 april 1947 om het reglementair mogelijk te maken dat de werknemers wier overeenkomst wordt geschorst in de periode van 12 werkdagen vóór een feestdag, het loon voor die feestdag zouden kunnen ontvangen.

De koninklijke besluiten van 10 februari, 31 maart en 7 december 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 15 februari, 12 april en 14 december 1967) stellen, voor sommige textielondernemingen de maximumduur vast van sommige regelingen van gedeeltelijke arbeid.

Het koninklijk besluit van 20 juni 1967 wijzigt het koninklijk besluit van 5 januari 1957 waarbij de benaming, de bevoegdheid en de samenstelling van de paritaire comités opgericht in uitvoering van de besluitwet van 9 juni 1945 tot vaststelling van het statuut der paritaire comités, bepaald worden (« Belgisch Staatsblad » van 12 augustus 1967).

De wet van 31 maart 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) vult de wet van 11 januari 1963 op de arbeidsongevallen aan.

De wet van 3 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 10 augustus 1967) voert voor de overheidssector een wettelijke regeling in inzake de schadevergoeding voor arbeidsongevallen op de arbeidsweg en voor beroepsziekten.

Het koninklijk besluit nr 66 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) verruimt de bevoegdheden van de Steun- en Voorzorgskas ten behoeve van door arbeidsongevallen getroffenen en tot wijziging van haar benaming in « Fonds voor arbeidsongevallen ».

Het koninklijk besluit nr 69 van 10 november (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wijzigt de wet van 24 december 1963 betreffende de schadeloosstelling voor en de voorkoming van beroepsziekten.

Het koninklijk besluit nr 3 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) bevordert een gemakkelijker werving of indienstneming, in overheidsdienst, van personen ontslagen wegens gehele of gedeeltelijke sluiting van steenkolenmijnen. Uitvoeringsmaatregelen van dit besluit worden voorzien bij koninklijk besluit van 29 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967).

Het koninklijk besluit nr 34 van 20 juli 1967 betreft de tewerkstelling van werknemers van vreemde nationaliteit (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli).

Het koninklijk besluit nr 40 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad van 27 oktober 1967; err. « Belgisch Staatsblad » van 22 november 1967) betreft de vrouwenarbeid. De inhoud wordt als volgt samengevat :

1° het ruimste toepassingsgebied, gesteund op het begrip dienstbetrekking;

2° de mogelijkheid voor de Koning om het verrichten van sommige gevaarlijke arbeid te verbieden;

3° het verbod van nachtarbeid en mogelijkheid voor de Koning om die arbeid toe te staan voor bepaalde bedrijfstakken, voor bepaalde ondernemingen, voor bepaald werk of voor bepaalde categorieën van werkneemsters;

4° de moederschapsbescherming;

5° de gelijkheid van beloning;

6° de overeenstemming van de bepalingen betreffende de strafsancties en betreffende het toezicht met die welke in de nieuwste wetten voorkomen.

Verder houdt dit besluit rekening met de internationale overeenkomsten en aanbevelingen.

MAATSCHAPPELIJKE ZEKERHEID EN HYGIËNE

Het koninklijk besluit van 11 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 3 februari 1967) betreft de toepassingsdatum van de nieuwe bepalingen voorgeschreven door het koninklijk besluit van 16 april 1965, inzake de reorganisatie van de eerstehulpverlening op de werkplaatsen.

De wet van 16 januari 1967 wijzigt de wet van 20 september 1948 houdende organisatie van het bedrijfsleven en van de wet van 10 juni 1952 betreffende de gezondheid en de veiligheid van de arbeiders alsmede de salubriteit van het werk en van de werkplaatsen (« Belgisch Staatsblad » van 21 januari 1967). Het koninklijk besluit van 25 oktober 1967 wijzigt het Algemeen Reglement voor de arbeidsbescherming (« Belgisch Staatsblad » van 1 november 1967).

Benelux

De Benelux Ministeriële Werkgroep voor Sociale Zaken en Volksgezondheid kwam op 16 januari 1967 te Brussel bijeen. Overeenstemming werd bereikt over een gemeenschappelijke houding die de drie Beneluxpartners in het raam van de E.E.G. zullen verdedigen ten aanzien van de uitoefening van het farmaceutisch beroep en de verkoop van farmaceutische produkten.

De Ministers hebben verder opdracht gegeven tot het opstellen van een Benelux-memorandum inzake toevoegingen aan voedingswaren. Ze wensen dat op dit gebied in de toekomst dezelfde criteria zullen gelden in de Benelux. Vervolgens werd door de Ministers overeenstemming bereikt over : de vrijmaking van het handelsverkeer inzake farmaceutische specialiteiten in Benelux; een aanpassing van de methode van de gezondheidscontrole betreffende bepaalde huisdieren aan de Benelux-buitengrenzen (voorkomen van verspreiding van hondsdolheid); een gemeenschappelijke referentiemethode van onderzoek bij produktie van cacao en chocolade; een Benelux-Reglementering m.b.t. smetstoffen met pathogene werking voor dieren en levende vaccins voor veterinair gebruik; verdere harmonisatie van de wetgeving inzake pesticiden en fytofarmaceutische produkten alsook inzake tuberculine voor veterinair gebruik. Een aantal richtlijnen werden eveneens opgesteld betreffende de Beneluxcoördinatie t.a.v. internationale organisaties, in het bijzonder Wereldgezondheidsorganisatie, de Raad van Europa en de E.E.G.

Op 26 mei had te Luxemburg het 20e Economisch Benelux-Congres plaats waarop de positie van Benelux in de economische en sociale ontwikkeling van de E.E.G. als hoofdthema werd vooropgesteld. Tot slot van het congres werden twee resoluties aanvaard met betrekking tot : de noodzakelijkheid van een urgente Beneluxactie in het kader van de E.E.G, gepaard gaande met een prioriteitenbepaling t.a.v. bestaande economische en sociale vraagstukken; de oprichting van een uitvoerend orgaan in het kader van het Benelux-Verdrag; een meer efficiënte beslissingsbevoegdheid voor de intergouvernementele organen inzake de onder de bevoegdheid van de Unie ressorterende vraagstukken; de voltooiing van de Economische Unie; een gemeenschappelijke Benelux-programmering op middellange termijn en regionale programma's in de grensstreken van de drie landen (o.a. gezamenlijk haven- en Deltaplan). In een resolutie keurde het Congres ook het voorstel goed tot oprichting van een Benelux-Executieve, waarvan het huidige Benelux-Secretariaat-Generaal de kern zou vormen.

Op 5 juni 1967 is het Benelux-Comité van Ministers te Brussel bijeengekomen. Aangezien op 1 november 1967 een aantal uitzonderingsbepalingen m.b.t. het vrije onderlinge goederenverkeer in de overgangsovereenkomst ten einde kwamen werd besloten vóór die datum een ernstige inspanning te doen om door harmonisatie, die voorschriften, alsnog zoveel mogelijk belemmeringen in het handelsverkeer op te heffen. Na 1 november moeten in beginsel de nog resterende belemmeringen in het goederenverkeer worden opgeheven door toedoen van de z.g. E.S.R.A.-procedure. Volgens deze door de Benelux Economische en Sociale Raad van Advies (ESRA), bestaande uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven van de drie landen, aan het Comité van Ministers in 1965 geadviseerde procedure, zullen in ieder van de drie landen, de drie wetgevingen naast elkaar gelden, zodat iedere producent kan kiezen, welke wetgeving, met betrekking tot de vervaardiging van zijn produkten, hij volgen wil. Aldus kunnen alle produkten ongehinderd in de drie Beneluxlanden circuleren. De uiteindelijke harmonisatie zal weliswaar nog dienen te geschieden.

Op 9 oktober 1967 vergaderde te Luxemburg de Benelux Ministeriële Werkgroep voor Sociale Zaken. In het kader van een vergelijkende studie inzake sociale zekerheid, keurden de Ministers een eerste rapport goed dat voor doel heeft een algemeen beeld te schetsen van de op dit gebied genomen maatregelen en hun financiële gevolgen in de drie landen. Goedkeuring werd door de Ministers gehecht aan een ontwerp-overeenkomst, strekkende tot harmonisatie van de voorschriften inzake gevaarlijke werktuigen, met het doel de belemmeringen op het vrije intra-Beneluxverkeer van deze produkten op te heffen. Tijdens de vergadering van het Comité van Ministers gehouden op 30 oktober 1967 te Brussel, hebben de Ministers het verantwoord geacht een verdrag te aanvaarden, waarin wordt bepaald dat de belemmeringen die uit het verschil in de wetgevingen voortvloeien, op enkele uitzonderingen na, zullen worden opge-

heven (de zg. E.S.R.A.-procedure). Ten slotte hebben de Ministers hun principiële goedkeuring gehecht aan twee ontwerp-conventies betreffende gevaarlijke werktuigen en metrologie. Ook deze conventies zullen aan het advies van de Interparlementaire Beneluxraad worden voorgelegd.

Te Luxemburg kwam op 21 november 1967 de Benelux Ministeriële Werkgroep voor de Middenstand bijeen. Tijdens deze vergadering hebben de Ministers hun goedkeuring gehecht aan het gevoerde overleg over de door de Benelux-delegaties in te nemen standpunten t.a.v. door de E.E.G.-gedane voorstellen op het gebied van de vrijmaking van de vestiging en dienstverlening.

Met het oog op het vrije verkeer van zelfstandigen, die in een der drie landen een gereglementeerd beroep uitoefenen op het gebied van het midden- en kleinbedrijf hebben de Ministers de Bijzondere Commissie voor de Middenstand opdracht gegeven de vergelijking van de vakdiploma's voort te zetten.

Op 29 november werd in Den Haag een Ministerconferentie gehouden ter voorbereiding van de intergouvernementele Beneluxconferentie 1968, met het doel de ontwikkeling in de Beneluxintegratie een nieuwe impuls te geven. Het overleg had betrekking op een verdieping van de Beneluxintegratie en op de institutionele voorzieningen, die nodig zijn om de Beneluxsamenwerking het gewenste elan te hergeven.

Buitenlandse handel

HANDELS- EN BETALINGSAKKOORDEN

Benelux-akkoorden met :

Bulgarije: op 16 juli 1965 werd te Brussel een handelsakkoord geparafeerd tussen Benelux en Bulgarije. Dit akkoord is geldig voor drie jaar en is ingegaan op 1 januari 1965. De aan het akkoord gehechte goederenlijsten zijn slechts geldig voor een jaar. Zij kunnen ofwel stilzwijgend verlengd worden ofwel door de Gemengde Commissie, voorzien in het akkoord, vastgesteld worden voor elk der volgende jaren. Het betalingsakkoord van 19 maart 1960 is van kracht sedert 1 april 1960. Het is geldig voor een onbeperkte duur en kan mits een vooropzeg van drie maanden opgezegd worden. Besprekingen met het oog op het afsluiten van een nieuw handelsakkoord werden aangevat te Brussel op 27 november 1967.

Denemarken: op 1 december 1967 wordt de handelsovereenkomst van 28 december 1956 stilzwijgend voor één jaar verlengd.

Duitsland (West-): behoudens enkele door bilaterale afspraken geregelde detailpunten, worden de handelsbetrekkingen tussen de B.L.E.U. en Duitsland uitsluitend geregeld door het Verdrag van Rome en door de landbouwreglementen van de E.E.G.

Finland: het multilateraal protokol inzake handel, dat op 16 februari 1960 te Helsinki voor de duur van één jaar en met ingang van 1 januari

1960 werd gesloten, wordt verlengd tot 31 december 1967. Krachtens dit protokol wordt het handelsakkoord dat op 8 november 1955 tussen de B.L.E.U. en Finland ondertekend en op 30 juni 1957 ten einde liep, verlengd. Het betalingsakkoord tussen de B.L.E.U. en Finland, dat op 8 november 1955 ondertekend werd, is geldig voor een onbepaalde duur. Het kan worden opgezegd mits een vooropzeg van drie maanden.

Frankrijk: voor dit land geldt het op 26 maart 1959 gesloten handelsakkoord dat voor een onbepaalde duur van kracht blijft. Behoudens enkele detailpunten worden de handelsbetrekkingen met Frankrijk thans uitsluitend geregeld door het Verdrag van Rome en door de landbouwreglementen van de E.E.G.

Griekenland: het op 9 maart 1960 ondertekend handelsakkoord wordt op 1 februari 1967 voor één jaar stilzwijgend verlengd.

Honduras: het handelsakkoord van 30 januari 1959 wordt op 28 mei 1967 voor de duur van één jaar stilzwijgend verlengd. Het voordeel van de meestbegunstigingsclausule werd opgeheven doordat het preferentieel akkoord tussen Honduras en de U.S.A., in 1936 gesloten, op 14 februari 1961 door Honduras werd opgezegd.

Hongarije: het handelsverkeer tussen de Benelux en Hongarije is gebaseerd op het op 26 april 1967 te Boedapest ondertekende handelsakkoord. De overeenkomst welke op 1 januari 1967 in werking trad, is geldig voor drie jaar. De contingentenlijsten welke aan het akkoord gehecht zijn, hebben een geldigheidsduur van één jaar. Artikel V van het akkoord bepaalt dat de Gemengde Commissie nieuwe lijsten kan voorstellen voor elk der volgende verdragsperioden. Indien de bedoelde lijsten niet opgezegd worden vóór 1 november, zijn zij voor de volgende verdragsperiode stilzwijgend verlengd. Het betalingsakkoord van 28 maart 1959 is geldig voor een onbepaalde duur en kan opgezegd worden mits een vooropzeg van drie maanden.

Israël: op 1 september 1967 wordt het handelsakkoord van 29 augustus 1958 stilzwijgend verlengd voor een periode van één jaar.

Italië: het handelsakkoord van 20 juni 1959 wordt op 1 januari 1967 voor een periode van één jaar stilzwijgend verlengd. Behoudens enkele detailpunten worden de handelsbetrekkingen thans geregeld door het Verdrag van Rome en door de landbouwreglementen van de E.E.G.

Japan : het op 8 oktober 1960 te Tokyo ondertekend handelsakkoord is op 10 april 1962 in werking getreden. Het akkoord, dat oorspronkelijk geldig was voor een periode van drie jaar en stilzwijgend kon verlengd worden, is thans van kracht tot een der verdragsluitende partijen er mits een vooropzeg van drie maanden een einde aan stelt. De aangehechte contingentlijsten, toegepast vanaf 1 januari 1961, werden tweemaal herzien (31 augustus 1962 en 23 december 1963). Op 30 april 1963 werd te Tokyo een protokol tot wijziging van de handelsovereenkomst van 1960 afgesloten. Dit protokol werd door de wet van 28 september 1964 (« Bel-

gisch Staatsblad » van 4 november 1964) goedgekeurd en is op 21 oktober 1964 in voege getreden. Het behelst de integrale toepassing tussen de Beneluxlanden en Japan van de volledige G.A.T.T.-overeenkomst (intrekking door de Beneluxlanden van hun beroep op artikel XXXV van de G.A.T.T. t.a.v. Japan). Een bilaterale overeengekomen vrijwaringsclausule, die in de praktijk niet eenzijdig door Japan kan opgezegd worden, laat toe kwantitatieve maatregelen te nemen bij marktverstorende invoer uit Japan.

Joegoslavië: te Den Haag werd op 18 juni 1958 een handelsakkoord tussen de Beneluxlanden en Joegoslavië ondertekend. Het was geldig voor één jaar vanaf 1 juli 1958. Het wordt bij stilzwijgende overeenkomst van jaar tot jaar verlengd indien geen van de verdragsluitende partijen het drie maanden vóór het einde der geldigheidsperiode opzegt. Het werd door stilzwijgende overeenkomst verlengd voor een termijn van één jaar, d.w.z. tot 30 juni 1968. Het betalingsakkoord van 18 juni 1958 is geldig voor een onbepaalde duur vanaf 1 juli 1958.

Marokko: het handelsakkoord, ondertekend op 5 augustus 1958, wordt vanaf 1 juli 1967 stilzwijgend verlengd voor een periode van één jaar. Een vertrouwelijk protokol, evenals een protokol tot aanpassing der contingentlijsten werd te Rabat op 24 februari 1961 afgesloten. Door een wisseling van brieven dd. 9 januari en 2 februari 1962 tussen het Marokkaans Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Ambassade van België te Rabat, werd een E.E.G.-clausule in het handelsakkoord Benelux-Marokko ingelast.

Noorwegen : het op 28 mei 1957 ondertekend handelsakkoord wordt stilzwijgend voor één jaar verlengd op 1 mei 1967.

Oostenrijk: op 1 april 1967 wordt het handelsakkoord van 29 juni 1957 voor één jaar stilzwijgend verlengd. De bijgevoegde protokollen van 24 november 1958, 3 november 1960 en 15 maart 1963 wijzigen de contingentlijsten.

Paraguay: op 13 augustus 1963 werd te Asuncion een handels- en scheepvaartovereenkomst ondertekend tussen de Beneluxlanden en Paraguay. Deze overeenkomst zal in werking treden na goedkeuring door de regeringen van de verdragsluitende partijen. De geldigheidsduur ervan bedraagt één jaar maar zal van jaar tot jaar door stilzwijgende verlenging worden hernieuwd voor zover geen der verdragsluitende partijen de overeenkomst uiterlijk drie maanden vóór de vervaldatum opzegt. De beschikkingen van bedoelde overeenkomst behelzen de wederzijdse en onvoorwaardelijke meestbegunstiging op gebied van douane en scheepvaart.

Polen : op 20 december 1966 werd tussen de Beneluxlanden en Polen een handelsakkoord ondertekend. Deze overeenkomst, geldig voor een periode van drie jaar, trad in werking op 1 januari 1967. Het betalingsakkoord van 3 maart 1959 is geldig voor een onbepaalde duur. Het kan worden opgezegd mits een vooropzeg van drie maanden.

Portugal: op 1 oktober 1967 wordt het handelsakkoord van 24 mei 1961 stilzwijgend voor één jaar verlengd tot 30 september 1968.

Roemenië: het op 30 september 1960 ondertekend handelsakkoord wordt, principieel, verlengd voor de duur van één jaar. Het betalingsakkoord van 30 september 1960 is geldig voor een onbepaalde duur. Op 27 oktober 1967 werd een nieuw handelsakkoord Benelux-Roemenië geparafeerd. Het is geldig voor de periode van 1 januari 1967 tot 31 december 1969.

Spanje : het handelsakkoord van 2 juni 1960 wordt op 15 april 1967 stilzwijgend verlengd voor de duur van één jaar. Een aanvullend protokol werd op 28 juli 1961 ondertekend en wijzigt de contingentlijsten.

Tsjechoslowakije: het handelsakkoord tussen de Beneluxlanden en Tsjechoslowakije werd op 11 april 1967 geparafeerd. Het betalingsakkoord van 15 juni 1959 is met ingang van 1 juli 1959 voor een onbepaalde duur geldig.

Tunesië: het op 1 augustus 1958 gesloten handelsakkoord en de aanvullende protokollen van 26 september 1960, 29 maart 1961 en 26 juni 1964 worden voor de duur van één jaar verlengd op 1 april 1967.

Het Verenigd Koninkrijk : op 10 december 1959 is te Londen tussen de Benelux-landen en het Verenigd Koninkrijk een handelsovereenkomst gesloten. Van 12 tot 14 december 1967 vonden besprekingen plaats te Londen teneinde de overeenkomst tussen Benelux en het Verenigd Koninkrijk up-to-date te brengen. Een briefwisseling van 14 december 1967 behandelt enige speciale punten.

Zweden : op 1 maart 1967 wordt het handelsakkoord van 27 april 1957 stilzwijgend voor één jaar verlengd.

Zwitserland: op 1 april 1967 wordt het handelsakkoord van 21 juni 1957 stilzwijgend voor één jaar verlengd.

Besprekingen, met het oog op het afsluiten van handelsakkoorden, vinden plaats of zijn in voorbereiding met Argentinië, Costa-Rica, Ecuador, Nicaragua, Panama en Peru.

B.L.E.U.-AKKOORDEN MET :

Argentinië: het op 25 november 1957 ondertekende handels- en betalingsakkoord bekrachtigt de deelneming van de B.L.E.U. aan het multilateraal stelsel dat op 2 juli 1956 voorlopig werd toegepast.

Duitsland (Oost-): een handelsovereenkomst werd gesloten op 18 mei 1966 tussen de « Kammer für Aussenhandel » van de Duitse Volksrepubliek en de Belgische Economische Dienst (Dienst voor Economische Recuperatie). Die overeenkomst werd stilzwijgend verlengd voor de duur van één jaar.

Iran: een handels- en scheepvaartovereenkomst, ondertekend te Teheran op 9 mei 1929, met een geldigheidsduur van vijf jaar, voorzag de mogelijkheid van stilzwijgende verlenging. Zij werd dus voor een onbepaalde duur verlengd.

Nederland: het Verdrag houdende inrichting van een Economische Unie van Benelux is vanaf 1 november 1960 van kracht.

Nieuw-Zeeland: het voorlopig handelsakkoord van 5 december 1933 is nog steeds geldig.

Pakistan: de handelsovereenkomst van 15 maart 1952 is stilzwijgend verlengd voor een onbepaalde duur, met de mogelijkheid ze op te zeggen mits een vooropzeg van drie maanden.

Turkije: het handelsakkoord tussen de B.L.E.U. en Turkije dd. 2 december 1948 werd, met ingang van 1 juli 1958, voor een onbepaalde duur stilzwijgend verlengd. De multilaterale overeenkomst nopens de handelsschulden van personen woonachtig in Turkije en het protokol van voorlopige toepassing, ondertekend op 11 mei 1959, zijn op 16 november 1962 van kracht geworden. De overeenkomst tussen de Belgische en de Turkse Regeringen betreffende de technische uitvoeringsmodaliteiten van voornoemde multilaterale overeenkomst nopens de handelsschulden van personen woonachtig in Turkije, ondertekend op 12 augustus 1959, is op datum van 8 juli 1960 in werking getreden. Bij toepassing van artikel 11*a* van het multilateraal akkoord en van artikel VIII van de bilaterale overeenkomst worden het protokol betreffende het handels- en betalingsverkeer tussen de B.L.E.U. en Turkije, te Brussel ondertekend op 15 april 1955, evenals de bijlage aan dit protokol, te Ankara ondertekend op 20 juni 1957, afgeschaft. De afschaffing van deze akkoorden is op 16 november 1962 in voege getreden.

Uruguay: het op 17 augustus 1957 ondertekend akkoord voor de multilatéralisatie van het betalingsverkeer is op 1 maart 1958 van kracht geworden.

U.S.S.R.: een handels- en betalingsakkoord werd op 18 februari 1948 te Moskou afgesloten tussen de B.L.E.U. en de U.S.S.R. Deze overeenkomsten zijn op 18 februari 1949 voor een onbepaalde duur van kracht geworden. Zij kunnen op om het even welk ogenblik opgezegd worden mits een vooropzeg van zes maanden. De geldigheid van de contingentlijsten, gehecht aan het handelsakkoord, door het derde protokol dd. 2 augustus 1956, heeft op 31 december 1956 een einde genomen. Besprekingen tussen de Beneluxlanden en de U.S.S.R., met het oog op het gemeenschappelijk afsluiten van nieuwe handels- en betalingsakkoorden worden overwogen.

Zuid-Afrika (Republiek van-): het handelsakkoord dd. 13 juli 1937 is tot nog toe steeds geldig voor een onbepaalde duur. Het kan worden opgezegd mits een vooropzeg van drie maanden. Het is gegrond op de wederzijdse toepassing van de meestbegungstigingsclausule met dien verstaande dat de B.L.E.U. zich niet mag beroepen op de voorrechten of voordelen die worden toegekend aan de leden van het Britse Gemenebest of aan de grensgebieden van Zuid-Afrika.

Zuid-Vietnam: bij briefwisseling op 16 en 20 januari 1956, hebben de B.L.E.U. en Zuid-Vietnam elkaar het voordeel van hun minimumtarief toegekend in afwachting van de afsluiting van een handelsakkoord.

AKKOORD VAN BELGIË MET :

Ierland: de Belgische en Ierse Regeringen hebben besloten dat de bepalingen van de Engels-Belgische overeenkomst van 27 juli 1898 tot nader bericht van kracht blijven m.b.t. Ierland. Dit akkoord heeft enkel tot doel België en Ierland het voordeel van de meestbegungstigingsclausule te verzekeren. Besprekingen met het oog op het afsluiten van een handelsakkoord Benelux-Ierland worden overwogen.

IN- UIT- EN DOORVOERVERGUNNINGEN

Een ministerieel besluit van 8 januari 1967 wijzigt de lijsten I en II gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966, waarbij de invoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt (« Belgisch Staatsblad » van 14 februari 1967).

Een ministerieel besluit van 8 januari 1967 wijzigt de lijsten I en III gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966, waarbij de uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt (« Belgisch Staatsblad » van 14 februari 1967).

Een ministerieel besluit van 30 mei 1967 wijzigt de lijst I, gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966, waarbij de uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt (« Belgisch Staatsblad » van 1 juni 1967).

Een ministerieel besluit van 30 mei 1967 trekt de nog geldige vergunningen in voor uitvoer van bepaalde goederen, opgenomen in de lijst I gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966 (« Belgisch Staatsblad » van 1 juni 1967).

Een ministerieel besluit van 30 mei 1967 wijzigt de lijst I gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966, waarbij de uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt (« Belgisch Staatsblad » van 1 juni 1967).

Een ministerieel besluit van 30 mei 1967 vervangt de lijst I gevoegd bij het ministerieel besluit van 31 december 1962, waarbij de doorvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt, gewijzigd bij het ministerieel besluit van 20 april 1965 (« Belgisch Staatsblad » van 1 juni 1967).

Een ministerieel besluit van 3 mei 1967 houdt vervanging van de lijst II gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966, waarbij de uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt (« Belgisch Staatsblad » van 10 juni 1967).

Een ministerieel besluit van 20 juni 1967 wijzigt de lijst I gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966, waarbij de invoer van

sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt, gewijzigd door het ministerieel besluit van 26 oktober 1966 (« Belgisch Staatsblad » van 22 juni 1967).

Een ministerieel besluit van 30 juni 1967 betreft de intrekking van de nog geldige vergunningen voor tijdelijke invoer van suiker van oorsprong of afkomstig uit de Lidstaten van de Europese Economische Gemeenschap (« Belgisch Staatsblad » van 5 juli 1967).

Een ministerieel besluit van 10 juli 1967 wijzigt de lijst I gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966, waarbij de uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt (« Belgisch Staatsblad » van 12 juli 1967).

Een ministerieel besluit van 11 juli 1967 wijzigt de lijst I gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966, waarbij de uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt (« Belgisch Staatsblad » van 14 juli 1967).

Een ministerieel besluit van 11 juli 1967 wijzigt de lijst I gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966, waarbij de invoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt (« Belgisch Staatsblad » van 14 juli 1967).

Een ministerieel besluit van 18 juli 1967 wijzigt de lijst I gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966 waarbij de invoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt (« Belgisch Staatsblad » van 20 juli 1967).

Een ministerieel besluit van 9 augustus 1967 wijzigt de lijst I gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966, waarbij de uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt (« Belgisch Staatsblad » van 11 augustus 1967).

Een ministerieel besluit van 25 september 1967 wijzigt de lijsten gevoegd bij de ministeriële besluiten van 7 januari 1966, waarbij de invoer en de uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen worden (« Belgisch Staatsblad » van 27 september 1967).

Een ministerieel besluit van 29 september 1967 wijzigt de lijsten I en III gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966, waarbij de uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt (« Belgisch Staatsblad » van 3 oktober 1967).

Een ministerieel besluit van 29 september 1967 wijzigt de lijsten I en II gevoegd bij het ministerieel besluit van 7 januari 1966, waarbij de invoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt (« Belgisch Staatsblad, van 4 oktober 1967).

IN- EN UITVOERRECHTEN

De volgende ministeriële besluiten betreffen het tarief van invoerrechten :

— 28 december 1966 « Belgisch Staatsblad » van 4 januari 1967;
— 20 maart 1967 « Belgisch Staatsblad » van 25 maart 1967;

Het koninklijk besluit van 23 maart 1967 betreft het tarief van invoerrechten (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart 1967).

De volgende koninklijke en ministeriële besluiten betreffen het tarief van invoerrechten.

— 6 april 1967 (M.B.) « Belgisch Staatsblad » van 8 april 1967;
— 20 april 1967 (M.B.) « Belgisch Staatsblad » van 26 april 1967;
— 24 mei 1967 (K.B.) « Belgisch Staatsblad » van 31 mei 1967;
— 29 mei 1967 (K.B.) « Belgisch Staatsblad » van 31 mei 1967;
— 30 mei 1967 (M.B.) « Belgisch Staatsblad » van 31 mei 1967;
— 27 juni 1967 (K.B.) « Belgisch Staatsblad » van 29 juni 1967;
— 28 juni 1967 (M.B.) « Belgisch Staatsblad » van 29 juni 1967.

Een ministerieel besluit van 27 juni 1967 houdt wijziging van het ministerieel besluit van 17 februari 1960 tot regeling van de vrijstellingen inzake invoerrecht (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967).

Een ministerieel besluit van 28 juli 1967 betreft de opslag in openbaar entrepot van goederen vrij van invoerrecht (« Belgisch Staatsblad » van 23 augustus 1967).

Een ministerieel besluit van 21 augustus 1967 houdt wijziging van het ministerieel besluit van 17 februari 1960 tot regeling van de vrijstellingen inzake invoerrecht (« Belgisch Staatsblad » van 1 september 1967).

Een koninklijk besluit van 4 juli 1967 betreft het tarief van invoerrechten (« Belgisch Staatsblad » van 8 juli 1967).

De volgende ministeriële besluiten betreffen het tarief van invoerrechten :

— 6 juli 1967 « Belgisch Staatsblad » van 13 juli 1967;
— 25 juli 1967 « Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1967;
— 30 augustus 1967 « Belgisch Staatsblad » van 2 september 1967;
— 2 oktober 1967 « Belgisch Staatsblad » van 6 oktober 1967.

Een koninklijk besluit van 30 november 1967 betreft het tarief van invoerrechten (« Belgisch Staatsblad » van 6 december 1967).

Een ministerieel besluit van 27 december 1967 betreft het tarief van invoerrechten (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1967).

OVERDRACHTTAKS BIJ DE INVOER

De volgende koninklijke besluiten tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 maart 1953, houden verhoging van de overdrachttaks bij de invoer :

— 24 februari 1967 « Belgisch Staatsblad » van 1 maart 1967;
— 17 mei 1967 « Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967;

— 27 september 1967 « Belgisch Staatsblad » van 29 september 1967;
— 7 december 1967 « Belgisch Staatsblad » van 19 december 1967;
— 27 december 1967 « Belgisch Staatsblad » van 30 december 1967.

TARIEFCONTINGENTEN

De volgende ministeriële besluiten betreffen de tariefcontingenten.

— 28 december 1966 « Belgisch Staatsblad » van 5 januari 1967;
— 13 januari 1967 « Belgisch Staatsblad » van 21 januari 1967;
— 20 februari 1967 « Belgisch Staatsblad » van 25 februari 1967;
— 21 maart 1967 « Belgisch Staatsblad » van 25 maart 1967;
— 13 april 1967 « Belgisch Staatsblad » van 18 april 1967;
— 19 mei 1967 « Belgisch Staatsblad » van 26 mei 1967;
— 28 juni 1967 « Belgisch Staatsblad » van 29 juni 1967;
— 7 juli 1967 « Belgisch Staatsblad » van 13 juli 1967;
— 8 juli 1967 « Belgisch Staatsblad » van 13 juli 1967;
— 16 augustus 1967 « Belgisch Staatsblad » van 24 augustus 1967;
— 30 november 1967 « Belgisch Staatsblad » van 6 december 1967;
— 13 december 1967 « Belgisch Staatsblad » van 20 december 1967.

VARIA

Koninklijk besluit nr 6 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) houdende aanvulling van de wet van 3 juni 1964 tot wijziging van het koninklijk besluit nr 42 van 31 augustus 1939 houdende reorganisatie van de Nationale Delcrederedienst en tot machtiging van de Minister van Financiën leningen aan Staten of buitenlandse organismen toe te staan.

Koninklijk besluit nr 10 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) tot wijziging van het koninklijk besluit nr 42 van 31 augustus 1939 houdende reorganisatie van de Nationale Delcrederedienst „

Koninklijk besluit nr 51 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) waarbij de Minister die de Buitenlandse Handelsbetrekkingen onder zijn bevoegdheid heeft, gemachtigd wordt de steun van de Staat te verlenen aan de verwezenlijking van de uitvoer van Belgische uitrustingsgoederen.

Koninklijk besluit nr 75 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van de wet van 3 juni 1964, die het koninklijk besluit nr 42 van 31 augustus 1939, houdende reorganisatie van de Nationale Delcrederedienst en tot machtiging van de Minister van Financiën leningen aan Staten en aan vreemde organismen toe te staan, wijzigt.

Economische coordinatie (Zie Economische expansie)

Economische expansie

Bij koninklijk besluit van 17 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 21 februari 1967) wordt een uitzonderlijke hulpverlening ingesteld

ter versnelling van de economische reconversie en ontwikkeling van de steenkoolmijngebieden en van bepaalde andere gewesten die met ernstige en dringende problemen te kampen hebben. Voornoemd koninklijk besluit wijzigt tevens dit van 18 augustus 1959 tot uitvoering van de wet van 18 juli 1959 tot invoering van bijzondere maatregelen ter bestrijding van de economische en sociale moeilijkheden in sommige gewesten.

Een koninklijk besluit van 17 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 21 februari 1967) stelt de geografische zones vast, waarbinnen de bepalingen van de wet van 14 juli 1966 van toepassing zijn.

De wet van 31 maart 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 4 april 1967) kent bepaalde machten aan de Koning toe ten einde de economische heropleving, de bespoediging van de regionale reconversie en de stabilisatie van het begrotingsevenwicht te verzekeren. De koninklijke besluiten van 14 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) van 28 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) en van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) bespreken de uitvoering van artikel 2 van deze wet.

Het koninklijk besluit nr 1 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) richt een Fonds op voor de economische expansie en de regionale reconversie en bij koninklijk besluit van 19 juni 1967 («Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) worden de uitvoeringsmaatregelen ervan bepaald.

Het koninklijk besluit nr 22 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) wijzigt de wetten van 17 juli 1959 tot invoering en ordening van maatregelen ter bevordering van de economische expansie en de oprichting van nieuwe industrieën, van 18 juli 1959 tot invoering van bijzondere maatregelen ter bestrijding van de economische en sociale moeilijkheden in sommige gewesten en van 14 juli 1966 tot tijdelijke instelling van uitzonderlijke hulpontwikkeling van de steenkoolmijngebieden en van bepaalde andere gewesten die met ernstige en dringende problemen te kampen hebben.

Het koninklijk besluit nr 28 van 29 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) tot vaststelling van de belastingontvangsten aan te wenden tot stijving van het Fonds voor de economische expansie en de regionale reconversie.

Het koninklijk besluit nr 31 van 5 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 8 juli 1967) wijzigt de wet van 24 mei 1959 tot verruiming van de mogelijkheden inzake de beroeps- en ambachtskredietverlening aan de middenstand.

Het koninklijk besluit nr 85 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wijzigt de wet van 14 juli 1966 tot tijdelijke instelling van uitzonderlijke hulpverlening ter versnelling van de economische reconversie en ontwikkeling van de steenkoolmijngebieden en van bepaalde andere gewesten die met ernstige en dringende problemen te kampen hebben.

Het koninklijk besluit nr 87 van 11 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wijzigt de wet van 17 juli 1959 tot invoering en ordening van maatregelen ter bevordering van de economische expansie en de oprichting van nieuwe industrieën.

Euratom

De overeenkomst tussen België en Frankrijk betreffende de radiologische bescherming in verband met de installaties van de kerncentrale in de Ardennen, en bijlagen, ondertekend te Parijs op 23 september 1966, werd in het « Belgisch Staatsblad » van 7 maart 1967 gepubliceerd.

Bij koninklijk besluit van 7 maart 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 17 maart 1967) werd een vennootschap als exploitant van een kernreactor erkend.

Europese Economische Gemeenschap

ALGEMENE MAATREGELEN

Tijdens de zitting van 21-22 december 1966, heeft de Raad een beschikking gegeven tot het aanbrengen vanaf 1 januari 1967 van een aantal wijzigingen in het gemeenschappelijk douanetarief (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 31 december 1966).

Op de zitting van 20 december 1966, behandelde de Raad de conjuncturele situatie in de Gemeenschap en de hiertuit te trekken conclusies. Hierover heeft de Raad op basis van een Commissievoorstel een aanbeveling aan de lidstaten aanvaard inzake de hoofdlijnen van de conjunctuurpolitiek voor 1967. (Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 28 december 1966.)

De Raad van Ministers der E.E.G. en de regeringen der lidstaten hebben op 8 februari 1967 een programma voor de economische politiek op middellange termijn der Gemeenschap voor de periode 1966-1970 aanvaard.

De zitting van de Raad van 8 en 9 februari 1967 was voornamelijk gewijd aan vraagstukken in verband met de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector suiker voor het verkoopseizoen 1967-1968 alsmede aan bepaalde vraagstukken in verband met het voorstel voor een verordening inzake overgangsmaatregelen met het oog op de toepassing van de gemeenschappelijke prijzen in de sector granen.

Op zijn zitting van 20 en 21 februari 1967 hechtte de Raad in principe zijn goedkeuring aan de overgangsmaatregelen met het oog op het functioneren van de gemeenschappelijke markt in de sectoren granen, varkensvlees, eieren en slachtpluimvee. Deze maatregelen dienen ter voorkoming van verstoringen in de handelsstromen, van de produktiecyclus van de grondstofverbruikers of van de voorziening van de consumenten, bij de overgang naar het gemeenschappelijk prijsniveau op 1 juli 1967.

De Raad stelde een verordening vast betreffende maatregelen inzake de invoer uit derde landen van bevroren rundvlees en voor verwerking bestemde levende koeien (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 24 februari 1967).

Op zijn zitting van 20, 21 en 22 maart 1967 heeft de Raad verscheidene verordeningen vastgesteld, die met name maatregelen betreffen welke voor het verkoopseizoen 1967-1968 ten aanzien van de prijzen moeten worden toegepast in de sectoren rundvlees, melk en zuivelprodukten.

De tiende verjaardag van de ondertekening van de Verdragen van Rome werd op 29 mei 1967 te Rome plechtig herdacht in het Paleis van het Capitool.

Op 5 juli 1967 hebben de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten, te Brussel bijeengekomen, de Commissie medegedeeld dat de lidstaten overeenstemming hebben bereikt over de aanwijzing van de heer Jean Rey als eerste voorzitter van de eenheidscommissie. Deze Commissie trad op 6 juli 1967 in functie. Het mandaat van de leden van de Hoge Autoriteit van de E.G.K.S. en van de E.G.A.- en de E.E.G.-Commissie zijn op hetzelfde tijdstip beëindigd.

In zijn zitting van 13 juni 1967 heeft de Raad de verordeningen goedgekeurd houdende de gemeenschappelijke ordening der markten om tot het stadium van de gemeenschappelijke markt in de sectoren granen, varkensvlees, eieren en slachtpluimvee te komen. Deze basisverordeningen vervangen de sinds 1962 in deze sectoren van kracht zijnde verordeningen (Bulletin nr 7-1967, Hoofdstuk VI - punt 14).

In de loop van juni 1967 heeft de Raad bovendien talrijke toepassingsverordeningen vastgesteld, om het vrije verkeer van de hierbovengenoemde produkten vanaf 1 juli 1967 te verzekeren. De tarieven van de invoerrechten van de vier douanegebieden zijn op het gebied van de intracommunautaire rechten ten gevolge van een aantal communautaire maatregelen, die op 1 juli 1967 in werking treden, aanzienlijk gewijzigd. Zij hebben betrekking op :

a) een nieuwe verlaging van de intracommunautaire rechten :

— deze verlaging bedraagt 5 % voor de industriële produkten en heeft tot gevolg dat de intracommunautaire rechten op deze produkten worden teruggebracht tot een niveau van 15 % van de basisrechten (Beschikking van de Raad van 26 juli 1966. « Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 21 september 1966),

— de verlaging bedraagt 10 % (en soms 15 %) voor de landbouwprodukten waarvoor nog geen gemeenschappelijke ordening der markten geldt en heeft tot gevolg dat de intracommunautaire rechten op deze produkten worden teruggebracht tot een uniform

niveau van 25 % van de basisrechten .(Richtlijn van de Raad van 31 mei 1967. « Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 7 juni 1967);

b) de verlaging of afschaffing van de intracommunautaire douanerechten welke voortvloeien uit het in werking treden van de maatregelen die in het kader van de gemeenschappelijke ordening der markten in de sectoren groenten en fruit (verordening nr 159/66), vetten (verordening nr 136/66) en suiker (verordening nr 44/67) genomen werden;

c) de afschaffing van de douanerechten voor bepaalde uit de verwerking van landbouwprodukten ontstane industriële produkten en de vervanging van deze rechten door een stelsel van variabele heffingen (verordening nr 160/66).

In de toepassing van de douanerechten op de invoer van derde landen is per 1 juli 1967 geen noemenswaardige verandering gekomen. Op deze datum werd namelijk geen enkele algemene aanpassing van de nationale rechten aan de rechten van het G.D.T. beoogd, zodat de laatste vrijwel ongewijzigd zijn gebleven.

In de maand oktober van 1967 heeft de Raad twee aan landbouwvraagstukken gewijde zittingen gehouden. Op 16 en 17 oktober heeft de Raad de behandeling voortgezet van de voorstellen betreffende vaststelling en herziening van de prijzen voor bepaalde landbouwprodukten. Tijdens zijn zitting van 25 tot en met 27 oktober heeft de Raad belangrijke beslissingen genomen met betrekking tot de prijzen van graan, rundvlees, varkensvlees, rijst, olijfolie, oliehoudende zaden en suiker.

Aan de bijeenkomst van de Raad van Ministers die op 31 oktober 1967 te Luxemburg plaatsvond werd voor het eerst deelgenomen door de Ministers die in de landen van de Gemeenschap zorg dragen voor het wetenschappelijk onderzoek. De besprekingen hadden vooral betrekking op de doelstellingen en de vorm van een wetenschappelijke samenwerking tussen de Zes. De Ministers hebben uiting gegeven aan « hun wil om op krachtige wijze het herstel en de ontwikkeling van het wetenschappelijk en technisch onderzoek en de industriële vernieuwing te bevorderen ».

Tijdens haar vergaderingen van 11-12 en 18-19 december 1967, heeft de Raad van Ministers geen overeenstemming kunnen bereiken over het aan de toetredingsverzoeken van verscheidene Europese landen, en met name van Groot-Brittanië, te geven gevolg.

BESCHIKKINGEN MET BETREKKING TOT BELGIË

De Commissie heeft op 1 december 1966 besloten tariefcontingenten aan de B.L.E.U. toe te kennen voor ferrosilicium en hoog geraffineerd ferrochroom (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 12 januari 1967).

Een beschikking van de Commissie van 19 december 1966 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 20 januari 1967) heeft België gemachtigd een tariefcontingent in te stellen voor ruwlood.

Een beschikking van de Commissie van 21 december 1966 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 21 januari 1967) heeft aan de B.L.E.U. een tariefcontingent toegekend voor pilchards, vers gekoeld of bevroren.

Een beschikking van de Commissie van 10 februari 1967 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 22 februari 1967) heeft aan de B.L.E.U. een tariefcontingent toegekend voor sommige soorten krabben en garnalen.

Op 20 en 21 februari 1967 achtte de Raad het wenselijk de gemeenschappelijke prijs- en afzetgarantie van suiker voor het verkoopseizoen 1967-1968 tot 530 000 ton voor de B.L.E.U. te beperken (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 3 maart 1967).

Op 21 maart 1967, heeft een verordening van de Raad België gemachtigd in de sector rundvlees speciale interventiemaatregelen te nemen (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 23 maart 1967).

Op 3 maart 1967 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 14 maart 1967) heeft de Commissie een beschikking gegeven betreffende de afzet in België van boter uit particuliere voorraden die eerst tot gesmolten boter is verwerkt.

Op datum van 3 mei 1967 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 24 mei 1967) heeft een beschikking van de Commissie aan de B.L.E.U. een tariefcontingent toegekend voor ruwmagnesium.

Op 29 juni 1967 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 3 augustus 1967) heeft een beschikking van de Commissie aan de B.L.E.U. een tariefcontingent toegekend voor haring, vers, gekoeld of bevroren, bestemd voor verwerking.

De Raad heeft op 3 oktober 1967 een verordening vastgesteld betreffende de vergoeding van uitgaven die België tijdens het verkoopseizoen 1966-1967 in de suikersector heeft gedaan (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 4 oktober 1967).

BUITENLANDSE BETREKKINGEN VAN DE GEMEENSCHAP

a) *Associatie E.E.G.-Griekenland.*

De Associatie tussen de E.E.G. en Griekenland kwam tot stand bij de op 9 juli 1961 ondertekende overeenkomst van Athene. Deze op de grond van artikel 238 van het E.E.G.-Verdrag gesloten Overeenkomst trad op 1 november 1962 in werking.

De Overeenkomst heeft tot doel de gestadige en evenwichtige versterking van de commerciële en economische betrekkingen tussen de verdragsluitende partijen te bevorderen.

De Overeenkomst kent de volgende instellingen : een Associatieraad, die bevoegd is besluiten te nemen ter verwezenlijking van de doelstel-

lingen van de Overeenkomst, een Associatiecomité en een Gemengde Parlementaire Commissie.

De Overeenkomst is gericht op een douane-unie die tijdens een overgangsperiode van 12 jaar geleidelijk tot stand moet worden gebracht. Het einddoel van de Associatie is de toetreding van Griekenland tot de E.E.G.

b) *Associatie E.E.G.-Turkije.*

Op 12 september 1963 werd naar het model van de Overeenkomst van Athene een Associatieovereenkomst getekend met Turkije. Deze Overeenkomst, die eveneens steunt op artikel 238 van het E.E.G.-Verdrag, beoogt in beginsel hetzelfde als de Associatieovereenkomst met Griekenland. De Overeenkomst is op 1 december 1964 in werking getreden

c) *Associatie met 17 Afrikaanse Staten en Madagascar.*

Begin 1963 werden met de landen en gebieden die bijzondere nauwe betrekkingen met de E.E.G.-landen onderhielden, twee verschillende soorten associatieregelingen getroffen, een voor de onafhankelijke staten en een voor de nog niet zelfstandige gebieden, waarmede een akkoord werd gesloten.

Aan de Associatieovereenkomst met de E.E.G. namen deel het Koninkrijk Boeroendi, de Republiek Boven-Volta, de Centraal Afrikaanse Republiek, de Republiek Dahomey, Gaboen en Ivoorkust, de Federale Republiek Kameroen, de Republieken Kongo-Brazzaville, Kongo-Leopoldville, Madagascar en Mali, de Islamistische Republiek Mauritanië en de Republieken Niger, Roeanda, Senegal, Somalia, Togo en Tsjaad.

De Lidstaten van de E.E.G. verplichten zich in het handelsverkeer met de geassocieerde landen en gebieden dezelfde regels toe te passen als tussen de lidstaten onderling, dit wil zeggen hun douanerechten en kwantitatieve beperkingen ten opzichte van deze staten in dezelfde mate en in hetzelfde tempo te verlagen, respectievelijk af te schaffen als zij ten opzichte van elkaar zouden doen. De geassocieerde landen en gebieden namen hunnerzijds de verplichting op zich om soortgelijke maatregelen te nemen zodat geleidelijk een vrijhandelszone tot stand zou komen. De Europese ondertekenaars zegden toe hun gemeenschappelijk buitentarief voor de voornaamste exportprodukten van de Afrikaanse staten zo vast te stellen dat deze staten een preferentie op de gemeenschappelijke markt zouden genieten.

De Europese staten verleenden voort aan de landen en gebieden overzee gedurende de eerste vijf jaar een investeringshulp van ongeveer 600 miljoen dollar. Er werd een ontwikkelingsfonds ingesteld om bij te dragen in de financiering van sociale voorzieningen, het aanleggen van openbare voorzieningen of de uitvoering van economische projecten. Bovendien werd een programma van beroepsopleiding en technische hulpverlening opgesteld.

De Associatie tussen de E.E.G. en de 17 Afrikaanse Staten en Madagascar werd op 20 juni 1963 verlengd bij de Overeenkomst van Jaoende, die op 1 juni 1964 in werking is getreden. Deze Overeenkomst heeft de ontwikkeling van de Handelsbetrekkingen, verlaging van de douanerechten en afschaffing van contingenten tot doelstelling. Zij streeft ook naar een grotere diversificatie van de uitvoer der Afrikaanse Staten.

Naast de Overeenkomst van Jaoende zijn op 1 juni 1964 bepalingen met betrekking tot de associatie van landen en gebieden overzee en de Franse overzeese departementen in werking getreden. Deze gelden voor volgende gebieden : Suriname, de Nederlandse Antillen, Frans-Polynesië, Nieuw-Caledonië, Waleis en Futuna, de Komoren, Saint-Pierre en Miquelon, gebieden in Oceanië, Zuidpoolgebieden, alsmede de vier Franse overzeese departementen : Guyana, Martinique, Guadeloupe en Réunion.

d) *Associatie met Nigeria.*

De op 16 juli 1966 ondertekende Overeenkomst van Lagos is het eerste akkoord waarbij een associatie in de zin van artikel 238 van het E.E.G.-Verdrag met een lid van het Gemenebest is tot stand gebracht.

De bepalingen van deze Overeenkomst hebben voornamelijk ten doel :

— voor Nigeria eenzelfde douaneregeling te treffen als voor de landen die de Overeenkomst van Jaoende hebben ondertekend;

— voor 26 door de E.E.G. uitgevoerde produkten een verlaging van de door Nigeria geheven douanerechten te bewerkstelligen alsmede de toepassing van speciale douanevoorschriften bij een aantal produkten.

e) *Handelsakkoord met Iran.*

Op 10 oktober 1963 is een handelsakkoord ondertekend tussen de E.E.G. en de regering van Iran. Dit verdrag, dat op 1 december 1963 voor een eerste perdiode van drie jaar was ingegaan, is tot 13 december 1967 verlengd.

f) *Handelsakkoord met Israël.*

Op 4 juni 1964 is een handelsakkoord met Israël getekend. Het is op 1 juli 1964 in werking getreden voor een eerste periode van drie jaar. Volgens dit akkoord worden sommige rechten van het gemeenschappelijk douanetarief van de E.E.G. geschorst, worden door sommige lidstaten rechten van het gemeenschappelijk douanetarief onmiddellijk op bepaalde agrarische produkten toegepast en worden voor een derde groep van produkten door sommige lidstaten maatregelen tot liberalisatie of tot verzachting van de kwantitatieve beperkingen getroffen.

g) *Handelsakkoord met Libanon.*

Een akkoord ter regeling van het handelsverkeer en de technische samenwerking tussen de E.E.G. en Libanon is getekend op 21 mei 1965 maar nog niet officieel in werking getreden.

h) *Onderhandelingen over toetreding of associatie.*

Het Verenigd Koninkrijk en een aantal van zijn partners in de E.V.A. (Denemarken, Ierland, Noorwegen, Zweden, Zwitserland, Oostenrijk, Portugal) de E.E.G. verzocht onderhandelingen te openen over hun toetreding of hun associatie tot het E.E.G.-Verdrag. Spanje heeft ook dezelfde wens te kennen gegeven.

Betreffende de onderhandelingen tussen de E.E.G. en de landen van de Maghreb (Algerië, Tunesië en Marokko) moet men opmerken dat de lidstaten in een aan het Verdrag van Rome gehechte Verklaring van Intentie de wens hadden uitgesproken deze drie landen alsmede Libye met de E.E.G. te associëren. Deze landen wensen een akkoord over de vorming van een vrijhandelszone en over technische en financiële hulpverlening alsmede een regeling inzake het vrije verkeer van werknemers.

i) *De betrekkingen tussen de E.E.G. en de internationale Organisaties.*

De E.E.G. onderhoudt talrijke betrekkingen met volgende organisaties : G.A.T.T., U.N.C.T.A.D. (wereldconferentie voor handel en ontwikkeling), F.A.O. (Voedsel- en Landbouworganisatie), U.N.I.C.E.F., de Wereldbank, het Internationaal Arbeidsbureau, U.N.E.S.C.O., O.E.S.O., de Westeuropese Unie, het secretariaat van de E.V.A., de Raad van Europa en de Centrale Commissie voor de Rijnvaart.

Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal [Zie ook Reglementering van de produktie en van de handel (Energie en brandstoffen)]

De wet van 17 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart 1967) houdt goedkeuring van het verdrag tussen België en Nederland nopens de ontginning van steenkolen in evenwijdig aan de grens liggende stroken, van de langs de Maas gelegen steenkolenmijnen, en van de bijlage, ondertekend te 's-Gravenhage, op 27 april 1965.

De wet van 13 mei 1966 (« Belgisch Staatsblad » van 8 juli 1967) houdt goedkeuring van het verdrag tot instelling van een Raad en een Commissie welke de Europese Gemeenschappen gemeen hebben en van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen, ondertekend te Brussel op 8 april 1965.

Het koninklijk besluit van 7 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 juli 1967) wijzigt het koninklijk besluit van 15 juni 1966 betreffende de prijzen en voorwaarden van het vervoer met motorvoertuigen tegen vergoeding van produkten waarop het verdrag tot oprichting van de E.G.K.S toepasselijk is. Een koninklijk besluit, eveneens van 7 juli 1967 (« Belgisch

Staatsblad » van 25 juli 1967) betreft de controle en het openbaar maken van prijzen en voorwaarden van het vervoer met motorvoertuigen tegen vergoeding van produkten waarop het E.G.K.S.-Verdrag toepasselijk is, tussen landen van de Benelux Economische Unie.

Financiën

ALGEMEEN : ORGANISATIE EN CONTROLE VAN DE GELDMARKT EN VAN HET KREDIET

Het koninklijk besluit nr 4 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) wijzigt en vult aan de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut.

Het koninklijk besluit nr 5 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) betreft de controle op de toekenning en op de aanwending van de toelagen.

Het koninklijk besluit nr 11 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) wijzigt het koninklijk besluit nr 42 van 15 december 1934, betreffende de controle op de private spaarkassen en van de wet van 7 december 1934 houdende oprichting van een Centraal Bureau voor de Kleine Spaarders.

De wet van 3 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 mei 1967) wijzigt het koninklijk besluit nr 185, dd. 9 juli 1935, op de bankcontrole en het uitgifteregime voor titels en effecten.

In het « Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967 verscheen een koninklijk besluit nr 17 van 23 mei 1967 tot reorganisatie van de Hoge Raad van Financiën.

Het koninklijk besluit nr 18 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) wijzigt het koninklijk beslu:t van 22 oktober 1937. houdende oprichting van een Raad voor Kredietinstellingen.

Het koninklijk besluit nr 19 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) wijzigt de wet van 16 maart 1919 houdende oprichting van een Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid en het koninklijk besluit van 22 oktober 1937 betreffende het statuut van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.

Het koninklijk besluit nr 20 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) wijzigt de wetgeving betreffende de Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

Het koninklijk besluit nr 21 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) wijzigt de wet van 2 april 1962 tot oprichting van een Nationale Investeringsmaatschappij en van erkende gewestelijke investeringsmaatschappijen, gewijzigd door de wet van 14 april 1965.

Het koninklijk besluit nr 22 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) houdt wijziging van de wet van 17 juli 1959 tot invoering

en ordening van maatregelen tot bevordering van de economische expansie en de oprichting van nieuwe industrieën, van de wet van 18 juli 1959 tot invoering van bijzondere maatregelen ter bestrijding van de economische en sociale moeilijkheden in sommige gewesten en van de wet van 14 juli 1966 tot tijdelijke instelling van uitzonderlijke hulpverlening ter versnelling van de economische reconversie en ontwikkeling van de steenkoolmijngebieden en van bepaalde andere gewesten die met ernstige en dringende problemen te kampen hebben.

Bij koninklijk besluit van 23 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) worden de bepalingen betreffende de controle op de private spaarkassen gecoördineerd.

Het koninklijk besluit van 28 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) houdt algemene verordening inzake controle op de private spaarkassen.

Bij koninklijk besluit nr 28 van 29 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) worden de belastingontvangsten aan te wenden tot stijving van het Fonds voor de economische expansie en de regionale reconversie vastgesteld.

Het ministerieel besluit van 30 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 4 juli 1967) wijzigt het ministerieel besluit van 9 november 1967, gewijzigd door dit van 25 maart 1964, betreffende de uitgifte van schatkistcertificaten op zeer korte termijn.

Een koninklijk besluit van 22 september 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 10 oktober 1967) houdt goedkeuring der wijzigingen aan de statuten van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.

Het koninklijk besluit nr 41 van 29 september 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) wijzigt de wet van 9 augustus 1955 betreffende het Wegenfonds.

Bij koninklijk besluit nr 42 van 4 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) wordt het koninklijk besluit nr 29 van 24 augustus 1939 gewijzigd betreffende de bedrijvigheid, de inrichting en de bevoegdheden der Nationale Bank van België, genomen ter uitvoering van de wet van 1 mei 1939 (art. 1, 1, h).

Het koninklijk besluit nr 43 van 9 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) wijzigt het koninklijk besluit nr 185 van 9 juli 1935 op de bankcontrole en het uitgifteregime voor titels en effecten.

Bij koninklijk besluit van 10 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 26 oktober 1967) worden de wijzigingen aan de statuten van de Nationale Investeringsmaatschappij goedgekeurd.

Het koninklijk besluit nr 44 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) wijzigt de wet van 16 maart 1865 houdende oprichting van een Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

In het « Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967 verscheen het koninklijk besluit nr 55 van 10 november 1967 tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur.

Op 10 november 1967 werd het koninklijk besluit nr 56 getroffen (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot bevordering van het gebruik van giraal geld.

Het koninklijk besluit nr 57 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wijzigt de wetgeving betreffende het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.

Het koninklijk besluit nr 58 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van het koninklijk besluit nr 226 van 7 januari 1936 tot instelling van een Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet.

Bij koninklijk besluit nr 59 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wordt het statuut van de Nationale Kas voor Beroepskrediet gewijzigd.

Het koninklijk besluit nr 60 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) betreft de financiële tussenkomst van de Staat met betrekking tot de oprichting van een samengesmolten Kempense kolenvennootschap.

Het koninklijk besluit nr 61 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wijzigt titel V van boek 1 van het Wetboek van koophandel betiteld « Handelsbeurzen, Wisselagenten en Makelaars ».

In het « Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967 verscheen het koninklijk besluit nr 62 van 10 november 1967 ter bevordering van de omloop van effecten.

Het koninklijk besluit nr 63 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wijzigt de wet van 10 juni 1964 op het openbaar aantrekken van spaargelden.

Het koninklijk besluit nr 64 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) regelt het statuut van de portefeuillemaatschappijen en hun associatie met de economische programmatie.

Het koninklijk besluit nr 73 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wijzigt de wet van 24 mei 1959 betreffende het beroeps- en ambachtskrediet ten behoeve van de middenstand.

Het koninklijk besluit nr 75 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wijzigt de wet van 3 juni 1964, tot wijziging van het koninklijk besluit nr 42 van 31 augustus 1939, houdende reorganisatie van de Nationale Delcrederedienst en tot machtiging van de Minister van Financiën leningen aan staten en aan vreemde organismen toe te staan.

Bij koninklijk besluit nr 88 van 11 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wordt de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut gewijzigd en aangevuld.

FISKALITEIT

Belastingen op het inkomen en gelijkgestelde taksen

De wet van 7 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 9 mei 1967) wijzigt de artikelen 355 en 357 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen.

Bij koninklijk besluit nr 9 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) worden sommige bepalingen inzake inkomstenbelastingen gewijzigd.

Bij koninklijk besluit nr 14 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) wordt het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen gewijzigd.

Artikel 89 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen wordt bij de wet van 9 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 31 mei 1967) gewijzigd.

Op 23 mei 1967 werd het koninklijk besluit nr 23 getroffen (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, ten einde een juistere inning van die belastingen te verzekeren.

Het koninklijk besluit van 6 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 21 juni 1967) betreft de belasting op de spelen en de weddenschappen in verband met weddenschappen aangegaan ter gelegenheid van paardenwedrennen.

Het koninklijk besluit nr 29 van 29 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) betreft de opdeciem op de personenbelasting en op de belasting der niet-verblijfhouders, zomede wijziging van het koninklijk besluit nr 14 van 18 april 1967.

Het koninklijk besluit van 18 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 1 augustus 1967) wijzigt het koninklijk besluit van 4 maart 1965 tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen.

Het koninklijk besluit nr 46 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) wijzigt het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, ten einde een juistere inning van die belastingen te verzekeren.

Het koninklijk besluit van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) betreft de uitvoering van artikel 2, § 1 en 2 van de wet van 31 maart 1967 tot toekenning van bepaalde machten aan de Koning, ten einde de economische heropleving, de bespoediging van de regionale reconversie en de stabiliteit van het begrotingsevenwicht te verzekeren.

ACCIJNSRECHTEN EN VERBRUIKSTAKS

Het ministerieel besluit van 27 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 29 april 1967) wijzigt de tabel der fiscale bandjes voor tabak.

In het « Belgisch Staatsblad » van 30 december 1967 verscheen een ministerieel besluit van 28 december 1967 tot uitvoering van het koninklijk besluit van 27 december 1967 en tot vervanging der fiscale bandjes voor tabak.

Bij koninklijke besluiten van 28 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) en van 27 december 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1967) wordt het accijnsstelsel van tabak gewijzigd.

Het ministerieel besluit van 29 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) wijzigt het reglement betreffende de accijnsheffing op gefabriceerde tabak, vastgesteld bij ministerieel besluit van 22 januari 1948 en tot wijziging van de tabel der fiscale bandjes voor tabak.

In het « Belgisch Staatsblad » van 22 juni 1967 verscheen een wet van 7 juni 1967) inzake douanen en accijnzen.

Het ministerieel besluit van 28 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 18 augustus 1967) bepaalt de inwerkingstelling van de artikelen 1 tot 3 van de wet van 7 juni 1967 inzake douanen en accijnzen.

De wet van 6 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 7 november 1967) wijzigt de wetsbepalingen inzake de slijterijen van gegiste dranken, gecoördineerd op 3 april 1953.

Het koninklijk besluit van 27 december 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1967) betreft het accijnsstelsel van minerale olie.

REGISTRATIE-, HYPOTHEEK- EN GRIFFIERRECHTEN

Bij koninklijk besluit n^{r} 12 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) worden het Wetboek der Successierechten, het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten en het Wetboek der zegelrechten gewijzigd.

Het koninklijk besluit n^{r} 45 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) wijzigt artikel 302*ter* van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

IN- EN UITVOERRECHTEN [Zie buitenlandse handel (in- en uitvoerrechten)]

ZEGELRECHTEN

Het koninklijk besluit van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) wijzigt het besluit van de Regent van 18 september 1947 betreffende de uitvoering van het Wetboek der zegelrechten.

De wet van 11 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 26 mei 1967) wijzigt het Wetboek der zegelrechten aangaande de registers van de burgerlijke stand en de registers van de akten van nationaliteit.

Bij koninklijk besluit van 3 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 februari 1967) worden artikelen 31^{15} en 38^{2} § 6 van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen gewijzigd en wordt een artikel 33^{9} ingevoegd.

Bij koninklijk besluit van 24 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 1 maart 1967) worden artikel 11^{6} van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen en artikelen 32^{1}, 32^{2} en 166^{2} van de Algemene Verordening gewijzigd. Een artikel 33^{10} wordt ook in de Algemene Verordening ingevoegd.

Bij koninklijk besluit van 24 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 1 maart 1967) wordt koninklijk besluit van 11 maart 1953 houdende verhoging van de overdrachttaks bij de invoer gewijzigd.

Bij koninklijk besluit van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) worden artikelen 29^{1}, 31^{5}, 31^{8}, 31^{15}, 31^{18}, 156, 166^{2} en 179 van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen gewijzigd en wordt een artikel 33^{11} ingevoegd.

Bij koninklijk besluit van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) wordt artikel 31^{11} van de Algemene Verordening gewijzigd.

Het koninklijk besluit n^{r} 13 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) wijzigt het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen.

Bij wet van 9 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 3 augustus 1967) worden artikels 58 en 62 van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen gewijzigd.

Bij wet van 11 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) worden artikelen 76, 77, 79 en 80 van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen gewijzigd.

Bij koninklijk besluit van 16 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) wordt artikel 24^{2} van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen gewijzigd.

Bij koninklijk besluit van 18 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 augustus 1967) wordt de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen gewijzigd. Het betreft de toepassing van artikel 33 van het Wetboek.

Bij koninklijk besluit van 19 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) worden artikels 29^{1} en 31^{18} van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen gewijzigd en wordt artikel 32^{3}, van dit reglement afgeschaft.

Bij koninklijk besluit van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) wordt artikel 33^{11} van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen gewijzigd.

Het koninklijk besluit van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) betreffende de met het zegel gelijkgestelde taksen bepaalt op 1 juni 1967 de inwerkingtreding van de wet van 11 mei 1967 en voegt in hoofdstuk II van titel III van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen onder een sectie III, getiteld « Tot stand brengen van telefoon en telegraafverbindingen », een artikel 154^{5} in.

Het koninklijk besluit van 29 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) wijzigt de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen. De wijziging betreft artikel 33^{11} van de Algemene Verordening.

Bij koninklijk besluit van 14 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 3 augustus 1967) wordt de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen gewijzigd. Dit besluit betreft de deskundige schatting die bij artikel 62, § 3 van het Wetboek voorgeschreven is.

Het koninklijk besluit van 27 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1967) heeft betrekking op de met het zegel gelijkgestelde taksen. Bij dit koninklijk besluit wordt op 1 oktober 1967 de inwerkingtreding van de wet van 27 maart 1962 tot wijziging van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen vastgesteld. Het bevat ook nieuwe bepalingen betreffende de controle van het vervoer over de weg.

Bij koninklijk besluit van 23 augustus 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 augustus 1967) worden artikelen 28^{2}, § 2 en 33^{9}, § 5 van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen gewijzigd.

Bij koninklijk besluit van 25 september 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 september 1967) worden artikelen 94 à 98 en 100 à 102 van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen gewijzigd.

Bij koninklijk besluit van 9 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 17 oktober 1967) worden artikelen 31^{7}, 33^{10}, 52 en 126^{3} van de Algemene Verordening op de met het zegel gelijkgestelde taksen gewijzigd.

Bij koninklijk besluit van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wordt een nieuw artikel 78^{1}, in het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen ingevoegd.

Maatregelen betreffende verscheidene belastingen

Bij koninklijk besluit van 14 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) wordt artikel 2 § 3, 4 en 6 van de Wet van 31 maart 1967 in werking gebracht.

Het koninklijk besluit van 17 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 mei 1967) werd getroffen tot uitvoering van artikel 2, § 5 en 6 van de wet van 31 maart 1967.

LENINGEN

Lijst der machtigingsbesluiten

Een koninklijk besluit en een ministerieel besluit van 23 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 januari 1967) regelen de uitgifte van de lening 1967-1972-1978.

Een koninklijk besluit en een ministerieel besluit van 23 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 januari 1967) regelen de uitgifte van de 7 pct. lening 1967 op 15 jaar.

Bij een wet van 27 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1967) wordt de Regie van Telegrafie en Telefonie gemachtigd, in België of in het buitenland, onder waarborg van de Staat, één of meer leningen tot een totaal bedrag van zes miljard vijfhonderd miljoen Belgische frank uit te schrijven.

Een ministerieel besluit van 14 maart 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 18 maart 1967) regelt de uitgiftemodaliteiten van een door de Regie van Telegrafie en Telefonie onder 's Rijkswaarborg te sluiten lening groot vier miljard frank.

Bij koninklijk besluit van 7 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 11 april 1967) wordt het Wegenfonds ertoe gemachtigd een binnenlandse lening genaamd « 7 pct. Lening 1967-1982 », waarvan het nominaal kapitaal beperkt wordt tot 6 miljard frank, uit te geven.

Een koninklijk besluit van 2 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 4 mei 1967) bepaalt de uitgiftemodaliteiten van een 1967 lening op 6 of 15 jaar, groot drie miljard vijfhonderd miljoen frank, te sluiten door de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, met waarborg van de Staat.

Bij vier koninklijke besluiten wordt de uitgifte van leningen in het binnenland toegelaten : het eerste van 5 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 8 juni 1967) voor een lening genaamd « Lening 1967-1972-1978, 2e reeks » ; het tweede, van 5 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 8 juni 1967), voor de lening genaamd « 7 pct. Lening 1967-1982, 2e reeks » ; het derde van 22 september 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 26 september 1967) voor een lening genaamd « Lening 1967-1974-1982 » ; het vierde van 24 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 28 november 1967) waarbij het Wegenfonds gemachtigd wordt een lening uit te schrijven genaamd « 6,75 pct. Lening 1967-1979 », waarvan het nominaal kapitaal beperkt wordt tot 6 miljard frank.

Geld en Krediet

GELDMARKT

De Nationale Bank van België heeft met ingang van 2 februari 1967 haar discontotarief voor het geaccepteerd papier, de warrants en de

accepten, alsook haar rentetarief voor voorschotten op overheidsfondsen, met uitzondering van de Schatkistcertificaten en de certificaten van het Rentenfonds, met 0,25 % verminderd.

Vanaf 23 maart 1967, heeft zij opnieuw haar disconto- en voorschottarieven met 0,25 % verminderd. Het tarief der voorschotten op overheidseffecten op korte termijn bleef echter tot 20 april 1967 onveranderd. Het werd dan ook met 0,25 % verminderd. Algemene verlaging van 0,25 % van het disconto- en rentetarief vanaf 11 mei 1967.

Vanaf 14 september 1967 heeft de Nationale Bank haar disconto- en rentetarief met 0,25 % verlaagd. Een nieuwe verlaging met 0,25 % van het disconto- en rentetarief trad vanaf 26 oktober 1967 in.

KAPITAALMARKT [Zie Financiën (Algemeen : Organisatie en controle van de geldmarkt en van het krediet)

Handelswetgeving [Zie Reglementering van de produktie en van de handel (Handelswetgeving)]

Internationale economische samenwerking

De wet van 17 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 23 februari 1967) houdt de goedkeuring van de handels- en scheepvaartovereenkomst tussen de Benelux Economische Unie en de Republiek Paraguay, ondertekend op 13 augustus 1963, te Asuncion.

De wet van 17 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart 1967) houdt de goedkeuring van het verdrag tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden nopens de ontginning van steenkolen in evenwijdig aan de grens liggende stroken van de langs de Maas gelegen steenkolenmijnen, en van de bijlage, ondertekend te 's-Gravenhage, op 27 april 1965.

De wet van 4 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juni 1967) houdt goedkeuring van de overeenkomst, ondertekend te Straatsburg op 20 november 1963, tot wijziging van de herziene Rijnvaart-Akte, ondertekend te Mannheim, op 17 oktober 1868.

De wet van 4 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 10 november 1967) houdt de goedkeuring van de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en het Koninkrijk Marokko, tot aanmoediging van de kapitaalinvesteringen en tot bescherming van de goederen, en van de wisseling van brieven, ondertekend te Rabat, op 28 april 1965.

Het « Belgisch Staatsblad » van 24 februari 1967 publiceert het verdrag inzake het vergemakkelijken van het internationaal verkeer ter zee, en bijlage, opgemaakt te Londen op 9 april 1965.

Het « Belgisch Staatsblad » van 15 maart 1967 publiceert het akkoord tussen de Belgische regering en de Italiaanse regering betreffende de

tewerkstelling en het verblijf in België van Italiaanse werknemers en hun gezinnen, ondertekend op 11 juli 1966 te Brussel.

Het « Belgisch Staatsblad » van 5 april 1967 publiceert het akkoord tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Denemarken betreffende het personen- en het goederenvervoer over de weg met bedrijfsvoertuigen en bijlagen, ondertekend op 4 februari 1966, te Kopenhagen.

De wet van 7 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 5 juli 1967) houdt goedkeuring van de derde internationale tinovereenkomst, en van de bijlagen, opgemaakt te Londen op 1 juni 1965.

Het « Belgisch Staatsblad » van 21 juni 1967 publiceert het akkoord inzake de economische, industriële en technische samenwerking tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Volksrepubliek Bulgarije, ondertekend te Brussel op 14 juni 1966.

De wet van 23 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 september 1967) houdt goedkeuring van de douaneovereenkomst inzake faciliteiten voor de invoer van goederen bestemd om op tentoonstellingen, beurzen, congressen of soortgelijke manifestaties te worden getoond of gebruikt, opgemaakt te Brussel op 8 juni 1961.

Het « Belgisch Staatsblad » van 21 september 1967 publiceert het akkoord tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van de Volksrepubliek Hongarije, betreffende het reizigers- en goederenvervoer over de weg met bedrijfsvoertuigen.

Investeringen (Zie Economische expansie)

Landbouw

ALGEMEEN

Een ministerieel besluit van 23 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 februari 1967) richt drie commissies op voor de erkenning van de rassen en de goedkeuring van het teeltmateriaal van de landbouw, tuinbouw en bosbouwsoorten.

De wet van 30 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 4 augustus 1967) wijzigt de wet van 15 februari 1961, houdende oprichting van een landbouwinvesteringsfonds.

Het koninklijk besluit nr 57 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wijzigt de wetgeving betreffende het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.

Het koninklijk besluit nr 82 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) richt de Belgische Dienst voor Bedrijfsleven en Landbouw op en schaft de handelsdienst voor Ravitaillering en de Dienst voor Economische Recuperatie af.

Een koninklijk besluit van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 16 december 1967) reglementeert de handel in het binnenland en in de lidstaten van de Europese Economische Gemeenschap, van sommige land- en tuinbouwprodukten.

Het koninklijk besluit van 1 december 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 16 december 1967) wijzigt het ministerieel besluit van 16 juli 1962, houdende reglementering van de afgifte van oorsprongattesten voor landbouw-, tuinbouw- en zeevisserijprodukten.

VERGOEDINGEN, PREMIËN EN TOELAGEN

Het ministerieel besluit van 30 december 1966 (« Belgisch Staatsblad » van 10 februari 1967) wijzigt het ministerieel besluit van 25 mei 1966 houdende vaststelling van het bedrag der premiën toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

Twee ministeriële besluiten van 11 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 21 januari 1967) verlengen de ministeriële besluiten van 27 juli 1966 betreffende de tussenkomst van het Landbouwfonds inzake tarwe gebruikt voor het vervaardigen van beschuiten, koekjes, deegwaren en dieetwaren.

Het ministerieel besluit van 3 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 5 april 1967) handelt over de tussenkomst van het Landbouwfonds inzake bloem en gries van tarwe gebruikt voor het vervaardigen van beschuiten, koekjes, deegwaren en dieetwaren.

Het koninklijk besluit van 7 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 28 april 1967) kent voor het dienstjaar 1967 de stockagevergoedingen toe op tarwe.

In het « Belgisch Staatsblad » van 20 juni 1967 wordt het koninklijk besluit opgenomen van 2 juni 1967 tot opheffing van sommige besluiten betreffende de toekenning van toelagen.

Het ministerieel besluit van 7 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 4 augustus 1967) stelt het bedrag der premiën vast, toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

Het ministerieel besluit van 8 september 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 6 oktober 1967) bepaalt de toelagen toegekend voor het vlas.

Het koninklijk besluit van 29 september 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 17 oktober 1967) stelt een heffing vast op zekere graanvoorraden van 30 juni 1967.

REGLEMENTERING MET BETREKKING TOT :

a) *de akkerbouw en akkerbouwprodukten.*

Het ministerieel besluit van 20 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 1 maart 1967) wijzigt het ministerieel besluit van 7 februari 1966

houdende aanduiding van het gebied waarbinnen de aardappelteelt verboden is.

Het koninklijk besluit van 31 maart 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 mei 1967) reglementeert de handel in bietzaad van landbouwrassen.

Het koninklijk besluit van 16 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 mei 1967) betreft de verpakking en de conditionering van sommige fruit- en groentensoorten, bestemd voor de binnenlandse handel.

Het koninklijk besluit van 26 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 3 juni 1967) wijzigt het koninklijk besluit van 15 september 1964 betreffende de insektenetende vogels en de vogelvangst.

Het ministerieel besluit van 13 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 juni 1967) reglementeert de verdelging van spreeuwen en mussen in zekere gewesten van het land.

Het koninklijk besluit van 9 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 oktober 1967) betreft de denaturering of vermenging in het vervoeren van zachte tarwe en van voor de broodbakkerij geschikte rogge van oorsprong uit de Europese Economische Gemeenschap.

b) *de veeteelt en veeteeltprodukten.*

Het koninklijk besluit van 10 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad« van 3 maart 1967) wijzigt het koninklijk besluit van 29 maart 1963 betreffende de verbetering van het rundveeras en houdende het algemeen reglement op de toelagen aan de rundveeteeltmaatschappijen.

Het ministerieel besluit van 23 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 1 maart 1967) bevat tijdelijke maatregelen inzake diergeneeskundige politie op de hondsdolheid.

De ministeriële besluiten van 6 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 8 april 1967) en van 31 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 11 november 1967) houden tijdelijke maatregelen in over de bestrijding van de varkenspest.

De ministeriële besluiten van 7 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) en van 28 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 november 1967) houden tijdelijke maatregelen in, betreffende de bestrijding van mond- en klauwzeer.

Nijverheid (Zie Reglementering van de produktie en van de handel)

Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

De jaarlijkse vergadering van de O.E.S.O. op ministerieel niveau heeft op 30 november en 1 december 1967 te Parijs plaatsgehad.

Als belangrijkste punten werden besproken : de economische situatie en vooruitzichten ; de handel met de ontwikkelingslanden en de hulp aan deze landen.

Als lid van het consortium voor hulpverlening aan Griekenland dat opgericht werd in het raam van de O.E.S.O. heeft België aan dit land een lening van 35 miljoen BF toegekend. Het akkoord werd op 14 maart 1967 te Parijs ondertekend.

In het raam van het consortium voor hulpverlening aan Turkije heeft België aan dit land een lening van 35 miljoen BF toegestaan. Het akkoord werd op 5 oktober 1967 te Parijs ondertekend. Het aandeel van België voor 1967 bedroeg reeds 39 miljoen BF voorzien bij het akkoord van 13 september 1965 met betrekking tot de wederfinanciering van de Turkse schulden.

Prijzen

Het ministerieel besluit van 2 maart 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 10 maart 1967) wijzigt het ministerieel besluit van 15 januari 1964 tot reglementering van de prijzen van elektrische huishoudtoestellen. Onder meer wordt bij deze wijziging de reglementering uitgebreid tot sommige horlogerieartikels.

Het ministerieel besluit van 4 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 8 juli 1967) wijzigt het ministerieel besluit van 15 januari 1964 tot reglementering van de prijzen der elektrische huishoudtoestellen. Deze wijziging betreft een verhoging van de basisprijs af/producent.

In het « Belgisch Staatsblad » van 1 april, van 13 juli 1967 en van 21 augustus 1967 verscheen een mededeling van het Ministerie van Economische Zaken aan de provinciegouverneurs betreffende de maximumverkooptarieven van de elektrische energie.

In het « Belgisch Staatsblad » van 1 november 1967 verscheen het ministerieel besluit van 20 oktober 1967 tot uitvoering van art. 1 (§ 6) en van art. 8 van het ministerieel besluit van 5 november 1955 houdende reglementering der prijzen van elektrische laagspanningsenergie. De algemene tarieven in bijlage van onderhavig besluit werden bekrachtigd en werden toegepast vanaf 1 oktober 1967. Op dit besluit werd bij ministerieel besluit van 20 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 24 november 1967) een erratum gepubliceerd.

Het ministerieel besluit van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) wijzigt het ministerieel besluit van 18 juli 1962 houdende reglementering der prijzen van farmaceutische specialiteiten. De wijziging betreft de verkoopprijs aan het publiek van specialiteiten die hun oorspronkelijk equivalent in een vreemd land hebben.

Het ministerieel besluit van 1 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 9 juni 1967) bepaalt dat de verkoopprijs van farmaceutische speciali-

teiten aan het publiek het vastgestelde maximum niet mag overschrijden ; hierbij wordt rekening gehouden met de verschillende onkosten en de winstmarges.

Het ministerieel besluit van 29 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 2 juni 1967) wijzigt het ministerieel besluit van 4 juni 1965 houdende vaststelling der prijzen van bakstenen. Bij genoemd besluit wordt de toegelaten prijsverhoging bepaald.

Bij ministerieel besluit van 20 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad van 24 juni 1967) wordt het ministerieel besluit van 29 juli 1966 ter versoepeling van de prijsblokkering opgeheven.

Het ministerieel besluit van 27 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1967) wijzigt het ministerieel besluit van 3 april 1958 dat de maximumprijzen voor het vervoer met taxis bepaalt.

Bij het ministerieel besluit van 13 maart 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 15 maart 1967) worden de rijstprijzen gereglementeerd. De prijzen van ongekookte en voorgekookte rijst mogen niet worden verhoogd zonder toelating van de Minister van Economische Zaken. In geen geval mag de prijs aan verbruiker 45 F het kg voor voorgekookte en 37,5 F voor de andere overschrijden. Het ministerieel besluit van 22 december 1965 houdende reglementering van de rijstprijzen wordt hierbij opgeheven.

Het besluit van 13 maart werd gewijzigd door het besluit van 14 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 21 november 1967). Door die wijziging worden de maximum-verkoopprijzen aan verbruiker van rijst bedoeld in het ministerieel besluit van 13 maart, andere dan voorgekookte, bepaald.

Bij ministerieel besluit van 24 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 1 december 1967) wordt het ministerieel besluit van 9 november 1963 waarbij de prijzen van gebrande cichorei werden geblokkeerd, opgeheven.

Reglementering van de produktie en van de handel

REGLEMENTERING BETREFFENDE :

a) *Energie en brandstoffen.*

De koninklijke besluiten nr 2 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) en nr 92 van 11 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 18 november 1967) hebben betrekking op de gezondmaking van de steenkolenvestigingen die aan hun eerste bestemming zijn onttrokken.

Het koninklijk besluit van 15 oktober 1963 tot oprichting van het Adviserend Comité onder de benaming « Nationaal Comité ter bevordering van het steenkoolverbruik » werd ingetrokken door het koninklijk

besluit van 30 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 5 december 1967).

Het koninklijk besluit nr 60 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) betreft de financiële tussenkomst van de Staat met betrekking tot de oprichting van een samengesmolten Kempense kolenvennootschap.

Het koninklijk besluit nr 84 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) houdt samenvoeging van het Nationaal Mijninstituut en het Nationaal Instituut voor de Steenkolennijverheid.

Bij ministerieel besluit van 30 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 4 november 1967) wordt de lijst der levensbehoeften in de zin van art. 10, littera *j* van het besluit van de Regent van 29 januari 1949, houdende reglementering van de voortbrenging, de verdeling en het verbruik van elektrische energie in geval van tekort aan vermogen en/of elektrische energie ten gevolge van sociale geschillen aangevuld.

b) *Diverse produkten.*

Het koninklijk besluit nr 82 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) schaft de Handelsdienst voor Ravitaillering en de Dienst voor Economische Recuperatie af en in de plaats hiervan wordt de Belgische Dienst voor Bedrijfsleven en Landbouw opgericht.

Het koninklijk besluit van 27 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 12 april 1967) bekrachtigt de Belgische normen, uitgewerkt door het Belgisch Instituut voor Normalisatie.

c) *Uitoefening van beroep in ambachts-, handels- en nijverheidsondernemingen.*

Het « Belgisch Staatsblad » van 12 april 1967 publiceert het koninklijk besluit van 22 december 1966 houdende maatregelen ter voldoening aan de richtlijnen van 28 februari 1966 van de Raad van Ministers van de E.E.G. betreffende de verwezenlijking van de vrijheid van vestiging en het vrij verrichten van diensten voor de niet in loondienst verrichte werkzaamheden welke onder de sectoren elektriciteit, gas, watervoorziening en sanitaire diensten ressorteren.

In het « Belgisch Staatsblad » van 20 september 1967 werd een koninklijk besluit van 26 juli 1967 gepubliceerd dat de voorwaarden bepaalt tot uitoefening van het beroep van handelaar in fourrage en stro in de ambachts-, de kleine en middelgrote handelsondernemingen, en de kleine nijverheidsondernemingen.

Het koninklijk besluit van 6 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 december 1967) stelt bepaalde categorieën van vreemdelingen vrij van de verplichting houder te zijn van een beroepskaart.

HANDELSWETGEVING

De wet van 23 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 8 maart 1967) wijzigt, wat de omvorming van vennootschappen betreft, de wetten op de handelsvennootschappen, gecoördineerd op 30 november 1935.

Het koninklijk besluit nr 21 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) wijzigt de wetten van 2 april 1962 en 14 april 1965 tot oprichting van een nationale investeringsmaatschappij en van erkende gewestelijke investeringsmaatschappijen.

Bij koninklijk besluit van 15 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 4 juli 1967) worden de bepalingen van het koninklijk besluit van 23 december 1957 versoepeld, koninklijk besluit houdende bepaalde uitvoeringsmaatregelen van de wet van 9 juli 1957 tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering.

In het « Belgisch Staatsblad » van 1 augustus 1967 wordt de wet van 26 juni 1967 gepubliceerd tot wijziging van de artikelen 120, 121 en 140 van de samengeordende wetten op de handelsvennootschappen. Hierbij wordt o.m. het minimum statutair kapitaal, vereist voor oprichting van een P.V.B.A., van 50 000 op 250 000 F gebracht.

Het koninklijk besluit nr 61 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wijzigt titel V van boek 1 van het Wetboek van koophandel betiteld « Handelsagenten en makelaars ».

Het koninklijk besluit nr 94 van 13 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 6 januari 1968) wijzigt de wet van 30 juli 1963 betreffende het verhuren van films bestemd voor commerciële vertoning.

Sociale voorzorg

LOON- EN WEDDETREKKENDEN

Het koninklijk besluit nr 7 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) wijzigt de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders.

Op 29 juni werden volgende koninklijke besluiten getroffen. Een koninklijk besluit stelde de voorwaarden vast waaronder de kinderbijslag wordt verleend aan de kinderen van werknemers die onderwijs volgen. Een tweede bepaalt de wijze waarop de ongeschiktheid van zekere personen wordt vastgesteld voor de toepassing van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders. Een koninklijk besluit wijzigt dat van 27 augustus 1957 waarbij bijzondere regelen worden bepaald ten behoeve van de werknemers wier wekelijkse arbeidsprestaties over vijf dagen verdeeld zijn. Zij verschenen in het « Belgisch Staatsblad » van 12 juli 1967.

Het koninklijk besluit nr 30 van 29 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) bepaalt de voorwaarden van toekenning van kinderbijslag aan de werkneemsters met deeltijdse arbeid.

Twee koninklijke besluiten van 29 juni 1967 hebben betrekking :

a) op de kinderbijslag voor werklieden tewerkgesteld in de automatische vensterglasblazerijen en

b) op sommige werklieden van de handel in brandstoffen (« Belgisch Staatsblad » van 12 juli 1967).

De wet van 15 juni 1967 wijzigt de artikelen 15 en 27 van de op 5 oktober 1948 samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen wat het toekennen van de kinderbijslag aan de kinderen van de grootinvaliden van de oorlog en aan de oorlogswezen betreft (« Belgisch Staatsblad » van 4 juli 1967).

Het koninklijk besluit van 18 juli 1967 wijzigt het koninklijk besluit van 4 januari 1963 tot vaststelling van het bedrag der bijdragen te betalen door de gemeenten, de openbare instellingen die ervan afhangen en de verenigingen van gemeenten aan het Bijzonder Kinderbijslagfonds waarbij zij aangesloten zijn voor de door hen te werk gestelde werknemers die niet sociaal verzekeringsplichtig zijn (« Belgisch Staatsblad » van 27 juli 1967).

Het koninklijk besluit nr 68 van 10 november 1967 wijzigt de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967).

Het koninklijk besluit van 27 september 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 3 oktober) verhoogt het bedrag van de bijdragen vastgesteld bij de artikelen 77 en 78 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders.

Het koninklijk besluit nr 48 van 24 oktober 1967 betreft de toekenning van gezinsbijslag aan de gedetineerden (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967).

Het koninklijk besluit nr 49 van 24 oktober 1967 betreft gezinsbijslag voor werklozen (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967). Het koninklijk besluit van 1 december 1967 tot uitvoering van het koninklijk besluit nr 49 van 24 oktober 1967 betreft de gezinsbijslag voor werklozen (« Belgisch Staatsblad » van 9 december 1967).

De koninklijke besluiten van 9 februari, 9 maart, 24 mei (« Belgisch Staatsblad » van 21 februari, 17 maart en 1 juni 1967), betreffen de arbeid die mag gepresteerd worden door de gepensioneerde arbeiders, bedienden en mijnwerkers.

Het koninklijk besluit nr 8 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) wijzigt de wet van 3 april 1962 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders en bedienden.

Twee koninklijke besluiten van 29 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 8 juni 1967) brengen een wijziging aan de algemene reglementen betreffende de rust- en overlevingspensioenen voor arbeiders en voor bedienden.

Drie koninklijke besluiten van 15 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 7 juli 1967) en één koninklijk besluit van 31 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 24 augustus 1967) betreffen de wijzigingen aan de algemene reglementen betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders, bedienden, zeelieden en mijnwerkers.

Het koninklijk besluit van 31 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 17 augustus 1967) wijzigt de bijzondere voorwaarden in dewelke de rechthebbenden op een statuut van nationale erkentelijkheid een vervroegd pensioen in de regeling van de arbeiders of de bedienden kunnen bekomen.

Het koninklijk besluit van 2 augustus 1967 betreft de militaire pensioenen (« Belgisch Staatsblad » van 23 augustus 1967).

Het koninklijk besluit nr 50 betreft het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967). De pensioenen, welke krachtens de bestaande regelingen voor arbeiders, bedienden, mijnwerkers en zeevarenden onder Belgische vlag werden toegekend, worden verhoogd met ingang van 1 januari 1968. Het overlevingspensioen wordt op het peil van het rustpensioen van een alleenstaande werknemer gebracht. Verder wordt met ingang van 1 januari 1968 een eenheidsregeling voor de pensioenen van al de werknemers uit de privésector ingevoerd. De onregelmatige verhouding pensioengerechtigden-bijdrageplichtigen, maakte dat de normale financiering van de regeling voor mijnwerkers niet kon verzekerd worden en dat elke gevoelige verhoging van het pensioen der arbeiders en der zeevarenden zou uitgesloten zijn. Vandaar dit besluit dat steunt op de solidariteit tussen de werknemers van de privé-sector.

Het koninklijk besluit nr 93 van 11 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 18 november 1967) wijzigt het koninklijk besluit nr 50 van 24 oktober 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers.

Het koninklijk besluit van 6 december 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 december 1967) werd getroffen tot uitvoering van artikel 74, § 5 van het koninklijk besluit nr 50 van 24 oktober 1967.

Met betrekking tot de ziekteverzekering werden verschillende koninklijke besluiten getroffen en dit op 5 januari, 18 januari, 19 januari, 10 januari, 28 februari, 16 maart, 16 maart, 29 maart, 18 april, 23 mei, 29 mei, 8 juni, 29 juni, 13 juli, 18 juli, 27 juli, 11 september, 25 september, 3 oktober, 9 oktober, 20 oktober, 27 oktober, 10 november, 13 november, 28 november, en 22 december 1967. Deze besluiten verschenen in de « Bel-

gische Staatsbladen » van 12 januari, 25 januari, 27 januari, 1 februari, 3 maart, 24 maart, 31 maart, 31 maart, 20 april, 25 mei, 13 juni, 22 juni, 30 juni, 18 juli, 25 juli, 10 augustus, 19 september, 4 oktober, 10 oktober, 13 oktober, 28 oktober, 7 november, 14 november, 28 november, 23 december en 30 december 1967.

In het raam van de bijzondere machten heeft de Regering zich in de plaats gesteld van de Algemene Raad van de R.I.Z.I.V. Zij heeft zelf het budget voor medische verzorging opgesteld in een koninklijk besluit van 24 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967).

Het koninklijk besluit nr 35 van 20 juli 1967 betreft het statuut en het barema van de adviserende geneesheren die tot taak hebben bij de verzekeringsinstellingen in te staan voor de geneeskundige controle op de primaire arbeidsongeschiktheid en op de gezondheidszorgverstrekkingen overeenkomstig de wet van 9 augustus 1963, tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1967).

De ministeriële besluiten van 12 januari, 4 januari, 30 januari, 1 februari, 21 februari, 18 april, 6 juni, 6 juni, 26 juli, 11 augustus, 19 september betreffen de minder-invaliden evenals de koninklijke besluiten van 29 juni en 10 november 1967. Zij verschenen in de « Belgische Staatsbladen » van 24 januari, 1 februari, 7 februari, 2 maart, 2 maart, 2 juni, 24 juni, 4 augustus, 30 juni, 4 augustus, 6 oktober, 19 september en 14 november 1967.

VRIJ VERZEKERDEN

Op 18 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 januari 1967, werden twee koninklijke besluiten getroffen met betrekking tot het pensioen voor vrijwillig verzekerden.

De koninklijke besluiten van 15 juni en 10 augustus 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 7 juli en 24 augustus) betreffen de ouderdoms- en weduwerentebijslagen van de vrijwillig verzekerden.

ZELFSTANDIGEN

Het ministerieel besluit van 20 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1967) betreft de vaststelling van het kadastraal inkomen voor de toepassing van de wetgeving betreffende de kinderbijslag voor zelfstandigen.

Het koninklijk besluit van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) wijzigt de kinderbijslagregeling voor niet-loonarbeiders.

Het koninklijk besluit nr 38 van 27 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1967) richt het sociaal statuut van de zelfstandigen in. Het koninklijk besluit van 11 augustus 1967 (« Belgisch Staatsblad » van

25 augustus 1967) stelt de inwerkingtreding van artikel 32 vast op 25 augustus 1967. De belangrijkste wijzigingen zijn de eenmaking van het toepassingsgebied van de drie sectoren van de sociale zekerheid der zelfstandigen, kinderbijslagen, rust- en overlevingspensioenen en ziekteverzekering en de samensmelting van de thans bestaande pensioenkassen en kassen voor kinderbijslag, alsmede de oprichting van een Rijksdienst voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen.

Het koninklijk besluit nr 71 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wijzigt de wet van 10 juni 1937 tot uitbreiding van de kindertoeslagen tot de werkgevers en tot de niet-loontrekkenden.

Het ministerieel besluit van 29 juni 1967 tot aanwijzing van de geneesheer die ermede belast is advies uit te brengen over de ongeschiktheid van een kind dat de leeftijdsgrens heeft bereikt in het kader van de wetgeving inzake kinderbijslag voor zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 12 juli 1967).

De wet van 28 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1967) laat de Koning toe, bij in ministerraad overlegd besluit, de artikelen 36 tot 42 van de wet van 31 augustus 1963 inzake rust- en overlevingspensioenen der zelfstandigen te wijzigen, ten einde de weerslag van het onderzoek naar de bestaansmiddelen progressief te verminderen.

Het koninklijk besluit van 16 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 oktober) wijzigt wat betreft het onderzoek naar de bestaansmiddelen, bepaalde beschikkingen van de wet van 31 augustus 1963 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen.

Het koninklijk besluit van 16 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 oktober 1967) wijzigt het koninklijk besluit van 21 september 1963 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen.

Het koninklijk besluit nr 72 van 10 november 1967 betreft het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967). Het betreft de verhoging van de uitkeringen, de verlichting van het onderzoek naar de bestaansmiddelen en de beklemtoning van de onvoorwaardelijke rechten.

Het koninklijk besluit nr 74 van 10 november 1967 houdende aanvulling en wijziging van het koninklijk besluit nr 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 14 november).

Het koninklijk besluit van 19 december 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 28 december 1967) stelt de modaliteiten vast volgens welke het bezit en de verplichtingen van de Algemene Spaar- en Lijfrentekas, in verband met het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen, overgeheveld worden.

Het koninklijk besluit van 19 december en van 22 december 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 28 en van 29 december 1967) betreffen het sociaal statuut der zelfstandigen.

Het koninklijk besluit van 22 september 1967 wijzigt het koninklijk besluit van 30 juli 1964, houdende de voorwaarden waaronder de toepassing van de wet van 9 augustus 1963, tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering tot de zelfstandigen wordt verruimd (« Belgisch Staatsblad » van 27 september 1967).

Het koninklijk besluit van 24 oktober 1967 schorst de overgang naar een andere verzekeringsinstelling in het stelsel van verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging van de zelfstandigen (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967).

Het koninklijk besluit van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) stelt de bijdragen vast bestemd voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en wijziging van sommige bepalingen van het koninklijk besluit van 30 juli 1964 in verband met dezelfde verzekering.

Het koninklijk besluit van 27 december 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1967) stelt de bijdragen vast bestemd voor de ziekte- en invaliditeitsverzekering ten voordele van de zelfstandigen.

Het koninklijk besluit van 27 december 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1967) wijzigt het koninklijk besluit van 30 juli 1964, houdende de voorwaarden waaronder de toepassing van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering tot de zelfstandigen wordt verruimd.

Statistiek

Het koninklijk besluit van 30 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 1 maart 1967) wijzigt het ministerieel besluit van 9 februari 1960 waarbij een maandelijkse statistiek van de bedrijvigheid in de metaalverwerkende nijverheid wordt voorgeschreven.

Het koninklijk besluit van 31 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 9 maart 1967) wijzigt, wat de rubbernijverheid betreft, het ministerieel besluit van 29 oktober 1956 waarbij een maandelijkse statistiek van de bedrijvigheid en van de voorraden in de chemische nijverheid wordt voorgeschreven.

Het koninklijk besluit van 31 januari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 9 maart 1967) wijzigt het koninklijk besluit van 4 november 1963 waarbij wordt voorgeschreven een jaarlijkse telling van de openbare koelpakhuizen, de inrichtingen die de koeltechniek voor de handel, de

produktie of de omvorming van voedingswaren aanwenden, de ijs- en koolzuurijsfabrieken, de koelvervoermiddelen te water, per as en per spoor.

Het koninklijk besluit van 1 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 9 maart 1967) wijzigt het koninklijk besluit van 24 mei 1954 betreffende de jaarlijkse statistieken der voortbrenging in de nijverheid ; de wijzigingen betreffen de rubbernijverheid.

Bij koninklijk besluit van 8 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 11 februari 1967) wordt een onderzoek naar de beschikbare hoeveelheid inlandse tarwe ingesteld.

Bij koninklijk besluit van 23 februari 1967 en van 20 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 28 februari 1967 en van 29 augustus 1967) wordt een onderzoek bij steekproef naar de omvang van de varkensstapel op 1 maart 1967 en op 1 september 1967 voorgeschreven.

Bij koninklijk besluit van 14 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 16 maart 1967) worden talrijke koninklijke besluiten in stand gehouden, waarbij statistieken van de voortbrenging, de bedrijvigheid en de voorraden voorgeschreven worden. Deze besluiten betreffen :

— de bedrijvigheid van de volgende sectoren : tabak, glas, kalk, kalksteen en kalkderivaten, weefnijverheid, keramiek, breigoed, klei, cement, jam, papier en karton, bouw, metaalverwerkende nijverheid, hout, plastiek, elektriciteit ;

— de activiteit en de beweging der voorraden van de nijverheid der plantaardige en dierlijke oliën, textielgoederen, margarine, voeding, chemie, zeep en synthetische wasmiddelen, alsook in de gasfabrieken ;

— de voorraden van nikkel en aluminium (eerste smelting), grondstoffen kunnende dienen tot de vervaardiging van veevoeders, schroot van gietijzer en van staal van de handelaars en van zekere produkten welke de scheikundige, de papier- en rubbernijverheid aanbelangen ;

— de bestellingen van produkten bestemd voor de vreemde legermachten ;

— de beweging van het personeel der nijverheidsinrichtingen welke tien of meer arbeiders tewerkstellen ;

— het personeel en het verkopen van de kledings- en confectienijverheid ;

— de jaarlijkse statistiek van de valorisatienijverheid van schroot, van afval en resten van non-ferrometalen ;

— de activiteit en de voortbrenging der cokesfabrieken, der fabrieken van steenkoolbriketten, der ijzer- en staalvoortbrengende nijverheid, der graverijen en groeven en der nijverheid van de exploitatie van terrils ;

— de produktie van de steenkolenmijnen en hun elektriciteitscentrales ;

— de in- en uitvoer van vaste minerale brandstoffen ;

— de bij sommige handelaars bestaande voorraden huisbrandkolen ;

— de bedrijvigheid, de beweging en de localisatie der voorraden bij de in- en uitvoerders, de raffinadeurs van de petroleumderivaten, alsmede van de voortbrengers van ruwe petroleum en van natuurlijk petroleumgas ;

— de statistiek van het toerisme en het hotelwezen ;

— het personeel en de leveringen van de handschoen-, marokijn en andere lederwarennijverheid, met uitsluiting van schoenen en pantoffels.

Het « Belgisch Staatsblad » van 19 juli 1967 publiceert de officiële opgave van 's Rijks bevolkingscijfer op 31 december 1966.

Bij koninklijk besluit van 28 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 8 september 1967) wordt een jaarlijkse statistiek van de voortbrenging in de ijzer- en staalindustrie voorgeschreven.

Vervoer en Verkeer

LUCHTVERVOER

De wet van 4 augustus 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 29 september 1967) wijzigt de wet van 27 juni 1937 houdende herziening van de wet van 16 november 1919 betreffende de regeling van de luchtvaart.

In het « Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967 is het koninklijk besluit n^{r} 90 dd. 11 november 1967 gepubliceerd betreffende de wijzigingen aan te brengen aan de statuten van de Sabena met het oog op het benoemen van bedrijfsrevisoren.

VERVOER TE LAND

Het koninklijk besluit van 1 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 10 februari 1967) wijzigt het koninklijk besluit van 22 september 1960 houdende algemeen reglement betreffende het vervoer van zaken met motorvoertuigen tegen vergoeding. In hetzelfde Staatsblad verscheen een ministerieel besluit tot uitvoering van voornoemd koninklijk besluit.

Het ministerieel besluit van 7 maart 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 maart 1967) bepaalt de gestelde eisen inzake vakbekwaamheid voor de toekenning van de algemene vergunning van het ministerieel besluit van 23 september 1960 tot uitvoering van het koninklijk besluit van 22 september 1960 houdende algemeen reglement betreffende het vervoer van zaken met motorvoertuigen tegen vergoeding.

Het koninklijk besluit van 9 september 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 13 oktober 1967) houdt algemeen reglement betreffende het vervoer

van zaken met motorvoertuigen tegen vergoeding. Dit besluit bepaalt voor nationaal en internationaal vervoer : 1) wat dient te worden verstaan door motorvoertuig ; 2) het toepassingsgebied ; 3) hoe, onder welke voorwaarden en voor welk motorvoertuig het vervoerbewijs of -vergunning wordt bekomen, overgedragen, geweigerd en ingetrokken, alsmede de geldigheidsduur.

De wet van 10 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 9 juni 1967) betreffende de taxisdiensten, bepaalt dat vóór 1 januari 1969 geen vergunning meer wordt verleend tot het oprichten van taxisdiensten.

Het koninklijk besluit van 7 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 juli 1967) wijzigt het koninklijk besluit van 15 juni 1966 betreffende de prijzen en voorwaarden van het vervoer met motorvoertuigen tegen vergoeding van produkten waarop het verdrag tot oprichting van de E.G.K.S. toepasselijk is. Een tweede koninklijk besluit werd op dezelfde datum getroffen betreffende de contrôle en het openbaar maken van prijzen en voorwaarden van het vervoer van die produkten tussen de landen van de Benelux economische gemeenschap.

In het « Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967 verschenen twee koninklijke besluiten van 11 november 1967 betreffende de N.M.B.S :

— het koninklijk besluit nr 89 wijzigt de wet van 23 juli 1926 tot oprichting van de N.M.B.S. ;

— het koninklijk besluit tot wijziging van het K.B. van 21 maart 1961 waarbij de nieuwe statuten van de N.M.B.S. worden vastgesteld.

VERVOER TE WATER

a) *Binnenvaart.*

Bij het koninklijk besluit van 13 februari 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 3 maart 1967) wordt de bepaling met betrekking tot de toepassing van het reglement (art. 1*bis*) goedgekeurd betreffende het onderzoek van vaartuigen en vlotten die de Rijn bevaren.

Bij koninklijk besluit van 13 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 juni 1967) wordt goedgekeurd een bepaling met betrekking tot het reglement betreffende het onderzoek van vaartuigen en vlotten die de Rijn bevaren, bepaling die het voorwerp heeft uitgemaakt van een resolutie van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart (26 oktober 1966).

Het ministerieel besluit van 15 september 1966 (« Belgisch Staatsblad » van 19 april 1967) alsmede het ministerieel besluit van 30 maart 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 mei 1967) betreffen de vrachten voor elk door bemiddeling van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart gesloten bevrachtingscontract.

In het « Belgisch Staatsblad » van 17 oktober 1967 verschenen vier ministeriële besluiten :

— het ministerieel besluit van 5 oktober 1967 tot aanvulling van het ministerieel besluit van 8 december 1947 houdende bepaling van aantal, samenstelling en werking van de Raadgevende Comités voorzien bij de besluitwetten van 12 december 1944 houdende oprichting van een Dienst voor Regeling der Binnenvaart en van een Belgische Sleepvaartgroepering ;

— het ministerieel besluit van 6 oktober 1967 betreffende de vrachten voor elk door bemiddeling van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart gesloten bevrachtingscontract ;

— het ministerieel besluit van 6 oktober 1967 betreffende de werking van de beurtbevrachtingskantoren van de Dienst voor Regeling der Binnenvaart ;

— het ministerieel besluit van 12 oktober 1967 tot wijziging van het ministerieel besluit van 23 maart 1960 tot vaststelling van de voorwaarden waaronder de schepen voor het vervoer van eigen goederen vrijgesteld zijn van de tussenkomst van de beurtbevrachtingskantoren, gewijzigd en aangevuld bij de ministeriële besluiten van 26 augustus 1960, 21 januari 1961, 23 mei 1962, 21 augustus 1963 en 4 december 1964.

b) *Zeevaart.*

Bij het koninklijk besluit van 20 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 18 oktober 1967) wordt het Comité van Advies voor de Zeediensten van de Schelde gereorganiseerd.

In het Belgisch Staatsblad van 20 december 1967 verschenen vier koninklijke besluiten respectievelijk dd. 27, 28, 30 november en 1 december 1967 betreffende de loodsrechten en verhalingsrechten in de kusthavens en in de haven van Antwerpen.

VERVOER PER PIJPLEIDING

Het koninklijk besluit van 15 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 22 juni 1967) houdt uitbreiding van zekere bepalingen van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen tot het vervoer door middel van leidingen van vloeibare koolwaterstoffen en/of vloeibaar gemaakte koolwaterstoffen bedoeld in art. 1 litt. *a*) van genoemde wet. In hetzelfde Staatsblad verscheen een koninklijk besluit dat boven genoemde bepalingen eveneens uitbreidt tot het vervoer per leiding van pekel, natronloog en afvalvloeistoffen.

Het koninklijk besluit van 25 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 5 september 1967) bepaalt de te nemen veiligheidsmaatregelen bij de oprichting en bij de exploitatie van installaties voor het vervoer door middel van leidingen van vloeibare koolwaterstoffen en/of vloeibaar

gemaakte koolwaterstoffen andere dan deze beoogd door art. 1 litt. *a*) van de wet van 12 april 1965 betreffende het vervoer van gasachtige produkten en andere door middel van leidingen.

VARIA

Het koninklijk besluit van 31 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 11 november 1967) wijzigt het koninklijk besluit van 30 juni 1966 betreffende het statuut van de reisbureaus. De wijziging betreft de aanvraag om vergunning.

De wet van 20 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 september 1967) betreft het statuut van de tussenpersonen op het gebied van goederenvervoer.

In het « Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967 wordt het koninklijk besluit n^{r} 91 dd. 11 november 1967 gepubliceerd waarbij de wet van 19 juli 1930, tot oprichting van de Regie van Telegrafie en Telefonie, wordt gewijzigd en aangevuld.

Volmachten

Lijst der koninklijke besluiten getroffen in uitvoering van de artikelen 1 en 2 van de wet van 31 maart 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 4 april 1967) tot toekenning van bepaalde machten aan de Koning ten einde de economische heropleving, de bespoediging van de regionale reconversie en de stabilisatie van het begrotingsevenwicht te verzekeren :

Koninklijk besluit n^{r} 1 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) tot oprichting van een Fonds voor de economische expansie en de regionale reconversie.

Koninklijk besluit n^{r} 2 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) betreffende de gezondmaking van de steenkolenvestigingen die aan hun eerste bestemming zijn ontrokken.

Koninklijk besluit n^{r} 3 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) ter bevordering van een gemakkelijker werving of indienstneming, in overheidsdienst, van personen ontslagen wegens gehele of gedeeltelijke sluiting van steenkolenmijnen.

Koninklijk besluit n^{r} 4 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) tot wijziging en aanvulling van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut.

Koninklijk besluit n^{r} 5 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) betreffende de controle op de toekenning en op de aanwending van de toelagen.

Koninklijk besluit n^{r} 6 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) houdende aanvulling van de wet van 3 juni 1964 tot wijziging van het koninklijk besluit n^{r} 42 van 31 augustus 1939 houdende

reorganisatie van de Nationale Delcrederedienst en tot machtiging van de Minister van Financiën leningen aan Staten of buitenlandse organismen toe te staan.

Koninklijk besluit nr 7 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) tot wijziging van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders.

Koninklijk besluit nr 8 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) tot wijziging van de wet van 3 april 1962 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders en bedienden.

Koninklijk besluit nr 9 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) tot wijziging van sommige bepalingen, inzake inkomstenbelastingen.

Koninklijk besluit nr 10 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) tot wijziging van het koninklijk besluit nr 42 van 31 augustus 1939 houdende reorganisatie van de Nationale Delcrederedienst.

Koninklijk besluit nr 11 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) tot wijziging van het koninklijk besluit nr 42 van 15 december 1934 betreffende de controle op de private spaarkassen en van de wet van 7 december 1934 houdende oprichting van een Centraal Bureau voor de kleine spaarders.

Koninklijk besluit nr 12 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) tot wijziging van het Wetboek der successierechten, van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten en van het Wetboek der zegelrechten.

Koninklijk besluit nr 13 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) tot wijziging van het Wetboek der met het zegel gelijkgestelde taksen.

Koninklijk besluit nr 14 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) tot wijziging van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen.

Koninklijk besluit nr 15 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) houdende wijziging van de bij koninklijk besluit van 20 augustus 1957 gecoördineerde wetten op het lager onderwijs.

Koninklijk besluit nr 16 van 18 april 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 20 april 1967) houdende wijziging van de wet van 19 maart 1954, houdende instelling van een Nationaal Studiefonds.

Koninklijk besluit nr 17 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) tot reorganisatie van de Hoge Raad van Financiën.

Koninklijk besluit nr 18 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 oktober 1937 houdende oprichting van een Raad voor Kredietinstellingen.

Koninklijk besluit nr 19 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) tot wijziging van de wet van 16 maart 1919, houdende oprichting van een nationale maatschappij voor krediet aan de nijverheid en van het koninklijk besluit van 22 oktober 1937 betreffende het statuut van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.

Koninklijk besluit nr 20 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) houdende wijziging van de wetgeving betreffende de Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

Koninklijk besluit nr 21 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) houdende wijziging van de wet van 2 april 1962 tot oprichting van een nationale investeringsmaatschappij en van erkende gewestelijke investeringsmaatschappijen, gewijzigd door de wet van 14 april 1965.

Koninklijk besluit nr 22 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) houdende wijziging van de wet van 17 juli 1959 tot invoering en ordening van maatregelen ter bevordering van de economische expansie en de oprichting van nieuwe industrieën, van de wet van 18 juli 1959 tot invoering van bijzondere maatregelen ter bestrijding van de economische en sociale moeilijkheden in sommige gewesten en van de wet van 14 juli 1966 tot tijdelijke instelling van uitzonderlijke hulpverlening ter versnelling van de economische reconversie en ontwikkeling van de steenkoolmijngebieden en van bepaalde andere gewesten die met enstige en dringende problemen te kampen hebben.

Koninklijk besluit nr 23 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) tot wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen ten einde een juistere inning van die belastingen te verzekeren.

Koninklijk besluit nr 24 van 23 mei 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 25 mei 1967) ter afwijking van de wet van 9 april 1965 houdende diverse maatregelen voor de universitaire expansie.

Koninklijk besluit nr 25 van 29 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) betreffende de mobiliteit van het personeel van sommige overheidsdiensten.

Koninklijk besluit nr 26 van 29 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) betreffende de mobiliteit der leden van de Krijgsmacht.

Koninklijk besluit nr 27 van 29 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) tot wijziging van de wet van 16 april 1963 betreffende de sociale reclassering van de minder-validen.

Koninklijk besluit nr 28 van 29 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) tot vaststelling van de belastingontvangsten aan te wenden tot stijving van het Fonds voor de economische expansie en de regionale reconversie.

Koninklijk besluit nr 29 van 29 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) betreffende de opdeciem op de personenbelasting en op de

belasting der niet-verblijfhouders, zomede tot wijziging van het koninklijk besluit nr 14 van 18 april 1967.

Koninklijk besluit nr 30 van 29 juni 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1967) waarbij voor de toepassing van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders bijzondere regelen worden vastgesteld ten behoeve van werkneemsters met deeltijdse arbeid.

Koninklijk besluit nr 31 van 5 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 8 juli 1967) tot wijziging van de wet van 24 mei 1959 tot verruiming van de mogelijkheden inzake de beroeps- en ambachtskredietverlening aan de middenstand.

Koninklijk besluit nr 32 van 14 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 26 juli 1967) over het buiten kader plaatsen der leden van de Krijgsmacht die hun activiteit uitoefenen in de schoot van andere openbare diensten en in de intergeallieerde hoofdkwartieren en instellingen.

Koninklijk besluit nr 33 van 20 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1967) tot vaststelling van het statuut van sommige ambtenaren van openbare diensten die met een internationale opdracht worden belast.

Koninklijk besluit nr 34 van 20 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1967) betreffende de tewerkstelling van werknemers van vreemde nationaliteit.

Koninklijk besluit nr 35 van 20 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1967) houdende het statuut en het barema van de adviserend geneesheren die tot taak hebben bij de verzekeringsinstellingen in te staan voor de geneeskundige controle op de primaire arbeidsongeschiktheid en op de gezondheidszorgverstrekkingen overeenkomstig de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Koninklijk besluit nr 36 van 20 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1967) houdende wijziging van de wetten op het middelbaar en het technisch onderwijs.

Koninklijk besluit nr 37 van 20 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1967) betreffende de organisatie van het onderwijs in de Rijkslagere normaalscholen.

Koninklijk besluit nr 38 van 27 juli 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1967) houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen.

Koninklijk besluit nr 39 van 25 augustus 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 2 september 1967) tot wijziging van de wetgeving betreffende het Nationaal Waarborgfonds inzake Kolenmijnschade, gecoördineerd op 3 februari 1961.

Koninklijk besluit nr 40 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) betreffende de vrouwenarbeid.

Koninklijk besluit nr 41 van 29 september 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) tot wijziging van de wet van 9 augustus 1955 betreffende het Wegenfonds.

Koninklijk besluit nr 42 van 4 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) tot wijziging van het koninklijk besluit nr 29 van 24 augustus 1939 betreffende de bedrijvigheid, de inrichting en de bevoegheden der Nationale Bank van België, genomen ter uitvoering van de wet van 1 mei 1939.

Koninklijk besluit nr 43 van 9 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) houdende wijziging van het koninklijk besluit nr 185 van 9 juli 1935 op de bankcontrole en het uitgiftregime voor titels en effecten.

Koninklijk besluit nr 44 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) tot wijziging van de wet van 16 maart 1865 houdende oprichting van een Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

Koninklijk besluit nr 45 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad - van 27 oktober 1967) tot wijziging van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten.

Koninklijk besluit nr 46 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) tot wijziging van het Wetboek van de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, ten einde een juistere inning van die belastingen te verzekeren.

Koninklijk besluit nr 47 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) tot instelling van een nationale paritaire commissie geneesheren-ziekenhuizen en tot vaststelling van het statuut van de Nationale Paritaire Commissies voor andere beoefenaars van de geneeskunst of voor andere categorieën van inrichtingen, alsmede van de gewestelijke paritaire commissies.

Koninklijk besluit nr 48 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) betreffende de toekenning van gezinsbijslag aan de gedetineerden.

Koninklijk besluit nr 49 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) betreffende de gezinsbijslag voor werklozen.

Koninklijk besluit nr 50 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers.

Koninklijk besluit nr 51 van 24 oktober 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 27 oktober 1967) waarbij de Minister die de Buitenlandse Handelsbetrekkingen onder zijn bevoegdheid heeft, gemachtigd wordt de steun van de Staat te verlenen aan de verwezenlijking van de uitvoer van Belgische uitrustingsgoederen.

Koninklijk besluit nr 52 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot ontbinding van de Dienst voor onderlinge hulpverlening.

Koninklijk besluit nr 53 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) waarbij een einde wordt gesteld aan de activiteit van het Vereffeningscomité van de bij besluitwet van 5 mei 1944 nietig verklaarde organismen en diensten en tot overdracht van de bevoegdheden ervan aan de Minister van Financiën.

Koninklijk besluit nr 54 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot afschaffing van het Belgisch Commissariaat voor Repatriëring.

Koninklijk besluit nr 55 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot regeling van het juridisch statuut der ondernemingen gespecialiseerd in financieringshuur.

Koninklijk besluit nr 56 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot bevordering van het gebruik van giraal geld.

Koninklijk besluit nr 57 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) houdende wijziging van de wetgeving betreffende het Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.

Koninklijk besluit nr 58 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van het koninklijk besluit nr 226 van 7 januari 1936 houdende instelling van een Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet.

Koninklijk besluit nr 59 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van het statuut van de Nationale Kas voor Beroepskrediet.

Koninklijk besluit nr 60 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) betreffende de financiële tussenkomst van de Staat met betrekking tot de oprichting van een samengesmolten Kempense kolenvennootschap.

Koninklijk besluit nr 61 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van titel V van boek 1 van het Wetboek van koophandel betiteld « Handelsagenten en makelaars ».

Koninklijk besluit nr 62 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) ter bevordering van de omloop van de effecten.

Koninklijk besluit nr 63 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) houdende wijziging van de wet van 10 juni 1964 op het openbaar aantrekken van spaargelden.

Koninklijk besluit nr 64 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot regeling van het statuut van de portefeuillemaatschappijen en hun associatie met de economische programmatie.

Koninklijk besluit nr 65 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot afschaffing van de bijzondere verrekenkas voor gezinsvergoedingen ten bate van het personeel der hotels, spijs- en drankhuizen en van de bijzondere verrekenkas voor gezinsvergoedingen ten bate van de thuiswerkers, alsmede de handelsreizigers en handelsvertegenwoordigers die in dienst zijn van verscheidene werkgevers.

Koninklijk besluit nr 66 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot verruiming van de bevoegdheden van de Steun- en Voorzorgskas ten behoeve van door arbeidsongevallen getroffenen en tot wijziging van haar benaming in « Fonds voor arbeidsongevallen ».

Koninklijk besluit nr 67 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van de wetten betreffende de gebrekkigen en verminkten gecoördineerd 3 februari 1961.

Koninklijk besluit nr 68 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslagen voor loonarbeiders.

Koninklijk besluit nr 69 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van de wet van 24 december 1963 betreffende de schadeloosstelling voor en de voorkoming van beroepsziekten.

Koninklijk besluit nr 70 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) houdende de voorwaarden waaronder de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging kan worden verruimd tot de mentaal gehandicapten.

Koninklijk besluit nr 71 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van de wet van 10 juni 1937 tot uitbreiding van de kinderbijslagen tot de werkgevers en tot de niet-loontrekkenden.

Koninklijk besluit nr 72 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen.

Koninklijk besluit nr 73 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van de wet van 24 mei 1959 betreffende het beroeps- en ambachtskrediet ten behoeve van de middenstand.

Koninklijk besluit nr 74 van 10 november 1967 « Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) houdende aanvulling en wijziging van het

koninklijk besluit nr 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen.

Koninklijk besluit nr 75 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van de wet van 3 juni 1964, die het koninklijk besluit nr 42 van 31 augustus 1939, houdende reorganisatie van de Nationale Delcrederedienst en tot machtiging van de Minister van Financiën leningen aan Staten en aan vreemde organismen toe te staan, wijzigt.

Koninklijk besluit nr 76 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) betreffende de mobiliteit van de personeelsleden van het rijksonderwijs.

Koninklijk besluit nr 77 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van het koninklijk besluit nr 37 van 20 juli 1967 betreffende de organisatie van het onderwijs in de rijkslagere normaalscholen.

Koninklijk besluit nr 78 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) betreffende de geneeskunst (de uitoefening van de daaraan verbonden beroepen en de geneeskundige commissies).

Koninklijk besluit nr 79 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) betreffende de orde der geneesheren.

Koninklijk besluit nr 80 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) betreffende de Orde der apothekers.

Koninklijk besluit nr 81 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot instelling van een Fonds voor medische, sociale en pedagogische zorg voor gehandicapten.

Koninklijk besluit nr 82 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) houdende oprichting van de Belgische Dienst voor Bedrijfsleven en Landbouw en afschaffing van de handelsdienst voor Ravitaillering en van de Dienst voor Economische Recuperatie.

Koninklijk besluit nr 83 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) houdende omwerking van het statuut van de Regie der Belgische Rijkskoel- en vriesdiensten.

Koninklijk besluit nr 84 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) houdende samenvoeging van het Nationaal Mijninstituut en het Nationaal Instituut voor de Steenkolennijverheid.

Koninklijk besluit nr 85 van 10 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van de wet van 14 juli 1966 tot tijdelijke instelling van uitzonderlijke hulpverlening ter versnelling

van de economische reconversie en ontwikkeling van de steenkoolmijngebieden en van bepaalde andere gewesten die met ernstige en dringende problemen te kampen hebben.

Koninklijk besluit nr 86 van 11 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging een aanvulling van het koninklijk besluit van 5 juni 1957 houdende omwerking van het statuut van het Instituut tot aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw.

Koninklijk besluit nr 87 van 11 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging en aanvulling van de wet van 17 juni 1959 tot invoering en ordening van maatregelen ter bevordering van de economische expansie en de oprichting van nieuwe industrieën.

Koninklijk besluit nr 88 van 11 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging en aanvulling van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut.

Koninklijk besluit nr 89 van 11 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging van de wet van 23 juli 1926 tot oprichting van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Koninklijk besluit nr 90 van 11 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) betreffende de wijzigingen aan te brengen aan de statuten van de Sabena met het oog op de benoeming van bedrijfsrevisoren.

Koninklijk besluit nr 91 van 11 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) tot wijziging en aanvulling van de wet van 19 juli 1930 houdende oprichting van de Regie van Telegrafie en Telefonie.

Koninklijk besluit nr 92 van 11 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 18 november 1967) tot wijziging van het koninklijk besluit nr 2 van 18 april 1967, betreffende de gezondmaking van de steenkolenvestigingen die aan hun eerste bestemming zijn onttrokken.

Koninklijk besluit nr 93 van 11 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 18 november 1967) tot wijziging van het koninklijk besluit nr 50 van 24 oktober 1967, betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers.

Koninklijk besluit nr 94 van 13 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 6 januari 1968) tot wijziging van de wet van 30 juli 1963 betreffende het verhuren van films bestemd voor commerciële vertoning.

Werkgelegenheid (Zie Economische expansie en Arbeid)

Werkloosheid [Zie Arbeid (Arbeidsbetrekkingen)]

Wetenschappelijk Onderzoek

Het ministerieel besluit van 28 maart 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 31 maart 1967) betreft een door de Nationale Stichting voor de Financiering van het Wetenschappelijk Onderzoek uit te geven achtste tranche, groot 300 miljoen frank, van haar lening van 3 miljard frank.

Het koninklijk besluit nr 86 van 11 november 1967 (« Belgisch Staatsblad » van 14 november 1967) wijzigt en vult aan het koninklijk besluit van 5 juni 1957, houdende omwerking van het statuut van het Instituut tot aanmoediging van het wetenschappelijk onderzoek in nijverheid en landbouw. In de door de Koning bepaalde gevallen mag de financiering door het Instituut 80 % van de kosten voor onderzoek bereiken.

LIJST DER STATISTISCHE TABELLEN[1]

BENELUX. Blz.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. Waarde 384
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland. Waarde 384
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 385
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 386

BEVOLKING.

Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking 8
Loop van de bevolking in 1967 9
Indeling per bedrijfstak van de actieve bevolking 10
Aantal vreemde werknemers op 30 juni 1967 per provincie en taalgebied van tewerkstelling en naar sociale stand en geslacht 11
Aantal vreemde werknemers naar bedrijfssectoren in 1961 en 1967 11
Procentuele indeling van de bevolking naar leeftijdsklassen 12
Bevolking in de voor het onderwijs in aanmerking te nemen leeftijdsklassen . . 12
Indexcijfers van de scolariteitsverhoudingen naar onderwijsvorm en geslacht . . 13
Loop van de bevolking in 1961 per taalgebied en per groepen van gemeenten naar graad van verstedelijking 14

BEZOLDIGINGEN.

Indexcijfers van de regelingslonen 297
Loonindexcijfers 298
Evolutie van de bruto-uurlonen 299
Verdiend bruto-uurloon in oktober 1965. Per provincie, taalstreek en geslacht . 299
Totale aan de maatschappelijke zekerheid aangegeven loonsom 300
Overzicht der financieringsverrichtingen van de sociale zekerheid 300

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Speciale handel (naar gewicht en waarde) 336
Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer 339
Uitvoer per nijverheidssector 340-341
Invoer per nijverheidssector 342-343
Analyse van de handelsbalans volgens de secties en afdelingen van de Type-Classificatie voor de Internationale Handel 344

(1) Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.

Betekenis der in de tabellen gebruikte tekens :

.. niet beschikbaar ;

— nul of onbeduidend ;

/ gemiddelde.

Blz

In- en uitvoersaldi van vlees 39
Boter (netto-invoer uit de B.L.E.U.) 39
In- en uitvoer van landbouwprodukten 40
In- en uitvoer van tuinbouwprodukten 41
In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren 42
Balans van alle gassoorten 76
Saldo van de buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie 85
Buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten 99
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Waarde 100
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Gewicht 101
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Waarde 110-111-114
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Gewicht 112-113-115
Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor 116
Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen . 120
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 122
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Gewicht 123
Buitenlandse handel in textielstoffen. Waarde 132
Buitenlandse handel in textielstoffen. Gewicht 133
Buitenlandse handel in textielwaren. Waarde 134-135
Buitenlandse handel in textielwaren. Gewicht 136-137
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Waarde . . . 144
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Gewicht . . 145
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 153
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Gewicht 154
Buitenlandse handel van de papiernijverheid 159
Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren 161
Buitenlandse handel in hout, kurk en andere stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl., evenals de afgewerkte produkten hiervan 163
Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren 164
Invoer en uitvoer van diamant 165
Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. (met Nederland). Waarde 384
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland (met de B.L.E.U.). Waarde 384
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 385
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 386
Uitvoer per land van bestemming 345
Voornaamste uitvoerposten naar de Verenigde Staten 346
Invoer per land van herkomst 347
Voornaamste invoerposten uit de Verenigde Staten 348
Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per muntzone in 1966 en 1967 . . . 349
Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling 351
Saldo van de handelsbalans per muntzone 352
Balans van de internationale betalingen van de B.L.E.U. in 1966 en 1967 356-357-358

DISTRIBUTIE.

Handelsondernemingen. Werkgevers en werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen 189
Eigenlijke handelsondernemingen. Werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen 190

Blz.

Leurhandel. Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel . 191
Belgische handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België 192
Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister 193
Faillietverklaringen en gerechtelijke akkoorden 193
Verkoop van verbruiksgoederen 194
Indexcijfer van de omzet der groothandelaars in kruidenierswaren 194
Nationale Kas voor Beroepskrediet. Verstrekte kredieten 195
Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taksen 195

FINANCIËN (Zie Overheidsfinanciën, Geld en krediet, Inkomens uit vennootschappen).

GELD EN KREDIET.

Verloop van de geldhoeveelheid 240
Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België 241
Gezamelijke balansen der geldscheppende instellingen 242-243
Oorzaken van de veranderingen in de geldhoeveelheid 244-245
Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en commerciële vorderingen op het buitenland oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen toegestaan. 246
Algemene staat der banken 247
Kredieten aan bedrijven en particulieren gespijsd door de depositobanken . . 248
Herdiscontering van handelswissels door de depositobanken 249
Daggeldmarkt. Daggemiddelden 250
Bedrijvigheid van het H.W. I. Daggemiddelden der wissels in omloop 251
Kredieten van de Nationale Bank van België aan bedrijven en particulieren . . 252
Kredieten van de Nationale Bank van België aan de Staat 253
Evolutie van de voornaamste rentepercentages op de geldmarkt 253
Globale besparingen van de particulieren en ondernemingen 256
Netto-effectenemissies 257
Emissies van de Belgische handels- en nijverheidsvennootschappen 258
Netto-uitgiften van aandelen en obligaties van de Belgische nijverheids- en handelsvennootschappen 259
Uitgiften van de overheidssector in Belgische franken 260
Beurs van Brussel. Omzet. 261
Rendement van vast rentende waarden op de beurs te Brussel 264
Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut. Leningen in Belgische franken 265-266
Uitgiften en rendement van de leningen op lange en halflange termijn van de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut. Leningen in vreemde valuta's 267
Verrichtingen van het Rentenfonds 268
Evolutie van het bedrag der hypothecaire inschrijvingen 269
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Algemene staat van de beleggingen 269
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Evolutie van het particuliere sparen 270
Nationale Kas voor Beroepskrediet 272

INKOMENS (Zie Bezoldigingen, Inkomens uit vennootschappen, Geld en krediet).

INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN.

Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen. Bedrijfszetel in België, Kongo en het buitenland. 303
Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen volgens de plaats van hun hoofdbedrijf 304-305

Blz.

Evolutie van de nettowinstsaldi en van de betaalbaar gestelde dividenden. Vennootschappen welke hun voornaamste bedrijfszetel in België hebben . . . 306-307
Evolutie van het rendement, de obligatieschuld en de netto-autofinanciering. Vennootschappen welke hun voornaamste bedrijfszetel in België hebben . . 308-309
Winstmakende Belgische vennootschappen op aandelen. Gemiddelde jaarlijkse winstsaldi en dividenden van 1949 tot 1967 der getelde vennootschappen met bedrijfszetel in België 310

INVESTERINGEN.

Sectoriële spreiding van de investeringen die de voordelen genoten hebben voorzien door de wetten van 17 en 18 juli 1959 en van 14 juli 1966 316
Sectoriële spreiding van de voorziene buitenlandse investeringen 317
Nationale Investeringsmaatschappij. Sectoriële spreiding van de beslissingen tot tussenkomst uitgevoerd van 1963 tot einde 1966. 317

LANDBOUW.

Bebouwde oppervlakte. Totale geraamde oppervlakte 34
Graangewassen. Totale geraamde oppervlakte. 34
Nijverheidsgewassen. Totale geraamde oppervlakte 35
Wortelplanten en knolgewassen. Totale geraamde oppervlakte 35
Fruitteelt. Totale geraamde oppervlakte 36
Groenteteelt. Totale geraamde oppervlakte 36
Verloop van de opbrengst van sommige teelten. Gemiddelde produktie per hectare 37
Landbouwopbrengst 37
Landbouwmaterieel 38
Veestapel 38
Nettoproduktie van inlands vlees 38
Vleesverbruik. 39
In- en uitvoersaldi van vlees 39
Boter 39
In- en uitvoer van landbouwprodukten 40
In- en uitvoer van tuinbouwprodukten 41

LONEN (Zie Bezoldigingen).

LUXEMBURG (Groothertogdom).

Verbeterd indexcijfer van de industriële produktie. 376
IJzer- en staalproduktie 377
Landbouwproduktie 378
Indexcijfer der consumptieprijzen 378

NEDERLAND.

Middelen en bestedingen in de volkshuishouding 379
Aantal werklozen 379
Indexcijfers van de produktie en van de personeelsbezetting in de industrie . . . 380
Produktie-indexcijfers per bedrijfstak 380
Buitenlandse handel 381
Invoerwaarde per land van herkomst 382
Uitvoerwaarde per land van bestemming 382
Goud- en deviezenreserves 383
Prijzen en lonen 383

Blz.

Particulier verbruik 383
Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. Waarde 384
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland. Waarde 384
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 385
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 386

NIJVERHEID.

Bruto–indexcijfers van de industriële produktie 49
Bruto kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid 50-51-52
Internationale vergelijking van het verloop der produktie-indexcijfers in de voornaamste bedrijfstakken 54-55-56-57
Steenkoolproduktie per bekken 69
Steenkolenbalans 70
Personeelsbezetting en rendement in de steenkolenmijnen 71
Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkolenmijnen van 1965 tot 1967 72
Globale economische toestand van de steenkolennijverheid 73
Cokesbalans 74
Beschikbare elektrische energie 75
Balans van alle gassoorten 76
Openbare gasdistributie 77
Produktie en verbruik van petroleumprodukten 78
Zichtbaar brutoverbruik van primaire energie 79
Balans van de totale energie. 82-83
Samengevatte energiebalans naar vorm van energie 84
Saldo van de buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie 85
Ruwstaalproduktie in de Gemeenschap en in de wereld 96
Vergelijking van het verloop van de hoogst mogelijke jaarproduktie van ruwijzer en ruwstaal met de werkelijke produktie per land 97
Produktie van ruwijzer in de landen van de E.G.K.S. 98
Buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten 99
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Waarde 100
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Gewicht 101
Produktie van non-ferrometalen 102
Noteringen van de voornaamste non-ferrometalen op de markt van Londen . 104
Metaalverwerkende nijverheid. Bestellingen en leveringen 105
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de totale tewerkstelling naar categorieën en produktensectoren 107
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de bestellingen naar categorieën en produktensectoren 108
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie van de leveringen naar categorieën en produktensectoren 109
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Waarde 110-111-114
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Gewicht . . . 112-113-115
Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor . . . 116
Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen 120
Produktie in sommige takken der scheikundige nijverheid 121
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 122
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Gewicht 123

Blz.

Textielproduktie. Spinnerijen, weverijen, wolbereiding 127
Buitenlandse handel in textielstoffen. Waarde 132
Buitenlandse handel in textielstoffen. Gewicht 133
Buitenlandse handel in textielwaren. Waarde 134-135
Buitenlandse handel in textielwaren. Gewicht 136-137
Voorraden weefsels 138
Produktie van gebreide goederen 138
Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindustrie 142
Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid 143
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Waarde . . . 144
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Gewicht . . 145
Cementproduktie 150
Produktie van de kleinijverheid 151
Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten 151
Produktie van de ceramische nijverheid 152
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 153
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Gewicht 154
Papier- en kartonnijverheid. Produktie en verwerking 158
Buitenlandse handel van de papiernijverheid 159
Produktie van leder, schoenen en pantoffels 160
Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren 161
Houtverwerkende nijverheid en aanverwante produkten 162
Buitenlandse handel in hout, kurk en andere stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl., evenals de afgewerkte produkten hiervan 163
Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren 164
Tabaksindustrie. Verwerkte hoeveelheid 165
Invoer en uitvoer van diamant 165
Watergebruik en -verbruik in de nijverheid 168
Spreiding van de gebruikte hoeveelheid water per provincie naargelang van de herkomst 169

OVERHEIDSFINANCIËN.

Uitvoering der begrotingen van 1957 tot 1967 per kalenderjaar 215
Uitvoering der begrotingen van 1957 tot 1967 216
Budgettaire uitgaven per begroting 217
Resultaten van de budgettaire rekeningen van 1958 tot 1967 218
Indeling van de budgettaire uitgaven per kalenderjaar 218-219
Fiscale netto-ontvangsten per kalenderjaar 220
Ontvangsten voortkomende uit accijnsrechten en andere gelijkgestelde rechten 221
Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taksen . . . 221
Niet-fiscale gewone ontvangsten 222
Ontwikkeling van de Thesaurie 222
Rijksschuld. Toestand einde jaar 223
Verloop van de Rijksschuld 224
Financiële verhouding van de Staat tot de lagere publiekrechtelijke lichamen . 229
Provinciale begrotingen 230
Opbrengst van de provinciale belastingen volgens de begrotingen 230
Verdeling van de provinciale uitgaven. 231
Gemeentelijke begrotingen en rekeningen 231
Gemeentelijke begrotingen. Ontvangsten en uitgaven van de gewone dienst. Globale resultaten der verrichtingen van het eigenlijke dienstjaar verdeeld per provincie 232

Blz.

Verdelingsfondsen ten voordele van de gemeenten 232
Gemeentelijke opcentimes op de onroerende voorheffing 233
Leningen en toelagen aan de gewestelijke en lokale besturen 233
Gemeentelijke begrotingen. Uitgaven van de gewone dienst. Globale resultaten per administratief hoofdstuk 234

PRIJZEN.

Prijsindexcijfers in enkele landen 286
Evolutie van de kleinhandelsprijzen per groep van produkten 287
Indexcijfers van de gemiddelde prijzen. 289
Indexcijfers van de groothandelsprijzen 290
Partiële indexcijfers van de groothandelsprijzen 293

PRODUKTIE (Zie Nijverheid, Landbouw).

TOERISME.

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats 199
Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1967 200
Spreiding der overnachtingen 200
Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer 201
Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer. Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen 201
Inrichtingen voor volksvakantie 202

TRANSPORT (Zie Verkeer en vervoer).

VERBRUIK.

Watergebruik en -verbruik in de nijverheid 168
Verkoop van verbruiksgoederen. Indexcijfers per sector en per goederensoort . . 321
Verkoop van verbruiksgoederen in 1967 322
Verkoop van verbruiksgoederen in 1967. Voedingswaren 322
Verkoop op afbetaling. Aantal contracten en jaarlijks verleend krediet volgens de aard der goederen 323
Verkoop op afbetaling. Jaarlijks verleend krediet 324
Verkoop op afbetaling. Achterstallen van drie of meer vervallen termijnen . . . 324
Persoonlijke leningen. Verleende kredieten per semester 325
Persoonlijke leningen gefinancierd door banken, financieringsorganismen en particulieren. Indeling volgens het aantal contracten en de waarde tijdens het tweede halfjaar 325

VERKEER EN VERVOER.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen 176
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen : indeling naar de aard der vervoerde goederen 176
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Reizigersverkeer 177
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. Reizigersverkeer 177
Aantal wegvoertuigen 178
Binnenvaart. Vervoerde goederen 178

Blz.

Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen 179
Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens bekken 179
Vrachtschepenvloot voor de binnenvaart 180
Aard der schepen van de Belgische vloot 180
Belgische koopvaardijvloot 181
Haven van Antwerpen. Zeevaart 182
Haven van Gent. Zeevaart 183
Havens van Brugge en Zeebrugge. Zeevaart 184
Handelsverkeer in de Belgische luchthavens 185
Luchtverkeer van de SABENA 186

VERZEKERINGEN.

Levensverzekeringen. Geïnde premiën en wiskundige reserves 275
Levensverzekeringen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 275
Kapitalisatieverrichtingen 276
Kapitalisatieverrichtingen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves . . 276
Hypothecaire leningen 277
Hypothecaire leningen met tussenkomst. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 277
Verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen. 278
Verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 279

VISSERIJ (Zie Zeevisserij).

WATER.

Watergebruik en -verbruik in de nijverheid 168
Spreiding van de gebruikte hoeveelheid water per provincie naargelang van de herkomst 169

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID. (Zie ook Bevolking).

Personeel werkzaam in de nijverheid en opgenomen in de maatschappelijke zekerheid op 30 juni 19
Bezoldigde arbeidskrachten 20
Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken 21
Verloop van de werkloosheid 23
Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen per provincie. Mannen en vrouwen 23
Indeling van de volledig werklozen volgens leeftijdsgroep en duur. Eind juni 1964, 1965, 1966 en 1967 24
Indeling van de werkloosheid in 1967 25

ZEEVISSERIJ.

Visaanvoer. Hoeveelheid 42
Visaanvoer. Waarde 42
In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren 42

LIJST DER GRAFIEKEN[1]

Blz.

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Waarde . . . 337
Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Hoeveelheids-indexcijfers 338
In- en uitvoer per muntzone 350
Saldo van de handelsbalansen der B.L.E.U. met de monetaire zone van de landen leden van de E.M.O. en de dollarzone 353

GELD EN KREDIET.

Voornaamste determinanten van de tendens op de markt van het privaat disconto 251
Beurs van Brussel. Bedrijvigheid 260
Indexcijfers van de aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen 262-263
Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas . . . 271

NIJVERHEID.

Internationale vergelijking van de indexcijfers der industriële bedrijvigheid . . 53
Evolutie van de industriële produktie en van de nijverheidsprijzen van 1957 tot 1967 58
Steenkolenbalans 69
Hoogovencokesbalans 74
Vergelijking tussen het verloop van de indexcijfers der industriële produktie en dat van de indexcijfers van het brutoverbruik van primaire energie 80
Zichtbaar verbruik van primaire energie 81
IJzer- en staalnijverheid. Produktie en personeelsbezetting 98
Produktie en personeelsbezetting in de nijverheid der non-ferrometalen 102
Nijverheid der non-ferrometalen. Ruwe produkten 103
Noteringen van de voornaamste non-ferrometalen op de markt van Londen . . 104
Metaalverwerkende nijverheid. Genoteerde bestellingen en totale leveringen (waarde) 106
Metaalverwerkende nijverheid. Totale leveringen (hoeveelheid) en personeels-bezetting 106
Stikstofnijverheid. Produktie en personeelsbezetting 121
Textielnijverheid. Spinnerijen. Produktie en personeelsbezetting 128
Textielnijverheid. Weverijen. Produktie en personeelsbezetting 128
Textielproduktie. Katoen 129
Textielproduktie. Wol 129
Textielproduktie. Rayon 130
Textielproduktie. Vlas 131
Tricotagenijverheid. Produktie en personeelsbezetting 131
Cementindustrie. Produktie en personeelsbezetting 150
Glasnijverheid. Produktie en personeelsbezetting 152
Papier- en kartonnijverheid. Produktie, verwerking en personeelsbezetting . . 158
Leder-, schoen- en pantoffelnijverheid. Produktie en personeelsbezetting 160

(1) Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.

Blz.

OVERHEIDSFINANCIËN.

Rijksschuld 223

PRIJZEN.

Indexcijfers van de kleinhandelsprijzen 286
Indexcijfers van de kleinhandelsprijzen en van de consumptieprijzen 288
Indexcijfers van de groothandelsprijzen 291
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten 291
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse landbouwprodukten 292
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse nijverheidsprodukten 292

VERKEER EN VERVOER.

Spoorweg en binnenscheepvaart. Goederenvervoer 175
Zeeverkeer in de haven van Antwerpen 182
Zeeverkeer in de haven van Gent 183

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID.

Verloop van de werkloosheid. Gecontroleerde verloren werkdagen 22

LIJST DER AFKORTINGEN

AGEFI	Agence économique et financière.
A.S.L.K.	Algemene Spaar- en Lijfrentekas.
B.D.B.H.	Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel.
B D.O.P.	Belgische Dienst Opvoering Produktiviteit.
BENELUX	Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie.
B.I.B.	Bank voor Internationale Betalingen. (Bank for International Settlements).
B.I.T.	Bureau International du Travail (U.N.O.). (Internationaal Arbeidsbureau).
B.L.E.U.	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.
B.L.I.W.	Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel.
B.R.T.	Belgische Radio en Televisie.
B.R.T.	Bruto Register Ton.
B.T.W.	Belasting op de toegevoegde waarde.
C.B.H.K.	Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet.
C.D.C.V.	Centrale Dienst voor Contingenten en Vergunningen.
COBECHAR	Comptoir Belge des Charbons. (Belgisch Steenkolenkantoor).
DISTRIGAS	Maatschappij voor Gasvoorziening.
D.T.	Douanetarief.
D.W.T.	Death Weight Ton.
E.B.U.	Europese Betalingsunie.
E.C.A.	Economic Cooperation Administration.
E.E.G.	Europese Economische Gemeenschap.
E.F.T.A.	Européan Free Trade Association (Europese Vrijhandelsassociatie).
E.G.A.	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (zie ook : EURATOM).
E.G.K.S.	Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.
E.M.O.	Europese Monetaire Overeenkomst.
E.O.G.F.L.	Europees Oriëntatie, en Garantiefonds voor de Landbouw.
E.R.P.	European Recovery Program.
EURATOM	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.
EUROCHEMIC	Société Européenne pour le Traitement Chimique des Combustibles Irradiés. (Europese Vennootschap voor de Scheikundige Behandeling van Bestraalde Kernbrandstoffen).
E.V.A.	Europese Vrijhandelsassociatie.
EXIMBANK	Export-Import Bank.
FABRIMETAL	Fédération des Entreprises de l'Industrie des Fabrications Métalliques. (Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid).
F.A.O.	Food and Agricultural Organization (U.N.O.). (Voedsel- en Landbouworganisatie).
G.A.S.M.	Geassocieerde Afrikaanse Staten en Madagaskar.
G.A.T.T.	General Agreement on Tariffs and Trade. (Algemene Overeenkomst voor Handel en Tarieven).
G.D.T.	Gemeenschappelijk Douanetarief.
H.W.I.	Herdiscontering- en Waarborginstituut.
I.A.T.A.	International Air Transport Association.
I.B.R.D.	International Bank for Reconstruction and Development. (Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling).
I.E.S.P.O.	Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek (Leuven).

I.M.F.	Internationaal Muntfonds.
I.T.C.I.	Internationale Type-Classificatie per Industrie.
I.W.O.N.L.	Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw,
M.I.V.B.	Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel.
m.k.	metrisch kwintaal.
N. A. M.	Nederlandse Aardgas Maatschappij.
N.A.T.O.	North Atlantic Treaty Organization.
N.A.V.O.	(Noord-Atlantisch Verdrag Organisatie).
N.B.B.	Nationale Bank van België.
N.D.D.	Nationale Delcrederedienst.
n.e.v.	niet elders vernoemd.
N.I.L.K.	Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.
N.I.M.	Nationale Investeringsmaatschappij.
N.I.S.	Nationaal Instituut voor de Statistiek.
N.K.B.K.	Nationale Kas voor Beroepskrediet.
N.M.B.S.	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.
N.M.K.N.	Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.
N.M.V.B.	Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.
N.P.F.M.	Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.
N.R.T.	Netto Register Ton.
O.E.E.S.	Organisatie voor Europese Economische Samenwerking.
O.E.S.O.	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.
R.M.Z.	Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
R.V.A.	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
R.Z.I.	Rijksinstituut voor Ziekte en Invaliditeit.
SABENA	Société Anonyme Belge d'Exploitation de la Navigation Aérienne.
SIDMAR	Maritime Staalnijverheid N. V.
SOCOREC	" Société coopérative d'étude et d'assistance reconversion économique des régions touchées par la fermeture des charbonnages ".
T.C.I.H.	Type-Classificatie voor de Internationale Handel.
U.N.O.	United Nations Organization.
U.S.A.	United States of America.
U.S.S.R.	Unie der Socialistische Sovjetrepublieken.
VENEX	Vennootschap ter bevordering van de economische expansie.

INHOUDSTAFEL

Blz.

VOORBERICHT VII

ALGEMENE BESCHOUWINGEN IX

EERSTE DEEL : Bevolking en werkgelegenheid

HOOFDSTUK I. — BEVOLKING 3

§ 1. — *Algemeen* 3

§ 2. — *Sterfte per provincie van 1959 tot 1962* 5

§ 3. — *Typologie van de Belgische gemeenten naar graad van verstedelijking op 31 december 1961* 5

HOOFDSTUK II. — WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID 15

Afdeling I. — Werkgelegenheid 15

Afdeling II. — Werkloosheid 16

TWEEDE DEEL : Produktie van goederen en diensten

HOOFDSTUK I. — LANDBOUW EN VISVANGST 29

Afdeling I. — Landbouw 29

Afdeling II. — Zeevisserij 33

HOOFDSTUK II. — NIJVERHEID 43

Afdeling I. — Algemeen overzicht van de industriele bedrijvigheid . . . 43

Afdeling II. — Productieverloop in de sector energie en ermee samenhangende activiteiten 59

Afdeling III. — Productieverloop in de fabrieksnijverheid 86

§ 1. — *Metaalnijverheid* 86

1. — IJzer- en staalnijverheid 86

2. — Nijverheid der non-ferrometalen 87

3. — Metaalverwerkende nijverheid 91

§ 2. — *Scheikundige nijverheid* 117

§ 3. — *Textielnijverheid* 124

Blz.

§ 4. — *Voedingsmiddelennijverheid en aanverwante bedrijfstakken* 139
§ 5. — *Bouwbedrijf, bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren* 146
1. — Bouwbedrijf 146
2. — Bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren 147
§ 6. — *Diverse industrieën* 155
1. — Papier- en kartonnijverheid 155
2. — Ledernijverheid 155
3. — Houtverwerkende nijverheid 156
4. — Tabaksnijverheid 156
5. — Diamantnijverheid 157

AFDELING IV. — BEVOORRADING IN WATER 166

HOOFDSTUK III. — VERKEER EN VERVOER 171

HOOFDSTUK IV. — DISTRIBUTIE 187

HOOFDSTUK V. — TOERISME 197

DERDE DEEL : Financiën, Geld en Krediet

HOOFDSTUK I. — ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID 205

HOOFDSTUK II. — OVERHEIDSFINANCIËN 209

AFDELING I. — RIJKSFINANCIËN 209

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIËN 225

HOOFDSTUK III. — GELD EN KREDIET 235

AFDELING I. — GELDHOEVEELHEID EN GELDMARKT 235

AFDELING II. — KAPITAALMARKT 254

HOOFDSTUK IV. — VERZEKERINGEN 273

VIERDE DEEL : Prijzen en Inkomens

HOOFDSTUK I. — PRIJZEN 283

HOOFDSTUK II. — INKOMENS 295

AFDELING I. — INKOMENS UIT ARBEID 295

AFDELING II. — INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN 301

Blz.

VIJFDE DEEL : Investeringen en Verbruik

HOOFDSTUK I. — INVESTERINGEN 313

HOOFDSTUK II. — VERBRUIK 319

ZESDE DEEL : Buitenlandse economische betrekkingen

HOOFDSTUK I. — BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE 329

Afdeling I. — Handelspolitiek 329

Afdeling II. — Algemene evolutie van de speciale handel 330

§ 1. — *Uitvoer* 330

§ 2. — *Invoer* 333

§ 3. — *Handelsbalans* 335

Afdeling III. — Betalingsbalans 354

HOOFDSTUK II. — INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING . . 359

Afdeling I. — Algemene Overeenkomst voor Handel en Tarieven (G.A.T.T.) 359

Afdeling II. — Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (O.E.S.O.) 362

Afdeling III. — Europese gemeenschappen 363

§ 1. — *Europese Economische Gemeenschap* (E.E.G.) 363

§ 2. — *Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal* (E.G.K.S.) 368

§ 3. — *Europese Gemeenschap voor Atoomenergie* (EURATOM) 371

Afdeling IV. — Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie (Benelux) 373

§ 1. — *Verloop van de Economische Unie* 373

§ 2. — *Handelsverkeer tussen de B.L.E.U. en Nederland* 374

ZEVENDE DEEL : Belangrijkste feiten

Belangrijkste feiten 389

Lijst der statistische tabellen 445

Lijst der grafieken 453

Lijst der gebruikte afkortingen 455

Inhoudstafel 457